לשם יחור קורשא בריך הוא ושכינתיה

חלק שני ומהדורא תנינא

מזרע ברך

ברך הוא · וברך שמו · בכל מקום נמוקו עמו ·

נלמד מוסיף על הרמבים · תלו ותלו במסיני כתובים · יקרים מפנינים ·
וזהב והדרכמונים · עומד מערבב מול מערכה נרמזים וכדוגים · מול קצוות
פרנות שנונים · המנגרים מעתק על דברי חכמים וכנוגים · נמלמדים ומדרשים
בנים מפנים שונים · מצר לפי פשוטן לוגם מונגים · והשם מנוחרים כשיג
והנרין קיים וקימונים · ומי יקלר · נוהל פלר · תפלרת ספר זה בכאמד ·
לע יתרבנב וכל כלי שמד · מוסך דמעתו של מדם ובלב שומד · ניאור רלב
ועמוק ומריק על משפה קומתי קורא וקשם תנלות שבעתים מוקקים · נוסף
תשובה שפתותיו הכו מעתקים · נוסף נופים ומרנש מתוקים · על הקדמות
גדולות כרלי מוקים · ועל לחכי פו מתפוקים · מצר לוין ומקר רלם
המנגר · למרים נגינים ידבר · המלמתה של תורה מיילים יגבר ·
נגורה של תורה מרוים מסגר · כתובי קודש לפת לע
לפת חינר · דולה ומשקה מניר · עמיקת וכמיין
המתגבר · כלה הוא בדרכן בגדול שמו כלה לו
ופוע נלה לשמו שפ"ר נרכיב נרך
ירלק ורע ויתרין ימים מצר
בלור תורתו מוריש
ומופיע בקהלה
קלישפע מיד גדולה למלכים ורנתי נדיעות ק"ק קרלקע בנירה

(נבקר זרע ורעך) (ולערב אל תנח ידך)

נדפס

פעם שנית בקהילת מרוכה למעלה יעידה סימני ורמוזים · וקצורי מאמרים · כלשר
מיניכם תשובה מיתרים · על ידי השותפים הוקרים · בנעלה
(הר"ר וגויל מק"ק גלוגא רבתי) ושותפו הנעלה (הר"ר גמליאל
מק"ק ליבא) בשובם שנעלו מנותינו מאמרים
לשרש עם זי נאל"ת
לשרש קמן

Российская Академия Наук Библиотека Раввинского Института

הקדמה

אז נדברו יראי ה׳

הלא המה ח״מ היקרים השותפים • אשר בכל נפשם ובכל מאודם בה׳ חופים •
ולגיעת כפם וחזלת כספם לא היו חסים • וטובים השנים אשר נעשו הבירים
ומרוכסים • לעשות רצון העושה גיסים • לוכות האהוביו העמוסים •
אשר בשם (זרע בירך) ה מיוחסים • ובבן מעגה לשונם פתחו
בהלולים וקילוסים :

נהלל ונברך • לאל יתברך • המוציא אמונים מפרך • ומשגיח עליהם ומציץ מחרך • ואשר נחנו ביושר הדרך •
ונתן בלבבינו הרך • לקרב אל מלאכת שמים גדולה הערך • וסיענו ועזרנו להרפים ספר (זרע בירך) • הנחמד
מזהב ויקר בלי ערך : להיות נו כהיום הזה ממצדיקי הרבים • באשר שמענו כמה פעמים • בת קול מהפוצצת בהרים הרמים •
מראש הררי קורש הרי ישראל • המגהמה כיונה בבחי רבנן ובב״ת א״ל : ונוא כי מתאמצת היא ולא תחדל לדבר בקול לאמר •
ומי יתן לנו טוב דרישים כמין חומר העשוים באמת וישר • מהרב וגגיד בישראל שר ושפסר : ההולך בדרך כש״ה וערוכה •
ודרושים נעימים טובים לכל הפציר״ם • כי בישרא שמינא אפתורא דרהבא תיקן וערך • ה׳ה הדרשן הגדול המופלא בעל ספר
זרע בירך באשר שכבר נדפס מקדם מעט ואף גם זאת נתמעט מיעוט מיעוט ואינו לרבות • וכן העיר״ה את רוחינו •
ורביא את רצון נפשינו העגייה והשפילה בהיכל מלך כלפי רבנן כבוד המחבר ספר (זרע בירך) וראינו שהרבה
לדור הוא נצרך • וכי זה הוא אשר יאמר עליו והלכו עמי לאורך • אך אמרנו קומי אורי כי בא אורך • ונעבור חלונים להרפים אותו
ביופי האותיות וטוב הנייר כאשר עיניכם תחזינה משרים • והגהנו אותו׳ בהגהה מדוייקת בעיון מספקרת •

לבל יראה וכל ימצא בו שגיאה קטנה או שום טעות • כי קיימנו
בעצמינו • הא דאמרי זה אלי ואנוהו התנאה לפניו
במצות • כי מצוה בשל סופרים
יותר מבשל תורה :

ולפי שלמרו מעלין בקודש ולא מורידין • ואין בתוכה נקיים לגלח נסיתנין • על כן רגינו לחדש בתוספת מרוכה לשלש יפיפה מהנדפס
בספר מקדם לוה • ושמינו סימני ורשוים • וקצורי מלמדים • ומדרשים ופסוקים ונמרות עתוקות • ושידושי שכל המדמי מילתא למילתא
לשער פיסגת קומם בנלון ובדרשן בנלל ברב המשבר • על פי סיפת נמרות ותוספת • לשער כמנלו בספר קוב מנוארים • כדי שכקל
יוכל לשנות המבקש שידושי דבריס • כלשער בסוף הספר קוב עיניכם עתוניס מיפרים • למען לא עלינו הבנש • שלולי פרסנו
כשנלתו של הפשנר (ב״ר) לא מצלנו מיל״ו • ולך טוב מחשנותינו • וניפעינו ברבה • יעלה וירלה בלבבכם • לפני סוכן שפקים • ונודלי
יפשעו וירבנו כל רוחיו המתלוים לתור לדר״ש נחכמה לא יפי בדפום מפרש • פ״י מוכחי נשלחת שמים נלמוד ודבר מפתה מפורש •
ומכל טעות ומניפה כל דף ודף היינו מנקים ומוקקים • כלשער פיסה פעולתינו נלמכ־לתו נהדפסת שנית ספרו בקדוש נלוחית יפה מקוקים •
ומכל טעות ומניפה כל דף ודף היינו מנקים ומוקקים • ימשך לוחנו כנוך טוב • וכימינו יקנן נליוש קרונים והרמוקים •
ולת פוכם דוב מברך יקים • ולו נעבוד לותו נלבנה כמספר ומוקים :

כף ונרי הנעירים בתעטקים
בשלחת בקדש

נפש בקטן שמוחל יכוכ ומוחל בן נלחני לני מבורך יקבל שניש מק״ק | ונפש נשלילל בן נלחני לני ברך מליקוש יכוכ נשן שניש מק״ק
נלונת רבני בשדינת שלעזי׳ • | ליפת בשדינת פולין נדול •

הקדמת המחבר

שם הנגיד · לאל שדי מתנבר · דברי המחבר וחיליהם יגבר · לאל גיבור · ברביה בנך בן לאדוני אבי
מה"ר יצחק ז"ל ה"ה

ב"ה בקדם ליכף נלחמי קדם · ך כך נשמי שמי קדם · כ כיר כם פשנה מלכי קדם · *ו וסב סכרונים לנקים מלכי מקדם · ך נגלגל מלך מסריך עלי נשיא דודם · ך ומשל בורת הלדם · ך קסל נר"ך מרפת לדם · כ כתב לרמי מרחוק · כ ר' נשמת מ"ה מהר"ר יצחק · ך כרוכו *ך נרביה נגו כח לסניך נסמק · עומתי לברחיק · לסתן נדקו לסד לכניך יסק · ולל טוב סגלם ושוסל · נזכות לתי בנדקת סדק רחל · לעוסתי מפל · יסן כי בסבלכו לניך בסמים · ושוד עוסיסנו עסוסת עולמים · לל תעוכני לנורך ימים · לעורף נילכך עולמים · ויסי כבוד ס' לעולם · סהחיינו וקעמדנו שד פלגם · נריתי כיסף לתי הסיים והסלום · כום ישועות לשת · פרכן נסמעלסה · נרס · ונשל · נך לל קסלתי וכנרי · לנקי נורי · עודתי כייס נכנוסי · נוסן נפתי מימי פסתי ונסרי · ולנו פינו מלל כיס סירס · לין לסנו סמסיקים ליסן שנס ושורס · נלל נדול ונורס · על לסת מסלף לנקי לנקים לשפך הפליטת עמהו נסורת · נכנסה סעלות סוכות כסולות כלולות סבילות סלילות וכנים · ככל לסר עסה עמדי לדון כל הסעשים · נרעש וכתבי · סחרב כלנלתי · ומדבר מלסתי · ומפלילים רעים וכאוכים דילתי · מן סמקר קרלתי יס · ענני נראוב יס · כסליל עמי שנא הנדיל עוסיה · ונרוך ס' לעולם · מן סעולם ועד עולם · לסר נתן לי מסלכים בין עמודי סעולם · נזיכני נמשכות כרושים עשונים · ונשסרים סמצוינים · נסיר נדולה של חכמים ונכונים · וכל לנסיך נגורים נגנורה · של עורף נגמרת ונסברת · מגודלים סמגורייסם כירלת לנים שלמים וכן רגים ידם רמה נסעוסת בחל · נכא ולל ערת לקח בניסו כתבי מסה מפי בחל · עורת סבר על לשונם נפלפולת קריסקת נס"ם ושוכקים סמה יסנו כפלות לשסבט ונדרשה קדרש עולת לשפלות מדי שנת נשכתו · ומס שלין שנשה של מערוכה כשסנשה עולה מתוך ניתה · לכל עודתה ולת' נכל הלרן ומסורכסת לין נרוך רלייה ונכל יסירון וינירון סלין עורף כתורת קפלניהו יסרס נורס · ולשרי לין רלקה לנלה ולוון שמשה לקח כי מכעורי נרסס נסבי לעקנה · נסס לקרנה · ולבי לבי לשוקקי שרלל עכלה ושנא נלל · ועדיד נשער רנליסם לשכתי · ושים על יוס יקתי · ודרכיסם לנני רלייתי · ונשקנותיסם נרכתי · ויר לל יד קנלתי · ושיבור לתך קנרתי · ס"ם סקדמות סעולות שמשם למדתי · כי רוב נסריי שמשה מיוסנים · על לסבי סז דנריסם וכנוים לנלכוות על יסוד מוסד משכתי חרשים ומדרשים יסנים נס עדשים · וכס"כ נוסף לן נעיני שכתי יסיסים · ודשמס כוסף כיסנה · ויהי לכס למנה · ושמו לנין עסוקתה · ולדרוש מסוכו שמו עיני בשיעותם · וכנו על לסון סהקדמות נרישות ומנדלים נדולים ונכוחים סם מסקי מרנניעת ולנני שוסם · ונלשר לו לל עלנה לי ולל היה סיסק נידי להניית נלור מעלומה · כי לס על חרט סושפי הקורה · ושיעה שכירה נשכרין לת יוכל לשמות · ושעיקר היה חכיר לן הספר · ולחרני לי היסים של נשר · על שפייתי נשפל הפעסוקה ושפה לשבר נשפתי · ולו נשר עלי שכרי לל יס' ויע' ונשליני משפול נשפיק · שנירת שמיקת לניתנית רמה · ושוסנני על נני טרומי קרת כי נסקלתי לנשר לדק נקפל לנל נקפלניהו יע"ו עם ניכות נעלי קרנים · ושוסנתי עשפה שמשה ושדוה · נמלמשה על פורה ושנוה · ונכה לתועדה · נלמנה ושמדה · נעורה ושעודה · ניסינה לשפתידה · נשקליל ושנריל · נהוויש לנני ורנל · וכמה פורה כישלה כרשעה נכל הנהו הרשפקלי ונגוף כשיעים שכנסיתיו לוסנו נשוונתיו · נדבר נשרב ורשב שפעני גוריעו · נלני שנער רלה רליתי לת עני עמיעו · ועם כל זה לל נייעו מכשלים שתשיך ונוסדים ערך מתוך דרסך · ושיל שעמדה לנו ונלכיעו שמך לניעלו והוציאנו שלסילה לעורך שמות שיים · כי כשתה כיה ניעיעו וכן המות · ושלוים כיה שיינו מענו · ושמעתו דנת רנים ונזומים נדולים · לוני ס' שסיה לנו לוי שיים נלשוה · וכרוך ס' שלא כתבנו טרף לשיניסם · ולל היה נם כוף נלוי ושפורסם מכשה וכשה דוחות · וכנר פודעת ולת נכל פלרן · ולם לתפרי לשפרה נת כמו · לל ידעתי בפורות לשו · נם עשעו מלשפר ולני נדרתי נשת כירך כשניעו כמנור ושנון כלם ירלה ס' נשניי וישמח שתחתי ניל דשמתי · ושערה וו יפלנני פעים ודרך שפתי לק"ק וויען לשר שם קנר ס"ל השסיר ו"ל ולהשתפש על קנרו נדי לשפות קורת רוח לנשתתו לשקר חותו · שלשר שלח וכיתי לכבדו כשיין נשער כשפר לשולתו נשודי יער בן נ' שנה · נם יודע לני שפשפר עלי נקנר ויתפר יתפק לה' לנוכח לשתו רשל שנכה על נניה כי לינם שנשו"ב עיני סולנה לנפשי שכל נכות עירי שתכל לשרי ולשוחי בן לני נשלרתי לנלי וזכותן שמדה לי כי קטנתי מכל השסירים והפתם לשר עשה שמדי מי יוכל לספר תבלות ה' כתל לשר נשלנו ורב טוב לנית ישרשל שוב לעשים נה' תניל נשפתי נלוש כי פלנשני נגדי

בראשית ונומר

לוחות

לוחות שתורת ה' בקדושה לוחות לא לה התחלה וסוף וכעין סופה בתחלתה ותחלתה בסופה • ומעתה רחוי ונכון להמשיך בסוגן בראשית לסוף מסדר וזאת הברכה שחזר משה לעקס עוד בנים וגו' ולכל היד החזקה והגדול לעיני כל ישראל משה לעיניכל ישראל בראשית ברא וגו' • והנה לפנד"ג מלות הראשונות לבד מבוארי הוא כפשוטן ע"פ מה שהיינו רגילין בה בשיעתיקו התורה בשבעים לשון כדי שידעו גם האומות לקרותה וכדמפורש בסדר כי תבא • והכה יהושע בכניסתו לארץ קיים מנוה זו כמבואר בספר יהושע פי"ח משם נלחמי ויכתב יהושע על הלוחות את משנה תורת משה אשר כתב לפני בני ישראל וגו' ואחרי כן קרא את כל דברי התורה וגו' לא היה דבר מכל אשר ציוה משה אשר לא קרא יהושע נגד כל קהל ישראל והנשים והטף והגר ההולך בקרבם וביו בשמוע כל המלכים אשר בעבר הירדן וגו' ויתקבצו יחדיו להלחם עם יהושע ועם ישראל פה אחד ע"כ ונקבצו יחדיו ה' לאחרי כן קרא יהושע וגו' מה ראיך לחזור ולקרותה כאן לפי שלא נכתב בתורה על החפצים ולא עוד אלא שדייק לן לא היה דבר מכל אשר ציוה משה אשר לא קרא יהושע והוא דייק ותיתי לימי תיתי לומר שהשמים לזה דבר עם כבד נלחמו ולא"ב קרא את כל דברי התורה • ועוד קאה ע"ש נגד כל קהל ישראל והנשים והטף והגר ההולך בקרבם ליתן פרט אלו והיו הם בכלל שכוכר בראש ולא עוד אלא שדייק לומר והגר ההולך בקרבם לאפוקי מאיזן קמתי • ועוד תימה גדולה מאי ויהי כשמוע כל המלכים וגו' ויתקבצו וגו' מה שמועה שמעו שנלחמו עליהם והלא כיוצא בזה מצינו בלעם ומיעץ לבלק • נפלו פרש מה בלעם הוא בלעם ומה נשתנה מכל אחרים כי יודע היה שהקב"ה נלחם לישראל מפני שהיו מלאים מצות ומעשים טובים ולפיכך לא היה בידו לקללם אבל אלו שלא היו מלאים מצות ומעשים טובים כיון ששמעו שנלחם הקב"ה לישראל ודאי שהיו מתיראים מפניהם ומתכנסים להלחם בהם ולפיכך לא היה צורך לומר ויהי כשמוע אלא ויתקבצו יחדיו להלחם עם יהושע ועם ישראל כה אחד ג' פיתי נגד כולם ולא נתנו רשות לאחד מהם לברוח • ואומר ה' אל משה הנה אנכי נותן בידך את סיחון מלך האמרי וגו' כל היד החזקה והזרוע הגדולה אשר עשה משה לעיני כל ישראל כי מחד מקרא זה למדנו שכל מה שעשה משה בעבר הירדן עשה בכח יהושע שנאמר הנה אנכי נותן בידך את סיחון וגו' ואומר ויקם משה וילך יהושע ויעל משה וגו' ויאמר ה' אל משה הנה ימיך קרבו למות וגו' ויתיצבו באהל מועד ויאמר ה' אל יהושע וגו' ואומר ויהי אחרי מות משה וגו' ויאמר ה' אל יהושע וגו' ואומר ויהי בימים הרבים וגו' ויזקן יהושע ויאמר אל כל ישראל וגו' ואומר ויקבץ יהושע את כל שבטי ישראל וגו' ויאמר אליהם אנכי ניצב היום וגו' ואומר ויקבץ יהושע את כל שבטי ישראל וגו' ויאמר אליהם וגו' ואומר ויהי אחרי הדברים האלה ויאמר יהושע אל העם התקדשו וגו' ואומר ויהי בשנה השנית וגו' ויאמר ה' אל יהושע וגו' ואומר ויהי בשנה החמישית וגו' ויאמר ה' אל יהושע וגו' ואומר ויהי בשנה הששית וגו' ויאמר ה' אל יהושע וגו' ואומר ויהי בשנה השביעית וגו' ויאמר ה' אל יהושע וגו' ואומר ויהי בשנה השמינית וגו' ויאמר ה' אל יהושע וגו' ואומר ויהי בשנה התשיעית וגו' ויאמר ה' אל יהושע וגו' ואומר ויהי בשנה העשירית וגו' ויאמר ה' אל יהושע וגו' ואומר ויהי בשנה האחת עשרה וגו' ויאמר ה' אל יהושע וגו' ואומר ויהי בשנה השתים עשרה וגו' ויאמר ה' אל יהושע וגו' ואומר ויהי בשנה השלש עשרה וגו' ויאמר ה' אל יהושע וגו' ואומר ויהי בשנה הארבע עשרה וגו' ויאמר ה' אל יהושע וגו' ואומר ויהי בשנה החמש עשרה וגו' ויאמר ה' אל יהושע וגו' ואומר ויהי בשנה השש עשרה וגו' ויאמר ה' אל יהושע וגו' ואומר ויהי בשנה השבע עשרה וגו' ויאמר ה' אל יהושע וגו' ואומר ויהי בשנה השמונה עשרה וגו' ויאמר ה' אל יהושע וגו' ואומר ויהי בשנה התשע עשרה וגו' ויאמר ה' אל יהושע וגו' ואומר ויהי בשנה העשרים וגו' ויאמר ה' אל יהושע וגו' ואומר ויהי בשנה העשרים ואחת וגו' ויאמר ה' אל יהושע וגו' ואומר ויהי בשנה העשרים ושתים וגו' ויאמר ה' אל יהושע וגו' ואומר ויהי בשנה העשרים ושלש וגו' ויאמר ה' אל יהושע וגו' ואומר ויהי בשנה העשרים וארבע וגו' ויאמר ה' אל יהושע וגו' ואומר ויהי בשנה העשרים וחמש וגו' ויאמר ה' אל יהושע וגו' ואומר ויהי בשנה העשרים ושש וגו' ויאמר ה' אל יהושע וגו' ואומר ויהי בשנה העשרים ושבע וגו' ויאמר ה' אל יהושע וגו' ואומר ויהי בשנה העשרים ושמונה וגו' ויאמר ה' אל יהושע וגו' ואומר ויהי בשנה העשרים ותשע וגו' ויאמר ה' אל יהושע וגו' ואומר ויהי בשנה השלשים וגו' ויאמר ה' אל יהושע וגו' ואומר ויהי בשנה השלשים ואחת וגו' ויאמר ה' אל יהושע וגו' ואומר ויהי בשנה השלשים ושתים וגו' ויאמר ה' אל יהושע וגו' ואומר ויהי בשנה השלשים ושלש וגו' ויאמר ה' אל יהושע וגו' ואומר ויהי בשנה השלשים וארבע וגו' ויאמר ה' אל יהושע וגו' ואומר ויהי בשנה השלשים וחמש וגו' ויאמר ה' אל יהושע וגו' ואומר ויהי בשנה השלשים ושש וגו' ויאמר ה' אל יהושע וגו' ואומר ויהי בשנה השלשים ושבע וגו' ויאמר ה' אל יהושע וגו' ואומר ויהי בשנה השלשים ושמונה וגו' ויאמר ה' אל יהושע וגו' ואומר ויהי בשנה השלשים ותשע וגו' ויאמר ה' אל יהושע וגו' ואומר ויהי בשנה הארבעים וגו' ויאמר ה' אל יהושע וגו' ואומר ויהי בשנה הארבעים ואחת וגו' ויאמר ה' אל יהושע וגו' ואומר ויהי בשנה הארבעים ושתים וגו' ויאמר ה' אל יהושע וגו' ואומר ויהי בשנה הארבעים ושלש וגו' ויאמר ה' אל יהושע וגו' ואומר ויהי בשנה הארבעים וארבע וגו' ויאמר ה' אל יהושע וגו' ואומר ויהי בשנה הארבעים וחמש וגו' ויאמר ה' אל יהושע וגו' ואומר ויהי בשנה הארבעים ושש וגו' ויאמר ה' אל יהושע וגו' ואומר ויהי בשנה הארבעים ושבע וגו' ויאמר ה' אל יהושע וגו' ואומר ויהי בשנה הארבעים ושמונה וגו' ויאמר ה' אל יהושע וגו' ואומר ויהי בשנה הארבעים ותשע וגו' ויאמר ה' אל יהושע וגו' ואומר ויהי בשנה החמישים וגו' ויאמר ה' אל יהושע וגו' ואומר ויהי בשנה החמישים ואחת וגו' ויאמר ה' אל יהושע וגו' ואומר ויהי בשנה החמישים ושתים וגו' ויאמר ה' אל יהושע וגו' ואומר ויהי בשנה החמישים ושלש וגו' ויאמר ה' אל יהושע וגו' ואומר ויהי בשנה החמישים וארבע וגו' ויאמר ה' אל יהושע וגו' ואומר ויהי בשנה החמישים וחמש וגו' ויאמר ה' אל יהושע וגו' ואומר ויהי בשנה החמישים ושש וגו' ויאמר ה' אל יהושע וגו' ואומר ויהי בשנה החמישים ושבע וגו' ויאמר ה' אל יהושע וגו' ואומר ויהי בשנה החמישים ושמונה וגו' ויאמר ה' אל יהושע וגו' ואומר ויהי בשנה החמישים ותשע וגו' ויאמר ה' אל יהושע וגו' ואומר ויהי בשנה השישים וגו' ויאמר ה' אל יהושע וגו' ואומר ויהי בשנה השישים ואחת וגו' ויאמר ה' אל יהושע וגו' ואומר ויהי בשנה השישים ושתים וגו' ויאמר ה' אל יהושע וגו' ואומר ויהי בשנה השישים ושלש וגו' ויאמר ה' אל יהושע וגו' ואומר ויהי בשנה השישים וארבע וגו' ויאמר ה' אל יהושע וגו' ואומר ויהי בשנה השישים וחמש וגו' ויאמר ה' אל יהושע וגו' ואומר ויהי בשנה השישים ושש וגו' ויאמר ה' אל יהושע וגו' ואומר ויהי בשנה השישים ושבע וגו' ויאמר ה' אל יהושע וגו' ואומר ויהי בשנה השישים ושמונה וגו' ויאמר ה' אל יהושע וגו' ואומר ויהי בשנה השישים ותשע וגו' ויאמר ה' אל יהושע וגו' ואומר ויהי בשנה השבעים וגו' ויאמר ה' אל יהושע וגו' ואומר ויהי בשנה השבעים ואחת וגו' ויאמר ה' אל יהושע וגו' ואומר ויהי בשנה השבעים ושתים וגו' ויאמר ה' אל יהושע וגו' ואומר ויהי בשנה השבעים ושלש וגו' ויאמר ה' אל יהושע וגו' ואומר ויהי בשנה השבעים וארבע וגו' ויאמר ה' אל יהושע וגו' ואומר ויהי בשנה השבעים וחמש וגו' ויאמר ה' אל יהושע וגו' ואומר ויהי בשנה השבעים ושש וגו' ויאמר ה' אל יהושע וגו' ואומר ויהי בשנה השבעים ושבע וגו' ויאמר ה' אל יהושע וגו' ואומר ויהי בשנה השבעים ושמונה וגו' ויאמר ה' אל יהושע וגו' ואומר ויהי בשנה השבעים ותשע וגו' ויאמר ה' אל יהושע וגו' ואומר ויהי בשנה השמונים וגו' ויאמר ה' אל יהושע וגו' ואומר ויהי בשנה השמונים ואחת וגו' ויאמר ה' אל יהושע וגו' ואומר ויהי בשנה השמונים ושתים וגו' ויאמר ה' אל יהושע וגו' ואומר ויהי בשנה השמונים ושלש וגו' ויאמר ה' אל יהושע וגו' ואומר ויהי בשנה השמונים וארבע וגו' ויאמר ה' אל יהושע וגו' ואומר ויהי בשנה השמונים וחמש וגו' ויאמר ה' אל יהושע וגו' ואומר ויהי בשנה השמונים ושש וגו' ויאמר ה' אל יהושע וגו' ואומר ויהי בשנה השמונים ושבע וגו' ויאמר ה' אל יהושע וגו' ואומר ויהי בשנה השמונים ושמונה וגו' ויאמר ה' אל יהושע וגו' ואומר ויהי בשנה השמונים ותשע וגו' ויאמר ה' אל יהושע וגו' ואומר ויהי בשנה התשעים וגו' ויאמר ה' אל יהושע וגו' ואומר ויהי בשנה התשעים ואחת וגו' ויאמר ה' אל יהושע וגו' ואומר ויהי בשנה התשעים ושתים וגו' ויאמר ה' אל יהושע וגו' ואומר ויהי בשנה התשעים ושלש וגו' ויאמר ה' אל יהושע וגו' ואומר ויהי בשנה התשעים וארבע וגו' ויאמר ה' אל יהושע וגו' ואומר ויהי בשנה התשעים וחמש וגו' ויאמר ה' אל יהושע וגו' ואומר ויהי בשנה התשעים ושש וגו' ויאמר ה' אל יהושע וגו' ואומר ויהי בשנה התשעים ושבע וגו' ויאמר ה' אל יהושע וגו' ואומר ויהי בשנה התשעים ושמונה וגו' ויאמר ה' אל יהושע וגו' ואומר ויהי בשנה התשעים ותשע וגו' ויאמר ה' אל יהושע וגו' ואומר ויהי בשנה המאה וגו' ויאמר ה' אל יהושע וגו' ואומר ויהי בשנה המאה ואחת וגו' ויאמר ה' אל יהושע וגו' ואומר ויהי בשנה המאה ושתים וגו' ויאמר ה' אל יהושע וגו' ואומר ויהי בשנה המאה ושלש וגו' ויאמר ה' אל יהושע וגו' ואומר ויהי בשנה המאה וארבע וגו' ויאמר ה' אל יהושע וגו' ואומר ויהי בשנה המאה וחמש וגו' ויאמר ה' אל יהושע וגו' ואומר ויהי בשנה המאה ושש וגו' ויאמר ה' אל יהושע וגו' ואומר ויהי בשנה המאה ושבע וגו' ויאמר ה' אל יהושע וגו' ואומר ויהי בשנה המאה ושמונה וגו' ויאמר ה' אל יהושע וגו' ואומר ויהי בשנה המאה ותשע וגו' ויאמר ה' אל יהושע וגו' ואומר ויהי בשנה המאה ועשרים וגו' ויאמר ה' אל יהושע וגו' ואומר ויהי בשנה המאה ועשרים ואחת וגו' ויאמר ה' אל יהושע וגו' ואומר ויהי בשנה המאה ועשרים ושתים וגו' ויאמר ה' אל יהושע וגו' ואומר ויהי בשנה המאה ועשרים ושלש וגו' ויאמר ה' אל יהושע וגו' ואומר ויהי בשנה המאה ועשרים וארבע וגו' ויאמר ה' אל יהושע וגו' ואומר ויהי בשנה המאה ועשרים וחמש וגו' ויאמר ה' אל יהושע וגו' ואומר ויהי בשנה המאה ועשרים ושש וגו' ויאמר ה' אל יהושע וגו' ואומר ויהי בשנה המאה ועשרים ושבע וגו' ויאמר ה' אל יהושע וגו' ואומר ויהי בשנה המאה ועשרים ושמונה וגו' ויאמר ה' אל יהושע וגו' ואומר ויהי בשנה המאה ועשרים ותשע וגו' ויאמר ה' אל יהושע וגו' ואומר ויהי בשנה המאה ועשרים ושלשים וגו' ויאמר ה' אל יהושע וגו' ואומר ויהי בשנה המאה ועשרים ושלשים ואחת וגו' ויאמר ה' אל יהושע וגו' ואומר ויהי בשנה המאה ועשרים ושלשים ושתים וגו' ויאמר ה' אל יהושע וגו' ואומר ויהי בשנה המאה ועשרים ושלשים ושלש וגו' ויאמר ה' אל יהושע וגו' ואומר ויהי בשנה המאה ועשרים ושלשים וארבע וגו' ויאמר ה' אל יהושע וגו' ואומר ויהי בשנה המאה ועשרים ושלשים וחמש וגו' ויאמר ה' אל יהושע וגו' ואומר ויהי בשנה המאה ועשרים ושלשים ושש וגו' ויאמר ה' אל יהושע וגו' ואומר ויהי בשנה המאה ועשרים ושלשים ושבע וגו' ויאמר ה' אל יהושע וגו' ואומר ויהי בשנה המאה ועשרים ושלשים ושמונה וגו' ויאמר ה' אל יהושע וגו' ואומר ויהי בשנה המאה ועשרים ושלשים ותשע וגו' ויאמר ה' אל יהושע וגו' ואומר ויהי בשנה המאה ועשרים וארבעים וגו' ויאמר ה' אל יהושע וגו' ואומר ויהי בשנה המאה ועשרים וארבעים ואחת וגו' ויאמר ה' אל יהושע וגו' ואומר ויהי בשנה המאה ועשרים וארבעים ושתים וגו' ויאמר ה' אל יהושע וגו' ואומר ויהי בשנה המאה ועשרים וארבעים ושלש וגו' ויאמר ה' אל יהושע וגו' ואומר ויהי בשנה המאה ועשרים וארבעים וארבע וגו' ויאמר ה' אל יהושע וגו' ואומר ויהי בשנה המאה ועשרים וארבעים וחמש וגו' ויאמר ה' אל יהושע וגו' ואומר ויהי בשנה המאה ועשרים וארבעים ושש וגו' ויאמר ה' אל יהושע וגו' ואומר ויהי בשנה המאה ועשרים וארבעים ושבע וגו' ויאמר ה' אל יהושע וגו' ואומר ויהי בשנה המאה ועשרים וארבעים ושמונה וגו' ויאמר ה' אל יהושע וגו' ואומר ויהי בשנה המאה ועשרים וארבעים ותשע וגו' ויאמר ה' אל יהושע וגו' ואומר ויהי בשנה המאה ועשרים וחמשים וגו' ויאמר ה' אל יהושע וגו' ואומר ויהי בשנה המאה ועשרים וחמשים ואחת וגו' ויאמר ה' אל יהושע וגו' ואומר ויהי בשנה המאה ועשרים וחמשים ושתים וגו' ויאמר ה' אל יהושע וגו' ואומר ויהי בשנה המאה ועשרים וחמשים ושלש וגו' ויאמר ה' אל יהושע וגו' ואומר ויהי בשנה המאה ועשרים וחמשים וארבע וגו' ויאמר ה' אל יהושע וגו' ואומר ויהי בשנה המאה ועשרים וחמשים וחמש וגו' ויאמר ה' אל יהושע וגו' ואומר ויהי בשנה המאה ועשרים וחמשים ושש וגו' ויאמר ה' אל יהושע וגו' ואומר ויהי בשנה המאה ועשרים וחמשים ושבע וגו' ויאמר ה' אל יהושע וגו' ואומר ויהי בשנה המאה ועשרים וחמשים ושמונה וגו' ויאמר ה' אל יהושע וגו' ואומר ויהי בשנה המאה ועשרים וחמשים ותשע וגו' ויאמר ה' אל יהושע וגו' ואומר ויהי בשנה המאה ועשרים ושישים וגו' ויאמר ה' אל יהושע וגו' ואומר ויהי בשנה המאה ועשרים ושישים ואחת וגו' ויאמר ה' אל יהושע וגו' ואומר ויהי בשנה המאה ועשרים ושישים ושתים וגו' ויאמר ה' אל יהושע וגו' ואומר ויהי בשנה המאה ועשרים ושישים ושלש וגו' ויאמר ה' אל יהושע וגו' ואומר ויהי בשנה המאה ועשרים ושישים וארבע וגו' ויאמר ה' אל יהושע וגו' ואומר ויהי בשנה המאה ועשרים ושישים וחמש וגו' ויאמר ה' אל יהושע וגו' ואומר ויהי בשנה המאה ועשרים ושישים ושש וגו' ויאמר ה' אל יהושע וגו' ואומר ויהי בשנה המאה ועשרים ושישים ושבע וגו' ויאמר ה' אל יהושע וגו' ואומר ויהי בשנה המאה ועשרים ושישים ושמונה וגו' ויאמר ה' אל יהושע וגו' ואומר ויהי בשנה המאה ועשרים ושישים ותשע וגו' ויאמר ה' אל יהושע וגו' ואומר ויהי בשנה המאה ועשרים ושבעים וגו' ויאמר ה' אל יהושע וגו' ואומר ויהי בשנה המאה ועשרים ושבעים ואחת וגו' ויאמר ה' אל יהושע וגו' ואומר ויהי בשנה המאה ועשרים ושבעים ושתים וגו' ויאמר ה' אל יהושע וגו' ואומר ויהי בשנה המאה ועשרים ושבעים ושלש וגו' ויאמר ה' אל יהושע וגו' ואומר ויהי בשנה המאה ועשרים ושבעים וארבע וגו' ויאמר ה' אל יהושע וגו' ואומר ויהי בשנה המאה ועשרים ושבעים וחמש וגו' ויאמר ה' אל יהושע וגו' ואומר ויהי בשנה המאה ועשרים ושבעים ושש וגו' ויאמר ה' אל יהושע וגו' ואומר ויהי בשנה המאה ועשרים ושבעים ושבע וגו' ויאמר ה' אל יהושע וגו' ואומר ויהי בשנה המאה ועשרים ושבעים ושמונה וגו' ויאמר ה' אל יהושע וגו' ואומר ויהי בשנה המאה ועשרים ושבעים ותשע וגו' ויאמר ה' אל יהושע וגו' ואומר ויהי בשנה המאה ועשרים ושמונים וגו' ויאמר ה' אל יהושע וגו' ואומר ויהי בשנה המאה ועשרים ושמונים ואחת וגו' ויאמר ה' אל יהושע וגו' ואומר ויהי בשנה המאה ועשרים ושמונים ושתים וגו' ויאמר ה' אל יהושע וגו' ואומר ויהי בשנה המאה ועשרים ושמונים ושלש וגו' ויאמר ה' אל יהושע וגו' ואומר ויהי בשנה המאה ועשרים ושמונים וארבע וגו' ויאמר ה' אל יהושע וגו' ואומר ויהי בשנה המאה ועשרים ושמונים וחמש וגו' ויאמר ה' אל יהושע וגו' ואומר ויהי בשנה המאה ועשרים ושמונים ושש וגו' ויאמר ה' אל יהושע וגו' ואומר ויהי בשנה המאה ועשרים ושמונים ושבע וגו' ויאמר ה' אל יהושע וגו' ואומר ויהי בשנה המאה ועשרים ושמונים ושמונה וגו' ויאמר ה' אל יהושע וגו' ואומר ויהי בשנה המאה ועשרים ושמונים ותשע וגו' ויאמר ה' אל יהושע וגו' ואומר ויהי בשנה המאה ועשרים ותשעים וגו' ויאמר ה' אל יהושע וגו' ואומר ויהי בשנה המאה ועשרים ותשעים ואחת וגו' ויאמר ה' אל יהושע וגו' ואומר ויהי בשנה המאה ועשרים ותשעים ושתים וגו' ויאמר ה' אל יהושע וגו' ואומר ויהי בשנה המאה ועשרים ותשעים ושלש וגו' ויאמר ה' אל יהושע וגו' ואומר ויהי בשנה המאה ועשרים ותשעים וארבע וגו' ויאמר ה' אל יהושע וגו' ואומר ויהי בשנה המאה ועשרים ותשעים וחמש וגו' ויאמר ה' אל יהושע וגו' ואומר ויהי בשנה המאה ועשרים ותשעים ושש וגו' ויאמר ה' אל יהושע וגו' ואומר ויהי בשנה המאה ועשרים ותשעים ושבע וגו' ויאמר ה' אל יהושע וגו' ואומר ויהי בשנה המאה ועשרים ותשעים ושמונה וגו' ויאמר ה' אל יהושע וגו' ואומר ויהי בשנה המאה ועשרים ותשעים ותשע וגו' ויאמר ה' אל יהושע וגו' ואומר ויהי בשנה המאה ועשרים ומאתים וגו' ויאמר ה' אל יהושע וגו' ואומר ויהי בשנה המאה ועשרים ומאתים ואחת וגו' ויאמר ה' אל יהושע וגו' ואומר ויהי בשנה המאה ועשרים ומאתים ושתים וגו' ויאמר ה' אל יהושע וגו' ואומר ויהי בשנה המאה ועשרים ומאתים ושלש וגו' ויאמר ה' אל יהושע וגו' ואומר ויהי בשנה המאה ועשרים ומאתים וארבע וגו' ויאמר ה' אל יהושע וגו' ואומר ויהי בשנה המאה ועשרים ומאתים וחמש וגו' ויאמר ה' אל יהושע וגו' ואומר ויהי בשנה המאה ועשרים ומאתים ושש וגו' ויאמר ה' אל יהושע וגו' ואומר ויהי בשנה המאה ועשרים ומאתים ושבע וגו' ויאמר ה' אל יהושע וגו' ואומר ויהי בשנה המאה ועשרים ומאתים ושמונה וגו' ויאמר ה' אל יהושע וגו' ואומר ויהי בשנה המאה ועשרים ומאתים ותשע וגו' ויאמר ה' אל יהושע וגו' ואומר ויהי בשנה המאה ועשרים ושלשים וגו' ויאמר ה' אל יהושע וגו' ואומר ויהי בשנה המאה ועשרים ושלשים ואחת וגו' ויאמר ה' אל יהושע וגו' ואומר ויהי בשנה המאה ועשרים ושלשים ושתים וגו' ויאמר ה' אל יהושע וגו' ואומר ויהי בשנה המאה ועשרים ושלשים ושלש וגו' ויאמר ה' אל יהושע וגו' ואומר ויהי בשנה המאה ועשרים ושלשים וארבע וגו' ויאמר ה' אל יהושע וגו' ואומר ויהי בשנה המאה ועשרים ושלשים וחמש וגו' ויאמר ה' אל יהושע וגו' ואומר ויהי בשנה המאה ועשרים ושלשים ושש וגו' ויאמר ה' אל יהושע וגו' ואומר ויהי בשנה המאה ועשרים ושלשים ושבע וגו' ויאמר ה' אל יהושע וגו' ואומר ויהי בשנה המאה ועשרים ושלשים ושמונה וגו' ויאמר ה' אל יהושע וגו' ואומר ויהי בשנה המאה ועשרים ושלשים ותשע וגו' ויאמר ה' אל יהושע וגו' ואומר ויהי בשנה המאה ועשרים וארבעים וגו' ויאמר ה' אל יהושע וגו' ואומר ויהי בשנה המאה ועשרים וארבעים ואחת וגו' ויאמר ה' אל יהושע וגו' ואומר ויהי בשנה המאה ועשרים וארבעים ושתים וגו' ויאמר ה' אל יהושע וגו' ואומר ויהי בשנה המאה ועשרים וארבעים ושלש וגו' ויאמר ה' אל יהושע וגו' ואומר ויהי בשנה המאה ועשרים וארבעים וארבע וגו' ויאמר ה' אל יהושע וגו' ואומר ויהי בשנה המאה ועשרים וארבעים וחמש וגו' ויאמר ה' אל יהושע וגו' ואומר ויהי בשנה המאה ועשרים וארבעים ושש וגו' ויאמר ה' אל יהושע וגו' ואומר ויהי בשנה המאה ועשרים וארבעים ושבע וגו' ויאמר ה' אל יהושע וגו' ואומר ויהי בשנה המאה ועשרים וארבעים ושמונה וגו' ויאמר ה' אל יהושע וגו' ואומר ויהי בשנה המאה ועשרים וארבעים ותשע וגו' ויאמר ה' אל יהושע וגו' ואומר ויהי בשנה המאה ועשרים וחמשים וגו' ויאמר ה' אל יהושע וגו' ואומר ויהי בשנה המאה ועשרים וחמשים ואחת וגו' ויאמר ה' אל יהושע וגו' ואומר ויהי בשנה המאה ועשרים וחמשים ושתים וגו' ויאמר ה' אל יהושע וגו' ואומר ויהי בשנה המאה ועשרים וחמשים ושלש וגו' ויאמר ה' אל יהושע וגו' ואומר ויהי בשנה המאה ועשרים וחמשים וארבע וגו' ויאמר ה' אל יהושע וגו' ואומר ויהי בשנה המאה ועשרים וחמשים וחמש וגו' ויאמר ה' אל יהושע וגו' ואומר ויהי בשנה המאה ועשרים וחמשים ושש וגו' ויאמר ה' אל יהושע וגו' ואומר ויהי בשנה המאה ועשרים וחמשים ושבע וגו' ויאמר ה' אל יהושע וגו' ואומר ויהי בשנה המאה ועשרים וחמשים ושמונה וגו' ויאמר ה' אל יהושע וגו' ואומר ויהי בשנה המאה ועשרים וחמשים ותשע וגו' ויאמר ה' אל יהושע וגו' ואומר ויהי בשנה המאה ועשרים ושישים וגו' ויאמר ה' אל יהושע וגו' ואומר ויהי בשנה המאה ועשרים ושישים ואחת וגו' ויאמר ה' אל יהושע וגו' ואומר ויהי בשנה המאה ועשרים ושישים ושתים וגו' ויאמר ה' אל יהושע וגו' ואומר ויהי בשנה המאה ועשרים ושישים ושלש וגו' ויאמר ה' אל יהושע וגו' ואומר ויהי בשנה המאה ועשרים ושישים וארבע וגו' ויאמר ה' אל יהושע וגו' ואומר ויהי בשנה המאה ועשרים ושישים וחמש וגו' ויאמר ה' אל יהושע וגו' ואומר ויהי בשנה המאה ועשרים ושישים ושש וגו' ויאמר ה' אל יהושע וגו' ואומר ויהי בשנה המאה ועשרים ושישים ושבע וגו' ויאמר ה' אל יהושע וגו' ואומר ויהי בשנה המאה ועשרים ושישים ושמונה וגו' ויאמר ה' אל יהושע וגו' ואומר ויהי בשנה המאה ועשרים ושישים ותשע וגו' ויאמר ה' אל יהושע וגו' ואומר ויהי בשנה המאה ועשרים ושבעים וגו' ויאמר ה' אל יהושע וגו' ואומר ויהי בשנה המאה ועשרים ושבעים ואחת וגו' ויאמר ה' אל יהושע וגו' ואומר ויהי בשנה המאה ועשרים ושבעים ושתים וגו' ויאמר ה' אל יהושע וגו' ואומר ויהי בשנה המאה ועשרים ושבעים ושלש וגו' ויאמר ה' אל יהושע וגו' ואומר ויהי בשנה המאה ועשרים ושבעים וארבע וגו' ויאמר ה' אל יהושע וגו' ואומר ויהי בשנה המאה ועשרים ושבעים וחמש וגו' ויאמר ה' אל יהושע וגו' ואומר ויהי בשנה המאה ועשרים ושבעים ושש וגו' ויאמר ה' אל יהושע וגו' ואומר ויהי בשנה המאה ועשרים ושבעים ושבע וגו' ויאמר ה' אל יהושע וגו' ואומר ויהי בשנה המאה ועשרים ושבעים ושמונה וגו' ויאמר ה' אל יהושע וגו' ואומר ויהי בשנה המאה ועשרים ושבעים ותשע וגו' ויאמר ה' אל יהושע וגו' ואומר ויהי בשנה המאה ועשרים ושמונים וגו' ויאמר ה' אל יהושע וגו' ואומר ויהי בשנה המאה ועשרים ושמונים ואחת וגו' ויאמר ה' אל יהושע וגו' ואומר ויהי בשנה המאה ועשרים ושמונים ושתים וגו' ויאמר ה' אל יהושע וגו' ואומר ויהי בשנה המאה ועשרים ושמונים ושלש וגו' ויאמר ה' אל יהושע וגו' ואומר ויהי בשנה המאה ועשרים ושמונים וארבע וגו' ויאמר ה' אל יהושע וגו' ואומר ויהי בשנה המאה ועשרים ושמונים וחמש וגו' ויאמר ה' אל יהושע וגו' ואומר ויהי בשנה המאה ועשרים ושמונים ושש וגו' ויאמר ה' אל יהושע וגו' ואומר ויהי בשנה המאה ועשרים ושמונים ושבע וגו' ויאמר ה' אל יהושע וגו' ואומר ויהי בשנה המאה ועשרים ושמונים ושמונה וגו' ויאמר ה' אל יהושע וגו' ואומר ויהי בשנה המאה ועשרים ושמונים ותשע וגו' ויאמר ה' אל יהושע וגו' ואומר ויהי בשנה המאה ועשרים ותשעים וגו' ויאמר ה' אל יהושע וגו' ואומר ויהי בשנה המאה ועשרים ותשעים ואחת וגו' ויאמר ה' אל יהושע וגו' ואומר ויהי בשנה המאה ועשרים ותשעים ושתים וגו' ויאמר ה' אל יהושע וגו' ואומר ויהי בשנה המאה ועשרים ותשעים ושלש וגו' ויאמר ה' אל יהושע וגו' ואומר ויהי בשנה המאה ועשרים ותשעים וארבע וגו' ויאמר ה' אל יהושע וגו' ואומר ויהי בשנה המאה ועשרים ותשעים וחמש וגו' ויאמר ה' אל יהושע וגו' ואומר ויהי בשנה המאה ועשרים ותשעים ושש וגו' ויאמר ה' אל יהושע וגו' ואומר ויהי בשנה המאה ועשרים ותשעים ושבע וגו' ויאמר ה' אל יהושע וגו' ואומר ויהי בשנה המאה ועשרים ותשעים ושמונה וגו' ויאמר ה' אל יהושע וגו' ואומר ויהי בשנה המאה ועשרים ותשעים ותשע וגו' ויאמר ה' אל יהושע וגו' ואומר ויהי בשנה המאה ועשרים ומאתים וגו' ויאמר ה' אל יהושע וגו' ואומר ויהי בשנה המאה ועשרים ומאתים ואחת וגו' ויאמר ה' אל יהושע וגו' ואומר ויהי בשנה המאה ועשרים ומאתים ושתים וגו' ויאמר ה' אל יהושע וגו' ואומר ויהי בשנה המאה ועשרים ומאתים ושלש וגו' ויאמר ה' אל יהושע וגו' ואומר ויהי בשנה המאה ועשרים ומאתים וארבע וגו' ויאמר ה' אל יהושע וגו' ואומר ויהי בשנה המאה ועשרים ומאתים וחמש וגו' ויאמר ה' אל יהושע וגו' ואומר ויהי בשנה המאה ועשרים ומאתים ושש וגו' ויאמר ה' אל יהושע וגו' ואומר ויהי בשנה המאה ועשרים ומאתים ושבע וגו' ויאמר ה' אל יהושע וגו' ואומר ויהי בשנה המאה ועשרים ומאתים ושמונה וגו' ויאמר ה' אל יהושע וגו' ואומר ויהי בשנה המאה ועשרים ומאתים ותשע וגו' ויאמר ה' אל יהושע וגו' ואומר ויהי בשנה המאה ועשרים ושלשים וגו' ויאמר ה' אל יהושע וגו' ואומר ויהי בשנה המאה ועשרים ושלשים ואחת וגו' ויאמר ה' אל יהושע וגו' ואומר ויהי בשנה המאה ועשרים ושלשים ושתים וגו' ויאמר ה' אל יהושע וגו' ואומר ויהי בשנה המאה ועשרים ושלשים ושלש וגו' ויאמר ה' אל יהושע וגו' ואומר ויהי בשנה המאה ועשרים ושלשים וארבע וגו' ויאמר ה' אל יהושע וגו' ואומר ויהי בשנה המאה ועשרים ושלשים וחמש וגו' ויאמר ה' אל יהושע וגו' ואומר ויהי בשנה המאה ועשרים ושלשים ושש וגו' ויאמר ה' אל יהושע וגו' ואומר ויהי בשנה המאה ועשרים ושלשים ושבע וגו' ויאמר ה' אל יהושע וגו' ואומר ויהי בשנה המאה ועשרים ושלשים ושמונה וגו' ויאמר ה' אל יהושע וגו' ואומר ויהי בשנה המאה ועשרים ושלשים ותשע וגו' ויאמר ה' אל יהושע וגו' ואומר ויהי בשנה המאה ועשרים וארבעים וגו' ויאמר ה' אל יהושע וגו' ואומר ויהי בשנה המאה ועשרים וארבעים ואחת וגו' ויאמר ה' אל יהושע וגו' ואומר ויהי בשנה המאה ועשרים וארבעים ושתים וגו' ויאמר ה' אל יהושע וגו' ואומר ויהי בשנה המאה ועשרים וארבעים ושלש וגו' ויאמר ה' אל יהושע וגו' ואומר ויהי בשנה המאה ועשרים וארבעים וארבע וגו' ויאמר ה' אל יהושע וגו' ואומר ויהי בשנה המאה ועשרים וארבעים וחמש וגו' ויאמר ה' אל יהושע וגו' ואומר ויהי בשנה המאה ועשרים וארבעים ושש וגו' ויאמר ה' אל יהושע וגו' ואומר ויהי בשנה המאה ועשרים וארבעים ושבע וגו' ויאמר ה' אל יהושע וגו' ואומר ויהי בשנה המאה ועשרים וארבעים ושמונה וגו' ויאמר ה' אל יהושע וגו' ואומר ויהי בשנה המאה ועשרים וארבעים ותשע וגו' ויאמר ה' אל יהושע וגו' ואומר ויהי בשנה המאה ועשרים וחמשים וגו' ויאמר ה' אל יהושע וגו' ואומר ויהי בשנה המאה ועשרים וחמשים ואחת וגו' ויאמר ה' אל יהושע וגו' ואומר ויהי בשנה המאה ועשרים וחמשים ושתים וגו' ויאמר ה' אל יהושע וגו' ואומר ויהי בשנה המאה ועשרים וחמשים ושלש וגו' ויאמר ה' אל יהושע וגו' ואומר ויהי בשנה המאה ועשרים וחמשים וארבע וגו' ויאמר ה' אל יהושע וגו' ואומר ויהי בשנה המאה ועשרים וחמשים וחמש וגו' ויאמר ה' אל יהושע וגו' ואומר ויהי בשנה המאה ועשרים וחמשים ושש וגו' ויאמר ה' אל יהושע וגו' ואומר ויהי בשנה המאה ועשרים וחמשים ושבע וגו' ויאמר ה' אל יהושע

שעיקרה דלישנא דכתיבה נשנרו ולשתית כדי שיקבלו תורה שנע"פ נלחות
שכיי ומתוך כך יהיה שכלם לפ"ה וכ"ל ומביא ראיי מפסוק העם ההולכי
בחושך ראו אור גדול וכו' להודיעך ול על פסוק מחשכים השבני כ' וה תלמוד
שבלי וכו' והייט לדרכינו משם לתלמוד בבלי שהוא עיקר תור שנע"פ אי אפשר
ללמוד לגלי מתוך חיי נער ומחשך עיניו של אדם עקרן חושך בע"ה אלו מבשר
אותו שמתוך כך יראו אור גדול שלע"ל כי הנה החשך יכסה ארץ וגו' העם ההולכים
בחושך ראו אור גדול שלע"ל כי יהיה שכרן בפול ומכופל יון אותו האור לע"ל
נמי לפע"ד ס"ג כלן ויהודן כיוצא תהו ובהו וחושך ע"פ תהום ויאמר אלהים
יהי אור דכמשך פסוק זה לתלי קוף התורה שלמר לעתיל ולכל היד החוקה ונו'
דלמכותן על שברון הלחות שנשבר וכל לו"ח תקיב"ב ברית שלים ר"ל דעי"כ
נזר מ"ה על ישראל ונגזרה גזירה לפיי נער בע"ה וזהו והאלהים ראיתי תוהו
ובוהו ואתך ע"פ התהום דהדיוט דת על תלמוד בבלי שנקרא חושך כמ"ש בחשכי
שבבני זה תלמוד בבלי ובפי שלת תאמר דהוי מדרך שנע"ה לו"ח שלים
יהי אור כייט הפור הגנוז לצדיקי לע"ל להות ניכר נוסף מה שאמר בחדרי דכי
אליהו הכ"ל שעליהם נאמר בחשך ראו אור גדול חותו האור הגנוז
לע"ל ויש כתיבתו בנתיב כופר בחיבת תבת דכי תליך לפי שיטתינו ואת
שכל עיקר דרוש זה יתבאר בכתיב הכ"ל בס"ד בדרך כללות בפני הלים ותיתנו
יהוה ותן כתיבת הכתיב לפי מושג הדרוש שבכתן:

ומעתה בס"ד בנות ל' ביאור קצת פסוקים ומדרשים הסייכין לזה הסדר
ורחשובה נכתר מלים תמוה ול':

שאל ר"ש התבוני את ר' זירא שמעתי עליך שאתה בקי בהדרי תורה
ושאלה ארות אני שואל אותך א"ל כמה שני היי עולם א"ל
ששת אלפים • מנא לך • א"ל מפי האותיות אב גד הו וח טי הדי נה •
פל מס ע"פ צקרשת • הרי אלף ת"ק הסיר השש • חוזר לאותיות שנצפך •
הרי שלשת אלפים ת"ק נמצא השבון כל האותיות הששת אלפים חסיר ה' •
חזור לאלף שהוא ראש האותיות הרי ששת אלפים חסיר ה' • כיון דכתיב
בי ביה צור עולמים • ונאמר בה א בראם הרי ששת אלפים • והשביעי
שבת יום דין הגדול • ובפסוק בראשית ששה תבות הוין כן שם אלהים
ויש בו ששה אלפ"ין בגגד ששה אלפים שנה • וגשתתף שמו של הקב"ח
להשלם עמדרין של עולם שיעמוד ששת אלפים שנה ושם אלהים הוא
מדת הדין כנגד יום הדין שבו דן הקב"ה את העול' ויעמוד הרוב אלף שנה'
אמר ליה • הרי מן האותיות • יש לך מקום אחר • א"ל משמות שבעת
הרקיעים ושמות ז' הארצות שהם נכנסים ג"כ בהשבון זה • שכתיב רקיע
שחקים וזבול מעון מכון ערבות • חשוב לך ז' ארצות ארץ אדמה גיא
יבשה חרבה תבל הלד • הרי ז' אלפים ושבעים ושתה • הוציא מהם ו' אלפים
לעולם ואלף ליום הדין שהוא שבת • נשתייר שבעים ושבעה הוסיף עליהם
עור שמו שנ' כי ביה ה' צור עולמים הרי פ"א ומה טיבן של פ"א אלו •
אלמלי שנשתתף בפא מכבוד שלו עמהם לקיום העולם שכן בפא בנ"ש
פ"א אלמלא בן לא היה העולם מתקיים ע"כ:

קורס שבנתן לך ביאור תוכן המדרש נדייקן תחלה ליישב מה שכתיב הרחשוכ
קשה על המשיגן במאמר זה מ"ש ממנה שמשון האותיות ה' אלפים שכל
מ' • תורי לפל"ף וכו' ל"ש לין לנדר קוף שאם כתוב נמלף ל"כ כתוב נם כל שאר
כ"א אותיות ויחשב ונחתוך היה הדבר עמוה מאד בעיני • עד שנעזרתי בשם יה'
עזי ליתי שכני הקודש לוקן הכתיב ומנחתי שכתב הנחלן ל"ל בסדר קרא • לאותיות
התורה שם ק"ב • ועוד כוסף עליהם אותיות מכ"ף שנדיך לכדלות אות לאחר ן
דהייט אותיך לאחר לחת התיו כדי שיקבל לאחם אחות ואות כ' ואחות אות פ"ח ק'
אחות • אות ג' תשעה אחות • וכשנדרף אליהם אות החלף המכפר עד חלף וכו'
ע"ם ומחילת מיושב במדרש הנזכר מ"ם אור לאותיות מנ"ך וכו' אור לאות
אחלף וכו' כי אחזר שניך אותיות מכנ"ף לך ב' אותיות התורה נדיך ב' כ' לאזור
אות בחלף לאותיות מכנ"ך שאתה אחור • והוא מכוער אבל אי קשי הא קשיא
לי בכלל זה המדרש על ר"ש התימני שלאחר שהשיבלו כי זירא דשיתא אלפי הוי
עלמא ואתן לו סימן גדול על זה מן אותיות התורה והוא לכאורה רחוק עניותא
אחופף גדול על תשובתו למה בכל זאת לא נחה דעת ר"ש גזה שיקש לו
עוד רחוי' אחרת על זה מ"ל לך רחוק אחרת וכו' ומה קשי ליה על רחוק
שרחשוכה • אלא בפשיטות תרוייהו כריכי ולכך לאחר שהניח מן אותיות התורה
שורך לכניה לו עוד מן מספר שמים וארץ וכאו שיתבאר • והעניין הוא
על כי אחר ולבתחלת דבי אליהו הוי עלמא ב' אלפים תוהו • ב' אלפים
תורה • ב' אלפים ימות המשיח ובשולתינו יאמרו שיהו שבעת אלפים ולכך נקט
אחם ב' אלפים ולא תתמיה קן שם לאחוך כמה ימי העולם שיהיו דוקא שית אלפי שנין
אלא כן למה יתקיימו ימי אחם אלפים שאחרונים ולא בשוף ששת אלפים
ואחתמיה רחוי שיהיו ששת אלפים על ששה ימי בראשית ואחר כך יאות אחים כנד
אחיה אלפים ימי חור ונאמר שבדרש על אחם ימי ב' אלפים תורה ע"ם •
אלא קנקנה ושיעור לחם לימי אחים על זה לחופן חם כן ב' לאלוק ימות המשיח
שהיא מתחילין מן השני אלפים האחרונים דוקא • אבל לפע"ד הענין הוא
שהקדוש ברוך הוא אחתיה לבל העולם על ששה ימי בראשית שיעמדו בקי ע"ם • וחם
אין קנקנה ושיעור לחם לימי אחים על זה לחופן חם כן ב' לאלוק ימות המשיח
שהיא מתחילין מן השני אלפים האחרונים דוקא • אבל לפע"ד הענין הוא
שהקדוש ברוך הוא אחתיה לבל העולם על ששה ימי בראשית שיעמדו בקי ע"ם • וחם

שהיתה התורה כלי לאומנתו של הקב"ה כדאית ריש ב"ר שהסתכל בתורה
ובנה ובעולם וכל אומן מסתכל בכלי אומנתו כדי לברות כיוצא בו ואחר כך
נברא • ועוד יש לומר דהנה בפי נרמי הסמיאי • והנה יעוש שהתורה היא
קדומה לכל העולם ואחר ואחילת מחשבת הענין דודאי מתחילה נקבע זמן ששת
אלפים דוקא לקיום העולם לא פחות ולא יותר וכל בשביל שישראל לוקח הזמן
שישראל מקיימים אותיות התורה והמצות שבכתוב הם הן מתחילים הששת אלפים
מזמן שבתחלת התורה שהם שני אלפים קודם שניתן אחרן ומאלף בשלם זמן ששת
אלפים נכלות אחרונ אלפים מבריאת שניתן אחרן שהוא ששת אלפים מזמן
שבעשית התורה ואחרי לבוא משיח בן דוד כי לקץ על פי חזמן המובטל הוא דוקא
ששת אלפים הרי יש לכן ששת אלפים שאיש שבכלילה התורה וכיון שישראל מקיימים
התורה הרי כדגים המשכים לאחר הזמנית התורה וכבר כלה הזמן וכ"ל • אבל
בזמן שאין ישראל עוסקין בתורה אם כשלוש כבי לי לאפשר להם להיות כמשכים לאחר
לזמנית התורה כיון שאינם בני תורה אלא למשכים לאחר הטבע נמצי
שאינם אחרן שמתחילים הששת אלפים מן יום שנברא שאינם ואחרן ומשך עד כלות
הששת אלפים ומתחילין מיותו יום ואו' עכ"פ יבא כי לי לאפשר לאחעכב יותר מששת
אלפים • וכן בזמן שישראל מוזרים בתשובה ומזדרזים להתורה ביותר שיהיה
בתוך אותן הבני אלפים האחרונים אז נס הקדוש ברוך הוא • שקבע להם הזמן
ששת אלפים למפרע מן יום שנתחדשה התורה ולבנאים זמן ששת אלפים מן בקדימה
מקדימה התורה כנון אם היום נתחדשה הנה הקב"ה מלא אותיות שיעשה זה החדש מן קודם בריאת
תע"ב שלחו היום נתחדשה התורה שכבר היתה בחותה הזמן וכבר עברו ששת אלפים וכן כל
העולם משנות התורה שכבר היתה בחותה הזמן וכבר עברו ששת אלפים וכן כל
כיוצא בזה אלא שכשנתחדשה יאמר מה שילמה וכולי רבה לומר כי אם לאו שברחו
עוונותיהם המרובים אלא כיון מקיימים התורה אז ודאי היה מחפיץ לנו מהתפלת
הזמנית התורה ויכול להכניח מקיימים בהתפלת הבני אלפים החמרוכים ולהעלות
מספר ששת אלפים מהתפלת התורה • אלא שבשוותינו אלא היו מקיימים התורה
כשאר הזמן אחר הזמנית מניחת שאים ואחרן ואחילת מחדש • ומחילת מחדש
הדרש כל"ל ומיושב בזה מה שהעירנו מה מחרן לר"ש התימני לנקוט מן רבי וירא עוד
רחוק משמים ואחרן לאחר שכבר מתן לו סימן מאותיות התורה דהעניין הוא דלפי
שרבי שמעון התימני היה נזהרן לאחר התחלת שבי אלפים האחרונים שכבר נשלמו
ששת אלפים מזמן שבתחלית תורתינו הקדושה אם כן לפ"ז אם אין שום רחוק
ומוכח ביתי העולם כי אם מן אותיות התורה ע"כ היה הדבר מוכרח שתתקיים
בקצץ זמן העולם מכל התורה דהייט כי אתחלנו שבי אלפים שקדמו לעולם וכבר
בלה ומן ששת אלפים אחותו ומן ואילך משיהיו לא נח והיה הדבר קצה בעיבא
שהרי ח"ל לעולם להתקיים בלי משיח רק ששת אלפים ולא יותר ולכך אחר ליה
ים לך עוד רחוק ממקום אחר דאם אתיתך שלא בתיסד העולם רק על ניור
התורה ח"כ הזמן ששת אלפים בקצץ לעולם מן ומן מניחת התורה אם כן בבר
כי משיח רחוי לבא ע"פ בהתחלת אלף הרביעי משום שבבר העולם שהוא ששת
אלפים מן התורה והרי עדיין לא בא שלא על כרחך • ים עוד רחוק ונלת זה לשום
שיתחלו מזמן מניחת אחים ואחרן • על שלל"ש לי עוד רחוק משבעה ששת
ומבעה תרנות וכולי דבוה הוכה שבמשך משך זמן העולם נם אחר מניחת אחים
ואחרן ואינו סותר לרחוק הרחשוכה שהיה מן אותיות התורה דמשמע שמקיימים מן
זמן מוניית התורה דאיתיה להלה ולהה הכל תלוי אם ישראל מקיימים התורה אם
לאו כאמור ועלפי מבעים עדים כאחים התלה דוקא יקום דבר:

ובזה מיושב"ם סוף סדר ויקל וינו משה עומד לקח אתלספר התורה הזה
ואמתם אותו ונומר והיה אם בא בעד • כי אחכי ידעתי את מריך
ואת ערפך הקשה ונו' הקהלו אלי את כל זקני שבטיכם ונו' ואעידה בם את השמים
ואת בארץ כי ידעתי • אחרי מותי כי השחת אשחתון ונו' לי למאחר שבבר לקח התורה
להיות לעד מה היה מריך אלא לזוזר להקהילן ולהעיד בהם השמים והארץ
ועוד דעל העדות שמים וארץ בלם בתן להם טעם לזה בעבות שהוא מפני כי
ידעתי את מריך ונו' וכן כי השחת תשחיתון ונו' משכ"ב בנבי עדות ספר
התורה אלא בתן בם זה הטעם • אבל הוא מבואר אחר לדרכינו זה כי היה
מריך משה רבינו שכי העדות עדות אלות מכל אותיות התורה והיינו זמן
שמקיימים התורה וחו כמשכים אחר אותיות התורה ואותיות התורה להם לעד
כמה ימים ישתהו בעולם הזה עד שיתחדש העולם והבני אלפים ישתיתו לבני הקדוש ברוך הוא ולא יקיימו התורה דאז כמשכים הם אחר מספר שמים
וארץ ויתאחר קיום העולם עד סוף ששת אלפים משנות שמים וארץ ולכך העיד
בהם משה את ספר התורה להיות לעד ואתם כמשכים אחר אותיותיה דרכם אלא שתקיים
התורה אלא מפני שנפה ורחה משה שעתידים לפרוק מעליהם התורה וכמה
שאמר כי אחכי ידעתי את מריך ונומר לנה לומר ודאי אם תייתם מקיימים
התורה אז התורה לכם לעד ואתם כמשכים אחר אותיותיה וכל הכתבתכם יהיה
מלך התורה • אבל אחכי ידעתי שעתידים אתם לכפור בהקדוש ברוך
הוא ותורתו ואתם כמשכים אחר הטבע מזמן שבתהו שמים וארץ לכך
הקהלו אלי ונומר והעידה בם את השמים
ואת הארץ ונומר והוא
מבואר

ובזוה"ק עתיקא סתימאה יתיר כ"ח • שאר נשמות עיניכם והניעו אל
פתחן מתקת כי הנשמים כשפע כמלא ואחרון כנגד תבלה ושפעים
כמו כן יתוקן ויפותחו לעולם תהיה ולפקחי לא תשמעו • שמעו אלי ושבי נפש
עמי תורתי בלבם אל תראו קדשת יום השבת ותענוגותיה אל תקחו ועוד עד כאן
הכתובים הללו לכאורה אין להם שום ענין כלל • והרמב"ן ז"ל נתן
ולקחו לכי נרך והכמיך על היותיך ליישר לעמו מתוך הכיאור אל שיש לדקדק
בהם • והענין הוא דהנה התורה הם מקדשים ומעדנים להתענג בהם ובזה
הגלות ועיכוב מציאתו ושוללים אותנו עד מתי קץ הפלאות • והנביא מלמד את
ישראל ואז"ל שלא תתמוהו לדברי נגועים השלה אלא בעבירות שם שהנו בתשובה שיקויימו
בתורה דאז יקוים היום שם בקולי תשמעון ונקשב התשובה לאחר חתימת
התורה • אולת הפי' אין ישראל עושים תשובה ב"ד ואינה דור שכולו מייב ח"ל
שיתקיים העול' כפי מעשה אלפי' מיום שנברא • ונתן להם ב"ב שני עדיות בכדי
שלא יבא לחתימת התורה שם יקיימוה ואחת אין שני' ואחרן שם לא יקיימוה
התורה • ח"ב שאר לשמים עיניכם והניעו אל אחרן רמזו בזה שיתכו
לב אל השמים ואחרן שהם במספרם עדות כי השמים בשפע נמשלו ואחרן בנגד
תבלה וגו' מטעם שהתבלה לא נקנעו רק לשמח לאלפים וכמו שמעיד על זה
מרן חותיתו וכו"ל ז"ל כיון שהשמים אחרון יכלו לכלוה ה' הזמן ע"כ נרך
להדם עלמו וזה שאחר ויושבים כמוך כי מתוכן כי נרך לאדם עלמו לו ע"ש
ולא יאחר יותר מזה השעור והיינו לכולם שם לא ישעו רמזנו ויהי דור שבלי
תיי וכו"ל • לכן חות שכי הוא כי שמעתי אלי ושמעו נפש עם תורתי בלבם וגו' ר"ל
בהם יקיימו התורה והמצוה לזו תין משכב כלל כי לו יתכהנו ע"כי הכתבת התור'
הקדושה שבים והיום שם בקולי תשמעו לכך עוריעורי לבשי עוז וגו' ר"ל עורי
בה בתשובה ותקיימוה התורה ואז ורבי ה' יסובון וגו' כאהרה בימינו אמין :

ד"ה בי' הדבדים האלה בפה לכל כנ"ל יתדרש תמוה אם ס"ת והושמתם נילקוט
חנקוק וז"ל בה חנקוק ועשה לו מורה עונה בתרץ וכו' ואחר תיכי ון
מכאן עד שתעבירו שכאחר ואלפה • אחיר הק"פה לכי מחזיר על כל מי שכשברה
לו קרקפתו יבא אלי' התחיל מוח ואחר עד לכאה"ב שזהתי ולא תשתכח' •
הק"פה ואז"ל בן תור' אתה ולא עם הארץ • כתוב בלוח ב' ד' וא"כ תאחר הדישבי
את הקץ • וכן הוא אחר וישביהו ה' ואחר כתוב חזון ובאחר על הלוחות וכולו •
ונילקוט הושתק נקנת תסרון ע"ש • דמדדם זה בהול ותמוה עד מאד ועמוק
עמוק מי ימצאנו • פתח מה השיב לו הק"פה על מה שביקש ונעלה לו את הקץ
וא"ל מי שנבר קרדומו וכו' בלילו מפיאו לבבך לאחר ב"ו ועוד שלאחר שחזר וא"ל
עד לכאן ה' ונאמר ח"ל בן ת"ם לאחר ולא עם הארץ מה היה נרך ליתן לו
בתירוץ זו מפה שהוא ת"ח ולא עם הארץ וכו' ומה האמר בן חכמים תורה בשלמה
זאת • ועוד קשה מ"ש לו כתוב ח"ל כלום מה השיב לו כזה והוא תמוה מאד
אין לו שאר לכאורה : אמנם העניין הוא מבואר מאד ומשכים להבינו תלמ
דמובללו שמעינן שהקץ ובילתת מעשיהו תלוי בשבי ומכים קדם לאחר שעת
תלפים ומחילת שמים ואחרן דהיינו לאחר שיבלו ויבלו כל המילות כמ"ש כי
השמים כעשן נמלחו והארץ כבגד תבלה תו' וכנ"ל דאחרנ"ש יתחדש העולם כיון
עושים התורה וגין אין עושים כיון שלא בתיישר העולם רק על זה הזמן ולא
יותר • אבל אם יזכו להגיעל מכל התורה לו תשכר להקדים הזמן ולקשר מיומן
שבאחרית התורה וכאחור • ולכן אשכר מתפלא כשאל חנקוק על הקץ השיבו
הק"פה קץ המאוחר שבשנים ומה דאי אשכר להת אחר טפי והיינו לאחר מיתת
מלכא משיחא לאחר התמוטטות וכלין העולם והוא מה שרמז לו בפ"ש כי
מאחר על כל חי שבשברה קדמונו יבא אלי לכאורה הוא משלול הכבה אבל רמז
לו ללאחר שיכלה וישתברו כל המילות כלם ויהיו לאחר עשת אלפים שאז
העולם כולה כבלה ושבתו אז יהיה זמן קדוש העולם עכ"פ ולא יאחר יותר •
ובשמע חנקוק כן התחיל מוח עד לפה ה' שמעתי ולא תשמע ר"ל כ"ב אין
מועיל שוטה תפלה ותשוכה כלל כי אחת אלילו אם עושים תשובה אינו
מועיל כיון שהלוי דוקא בכלין מעשה בראשית דוקא • וזה אפשר ר"ל הלא ת"ח
אתה ולא עם הארץ כתוב ח"ב בלוח וכו' ר"ל מי שח"ל מי שבשבר קדמונו וכולו
השכו דוקא כיון שלא יקיימו התורה ואין עושים תשובה אבל על מה שחתם
לאחר עד לכאן מעיתי ולא תשמע דהיינו לומר כיון שכו ויעקבו אלי • ויעשו
תשובה ויזכורו לתורה וכל"ל הרי בכתיבה זו יש קץ לאחר מיד לאותיות התור' שעולי
נ"כ למעלה מן אלפים דיום תכתב הת"ב כולו על לוח ותמשך מיכים יעלה בידך
נ"כ ו' אלפים וכ"ל והוא אות ורחי' דאפשר להגיעל בתוך אלפים האחרוני
מן שבת אלפים שמתעלים יומין שבאחרית התורה ו"ם הלא ת"ח תאחר וכו'
ר"ל לך ולהכותך שבאים מיד התורה הרי לך רחי' אותיות ואז תאפשר להקדים

הגאולה וכדאמור :

ובמדרש חזית בסוק הביאני חפלך הדרין איתא ז"ל ד' ינאי אמר
לא היתה התורה צריכה להדרש אלא מהחורש הזה לבם
ומפני מה גילה תקדוש ב"ה לישראל מה נברא ביום ראשון ומה ביום שני
עד יום ששי • בזכות שאמרו כל אשר דיבר ה' נעשה ונשמע מיד נגלה להם
ר' ברכיה אמר כתיב ויגד לכם את בריתו • ויגד לכם את עשרת
שהוא התחלת בריותו של עולם ע"כ :

וחביאו דפי' ז"ל בקדרה וכפר בדרכו אותו בסדר רחצון בתחלת התיכוך
ולא לגרוע ממנו אלא להוסיף קצת ביאור בהמאמר הנדרש
דקש"מאחר מה זכות ע"י שאומרים בעשה ובשמע לעשות לפם ע"כ בסדר בראשית שהיה
תחלת בריותו של עולם מה ענין זה לזה • אבל הענין לפע"ד דהנה אמרו שבשמע
שבי מילות הללו מעשה ובשמע מאחר הוא בכתה ומקוימת שיתורו מילת בעשה בכתב
חלק המעשה מהמצות שבתורה ומלת בשמע בנגד חלק העיון והלימוד שתלוי
בעיקר בשמיעה • והנה זה החילק נוכח בכל מ"ע שהוא בין בסדר בראשית לשאר
פרטי התורה שבין בזה אלא בסדר בראשית לא נתקרא בשם מלות מעשיות
כלל ואין לך בזה אלא עיון התורה והסתכלות שבמעשה בראשית שפי
מכל התורה כי הם מעשה המרכבה ומילות הלשם ועל כל תג ותג בראשי כתר ובסתר
כוחות וכמה צירופין כנודע אבל בין מקודש הזה מתחלת סדר האמות לקיים
לותם במעשה וז"ל כם ישראל במ"ע לא היו לומדים ובשמע אלא חלק בעשה והיה לא
בשמעתו אלא היו מקבלים עליה רק חלק המעשה שבתורה אבל חלק העיון והלימוד
התורה וזו ולחי לא היה נותן להם בספר בראשית שכל עיקרו היה שלא לשם העיון
ולא היה מתחיל התורה אלא מהמצוה הזה לכם בם הם מצות מעשיות וכולו
אבל מכאן ואילך לפני הקדוש ברוך הוא שעתידים לעמד בעשה ובשמע
דכמילת ובשמע נאלו על דעתן שכיחת להן נס בחלק השמיעה דהיינו לימוד
התורה כדי להשיג חכמת התורה לכך נילה להם ספר בראשית לשם שיתן בה
מבוארים בסוקי סכוף סדר מסכפים וכרמו אותם נ"כ בסדר רחצון מ"ש
שם וינח משה ויכפר לעם את כל דברי ה' ואת כל המסכפים ויפן כל
העם וגו' אשר דבר ה' נעשה וגו' ויקח משה ספר הברית ויקרא באזני
ויאמרו כל אשר דיבר ה' נעשה ונשמע ע"כ • דקשה מ"ם ויקח משה ספר הברית
דלמן בודאי מה היה לו אותו ספר הברית שקדש בחוכים גם בדין בעשה למה קרא
להם ספר הברית • אלא בשביל ספר הברית היינו ספר בראשית שבקרא ספר
הברית על שם שהיה תחלת בריותו של עולם וכמ"ש במדרש בחורש קורת הכל
ולומד מן ויהי לכם בריותו אר"ל ויהי לכם בריותו של עולם וכנ"ל וזה שאמרו
להם בפכוקים הלו למה בראשונה אמרו העם בעשה ושמע לאחר ולא בשמע שאר כך
שיקח משה ספר הברית וגו' לו אמרו בעשה ושמע הלא דבר הוא אלא דבר הוא מבואר
להדריכנו זה בגילתה בשמיעה דבראשונה ב"ל כל הדברי ה' ואת כל המשפטים ר"ל שגילה
להם כאה מצות ודינים יש בה השייכים למעשה כגון מקודש הזה לכם משפטים
דיקוק היינו חלק הדינים והמצות ולכך ישראל השנו שא"ל לקבל רק חלק המעשה
מה שצריך למצות והמשפטים ועל כן אמרו כל אחד דיבר ה' בעשה ולא הזכירו בשמע
כי בבורי' היו שחיבו מקבלים רק על המעשה וא"כ ויקח משה ספר הברית דהיינו
ספר בראשית שים בה בריותו של עולם הבראית דיוקא וכנ"ל והזהר להם דקש"פ
מקבול נס על העיון ודחי' ברוסה בגלות להם ספר בראשית שיהיו חלק משפטים
כי אין בה חלק העיון וכנ"ל וזו קבלו עליהם נס חלק זה ואמרו כל אחד דיבר ה'
בעשה היינו חלק המעשה מקדש ונו' בשמע היינו העיון מה שמורה על זה בפסוק

והארץ היתה תוהו שהיתה הארץ תמה על עמידה לאחרה שנאמר נאלוני' חפת קנו וכו' כי שמים נארץ נאמר לפי שהיו השמים שם לעליוני' קיים וקיימים ולכי לתחתונים וכו' ע"כ הרי לך שהיתה הארץ והשמים מקריה אפי' קרקה להם של שבעה רקיעים עם הארץ. נמצא אחת לשבעה ואף"ע שהיה הדבר קשה בעיניה לאותו שנברא עמו ובכל זאת נמלכו מעצלות הארץ לאחר"כ שהיה הדבר קשה בעיניה ונטטרה על ככה לא כידה ולא מילה על מאמר הקב"ה כמו שהשיבו השים לארץ עשיתה בציונו של מקום מתקלת הבריות וקללה על עצמה דין שמים לירד למטה לתחתונים ולא העיזה פניה לירד למטי לעליונים כמו שהשיבו השמים התחתונים שלא רצו לירד למטי ואפלו כוכ' למעל וכו'. ולפיכך נתן לה להארץ פרקופי שלא תמוט לעולם ועל כיוצא בזה שקנם עליהם שלפעמים ימשו מהוקם לאחר קק להם והיינו לפעמים ישפו נפש נאיכים ליתן בתיבה לעופות ושני ביצך טמאים וש"כ תבוא התיבה עם הים בכוכ'. אלא נתן הארץ שעשתה בציונו כתן לה פרקופי שלא תמוט לעולם ועד בלי שיהו כלו ו"ם הארץ עשתה בציוני תקלה ר"ל דכשאמר' לה בתקלת הבריות שתרד לארץ לא היתה נוכרח ושתקה ולא נתיה נפעט לומר אי נשתכית אלי השמים כמו שאמרו השמים השיבו שלא קבלה עליה דין שתהא לכך אלי נותן לה פרקופי שלא תמוט ולא תזוז מיכונה ועל זה כמו שקבלה דין על השמים כשברי זה שימושו לפעמים וישפו נפש וכלאמר' ויסף ונו' ושוב לא ישפך לומר יהי רקיע. לכן נ"ש מדרש בזכר הכתוב ו"ם דמתחלה נזר הקב"ה יהי רקיע ויהי מבדיל ונמשך והיינו שפיוס עליהם שירדו קרקע למשה ורקיעך ישתה למעלה מהרקיע שלא שהשמים התחתונים לא קבלו על עצמן לעשות כן והשיבו כ"כ ולכך ויעש אלהים את הרקיע ר"ל הקב"ה שהיה בעל כרחן וקרא לו אותו וכ"ל. ואפשר דעל כן לא מיניק לשון ויעש בשעשה תחילת שלא נ"ב שהם דהיינו כאן בבריאת השמים ונדניני ויעש אלהים את הגלגלות וכיוצ' ויעש ו' ויעש אלהים את חיות הארץ ונמשך והיינו לפע"ד לפי שכיוצ' כי היה מכריח את השני בעל כרחן וכ"ל ויכוח ד' מיעט את הלבנה בעל כרחה ויכוח ו' נחמר קיץ הארץ על הנחש ובדליתא במדרש ובקצה רגליו והוספת עורו ובדליתא במדרש לכך כתיב בלאו לשון ויעש לכי שעשה בהם שינוי משעה ומדרש ובמדרש ליתא ו"ל:

מהלה בריותיו של עולם צפה הק"בה מעשיהם של צדיקים ומעשיהם של רשעים בראשית ויאמר אלהים יהי אור אלו מעשיהם של צדיקים ואין אתה יודע באיזה מהם יותר ממ"ד וירא אלהים את האור כי טוב הוי אומר במעשיהם של צדיקים יותר ואינו הפיץ במעשיהם של רשעים ע"כ: **מדרש** זה יכול גם הלחם עליו ברחשונה דמה נרך ריחיה מיפסק טפי במעשיהם של צדיקים משל רשעים דומי תיתי לאחר בהיפוך. **שנוי** לא מי כ"ת אחר שרשה כן בתפלה הכריחה. אלא תוכן הענין כרחה לפע"ד דרמזו זה בתפלה כשברך את העולם על פי המערכה נפה הק"בה בחותה מיוערכה ונטע העולם שמורה על מעשיהם של צדיקים ומעשיהם של רשעים ו"ם אלא אין לחתה יודע בחוה מהם חפץ יותר. ר"ל אין אנו יודעים לאיזה נד הכריע יותר ע"פ הנטע שם לנטוע או לרע או מקנה על מקנה שלא מיו"ם ויראת אלהים את האור כי טוב משמע שעשה את האור יפר שיהא נוטה עכי לנד הטוב מלנד הרע דהנח לשהר מסייעין אותו וכשר כתנטו כשהר רשעון קדוש לזה דכזה תלוי מחלוקת תנאים בגמ' ר' ע"פ הן אלא כאלו אמרו ו"ם ר"ל דיך בפיים אלא שנתן לו ד' דרכים והוא ניחר לו דרך לחרת ע"ם: **זוהו** לאפשר ו"ם בנקש אל האמה כי יודע אלהים כי ביום אכלכם ממנו והייתם כאלהים יודעי טוב ורע. ונקשה מה ענין פקיחת העין לדעת כאלהי. הנם דזולת דרכינו יש לומר ו"ם ונקשו עליכ' ונס ו"ם וכי תאוה היא לעיני. ו"ם ויאכרו על תלה. לפע לבאר עפ"י ו"ם בהכרת יומא דף פ"ג אחתניתין ו"ם שחטו בולמוס. פירש"י תולי שיהכה העיניים. מהכלים אותו אכי' דברים מזוהים עד שיחירו עיניו. ובגמרא שם. ת"ר מכין היו יודעים שהחירו עיניו משיחין בין טוב ובין רע. אמר אכי ובטעמא וכו'. ר' יחשו בולמוס. ערק לאורחתא של תלה אמר קיימיתי בנפשי תקיפ בעליה. פי' רש"י כי כד אורקה השום יוכה שם בגבורתה ומוחיק בירתי' והמתיקה יפה להחיר עיניים ע"ם והוה לפשר בה הנחש להטעות את חוה כי מאחר שלא נפקחו עיניכם עדיין והעץ הזה תאוה לעיני ר"ל שיחירו העיניים ממנו ותהי הוחרה לאכל ממנו אכקתי ליה כן מדיוקא דקרא דמתחלה אמר מכל עץ הגן לכל תאכל משמע לפי' עץ הדעת שהרי אמר מכל עץ הגן ונו' ואח"כ ואמר ומעץ הדעת ט"ו לא תאכל כאן כיוצ' חלק ואחי מהאי טעמא נופל כי מתחלה עד שלא החירו עיניכם השחים לאכול מעץ הדעת כדי שע"י יפקחו עיניכם ומשיפקחו ויחירו עיניכ' שוב לי אתם רשאים לאכל ממנו וכדין לכילת דבר טמא כמי שלאחו בולמוס אבל"ל ווהו אפשר שלא נ"ל אלא כי אמר לחלים לא תאכלו מכל עץ הגן ופי' רש"י חלף כי אמר שלא וכו' ור"ל לפי הרכינו שמא אמר כך לישור בכל עני הגן והכי תלרכת

אמר היתר בכל עני הגן בכלל שהרי אמר מכל עני הגן נאכל ואינה לא עץ הדעת ולא עץ החיים אלא הגן בכלל והיתר ומפה הין לחתם חוכלין עץ הדעת. ולזה הזכיר עץ הדעת בכלל הגן כאכל ומפרי העץ אשר בתוך הגן אמר אלהי' לא תאכלו ממנו ולא תגעו בו. ר"ל תיפך לפשר כאן והרי מפורש כאן החורה על עץ הדעת לאיסור ואיה מקום לחולין בתוך הגן ולא נתה פיכח. ונזה כנחש כי' לה דברין וכוונתו בא"ל לא מות תמותון כי יודע אלהים כי ביום אכלכם ממנו ונפקחו עיניכ' וגו' ר"ל הרי עכשיו עדיין לא נפקחו עיניכם וים לכם דוגמה לפי שחקנו בולמוס שנפשכו עניו ואין מותר לו לאכל דבר איסור עד שיהיו עיניו ופשו קשור לאיסור כן הוה הדבר הזה וכ"ל ומחלה אין כאן כתירה ואיתי להה ולהה ד"ם מכל העץ הגן תאכל דמשמע היתר לכולן לכי לעץ הדעת הייתו נהתלה אמותר לכם לאכל עד שיפקחו עיניכם ויחירו. ו"ם נכוון ומעץ הדעת ט"ו לא תאכל היינו לאחר שתרפאו ויפקחו עיניכם וכאמור ו"ם והייתם כאלהים יודעי ט"ו ור"ש דזהו הסיעור שעמו לפי שחקנו בולמוס וכמוחר בגרייתא שמאכר לעיל אכן היו יודעים שהחירו עיניו משיחין בין טוב ורע אמר אלי ואכל ו"ם ותרא האשה כי טוב העץ למאכל ר"ל כי טעמו טוב ומתוק ויש בידו כנולה להחיר את העיניים וזהו וכי תאוה הוא לעיני' ותקח מפריו ונו' ואר"ל לאותו העץ תאכה היתה וכ"ל והיינו לדרכינו שרגילה להזדקק אל תאכל ואמתו שלא תאכל וכמו שעשה ר' כזכור בגמרא:

אז לאפשר לומר דמיפני שהק"בה אמר מתם חזינך לומר שלא תאכל ולא כי להם תיהנו עץ הדע' ומלא הנקש שעשה לומר שמא אמר לכם תלהים ל"ת מכל עץ הגן הנה כנלל כי לכי מה שלא כירוש מקום שכותב עץ הדעת ל"כ כולן ניחוסר הם עומדים דשמא והנו עץ הדעת. אלא האשה ל"ל מכל ונו' ומעץ הדעת אשר בתוך הגן הגן אמר תלהים ל"ת מהנו ולא תגעו בו. ים לתקדק מה היתה נדיכה האשה לכסיים לו מקום אותו העץ היה הוא שהרי נאמרת הק"בה להם לא נאמר רק כתם ומעץ הדעת ט"ו לא תאכל ולא תאמר ומעץ הדעת תאכר בתוך הגן. אלא לדרכינו זה האשה שהוסיפה נכונה על הנקש שלא"ל שאינם יודעי' זוה הוא העץ הראוי דמכתחלת זהו אשר נטעו תלהים נאשנב הגן להיותו מסוים במקומו. ואפשר דעל כן הוסיפה האשה הנ"ש כי חשבה האשה שנטעו נאשנב במקום כבוי לעניינו ולא בתוך שאר עני הגן ולהודעת נאשנב להם לחיזו. מסוס דרכה שלא נהוו לכילו לידי נגיעה בשעה שהיו הולכים לאכל מעני הגיתה ועל כן נטעו בכבי עניהו כדי שלא נכשל בנגיעה לפי תומו כשתשפוק בשאר עני הגן ול"ל דראייה נכונה הוא דזהו העץ הדעת שנאסר לאכל משאר כרי עץ הגן נאכל ולא כמו שעלתה על דעתך. ולפי כן קשה למה לא נתן הגן דוקא וכאמור.

ולכך לפשר נח הנקש והאשה עד שנגעה בעץ הדעת כמשר נ"ל כדי שתוה תדע לע"כ מה שנטעו נאשנב מקום מסוים הינו נשביל לאסור הנה יעה כאן שעלה על דעתה דולתי אותו העץ שנאשנב הגן הינו העץ הדעת כלל אלא עץ אחר קוה שנראים לתם לאכל ידעו יפקחו עיניכם לדעת ולהכיר את העץ הדעת ע"כ וו"ם כי יודע אלהים כי ביום אכלכם ממנו ונפקחו עיניכם והייתם כאלהים יודעי טוב ורע ר"ל הק"בה רוצה שתאכלו מזה העץ אחר נתוך הגן כדי שעל ידו יוודע לכם אותו העץ ט"ו ליה הוא ועל כן לא הזהיר לכם מקום עץ הדעת כי יודע לכם ע"י שתאכלו מאותו העץ שנטעו נאשנב הגן דמסתמית תאכלו ממנו תכלה כיון שהוא טוב למאכל ותאוה לעיניים ודרך האדם לאכל תכלה דבר שים לו חשק ותאוה בשאר ו"ם ותרא האשה כי טוב העץ למאכל וכי תאוה הוא לעיניים וגו' והוא נופל הוכחת הנחש ליתן טעם בדעתו בתוך הגן ולאפוקי מדעת קוה וכאמור זהו זולת דרכינו. לכן לדרכינו אמר והייתם כאלהים יודעי טוב ורע. ונקשה מה ענין פקיחת העין לדעת כאלהי. הנם דזולת דרכינו יש לומר ו"ם ונקשו עיניכ' ונס ו"ם וכי תאוה היא לעיני. ו"ם ויאכרו על תלה. לפע לבאר עפ"י ו"ם בהכרת יומא דף פ"ג אחתניתין ו"ם שחטו בולמוס. פירש"י תולי שיהכה העיניים. מהכלים אותו אכי' דברים מזוהים עד שיחירו עיניו. ובגמרא שם. ת"ר מכין היו יודעים שהחירו עיניו משיחין בין טוב ובין רע. אמר אכי ובטעמא וכו'. ר' יחשו בולמוס. ערק לאורחתא של תלה אמר קיימיתי בנפשי תקיפ בעליה. פי' רש"י כי כד אורקה השום יוכה שם בגבורתה ומוחיק בירתי' והמתיקה יפה להחיר עיניים ע"ם והוה לפשר בה הנחש להטעות את חוה כי מאחר שלא נפקחו עיניכם עדיין והעץ הזה תאוה לעיני ר"ל שיחירו העיניים ממנו ותהי הוחרה לאכל ממנו אכקתי ליה כן מדיוקא דקרא דמתחלה אמר מכל עץ הגן לכל תאכל משמע לפי' עץ הדעת שהרי אמר מכל עץ הגן ונו' ואח"כ ואמר ומעץ הדעת ט"ו לא תאכל אלא האשה ל"ל מכל עץ הגן ונו' ואח"כ ואמר ומעץ הדעת ט"ו לא תאכל

אלה תולדות נח בתורה רבה מכוון סדר הקודש וז"ל לא ידין רוחי
נחלם • ת"ר מיתיר הן לא עשו ודת הדין למטה לפי שהי יחיד ליחי
עושה ודת הדין למעלה הה"ד הלא נכבש יחדם נס יחדיו ולא
נתכוין בלא חכמת התורה • מקוה לערב יוכתו ויבלי מעיס לנכנס יתכבד ואין
מעיס מלא דין המ"ח ואלה המשפטים אשר תשים לפניהם • ת"ר יוכי הנלילי
עוד ליחי דין מדת הדין כנגד מדת הרחמים ע"כ והוא תהום לכאורה דקשה לדעת
ר"מ"ם דהם לא עשו מ"ה לפי שהי יוחי עושה מ"ה וכו' לפ כן יהא מוטל נשכר
ועליתי נפי אותנות כהאנה שרש"י ז"ל גורם לפי עושה להם דין למעלה ע"ם לכל
קשה הרי הוא ליכוך משמעו הכתוב אלא לפי דרכי ודע"ש דמשמע דמלכך
אלא יעשה נהם דין למעל ולדידיה לחדרך ידין ידין • ועוד קשה לפירושו דל"ל
מה"ר שלמי לזה מיפסוק הלא נכתב יתרם נס יחדיו ולא נכתבה כי מה תיקן
נס"ם יחדיו ולא נכתבת התורה ולחינו אלא כאוכלה לבדה • לכל לפשר לקיים
נירכת הכפרים נלך דוקק כולל דהכה נזר דין דור המבול לא נתתם אלא על הגזל
וכתי"ם קץ כל בשר נא לפני כי מלאה הארץ חמס • ויוש ע"ם מדרש רבה מה
היו עושים דור המבול כשהיו מביאים אלה עריסה גולה פירות וה נוטל פחות משוה
פרוטה וה נוטל פחות משוה פרוטה כ"ש וכפקה לי מלשון חמם דהוי בפחות משוה
פרוטה • ונחלת לדין דע"ב לא הועילו כלום דלכתי מיניים הם שהרי ב"ב
נהרג אלי על פחות מים"ם שלא הם רצו להעמיד דבריהם על דין תורה כדין יש
ומצאנו שאינם נענשים בפחות משוה פרוטה ובמלחמת חם היו מיקנלים עליהם
בתורה שביר דלמה היה דינם כדין ישראל ע"ם את התורה וכן היה ו כין
לותם משמים ע"ב את התורה ולא היו נענשים על החמס כלל • אלא מפני שלא
קבלו התורה • וכדלית במדרש רבה סדר משפטים • ת"ר ביקש ליתן לדור
המבול ד' דברים תורה • ויסורין ועבודת כוכבים ותפלה ולא נקבל מה' ויאמרו
לאל כובו ממנו הלו היסורין • ודעת דכיך לא חסכנו זו תפלה • ומה שדיבי
נעכדנו שי הקרבנות ומה מועיל כי כבנש בו זו תפלה • ל"ל הק"ב מי גרם
לכם שתאבדו מן העולם על ע"ז ואין נקר אל ע"ב מפני שלא קבלתם התורה
שים נב דין שנאמר מבקר לערב יוכתו מבלי מעיס לנכנס יתבדו ואין מעיס אלא
דין שנאמר ואלה המשפטים ונומר ע"ב במדרש זה הוא מכוון עם מדרש הנזכר
שביים עולים נקבה ת' שהקב"ה רצה שיהם שיקבלו התורה כי התורה היתה
מנויה בחותו דור ליפיפי סנהדרי וכדלית"א נאמר קדש זה הכתר וז"ל נס נתן
ליזר תורה וכו' ואחין היה לו תורה • אלא אל"ה ידע התורה והקיפה בקבלה
לנס וכו' עד שלא נתת • ל"ל רבי יוסי אם התורה היתה במדרשו של נס למה
כוונך לנמוס נב"ב ז' מצות • אלא מכאן שלא המבול נסכתה מרוב נרות וכו' ע"ם
הרי להדיה דקודם מי ה' בזל היתה התורה מצויה בידם והבה במדרש זה משמע
שרצה שיקבלוה על עצמם לקיים אותה ולא רצו • לק ל"עכין החתם לאחר שנעשו
נפחות משוה פרוטה רצו לתעום דין התורה כדין ישראל ולהתבטל ע"ם הקולא
שהקיל בזה ליישראל דוקא ובמקו בזה דוהי הק"ב לא ידין נהם דין תורתו אלא
כתוב בם שום כוכם על פחות מים"ם דחינו גזל בכה"ג לכל הק"ב לא תמר הם לא
עשו מדת הדין ר"ל מאחר שהם לא רצו לעשות כמ"ה של תורה ולא התבהנו
כלל בדיניהם ע"פ התורה לפ אלי חיני עושה להם דין למעלה ר"ל שיהי פוסק
עליהם דין ישרא שאין בפחות מים"ם משום גזל שלא דן אותו בדיניהם דב"ב נהרג
על פחות מים"ם מאחר שלא קבלו התורה שישראל קבלוה שבאמר הלא כתוב יפרש
נס יחודו ולא נתקיימת אלא מכמת התורה ר"ל יחודו כב"ב שנהרג על פחות
מים"ם שלא נתקיימת התורה וכי תימא מה ענין זה לתורה והלוי תלוי הדבר על
שלא קבלו התורה לו"ת מנלי מעיס ואין מעיס אלא מן התורה ת"ל אלה המשפטים אשר
תשים לפניהם ר"ל מאחר שלא קבלו התורה ממילא לא קבלו הדינים שבא אשר
עליהם כאחר ואלה המשפטים אשר תשים לפניהם דמשמע שבאחר נתחתם
בסמוך דמוכו לומר לפניהם ולא לפני גוים נאחרם שיפורש שם דלא שייכי חו"ה
נאחרי שהיו ישראל שמתי לפני ישראל שקבלו התורה ומחילה נס הקב"ה לא התנה
עמהם נאחרם דרשים שבתורה ובאחרי ויעזוב לכ"ו למה רמז זאת בעולת
כלי מעיס להורות על פסוק אשר תשים לפניהם דוקא דבזה נאתן טעם למה
לא נן אותם נדין ישרא וכב"ל דשם מפורש אחרי שייכי לישראל נעוים וכב על
ובזה אפשר להבין ע"ם נמ"ר כפוק ויפאר לך כף • לף נם כשניתו הכיסו
אחרי ועליו נאמר הן נדיק בארץ ישולם לף כי רשע וחוטא ע"כ ו"ל
כהי דריש הקרא ק"ם לפי זה הדרוש דקאי על נח שהוא נדיק כמ"ם נדיק תמים היה
ואע"פ כן נתעלם בארץ לא ידין נדרם סיפא דקאי על דור המבול דוקא •
ובכמוך יתבאר הפסוק על תוכיחם שיונדקו דוקא לדור המבול • ועוד קשה כיון
שהיה נדיק אם כן למה נאמר לנח לבדכינו זה הוא מנוח לפי שדור המבול לא רצו
לקבל התורה • אבל נח מיכין שלמד התורה כמשר"ל ולפ"ז אמר הן נדיק בארץ
ישולם ר"ל נח שהיה נדיק נעשה כלומר קיבל על עצמו דת ישראלית ואע"פ בארץ
ישולם על חיוב עביר שנעשה עמה"ב נם הוא כמו שיתבאר לקמן חיוב עבירה עבר בם
עמהם • ונעשה עליה • ק"ו רשע וחוטא ר"ל ק"ו דור המבול שהם רשעים בעשם
נלא"ה שהיו כנוים דעלמא והיינו אלא קיבלו דת ישראל אע"ב ונחתי
ו"ל ב"ב הוא קוט' כנון בחתם שהיו הלוי עליו נז' מצות שלהם דכתי"ב שים נשבע
שלא לוותר לה' • כלל השלה מדבריהו שבשבעו על החתם נשביל שלא הלכו בתורת
ה' ולא רצו לקבל דת יהודית כלל :

ובזה מיושב מד"ר זה הכתוב ע"פ שבאו בשער מוכיח שהי ח"ל שוטה שבשולם
לחתם מכיקי מי שקולו שופר לחרדים ומשפחותיו לע"ו וכיון היו שבועי
בגזל נימוחו מן העולם ע"כ והיינו כסדר רחשון דכתיב בע"ז שהיה מכיקן על
שמשתחוי לע"ז ומכריים ולכי שהיו שבועים בג"ל וכו' וע"פ מיה שכתבנו בזה • לכן
לדרכנו זה תלוי בזה דודאי חם היו מכיחים הע"ז ובקרו בהם ותורתו לו לא
היו נענשים על הגזל שהרי לותו הגזל היו חתם שהוא בפחות מים"ם לדידין חינו
גזל לבל מפני שבשלו בשער מוכיח ולא שתעו לנו ותבכתו בע"ז והיה להם דין
ב"ב לכן היו נענשים על הגזל ובימתו מן העולם כדין בן בם שבתרא לפ"ו
על פחות משוה פרוטה ולפ"ז לפשר בזה מה שבשלקו בארץ לף על כי
שהיה נדיק בשבועתו שבשלו בשער מוכיח ולא שתעו לנו ולא בשלקו בתורת
דברי כוב ונומר מדבר מה' המבול הן ובזכרון כוב דברי בכתם אמר הן ומדברים
בירוש מובנים • לים דמי לאור יקום רוגש ותרומה ונומר כי מלאה הארץ חמס
וכו' ואחי כתב שבזכרון עשיתי שלא מה בידי לבנים שב מלאתי טובה וה"ל לא ע' תעו'
ש התיב"ע ע"ם הדי להדי לנשא נ"ב קטא עתה ל"ש שלפי תבחות' הכ"ל לא ע' תעו'
ובזה לפשר להבין למה לא נענש נח עד היל והתהלך נח את האלהים עד שנח
הן התיבה • ואחם מבואר מלתא בשבועת ע"ם מ"ם בפשר מלא מרות
שכתב דעבין התשוב לא בייבה ל"ב דת"ב יהא שייך להם ק' מצות לחת מה"ב ביב מצות שבשלו ישרא • לבל ב"ב לא בייבה רק ז' מצות • והקשה הרב
ח"ב למה הועילם התשובה לאבדי נגוה • ותי' כאה תירוצים ולחד מהם לתוח
דעבין זה מועיל נ"ב לב"ב להתדיק לף עתה שלא לעשות עוד לבל לא נעדרי
כמו שמועיל לישראל ולכך נשבשו אבדי נגוה ע"ם לנבוף בדעם כמו שבתבנת
עליה' נקום העלקות ויתבאר עבין זה בתדיל בם"ד כדר בנים עין בם ואחיל
מיושב מה שבשבע בח לנבוף ע"ב ולא הועילה לו התשובה לנשל השון לנערי
ולפשר דל"פו פסוק הן נדיק בארץ עוות' יפה בדרש על נח ובני דורו ומיושב ם"ם
לף כי רשע וחוטא ר"ל הם הוא רשע ודאי שהוא חוטא • ומה רשע וחוטא ישוב הוינן
דלם נח הי נדיק לחה נשבע חבן יתבן לפ"ו שמתקלה הרשיע כמותם שלא שחזר
בתשובה דשבשרו נדיק היה ואשב"ם בארץ בשלום ובפרע מחהו מה שבשלו ערש
שבב בתשובה • ק"ו רשע וחוטא ר"ל מב"ם בני דורו שהיו רשעים מלו ובשלרו
חוטאין כי שלא שבו עדין בתשובה מהו רשע וחוטא ר"ל רשע לשעבר ומוסיפים
עוד חטא על רשעותם דכשהטא שהיו להעבש ולהבה ממדרש רבה הנ"ל משמע
שבא חטא עמהם בחתם ולא נזכות שהרי לא הזכיר נחותו פסוק כלום מעון זכות
רק"מהתם לבל מזכות הי כי בשער וכמו שמעיד עליו הכפסוק בח היה נדיק תמים
הי' דתוכר זה שבקרא נדיק הוא עדות על שהיה אות הברית מזכות וכדלית'
כוב ולפ"ז ומתפרש זה הכפסוק יכה על בח ובני דורו ע"פי דבני כדום חמו' ובבני
כדום רעים וחטאי לה' רעים בגופן ובשלי' בממונם עד כאן לשעבר אבל בהבה תוכר רשע
מורה על חטא שבגופו בגון זכות וכה"ג ותוכר חטא יבדק נם על דבר שבממון
וכבר בתבאר דבשם הי' נדיק בשבין זכות לבל בחתם קשה כמו ום"ם ן נדיק
בארץ ישולם ר"ל דבח שהיה נדיק בגופו ולפ"ז בן בשבם מבני שהיה לשעבר חוטא
בממונו וכל"ק ר"ו דור המבול שהי רשע בי בגופן בעון זכות • וקושה ר"ל וכוכף
על רשעת מה שהיה בגופן עוד היו חוטא נם בממונם וקיימו בחתם והרי היו
נידם שתים ק"ו שיעשו :

ובזה מבואר בפרשה ע"ם ת"ם היה ונו' ת' מעים שלא הי' בעל מום ועיין בפשר רחשון
ד"ה ל שהיה כשר להקריב קרבן שלא הקשה למאי כ"מ בח לו זה השבח שבשבין לפי
הענין • ועוד מה ת' תלהים התהלך בח • לבל הוא מבואר לדרכינו שפ"י מדרש
ז"ל היושיה עצמו מן העבירה לפילו הוא ישרא רחוי להעלות עולה ככפן

דכתיב וישלח את נערי ישראל ויעלו עולות וכל מי שכיוצא מן העבירה ולא עשאה
ניאון זה הסכימה עכ׳ ויקוב הלכים וגו׳ וכתיב עושה עיניו מרחוק ברש מלך
ביופיה תקויצה ביניך ע״כ ואמו אפשר מ״ם קדש כי כל העדה כלם קדושים פי׳
גדורים מערוה ולמקום שלמה מזמה קדושה וכתב ובתוכם ה׳ ר״ל ובשביל כן
רוחים פני הכיכוך כמ״ם טוהם עיניו ועוד ובפ״ל ות״כ כלם רחוי להקדיש
קרבן בכהן לפיכך הם ישראל ומדוע תתכשלו על קהל ה׳ להרן בכהונתו ומשה
בנבואתו הרי כלם רחוים למעלת הלוי כיון שהם נזדמרים מערות וכן כתוב בנזיר
שהיו נדור מזנות מה לים נזיר ר״ש אומר חייב הכתוב לשאר על הזה נקרא
נפש נזיר וכנזיר דזהיר לכך תמים זה לשון להקריב קרבנות ולא עוד אלא את

אלהיהם התהלך כת שהלך בפני השכינה וזכה לנבואה :

ומיתתה אפשר לרבין המשך הכהובים מן וירא אלהים את בנורת
האדם וגו׳ ועיין קצה הערות מלכמטה למעלה הרא כ״ש ונח
מצא חן בעיניו ה׳ לפני ת׳ מיבעי ליה אבל הענין אפשר ענפ״י כור ר כדר
בראשית ובשעיון שאפר הקיבה נעשה אדם בדמות כת מ״א נעשה אדם
א״ל מה אנוש כי תזכרנו ובן אדם כי תפקדנו דשוש אצבעו ביניהם
ושרפן וכו׳ כיון שר בין לדור אנוש ודור המבול שמיעשיהם היו מקוללים
אמרו לבש״ע לא יפה אמרו הראשונים מה אנוש וגו׳ א״ל אני ער וקטנה ועד
שיבה אני הוא ע״כ :

והדבר קשה וכי מה זו תשובה על תלונתן וכיון שהכל היה נגלי לפני הקב״ה
מקודם לכן למה נברחו הן לחמת מים תתנו דרך ישר ליפב לפי׳ קושיא זו
עפ״י מדר׳ מוה כבוד ע״ם את קשתי וגו׳ לא ר״ם כי אי כעני אהרנה לקרב מן נביה
ועוד נבי נתנה מקריב מנני עד מנוח מעיחק וכו׳ וקשה מ״כ עד שהרשם מלן
קרבים • תלת ע״כ ל״ל שהקב״ה סבל עולמו עד שהרשם שהנה בשבדו כל אותן
פדורות כמ״ש רז״ל נעשם כ״ו לעולם קבדו שלמר דוד וידוע מפר״ז ואברשם
זקן דעד שהרשם לא הוה וקנה וכו׳ • ופוד ידוע מדרש על פ׳ תקנר בשיבה
טובה נשבו שיעשה תשובה והוא שיבה טובה שביארו • ולכך אפשר כשראו
מ״ה את דור המבול והוי המבול ונקטרנו עליהם השיב להם אני עד שקנה ר״ל אני
כובל את העולם על עסקי עד שיעמוד אברהם דכתיב ביה ואברהם זקן בא
הוה נדיקו של עולם ויסובבו עד שיעמוד אברהם ויקריב מנחה תלת דעל אברהם
עשו קטרנו מנד שמעאל ו״ם וכן אדם כי תקריבו ר״ל נח והוא הבנים שיצאו
מחזקו אדם הגדול שהיה לומר עליו עד שקנה והרי יצא ממנו ישמעאל • ולא
עד שיהא לי הוה לי לחת ולחי לכבול ר״ל הרי לי דוחק שישמעאל נ״כ יעשה
תשובה לעשת שיבתו שעל זה הבטיחתיו לומר תקנר בשיבה טובה וסוב לין לכם
עליו קשרו גם מנד שמעאל • וניני ועיני לי יחיאל ולחי לכבול את העולם וכל״ל •
ועוד יתבאר זה הכתוב גם״ד סדרי בנבים ושם יתבאר דו״ם אברהם בכדוס הבא
נח הוחלפו לבבר ר״ל לחלי ולחכי עפר לחכר לולי יפטרון מחשים הבדיקים שחשה
ופי׳ רש״י ולחתה נדיקו של עולם תבטרך עמהם וכו׳ עיין עליו :

אמנם לדרכינו יתיישב עפ״י מאמר הזוהר פ׳ וירח אלהים את כל אשר
עשה והנה טוב מאד וכי לית מאן דיה קדום • תלת כולא קמיה ליה הקב״ה
ומה דאמר את כל • לית בגלתא כל דדין דיקון לבתר כן וכו׳ ע״ש • ור״ל מה
מה היה צריך לרמוז בהתחלת הבריאה את כל הדורות העתידים לבא שעדיין
היו ולא נבראו • אלא בשביל שיהיה לפע״ד דהי לאו שריאה דדעות העתידין עד סוף כל
הדורות לית היה כדאי להבר״א דמיהיה דהעולם כיון לאחר רוצו והדורות הראשונות
היו רוכן מיניפ״ם אלא שריאת העולם שלשריאה דור לאחר דור והבטחתם הדעתי׳
והבדיקים של כל הדורות יחד ראה שהו הבדיקים הם הדוב בכחות שאר״ל לאספרה
שקול יהיון הבחת בכל ישראל כתיב כחול היס הבדיקים טפי מקול בתחיה
תלת אלו מעשיהם של בדיקים שהם יתיבים מקול קרי דעכ״פ הבדיקים מבד
מעשיהם כשהבים לחרובים וכיון העולם לאחר הדוב וכראה ולכך אמר וירח אלהים
את כל אשר עשה להודיע לבני דורות העתידים להבראות עד יחות המשיח והבה
טוב מאד זה אדם לבראתו כי ביה בהבטחתיהן יחד הם הדוב • ולכך אפשר
כאשר ה׳ הקטרנו על דור המבול וידוע המבול ל״ל אני עד שקנה וגו׳ ר״ל שאתם עתידים
לדורות! שבשבילכם נאין וקבניה לכם • אבל אני דוחה עד שקנה ועד שיבה אני הוא
שגלוי לפני כל הדורות והמה הדוב לאחור ולכך נדחתין • וזהו שאפר מ״ם כאן
ויאמר ה׳ אמחה וגו׳ וכת מצא חן בעיניה׳ דר״ל כי המקטרנים קטרנו גם על
נח שהיה בדיק תמים תלת שמאחתך בעיני׳ שראה עד סוף כל הדורות וידע כל
הבדיקים העה הדוב וככ״ל • וזהו שאפר מה שאמר לעיל ויראה ה׳ כי רב ר״ה
רעות האדם בארץ וגו׳ ר״ל דדחה כי לפי מה שהם בארץ כלומר מה שהוא עכשיו
בעין הבה רעות האדם ר״ל הדוב הם מילים ולכך ויאמר ה׳ אמחה וגו׳ ובת ר״ל
שגם כת יהיה בידון כיון שדבה רעת האדם כפי מה שהם עכשיו בארץ • תלת
שמלת אן בעיני׳ המשוטטת בכל הדורות עד יחות המשיח ודחה שבעיניך כל
הדורות יהיה כבדיקים הידוע וכל״ל :

ועוד אפשר לומר עפ״י שאמר ה׳ כי רבה רעות האדם בארץ בהבין
אפשר ל״ל לת כת שנר ליכם תלת על הבהל ובקשה למה שנת עון הבהל
המיטורה ותפס עון הבהל • אבל אפשר דהטעם הזה עפ״י אפשר ל״ל • ודבן בהל •
ומיעטן בערוות והכל בחלק בשון הדיב וכו׳ • וכבר בתבאר שלו היה בידון העולם

לאחר דוחו כי כפי שיהיה מסוף העולם ועד פוקוחו כדחה הק״ב שהטעה זה של זהו
לת כמה בדורות הבחים שלת בתיעוטן ולפשר לתוס עליהם בשבל הדוב שהם וכחי
זה הטעה • אבל הקשם ק״ם למשה הדשב לחיוהו של דשב כיון שבכל הדורות
הבחים דוחן בכשלים זה ולת היה יכול לבדך לחיהם זה וכות הדורות לבך ויאמר
ה׳ לאמחה ובומר :

ובזה מיושב למה בעבשו לפילו הקטנים שלת הטעו ותבב נדרש כיושב מ״ם שלת
תולדת בת כת היס בדיק וגו׳ ויולד בת שלשה בנים וקשה דמלשר שבת
לספר מתולדותיו למה הפסיק בשבחו הבם דלפם מלמדינו זה שבעודו היה בדיק
הוליד לתולדת אלו ולאחבוקי מקודם לכן שבם הוה חפץ שהלשר בשלר עשו בכי
דורו כן עשה הוא! אלא שעשה תשובה וכמו שבתבאר לעיל בשם המדרש וכן לת כ
ויקל כת היס בהלמיד שבתחלל ובשעה היס בדיה והודה לבבי מעלליה בכיו שבולדו לו
בשודו בשדקתו • וכ״מ בספרות גדולה דהבנים שהם נכח אבותיהם בשעה שחטא
בעבשיו עמהם וכ״מ ולך בשובת אבותיה לתתם יתקו ואיתיה בספר מלחמות דר״ז ז״ל
דלכי שהבותיהם היה לתתם בחטא ואלדבת היה היו הדוב בכחו לכך הוה פוקד עון
אבות על בנים

עמהו ע"ש ותשמח הארץ לפני אלהים ר"ל ההשפעה נעצרו הזכות לא היתה אלא לפני אלהים שידע מה נפתר • אעפ"י ותמלא הארץ חמס דהחמס מתפרש נפני כל • אבל נח איש תמים היה ר"ל תמכו היה כנרו ע"ש לו כי אותך ראיתי צדיק לפני • שאני הרואה בדקי לב יודע כי אתה צדיק נם לפני אלהי לכך הוצרך לומר תמים דמה שמורה מלת תמים כתכרם ע"ש לו ראיתי לפני כי וכ"ל ולא היה יכול להעיד על מה שנסתר מכני חילול השם אבל על התמם שהיה יודע ומכור כשנצטוו ועיין בסדר רחשון • ומש נזדמנו דנקראו כאן בני אלהים להיות שעצמן אלהים ויתם כמ"ש רבי על פ' לו המה לקרוץ שחות החדם והעבדים נשם אלהים וכזה מיעצך ע"ש וירא ה' כי רבה רעת החדם ונו' ויחם ה' כי עשה את החדם בהארץ ואית' במד"ר נמשה היתה לפניו שתיקון לו קפורה בארץ והוא ע"י מ"ש בסדר רחשון מבריאת נטעם נימי תכוש התחיל המת ברחים נ"ב שהרי שמעתי כבי שידע שהיה מתו לנו וכחדם ימותון ואיכם אלהות • אבל אע"פ שמת היה אפשר להם להעלם ויתכן בעבידת דרב"ל בתנחו' דף ב' שנח כשחר נעלי • לכך התחיל מורים כבי שיטטרכו לקבדן בארץ ומכני שעם כל זאת העלי יתו הקפורה על בן בח היה נבל יום פעמים ושטפץ יקבדיה והרחם בנלתן לכל וכל זאת מבואר בהמשך הכפורים ויהי כי החל ונו' אשר יבואון בני אלהים אל בנות החדם ר"ל שהם בעצמן בחלקת והרי יצר הרע שלטה בהם ומלחדא שכל זאת מבכי שהתריכו ימים לכך אמר לא ידין רוחי בחדם לעולם ונו' ר"ל לא יתדין ימים ע"כ כיון שנתנים מזה מכשל הכ"ל ונהי נמנם הוא בסדר דר"ל אמרו למה נקרא החדם בשם בסר שהוא רחבי תיבות נוסה שהול ריוח וכיון היה שלשתן שכתבנים ע"י הרי"ה שהתיל לרחוב ונם הקפורה בשהול וז"ש נמנם הוא בסדר ר"ל אמר שהתקבתי לו מיתה וריוח וקבורה אע"פ כן לימים מובילי לכך וירא ה' כי רבה רעת החדם בחרץ ויחם ה' כי עשה החדם בחרץ ש ניקון לו קבור לכל הפחות שהוא דומה רימה שהול הנרמז בחל בסר וכל"ל דחל כ מכ"ש שנשו עצמן חלות ואפשר דומו ומה לימים בדיק תמים רמה לומר לימים ולא לאל היה חפילה נפני דורותיו :

אכנם יעוד לאלוהים מלין בהקדים מדרש תמוה טלקוט קדלת ז' לכל ושבח אני את המתים אלו דור המבול מן החיים אלו פרעיים ומבלקים ומוב משניהם ונו' אלו דור שעדו בפחשבה ע"כ :

והוא תמוה מאד ואומר דרשוני וזיו ונראיני להקדים קצת הקדמות ומדרשי הזהר • אמנם ע"ש בזהר בראשית דף ער"ב הגר הגדול נוסף שדבק אותם כח ולא התפלל עליהם • ומשה רבינו נכשל בשם בשה שקראן ע"ש • שכיון שיתף בתיקונים שקרא שם אחד את משה רבינו בשה לא לגלג ונחותו בשם בקרא לים בדיק וכשכתלקה ממנו בשמת משה בקרא לים חדיק ע"ש • ג' מעה על משה מן התורה מכיון שכ בשם הוא בסר • ד' מה שאין בזהר בראשית בכוח ויש להלים על החדם דכ"ר ים להם משה שמות עילוקים • ניהוריס • כפליס • רפאים • ענקים • ע"ש • ושאר מרוכים להקדים ע"ש לעי' סד' רחשון בשם החלוך ז"ל בהקב"ה בשון בדיאה נופל על מקבת ה' ולשון עשייה על המעשה • ואר"ל שנימולו מהם במבול • תקבל ד' דורות וכו' והקדמנו לנו הקדמות כולן כי ע"י כלן יחד מיתיצבים בה המשך הכפורים ולפשר כשראה הקב"ה שמשה את משה רבינו בחותו בדור כדי להעלות ולתקן אותו הדור שהיה ע"ר ולא הועיל כלום לכך אמר לא ידין רוחי בחדם ר"ל לותן רוחות שעדיין הם למעלה מן הלוף דור שעלה במקבת לא יהיו נידונים לעת עתה בחדם • בשם הוא בסר ר"ל מאחר שלמילו משה שנרמז בחלת בשם לא לגלג וכל"ל • ולא מיבעיא שלא הועיל משה נשותו הדור אלא נם אחר כן ר"ל מובטח ה' והייטו בדור המדבר ז"ש בחר יבחר לנו נחלתנו נבי יעקב אשר אהב סלה שעליהם כאמר נבי אמרתי אלהים עצו אחת העבד כדי להתיר להם עריות ז"ז ש המה הניזורים רצה לומר המה הע"ר שנקרא הניזורים כמו שנתבאר שהוא לאחר מקבלתן שמותן עים להם וכנ"ל ז"ש לכבי הפס ר"ל שלו יקודו ויעבדו ע"ז כדי להתיר להם הערוית כמו שעשו בבר בדור זה וכמ"ש ותשחת הן שיחת הלא ע"ז וחל"ב נלו לל נבות החדם או לחפשר בזה הדור שהיו הניזורים לאחר מבולם שלא נזכר עבירה של ע"ז • לבל חל"ב המה הניזורים לאחר מבולם אלא שנזכר בהם ויהן שם אלא ע"ז ובנים נולד להם הוה נבורים אשר מעולם אנשי שם • ולפי שהיו נבורים ונדולים בעיני עלמם ובעיני הבריות נקראו אנשי שם כמ"ש בנבורי הים ר"ל שהיו נבורים ונדולים בעיני עלמם ובעיני הבריות

לך לך שני

במדרש רבה זה הסדר על פסוק ויערוך משם ההרה מקדם לבית אל · מקודם היו קרצים אותו בית אל ויבשיו קורין אהו בית און · ראא בשם ר"א לא רצו לקראו עמירה קורין עמירה תמין צווחין לפעלא טבא עמירה וצווחין להרהין של מימי רגלים עמירה ע"כ :

והיינו סדורש מ"ם מקדם לבית אל דר"ל המקודם נקרא בית אל אמו בית אל אלא כשהקב"ה אמר אחר כך · כשם בית און · שלא הסדר קפץ אחר כשביני מה להורות זו נכון ומה מלמדנו כזה וחזה תירוש יזוב ממנו · ועוד נרוך להקדים מחמר רז"ל והנה בילקוט יהושע בענין מלחמת העי ז"ל ויקרא יהושע וגו' ויעלו אסר על רחשם התחילו להזכיר וכות של אברהם דכתי' כיה ואכני עפר ואפר אמרו כלום נכה אברהם מזכה בין בית אל ובין העי אלא כשנכנס אלא יבלו בניו בעי ע"כ ותמיה כשנכה בשביל מה נכנס אברהם להתפלל שפי על נכיה וה של בניו בעי מכשאר מקומות שכללו בניו · ועוד דק"ל לא נתכוון אברהם אלא על מלחמ' העי וכתי יוכדק נכ"ו מ"ם ובין ובזיר בין העי לבית אל מ"ם לא יתכן לפי זה מ"ם בין בית אל כיון שלפ"ז לא הי' לו שבק עם בית אל כלום ולא עוד אלא אלא קשה' בנית אל בעי אלא בי"ן בית אל וכי"ן העי דמשמעו דמקום ממוצע בין שני המקומות אלו היה יתכוונו לבנות אותו המזבח ולמה כן . והנה נספר יהושע במפשה היתה נופלת דיק ב"ב בדיוק גדול לרמוז לנו מקומות אלו שלמה עם אלו שלמה עם שלמה ויעלו יהושע לכמים מירחו העי אשר מאת עם בית אל מן מקדם לבי"ת אל ויאמ' אליהם עלו ורגלו אותו ובזזו כן עם שם כתייבה מאמר יהושלמי ומד"ר הכ"ל לא רבו לקרותה עירה וכו' ובזזתי לנו לאוכלה רמז שמות הללו לפי מאורע זו · ובדיך לבאר תלה מלת רז"ל עם ויקרא יהושע שלותיו ובזזו יוסף נרס בשבטי לקרוע בב' וייקרעו שלותם ויעשם לים על כל תמורו ויזזו הכיריה עו' אויב בכרע לו בילקוטי הבי ב' ויקרע יהושע שלותיו כי דעם קרעו על אמת יחיד בן מכשה ואנב נרחק יש לנו להעיר טעם למה נכנם יחיד בן מכשה בשביל עכן שלא משבט יהודה לכל הפחות היה לו לכתוב ח' ומשבט יהודה כשב ילו לא לים שהיה משבט לחר ושוב קשה לכאור' למה נפרע מן יוסף דוקא בחותו פרק בעכן עכן שמעל בחרם · על מה שעשה להשבטים במפשה הנביא הלא דבר הוא לחכם תפלה נריכי' לנו לשלח ולמת בעכן חטא של עכן שבעבע על שמעל בחרם דלכאור' יש מקום תלונה על מה שבעבע עכן ולמי משום החרם שהחרים יהושע נרחה לכאו' ללא קיל החרם מעיקר משום דשלא כדין החרים יהושע וכמו שנרח שלא עכן נופל בטעות עליו בחמרו ואחריה בשלל לחדרת שבער ונו' ואית' בפדירם רחיתי מה שכתב בתורה ואכלת שלל אויבין ע"כ הרי שלא נרמת להם והיינו דכתי' בעי ועשית לעי ולמלכה כאשר עשית לירחו ולמלכה רק שלללה ובהמתה תבזו לכם ונו' ע"כ משום להדיח דהתרעם בזה על יהושע שהחרים שלא כדין כי לחדרא חטוי לאכל שלל אויבין והוא מכשן יחיד ואחר דשלא כשורה החרם הרי עכן וכל ישרא' חטוכי' הם מלותם עון · לכן לין הקום ואורם לטעה זו אם לא בבית הבחה ולומ' שהשבטי כדין וכשאר עבו היה שיכרו את יוסף למצרים גום לכלטונה כתכוונו לבער הע"ז שבתיך להעיר בבית אל וכדאיתא במדרש ע"כ הבה בעל הלמות ונו' עתיד להשלחו לע"ז וכו' ולו דוקא שייכי טעמה הכ' לכמו שיתבאר לקמן אי אפשי ומלילה לכי לותה ההבחה כשיבוא יוסף ב"ב ויוסף שביער את לחיו בשביל הנביא וגרם להם כל לותו הנער שלא כשורה ושלא כדת עשה לחי משום כדי שבזה הנער יתכבר להם עון החרימה ולטותתן מתכוון כדי שלא יעשבו מהשמים על לותו חטא הרי כתבו שלא חטאו כלל ביכורתו וכיון שחטא לין כפרה למה נמנע בחנם היה מנשה מעבר לחיו בזה שרוך. מנשה לחריך והשנוס ויהבה אליה כדברים הללה ונו' שתרו"ל שמנשה דקה לחבריהם וכיצרן בכל לותו הנער עד שגרם שיקדש שמותם ויעשו ויבלו הבימה ונו' ומילולי כדין כתפס יחיד בן מנשה בלותו כרק כיון דמנשה לחבי בגרם כל לותו הנע להשבטי בחנם ולכך גרם ליהושע שיקר שלותיו מדה כנגד מדה · ולחי כתי שביר על שבתפס יחיד משבט מנשה בשביל מעש עכן שהיה משבט יהודה לכאו' קשה הכיון דעכן הוא ל בחרם שהיה משבט יהודה למה כתפס משבט מנשה · וכתו מהברטנורא לעיל · כי אמת נח להורו' שבעיקר חטא החרם לא היה עליהם תביעה כיון שם להם טעה ומילולי דהחרם לינו שלא כדין נעשה כדין ודת וכדאתמרן · אלא הברטנורא שפרש לו בחיר בן מנשה דמו שבחות שעה נכרע מתחו על אחבו מנשה ניער את השבטי שלא כדין ישלח שבדין מכרוהו וכו' ל · ע"כ נכרע מתחו על ואת לאמנם שם נאמר לפשוט שמכרו את יוסף שלא כדין ודת ומכרוהו ומשל מנשה כדין עביד מה שניער את השבטי כדי שהניער יכפר עון המכיר · ומ"ל כ"ח שלא כדין נעשה בן מנשה ועל חטא נרם ליהושע לקרוע ומילולי רחוי עכן וכל הכלוים חלין לומת כי החרם שהחרים יהושע כדין היה שמעל בחרם · ועדיין צריך להבין העכין למה תלינן חרם על עכן מיקר אכף לכל צריך שתדע כי חרם הרשון שהחרימו בישרא היה האר שהחרימו השבטי נשעה שמכרו את יוסף כדאי' פ"ק דיח שהחרימו ונירבו קה"ב עמהם שלא

הועתק מדרש זה בספר המקנה להיות עיניו סייחא לעם שמדבר
מענין שנועות המבול וכרכו אותו כיד"ה השונה עלינו ועכשיו
נחלו לבארו שוב נדרך יפר לפני חיים ולייסד כל הדיקדוקים שדקדקנו בו נסדר
הקודם • ועוד נוכף להקשות קושיא נדולה היא לחלי דתנרסם לא בשחר רק
מטעינה לחת שחל מבול של מים לחלי חיבית מבול חם חביא ועדיין נשאר הערמה
וטעינה לחתרת תוכחות דברים שנרחיב לכתוב קצת ביאור השנועה וח"ו כיוצרים על
השנועה • דאל"כ לא יחת ידי השנועה לחפי׳ במבול אם • ומפרש לה וחיל בשנעת
שתין לחת חביא מבול כפי שום מבול כלל והיינו כדחמתם מחשבות בנח הרחשונה
נחמרך לח לאוסיף לקלל עוד לת האדמה וגו׳ דמשמע לבילו מוקמת לח מה לא יקלל
בשום קללה ובשום מכה לא בחים ולא בח"ם שהרי פתם לאמר שם • מה לחמר
דבילול נתר ליטעת בתרת מה שחמר כך הזכירת שם לא יכרת עוד מח"ו המבול וגומר
דמשמע דלא היתה השנועה רק על חיים ולא על לח • נחלה יש כחן הערמה
דחתחלה נשבעת בחים בין על חיים בין על לח וח"כ הערמת ח"כ לחי לחיתן מקום
לחלוק בין חיים לא חין לך הערמה נדולה מזה וקבילה לך וגו׳ ועל כרחך כדי לייסב
קרחי לחוכון שלא יהח שם הערמה כלל ולא שום כתירה לחדדי לריך לחתי לכרחך
על לחון הכוכר שהכלל היונח מחמו לפי מה שבירחנוה היינו דלחדדא לומה לחת
לא טפי וחין להביח עליה לא מבול של חיים ולא של לח וכדי שיקבין לעיל ולא כן כ"ו
חם לחתה חב יח מבול של חיים ולא של לח על סדום כמו שנלחיתי לו שיהיה דיב בחים הרי לחן לחתה
יוכח חלי שנועתך כלל שהרי בכירים לחתיר דעל לומה לחת לא תביח לכלו של
לח • ומיינו הענין הזה כך בשנעת שתין לחתה חביא מבול לעולם ר"ל שום מבול
בעולם והיינו יוריסח ובדח הרחשונה שחמרת שם כחם לא לאוסיף לקלל עוד • והיינו
לאוסיף להכות ועוד דמשמע בשום קללה ובשום מכה לא • והיינו שם לא יכרת
מבול של לח • חם לא שנחמר שכיל לסיפא דמשמע דוקא מבול חיים לא יכרת
וכו׳ לו"ח מה לחה חעבדי וכו׳ דח"כ חתחלה בחלת ח"ו והשיבות החמיטו
בתרי לחפי׳ לדרך הערמה ח"ו ובכה נבקה ליה לר׳ לחת דבר זה מח"ם קלילה לך
ועוד דר"ל דבר זה הוי בעול בחיך ית׳ קלילה • לכלה ודאי שלין שם ערמה ולא
בתרי לחפי׳ להדדי חלח קתני וכח לחוקון ואיינו לומר דהשנועה היתה על לומה
ח׳ לחכילו מבול של לח לא יהיה משום דהעולם כיון לחטר רחנו ורחוף שהם זכחים
מביניהם על לומה לחת חלח תחלה משום דהעולם שנשולש דרכן מה יעים של קיתן
וכל"ל ולפ"ז חם תביח על לומה לחת חטר היכך השנועה לח יהח כלל נידי
השנוע שהרי לפי׳ בשנעת על לומה לחת ח׳ חלח לחביח לחפי׳ מבול של לח
זה משמע דחברים בתחלה זו הברים דעל כל העולם כלא יוכל לבביח מבול של
לח ר"ל שהרי כן יוכרח מתוך זה הפי׳ כמבחר לעיל ח"כ תיסק לדעתך שחברים
לחייב הרחיתיו ולח לנדקן ורחי׳ חלח ביקש רק בשנעת לומה לחת חבל רחה וכו׳ הכשיר
לחייב כל העולם ס"ו כחם • לכך כח ר׳ לוי והסיפא על הברי רבי לקח דנש על
עולם כלו כתחלל חברחם חת"כ והיינו דלחטר שביקש על סדום על דבר • הנשבר
ודחי דח"כ יש כה בך חוב להעול כולו היכך פניו לבקש נס על העולם קלו ולחטר
השופט כ"ל הח"ן לח יעשה משכט שחטר רב"ש שם לח עולם לחתם חבקש חין
דין ולח דין לחתה חבקש חין עולם לחתחלה זו התכלל על כל העולם כדחיית
לעון עולם דקחמר והיינו לומר דחש"ם לכן דייקים הכתובים וכ"ל ח"ש מרך
לחתה לעסק תבל בנדק ולוחתה כדי שלא יבחו לכלילן דח"כ ליח כלילן לח ע"י מים ולח ע"י חש
לכל לם לחתה מוחתי להם לו חיתקיימו ולח יבח לידי כלילן לח ע"י מים ולח ע"י חש
ו"ש השופט כל הח"ן לח יעשה משכט דחייק ממלת כל הח"ן שהתחלת נם על
כל העולם שלא יעשה סיס משכט כהם לח של מים ולח של לח וכחמר ושפיר
קחמר להבחת נדק ותבחת רשע שהבחת נדק נריתי וכו׳ דהסכת בוכות נריתי
בין לומה לחת בין לכל העולם לוחתה להם וכל"ל ע"כ תסתך ונו׳ :

ולהבין מה שמביק דלפי מרמה לנדק נריתיו על כן משחך ה׳ כי יש לדקדק
מה ענין זה הסבר דוקא לנדר זה • לכל לפסר הענין הוא על
פי מדרש הנזכר בילקוט ירמי׳ סי׳ ל"ו ע"ש ועוד כוסיף בה בנרים • ו"ל בשלת
לחנור שלשה נכיס הם לחת תנב בנוד לא וכנוד נן זה יהיה לחת נתנו בשעה
ולחיכו • לחה ה"ל כלחת זכה לכוסיף לו בנוד שב וכנוד נן זה יהיה לחת נתנו בשעה
הנני חנב בנוד לא ולח בנוד הנן שב קבל קבלתי לה׳ כי עזבו בכיך נריתך מה
בתיב שם ולח שיעש תשיך תפתיך לי לפסר בנבואתך • יוכח תבש בנוד הנן ולח
בנוד הלך ומה כתי׳ שם בנרים שכיל ליוכה שבי ולח שלישי וכו׳ ע"כ ומ"ש :

ופזה לפסר להבין מ"ש ישעיה כי ל׳ ואחרת לח ה׳ בקראת ונו׳ חוי לי כי כדמיתי
כי חים שמח ונו׳ ונתן לך עם שמח שפתים חככי יוסב ונו׳ ובידו רפקה
ויעש ע"ב ונו׳ ותשמע קול ונו׳ מי חסלם ומי ילך לנו ולחוזר הנני שלחני ונו׳ ע"כ
וקשיח לי ומתקלת הכסר וע"ב לחיך כתבנת חם לח שבב"ה בכחר ומה נדיך עכשיו
שליח לחר כיון שבסר בנחר • הנם לחיכם לחין מוקדם ומחוקר וכתב שלח בסדר
ההוויה לכל לחסר לייחד לפי׳ הסדר • ולנד נבין הכסל מי שחלם ומי ילך למו
ונדיכים חלו לדברי לחדר ז"ל כפי שלין הק"ב מייסר שמועת הרעה ונ"ל לת
מי חשלם בשליחתו לבבחלה וכשורה טובה שמיעתיך לי • ומי ילך לנו לדבר חוות
קצות דהיינו חני זכה וחני כחתה וכו׳ ע"ש ולפ"ז לד לריך בזה עכשיו מה
שמיעת ומחר דלעטודין על בניו נחמרו נתוך עם טמח שפתים חככי יוסב ומ"כ
לחוי היה לפחותו שהקיפות הק"ב לישראל וכיון שכשבה נחליפו ולחשיב שע"ל

דלהכרס לינו מוליד ויש מקום לומר דכשר דכר הוא שלא יהיה לו בנים הנוכים וזה שהמוהל מורה על הכרס שלינו מוליד היינו שלינו מוליד בן כמותו וכמ"ש ולאברהם אין לו בן וכ"ל לכך ר"ל דלינו כן שלא יוליד בנו נגדל ובנו ממך ורחייה ואשבך וכו' משלבי עושה לותך וכו' דמשמע שע"י שנעשה נביא שפיר מקרי לו מתקיים לו הכתוב בנכים לנרוך תפלה לשלד לותו הזהל • ולי בלקא לשלותך שיעתיד רשעים לא היה נרוך לעשותך נביא שלשתך כדי שתשתחוו לדיקים ויתנכים:

ורו"ל לומרת ואשבך לגוי נדול ו"ם שלהי הכרס וכו' ר"ל לא היה תלוי הכתוב זו במאמר זה שלמר לו לשלטל עלמו ממקומו • ולכשר משום דזהו הכיסין הרחמן כמ"ש רז"ל נכסין הרחמן ונכסין השלמרן נלך לך לך אל לרך ונו' ולפ"ז מלמדינו שתכלית הנסיונות כולם נתו כדי לייחד שמו עליו ולומר שלהי הכרס • והוא מנוסר כן במאמר רז"ל נקכיני וכסיני ונו' לומר דוד ע"ה לומרים שלהי הכרס ישחק ויעקב ואין לומרים שלהי דוד ר"ל שלהיו מכני לו את לך מכיסת לי וכו' כדי להדיל דלעלי שכתנסו לא היה לומרי שלהי הכרס וכו' וזה מנוסר ע"ם במדרש הוכח בילקוט ליוב • לשדי לדם שפנש בו יסודים ולא קרא תנר לשר מד"ה: לומר ר"ה כ"ם ליוב לילול קרא תנר כשנתו עליו יסורין כשם שלומרים עכשיו שלהי הכרס וכו' כך היו לומר שלהי לליב וכו' ע"ם והיינו שלמ"ש נטשתיה להדכיני דמכני לשיכלו מכני לייה עליכן יקד שמו עליהם ולכי ליוב שכתנסה ולא עמד בנסיונו הספיד מעלה זו והטעם לזה בדרך משום דלא יעקב לייקם לומר לפי שלהי כלומי שם לא שהיה כדוק לו דודלי יתקיים זה היחוד עליו דל"ל שמא יעטו בו מרוב יסורים והולך זו ולכך רמז כאן שהכרס לך לך ונו' ואשבך לגוי נדול ור"ל דע"י נסיונות הלו שכתנסה עשרה נסיונות שהרחמן והשלמרן עתה ליש בלשון זה נלך לך כו לשבך לגוי נדול שלומרים שלהי הכרס וכו' דשוב לשה בדוק לי • ולכשר דו"ם יכול שלומרים בכולן ת"ל ויהי ברכה ע"כ ועקד למה נלטרך לא היו שלומרים בכולן • לכל לכשר שכולן לא כתבו אלא בנכסין לשד או שכים לכל הכרס שכתנסה בעשר ירות לכך נלך מוסרים • וזה מיושב ע"ם יכול שלומרים בכולן וכו' כלומו אלא בנכסין הלו בזה ואם היו שלומרים בכולן היה זה לר נביעתא לשהכרס, ועקד הלא אר"ל בכל לדם שיתקנא מון מכנו • הנם לשלכשר לומר דשם היו שלומרים בכולן יושמע דרוקא ואות שלם תן אושיל לו אלא לא ואות ת"ל שדם ולשלי"ל כל ת' כדלקי לעלמו וכמו שכתב רש"י וזכרתי בדיל יעקב ונו' ע"ם וכדלי' נמ"ר שלשר יוסף שכתנסה שכשנא לשלשה לי לשלתה מקיים ופו' דמה שכתנסה לכל לשד ולשד מלשתן מלמדינו דזכות כל ת' מושיל לעלמו ולכך מוקמינן לשהכרס לשוד דמשמע לשד מושיל לשי זכות שהכרס וכ"ם זכות יעקב לכך ונלך זכות ועיין בסדר רחמין פזמוקיתי מ"ם בלישר ולכך לשלי"ל ואברהי ונו' למה כוכרו לשלות לשרוות וכו' • ולכשר דה"ל הוא על כי לשר ע"ם וכור לת"ו ונו' שם שריפה הם חייבים וכור לשהכרס ושם מנוק וכו' וכ"ל רש"י שם ות"כ שם נפקותיה נדולה שם כדלי שהכרס לעלמו וכו' נדרך משל שם שחייבים שריפה מוכל לבוא מכח שהכרס וכן בשנק וכת יעקב וכו' לכל שם ות"ל זכות כל ת' כדלי לעלמו ת"כ שם יתקייב נלשת משה כנון שריפה והי"נ לכיון לזכות שהכרס הרי יש כלן פ"ם לומר הרי שהכרס בזכות שריפה היו כדלי לעלמו וכן כיוצא בזה נכולן לכל שם כל ת' כדלי לעלמו שפיר יכולים לבוא בזכותו בשן פרטי מכל הכ"ל:

ובמדרש דבר ויאמר ה' אל אברם שה כתיב למעלה מן העניו ויהי אחר הדברים האלה ונו' אחר ר"י שם לעניו השבון ועד עכשיו מתבקש לו עניו שבים ומקום שבה אלא מתלה את הדבר שהרשעים קרוים אחים בחייהן. לכי שיהיה לשהכרס לכיונו מכשר ומאיר אלא ויהיו מחלוקים כי ע"ם ואומר הכיון אליו והלך לו לעשת זקנתו • ת"ל הקב"ה לך לך אל כוטרך ומכיונך אל ושם ואין לכי כוטר לאחר מכיונך אל ושם ועוד אלא שאני מקדים מתנתו ליניתך בתלה ויהיו תדיר בארץ ושם כ"ם ויאמר ה' אל אברם ע"כ • וי"ל דמלאחר שכבר כתיב לו קומיש לך לך נאמרו לך אלי כוטר וכו' גם מזה שמקדים מתנת שכיו ללכת מפני הוא כדי להודיעך שפטור מכיונך שכיו ואין לך למדרש לנעלי של תדיר ומאחר מתלה אותה דוקא הרשעים קרוים אחים וכו' כי שמא לא כתכוון הכתוב לשהכו אם כחיו רק שפטרו הוא את כדי לילך לא"י דנזה השופן לא נמשוה על כיונך ושפי היה לדיק מפו לאחרה ולכיך ייחדיך נכבוד • וכזה נוסף עוד בתוסיף לן קושי לכי ע"ם לך לכי כוטר ואין לכי כוטר לאחר וכו' הרי גם שאר נכה"ש שהוא לדבר מזה הרי הוא פטור מזה • ואפשר כי עוד ר"ל בל שהכרס ע"ם בתלה אותה דוקא וכו' דמשמע בתלה ולא בזמן • לכל לאפשר לייחד זאת ע"פי מאר לל לתדיר עשה תשובה כמ"ש ואתה תבוא אל הנות"ך וכו' ולפיך השעבון לא נמשוה על כיונך ושפי בקיני ר"ל סוף סדר נח • כי תדיר נביו הנדולים היינו לשהכרס וכשור הוליד בארץ הרס לשהכרס • ולהלך לו לשהכרס לנדו מסס של ארץ כשדים • ומ"ש לך תדיר אלא שאין לשור כשדים ושם הוליד תדיר אל ארץ ע"כ ומהדוק זה ע"ם ויאמר הרי ע"פ תדיר אלא בארץ מולד"תו בשור כשדים • פי' לשור כשדים ארץ מולדתו של הרן לשור כי הוא כי הוא נדול מסס לשיני • וכרלה לכשור דמה שמתלה הלך שם לשהכרס לנדו ומ"ש לך הלך אלא שאין היינו מקום דמתלה היה רשע הכיא את נכו ושולטו יועל פניו ומ"ש כשמך התשובה הלך לו אלל נא שהיה לדיק ומזו הלך אל

אלהיו ואל עיזו נאמן דשני לשמים הלך אלל אלא שעשה ע"ם הלך מעצמו שיהדם נהרים שבית אשור כשדים ע"פי מאמר ויאמר ה' לך לך • וזה לפשר כוונת בעל המדרש מה כתיב למעלה וכו' אלא מתלה בהליכה הראשונה' כשהלך לשהכרס עשה רושם ראשון שהיינו שהלך לשם נהרים לשור כשדים אלו אין כאן קושיות כלל על לשהכרס למה הניח את אלהיו כאן שהיה רשע ובחייו נקרא את והיינו מנו לכבדו ואפי' בעלו היה הקב"ה עליו לילך ולא היה לשהכרס מפני על הלך כי לא חשש על אלהי כאן אלא שעשה מעשה עמו הוא שהל בלבו לפי שהיה לשהכרס מפחד לשמא יאמרו הניח אלהיו לשת זקנתו הוא היינו על הליכה זו השני' שהלך לשור כשדים כשנו לשת זקנתו של אלהיו שכבר עשה תשובה ורחייה אלא נא שהל אלהיו לשור כשדים עשה תשובה וכ"ל ואלו עשה מעשה עמו הוא ויהיה קיום ע"ם כדבר לכך על אותה ההליכה הקבים מיתתו ועם לומר לך אלהי פוטרך וכו' דלת"ל כן אתה מצווה על כבודי ועל ניווי יותר מעל כיוצ אלהיך עלך אלהי פוטרך אלל לשת נכה"ב שלהיו ואלל עיזו נאמנו דשני לשמים הלך אלל אלא שעשה ע"ם הלך מעצמו שיהדם נהרים שבית אשור כשדים ע"פי מאמר ויאמר ה' לך לך • וזה לפשר כוונת בעל המדרש מה כתיב למעלה וכו' אלא מתלה בהליכה הראשונה' כשהלך לשהכרס לשם נהרים לשור כשדים אלו אין כאן קושיות כלל על לשהכרס למה הניח את אלהיו כאן שהיה רשע ובחייו נקרא את והיינו מנו לכבדו ואפי' בעלו היה הקב"ה עליו לילך ולא היה לשהכרס מפני על הלך כי לא חשש על אלהי כאן אלא שעשה מעשה עמו הוא שהל בלבו לפי שהיה לשהכרס מפחד לשמא יאמרו הניח אלהיו לשת זקנתו הוא היינו על הליכה זו השני' שהלך לשור כשדים עשה תשובה וכ"ל ואלו עשה מעשה עמו הוא ויהיה קיום ע"ם כדבר לכך על אותה ההליכה הקבים מיתתו ועם לומר לך אלהי פוטרך וכו' דלת"ל כן אתה מצווה על כבודי ועל ניווי יותר מעל כיוצ אלהיך עלך אלהי פוטרך אלל לשת נכה"ב

שלהיו ואל עיזו:

וירא שני

במדרש תנחומה בפ' והאלקים ניסה את אברהם ז"ל כשנקש לברואת העולם א"ל ס"ת פה אנוש כי תזכרנו • א"ל הקב"ה אתם אומרים מה אנוש ונומר מפני אשר ראיתם ברוחו של אנוש אלא הריני מראה לכם כבודו של אברהם • כי תזכרנו שנ' ויזכר אלקים את אברהם • אה אומ' ובן אדם כי תפקדנו שנ' ופקוד את שרה • א"ל יעתידים אתם לראות האב שוחט בנו והבן נשחט על קדושת שמי ע"כ:

ובכלל העניו יש לדקדק למה נכד לשון מה לכתוב השתיק לאותם הק"ה להרחיו להם לשהכרס • ועוד ע"ם וכן אל' כי תפקדינו קרלה להם את יעקב כשהוא וכו' • ושוב למה הח"ה לא שאלו את שלמלת בנת לחת והקב"ה יסיר לו התשוב בנת לחת להרחית להם כבודו של • לשהכרס ולת השקידה • ועוד לאחר שכבר ת"ל עלמה לכתוב ונו' כלו ולשלה לכם כבודו של לשהכרס מה לשנוס עוד לומרם וכן לדם ונומ' ועוד למה אינו בלשונם מתוחר לכתוב לכן לדם • ולולי כיון למ"ם בזוהר הוף סדר בחוקתי • לדם עבר על וינו ה' אלהים ויאמר ה' לין נו אלא ע"ו וכו' וקדם לשהכרס אמו בכיכים ולשעל בכורה לשתקדם נרחיה לקיים פסלי אלהיהם תרפין בלח וכו' ולשל בכורה וכפק העוברת לכר לת ישמעאל • ונ"ל בכך מנכח בע"ו ולשתלר לדם מלוכן מהפלי וכו' לכתר לתי יצחק ולחוסיף בחוכת תביעת לשתמר לשתלר בפ' של ת"כ ס"ם דם ס"ד ודת נרם כשנכת דיצחק בכניעת ולשתנדר כמלן דפריר לוכל מנו שכוללות וכפיק פסולות לכר לת עשו שופך דמים ולכתר נפיק יעקב וכו' ותקין נ"ע בלכן בעני לחתית וכו' ע"ם • והכ' מלינן שמפני שלד הרחמן עבר על ע"ו נ"ע ד' במכשו מוה נ' דורות לחברי והחוזק כל לחד מהם נלחת מהם • קס קין בן לדם והרג לת לחיו דמשורש כת יצחק לשעשה הרי קטל נפ"ד • קס לכוח ועבד ע"ו כמ"ש החל לקרלת בשם ה' וכי' רש"י שהתיחל לקרלת שמות לדם ועשות העניים בשם לשלהית • קמו דור המבול והחזיקו בעבירה נ"ע כמ"ש ויקלו להם בשים שכל לשר בחרו • וממונת דבר מפסעות מלשר הוזר הכ"ל בשמש שלה

ע"ז וכו' פלוני שהקדים תפילה לתפלת חבירו כמשה"ל והא"כ הרי"ה כמשה"ל ואינו זהו מה שרש"ל שחזרו ת"ח בערבים שעדתנו שמתפללים ע"י כבר ידע מימיו ישמעאל וכו' והיינו עפ"י הקדמה הנ"ל ור"ל שישמעאל ידע מימיו מכת שיון ע"ז שהיה בחברם וכנ"ל. ואפשר דז"ש והנה שלשה לבושים מונחים עליו דלא קאמר עומדים עליו כמ"ש אלא והוא עומד עליו קאמר והוא מכה עליהם. אלא לאפשר מונחים הוה מלשון מריבה ע"ד מכה לריב ונו' וכמו מונחים פתח אליהם ונו' ור"ל שהיו מקטרגים גם עליו כל הימים וכמו שחיתה בחברם תנחומא שמשעה שהשליכו את אברהם לכבשן אש קטרגו עליו בשביל ישמעאל וכו' עד כה אמר ה' לבית יעקב אשר פדה את אברהם ע"ש והנה מונחים עליו דקאמר כאן כי עד עכשיו קטרגו גם עליו עד אותו מעשה שרצו לשרוף את אברהם ואתו עומד עליה והשתיקן בזה שמנע הוא אותם. והנה אפשר ויסרו"ל כי על כן עברתיך על עבדכם מיום שנברא העולם מזומנים היית לבא אז ע"כ והיינו דמיום שנברא העולם התחילו לקטרג מה לכם. והקב"ה השיב להם הכי עד שקנה ונו' וכו' כאן שהושתק לשעה אחר כך שכי ופירשנו גם דז"ש עד שקנה רמז לאברהם ע"פי מאר"ל דעד לאברהם לא היו זוקנה שכ' ואברהם זקן וכו' והיו להם לפי דרכיהם דלא יתכן קטרג שלהם אלא עד שיברא אברהם ואז הוא מרוצה להם כבודו וכנ"ל:

ובספר מחזורות אלקי"ר דף ח' כי כי על כן עברתיך לשעבר כעומה זו שבעבו המלאכים הכל אברהם הוא כדי שיעבדו מנות ויאמן לברך על הכוס והוא ע"כ עברתי שבשביל כן עברתיך על עבדיכם כדי שתאכלו ותברכו ברכת המזון ע"ש שהיה מזונה בשביל שיהיה כוחנת בעליונים אחרים גם לכילה ושתיה ע"ש והדבר קשה מאד בעיני מ"ש מזונה וז"ל שבתורת מ"ש לקיימה יותר מאשר מנות התורה שהיה מזונה בהם כנגן ניגית ומזונה וכה"ג. ואנכי לאפשר ליישב זה אפשר מתנחומא כדר כי תשא כתוב לך ונו' מה כתיב למעלה לא תעשה נדי בקלף ומה"כ כתוב לך ונו' שהש"ה קטרגו על קבלת התורה לתחתוני' מיד נר מורת אברהם ז"ל לא זהו שאכלתם לפנינו כאיר ואכל ע"ש לפנינו המדרש דודאי מדרש זה מוזה כברוכיה לאחר דרשוני ויהי וכי האיך הדבר תלוי בהכילת כאיר ואכל דוקא דמשמע שם לא היו אוכלים שם אכילה כזה אלא אכילה בעלמא לא היו נושאים לו פני לאברהם לכך אפשר לומר שכל כוונת המלאכי היה לעכב התורה שלא להורידה לארץ וניחו בשעבה תבה הודך על השמים כי השמים שמים לה' והארץ נתן לבני האדם כלומר דאחר שלנו השמים ומלוי' הרי התורה שהיא נשמים שלנו היא וכמו שיתבאר בסמוך מתוך המדרש שע"י קניית השמים קונין התורה שבה אלא דשעבה זו ליתיה אם לא ע"י ברכת המזון דכלאר השמי' מן הארץ דכאן הארץ היינו של האדם אם לא ע"י ברכת המזון וכמשה"ל כתיב לה' הארץ ומלואה וכתיב ואחריו נתן לבני אדם ל"ק כאן קודם ברכה כאן לאחר ברכה הרי ממילא כה"ג כמי דשמים לה' ולא למלאכים אם לא ע"י ברכת המזון יהיה שמים למלאכים וזה לא נוהג בהם לפיכך ירדו למטה ליכנסו מלותה כעובדא ע"י ברכת המזון כדי שע"י השמים ומלואה להם תתנון. וממילא נס התורה ניקנה להם עם השמים כמו שיתבאר בסמוך אז משה דחית' בזוהר פ' נח ול"ל כוס דברכה דקיימו ביה עשרה דברים בגין תורה דחתיבית בעשרת הדברים בגין עלמא דחייהו מעשה נרגית דחתיבי בעשרה מאמרים. ותיקון לברכתיה עשרה כתות בשמשא ליה דחיין מלאכים. להלילים חיות. לופכים קשמלים. חילים. נכי חלבים. חיזוק. ע"כ הרי להדיא דברכת המזון ים לו שייכת גדול של התורה ושל המלאכים כמו שמוכיח עליה מאפר עשרה דברים הצריכים נה נגד עשרה אמות. ל' לכים ועשרת הדברות וכל"ל ורצו מלאכים לתת לנוכות לעשרת הדברות ע"י עשרה דברים שנאמרו בכוס ברכה ואפשר לאברהם שהיו אומרים דבר זה מה עשה הקב"ה דבר חיסור דיהיו אומרים ע"י לאותה הברכה ולכך אפשר במ"ת ברכת המזון וממילא לא יכו להתורה ע"י הברכה ולכך אפשר שהשיקו בשעבה זו וקטרגו לומר מה לנוכ ונו' תכה הודך על השמים כי משה שהושיל להם ברכת המזון שהושיעו לאברהם להם לא והו שיהיה' לנו ולכלתם לנצו בשר בחלב ואין מיחם ניאותה ברכה כיון שהיתה על הכילת חיסור לכך אמר לא תבשל גדי בחלב אמו כתוב לך וכו' לומר דלכילת בשר בחלב דוקא יש כח בידם להלילים שלא יכולים לא"ת מכת שעבה כל"ל.

וכלומר. ואפשר דז"ש במדרש רבה המובא לעיל את אשר עשה אתן תודה בשביל לו וכו' ושקר אחיה גילה לו ת"ח. לכן לפרכיהו ניאותה כעובדא גילה לו הקב"ה שתכלית מלאכים שלו בשעבדו לו היתה כדי שיקבלו הם הדיברות ולא תעלה בידם כי לבניו תתן תורה חיים מדרש הודך ביקוטי ומשלי מה ישאה לדם וכנגד ת"ה שהם יתעסק בתורת ג' ח' לה הנוים יעשו כן וכו' שלא יגך בתחילות עם קומו שכן ניתנו בשבת שכתיב בו התהלך לפני והיה תמים וכה לקנו שמים וארץ שב' דרוך אברהם לא עלינו קונה שמים וארץ. השמים. שוכה שכניו בשמים. התור' מן השמים. וארץ שוכה שיהיו בניו כשפר הארץ וכו' ועיין בסם כלי חמדה פ' נשלח מ"ש בזה. הרי להדיא דע"י שקנה אברהם השמים וכה שתתן התורה לבניו והיינו על כרחך משום דע"י שקנה השמים קנה כל אשר לה והתורה בכלל וא"כ לפי מה שמ"ה רצו לקנות השמים מכח ברכת המזון לקיים לה השמים שמים לה' כלומר כתן לבניכם והיינו ע"י ברכה זו שקנו לה השמים ממילא יקנו נם התורה עמה. אבל בהפך הוא שאברהם הניחו קנה השמים ע"י ברכת ממילא

קנה התורה עמה. והוא דחיתה בשעבדם רבה כדר זה ויטע אשל בכאר שבע ר' נחמיה אומר פונדק. שאל מה תשאל וכו' אברהם היה מקבל את העוברים ואת השבים ומשביו אוכלים ושותים. ת"ל בריכו והן אומרים מה נישר ואין לך בדרך אלו עולם שאכלנו ממנו הב"ד ויקרא שם בשם ה' אל עולם וכו' ע"כ הרי דקשר אברהם מאד על ברכת המזון והיינו כדי שע"י שהוא כותן שבח להקב"ה שהוא אל עולם לו הקב"ה מקנה לו את העולם! אל עולם דייקה ותקשיים גו קונה שמים וארץ וכו' ל' ואפשר דז"ש להם ואקחה פת לחם וסעדו לבבכם ונו' דבש"ם וסעדו לבבכם רמז להם שאוכ"ש יברכו על מזונו ע"ד משה"ל כמדרש רות ויאכל ונו' וייטיב לנו שנברך על מזונו הרי ע"י ברכת המזון מטיב לנו והוא וסעדו לבבכם. כי על כן עברתיך שהרי בשביל ברכת המזון נתתיך לגוי וכמ"ש לעיל בשם בעל מחזורות:

ויער"ז לאפשר ליישב מדרש רבה ריש הסדר והוא יושב ונו' כתיב ותתן לי מנן ישמעאל ונו"ן זה אברהם ויוסיף תסעלבי בכבשן אם ברשעון במלכים ועבותך תדבקי מה עניה הרבה לו הקב"ה שהיה יושב והסכינה עומדת ע"כ ופירשן כדר ראשון מ"ש כזה. לכן עפ"י מה שנתבאר בסמוך שהיה אברהם זן עוברים ושבים לאפשר לומר דעל כן הקב"ה זה השכר שאברהם יושב והוא עומד עליו להרחות לו דמלוה ה' מוכן לו כביכול עבד כזה לגיים מלוה כמשה"ל ונתתיו לגוי מלך מרוב עגומקו!שהרבה לאברהם דמאד הדין לן לברויה לכל ברוחו כלומר דמי יקדמני ואשלם שכבר הקדים לו השכר ונומל טוב עמו מקודם לכן אלא שמעלה עליו כאלו ע"ז לו חוב אלא ית' וכביכול עבד וכו' עלכך אמ' לאברהם כשרוצה שהקב"ה קובע לו שכר על מה שהוא מוכן לו אלא ית' ותתן לי מנן ישמעאל בכבשן כרשעון במלכים ר"ל כבר אני חייב לך על שאתה נותן לי בניו שהוכיחם ומצאת אני הלוה ואת"ה המלוה וכל מה שאני עשה אינו אלא מקנית עיניהן על מה שאתה עתיד לי ע"כ לית נהיך לעמוד בפני ואני יושב. אלא ובעבותך תדבקי שאתה העבוה יתירה אתה עומד ואני יושב כאלו אני המלוה:

ואפשר שאומר ורוח אלהי"ם ונו' ד"ז מה אלו. לו מכ"ל אחל מלמדינו שלא נגלה אל אברהם בחום עין בשעין ד"ל כ"ב לחיך יושב אברהם לפני השכינה שעומד ע"ג. אלא נגלה אל עכותו ואיכריו שהכריעו ומתוך הכרעה כזה עיניו ורוח מלאכים ומשלחים ואומר להקב"ה אל תעבור אלא לחיך מלאכים שלא יהיו עוברים לפני השכינה בבזיון ורן לקדושת המלאכים כי לא ידע עדיין שיש שכינה אם לא לאחר שהכיר במלאכים דאז הבין דודאי השכינה כאן וכנ"ל:

ויעוד אפשר לומר דאלו מיעוט הוא ע"ד ויקרא אלו ונו' למעט את בני ניתן אלא נגלה אליהם:

או אפשר אלו ר"ל לנופו מיגע והיינו כי כרוכה אלי וכחום היום בעוד נעיר ולפלוקי שד עכשיו אלא נגלה אלו רק בחמה והיינו בלילה ואוכ' אלא נגלה כחום שהיה בלילה אינה אלא לנשמה שעלה בעת השינה ואכ' אלא נגלה כחום היום:

דיוק דייקא:

או אפשר לומר עפ"י שאר"ל ניקוב לעמוד ל"ש שב ואתה סימן לבניך מה אתה יושב ואני עומד ע"כ אף הדייני' יושבים ואני עומד ע"ג אל שהיה נגנב בעדות אל ע"כ ו' הלוך יהיה הוא סימן בעניינו ליושבת דיינים נדין. אלא אפשר דל"ל ויר"ל אלו מעמיד הכבר היתה השכינה שם מעיה אלא שאברהם לא רצה לות' עין בעין ובעבור ורוח אלו ר"ל שנתגלה לו השכינה מה שהיתה בעלותה מאכה עד לאותה השעה והיינו לפי שאברהם עד קום היום דהיינו עד שע' שעות היה יושב בדין לשבוע ההמון עם שכבר קבלוהו מאז למלך עליהם וכמ"ש אר"ל ע"פ עמק המלך ר"ל מלך אתה עלינו אלהים אתה עלינו דמ"ם אלהים אתה היינו לומר דיין אתה שכן נקרא הדיין אלהים כמ"ש עד אלהים יבא דבר ונו' וזמן ישיבת הדיינים קי"ל שהיה עד ו' שעות דהיינו כאחו היום דאז זמן בעודה וכדאית' בפ"ק דסוטה ר' יוסי אומר אברהם בדין. עד חום היום והשכינה עומדת ע"ג כמ"ש אלהים נצב בעדת אל וכשהגיע זמן הסעודה נכנס מלפנים. אלו ורוח אלו ה' ר"ל שנתגלה השכינה אלו לע"פי שנס עד שעה היתה מעיה עם כל זמן ישיבתו בדין מ"מ לא היתה נראה אלו ונעשית ורוח אלו וכל"ל ונראה לאברהם היה מבקש לעמוד ונכנל ולא ידע בשיבת השכינה אלא שהיה עומדת ע"ג עד שת"ל שב אתה סימן לבניך בדין וכן אלו מתנבא ג"כ עם בניך וכאמור וז"ש אלי הייתי לאפשר לומר אפשר יהיה בניו אחריו ושמר דרך ה' לעשו משפט וצדקה ונו' כי אברהם עשה משפט ועד כאשר היה ויהיו עד שהיה בשבת ואח"כ עשה צדקה והכניס את העוברים והשבים והחזירן בשורת צדקה ולכך כאשר היה יושב כתיב עוברים ושבים וממילא בכל יום כולו עשה משפט וצדקה:

אמנם לפי פשוטו קשה מ"ש ורוח אלו ה' ונו' ולא פירש מה שם הקב"ה שם נראה אז. והיה לאפשר לומר עפ"י מדרש רבה זה שכתב ויאמר לא

כי נקקת ריב"ס תומר מעולם לא נזקק הקב"ה להשיב עם חסד אלא עם חותם
פנדקת ואף היא ע"י עילה ר"ת ב"ה תומר כמה כירורים כיכור בשביל להשיב
עמה ויאמר לא כי נקקת וכו' ע"ם ו"ל היה כירורים כיכור כאן ולא מיכאן סוס
כיכור רק מיד ת"ל לא כי נקקת וכבי דס"ל דהקב"ה בעצמו הוכיח לומר לה זה
הדבר ולא ע"י מלאך כשאר מקומות שדיבר עם כשים ע"י מלאך דכאן להיותן
לברים שבלב ואין מלאך יודע להעיד על הדברים שבלב אלא הקב"ה שבוחן לבות
ת"ל לא כי נקקת בקרבך מ"ו מ"ם שכיכור כמה כירכורי' עד שת"ל כן ודאי קשה
מ"ל וזאת. לכך אפשר לומר דהקב"ה שידע התשובות לידע שיפטרך לומר בשרה
לא כי נחקת ואין זה מלבושו שירד מתפלה מפשים להשיב עם שרה לכך עשה
המלאך תחלה ולא מתפלה של אברהם קודם לחותו משמה והוא מה שירת אלין
ה' וכל זאת כדי שיבא שרה דלמיר כשביל להשיב עם שרה ירד מרקיע אלא שיבר
כבר שם מקודם לכן והם שם הכירורי' שכוכר בזה המדרש כדי שבשיטרך להשיב
עמה בשעה שותכחם שרה יאמר לה לא כי נקקת משת"ל אם לא היה כבר שם
דוחי לא היה יורד מתפלה להשיב עם אחה אלא כאחד נדרש דיבר עמה וכ"ל:
ובזוהר ליתיה שיבלה הקב"ה אל אברהם עבשיו כדי לבשר את שרה דמ"ם
ויאמר סוד חשוב ונו' הקב"ה בעצמו ת"ל כן לא ע"י מלאך ע"ם
אפשר בשקיים מ"ם סוד חשוב ונו' ביום הב מול את ינקק אחת אם ע"ם ויעש אברה'
משתה גדול ויחי"ל לאד מ"ד גדול העולמים היה שם ע"ם והיינו לקיים מ"ם סוד
חשוב אלין ונו' לאותו הדיבור כאמר ע"י הקב"ה בעצמו והבטיחו שיזור ויבא שם
כעם לאחרת והיינו דניס הגמל את ינקק וכאמור:

אלא דיש להקשות למ"ד כשבטיחו שיזור אליו פעם לאחרת בעת היה אכן
לכאו"ד אע"ם שכבר בשרו שיהיה לו בן מ"ש היה בדיך בשורה לאחרת
אף כשיהיה הבן קיימת לאורך ימים דיוכ"מ ובשרה בן משא"כ דיעקב בן מכיטר'
דכוקנא ומי שבא מכיטרא דכוקנא אין לו חיים לרוכים וכדאית' בזוהר ועל כן
הבטיחו כאן שעוד פעם אחת יעוד אליו כעת חיה ה"ל לבשרך שיהי' יעקב עליו יחיות
כעת חיה דייק והיינו לפע"ד בשעת העקידה כשבעק יעקב ע"י מזכה שלו פרשה
ממנו אותה הבשורה שהיה לו מכיטרא דכוקנא והכניס בו שיהי' מן טיטרא דדוכרא
והאריך ימים עי"כ ושם בתבם בשורה זו כמ"ש לו כי יעז עשית את הדבר הזה ונו'
בי ברך אברכך והרבה את זרעך ונו' אחת לאב ואחת לבן כדאיתא במדרש
הרי ויהו נקשר בכיטרא דלוכרא ית ותקיים שם לפע"ד תשיב אליך בעת חיה ונו'
וכ"ל. ובזה מזכן מ"ם ויאמר יעקב אל אברהם אבינו ויאמר אבי ויאמר הבני אבי
ונו' דיעקב ואברהם אפשר שכיהם בינתו ולא ידעו מה בעקב דיעקב אמר אבי אתה
כלומר אבי אפשר בך מכיטרא דילך ולא מכיטרא דשרה אמו כת"ם ובשרה בן וכן
אברהם אמר הבני אבי דמשתעי אתה בני ולא בשרה ולכך אמר ת"ל היה השם
לשונה כיון שיש לו לחיות מיוחס מכיטרא דלוכרא:

ועל פי הדברים האלה אפשר להבין מד"ר זה הסדר בעניין השנויות וז"ל אל
תכוז בשבתיך. ת"ל אותו שבשר את שרה אמר סוד חשוב אלין
בעת חיה ובשרה בן ת"ל אותן המלאכים היו מיוחדים שה יו חיים וקיימים לעולם
ואומרו סוד חשוב אלין בעת חיה אלא כאלו ת"ל לאומרו חשוב ונו' מה אעשה לה בזה הלשון ולא בלשון
אשר בשביל מה בשביל אלין ת"ל לאומרו חשוב ונו' מה אעשה לה בזה הלשון ולא בלשון
אלין בשביל הולד מה כתוב שם ותהיר השמיני בן מילת אלהי אברהם ת תשלה
אותי והיינו מ"ם לו אל תכוז בשפתיך דמשמע שעשתה דבר זה לפיהן שיהיה
אותו הבן והוא מגזיר לדרכינו מלתת בטבריא דשכה נם אותו הבן היה מכיטר'
דכוקנא וכדאי כזוהר דז"ם ליוחד ת"ת קנקת בן את דייקא מכיטר' דילך וע"כ
לא האריך ימים וח"ל לפ"ז שכיל אחרה השיבותיה אל תכוז ונו' אותו מלאך ת"ל
סוד חשוב דנם שם נאמר ובשרה בן דמשמע מכיטרא דכוקנא ובשביל כן חשוב
לבשרה ליוחד חשוב אלין בעת חי"ל להורות דלאחר שכבר יוולד הבן חשוב שיך
פעם שנית לבשרך ולא יאמר אותם הכ"ל משת"ל אתה את ת"ת אלא בן דהיינו
מכיטרא דילך ולא בשרתני אלא עוד לבשרני שיהי' חשוב שיתקשר
בכיטרא דדוכרא כמו שנעשה ליעקב ע"י העקידה וכ"ל ע"י מיתרא לכיוצא
יומות אבל אליעזר אמר שאין בניהם צדיקים ע"ש
וקשה מאחר שיאין בה לו להרהר זה עכשיו ולא מקודם לכן ע"ת אמר שם
שאלתו היה שאלה אין כאן תשובה כלל על דור המבול אמה שהרהר
דבסדום לא נמצאו צדיקים דשמיע שאלי התם שלח היו לאת אמצה כרכים ואין
הבדון דמוה לרשיעתן על דור המבול שבאחד כל העולם והיאך אפשר שבכל הדור
כולו לא נמצאו ליזוה צדיקים ושדיין תשיבתו תמוה ולא כתיישב עם מעשה סדום
הן אמת שלפע"ד כתיישבו קושיות שו ע"ם ו"ם לעיל סדר נח שכי בגיאור מדרש
קהלת ושבח אלי את המתים שו דור המבול מן החיים אלו סדומיים ושתלקים
וכו'. ובדרכו שם להב"ר שם דור המבול שם סדומי' עכשיו שבשלו הקב"ה נדר
המבול ולא הגליחו ולכך לא התבלל בת עליהם ולא נכשל בהם כמו שנכשל בהם
משה רבינו שהתפלל עליהם וכי' ושוב אזר ושתלן מלכות' והנפלגה וכו' ע"ש
ות"ל יפה השיב לאברהם שהיה מהרהר אפשר שבדור המבול לא נמצאו צדיקים
לכך הרהר להקב"ה עכשיו שבו נמצאו הע"ר בכעם השנית ורחו להם
לתקן טפי עכשיו מה שעשיתו לשעבר ולא די אלא תיקנו אלא הוסיפו לקטה עד
שהכתוב משבח המתים שהיינו את דור המבול מן החיים אלו הסדומים וזה נפה
דע"ל אברהם דמלאך שרה שהיה בגלגל שבי לא נמצאו בהם צדיקים כ"ש בגלגל
רחמנן בשתילה דרחמנא הוא היו צדיקים. וזהו אפשר מ"ם לו אשת אחי' ועמורה
כי רבה וחטאתם כי כבדה מאד. ולכאורה הוא בכל ולא הי"ל רק חטאת סדום
ועמורה כבדה מאד. ועוד שאמר רבנן נקמ"ן תקת הרי"ם דמשמש מורה על
לשעבר נם אמר וחטאתם בו"ו משמע מוסיף על הרישא ולדרכינו אמר זעקת
סדום ועמורה דבה כבר בימי דור המבול שכבר היו לעולמים וחטאו לו ובעכשיו
בגלגל זה הוסיפו לחטוא ו"ם וחטאתם הייכו מה שהם חוטאים עכשיו כי כבר'
מאד ר"ל יותר מלשעבר כמ"ם ושבח אלי המתי' וכו' וכ"ל. ולכך אברה' לא רחם
הכשעקה הבא אלי עשו ויעקב רבי וכן עומדין במודגן וכו' והייכו לומר שברחה אם
כשעקה שברה הבא אלי עשו ויעקב רבי וכן עומדין במודגן וכו' והייכו לומר שברחה אם
עושה ואם לאו אלא השביבו עכשיו דיש תקוה לכל הפחות אחת לאחת שיתוקנו
לו אלעזר מה לעשות להם לשברון ירוץ אחר ירוץ כמו שעשה בניגיא בתלו
וזהו אפשר אתם לעיל מיניה הכשכה אלי מאברהם את אשר אני עושה מאברהם
היו יהיה לגוי גדול ונכרכו בו כל גויי הארץ ר"ל מאברהם היו יהיה מגי עכשו
לגויל גדול"ע. יונאי מתלגיו. ועוד זולת זה ונכרכו בו כל גויי הארץ שמכל
גוי אלי מגריך בו ונוטע בו בשיעות ממקו אחר ע"י הגרים ושמא יאמר אברהם
דכבדום ת"ח שלח היה להם קנת שרואים להנהיג בו ע"י שיתגייר לכך אלי
מודיע לו שכבר לא הלליתו בדור המבול וחטאתם כבדה מאד עכשיו על כל
לשעבר וכ"ל וכבר נתבאר כמה פעמים דלזו הן מן הולך דור שעלה במקצה
ולא נברא מהם אלא ד"ו. ונתקן עד שהם כלו בדור המבול ונעשו אחרים
דכבר דיעוך יורד על ראשן וכ' וכבר יונח ונו' על ראש השעירים יקיל ע"ם ואלי
זה הגיעכ' אשר שרחה לאברהם כמ"ם מת נגלית לי ניכנס בליתי לו ודיבר אל
סדום וכו' דמ"ם נמי' דר"ע כי אלי אחכני שבא לקדוש מת לא נברחו שו תתקע"ד
דורות לכך גילה לו כאן מת תורה וגילה לו ניכנס שמלכה אותן ואתקע עד דורות
ולפי שסדומיים היו מהם אמר ודיבה של סדום למוקר ולא אמלה לו:

ואפשר לומר עוד מ"ם ועקת סדום ועמורה כי רבה. וחטאתם ונוכר
שמשמע תרתי וכו' והייכו לפי שאמר ואמצי סדום רעים וחטאים
כי בא להודיענו שהיו רעים זה לזה והו רעים בלשון מה שבין אדם לחבירו.
וחטאים לה' היינו מה שנתנו לשמים כנון מלקה מה שיד עבירה לא החזקו
ועו"ח נם כאן ועקת סדום ועמורה כי רבה היינו מה שנעשקים מהם מוכים
אלי וחטאתם כי כבדה מאד מה שהם חטאים בדבר המלקה והבה מעשרן המלקה
אפשר לו לעותר לך לחרוק הכשעקתי אלי עשו והיינו מה שקול הכשגלים בת אלי
ואין הק"ה מכפר מה שבין אדם לחבירו לכך כלה אלי עוש והיינו כי היה בהם
גזל וכמו שמוכיחים על זה דייני סדום שכוכרו בתלמוד שלח היה להם דין
ומשפט. נם מה שלח הקיזוק יד עבירה. ולזה הקדים הקמה מ"ם ואברהם
היו יהיה ונו' לומר אשר יצוה את בניו ואמרו מן דרך ה' לעשות משפ"ט וצדקה
כי בשבי הרשיעים הללו היה ההיזוק אבל סדום וכו"ל:

ובזה נכון אל ויכוח אברה' עם הק"ה מ"ם ויגש אברה' ויאמר האף תכפה
צדיק ונו' כ"ל מה לשון האף דקאמ"ל מה מדרש הרגישו בו ופירשו דל"ל
האף יפיתך וכו' ונם לדבריהם יכון לך מריכין לשאר תלה משה"ל בפ"ק דב"ב.

אר"א גדול המתן צדקה בסהר ממשה רבינו דאלו גבי משה כתיב כי
ירחתי מפני האף והחימה. ואלו במהן בסתר כתיב יחפה אף.

ופליגי דר' דאר"י אף כופה חימה אינו כופה שנ' ושוחד בחיק חימה. עזה
איכא דאמרי אר"ל כל דיין שלוקח שוחד גורם חימה עזה שנאמ' שוחד

בחיק חימה עזה ע"כ.

ובהבו התו' נד"ה חימה היינו כופה תימה דכ"ד דכתיב חימה דשיע משה
הרגו ע"כ כיצד דמקשה אף כופה חימה היינו כופה חימה דשיע
קשה אלף והיכ"ל קאמר דשיע משה הרגו ובשאר אלף והלא שם הרג את החיות
שהיה קשה ויכול לו מ"ם שיכול לאף קשה שכוח מהמו. ושע"כי שהתו הניחו קושי זו
בתימה ולא תירצו פלוס ירחה לפע"ד דאין מקום לתימה זו ממ"ם שם ובלעי דשי
דא"י

דאר"י לף כופה חימה לימי כופה · ומקשה לכתי מע"ל דר"ת כלישני אחר"י דלמאן
אמי' לר"י דאמר דקימה לימי כופה מוכיח ספיר דמתן בסתר גדול מיומא כיון
שחיבה רבינו בתירוצם מלף וחימה כמ"ש כי יגרתי מפני החף והחימה ולפ"ז
נמתן בסתר נהי דקימה לימי כופה מ"מ החף כופה כמ"ש מתן בסתר יכפה חף.
ומכ"ל דפליגי אלא ודאי משמע ליה נדעת ר"ת שמפרש קרא דמתן בסתר יכפה
חף ושוחד בחיק חימה עזה כולו קרא נשכון נדקה מיידי דשוחד בחיק דסיפא
דקרא נהי הכוונה על מתן בסתר ולימנו שמשחד להך נה נדקה · נחיק פי'
בסתר לו יכפה בין החף ובין החימה דאלת יכפה חזר על החף דסיפא ועל החימה
דסיפא ומשמע דמתן בסתר כופה לשכיחם והך ודאי פליגי אדר"י דאמר החף כופה
חימה לימי כופה · ומה שהכריחו לכרם כן מדברי ר"ת ומוכר דפליגי אלא נאמר דלא
פליגי ובקונטרס · נראה לפע"ד דמוכח כן מגמר' דפ"ד דנדרים שתיהן התוספות
מחכה על מיטה וז"ל וכנ"ל · ולהדר לפע"ד מיהא מוכח דפליגי ר"ת אר"י דע"כ ס"ל
לר"ת דכופה את שכיחם בין לחף בין לחימה ופליגי דר"י דאלי"כ חנא ס"ל לימי
כופה חנא לחף וחימה לימי כופה וכדר"י · ס"ל מ"ל לר"ת דמתן בסתר נדול
מחשה רבינו אדרבה חשה נדול מחנו שהרי עכ"פ חימה קשה מחף · ואעפ"י כן
חשה הרב לחימה שהוא קשה מחף ולכן מתן בסתר לימי כופה חנא לחף ולימי כופה
לחימה קשה מחכה אחילת אדרבה חשוב דחשה נדול ממתן בסתר · ול"ל
מכ"ל לר"ת דמתן בסתר נדול מחשה · חנא ע"ב ר"ת ס"ל דפתיחן בסתר כופה לשניהם
בין לחף ובין לחימ' כמו שפירשנו בסמוך ולפ"ז רבינו חשב אע"פ שהרב מקשה לחף מחשה הרי
כאחר החף ומחילת פליגי דר"י לחימה דנם בחתן בסתר לין כופה חנא לחף ולא
לחימה ולפ"ז לנדעת ר"י חשה נדול ממתן בסתר שהרי חשה כהי לחנא לשניהם
א"ת הרב להקשה אהנהם ולפ"ז מתן בסתר לימי כופה חנא לחף שלימי כ"ש קשה
לחל חימה לימי כופה וזה נאמת בפשוט הנחר · ומעתה מריכי שוב להבין לשנין
מה לחלק קשה מחכה ולא נאמת ולאלת מסדר פנחם נחשבה שניהם
דשם נזכר שניהם כמ"ש ניחר חף ר' ביסרחל ונו' · וכתיב פנחם בן אלעזר ונו'
הביא את חמתי ולא כלי'תי את בני יסר אל דמשמע להדיא דחם היה מועבדין ע"י
החימה שהוא קשה מהחף היה מוכלה נהם טבי ס"ו כי מתחלה חימם החף וחם"כ
בח לשמע ע"י החימה חנא שכניחם חכעו וזה נכח אל הענין :

דחנה נדעת ר"י שם שאת מתן בסתר חף כופה חימה לימי כופה מתפרש
שפיר הוכיח לפי דרבינו כי נדר מתנדר שהיה שם שני חטאים חדת
נדר המשפט מעוקל שהיה ביניהם כמו שאמרו נפיסחין דף ל' על דייני סדום וכל"ל
והוא המעורר את החימה עזה וכמ"ש ושוחד בחיק חימה עזה שפירשו רש"ל שם על
הדיין שלוקח שוחד דע"י כן חימה עזה דמה שעשה קללה"מ חימה עזה לפי שעושה
בחיק הרי דעות הדיין נרחם חימה עזה על כליון נ"ן · לכן מנד שהיו נ"כ חטאי
לה נדנר הנדקה דיד עכו"ם לא החזיקו ונו' נראו את החף לעשות נהם מעות שתתן
בסתר יכפה חף ומכלל הן אתה שומע לאו ומה מיוסד מה שאת מנדיהם ואת"ל החף
תכפה ונו' כל' נתני' ומכיים הש"ם כל כל החרון ונו' לפי שלא ידע אנדיהם על מיזה
שהם נא להפרע מהם ולכך פתח בנדר חטא הנדקה מה שהחף מעשים וכל"ל ואת"ל
רב"ש החף תכפה לדיק עם רשע אלי נדנר המשפט חשו ר"ל היש כח בחף שחעורר עליהם עכשיו על
דנר הנדקה לעשות נהם כלה · חנא ודאי החימה הוא שחתנבר עליהם על דנר
המשפט ואתה רוצה לעשות נהם כליון ת"ו ע"י החימה מנד נאינת המשפט לו"א
חלי"ל לך להלי' לדיק עם רשע אלי נדנר המשפט חשו להשוא"ם לא נערב אעל עליו הכתו'
אשפט ר"ל אתה מקנא לנדר המשפט ואי"כ אלתה מעמיק נדרך לעשו' משפט נדק
ניצל מה שהם חוטם עושי' משפט · וזה לימי משפט נדק להלי' לדיק עמהם
והשיב לו שם אומנם נכוונתם נדיקים ונאחי לכל המקום ונו' :

ולהבין מ"ש והיה כנדיק כרשע נכפי הנמיון הנם לשפטר לייסב הענין
נהקדים מאמרו"ל כיון שכיתנה רשות למשחי חוטו מנחין בין טוב לרע
ולא עוד אלא שאתניל מן הנדיקי' שב' כי תנא אם אמנתם קונים וכלכל נדוש וכו'
אלמלו נדיך טשם על זה ונכר אלה"ל דר' יוסף כך הוי אלי להלי קרא הוי נכי כולו
הלי כמי נאין דומין ע"ש אלכל מ"מ נקי' לכן כזה נרח לפע"ד כמה שידענו דשיק
תפיסת הנדיק הוא מנד הערבו"ז כידוע וע"כ ירחה לפשוטי הענין ולהבינו ע"פ
דין הערבו' דאיתין נרמ"ל וכן קי"ל הלכה כשיטת מעות מעני נריבות לשור
לישראל אחר ליכנס ערב נשביל ישראל ומנו' הנדיניה" נוי בתר ערבת חויל נאמת
חנוי תוכע ליישראל הערב והערב לישראל · וכן אית"ד נטור י"ד סיימן ק"ע · ושם כתב
מ"ו פירושי מחולקי' כזה שם ר"ל הנוי בתר ערב" חויל היינו דוקא בתר ערבת
דשעיד שלוף דון שבדיניה" אין לנוי כלל דין שם הלוה חנא עם הערב לשוב ומשמע
אבל נשוי מותר כיון שיכול לתבוע נם לנוה · ולו אמ"ל נקנ"ם לשטר פ"ם דשטי
לתבוע את הערב תחל" שם ירמה · וזה מנוח" הענין דטעם משדר"ל כיון שכיתנה
רשות למשחי וכו' ונא עוד חנא שמחלק הנדיקי' הוא מנוח דמאי שהנדיקי" שם
ערבי" נשביל רשע" הכה המשחית מכיטר דנוים קלתי עליה כדין ונימום הנויס
שיהיו כפרע חנא מן הערב וכביר דישראל הוא שלוף דון · ולכך מתניל מן הנדיק
נעפ"י זה לא אלכה חלי"ל לך ונו' וכיה כנדיק כרשע ונו' חלי"ל לך השופט כל החרץ
ת"ל חלי"ל לך להלי' נדיק ורשע פניה יחד זה ודאי נא יתכן דת"ב לית לך חלא נבי

חד מהם אלו אל הנו אלו אל הערבי ונא מכעי כן נא אפי' להכרע מי מהם חלילה לך
להשוו שניהם שיהא הכריחה לתבוע לויה מהם שיכיה דהיינו לילך בניוחם ענוי
כתר עדיפא שלא לתבוע את הערב תחלה · וזהו וכיה כנדיק כרשע ר"ל אחילו
להשוות כח שניה נשוה ולוה" דיוכל לתבוע את מי מהם רוצה נם זה חלי"ל לך שיהא
הרשע לחיינו הלוה כנדיק שחינו חנא ערב אלו להיפוך וחלת חלי"ל חוור על להחית
נדיק עם רשע · ועל זה כנדיק כרשע ור"ל חלי"ל לך להמי נדיק ורשע נתת אחת
וחלי"ל לך שיהיה נדיק כרשע שקול אל זה לתפוס לויה שיהא שהרי נדיניהו אין
הדין כן ואע"ג דאמ' נדיק לאוחו ולפע"ז הרשע נלמן נדרך שלוף דון דפשיט לנא חנא
נדרך לנלן נדיניהו לתבוע את הלוה חתל נם כאן יפרע מן הרשע תקל נא מן הנדיק
לחלי"ל לך השוה כל הקהל נא יעשה משפט ר"ל למה זה הפלי' שהא נספה נלא משפט
לשוני אחרת ויובנו מניד כי מחקר אחת שופט כ"ל הלקר"ל שהרשע לפניך כאיש
הנדיק לחתה יוכל לנלן נדיניך את הרשע שהו הלוה ולא את הנדיק הערוב ונשלם"
נדין כ"ל כ"ו חשם המלוה כמוך טפי על העדר שמא הלו לוים חנם לוים ולוי יכול להוציי
ממנו כלו' לחכל לנעי דין שמי נא שייך כאן וכן הוא הדין דין אחת דלוין מחייבי את
הנדיק נשביל הרשע מיד הערבות אם נא שלוו מוסף וכיס נידו למען ובדשעת
נעמ' והועתק נסדר דחשון ויתבאר עוד זה הדפוס נמקומות לאחרים בעה"י :
ואפשר לייסב עוד עפ"י מ"ש נזוהר עה"ת ויחלני את יהושע כ"ע עומ'
לפני חלף ה' והשטן עומ' על לשטנו · מהו לשטנו דהוי אמר לו
כולהי ישתזכין אז כולהי יתקדון דהא נשעת דחיתיהו רצו למחר נא לוא חשתייר
וכ"ל כין חייבי וכו' נעין הכד חישתייר כיסא לוא חשעיד פלני ופלני דיכ חנא
כולא כהדא אז כיס אלו דיכול וכו' ע"ש · והנה כאן ס"ל הכעיקרא ונו' לכלה אלי עומ'
משמע נם הנדיקי יספו ושטן אנרים' לוודאי הוא משו' להשפין מקטרג ומסית אז
יאנדו כולם אז יוכלו ואינו רוצה שיעשו כם לחנאין וכנומר · לכך קאי ליה הלף
תכפה לימי נדיק עם רשע וכמשנ"ל הלף יסיתך וכו' · כלומ' לשפ"ד הלף הוא
מסטין עליה ומא נדרך מת"ב וכו"ל . נפי דיוכל להסיתך שיהא המחוכי שקולו ככל
והבח · אלכל מ"מ להכריע נד אחד ולומ' ים לחלי כול דכולן יתקטלין זה ודאי אינו
דחלי"ל לך לחלי נדיק עם רשע דמריכי תיתי להכריע לאוב יותר חלוכו ולא מבעי
כן שלא נם חלי"ל לך להיו נדיק כרשע ר"ל אפי' להשוו לות נמשקל הזוב ולנא נדרך
מת"כ כמו"שהי מעשה ניהושע הנוב שעמד השטן לשטנו דלא יעביד ניסא לפנ"ו וכו'
אפי' חלי"ל לך ואלת חלי"ל חוור על שני הנדי' להחיך יחות נדיק עם רשע שלא
נא נדרך מת"כ יש לך להכריע לוכות ולעשו ניסא לכולן דהיינו שנם הרשעי יוכלו
נעבו הנדיקי ותשקט את המקטרג נחיך ניסא לעשות לכולן ולא נהפוכו
ליקטל כולהי והשיב לו הקב"ה דכן לחי עושה דשם אומנ' נמדוש ונו' ונשלחתי לכל
המקום ונו' ומשום דחעביד ניסא לכולה :

ובמדרש לית חלי"ל לך נא"ר חלי"ל לך לע"ה ועין נפרשי ז"ל · ומפשו
לייסב נוה מ"ש נזוה מדרש הנעל"ד ויכוח זה ז"ל הכעה כותבת
ואומר רב"ש שמא נתעסקו נתורה ונתעי' של תורה ונתע"י של מלוה כתעסקו נשם
שכר יש להם ולא יכנסו לגיהנ' מה כתיב נתרי ויאמ"ה לא שמא נסדו מחשי ונו
וכו' · עוד פותח לתע"י של נתעסקו נתורה שמא קנלו פוכנין על מקשטה"
נב"ד ונתכפר להם שלא חרנתי יכנו ומחמ שכתנייחו לנפי הדייני' דייס מה כתיבו
שם לא חשא נעבור חרנתי · עוד לומרת שמא מוקמן שם ר' · שמא נילנו נניהם
לד"ת דת"ר כל המנדל נניו לת"ת ומוליכו לניה ויש נוקף ונערב אעל עלי הכתו'
כאן קיום כ"ם נכל יום מה כתיב שם לא חשתי נעבור כך עוד לום לולי ימלון שם
עשרה שמא ח"י מלותן הי' הרלשוני שכומל שבר כנגד כולם הנתי לקריה' וימר
לא חשתי מידי פשוטו נמי דוחלי לחנרהם הפקלה מה שהיה נ"ב לנוכך דין ע"ה נ"ב לכל מי
והיינו מיכל סנוף נדין ע"ה · ומקבלה מה שהוא לדין הכעה לע"ה נ"ב נדין ניהם
ויחיה להה ולהך והיינו דכמספר מ"ה ומספר שלשים כתכון כמשמעו להתפלל
על שלא יעמוד הנדיקים עם הרשעים שלא יתינו הנדיקים על הרשעים והוא
עפ"י מה שלרו"ל על פסוק ולכרה לי נחמשה עשר כסף ומומר שעורים ונו' דלין
העולם עסיר מפקות מלרנעים וחמשה נדיקים שלא שלינו יודע אם שלשים כאן
וחמשה עשר כתם או לויפכת ונדלית נמס קולין · לכך מתפלה לאמר מספר מ"ה
נדרך כלל הוא מ"ה נדיקים דכיל"ם נדיקי שנכל העולם יהיו נכל מקום שהם
על כל הקשלים ואת"ל ביקש על שלשים נדיקים ויהיו לויות לותן חמש כהרני
היו מלרנע שלשים ול' כמ"ד דשלשים יש נלרנע שלשים ומחמשה עשר נמ"ל מעבר
הירדן והלאה ומשה שמא לא יהיו לותן שנעבר הוה על לותן שנעבר הכי ולכך
ניקש על שלשים שהם יהיו כאן נלרנע נכאן · וכל זה לדין על שלש הוה
שעליהם לאמר חלילה הרחמן דהיינו חלילה לך נעולם הזה וכל"ל · ומוב לאמר עוד
חלילה לך לע"ה הב דמשמע דמלכך זה התפלל חנב על דין עולם הבא כשבתי לדין
הנשמה נניהם שניקש נחלוקת מחשה ולרנעים ועשרים ושלשה שם להחלין
על נשמתן לדין עולם הבא שמא לאחד מ' פרעות או לקו מלקות או נפלו
נניהם לתלמוד תורה או היו מעשרה נטלני וכל"ל :

חיי שרה שני

נמדרש רבה רבי עקיב היה יושב ודורש והצבור מתנמנם בקש לעוררן אמר מה ראותה אכתר שהמלוך על קכ"ז מדינה • אלא תבא אכתר שהי' בת בתה של שרה שחייתה קכ"ז שנה המלוך על קכ"ז מדינות ע"כ :

כבר כתבנו מדרש זה בסדר רחשון ע"ש • ועוד נלענ"ד מילין כי נוסיף על מה שכתבנו כאן סס עוד ים לדקדק בו ע"ש שואל למלוך על מכין זה מנד שהיתה מזרע שרה שמיית זה המכין • הרי נתת ג"כ מחברה שפיי קע"ה שכה והי' לה למלוך על קע"ה מדינו כמכיין היי מחברה ולמה מנד לחתה דוק וכת ולא מנד תחיי לעיל ע"פ דכה בהקדי תחלה ע"ם בזוהר לך לך ע"ש ולאחר הטיל נעשה לל"ק בה שהטיל שרה לאחרה כוכו שתחו שרה ע"ש ו"ל מה הי' לדיך לאחרה זכות ולא הועיל לו זכות עמהו רוחלי כפים וכו' לאחרה מזכו שרה • לכן אמם לומי עפ"י מדרש לקיחתו לנשותי כי היה ל' תתעתדו ונם ע"ז קשה מכ"ל הה שהעמיד את יו לאל מן לחתו דוק • ותת"ת לן בכל זאת עפ"י מה שכותבנו בריש בהלו מנחם ומחדרש שחרון"ל יפה נלענ"ד עפ"י שכתבנו לעיל שכר כעם מנוה שכ' לף לא בעל עול בדרכיו כלכו ע"כ והו לכאו' דבר זר מאד ורחו מן השכל שזה שלא נעשו כמצוו"ש נעל יפה נשפ"ם זה שמחל נהן ר"ל יחס ה' לזה עחלתי לכי יותר ושוש לחסם לא יהדר לחסר קיום מנות עשה לנו נעל וכך לחרו"ל סזר מרע יכול יפה נעל ת"ל ועשה טוב ע"ם והו סותר למחר כאו' • לכל נפע"ד יש לתלוק והפרש נדול ביניה דשכ היוסף נעל נפש ול תעשם לו שלא שכרו לו שכ"ה דהיינו שכר נשמיי לכל נפש ול תעשם לחנו יוכל לזכו נע"ה נשכר ווזכו כי ג"כ לקבל לותו השכ שלא נקנו מנות עשה נקום ועשה נחוכן שפב ע"ז מניע לחדם מלך לא תעשם לכל שכר קנ' המנו הוא מדב טוב הנכון שים מהם שכרן נע"ז ונ"ה נה נ"ל מחלו נדברים שלפב לוכל מפיותיהן וכו' • ויתבאר מקור זה הדרוש נם ע"פ סדר עקב נניחוד מדרש לרשתב כתיי לכם את השבת אתה מוכל ושות וכו והוא נותן לך שכר מחלו כי לפני הק"נ ונם ע"ם יפה ולא עבר עבירה נותני לו שכר כעשם מנוה שכ לף לא בעל עול בדרכיו כלכו ע"כ והו לכאו' דבר זר מאד ורחו מן השכל שזה שלא נעשו כמצוו"ש נעל יפה נשפ"ם זה שמחל נהן ר"ל יחס ה' לזה עחלתי לכי יותר ושוש לחסם לא יהדר לחסר קיום מנות עשה לנו נעל וכך לחרו"ל סזר מרע יכול יפה נעל ת"ל ועשה טוב ע"ם והו סותר למחר כאו' • לכל נפע"ד יש לתלוק והפרש נדול ביניה דשכ היוסף נעל נפש ול תעשם לו שלא שכרו לו שכ"ה דהיינו שכר נשמיי לכל נפש ול תעשם לחנו יוכל לזכו נע"ה נשכר ווזכו כי ג"כ לקבל לותו השכ שלא נקנו מנות עשה נקום ועשה נחוכן שפב ע"ז מניע לחדם מלך לא תעשם לכל שכר קנ' המנו הוא מדב טוב הנכון שים מהם שכרן נע"ז ונ"ה נה נ"ל מחלו נדברים שלפב לוכל מפיותיהן וכו' • ויתבאר מקור זה הדרוש נם ע"פ סדר עקב נניחוד מדרש לרשתב כתיי לכם את השבת אתה מוכל ושות וכו והוא נותן לך שכר מחלו כי לפני הק"נ ונם ע"ם יפה ולא עבר עבירה נותני לו שכר כעשם מנוה שכ"ל • ונזה מיושב כל מה שהקשינו דהכא בפיי שיטה כעוס עשה לעני שכר עה"ב • ולפיי קייני כמנו עשה כי רוכן של מנו עשה הזהן נרם והכני פטורו מהם • לכל כל אנו לא תעשם נם הכני קייני כהם וזוי לאים לכל עוכני שנתור ותלה שנקנה דכל טוהו ע"ז מניע תנד מנו ל"ת נשב ול תעשה • לכך העושה והכני של ע"ז מניע לו מנד נשי ל"ת נשב ול תעשה שנהנים נמות ל"ת נשב ול תעשה לחנני נני קיום מנו עשה הם ושמר שכרן לע"ב • וכוה מבוא מלת מצר"ע כמ"ש וכיי נתקרורי לנכייהו נית מדרש וכו' • ולכאור קע"ה וכי פתי ול שלה נשי נמתי זכייית למה לא שב על התנשי נמה הם ווכי לפשיט"ל ליה נזוכי מנדלמנו ומ"ט ת"ל שמע נם הכני וכי נהם ומה קשיל ליה • תחכם הוא מבואר לדרכינו דר"ל נתתי ניין לשכר עה"ב נע"ב ונשלם לחנני יכולי לזכו לשכר הנכון מכח מנו עשה וכו"ל • לפל הנשי לולו נני מעניך מנו עשה וכיון שהם הם סיכה וגרם להם נותני להם שכר לע"ב נע"ב כעוס מנו ומחיל מבואר מ"ם לקוחו לנשתיי כי היכי דתעתרו וכן מ"ם ולאחר הטיל נעשה שרה כי כל העושר ועוסק עה"ב מניע לו הנשי מעט הכ"ל • ולכך אפשר רמז לן בתור עכין וה לפל שרה נימי קיי שהיו קכ"ו שנה • ונימי לחברה שהיו קע"ה שני והוא רחיק נימלמי נעט מפס קע"ה שני של לחברה שהם כנגד קפ"ה קרפיו שבתור וכו' ע"ם ולפ"ו לף לחו לחברכינו זה טעם שני שרה שהיו קכ"ו כנגד קכ"ו לחברכינו שים נשול לפל מ"ל נחדר מה לה שלשמוש שליט נכולן ע"ם • והוסה נזה כי לחברים יש לו שייכו לתתור כול' • ומתוך כך נם שכר נניו מלדו לע"ב • לפל שרה מלך מנות ל"ת שהם נשב ול תעשם ולכך מנד השכר נע"ה שהיו מתפטוטים לקב"ו לברכיו וכו"ל • ושפי לקח נחדר לחברה ל"ל מה רחת לחסתר שתמלך על קכ"ו מדינ' דהיינו כל מחדת הע"ה שהיה לחלת קב"ו לחברכיו' שלא תנוח נת נתה של שרה שהיתה קכ"ו שנה וכו' לדולחי מלך לחברה לא זכת נשכר עה"ב וכי שכרו מלדו חיכו שלא לנעלי תורה מקיימי מנו עשה וכ"ל כמו שמור ע"ו מכין שמותיו קש"ה נגד פרשיות התור לפל וכתה להם מנד שרה שהיתה קכ"ז שנה המכין וה הוא כלי שתפה דונח ודחיי שוכי לשכ עה"ו מנדה דהיינו מנד נלי' נדקניו שעיקר מנוחתן הוא נשב ול תעשם וכמו שחברה נאמר לה וכה לייעוד עה"ו לה שלא נשניל שרה כמ"ש ולאחרם הטיל נעבור ולמור • וכה מפשר לחכין מ"ש נמדר זה נרך לת לחברה לכל שלא תפיר קלורין שלו כלום ע"ש וקשה מהיכי תיתי שיפיר קלורין שלו • עפשיו מה שייכת לרמוז זה כאן לחתר מיתת שרה שכוכר נשהיה לפל מבואר הוא לדרכינו זה שלא וכה לחברכים נאותו עושר שלא נזכו שרה ולחברכים לטיל נעבור שרה וכו מחיכן לחתו כמ"ש ולחברכים לטיל נעבור שרה ולו מחיכן לכשתה שרה לחתו הפסיד

רחה לעשות תקנה נופה מה שתיקון לחה"ר לעצמו על חטא זו דהיינו
להקבר דוקא בחערת המכפלה חערה לפנים מחערה כדי שלא ירחה ולא יחמץ
להם וכמו שעשה לחה"ר להקבר בחותה חערה דוקא ויטעש וכו' ויבל קוד'
שחמרו נשיח לחלים וגו' לח תקבר על חערה זו וכני ליה בכל דהו ואח"כ תקבר
על זו חטעש חטש ע"ז וכיותר לפי מה שכתבנו לעיל בפ' וירח כדר שני כי חבחרה'
כי מתקין עון ע"ו של לחה"ר וכמו שפסיק למ"ה שקטרנו על דור לחבוש מה לחבוש
והפיק לו לחתם רוחים דור לחבוש ומקטרנו, גלו ואחלה לכם כנודו של לחברים וכו'
ע"ש ונחר הטיב ע"פ מיחר האחר שחברים תיקון עון ע"ו ים לו לחים טפי של
חטש שחין כל דהו מעון ע"ו לכך ניקש על קבורת המכפלה דוקא וכיחמר:

ובטעם מה ראו נחמת על ככה שלל"ה לחה בתוכינו דלכחור דקדק
ולחקברי להו מחי קחמרי להו חכל לפשר לפי שחיתח נחדרש רבה
בפ' לך לך דלחתר מלחמת לחמרפל דהיינו לחתר מלחמת נחדרש שהכה חותו חברהם
כחיב ויכח ש עין משפט וגו' עמק המלך ור"ל חלמד שעשה כל החומות וחמרו
מלך לחה עליהם כשיח לחה חלוה לחה עליהם ור"ל לפי שקברו וכו' ברי דעשה
כולהו ויכח מקוד דברים הללו. והעניין לפע"ד דכבר נתבחר לעיל בדר רחשון
מפרשת נח בעשה פרקי ר"ע דנחורד נתווכח עם חברהם על שעשה חת עצמו לחלוה
ואמר לכי נברחתי שמים, וחרץ חמה ולבנה מלפני יעמיש וכו' ל"ל לחברהם שם חלהים
לחה עשה שחיח הקמה ממערב, ותשקע נחמדת וכו' חין לחה חלח נבו על כוש וכו'
ע"ש לפיך מתייעצים הכתובים ע"פ נחדרש זה יסה חלוה חלח בכלל העולה שבחרד כל ימיו
עשה עצמו חלוה. ולפך כלפי כלחר עשה חברהם שחיו חלהות לחחרכל הוא
כחרד כמשר"ל וכשחותה שעה חברהם הרגיו ורחו חל העולם שחיהו חלוה חלח לחדם
ודלייה כי ניתנבר עליו לחברהם וכחדם הפיתו חו ניחו כל העולם על לחברהם וקבלו
חותו לחלוה בחקום כחרד וקבלוהו לחלוה עד לחותו שעה ורבו לקבול חתו לחלוהות
בחקום כחרד כלשר רחו שנתנבר עליו לחברהם ר"ל חל יפסיד העולם חלוהו
כי יש נבוה מעלנבוה שהו עליהם. ולפע"ז חלבי נרק חלך שלם שיש לקרחתו וחקברי
ברכת חברהם לכרכת הק"בה ויחר ברוך חברהם וגו' וברוך חל עליון ברי הקדיש
ברכת חברהם כחשר ל"ל ולעטשיו חול וכיינו מבני שעשאוהו כבר לחלוה וכיינו של"ל
כן נעשק המלך וכו"ל זה לפשר נתירת חברהם על שנת זה המכשול ליה"ל כ
יש גו שיק ע"ז כלה"ר עד של"ל חל תיראי לברהם שכרך הרבה מה"ר בהיכך
לחתון לחם דמיו לו דלחדרבה הוא מתקון עון ע"ו ורלייה שע"כ הושלך לבנעך לם כדי
לקיים בו בפלי חליהן תעדכון בחם וכוכוחר בחיחור הזוהר נכדר שכי
הקודש וזהו חלי"ה חשר כיופיף חיחר כשדים וגו' ועדיין חשם שחיח ישעזה לחלוה
לחקבר חותו עד שהבטיחו ואתה תבוח חל לחבחיך בשלום תקבר בשיבה טובה וכחו
ע"י המיתה והקבורה יוסיף לך תקנה ע"י חערת המכפלה וכו"ל:

ועל בני הדר ריש הילה לחפשר לנחר המשך הכתובי' והיכוח שהי' בין חברהם
ובני חת ועפרון וחם נחמו לדייק תחלה כל הדיקדוק, מה ש"ל לברהם
דומות למהרונה גלמש וחלן על המעיין נכחך לפרש מעלמו מה שתייעד לו ע"פ
זה הכיחוד הכבר כתבחר שכל החומות נהנו בחברהם כבוד מלבות שקבלו חותו
למלך כמ"ש ע"פ שחיך המלך וגו' וכ"ל ושוה נרוך להקדים מ"ם בפ"ד שבשדרין
כל החמור בפרשת מלך. מלך חותר בו וכו' ושם פיתחו התו' ור"ל ותימה דל"ל
למה נעשם לחחד על נבות שלח דבה ליזרל לו הכרם וכו' ור"ל לחחד הי שע"ז
ניקש להם חיך שם ע"ז. ושי"ל בפשט יכול ליקח חם היה רשה. חבל חחד דשם
שימכר לו חותו ולח רשות בידם לומר לח חמכר. והנקדן תי לחיכו חותר דק בשדות
כרחוקי. חין השיר ללח חיעלי פ"ב לחבל כרם שנות היה חבל כל החיל המלך בשחרון
וש"ל דדוקח בשדה שקנה מחחרים יוכל ליקח חבל שדה. לחזוה בידם
מלכות ילח וכמו שכתוב בו בנות חליפה לי חתיתי נחלת חבותי לך. וש"ל דברשת
המלך לח נחמר רק על מלך שכמלך על כל יהודה וישרחל ומחת הק"בה לחבל לחחד
לח מלך רק על ישרחל ופם לח מלך מחת המקום ע"כ וזה מבחר העניין בחברהם
בפ"ל ג"ר וחי"ש חבני חקני נכי חת הדבר כפשוטו ע"ד שפי' רש"י ז"ל
חם תרפה הריני נר שם לחו הריני תובב ותקרב בעל כרחתם. ומשכו שם הריני
משום דלפי דעתו הוח מלך ולחלך פורן נדר ולוקח בחדוב פע"ב כל מה שהו מקבץ
וכמו שבחמת התורה הקדיש חת"ב בן בפרש' המלך דכל לחמור בפרשת מלך
חותר וכו' וכ"ל ולכך הזהו לו נבי חת על דבר זה וכעניינו לו רחשון וח"ל בשיח חלהי
חתה בחוכינו וגו' כשיח חלה"ים דייקו ר"ל ולפי שם היית מולך מעכשיו שלח מחת
המקום לח הייתו נותני לך מה שתתה מבקש דחין מלך כל דהו כשלי ליקח חשב
חברים בפ"ב חם לח שהות מחת המקום לחבל יומה שתתה הוח כשיח חלה"ים ר"ל
שחין השיים לוקחין חלין חרי כל החרץ ועפ"ב בחבחר קבריהו וגו' כתיב
בחחרון שכוב בתו בחבחר לעיל וחבחר"ה ר"ל שם יש חת בכפיל וגו' ר"ל שם בשטה
ח' לחתם הולכים מבל שכשיח חלהים חוכי ומכח פרשת המלך הבה לפ"ו נדיך שתהי
בוקף חותו דבר שבה מקבה מה שקבה מלכי ולח מה שיהם מלבותיו וכתי' שכוכר
בתו' שמלך בין מאוה שבה מקבה ולבך שם יש חת בפשיכם וגו' כעשו לו
בעשרון בן מאר ויתן לו מערת המכפלה. חשר ל"ו לפיקח ע"ד מ"ם בשל כלי
חמדה בחה בשם הרחשונים דלייך חשר לו כלומר שקבה ולחו נחלת לבות ע"ש
ולכאו' קשה למלי מ"ש והיה מתייעד לברכינו מלחת בטשעי למה קבר על זה שתהי'
שבה מקבה לחלו חבה חחוה המקומת בן יש לו בפי וכות לה משם בר' מלך ולחבוקי

לח היה שבה לחמוה דלמד תירוצת לחינו רשלי ליקח ושב חמר בכסף מלח יתנבה
לי לחחוז"ת קבר ולחבוקי מתירן לח' התו' דמתלקים בין לם לקבה נחנם דרשלי
ובין לם שלקנות בדמיו דחינו רשלי ולכאו' קשה על תי' זה לחו בשוטבי עסקינן
ומה ריש לחחד שלח רצה לקבה בשבה ודוק' בדרך קנייה עד שבעניל זה כוכך
לפבר הרינתו של בנות הלח דבר הוח חלח על כרחך יש בקנות' נדולה כזה משום
דלם בחנם ע"כ בטלה המלך ממנו חיכה נרשות וחזקת המלך חלח כל זמן שהו' מלך
וידו תקופה עליה וכשהמלך בשתלק חו מת תקוור לבעלי הרחשוני. לכל בשקנה
בדמי כבר נקנה לו לשלוטי דקי"ל לפי חלוי, וזה יש זכיניה וכין. ולכך חמ' לברהם
נבשף חלח יתיבנה לי לחחוז"ת קבר ולחבוקי לם יתבה"ל בשבם מנה כ' המלכות
בדמלך דק לדעתי לח יהיה לי לחחוזת עולם ולח ישחר בידי חלח כל ימי קיי וכתיך
התו' הכ"ל שלח כדמי שני בשלח שלח יחמר שכבף יש לבמלך לחת לי וכה' לח לרחת'
בעיר ומעלי טפי וכתי' ר' נתו' כל"ל שמחלק בין בעיר לשיר שם לחו לזה
לפשם חת חשר בך"ה שדה וגו' והעניין הוח כי שדה היה לפני מערת בעיר
והמערה היתה בקניה ורחוק ויש מעלי כ"ב וח"כ יש לי זכות בה שבי מתה שדי
רחוק מן העי' ושברוך תפשם זה התירץ של התו' שמחלק בין מתנה לקניי' והנקוחת
שניהם כנו"ל וז"ל שמעני חדוני השדה נתתי לך וגו' והמערה חשר בה נתתי לך
וגו' ר"ל חיני מוכר לך ר"ל כ' תני לחחוזת עולם שלח ימות שתתה חדוני בעיר לחלוה
ר"ל חלך עלינו חני נותנת לך כל ימי חייך כל זמן שחת' חולך עלינו ולח לחחוז' ובחל
לפניך כי חיני מוכרה לך נדמי חלח בשבם חני נותנה לך מיד בחלוכה לכך ניקש
ממנו לברהם לך לם לתה לו שמעני נתתי כל"ך השדה וגו' ר"ל דחיני רולה חלח
בקנייה מטעם זה נוכח ונלמוד וכשנתרבה עברון בחקח ונחר לו לברהם ליקח כל
עמו לחמר ויקח שדה עברון חשר בחכלפה חשר לפני ממרא וגו' לברהם ליקח כל
וגו' ויקם וגו' לחחוז' זת קבר דחמרו לבני חיית חחוזת קבר מעלת' מיד הקונה' וכתיב
להעיר ור"ל דל"מ חיחר שהיתה בת ק' שדיהו רחוק מלהעיר כשיעה שהי' לו זכו' שלח
חבי' השדה עצמה שם יתה לבני חיית חחוזה בחלוס קרא לבני חיית חחוזת קבר
וקם וגו' ויקם לחחוז' זת קבר דחמרו לבני חיית חחוזת

צדקה ומשפט ר"מ אזול וכו' ריחה לחותו שחורי ריחם וכו' ל"ל טעמו בצדקה ותתם
תוכיח לזקנה וכו' ממי תתה למד לאברהם ע"י דכתיב כיה ושמרו דרך ה' לעשות
צדקה ומשפט וכל לוקנה שכ' ואברהם זקן ע"ב וזה יש ליתן טעם למה הזכיר
הקרא יתים טפי משרה כי אברהם נטפל בצדקה שהיה זן העניים ושניים ובקרי'
בית דר לבל שרה עיניה נרה היתה בתורתים כמשי"ל ע"פ ויקח בן הנקר ונקם
לה הכיה וכו' תלת דקסר הרי נס לבל שרה כתיב זקנה כמ"ש בסדר הקוד'
ואברהם ושרה זקנים מבל להיות לשרה תורת בעלי' ולפע"ד פסוק זה נופל במ"ש
מבל להיות לשרה תורת בעלים בית קשיא לו לשנות שלא לשרה להורת שלא הי'
לך דרך ונשב שאר בשים דעלמא שעיניהם נרה בתורתים מבל היה היתה עיניהם
יפים בתורתים • דיש מ"ד בם ל' בחזקת הבית לשם ובלעדי מק"ו דמה דשרי שלי"ת
הבית ק"ו ללשם דלא תצטרך קרא לפרש ולפ"ו יאמר ואדני זקן ושרה בם וזקני וכי תימ'
נשלא מה שאברה זקן כיון דאשו ד נטפל לנדק' זן עוברי נפשי' וכתיב עטרת וכו'
צדקה תמנה • לבל שרה שהיתה מבחזקת עיניה נרה בתורתים וכמבחן בשים
דעלמא מהיכן וכתה נזקנה לו"ת חדל להיות לשרה לרוח בנשים ר"ל לשרה לא
היה מבחן בשים דעלמא שאר עיניהם נרה בתורתים לבל היה בחזקת מאחר בשים
לבל היתה • דוחפת נס היה לאחר הצדקה כמו לאברהם ולכך ואברהם ושרה זקני
דוכו תרוייהו לזוקנה בשביל הצדקה שעשו בשיכם וכאומר :

ואפשר שאמר ואברהם זקן בא בימים וה' ברך את אברהם בכל ובפרש'
בכל שבתן לו בן וקשה וכי עד השתא לא יבינן שהיה לו בן
ועוד וכי מבשרו ניתן לו והלא זה ל"ל שכה שכולה • ולמה הניד לנו זאת לומר שיתת
שרה והנחילה לפע"ד שדייק כאן בא"ש בן והענין שפ"י מה שאמלתי
בבתני מהאחר מ"ר ל"ל בניחות מד"ר פ"ם מה יש הדבר וז"ל מהיכן יצא הדבר והר
המוריה יצא רבקן לאורי מהיכן יצא ותהי תשה לבן לחדוכך ע"כ בהכוונה לפי
שיטתך היה מסיטרא דנוקבא כנזכר בזוהר ולפיכך לא היה לו ויוב כי הוא עטרת
נוקבא • ועוד דמיתה קשורה בו כי רצליה יורדת חות ומהיכן בא לו ויוב • ול"ש
מהר המוריה כי לו יצחק בשמתו וחזרה בשובו • רבקן לאורי ותהי תשה לבן לחדוכך
כי עד עתה לא היתה בחזקת מם יוצרת דנוקבא לה הוכר בו לבל שרה לחשתך •
בן כי מסיטרא' בא ויעבדיו קשר לה בן לשרה וכמ"ש ותהי תשה לבן לחדוכך כי
עבדיו נהפך להיות זכר ע"כ • ועוד"מ בסדר הקודם במ"ש שוב השוב לבל לילך כעת
היה וגו' ובענין השנותית עפ"י הקדמה זו ומתילת תיעוב מה שהיכן היה מה
שמור ואחור לאחר העקידה וה' ברך את אברהם בכל שבתן לו בן דה"ל כי עבדיו
נולד הוא לאברהם משל"כ עד עתה שהיה הוחיכן לשרה וזה שדייק שכולה ל' בן
כלומר לו לאברהם משל"כ עד עבדיו שהיה מתייחם לשרה ולכך הסביב את עבדו
ליתן לו את וגו משל"כ מקודם לבן שהיה בן לשרה מסיטרא דנוקבא לא היה לו
דיוק וכאומר :

ובמדרש ויתת ה' ברך את אברהם בכל שהיה לו בת ובתו הקשה ות"ת
למה לא הסיח לבני יצחק ושפיר מהנר היה ע"כ ובחמת יש לישב
דוה מ"ם ויאמר לה מלאך ונ' הכך הרה פרז' בתקשו נוה שהרי בבר היתה הרה
כמ"ם ותרא כי הרתה וגו' ומהו הכך הרה והכריזו לתרן דסביל לותו הולד מבח
פין הרע שהבניסה בו שרה וע"ם • לבל לשיטתו זו אין לנו לריכין לומר שהיתה
הרתה את ילדה לותה ובלן בתבשר' שתתעבר מקדם פוד מיעשעש ובוה מיתוב
מ"ם שם ויאמר מלאך ה' הרבה הרבה את זרעך ולא יספר מרוב • ויאמר לה
מלאך ה' הבך הרה וילדת בן וגו' וקשה דלימא דל"ל הבך הרה וילדת בן והרב'
לרבה לותו• ושו' למה עשה שכי לחמיד' מהם ורה"ל לחמרו דעל כל לחמירה ולחמירה
נזדמן לה מלאך מיוחד וקשה למה כן ומה פורך נזה לבל הכוונה דנמלחה הרחמן
נתתה ההבטחה על לותה הבת שבבר ילדה מ"ם הר"ב הר"ב על דרך ויהי כי
החל האדם לרב ע"פ האדמה ובנות יולדו להם ונחו"ל דרייה בת לעולם הר"ב
דייקא והייבו רמז והבטחה על הבת שבבר היה לה ונח"ב בת מלאך לאחר בחמירה
שנייה ובשורה קדמה על הריון של ישמעאל ועל זה לחר הבך הרה משמע להבת
משום דעדיין לא בתעברה מהנו וכה"ל כך פרשה לפרש לפי שיטה זו שלא הבטיחה
ע"ז דבאן רלה לדבר מבשורתי בבת אין ק בנו לריך שנלא את הלעזר אחר זיוג יצחק בנו
ואחר וה' ברך את אברהם בכל שיתן לו בת לדור בפתח בבל ובשים בתכיות •
ואברהם דשתים עשר אברה"ע • שלילת זה קדם שיתדך ליצחק לא מבית אחיו ולבני
את זונו לבאן לארץ בנען • שבית שיתתן את בתו מהנר נ"ב לבן זונב ודוקא
בתאחי שתלך לאחר בן זונו להם בדי שיתלה לותה מעל יצחק בין שהיתה בת הגר
פלגשו ומהו שתלה שאר בני בלגשו לאל ארץ קדם מעל יצחק בנו לו משום דבך היה
שבבא הרחבותי' שמזיקי הבן ותשתו בביתו ולת הבת בותבין לבית אחי' וכמ"ש ל'
על מ"ם העושה בית תתנות לבבו וכו' ופ"ם והו לאברה מה שאמר לולי לא תלבה
ות"ו הלא"ם לאם בתך שמה ר"ל הבי בל"ו לריך לבי להשית שמה את בת הגר
שמח לבב הבבה זו לשרה בם בתך שמה שיהבו יחד דמה עוב ומה בעי שבת לאב
בם יקר והשיב לו השאר וגו' רק לת בני לא תשוב שמה רק לייקר דרז"ל בפי דלת
לזיוקק בני לישי קושר בן בני קושר ולדבריהם ר"ל רק לת בני לא תשב שמה לבל
לבתי תשוב שמה :

ובמדרש תנא דבי אליהו לותה שלשה בשרים מזוכיים את הלרם מלמטה
שב' ויהושע זקן עו' ובתיב ימים רבים עשה יהושע מלחמה :

ה' למה מ"ט לא נפיבני וע"ל ישוב רחמיך את לי ודרך תני לכייך ליגדי עד שכשכול זה היתה לשמה לנחת עילי קצף הריגון בהכר ב"ם וכנו"ל והשיבה לו בשמחה כד מיסלים לנענע בפשיה לשלמה נקיט ר"ל מה תתני נשמה לעדיין לא שקטה זה תלונות ההמון עם ותלונות לחדוניך נכך לחכתי יחמרו לשלומם שטוף זימה היה בשעורין בעור קיום דמו בו כתם בעורתם לא היה יכול לכייך ינרו חלח שכשיו לעת וקנתו בכלות כאו מנת כייך היה לחכל בעודנו בכאו לא היה מני כייך היה ובשניל זה קבלה עליך הזקנה ו"ם והמלך וקן מאד ויחיטב השוכמית יסרת את המלך דר"ל דמאחר שהמלך וקן מאד שוקנה קבלה עליו על כן תחיטב בבשפה לנערים חלו וכנ"ל ולכן כשמשא המלך בן הוגרך להרחו לעליין ככאו לו בן בתולתה שמה קנחה ב"ם כי"ג מפות ואפ"פ כן היה כייך יגרו שיגרו היה מכור בידו וכן היה יכול לכייכו גם בשעשה ב"ם חלח שעשה כדי שלח יאמרו בנות נאדיה וכנ"ל ומחילה ב"ם ושלחה היכם קטנים והשלוכה חוזרת לשלמה ולאחוקי חדעת לחדוניה ואמרו׳ לחכל אפשר כיכת הזקנה היה כשניל לחדוניה נוף׳ שלח היה בן הגון שכבר נתנאר שהוא נ"כ אחד מג׳ בנרים שהם פיכה לזקנה וזה לאפשר מ"ם ולחדוניה מתנשא ונו׳ ולא עכשו תניו נו ואותו ילדה אחר לאפשלום עם ונו"ל שכה לחדוניה תלה פיכה לזקנת דוד מכח שהוא נזיפה פר שנשניל כן מתנשא לאחר לכי למלך וכאת הוא ואפשלום הכיניה לזה שלח עכשו ונו׳ ואותו ילדה אחר לאפשלום שהוא ואפשלום היו שוים כו שנת ואחות כן נשפה זקן ׃ ואפשר לומר נמ"ם ולמלך דוד שלח קלאה׳ ודוד למלך קן וכאו שהעדנו לעיל דאמרה נוה לשבי שכיה מלך כישראל לותם מלאחיהן של ישראל וכוסא טרפן עליו לכך נשפה זקן שהוא נ"כ אחד מן נ׳ בנרים שהיקיכים את האדם ומלמד מיהושפט וכנו"ל ולא מפני שהיכת זיפה שהרי לכו חלל בקרבו וכם"ה אחרי"ל שלא היה רחו לאותו מעשה דכתיב ובני אלעזר בני שהיה יכול לכייך יגרו ׃ ונזה אפשר להניח"ו"ם על ככוח ולא יכול דוד ללכת מכיניו לנרוש את הלקים ׃ מכני שלקח המלך מרנו וקנאה בעליהו על דוד ורחה דוד מרנו של ע"ה וה"ו כל זי נרוין מרתיהן עד יום מותו ע"כ וי"ל למה דקדק ספי׳ מקנה מרנו בעליהו דוקא לכל אפשר דהמלך המות רחו לו מנין ב"ם שהלך לו לפ עיניו ולא הושיבו לו פילוסופי שעל אחרש ככעי כשמותו שהם רגילים להניח על זה ואמעשה דאפשר חכיר שהיו הניניות מטפחת לו על פניו ונו׳ ׃ לו אפשר דמו לו שעל כן לינרין מרתיהן לאיזו כהנה מנגדים לכי שכרת כלף מעיל שחול ובטלו מחנות ניניות ובדחיקת במדרש סם ע"ם ויכרת את כלף מעיל ויך דוד אותו למר ר"י למר דוד מה בין קטע נציתה לקטע דיסה ר"ל למר שנטלו מניני׳ שעשה אפשע ע"כ ולכך אפשר קכאו נפליתו לומר שלפי שחשה נעלין ניניות לנבי ע"כ רחוי שלח יהנה מעליתו ׃

תולדות שני

במדרש רבה מה ראה יעקב שכשר יעצמו על הבכורה ׃ תמון תנינן ער שלא הוקם המשכן היה העבוד בבכורי׳ והבמות אסורין ומשהוקם המשכן העבוד בכהני׳ והבמות אסורים אמר יעקב יהא רשין זה עומד ומקריב וכו׳ ע"ש ׃

ורא"ת במפרשים ז"ל דקשיה להו מה נדיך בעל המדרש לפיפה דמתניתין מה שלאחר הוקם המשכן העבודה בבכורים והלא לא היה נדיך חלח לריעה לשאר דבשניל שנאחזו פרק היתה העבוד בבכורים לכך מסר נפשו עליו ולילה קשיה כלל קושיה וו דעם זה נח ליישב קושי׳ לחת דיום העבודה בבכורים היתה ונוירות הק׳ נה היה שלח לעבוד העבודה כי יום הבכור הפוטר את הרחם דוקא ב"ב מתי מועיל לו ליעקב קניה כלל דיום יתן חים כל ביתו בבכורה לא היה רשאי לעבוד העבודה אם לאו בכור נאחזו מדשם לאו ואם כן עדיין קשה מה רחה יעקב על בכה וכתי דהטעה את עשו בזה ב"ם שמא הק׳ נה לאו מכרים נדך ׃ לכך מניח סיפא דמתניתין שרחה יעקב דמשהוקם המשכן כתרקדו הבכורי׳ מטעם שחטלו בעבל ובכורו מוקדשים שבט הלוי להיותם נדיקים בחותו מעשה הרי דניקח ליה להק׳ נה העבודה מהקדיש לעצ"ו שלאו בכור ואין קפן בבכור שהוא רשע לכך יעקב מסר נפשו עליה בחמרו יהא רש"ע זה עומד ומקריב ר"ל לעצ"ו שהוא בכור ב"ם רשע הוא ובודאי הק׳ נה מרוצה עמו טפי לעצ"ו שלאו בכור בפטר רחם ומטעם זה לא היה נדיך לחלוקה קנייה חלח להכים דעתו של עשו שלח יקנא בו פיכו בדמים ׃ ומחילה מיושב קושיה הכ"ל ׃

אבל לי קשיה הא קשיה לי דאם לו להזכיר ענין היקר ולסיפור הגאוות לחמתי הוסרו ולחמתי כאמרו זה ח"ב לעכיכו כלל ׃ והברחק לפ"ד נזה הוא שיעקב היה מהדר לאחר הבכורה מכח שני הבנים חדא שרחה דנבריח לו מני שהרי לחיי רחוי לעבוד העבודה כי אם מי שהוא בכור ׃ מיד החקום שחפילו ח"ל שנדקתו מכריע את הבכורת על הבכור וכנ"ל מ"ם שיעבוד הוא העבוד מאחר שיעבד עשו הרשע עם שנו׳ בכור וכנ"ל מ"ם החקדש

יהיה לבניו לאחריו מיד החקום לאחר שיעשו החשכן דכיון שהשכינה החשכן אין הותר להקריב בכל חקום חלח בחשכן ודת׳ עולותיו לם לו יקנה הבכורה מן עשו ח"ב נאח"כ כשיבנו בית חקדש חרת שיהיה יקה עשו נאחז בבכורות שכי חלקים ואחר דבית החקדש היה בחגבע ח"ו וקיים לן כש"י הדין לבכור שיהיכנו ליה ב׳ חלקים חחד מירשת ומה שכתבתי חזה כו שם בר חשית כתר בשון בחלוקות קין והבל ע"ם ח"כ כשיבקו חת ח"ר ית"ש נבמ"כ לעשו בר החוריה שהיה נאחנע ח"ר להיות הוא הבכור וזריכין ליתן לו שתי חלקיו אחד מירשת לא יכלו או נניו אחריו להקריב קרבנות כיון שאין ב"ב הק׳ נה על החקום ולאפוקי הבמות ׃ וזה מבואר מדברי רבה הנ"ל ׃ מה ראה יעקב וכו׳ תיון תניון עד שלא הוקם החשכן היה העבודה בבכורים וכו׳ ר"ל מבא שראה ב׳ ריאות היה מחזיר חקריה קדח מבד שעד שלא הוקם לא היה מקבל כי אם מי שהוא הבכור ח"ב הוצרך לבכור בשניל שיהיה הוא רחוי להעבוד ויהיה נברך בזה נאחנן כדאת׳ ׃ שנית לפיכו ח"ל דלולו שנבכורה תליא חלחת רק בנדיק כמו שחוכיח מן הכהנים שנברכו תחת הבכורים שבטלו מ"ם משם שמה שהשכינה החשכן נאחזקו ולא היותה רק הר החוריה ואם עשו יהיה הבכור נמלא יכול לגורלו הר החוריה ע"פ הכ"ל כש"ל דיהיכנו ליה לאחד מיפרח׳ ונמלא שכין על קודש שהוק החשכן וכין על לאחר הקמת החשכן יש לו חשם לאחר לעל קודש הקמת החשכן כהי שלין משם לו מיד החקום כי היה יכול להקדיש בכל חקום בשמה שהיו חותרי׳ עד שלח הוקם החשכן מ"ם היה לו חשם מיד שלח היתה העבוד בבכורים והוא לינו בכור׳ ועל לאחר הקמת החשכן הוי לישבח שלו לעפ"י שלין מסרון מיד הבכורה שהרי ירושלים נוקח ויש מסרון מיד החקום לכך מכר נפשו על הבכורה דאל יעשה לו כעבודה בין קודש שהוקם החשכן וכין לאחר שהוקם וחילק נריך נעל החדש להניח כל החשכה והוא מבואר ׃

ובזה לאפשר להניח שבין הבכורה והברכה יחד כי בכל קדח ואחד לב לחדש כדבר קל וקטן כזה נשניל כוזב עדשים שהוא דבר זר מאד ורקוק מן הבכל ׃ והן מיד יעקב שעלתה על דעתו לקנותה ממנו בדבר מועט כזה ׃ והנה במדרש רבה לינתא ו"ל ויאכל וישת וינו עשו את הבכורה הבזים עשו כתי פריני׳ ׃ לחרין ניכל חדיחים ונשתי חדיחים וניקר עליה וכוס הקודש לומרת ערך השלחן ׃ סדר עתורת ׃ נפה הנפית ׃ סדד מנורתא ׃ לומות השריס זה מבקל ונברחל משקו מן כתנו שהבכורה ליעקב ׃ תני נה קפרא לפי שהיה מפשקיס הבזים הא נה ומשקו עשהם ויקיים הבכור ליעקב מנין דכתי׳ בכי׳ בכורי ישראל ע"כ ׃ ו"ל לעניין מתי כיקר עליה וחדרנא עליה ליקיים שמכר דבר נדול בעבור דבר קטן ׃ וע"ל למה הוצרך הק׳ נה לכתוב על כסר ע"י מלאכי משלה שהבכורה ליעקב מה שהיה לפפר שישלה ע"י עדים ב׳ ׃ ונזה נריכין תכו למחמר רו"ל במכרת סוטה דכשבחו לקנות את יעקב במערת המכפל לחת עשו קח מעכב עליו ׃ למר קריית ד׳ זונות היו שם חדם חוה לחברו שרה ליעקב ורבקה ׃ לילו קבר את לחה בדידיה לפי דפם דידי היה ׃ ל"ל נהי דזכיתה מינך ׃ ל"ל נהי דזכיתה בכורתה ׃ מי וכיתי׳ ל"ל לין לכתיב בקבדי לחבר כריתי לין כיכה חלח מכירה ׃ ל"ל הכו לי לחניתה ׃ ל"ל לחרתה בחרעה דישרחל ולחין ניול בפתלי וכו׳ ופיכם ו"ל נהי דוכיתי בכורתי ׃ לחני לילי בכור ליטול פי שנים ׃ מ"ם יש לי חלק בפשוט כמותו וע"ם ׃ ו"ל בחה היו מחולקים עשו ובני יעקב בחותו שבה עד שעשו חמר שלח מכר חלח שלח יהיה בכבור והם לילו נח ליישב קושי׳ לחת דיום העבודה בבכורים היתה ונוירות הק׳ נה היה שלח לעבוד העבודה כי יום הבכור הפוטר את הרחם דוקא ב"ב מתי מועיל לו ליעקב קניה כלל דיום יתן חים כל ביתו בבכורה לא היה רשאי לעבוד העבודה אם לאו בכור נאחזו מדשם לאו ואם כן עדיין קשה מה רחה יעקב על בכה וכתי דהטעה את עשו בזה ב"ם שמא הק׳ נה לאו מכרים נדך ׃ לכך מניח סיפא דמתניתין שרחה יעקב דמשהוקם החשכן כתרקדו הבכורי׳ מטעם שחטלו בעבל ובכורו מוקדשים שבט הלוי להיותם נדיקים בחותו מעשה הרי דניקח ליה להק׳ נה העבודה מהקדיש לעצ"ו שלאו בכור ואין קפן בבכור שהוא רשע לכך יעקב מסר נפשו עליה בחמרו יהא רש"ע זה עומד ומקריב ר"ל לעצ"ו שהוא בכור ב"ם רשע הוא ובודאי הק׳ נה מרוצה עמו טפי לעצ"ו שלאו בכור בפטר רחם ומטעם זה לא היה נדיך לחלוקה קנייה חלח להכים דעתו של עשו שלח יקנא בו פיכו בדמים ׃ ומחילה מיושב קושיה הכ"ל ׃

אבל לי קשיה הא קשיה לי דאם לו להזכיר ענין היקר ולסיפור הגאוות לחמתי הוסרו ולחמתי כאמרו זה ח"ב לעכיכו כלל ׃ והברחק לפ"ד נזה הוא שיעקב היה מהדר לאחר הבכורה מכח שני הבנים חדא שרחה דנבריח לו מני שהרי לחיי רחוי לעבוד העבודה כי אם מי שהוא בכור ׃ מיד החקום שחפילו ח"ל שנדקתו מכריע את הבכורת על הבכור וכנ"ל מ"ם שיעבוד הוא העבוד מאחר שיעבד עשו הרשע עם שנו׳ בכור וכנ"ל מ"ם החקדש

והכ"ל · ווהו לפסר מה שאמר יעקב מכרה כיום את בכורתך לי דכמלת לי נשמר מרמותו עשו שלא תאמר שאינך מוכר שלא תהא לתה הבכור ונם לי ולך לא יהיה שלא מכרה את בכורתך בשבועה ושלו הבנדים הם בנדי כהונה וברכו ברכה השייכת לענין העבודה · ומשלו שכתוב אותו הבנדים בזיך יעקב שכבר קבלן פ"י קבייתו הבכורה דוה שלוי כוה ולשאול ומשלו נדקו דברי רו"ל במכר פ"ו דלפתם בשבעים שבה מניחים אדם אחד ומשבשים אותו שלבושו של אדם הרשעון וכו' עד שה הוציא דמיו מידו ברמותו וכו' דשה שלובשין אותו בנדי אדם הראשון וכו' הוא מבוך אחד לדרכיהו דהם הם היו בנדי החמודות אשר לקשו רבקה ולבישה את יעקב כדי לקבל הברכות מיד הכהונה אשר בנדים היקרים שייכים אליה ובא ע"כ במרמה ותחבולה לקבל ברכות כהונה וכ"ל ושבשיו בשוכתינו מרוב ב"ה על ידי עשו ומזרו אותן הבנדים לרומי ועל כן הם מקדשים ומנדפי' דהם לבני יעקב אחת לשנים שבה וכו' לומר שה יהבי רומי נרחותיה להשתדל הבכורה והכהונה מיד עשו ולא זכרו לדיהו אותן הבנדים · ושעה מספר שנשים שה שאין עושים כן אלא לאחת לשנים שבה לפסר לפי שנלות בבל היתה שנשים שבה ונשלטו בכלות שנשי שבה · ועל כן לאחר שנשים שבה אין מזכרין שני שרשו שבשתדרו אחת דם ולא נשלטו מיום לאחר בשאחר שלא נשלטו לזמן שבשלו בנלות רחשון שב ולא נשלטו ושעה שמחו בזמן ע"י המלחה הבז"ל ומשם לפסר בשתברר המכהן לעשו כן בכל שנשים שבה · והבט בה ורחה כה"ג שלחשזרום שמבה שנשים שבה מנלות רחשון ושעה חשתה בזכות על בסח מלכותו בהרחותו את עשו מלכותו ולא תבחר"ת ונו' ולחתה בשרחו סם מלחד שלנש בנדי כהונה כתיב הכח תפחרת וכתיב התם לכבוד ולתפחרת וכו' ע"ש ולכאורה קשה מה רחה על ככה · אבל העכון יתבאר בם"ד בשלמת לסתר ובשניו לסתב שותו בתכלית הקיצור שהוא עפ"י מ"ש בתדבש הושחק בילקוט וז"ל בימי הסם כשבע ונו' זה"ש והוח מהשבח עדיניה ונו' חתכלת נרי יתו של עולם היו הנכורות חקריבים והם היו נוטלים הנדולה וכשהרג קין את הבל כיתבה נשת ושת לתוום וכו' ולחרפכשד לאברה' ולימן יעקב ליעקב וכו' תשוב החלבות לשלם שילם היה נפרו של סם ובשניל ישראל כיתבה לארפכשד וכו' ע"ש · ולפ"ו לפסר זה היה כוונת לחשורום שהיה לו מלך בשלם ללנוס בנדי הכהונה השייכים להבכורים כמו שהיה מתלת נרייתו של עולם מן אדם הרחשון כאשר הוא היה שייך לה מלך הבכורה וכ"ל · אלא שלחר כך נילל המלך את המן ונו' וחיתה בתרדם שעשה לו להמן ככח למשלה מכספו וכו' והיינו לפ"ד כי המן היה מזרע עשו טען עליו שעדיין בשאר הבכורה לעשו כי במרמה ללקה יעקב ממנו ובמילת עדיין הבכורה שלו היה שמורה לבעליה · ובמקומו יתבאר טפי בעה"י · ועיין לקמן בדר ויצ יתר ביאור זה במאמר הרי בתבאר לן מה רחה עשו לפקור כ"כ ולנזות את הבכורה ולהכעים בשכר ושנא ותעייה בחתים · שהוא בשביל מה שמת לברכה בותו כרק דוקא וכאמור · נם בתבאר טעם לייעקב מה רחה על ככה למכור בפשו על הבכורה ובברכה:

אמנם עדיין נריכין לתת טעם לייעקב מה רחה שרצה לנרך את עשו בכל אותן הברכו' ולהכיח את יעקב מלך ובני שעשו היה ניד נביו מ"מ לא היה נעלם ממנו נדקת יעקב שהיה תם ויושב אהלים · הנם דאפשר לומ' טעם לפי כשוטו כי יצחק דנה לשלוך להם את ארץ ישראל מלך כאלן יקללו · והשניש והעניין הוא שהרי פשרה עתידים בייתנו לאברהם כאמור כדד לך לך · והשניש מהם דהיינו עתון ומוחב לא נהו לידי פלוקה כלל כאמרז"ל · בשאלו אמהה עמהי · והנה בשעה שבתנשר לאברהם על בשלת ר"י נאמר שם לך ולזרעך בתתי את הארץ דמדקאמר לו לך ולזרעך ול"ח לך כתם משמע לך מתנה ולזרעך מתנ' עפ"י משרז"ל על פסוק לאהרן ובניו היה למתנה ונו' לאהרן מתנה ובניו מתנה וכו' · וידוע משרז"ל כי כיעקב יקרא לך זרע כיעקב ולא כל כך יעקב כי יעקב לבד בחשב ורע לבני אברהם ולא בשאו בחנת בפ"ז בשת"ל לך ולזרעך דמשמעו שלזרעו יהיה מתנה אחם לא היתה הכוונה רק על יעקב ולא על עשו · אבל אותו מתנה של אברה' אשר אמר עליו ל"ך אתננה דהיינו ד' עממי' אחם שהיו שייכי לאברה' הנה בשמת אברהם נפלו לפני יעקב ושלטה על דעת יעקב ליתן אותן האחבעה לעשו כדי להשוות אותו עם יעקב שים בידו ד' מכח ההכנסה שהכנסת לאברהם בימרו לו ולזרעך שהתברון על יעקב וכ"ל · וכמו שאם"כ ח"ל בחתת כן ניתן לך את ארנת אברהם אך"ם ר"ל מצד שאברהם הוא אביך כי עתה הוא לבד מתייר לה יות וזרעו וכשו שב"ל כי כיעקב יקרא לך זרע וכמה כן מתנייר ליתן לך המקו' מן ר"י דהיינו ד' עממי' ואמילת מיושב מה שלה על דעת יעקב לברך את עשו אותן הברכות כי משב דכדי שלא יהיו הקללה בין בניו יבחל עשו ד' עממי' כמו יעקב · אבל הק' הא לא כן הוא כי הק"ב רצה שלא יבחל עשו ממ"ב רק חוזה לחת ויאחרו ביד יעקב שבשבון ושיבד בנוסים עד שם אותן ד' כלו נ' מהם ליד יעקב ולבן שמיבית דהיינו הר שעיר יניע לעשו או לאשר מבני שלאחר שות אברהם בנלה על יעקב ול"ל נ"כ לשון לך ולזרעך אתן את הארנות הלז דרי חור ואילך אותן הד' שהבטיח לו אברהם משלו לבניו דהיינו לך המקנה ולזרעך המשפ' בחופן שלא יאחרו ביד יעקב בדרך מתנה רק שיהי לבניו בניו לבל אחד מהם חומה לחת · והשניש מן הד' השאיר הק"ב הם ב"כ נם על יעקב נשדר וינח בחרחו הכול' ול"ל כי הארץ אשר אתה שוכב עליה לך אתננה ונו' · ום לבקדק למה הוכרך

ליתן לכל אחד חלק בזכות נפשי עמו דאיתקר שכר ניתנה ואתה נשלה לכל לאחר בשכר
הוא יכחיל בניו את שלו בן יצחק יחיולם לחי שירדה ואתה נשלה לכל לאחר בשכר
עמהו ולאחד לזותה המתנה לכל אחד נפשי עמהו . לכל לדרכיהו ניצחק כי מתפלל
לזה בתכנון לעשות חלוקה בין בניו בחיותו שהיה ביה יעקב שהיה ויה עשו
לאחר דהיינו הר שעיר חלק לאחר מן שהיה העתידים . ואחר שעל כי
שכתוב הכל היה ביה יצחק שכיח רבה יצחק להנשיל לזה לנפשי בניו דהיינו לעשו
רבה ליתן חלק המוכר בין הטובים שבידו ליעקב דהליתן את הר שעיר
בת יעקב נחרמה ונעשה בהוכיח . ואחר שעל היה ביה יעקב שנעשה דהיינו תרגו
מאחרים להיות לאחרים בשכר אב לנבי בתי אלהים לאחרים לך וכן
לאחר יעקב ויתן לך את ברכת אברהם אתך . ויפני שכך ה"ק הקב"ה לך ולזרעיך
וגו' וכתיב כי ביצחק יקרא לך ולא כל יעקב וכו' . ואמר שתים מה שהנישל
ליעקב כאחרות הכולם הם לזותן השתים שהשחיר הקב"ה לעשו מן לזותן הד'
שכתוב ביה לאברהם ועוד לזאת מה שנרכו יצחק בן שתים שלו הרי שבעה
והשמינית שהיו הר שעיר בשלימה לעשו דהוא ע"ד עפ"י השכל :

ומעתה לפסר להבין המשך הכתובים בזיהוי יחק עם עשו . ויחשוב
ר"ל מ"ש עשו הכי קרא שמו יעקב ויעקבני זה שעמי את בכורתי
לקח ועתה ארוך הגיד עכשיו לחיי מקשרים מרמה בו יעקב זה ויען רב
בעניין הבכורה ולא עוד אלא שהיה לו לנעלת קלונו לפני לחיי מה שאול כ"ב
הבכורה . והיה לפסר לאחר עפ"י מפרש ר"ל בפרק י"ב . לאחר רב הוכיח בפרשת
חלק בכור ותלה בפשוט יהבינן ליה לאחד מיניהו יכם מחי . כי חי מני ח"ל הוקיל
ומכח לאחריני קראתי לך יהבינן לך לאחד מיניהו לו לא . לחיי לאחר היה היה .
בכור קרוי ראשית . רבה לאחר והיה הבכור קונייתו בכבוד ולזין חלוקתו בבכור
ע"כ . והכה כחץ שהיה יכם לחלק את ח"י לבניו לם יחלק לותם נחוכן מחיים
להבכור שהי חלקיו כיפל בהכרח הרי יניע להבכור חלק המשולש שהם להיותו כרחי
ליון שהיה בחיותם ארץ ישראל לאחר שם ביה ה' את הברכה ובמבואר ריש הסדר
ולפי שיצחק מסר שעשו הוא הבכור רצה לברכו מטל השמים ומשמני הארץ דהיינו
דהרדי ניון כמ"ש בטל תרומות שיהד על הרדי ניון . לחל לפי שיעקב קנה ממנו
הבכורה . לל כן מ"ש הקב"ה הגדר שיעקב כתברך הם וכשמיש עשו כן והרגיש
שהניע לו כן מחמת קנייתו הבכורה לכך נח נטענה ותפס עיקר כח"ד דם ל
בני יכם שהיתה מטל שני חלקיו כיפל על חלאחר מלח שלח נולד בכור וח"כ נם הכח לעבד
שלקחה ממנו ש"מ כיון שלח נולד בבכורתו היתה בטל חלק"ו כיחד ולהכוכי מדעת
לחיי שהיה בני יכם היה דהו לפסר לדון נם נהר"ג עפ"י בכבדת לדמות
לותו לינם לחל הוא ס"ל כרבה וכחמור . וזהו לפסר שנותם ואחר את בכורתי לקח
ר"ל שרי לח נולד בבכורתו חלח קבלה ממני . וח"כ ליה לקח את ברכתי להיינו
מחיטב הארץ כך היה לפסר לברש נוה לפוס ויהטח :

אמנם לפסר להלזו עפ"י מפרש ר"ל בפרק י"ב דהלאחר נחקום שים לו
נכים . כלומי ידעתיו לח לאחר כלום . לבל אם לאחר לבן בין בני הבכיס
פלומי בני יבשבי דבריו קיימים . וה"מ בפשוטים שאין ביניהם בכור ושו דכתיב
ביום הכחלו את בניו התורה כתנה רשות לאב להכחיל נאי שירצה לבל יש בינים
בכור לח לאחר כלום דכתיב לח יוכל לבכר את בן האהובה על פני בן השנואה וגו'
וע"ם . ובברק אי אמת ליתת סם בכותב כל נכסיו לבן אחד מבניו לח עשאו חלח
לאכטרופא ע"כ והקשה הרם נם על זה מ"מ דפרק י"ב המוכר לעיל . דלאחר
פלומי בני יבשבי דאם לאחר בבן בין הבניים דבריו קיימים ומשמע אפילו לאחר
ליום כל נכסיו . ולאחר אי נימא דלא עשאו חלח לאכטרופא . ותירן דשב"ם דיש
לחלק בין אם לאחר בלשון ירושה לאחר לשון מתנה דהא דמ"ל דמדבר לשון ירושה
ביכר עליהם כתכוון ולא לעשותו לאכטרופא . כי יש הוכחה בזה"ל מבלי בני
יבשבי דמשמע ירושה ממש . לבל הא דפרק אי אמת שאחר לשון מתנה ליון
דלא כתכוון חלח לעשותו לאכטרופא ומ"ם וכן כפק בש"ע נת"ם סימן ר"ם בכל סיש
לבאחת בלשם ירושה מהני ליה מ"ם לאחר לשון מתנה ליון דלא עשאו חלח
בין בנים הפשוטים להעביר הנכל מחלח לאחרי ולא לאחר שעשאו לאכטרופא
לאחר והייבו בשאחר לשון ירושה לא מהני להעביר הנכל מחלק בין הבכור לשאי
דכתיב לא יוכל לבכר וגו' והייבו בלשון ירושה וכו"ל . ולשון דהכי לבני בכור
כנון שאחר לשון מתנה לא מהני לבני פשוטים משום דלו לאחרין דלא עשאו חלח
לאכטרופא וכו"ל . ובזה נבח חל הענין לחיותא במרדים דיעקב נלטער על שיבוש
סדר העולם וברך את העגיר לפני הבכור בד שאחר עשו את בכורתי לקח וגו'
ולזו הטיב לו יעקב נם ברוך היה בלשון בזין שאחר עשו שאחר ויעקבני ז"ם .
ובזין שאחר ויאחר הלא אתלת לי ברכה לאחר יעקב נם ברוך יהיה וע"ם בפרש"י .
חלח לקשה לאחר שאחר הלא אתלת לי ברכה עד שאחר הלא אתלת לי ברכה בלשון לפסיקה
לי ר"ל שאל אתלת לי ברכה בלשון שאלה . לכן לפסר העניין הוא דכשאחר יעקב
לעשו הן לחיך בשרמה ויקב את ברכתך דש"ם ברכתך היינו מנד הבכורה ורמז
לו לחשע"י שחתה הוא הבכור וכתיב לא יוכל לבכר את בן הבכור וגו' . כגה
לאחריתי לו לבון מתנה וכמ"ש ויתן לך מטל השמים . ובכר כתנאר בלשון מתנה
שהבי נתתן לבן לאחר בלשון מתנה ואתה נשלה לכל לאחר בשכר שאחריך
לח יש יעקב שהבירך בבורתו ליעקב ובשכר שאחריך הוא הבכור ובדי שלח יעשן

עשו הרי ח"ל לשביבר נאלה בן הבכור לל הפשוט לכך פירש לו כפשט הכתוב
שאחרה בלשון מתנה וכו"ל . ולזה לאחר עשו הכי קרא שמו יעקב ויעקבני ז"ם
לת בכורתי ונומ . ר"ל לתה כוכר שהבי הוא הבכור ובחמת כבר לקח ממני
בכורתי ובמת ים כלן דין השברת הבאלה מבן פשוט לבן פשוט בלשון שאחר
אתה בין הפשוטים משום בלח שעשאו חלח לאכטרופא וכו"ל . ולז"ל יעקב נ"ם
בדרך יהיה . ר"ל לעפ"י בן בין כלן ניטול אתה דאמר"י בן בדרך יהיה וכתו
שיתבאר . ועוד"ל עשו הלח לבלת לי ברכה ר"ל דת"כ ע"כ לבלת לי ברכה בלח
היתה אתה בכורה לאחר שהיה ביה מאה ברכות בכולה ולא עשאו חלח לאכטרופא .
ובשלמא בלח זלת שלתה על דעתי שחמרת בלשון ירושה שמוכיח בהוכחת נדולה
של שם ירושה כיונת וכ"ל בשם הרשב"ם . לבל מלחאר שעד שלח מודע לך שחכרתי
הבכורה ליעקב לחמרת לי בח לחיך ויקב לת ברכתך דהיינו הבכורה ושל כרכך
הוא משום שחמרת לשון אתה דתי בלשון ירושה לח היה מועיל . ות"כ לם ליתת
שהיה נכולה תרי לח עשיתיו חלח לאכטרופא חלח ולחי לבלת לי ברכה כי היית
משיר קבת ות"כ תן לי לותו הסיור . ועל זה הטיב יעקב הן עבדיך שתיתי לך וגו'
ר"ל לעולם מתנה בכולה היתה . ולחי מאוש דת"כ נעשה לאכטרופא לבל הן בניך
שתיתי ר"ל בחיותי כן עשיתי לותו לאכטרופא לך ודהו לשון הן שהוא קבלת דברי
וכמו שמי רש"י כסוכה הן לו יהי כדבריך ע"ש . והמבין עפ"י מה שידענו הלשון
שבית המקדש היה קיים שהיו שהיאל עושים פיו"ת לא נעשים ישראל לאכטרוכא
לעשו ושותים לו"ה מתנית ל"י . והיינו ע"י שהיו מקריבים שבשים כדי נבל חב .
ולהיסוך בזיון הזורבן לו לו"ה שם לאכטרופא לישראל ולזין לישראל חלח שם שהרי
מעלה שהי לו"ה מותנים להם ע"י שבניכול הקב"ה מתלבש בחותו שר ומשפיע
עליהם וכמ"ש בגלחטי על מהרו"ל ישראל שע"י שבטרם הם וע"ם ה"ן עביר
שמתי לך הן לזיקר ר"ל בחותי כן בניר לאכטרופא שמתי לך . ולבה לזיקר מה
לעשה בכי כיפה ניתה בכולה . ולז"ל הברכה חלח המעול שבה להיינו ברהי
ניון שהיה בחיותם ארץ ישראל לאחר שם ביה ה' את הברכה ובמבואר ריש הסדר
ולפי שיצחק מסר שעשו הוא הבכור רצה לברכו מטל השמים ומשמני הארץ דהיינו
דהרדי ניון כמ"ש בטל תרומות שיהד על הרדי ניון . לחל לפי שיעקב קנה ממנו
הבכורה . לל כן מ"ש הקב"ה הגדר שיעקב כתברך הם וכשמיש עשו כן והרגיש
שהניע לו כן מחמת קנייתו הבכורה לכך נח נטענה ותפס עיקר כח"ד דם ל
בני יכם שהיתה מטל שני חלקיו כיפל על חלאחר מלח שלח נולד בכור וח"כ נם הכח לעבד
שלקחה ממנו ש"מ כיון שלח נולד בבכורתו היתה בטל חלק"ו כיחד ולהכוכי מדעת
לחיי שהיה בני יכם היה דהו לפסר לדון נם נהר"ג עפ"י בכבדת לדמות
לותו לינם לחל הוא ס"ל כרבה וכחמור . וזהו לפסר שנותם ואחר את בכורתי לקח
ר"ל שרי לח נולד בבכורתו חלח קבלה ממני . וח"כ ליה לקח את ברכתי להיינו
מחיטב הארץ כך היה לפסר לברש נוה לפוס ויהטח :

אמנם לפסר להלזו עפ"י מפרש ר"ל בפרק י"ב דהלאחר נחקום שים לו
נכים . כלומי ידעתיו לח לאחר כלום . לבל אם לאחר לבן בין בני הבכיס
פלומי בני יבשבי דבריו קיימים . וה"מ בפשוטים שאין ביניהם בכור ושו דכתיב
ביום הכחלו את בניו התורה כתנה רשות לאב להכחיל נאי שירצה לבל יש בינים
בכור לח לאחר כלום דכתיב לח יוכל לבכר את בן האהובה על פני בן השנואה וגו
וע"ם . ובברק אי אמת ליתת סם בכותב כל נכסיו לבן אחד מבניו לח עשאו חלח
לאכטרופא ע"כ והקשה הרם נם על זה מ"מ דפרק י"ב המוכר לעיל . דלאחר
פלומי בני יבשבי דאם לאחר בבן בין הבניים דבריו קיימים ומשמע אפילו לאחר
ליום כל נכסיו . ולאחר אי נימא דלא עשאו חלח לאכטרופא . ותירן דשב"ם דיש
לחלק בין אם לאחר בלשון ירושה לאחר לשון מתנה דהא דמ"ל דמדבר לשון ירושה
ביכר עליהם כתכוון ולא לעשותו לאכטרופא . כי יש הוכחה בזה"ל מבלי בני
יבשבי דמשמע ירושה ממש . לבל הא דפרק אי אמת שאחר לשון מתנה ליון
דלא כתכוון חלח לעשותו לאכטרופא ומ"ם וכן כפק בש"ע נת"ם סימן ר"ם בכל סיש
לבאחת בלשם ירושה מהני ליה מ"ם לאחר לשון מתנה ליון דלא עשאו חלח
בין בנים הפשוטים להעביר הנכל מחלח לאחרי ולא לאחר שעשאו לאכטרופא
לאחר והייבו בשאחר לשון ירושה לא מהני להעביר הנכל מחלק בין הבכור לשאי
דכתיב לא יוכל לבכר וגו' והייבו בלשון ירושה וכו"ל . ולשון דהכי לבני בכור
כנון שאחר לשון מתנה לא מהני לבני פשוטים משום דלו לאחרין דלא עשאו חלח
לאכטרופא וכו"ל . ובזה נבח חל הענין לחיותא במרדים דיעקב נלטער על היעשן
סדר העולם וברך את העגיר לפני הבכור בד שאחר עשו את בכורתי לקח וגו'
ולזו הטיב לו יעקב נם ברוך היה בלשון בזין שאחר עשו שאחר ויעקבני ז"ם .
ובזין שאחר ויאחר הלא אתלת לי ברכה לאחר יעקב נם ברוך יהיה וע"ם בפרש"י .
חלח לקשה לאחר שאחר הלא אתלת לי ברכה עד שאחר הלא אתלת לי ברכה בלשון לפסיקה
לי ר"ל שאל אתלת לי ברכה בלשון שאלה . לכן לפסר העניין הוא דכשאחר יעקב
לעשו הן לחיך בשרמה ויקב את ברכתך דש"ם ברכתך היינו מנד הבכורה ורמז
לו לחשע"י שחתה הוא הבכור וכתיב לא יוכל לבכר את בן הבכור וגו' . כגה
לאחריתי לו לבון מתנה וכמ"ש ויתן לך מטל השמים . ובכר כתנאר בלשון מתנה
שהבי נתתן לבן לאחר בלשון מתנה ואתה נשלה לכל לאחר בשכר שאחריך
לח יש יעקב שהבירך בבורתו ליעקב ובשכר שאחריך הוא הבכור ובדי שלח יעשן

ויצא שני

במדרש רבה סוף סדר הקורבן ויאמר עשו יקרבו ימי אבל אבי רבנן אמרי אמר עשו אם הורגו אני שם ועבר יושבין על בדין ואל למה הרגת את אחיך אלא הריני הולך ומתרחק לישמעאל והוא בא ועורר עמו על הבכור והורגו ואני עומד עליו כגואל הדם והורגו ויורש אני שתי משפחות ה"ד ועתה שני אכרך כפר עשו ואת שתי הארצות לי תהיינה וירשנוה וה' שם היה א"ר ברכי כפר עשו ואמר לא אכזרית הדא מרתא א"ל הקב"ה לית את ידע ראנא בודק לבות ובוחן כלי אני ה' חוקר לב ע"ב:

ויל' ומ"ש הריני הולך ומתרחק עם ישמעאל ועורר עמו על הבכורה והורגו ליעקב וכך פירש"י ס"ל כיעתר ומקיים לשון ר"ש ע"ש. קשה מאד ה"ו קיבוץ הכתוב שאמר יקרבו ימי אבל אבי ואהרגה את יעקב ולא אהרגה את יעקב ואיכפת לך לומר שאלמד מעצמו שהוא מתרחק להרוג את יעקב שמפורש בפיהו רצה עוד לבקול את ישמעאל ואת יעקב ע"י שיהרג נס לזה ע"ז ל"ל ואהרג נ"ל דהיינו ליעקב וישמעאל והכסו"ל לא שלח לה כי הנני נותן אתי הארגו"י ונו' דמשמע שמסכה על ג' נפלי קלי של יעקב ול"ל שיהרג ישמעאל של יעקב בדבר הבכורה ואורגו ליעקב ולכי עוד ישמעאל וכו' קשה אפי' מה דין וטעם יש לישמעאל על יעקב בדבר הבכורה לולאו נשל דברי בידי הוא ובשלמא על יעקב לחוד אפי' לחלק על יעקב ודאי קשה ועל"ל מה נפרך אפי' כשיהרג לה נלחוד התחתונה הלא גלוי ה' היה יכול עשו ליתן לישמעאל עצה זו לטובתו ולהצילו של ישמעאל שיורה על יעקב בדבר הבכורה לפי היה נרצה לעשו אפי' ליישמעאל שיזו טעם על"ז. תחל לחפש ליישב כל ואת אפי' כמו אפי' דמ"ש בפ' קל"ח דחי' אפי' בן מאב בכבשי תגיו ואת בחיי תגיו. כמו מוני מיד הלקוחו. וה"ה קשה כל"פ ליישב לפי תכוף מוכיח ואת מפיק. ומ"ל קום גלוי מיי לפי מכח תהוה דאל קלקלתיך. תדע דכתי תקות תהות יהיו בניך תקע מיתתו לשרי וגו' שלא לי תאמר כבי לתמר בן בכור שמכר חלקו בכור לאביו תניו ואת בחיי תניו. כמו מוני מיד הלקוחו. והו שקשה לך מ"ש דלי יהיה לאהוה מוכין לאהוה מבי וכ' יתיה ס"ל את מכח תהוה דאל קלקלתיך ולא נפלק בכור לאחי עכשיו. ומ"ל קומי לגלות מיי את מכח תהוה דאל קלקלתיך והמקום אל קלקלתיך פירש"י תגויר הבטו את תהותיך יהיו בניך הוא עומד בחקו לפי כשו הוא בכור ומסיק שם דמ"ש תגזת תהותיך בגרכך כתיב וכו' ס"ל. מכלל לומדין דמלד השכל והסגר הוא דבן בכור שמכר חלק בכורה בפיי מהו שלין שלין בנו יכול להוציי מיד הלקוחו שלא היו הלכת בלילטעת אחת נוזר הכתו לתקת בניך ונו' וכמו שהו נאמת דבר הקם יתב בך מ"ת ומי מסוס דכתי תחת תהותיך הרי יש לתמוה דהכי בגרב כתי וכל' ל והא מעשה עשו בכלן שמכר לישקב חלק בכור הוא ממש בכה"נ כי עשו מכר חלק בכור שלו בכהיא מה שעתי לירם מיקפין ובפיי יפקין לרע ונהלפי עשו שהי המוכר עצמו לא היה יכול לחזור בו לאחר מיד יעקב מכירתו מכל מקום כיון דלא יכול היו להוציי ולומ לאחי מכח דאחר קלקלתיך ס"ל והיינו דוק" אם יעקב הוא הבכור אבל אם יעקב היה בכור תכתי מני למיפ לה תכף ומיד ומי מכח לאי תניך יפקין נפת הרי הוא נוף" היה בכו". ומתילף מבנות צלפחד דהלך עשו להתפתן עם ישמעאל ליפת תואר ולהוליד ממנו המכוון היה כדי שיעמדו אותן הבנות שיוולד להן מן בת ישמעאל להבדיל מיד יעקב חלק בכור שמכר תניך עשו ומכח שבע שיתחזרו לומר אם יעקב הוא בכור לבני ישמעאל חלק מכח בכור דאחר קלקלתיך ס"ל הרי ישמעאל בכור ויורד על יפחד ול יכ' לית דחשש" שיעקב היה בכור לחלק מכח תניך נחלו ומקיו תניך עומדי" מעו" דתקת תהותיך ונו' וה לא שלת" על עשו כיון שכיון נחלת בלא טעם ושו" הבכר דעו לאותו בעת" הבו" בגרכך כתיב אכ"ל. ולפ"ז שפי קלת במדר כ"ל הריני הולך ומתקרן עם ישמעאל והו בלא ומשוי" להוציא על הבכור והרגו כי שיתא ישמעאל תחל מכח בניו של עשו שיהיו לו תחת מיד יעקב מה שקנה עשו נפיי תניך יפקין לו תחת מכח בכורה דאחר קלקלתיך דהיינו מלא יעקב וחשב נדעתו דלו יהיה להם יעקב תעוב" הרי יעקב היה בכו" תחלק בכור" מה לית לך וכל"ל ואו יעורר הוא לית ישמעאל בדבר הבכור ול"ל מודע פתח יעקב דיעקב לחי לא היה בכור שלא לחי חלק בכור" ונך וכתי מכאן ישמעאלי לדון ע"ז ניחי שלכסדרסן וכב"ל בכח הקודש קלקולן שמ"ב יעתי פלגי ישמעאל לו מיד בניו מנעו לו מיד עצמן ויהרגהו ואחי שוא פליו כגנוב קדם

והורגו ויורש לת ב' תגוי' ונו' ודוק" פ' התחתנו" וכל' ליולפי שלין תקו לטעמה זו אם לת לאחר מות יעקב לכך אמ' יקרבו ימי אבל אבי ואהרגה את יעקב ונו' כי דוקא לאחר מיתת יעקב יכולי בניו של עשו לתבוע על הלוקח דהיינו על יעקב לומר אנחנו מכח אבינו באים וכ' וכנול:

ואפשר לומ' פוד דמה שבי רוצה עשו לעורר את ישמעאל על יעקב שיהרגנו דלכאור' נרי לומ' שיתעורר עשו כזה מחמת שרש' שבידך אבינו את יעקב ושלח אותו כדן לארם וכתי ויקח יעקב את יעקב ונו' ויש עליו לומר לת יעקב תאב מנו שהכעיסו ונו' כנרכו אותו וגו' ולך ש ישמעאל לומר דבשביל מה שנתרכו אותו ניהם יעקב מכנו כבשן כזה נוסף יעקב לעורר את ישמעאל על יעקב והיינו שלח יעקב מכנו שהכעיסו מאד דזה תלוי כזה דמפני שהי עשו לוקח נשים כנענית ובניו לין להם קיים לאחר מעשיו שלא לת כנענית כ"א בת מישמעאל וילדיה ונו' ולזה ל' דבכך מעשיו כנענית היינו נקר" בכך שלא נשא ומיהו לפ"ז לין לעשו סוס יורש שיהרגו אותו שלא לתת היינו יעקב יהרג אותו ולפך לקח ממנו ברכתו ונתן ליעקב לחזק ושלא תניח שסוח לת יקח ממנו שהכעיסו ל"ש מה שעשה הוא מעשו ומשם עשו מחת שכן ישמעאל שהי לין בדרך ארצו כמ"ש ויהי ישמעאל את יתרם לת לחברם שם יפת ישמעאל לישקב ל"ש ויש לך לת בדרך ארצה לפי ד' ונו' להודיעך כי העביר ממלת לחברם ונתן ליעקב כיון שישמעאל ושמו שניהם לפי ישמעאל לחדי" שהיה ישמעאל מתייחס לאברהם מטעם כל זמן שלא הלך שמו ושמו שניהם לפי ישמעאל לאותן שיצאו לתלך על יעקב ושל יעקב נשא לת מחת. והא דאיכן בנם דפ' ל"ל כיעתר ק"ל לאחי ואחיו כנון אברהם וישקב מפכסי עשיו ל"ו: מהם קודם לת ברכת ס"ל לאחי קול ליונתי יהיכו. ודמו"ל ת לכל יפתי יהיכו ולא יהיה שלו ולא לזולתי יהיה על כנו ס"ל בשבתי דקתני וה הכלל כל הקול בנאמן אנחנו ואחיו ואין לישקב יפתי. השתא מאי קשיא לישקב קול ס"ו ס"ל ולכך הפך כאשר רצה לעשו שבתך ישקב את ישקב על כל מלכו של עשו ואחי כאלו של עשו שהכעיסו אותה שעשה על נשו" הכנענית שלא יהיו מהם הבני הכורך מעשו הוא מעשו שלין לן בן שיתייחס לאברהם שלא כל בניו בני השפחות הם וכשיתמו עשו הרי גלוי" ישקב יהיו בתחלתו של יעקב שמשתמש אותו כדרך הטובע קוד עשו וס"ל נרך את ישקב בשל לחמו ושתו וחשב הס"ל ליעקב כאחיו. דהמי ס"ם אי"ל ולפלח כרב דפשט ליה לאברהם וישקב בבכורי עשו לאברהם קודם בבכורי עשו אלא לאחי בשביל ס"ם הס"ל דישקב קוד בבכורי עשו בשל עכ"ל. דלי כ"ל כרבנן לחת בשל אחרם קול לישקב הרי לאברהם. ויהיה את עשו והשתחוו בבכור לבניו ישמעאל חלק בה מבני אברהם אחרם קולא כיון שיש בבכורי עשו ישמעאל ויעקב יכול לנרך את ישקב כרבנן לאברהם כולא כיון שיש לישמעאל חלק בה מבני אברהם אחת. אלא ודאי ס"ל דישקב קול לבך בשתפן עם ישמעאל" כדי שיתעשר ישמעאל על ישקב על בכר הבכור לומ שאחרי לאברהם שאחרי בכור ובאחרי לישל כי שבי בבכורי עשו אברהם הוא יורש של עשו ולו נולדו ישקב יוזיק בבכורת יעקב אחרי דס"ל דישקב קוד לישרם של עשו ויעמוד עליו ישמעאל והבדומיא"ם שיהי לעשו בני מן בת ישמעאל וירצה ישקב לירש את עשו לפי מותו כאחרי שבניו הלא לו מבת ישמעאל ג"כ דין שבשו" ים לסה כמו בני הבכורי בלומן שירצה ישקב לדחו"ן לעשו בני מן בת ישמעאל ובין ושלחו"ל את עשו לפי מותו כאחרי שבניו הלא לו מבת ישמעאל ג"כ דין שבשו" ים לו יפה לאחר לאברה" ולין לו דין בן שפח" כלל ומתוך כך יהרג ישמעאל את ישקב ולחי עומד והורג את ישמעאל כי יש לשורר ויכוח זה מיד בשיו כדי שיתעורר ישמעאל ולאחור:

ואפשר לקיים נס סיעם" מה שכת" והוא מעודד על הבכור" והורג את יעקב ויורש לחי את יעקב ס" ישהרגו ישמעאל ואת ישמעאל ס". שהרגו לחי כנוש הסס וכו' ס"ס נשבו לאחרם את יעקב ול"ת את יפחד ר"ל דלאחר כ יכול לנוש על יעקב מכח טעם שנולד לו ס" שיהרגו על ישמעאל. והוא עכ"ס בגמ' בשני לחתן שאלקו ונת לשם שם שלשי דבשל לחלוק ע"ס ונת"ס בשיון רס"ג והכא נס בשלן שחלקו בכר עשו וישקב ואת כ' יהא ישמעאל לשורר על השלוקה מנד הבכורה ויהרגו לחי עומדעל ישמעאל ואת כ' לחת של יעקב לנטל השלוקה לומ' כי לחת כ' לישקב מחמת שהי השלוקה בידו ומחמת שהי בידו לא היה יכול לישמעאל לחלוק עמו ולהוציא ממנו ס"ס דין ומחמת שהי השלוקה בידו לא היה יכול לישמעאל לחלוק עמו ולהוציא ממנו ס"ס דין שהי השלוקה בידו

עוד סדר שמות נס"ל דמשמת לנרדם עד שישלח שך ה' שכה כמנין עשר' פעמים
לחני שתקנו נמנדים ולנרדם התחיל לקרותו כזה השם ונס ידע יעקב דהנן
בנכור הוא עלול טפי לפרוש הקול של חני לכך ניקיש לו בנכורה ולקחה מעשו
כדי שיניע לו לארץ ישראל והוא יפרש הקול וכו"ל: אחנ"ע עשו לו ידע הטעם
והניר שלישו לשנים קרבנות וכתיב והור הקרוב יומת וזהו לחיר הנני הולך
למות ולזה זה לי נכורה וכתיב בחרש ולכך ויצו עשו את בנכורה: אחנ"ע
עכשיו וירח עשו כי ברך ונו' ושלח לותו תנ': ר"ל שרחה עשו שברכו אביו ברכת
נלות ושלחו לבית לחוד לקיים שם הקול ונתן לו לעשות כן את ברכת לחנך
וכמו שדייק בלעי שלח שכחי לו ויתן לך את ברכת לברהם לורשתך את ארץ מנורי ך דר"ל
דלפי שתפרש לתך הנירות שהוא הקול של לברהם לכך תקבל את ארץ ישראל
שתנתו וזה הנין עשו תושלת הנכורה ועכשיו ישטוח לותו טפי על הנכורה
לכך ויצא יעקב מבאר שבע וילך חרנה: אחנ"ע

ובזה לפשר להנין בחרש רבה רבנין פתרי לה בנלות ויצא כחי"ת ויצא
אעל כני וכו': והנה סולם זה נלמו שלש"ב וכו': והנה מלאכי לוקים
זה שכניח מיטתל ועזריה פולים ויורדים בו מעלין בו ומורידין בו לפניו בו וכו'
ע"ש וי"ל למה רמז כאן בלות בבל טפי מאחר בלית: הנס לפשר לומר דיעקב
בלכתו מ"ל לארץ כשדים היה סימן על בלות בבל: ואתייבי לן בזה מ"ש ויפגע
יעקב את יעקב וילך פדנה ארם אל בתואל הארמי אחי רבקה אם יעקב
ועבו ופי' רש"י אם יעקב ועשו אחיו יודע מה בל מדיעו: אחנ"ע לפשר לפי שבאלו
לשם כדי לקיים שם הנלות וכדאית בחרש שברכו ברכת נלות ות"ל שם ילוך
ה' וכשבע לא יבא לך רעה וכו' ע"ש: ולפשט"ד ו"ש רז"ל ויצא יעקב מבאר שבע
מלמד שלא יצא לא ירח וכו' ע"ש: וקשה דא"כ מה שב"ש דקאמר אחנ"ל ר"ל סימא
דהנכרכה שברכו שבע ברכות וכ"ש לו כשם ילוך וכשבע ונו' דקאמר שם שבעה
ברכו שברכו יעקב ע"ש: ולפי פירוש אחרו"ל למה נלו לבבל מלמד שעיברון לניה
אח"ן אחנ"ל וכו': ומדוייק לן כזה מ"ש בפר' חיי שרה ההוא לחניא לחיב לת נכך שהה לל
לארץ חשר ינלת אשם ויחזר השתר כן תשוב ונו' רק לת נכי לא תשוב שמה ונו'
די"ל מה לשון הלש"ב דקאמר דלא יוכלך לומר לשון הכנה שלא לס כן כבר פעם
לחת הלך שם ואמר לחשיב פעם שנית ולא מניכן שהלך שם יעקב מקודם לכן
ועוד ישארו"ל רק לת נכי ונו' נכי לישי חוור כן נכי עוור מלא לשון חוור מקאמר
ה"ל נכי לישי הולך שם כן נכי הולך שם: לכן לפשר לומר שה שלא רצה לברהם
לשלוח לת נמו יעקב לשם לפשר לפשט כי בתירת ומחמת שש"ם שעליהם כש"ם כי
נר יהיה ושמש בין יחמה בש"ם מקום לנבוחת שוכו וכבר כתבתי דמקום זה דוקא
אכנ"ל מקרוש הנלות לפיוחד בית לחמן לבית לחמן מחקום שבחו משם: ול"ל
הטבר לחני לא לחכה לשם נלכת לחרי לחשיב לחרי נכך שמה ר"ל לדי שלבר זה
חוטל עליו ש"ש לחזר לבית לחכה פרעון החוב נלות ש"ש עליכם: ומה לחשיב
לחשיב לל לחרץ לשר יחל לחשם לחשיב לחיך כלומר לשמיכם לבית לחמו: ולחשיב
לן לשמר בן תשוב ונו' רק לת נכי ונו' נכי לישי חוור ר"ל לישי חוו לבית לחמ לחל
בן נכי חוור לבית לחמו לשם נלות והוא ש"ם כלומר אשלח אותו ונו': שם יעקב ועשו
דלהיות בית לחמו רחה יעקב שקיים שם הנירות ובכאן נראו התלות ות"ל: ולכך
לפשר לנב זה מרמז לן נס כן שהיה שיעור לנכרת בכל נת שב"ש שלחן שם כדי
לי חזירן לבית לחמן: ולפי פרוש לנכרת בכל נת שב"ש שלחן שם כדי
יתכן ש"ש לפ"ו ועולים ויורדים פ"ו כי מחנכיה מיטתל ועזריה שולים מתוך הכבשן
ויורדים לתוך הכבשן בן כי יעקב והוא חנוחל עפ"י מלחמר הזוהר מבדר חפרי
מות ות"ל:

ר' יחזקיה פתח לכן כה חמר ה' חל בית יעקב לשר פדה לת לברהם לא
עתה יבוש יעקב ולא עתה פניו יחוורו ונו' חל בית יעקב
לשר כדה לת לברהם וכו' כהנוה שעתה דכפל בנו כורח וכו' לא עתה יבוש יעקב
ולא עתה פניו יחוורו כי ברחותו ילדיו מעשה ונו' חלא לימון מכניה מיטתל ועזריה
דחפילו נרחייהו לבו כורח יקידתה לקדישת שמיה: לא עתה יבוש יעקב מה בשם
לכה יעקב והכתיב ויהי נסס מבני יהודה דניש מנליה וכו' לא עתה יבוש יהודה
מ"ל שלא הכי תניען בהנוה שעת דחכפיתו למיכפל בכורח כל חד לריש קליה ולחמר
נבי כל לימון עתון ומלכין ופרכין: מנניה לומר ה' לי ולא לירח ונו' חמא לת
ש"ת עבדי יעקב ונו' בהנוה שעת דהוו שמעו שמיה דיעקב חוהו מחייבי בלימנת'
עוביה לחמר שמא ישרש ה' לחלקיהו ה' ונו'. ניה בשעתה בניש קב"ה פחליה שלו ר"ל
פחלן חלה מחלימו חלין דחמרי לחלן לחזוק לזה: פתחו ואמרו ודעו כי לחה
שחך ה' לבדך ות"ו ניה שעתה לת"ק לה כורסי דילי בההו חלה דהוי כולהו מייבי
לה לחזוק להון לל עתה יבוש יעקב ולא עתה פניו יחוורו: כתה דקאי יעקב
לנבי לברהם בנודף יקוט השת' לנבי שון הה"ד כה חמ"ר לבית יעקב ונו' לא עתה
יבוש יעקב מהכא כסופיה לבינתו וכו' ע"כ ו"ל מה היה שם לותו הבינות כשחכירו
שם יעקב ושל מה מייבי כשחמר לל תירח עבדי יעקב כי לחך לבי: אחנ"ע לפשר
לפי חמרו"ל בחכב"ל ע"ו לחקח לשנה שנה מכיחי שנה ומכיבי על לדש לחמר
ואלביחי לותו נגדי לל"ל ומשיחים עליו קרקופלו של ר' ישמעאל ואומרי לחוכח
דמרב"ע חיפכח מה לחכי רחמי נרחמתי וכו' מכיחמי ווי לדין כד יקום דין ע"ש כל
הינין והנכר נרין ביאור מה רמז על ככה ומה ענין קרקופלו של ר' ישמעאל ואומרי לחוכח
לפי שהיה נאה לישעה ע"י שנטל הנכרו נרחמיה לל ניתנה לשום לחמה להשתעב
כורעו ישרש כמו עשו ע"ש: ואולי זה כוונת מדרש רבה הנו"ל ויצא מבאר שבע
מנחרה דנרך שלח יעמיד עלי עשו ויאמר כך היית חרמה בישמעאל הנכרו: ור"ל
שיעקב הלך עכשיו לקיים נלות על עצמו ושם שמא ירבה עשו לשעבד בו לכופו
לקיים חנלו הנלו: שחיית ויעמיד עשו עליו לשעבד בו טפי מכה חשר היה מרמה
בו ומוטל הנרכו' מחמו וכמו שנחמת לקוף שיעבד בו בנלות זה המר מלחי טעמת
וכמו שכתבתי נשדר רחשון פ' וישלח ע"ש ולפי שיעקב נתיירא משיעבד עשו ועדיפא
ליה לסבול עול אחר שכמיו לכך ויצא יעקב ונו': כלל העולה דמה שעשו מולם בנו
הוא מכח מה שלקח הנרכו נרמיתו ולכך אמר לחחר לשעבד שנה מכיחי קרקופ'
של ר' ישמעאל כי ר' ישמעאל היה כשבד לידי החזורי והרנוהו יוחי משל' ומתפלחי'
בו ומרכניס לים חינר רמז על יעקב מולם על הנליו נחבר כנף בו המלך כש"ם
ויגע בכף ירכו אלית כמדר' בנין בדור שמד וכו' ע"ש: ולומרים מה הוא ל' רמז
נרמיתני: נמה שלקח הנרכו נרמיתו מעשו הרי זה נרם לעצמו שיש בו לשעבד
בו בנות וכמו שחנו שחכו כן ודאי ר' ישמעאל וקכיריו: ועין סדר הקודש טעם למה
שמלניס לותו בנדי לחר הר': לכך לפשר בשעה שהשלימו לת מלכי משחל ועזריה
בכבשן מיתך רוב נזירת ולכזיותן ישמעו כל החזו שמא דיעקב שחמר לל תירח
יעקב תוהו ויכיו בלימנתן והלנלנת היינו לומר המה חזכירים שם יעקב שנח
בעקבה ומרמה ולקח הנרכות מלחין נרמתו שייכני ומה הוציא לו ולחדרב מכח שם
רחוי לשעבד בו בקושי: והק"ה לחדרבח הנילן בזכות יעקב כדי שלא יכוס יעקב
ע"י לימנות שלשם כמו"ל ושפיר קחמר והנה מלחכי לוקים זה חכניח משל ועזרי'
פולים מכבשן לפ כן ביעקב ויורדי' בו ביעקב כמו שחמר לל תירח עבדי יעקב
בירידתן וכן בעלייתן שחמר לל עתה יבוש יעקב וכו' וכ"ל:

ובמדרש רבה והנה מלחכי לוקים פולים ותלה ויח"כ יורדים שלח לותן
מלחכים שחמרו כי משתחים לחכתו קול"ח שנה וחמרו שבשני
ע"ש לשון המדרש ונרין ליתן טעם למה עלו שבשה דוקא: ולפשר דשני מלחכים
חלו הם היו מכחל וגבריחל והם לפוטרופסי לישרחל כדחית' בחדר"ש ולדעתי נחתו
לישרחל לעזרות שבי שרי נויס דהיינו שחל ורהב שרי עשו וישמעחל דהנה לעיל
מיניה נסמוך נרך יעקב יעקב את יעקב נברכת עשו ויתן לך מוטל השמי עו' מה שלית'
רחוי לעשו ונטלה יעקב ממנו נחכמת תורתו: ות"כ ויתן לך נרכת לברה' ולקח
חלק מישמעא' ונתנה ליעקב משל ישמעא' הרי שיהיו חלו שנים הם יהיו שחל ורהב
שרי עשו וישמעחל ושנו שנים הם שכחל וגבריחל שרי יעקב:

ובמדרש חוזק לקוטי חית' ר"ל ויצא יעקב מבאר שבע והלך בחלון היה
שר' היה מכרזין לפני בל שם לברהם ויעקב חלך ממקו' חיות' לשנועו'
לברהם: ועתה השמע לי: על כן קרח למקום ההוא בחר שבע ישקב ויקרח לותה
שבע ולפ כשחכר בכורתו ויחמר השבע לי: חשב בלבו שם יגח עשו ויחמר השבע לי
שלא נטלת הנרכו' חלא חזיל ומקו"ה חיזוק לנב"ע חגח ממקו' זה וכן הוה לותו
ויברך יעקב ונו': ממולת דבר שחעשו למקדרון יש לגח שבתכנה המקום לפי שעה
וכקר' נפש בחר שבע להיותו חיזוק לשנועו': ותפלה בריבי להבין למה מקום זה
דוק' חיזוק היה לשנועו' והוא לפע"ד עפ"י מדר' מפלר רבה ירח ויטע לחל בבח'
שבע לין לחל לגח שבהדרין שבע והוא יסד בחל בחמה וכו' ע"ש: ברי דפש ישנו
הסנהדרין ת"ל לפפ כל מי שברי לו דין עם קדוש לפני הסנהדרין נח שפ"ו וכן מי
שרצ להשניע לת מניני מסנימו שבועו' הדייני לפניך של סנהדרי שישבי פס וחפש
יעקב שמא ימנאו פס עשו ויניחו לפני הסנהדרין לחשר יוסכ פס להשניע לותו לפ
לגח נטל הנרכו' מחמו וע"פ פנה והלך לו ויברח מפס שהה חרס: ומשמ לפ"ז דיעקב
כיקש לעשו וחמ' מעול לגח נטלתי לת הנרכו' לגח דשמח חחר רימה נחבי וכפל לת
הנרכות ומחמ' כן כתיי שמ' שנימו שלא נטל ריח לת הנרכו' שנספרי' שלכניכו
הניים' שלא נטלת הנרכו' נבי"ת והייכו לפשר לומ' שישניכו שלא נטלת מחמו
הנרכו' דלחחת לא כתקיימו לותן הנרכו' ליעקב שהרי כתיב שם הוי נביר לחחיך
וישתחוו ונו' ולא מינן שכתקיי כלל וז"ה תירץ דיעקב הניח של לע"ל ש"ס: לכל
לפשר לפ"ע: לומ' דומח' שלא נתכוון יעקב ונלו לו ברחמ' לא נתקיימו נו
ע"פ נס יעקב לא נתכוון ליטול לו לותן הנרכו' לגל כל תשכונ' יעקב לא היו רק
שיטלטל מעשו שלא יתקיימו בעשו: לכל לנניה דיבי פשט' שלא נתקיימו נרכ'
הדיאשו שלקח נחימה שלא יחרך רחמי לדה כתיב רק וו הסכי' זה שכתנרך בכאנה
דהיינו ויתן לך לת נרכת לברהם לרישתך לת ארץ מנורך ודל' נתקיימו ביעקב
לחיות הלוכה היתה עליו: ולכך שפיר קחמר יעקב שמא יחמר השבעה לי שלא
נט' לת ממני לת הנרכות: ולפי מדרש זה דנחר שבע היה שבתכנה
נשם נחר שבע ע"ש שהוא מקום מיוחד לשבועה וכ"ל ח"ש שפיר מה שחמ' לשיל
פנר קיי שרה ותחות שם שרה ונו': היה קנר"ן משמש דשכחרן מתה שרה
ומקושש על זה והלא לחחר העקידה כחמר ושב לברהם נבחר שב"ש: חלה לן
מקום לקושיח וו ע"פ המדרש זה דהיינו נחר שבע היינו שכרן וכחמר:

ובמדרש רבה לשמר מלחכה של שבועה שלא ישעיד עליו לכיילך ויחמ'
השבעה לי כשם שהשבעת לי זקיך ומנחתי חשבה נשמ"ם נכי
שבעה דורות לעד כלן: ים לומר מה היה נריך לשבועות יעקב כיון שכבר השבע
לו וקיבל עד שבעה דורות: ונס יעקב נכלל השבעה דורות וכבר ניתנה
לאברן לאברהם ורשאי לוותר נשלו: ולי משום דקור הקדוש נרוך הוא
עתיד משרש נס ליעקב ויכה נס מלך עמלק הרי עדיין לא נחה חותה

הכתיב לו עד אחר מילות המלט . ועוד הרי נס לפי מה שנשתמט ממנו ולא נשנע לו יעקב ועשו כל כל ואת מיכאן שמשתמשה ז' לורות ואם רמזנו לומר לחם היה נשנע לו גם יעקב לו נשתמשה ז' לורות פשטים על ז' לורות של הורשם . ת"כ קשה למה לא נשתמשה ו' לורות לחקים נשניל שנושע יצחק ועל כרחך משום דלא ודה אחת היה . ות"כ הדרש קשין לדוכתא הנס דאמר לומר דנשנושות יצחק ת"ל ויאמינלך אלהי אבי אלה ויכיי וגו . אתה עתה ברוך ה' משמע שלא ניקש יעקב אבינו אלא שנשתמש עמו בכדי שיברכנו ולא שיתן לו ממון והעשה רשע ונודמי לא יהיה מצליח כמו הוא ו"ס ת"ת ברוך ה' דאמר לו אתה לברך לפי שעה ברוך ה' ולא לאחרך . אבל יעקב אבינו נשמע אמת כשיהיה לאיתלך מעשיו ורכיו יהרים יעקב ממנו הוספה ז' לורות מנכד ז' לורות של אברה ו"ס שמע יעמיד עלי לאיתלך ויאמר השבע לי כפס שנשבע וקניך ש"ש שיהיה שבועה זו כשבועות לאברהם ויקיך כלומר נוסף על ז' לורות שלו . לאמכם לפי ש"ל נרחה עיקר לנשמת יצחק נוסף על ז' לורות נשבועתו מלבד ז' של לאברהם ועל כן הנרית היתה קיים עד דוד המלך לכתיב כס עד הסיהך את השורים ואת הפסחים ואמרו"ל שהוציא לו שבועת לאברהם וכו ע"ש . ומשמה את ומשוה מלאברהם עד דוד לרבעה עשר לורות והיינו ז' לורות מקמת שבועות לאברהם ו' לורות מקמת יעקב . ולכן כתיבת של לאברהם ויצחק וכו' ולא כתיב של לאברהם ויצחק כלומר נוסף על ז' לורות של לאברהם :

ובמדרש רבה ויצא יעקב באר שבע וילך חרנה ויפגע במקום וילן שם כי בא השמש . ויקח מאבני המקום וישם מראשותיו וישכב במקום ההוא . ויחלם והנה סלם מצב ארצה וראשו מגיע השמים והנה מלאכי אלהים עולים וירדים בו . ויצב עליו ה' ויאמר אני ה' אלהי אברהם אביך ואלהי יצחק הארץ אשר אתה שוכב עליה לך אתננה ולזרעך . ויהי זרעך כעפר הארץ ופרצת ונו' ואיתיא במדרש מה עפר הארץ מכלה את כל כך אינך מכלים כל האומות והיא קיימת וכו' ע"ש . ולדרכינו הוא כפתרון מרחיב הכוונה מה שהרחיב לו עולם נשנים עולם דר"ל שלעתיד יכלה כל העולם יותר מה שהוא עתה כי יכלו את כל האומות וכו' . ולולי ז"ש ופרצת ונו' ונאמר כן כך כל משפחות האדמה ונו' דלרבוי במדרש דרמז לו בחלת ובנרכו על הנריס שיתוספו על ישראל והוא מלשון הנרכת החילן ולדרכינו רמז דבר זה נכתן לפי שעניינו ע"פ ת"ס רש"י נכוונתי הכ"ל לפי שיבא לעתיד לבוא דר' ישראל שלא מן שם שהוא שלישי מן נח יוצרים נה ויהיו שלים העולם ואם לא יהיו ישראל מרוכים כ"ב שיולאו שלישי של עולם ולו ע"י הנרים ומסידי ה' מלאיתים שמשם השלים ע"ס . ודבר זה כמו נס נכתן לדרכינו שהרחיב לו שלים העולם מה שרמז לעיל על שיעקב ובנכי לבד יהיו נחלתו ומן וכו"ל . וז"ש ובנרכו כך וגו' ר"ל ואם לא יהיו ישראל מרוכים ב"ב לן יתלה עם הנריס שיגרכו נהם :

ובמדרש רבה יעקב דבי לביתו ליתא ויפגע במקום . נאת השכינה אז"ל יעקב בכי ר"ש ר"ש אומר בכנד ר"ש שבטי שלכי כותן לך . ר"ל מזולת ברקיע . ר"ל לכנני מנכה . ובשמיכה יוסף היה יעקב בוכה וכו' ע"ש . וכ"ה ממן בשם ר"ש מדרש הנעתק סדר ברפטית . ות"ל ויקרית לחקים לאור יום זה יעקב ולחשך קדית לילה זה עשו וכו' . דלפשר דהשבטים הם בכנד ר"ש שעות של יום . לבל יעקב נוסף היה שמשם כלומר כמדרש שמש קולן דמ"ה דלמרי ליתא שמשה אלכך ויקרית לחקים לאור יום זה יעקב . לבל עשו ות"ל ויפגע הס בכנד ר"ש שעות הלילה ולכן ולחשך קדית לילה זה עשו . ובמדר שמו יתבאר נס"ד דקודש הסיעבוד והמ ירוה שהיה לשבטי נאמרים בדבר מכירת יוסף כמשל פ"ו שכה לכיינו שבתו של הקב"ה לפיסרמו להעניר מן העולם לא בט אחד שהוא נגד שבה אחת מי"ב שעות היום . וזהו מ"ש כאן ובשמכר יוסף היה בוכה דמשמע שמחשך מן הקודש וה' היינו כי בשטעד יעקב על שבשקר שבה אחת מהיום :

ובזה יתפשר לבאר מדרש מזה הסדר וז"ל אם יהיה לחקים עמדי ושמרני בדרך הזה . לין דרך לחלם ע"ו וכו' . לין דרך לחלם ב"ש וכו' . לחלם לשון מרע וכו' ע"ש . ולכאורה הדבר קשה למה פרט לכינו יעקב ד' ענינות הללו דוק ולא התפלל בדרך בכל ס"ל מיכל מילר הרע ולא יבא לידי חוש עון . והנה ביאור הענין הוא לחלכינו בתר היטב לחלם מכני שהולחת הדכום בכך עלי בדרך לחני לקבר ולכתוב הדברים בקבדה בדרך בכלל . עפ"מה שחית בזוהר דחדם הראשון שטח בפ"ג ב"ע ס"ד . וירוא דשמיה דיעקב חתין שופרת דחדם הראשון שפירש חכמי החמת שיעקב הדרך לתקן לותו מכל וכל ובניותר חתין ב"ע בחה שנעשה עבד לחל בן החרמי ונפיק מהם תרין טיבין דורק לחם בתר בכריאה עיין ושם כוף סדר בחקתי ע"ש . ולולי שחטא לחם בכל חלה בכר יהיו כ"ב שבטים ממנו וכדחיתא במדרש על בכוק זה שכר תולדות לחם רחוי היה לה"ה לבחת ממנו ב"ב שבטים מיין זה לחל איכחו מתולדותיו . והיינו כי בתקן ע"י יעקב והעמידן לי"ב השבטים ע"י שבשמר מן ב' עבירות הללו כמבחר במדרש הנ"ל אחר ושמרני וכו' . לבל מפני שבשה יעקב שבשעט נעקר שבה אחת מי"ב שבות הנ"ל ע"י שהיפר יוסף לשון הרע ורמז השבטים להעבירו מן העולם נשניל כן במדרש"ל לכך ניקש יעקב נס על זה שיהיו הקב"ה מל"ה כדי שלא תתבטל ולא תהדם בנין הנ"ל שהבטיח ליסד את ורעו כחכיון ב"ב דוקא משעה הנוכר ולכך לקח יעקב כיין נידו בחבנים ואיתיא במדרש ב"ב חבנים נטל אחר חבר הם העמידן יצחק לו העמידן ואחי הם מתחת וו לזו מדש שחני מעמידן וכו' ע"ש והוא מבואר ע"פי הקדמה הנוכר שחברהם התפיל לתקן חטא ע"ו של חדם הראשון והושלך לבבשן האש לקיים לכתיב לחקיין תשרכון בחש ויחתך חיקן ב"ד כשנעקד עז בני מוכח ופרשה בשמתו ומבואר הם בזוהר ע"ש בכדר וירל שני מה שכפנתי בזה וכל זמן שלא נתקנו שלשתן לא היו יכולים להוציא ב"ב שבטים . ולכך לפשר בחמר בבדית בין הבתרים לל תירח חברם חבכי חנן לך וגו' . ואית בחדר הם שהיה חברהם חבינו שכחד שמים בידי כל חלו הימים הייתי עש"ו ליכי רוצה בידו ב"ב שבטים ימכי דמוטב ולכבי הולך ערירי כיון שעדיין לא הלכה זוהמת ע"ז ממכי וכמו שלא יצאו מן חל"ה בשביל זה וכבל"ל . וע"ל לו חכי ה' חשר הנעלתיך מחוך כשדי וגו' ר"ל כפר שהתפלל בדרך עתק ע"ז ולחשך שלא נגלה התיקון הם לא נתקנו שחר העבירות שעבר חל"ה בדי שיתדי' שתוקנו ע"י בניך וכבוד בל חת הבכבי כה יהיה ודעיך כי היה ב"ב כחכיון ב"ב כוכבי המולות וכנו"ל . ושוב כח יעקב לתקן ב"ל ולכחמר מה כתיב הם ניתרנהו הבנים בקרבה אז יקח עשו להרע חת יעקב להיותו נטבעל ב"ד והקב"ה רחיתה נבנותה שכל ואת מרחה שבדיין לא נתקן עול ב"ד של חל"ה ולכך לחמרה ב"ל לחה ו"ה חכני ר"ל לחה לי להעמיד ב"ב שבטים כיון שעדיין לא נתקן עון ב"ד ובודחי לא תקח מיטתו שלימה ובסכימה לדעת לחברהם שחמר מוטב ואכני הולך ערירי וכנ"ל . לבל לחניהו יעקב שתיקן שלשתן העמידן ובטל סימן ע"י ב"ב לבנים הם מתחלת ידע שהוא יעמידן . וניקש על ג' עבירות הללו כמ"ש ושמרני בדרך הזה לחל ע"ו ג"ע וכ"ל דוה שלו ב"ד וכו' וכנ"ל דוה שלו בחזרתו לבית חבי וי"ו . ה"ה ויזרה לו השמש כאשר יעבר חת פניחל . ל"ל הק"בה חתה סימן לבניך . מה בצאתך מביה חבינו חברהם חבינו חשקעתי לך גלגל חמה ולחזרתך החזרתי לך גלגל חמה . חם בניך בצאתם חומלדה יוצרת השביעה נפתח נפשה בחה שמשה . ובהזרתם מהו חומר וזרח לכם יראי שמי שמש צדקה ומרפא בכנפיה ע"כ :

והיו משום דיעקב היה נכתן סימן לבניו וכמ"ש במדרש רבנין כתרי לה בגלות וכו' ע"ש לחלך בדרך הזה מה שעיין מקיעת שמחה ובריחתם

אל"ל יעקב וכיון ומלי כפקא מיכה • והנראה לפע"ד דסקיפתיה שלח בשותיה רמז לת"ר ע"פ ויפקוד ה' על הדעה כי פקיד ה' משום דנדיק ה' ויפקוד על פרעה • שלח מן פקה עמיה עם ישראל שהקדים ב' שנים לשבתותיה וכו' ע"ש • וזהו שקיעת החמה שלח בשותיה הנראה כאן דהיינו שקיעת הגלות שלח בשותיה •

ג' בין הקדימת זריחתה הוא לפע"ד עפ"י מאמ' סהור מיכאל שיחה על פסוק על שיפוט היום וגו' היו קורין על גלותינו דישראל לתקוע לחיין שיתעבדון בגלותינו • עד דיסתיים לותו סיום של מעלות החומות דאמר ר' חלק שבין היה מעלות החומות וכו' • אמר ר' יוסי שתיד הקב"ה להגלות על ירושלים של מטה ולטהר לותה מגלולי עמיס קודם שיסתיים לותו סיום של החומות וכו' שיין סוף סדר גרחצית שבי • וי"ל מה טעם של ר' שאמר שעתיד לטהר לותה קודם שיסתיים לותו סיום ובודאי לגלו לתגבת הוא • הנס דאסבר למר משום דלא ניתן לחומות רק יום אחד מימות של הקב"ה וכ"ל ומיכון שכתב רש"י בספר תלים פסוק כי חלף שנים בעיניך כיום אתמול וחשמורה בלילה • דיומו של הקב"ה אינו חלף שבי נמלאו ורחייב מאדם הראשון שניתן לו יום אחד מימות של הקב"ה ולא היה שלם חלף שנים מספר שנעשים בדי יום חלף שנים נכנס לחשמורה לותה בלילה כלומן דיום לת' ועוד לחשמורה בלילה הוא חלף שנים וע"ש ומ"כ שפיר קאמר דעתידה הגאולה שתהיה קודם שיסתיים לותן חלף שנים שהוא יום ולהיינו שנעשים שכל מקודם כיון שלא ניתן להם אלא יום אחד בדיקדוק והו הנראה לפע"ד וולת דרכיהו • לחנם נדרכיהו הטעם הוא מנואר דלפי שהקב"ה הגלות קודם זמנו וכ"ל בדרך להקדים נס כן הגאולה וטעמא דמלתא הוא מבואר לפי שאמרו רז"ל אמר שמואל היה מחון דחזקיה לפניו ולא נתנה לו קצת למלא לפני קצת למלא דמלא לחני ד' לפניו וולת וכו' לפיכך דוקא לפי שהיה כאחד קודם שהגיעו זמן הפרעון לפי שהגיע זמן הפרעון יכוכה מחנכו ויקבלו בתור פרעון וכו' וכן היה הענין בחורבן ע"ה • שהקב"ה כתן לנו התורה והמצות בתורת הגאולה ולנו נתנו ע"ה לשמחן וקבע הזמן למתן ונסתם • ולא"כ ויעת לם בניין ולידה וכילה לת המשכן כדי לבלות עון ישראל ולעפ"י שתין ערב המשכן נעדך עובות שנעדרו למעלה רחם קבל הקב"ה המשכן נעשה ע"ד לפני קצת למלא קצת למלא זולת • והיינו דוק כמה שהקדים ב' שנים לונסתם דהיתה לימוד המשכן קודם זמן הפרעון ושייכא מלת' דשמואל לפי שם היה ממתין להם לסוף הזמן ח"כ לא היתה תקנה לשנאי ישראל דלא היה כילה בזה עון ישראל כי לא היה נדיך לקבל המשכן רק לפי ערכו הוא טעם מסכיק לפע"ד לי ה' שלמרו דשם היה ממתין לתשלום מכאן ושונאתם דהיה מתקייים נשם ולפלתם ונו' דהוא לכאור' מלתא בלא טעמא ומבואר פע"י דדכיהו בטעמיה וכיוונו עמו ויתבאר מה עוד יפה נפ"ל בחשבה תורה בניאי מדרש ע"פ מה לידידי בניאי ע"ש וזהו עכין הקדימה שקיעת החמה וזריחת של יעקב שהרחו לו שהוא סימן טוב לו כיו דכן יקדים להם רבונו ב' פני ולטובתן בגו"ל • ולפי לותהקדימה לא יפסידו כי עתיד ככנד זה יקדים להם הגאולה

פתרה בימיהו לעין:

וישלח שני

במדרש הובא בילקוט • באותה שעה עמד יעקב בתפלה לפני הקב"ה אמר לפניו רבש"ע כתבת בתורה שור או שה לא תשחטו ביום אחד • ואם יבא רשע זה ויאבד בני את אמם כאהת • תורה שאתה עתיד ליתן בהר סיני מי יקראנו בבקשה מכך הצילני שלא יבא ויבני אם על בנים וכו' שנא' הצילני נא וגו' ע"כ:

וקשה וכי מה זו טענה היא נשגיל דשבר דשם זה על תנו' לפלת מתרי"נ מ"ע לא יתכן מי שיקרא בם ת"ח וחס הכוונ' דמלפלר שהוא יבני ויתבך אותי ולת כל אשר אתי לא ישאר שום מי שיקבל התורה שמוכנת לבני דוקא • ל"ב לון זו תלוי בלתו דלא תעשטו שיעבר דשם זה • והיל"ל פתם חס יהרגני חס על בנים מי יקבל התורה • והוא תמוה מאד לכאורה ומיהו דא בלאוקא לא קשיא כ"כ דיש לוישבו לפי פשוטו דהקדים מדרש רבה • אוי לי אומ' יבא עלי על שבשלתי שתי לקיות וכו' וקיימו משום דכייץ מ"ש חס על בנים • ולא קאמ' לחמות על בנים וכמו שיתבאר ע"ש • והכוונה דשמא יטעו עשו הלחר שתין כמו של יעקב עלי חלא תקמת התורה וכמ"ש לו יפקק כח לחיך במרמה בקכמת תורתו ויקח ברכתך • לכל והיה כאשר תריד דהיינו בזמן שתיקום התורה ופרקת עולו מעל נוארך והרי עכשיו עבירה זו ובשת שתי לקיות ויבא עלי זה לספר דשיב יעקב דאפי' לפשט' נשם זו הרי היני בא עלי חלא מכח מנוה אפה שהרי לא מבדתי אלפי' לפי דברה רק על שבשלתי שתי לקיות שהיא מנוה מוקדמת מתר"נ מצות • ואם רשע זה יבא ויבני חס על בנים נשגיל שבאו מחס החסורה עלי ויבא עלי מכח מנוה ח' • ל"ב לפסבר תורה כולה שתתה עתיד ליתן בהר סיני מי יקראנו ל"ב לפי שיטתו כלתי וכות כל התורה להנין עלי נשגיל עבירה לחת • וזו

רגיל לברך את עשו שהוא יהיה נביא לתקן יעקב ר"ל שיהיה נפיץ ומפזר לו כדי שיוכל ללמוד תורה ע"י שתה ובולן בנחלתך וגו' . לכל הקהל היה יודע רשעת עשו שהרג שלשה מלכים בלבד פשה יעקב בכל מה בתו . כלל העולה שעשו יעקב שכר לע"ל ויאמר שכל מה שעשה עשה בשביל ישראל וכתכון שיעשקו ישראל בתורה ומתוך כך יוכל ליסד עם יעקב בתחיית המתים ע"ד מדרש כי בגל הכסף בגל הכסף שעתיד הקב"ה לעשו על לעתיד לבא ת"ח לאל ת"ח ע"ש . לכל בחתת יש לקיינו כי לרע" כתכון להושיב בהם ושנות ולעבד את עמיון וכל"ל . וז"ש קדמה לרשיעה עד לא יקדמוך ר"ל שיתן לו שכרו בע"ד ולא יאחר לו לע"ה לבי וכי תימה הרי לע"ל יכול לזכות ג' בשעה הרבה שוקים שעשינו וכו' וכולן בשביל ישראל וז"ש רב"ש שם הכריעהו לאוכה ר"ל לעתיד שיקר ויחת דלמטה כתכון לכל לתת תכריעהו לכף תובה ולומר שלח כתכוהו לולא לאוכה להושיב בהם ושנות :

ולעבדן את עמון ולאכוקי מטעבותו שבח לקבל שכר עם ישראל מכח כף :

ובזה מבואר נס מדרש יעקב ירמיה הב"ל לע"ל כשהקב"ה נותן את עשו הרשע

מהו עושה מתעטף בטליתו וכתו ויושב לבל יעקב וכו' . ותקשה מה רואה לעשות כן ליסד לבל יעקב מהי תיתי שיסד לבל יעקב בתחיית המתים . לכן הוא מבואר מלבי עפ"י נמרח הב"ל שכח בטעב הרשה שוקים עשינו וכו' וכולן בשביל ישראל וכתב הרשב"ם ד"ה כי ע"ד שם וכולן בשלתך וגו' וכ"ל . ולפ"ז דלמי לו ליסד לבל יעקב בתחיית המתים ע"ד בגל הכסף שעתיד לעשו לבל יעקב מתם שיהיה כמותו בשכר . לבל יעקב מעיד לו שלא יהא תקלה כיוצא בו כ"ל שתה רואה להשוות לי בשכרך ולא תהא כותת שכ לחבי דכרך תות נוירות שהייתי נזיר עלי שתהא עש"ו וכו' לא לתבוך לתה הורג לחותי ר"ל לא לתבוך לתה היית מעיד שלא נעשתה נזירות תלוי בדברים בתורה . לכך יהי קטנך שתל שתרד לגבינים :

ואפשר דו"ש נמדרש וירא והנה בלעם וגו' רואה שרה על בגל עולה ע"

בוקות ומרד ומדי כ"ב וירד ויון ק"ו ותדוס עולה ותינו יורד .

ל"ל ליעקב לך לתה עלה תמ שתת ק"ו לך לי יש ירידה לא לתחתון ולא עלה וכו' ולתית בפרשה בל"ל כשרואה יעקב לתדוס עולה ותינו יורד ולתר לתעלה של נמותי אב לתמה לעליון . ל"ל יעקב לך לך לל שתול תורד וגו' . ל"ל הקב"ה תס תעביד בבשר ודם בין הכוכבים שים קנך משם אורידך ע"כ . וי"מה קאתר ליה יעקב . מה קאתר ליה הקב"ה . לבן בשרואה יעקב לת עשו מגליע בע"ה ולתר לתעלה אב לתמה אב לתמה לעליון ר"ל לתיה ישראל ע"י בלעם בע"ה בע"ב ונס לע"ה לתמה לעליון ר"ל לתיה ליעקב לתי מכתיב בו ונתנך ה' עליון על כל הגוים ולא לת"ל מטה . לבל יעקב לתר לך לך שתול תורד וכתיב בו ליעקב לתי דגרך תות לתי קטנך שתל ול וכתיב בתדים דכתר ירמיה הב"ל . ולפי שלע"ל ב"ב ישתב עשו בין בין הכוכבים שים קינו שתתעטף בטליתו ויושב לבל יעקב שנקר כוכבים וכ"ל ברוח עמיון כתו שתתר ליעקב לתמה לעליון . וכן לבן כשקר בה לומר מי ככם תגיד ואת רוצה ליסד לבל יעקב בתעב"כ לכוס עשינו שלא בשביל ישראל ויקר"ם תס תעביד בבשר ותס בין הכוכבים שים קנך משם אוריך

מכאים לדברי יעקב שתתר לך לל שתול תורד :

אלא די"ל בתדרש וה מה שהרחיב לו אדי לומות הללו עולים ויורדים

ות"ל ליעקב לך לתה עלה ולא עלה ולתה בן וכי לא לתחיין בה .

ולפשר ישתב בשביר לתיין הבטחה לגדיקים וכביר שתת יגרש הקטן . ות"ם לא לתחיין רצה לומר לא לתחיין בעמעו ע"ד לא לתחיין בעצמך עד יום מותך . או לפם ע"ד תשרו"פ לחד ת"ד לתקב"ה בא רצה לפשור לתפרע ליהנים ולא מלכיות לגרשם כיצד לו מלכיות . וכן כלן לפשר הקב"ה ל"ל עלה ולי מפזר שתת יפוצו לגיו הרי יש ליהנם . לבל יעקב הלך בשישת לתכרשם וקיבו לכיצד לו מלכיות נע"ה כדי לפטור מדין ליהנם ולכך לפשר כלתר רחה יעקב לת עשו עולה ולינו יורד . ל"ל לך לל שתול תורד ר"ל לתיי מקבל כך מה שלתה מלגיע בע"ה . ל"ל לך לל שתול תורד בע"ה לבל מפזר לי לבטול עול בע"ה כדי לתגיע בני ליהנם :

וכזה מבואר נס בזוהר תולדות כן בגיר וגו' ומדיין לת לתקריים דהיו לת פלא ליה עשו . בגין דיעקב לת בעה ליה בשתת ולתיבו לתדר וקרא ליה לתדוני כמה ומנין ובליך ליה לבסוף יומין וכו' ת"ח כמה ברכתין לתנהיך יעקב יד דלבני בהלי עקימו . ואד דלבוכתא דבריך ליה כד לתי מלבן . ואד דבריכי ההוה מלבתא ממוכא דעשו ואד ברכה דבריכיה לבוהי כד חויל לפדן תרס בכתיב ואל שדי יברך לותך ויפרך וגו' ויתן לך לת ברכת לברהם לך ולזרעך לרישתך לת ארץ מגוריך וכו' . לתר בשולטת מיבייהו לבתתם בשתת ומתן לתיהו לך בתריית דברכיה לבוהי ואע"ג דלתיהו בקיפת בשלטות בקדמיתה . לתר לבטיל בשתת דה ולבתתם בהו ולבלך כל לימין לתרתין לויתת דלבריך לי ולבבני לבתרי . לימתי בזימנין דיתבטרון כל שתמיתין לתובדת לבניי מול מלבתיך בל גוים בבנוי וגו' בבניי נס בבנוי כבנוי בדנגרים וגומ' נשם ה' כי לתלם הת הכת תלתת לגבי תלתת בלבתתלבתי וכו' . לתר יעקב להתם ליתטרבו ולבלך לן להתם להשתת לגבי דעשו לי לי נהלי וכו' ע"ש . ולבב נרגת לתר טעם בבון למה סייר יעקב ג' פרבות למלחמות גוג ומגוג והלא בקלת לי :

לבל לתחת יורה דרבו דודלי בין לת"ם בתדרש ס"ט בישן קי"ח . שלשה פעמים עתיד גוג ומגוג לעלות לירושלים בדרך שעלה בנחרב לת' ובדרך שעלה ב' לירושלים נ"פ . פעם ראשון הוה לומר בל גוים בבנוני . שהוא עתיד לבטוח בל העולה לעלותן על ירושלים שב' ובשפטו לגיו גוים רבים וגו' בל הפרזי והמזוזי פרזון שבת' בשם ה' בי לתלם . פעם שביה הוה לומר בבנוני גם בבנוני שהוא עתיד להרגיש בל הלומות ולהעלותן לירושלים שב' למה רגשו גוים ולאמים בדרון לבן לתמר פעם שבית בשם ה' בי לתלם . פעם שלישית לתמר בבנוני בתבורים שהוא עתיד לפדום דוגתניות על בל המלינות בתר"ח ואת בגוים קדשו עבדה ובל הפרשה והמה פרוכין לבך לתמר בשם ה' בי לתלם ש"ב שהי להדי דנ' מלחמות יהיה ע"י גוג ומגוג לע"ל ות"ב שפיר קלמר בוזהר שהשתי יעקב נ' נרבות לנורך מלחמת גוג ומגוג מלחר שב' פעמים יבחם ובבל פעם מסייע לו נרבה לחת מהלבתן . בלל העולה דיעקב לת רבה לקבל בל הנרבות ולת בשתתם בע"ה רק בתה שברבו יעקב ויתן לך לתך תנחיך בשם נרבו נרבו' נגות שלמר בתדרש זה הבדר שת"ל בשם שילך בשבע לת יגע בך וגו' וכו' ע"ש והייבו בי תע"פ שהקב"ה נרבו בבל לותן הנרבות ורבה שיקבל בולן בע"ה . לבל יעקב לת רבה ובקיבל של עשו בגות בע"ה ולת רבה לבגות בתותם בולם ולבטתיה לתיל ובלמר ולבך לפשר שלת מלבים לבב"י ורבה שעשו יקבל שלטבותיה לבבי' בע"ה ולת קיבל על עשו נרבות יעקב לבני לת שמרה שלת ל"ל בתלחמות גוג ומגוג . ובזוהר מבואר מדרש ויהי לי שור זה משום מלחמה שבת' בבור שור הדר לו פ' זה משיח בן יוסף . ובמור זה מלך משיח שלבית בניה עבדי ורובב על חמור . בתן שלני ישראל שב' ותתבה בתני וגו' . עבד ושפחה בשיני עבד תל תלדוני ובשיני שפחה וגו' ע"ש מה רמזו לרמוז לעשו דבר זה בתן הלבתת למשיחך . לתבה לדרבינו ת"ש דרמז לו ת"ש שנרבו לבני יש בידו בל אותן הנרבות לינו רוצה לבבלס הזאת ולדרבה שבעתיד יקבל שלש עשרה גלותה . לבל משמר שלר הנרבות לימות המשיח בלעם מבשיו בן יוסף ומשיח בן דוד לותן הב' מלחמות הבו"ל :

ומעתה נס"ד נבא על ביאור הפרשה . ע"ל מ"ש ויפלח יעקב מלבי וגו ולתרו"ל מלבים ממש היו ותקשה ובלא בפלוגי ב"ו היה לבבי לעשות ועוד מה ראיה יעקב להחזיר בחזרו בלבי כלב ומה היה צריך לבליעו זה וביותר עבשיו שרואה שבעשו גו מלבי בלבים נרבים לבר לתו מלבר עם עשו . ויה בתבר לומר דלדרבה מבח שרואה מלבי בלבים בתירה ובלא שליטות זה ותבלה נדריבן להבין מ"ש נשל בשמון ויעקב הלך לדרבו וישבעו גו מלבי בלבים ויאמר יעקב בתבר ביום תמכה בלבים וה ויקרא שם להוא מקנים . ע"ל מה ראיה יעקב לתמרה ו' בתבר ביום תמכה בלבים מתי כ"מ ולא היו"ל בלא בתבר ביום יעקב ויקרא שם להוא מקנים . ועוד בשם זה לינו מבחון עם הראיה דבלי יעקב מבמה בלבים זה ולמקום בהוא בקרא מקנים מה ענין זה לזה . לבן לבבר לבי שתית בתדרש רבה ויתבל לים עניו . ר"ב הוא לומר בדמה לו בדמות רועה לזה בתן ולזה בתן לזה בתלים ול זה בתלים . ת"ל העבר תת שלך וכו' . רבנין לתמרי לתרבי"ם שים בדמה לו וכו' . הרי למדנו מזה שבתחיל ארז של עשו עם בל מיליותיו בודונו ליעקב בדרך ובתחבר לגיו ובדמה לזכדות רועה בחזהו . ולבאורה לת מבינן רמז לזה בבל הפרשה . לבל לבי לומר ובתן בגמי בעין יפה לתחבר הלך יעקב לדרבו ויבעב גו מבמה בלבים לבפ"ד שמ"ש ומשביבו ועשה בתתבר עבמו עבדו . כ"מה לו ובדמות רועה לזה בתן ולזה בתן ולהטעות לת יעקב בתבונו בלא יומר עבמו ממנו תס יודע שהוא ארז של מתנבר שלו . לבל יעקב רחה ברוח הקודש שבת עליו ברחמיתובדמה לו בן . כי בתמת הוא מבמה בלבים ולבך ויאמר יעקב מבמה בלבים זה שתמר ל בבי ביתי תתם רועים לת שו בדמות בבמה בלבים לפי מה ס"ד . בבנין לדם לבל לפי יודע שמבמה בלבים הוא זה דהיינו ער של עשו ותינו בלא בתתבר בדמות רועה . ול"ב ויקרא שם המקום מבמה בלבים זה לזה מבמה בלבים והיינו בפני ער עשו עשה לת עבמו בלאו לת הכיר בו ותינו בלא מבמה בלבים זה לזה בתן ובו' ויקרא שם המקום מבמה בלבים ר"ל יש בלן שבי מבמה בלבים זה לזה ובמו שביתמלו בשעבו לרמות ובו' ל . ולבך בתיבת יעקב ובלא מלבים לל עשו ומבר להם הבליות בפני מבמה בלבים בהזבר ובבב נ"ב דעתי בשו מבניע עבמו בבב עשו ומקבלו לאחון ובזה מיושב מה שהוקשה המבראים על שבינו לבן בלבי בלבים קראת אחיני בם"ם בה תאמרון לאחוני לעשו ולא בי לו מה שיעזוב להשביל ליעקב בבבו בשעה שיתבברו לו בשלוחי לבלא בבינו בשבים קראת אחון . ולבידן ר"ם שעשה בן בפני ער שלו מחמת שבתירת ממנו וכו' ל . ומהלתבר רמזו לו מלבי שלו בתנו ל אחיך ל עשו וה בתם ב"ש לקראתך ע"ל מה ובם דקאתרי לבל רמז לו בבר בת לקראתך שר שלו בתשר לתך ידעת דמחבה לבלים זה ובתמו ובם הוא בעמו הולך לקראתך ולבך ויירת וייבר לו בפל לשון לומר שבתירת מבניה מן הבתר ומן עשו . ומה לתבתר ויחבק לים עמו ל"ש ויחבק מלך עמו בלא ר"ל לתתו שהיה מבלה מדמה ומתבבר לגיו בדמות לים בעלמת וכתמור :

ועי"ל מ"ש לתרה שעיר שדה לתדום מה בעי עשו בשעיר והלא לתרו"ל בל אותן הבניים שהיה יעקב בבית לבן בינוד עשו לת תגיו ויהב בת' . ולולי שבשיו ששמע יעקב בת מבית לבן הלך לו לל שפיר להחזיר בברבה שברבו תגיו מבמבי הארץ יהיה מובדך דהיינו בהר שעיר שלין ט' דברבה מובבת מתנו . ובלדיתת פפר"ן ותה לתבתר להבין מה רחה יעקב לשלוח שלימות זה .

זה הסדר איתא שתחבולת יעקב בשליחות זה היתה יתירה על כל התחבולות
שעשה עם עשו ע"ש · אבל אין פירש איזה תחבולה היה כאן ואפשר לפי שמתחל
סבורהיה עשו שרימה בו יעקב ונטל ברכתו דהיינו כל ארץ כנען שניתנה ליעקב
ולו לא ניתן רק חלק א' דהיינו הר שעיר · אבן מנינן במדרש פר"א כאשר חלקו
יעקב ועשו יחד נתן יעקב כל המטלטלים לצד א' ואת קבורת המכפלה וארץ ישראל
לצד אחד ונתייעץ עם ישמעאל · א"ל הכנעני אז בארץ ויעקב סביר לנחול את הארץ
מוטב לך ליקח את המטלטלים ע"ש הרי עצת ישמעאל היתה דעדיפה לו אפילו
מועט מאי שפסיקא ליה מהרבה התלוי בספק · ולפ"ז אפשר דכאשר הלך יעקב
טעון בברכותיו אל לבן · ועשו הלך אל ישמעאל כמבואר סוף סדר תולדות · ואז
מכתמא סיפר לו עשו את כל המאורע ואין שיעקב במרמה לקח כל ארץ כנען
ולו לא ניתן רק ארץ שעיר חמיו ואז שיחק בו ישמעאל ביעקב ואמר דטוב מעט
ושלוה בו מבית מלא ריב כיון שהכנעני אז בארץ אבל שלך בודאי יהיה לך ואתה
מוחזק בשלך מיד והרי ליעקב סביר להנותך ונתאנה הוא בעצמו · ואז חשש עשו
שמא יתחרט יעקב ויחזר בו כאשר ראה שיעקב הוא בר נוטה ללון ואין לו מקום
ישוב · לכך אפשר הלך עשו אל ארץ שעיר והחזיק בחלקו אשר כפלה לנורלו בברכו
אותו והוא משום דקי"ל בח"מ סימן קע"ד בשני אחים או שותפים שחלקו והחזיק
אחד מהם בחלקו זכה הלה בחלק האחר שהוא חליפיו וא"כ עשו חשש שמא יעקב
יחזיר בו ולכך אפשר הלך וישב בחלקו שזיכה לו אביו כדי שמאליו נקנה חלקו
ליעקב לכך כששמע יעקב בא הלך מארץ כנען וישב לו בהר שעיר כדי להחזיק
בגורלו ויעקב הרגיש בדבר ועשה עצמו כאלו מקנא בעשו שיש לו מקום
ישוב והוא כבר ולכך אמר עם לבן גרתי וגו' ויהי לי שור וחמור כלומר אין יל
מקום ישוב ואשלח להגיד לאדוני למצוא חן בעיני אדוני להתגורר אצלו ולכך הלך
לקראתו כדי לעכב עליו שלא יבא אצלו וכשא"ל אח"כ יהיה לך אשר לך וגו' כדי שלא
יחזיר בו והוא מדרך תחבול ושפיר קאמ' בזוה' שהיתה תחבולה גדולה בשליחו' זו:
ועי"ל מ"ש ארצה שעיר למה ייחס הארץ ע"ש שעיר כיון שהיה נקרא שדה
אדום הנם דאפשר לומר ע"פי מ"ש לעיל בשם הזוהר דיעקב ביטל
הברכות עכשיו לפי שעה ולא רצה שיתקיים לו עכשיו הוי נביר לאחיך וגו' והטעם
אפשר לומר ע"פי מ"ש במדרש ע"פ שני גדיים טובים לבניך שע"י מתכפרים
בי"ה וכו' והוא עפ"י מדרש ת"כ ונשא השעיר עליו כל עוונותם עוונת תם דנטל
בי"ה כל עוונת ישראל ונתנן על עשו וכו' והיינו לפי שמקבל על עצמו גזירת עשו
וכמ"ש ושלח אותו אל ארץ גזירה ויתבאר במקומו באריכות בס"ד וזהו אפשר שרמז
לו עכשיו שמקבל אותו לאדון ע"מ שהוא מקבל על עצמו מעשה שעיר כמ"ש ונשא
השעיר וגו' וז"ש ארצה שעיר · וכן מצאתו בשם חכמי הקבלה והמנחה
מבעלי חיים ששלח לו יעקב עולה תק"פ כי הגמלים היו שלשים ובניהם שלשים
ועולה כמנין שעיר לעזאזל וכנגד זה לקח יעקב שערי צדק ע"כ · והוא מבואר
מאליו לדרכינו כי ע"י שנוש' על עצמו עוונות ישראל מצדיק אותן לירש שערי צדק:
ובמדרש רבה איתא וישלח יעקב מלאכים אלא כך א"ל אל תאמר יעקב
כשיצא מעמך נטל בידו כלום מתפיסת הבית אלא בשברי קניתי
כל הללו בכחי שנ' ועתה הייתי לשני מחנות ע"כ נמצאנו למדין מזה שעם השליחות
כדי שיהרהר עשו תשובה כשיראה שיש עמו כל אלו: והוא עפ"י מדרש פר"א
ובילקוט תולדת אמרו כשהיו יעקב ועשו במעי אמן · א"ל עשו אחי ב"ע עולמות
לפנינו עה"ז ועה"ב · עה"ז יש בו אכילה ושתיה ומשא ומתן לישא אשה להוליד
בנים ובנות · אבל עה"ב אין בו כל המדות הללו רצונך טול אתה עה"ז ואני עה"ב
שנ' מכרה כיום וגו' כאותו היום שהיה בבטן אמו מיד כפר עשו בתחית המתים
שנ' הנה אנכי הולך למות אותה שעה נטל עשו חלקו בעה"ז ויעקב נטל חלקו
לעה"ב וכשבא יעקב מבית לבן וראה לו עשו בנים ובנות עבדים ושפחות א"ל
יעקב אחי לא כך א"ל שתטיל אתה עה"ב ואני עה"ז · מנין לך כל הממון הזה
שתשמח הרהר עשו בדעתו ומה עה"ז שאינו חלקו נתן לו הק"בה שכרו עה"ב
שהוא חלקו עאכ"ו מיד אמר עשו בא ונעשו שותפו' טול אתה חצי ע"הז ואני ע"הב
א"ל יעקב בני רכים ואינם יכולים לעמוד ביסורין שנ' ודפקים יום א"ע"כ · הרי
להדיא שמתוך שראה עשו שיש לו גם בע"הז הרהר בלבו ומה לעושי רצונו בע"הז
כך בע"הב לא כ"ש עד שבשביל כן רצה לעשות שותפות עמו אלא שיעקב לא נתרצה
בכך אלא א"ל ילך בא אדוני לפני עבדו עד אשר אבא אל אדוני שעי"רה דהיינו
שע"יר י"ה כדאית בזוהר באופן שהוא נוטל כל עונות תם כי אינו מקבל עליו יסורי
גיהנם או יסורי ע"הז שהם לעומות מלכיות דבעוד בא"י כל מן שלא נמסרו
במלכיות היו מוכני" לליצם שפטים דהיינו היסורים כמו שיתבאר בסדר וישב אי"ה
אבל משגלו נכנס שעבוד מלכיות במקום יסורים באופן שהיסורים נגד מלכיות
וכמו שהארכנו בדרוש זה בכמה מקומות · ומאחר שרצה עשו שישתתפו ולא יה"י
להם שעבוד מלכיות א"כ צריכים יסורים למרק עון לכך אמר ודפקום יום אחד
ביסורים וכו' · וזהו אפשר היה כוונת יעקב ששלח אליו להגיד לו מעשרו וגדולתו
כדי שיהרהר עשו בלבו תשובה בראותו אם לעושי רצונו בע"הז כך והוא מ"ש לו
שמא תאמר נטלתי מתפיסת הבית עמי וכו' · דבכל זאת נתן לו מקום שיהרהר
בתשובה וכאמור:

ועי"ל מ"ש עם לבן גרתי ואחר עד עתה ויהי לי שור וגו' ומה אמר לו בזה ·
והיה אפשר לומר כי בזה רמז שלא ישטם אותו לא בדבר הבכורה
ולא בדבר הברכה שכבר ביטל אותן · ולכך נגד הבכורה אמר עם לבן גרתי ואחר
עד עתה ונגד הברכה אמר ויהי לישור וגו' · והענין הוא דכבר היה הסוב של
כי גר יהיה וגו' על אברהם נגד מתנות א"י ואברה' הנסיל המתנה והסוב לו עם
שא"כ המתנה מגיע ממנה לה בכור פי שנים ולהפשוט חלק אחד וכנגד כן נריך
גם כן הבכור לפרוע כי שנים באותו הוב וממילא באם יעקב הוא הפשוט נשלם
פרעון חלקו באותה שעה שבא מבית לבן · והוא בהקדים מ"ש הראשונים וכן
אתא בחזקוני ע"פ ודור רביעי ישובו הנה למה דור רביעי אלא לפי שנ' ועינו
יותה ארבע מאות שנה וכל דור נחשב למאה שנה נמכא לדור רביעי נשלם חשבון
ת' שנה מאה שנה לכל דור · ולפ"ז על עשו ויעקב שהיו דור אחד היה מוטל מן
הסוב ק' שנה ומגיע על כל חלק ל"ג ושליש ומהם להבכור פי שנים הרי ס"ו ושני
שלישים · ועל הפשוט ל"ג ושליש שהרי יעקב משפירש מאביו היה בן ס"ג ·
וי"ד שנים נטמון בבית שם ועבר ועשרים בבית לבן הרי ל"ד שנה ונמצא קיים
ופרע חלקו משעה שבלה מבית אביו עד עתה · וזהו אפשר עם לבן גרתי ואחר
עד עתה ר"ל שקיימתי כבר ופרעתי הסוב כדי חלקי המוטל עלי מצדי ומהיום
עליך לפרוע שני החלקים המוטלים עליך מצד הבכורה והיינו מה שבטל מקח
הבכורה · ושוב בטל הברכה וראייה ויהי לי שור וחמור ובפירש"י ז"ל אבת ברכתי
משמים וארץ וזו א"נה מן השמים ולא מן הארץ ע"ש · וממילא אין לך לרדפינו לא
בשביל הבכורה ולא בשביל הברכה · ואפשר דע"כ א"ל וגם הולך לקראתך וארבע
מאות איש עמו וארז"ל הלך לשכור אגרומי של מצרים וכו' · והיינו אפשר דלמד זה
ממ"ש וארבע מאות איש וגו' דרמז על סוב ת' שנה כלומר נתירא מפרעון זה הסוב
והוא שכר אותו המכס ורוצה להטיל עליך כל הסוב באופן שיהא ידו עליך מחמת
אותו הסוב והוא בא לשעבד בך ובזרעך מחמת אותו הסוב · אבל יעקב נתירא
מגזירת עשו ואמר פן יבא והכני אם על בנים לפי שצפה יעקב דבמצרים יגזרו
על הבנים אבל על הנקבות לא גזר · אבל עשו קשה גזירותיו ויכנו אם על בני
שיבקש לעקור את הכל ועיין סדר וישלח ראשון:

אמנם בהבין מה שאמר ויפגע בו מלאכי אלקים מה היה צריך למלאכים
וכבר הבטיחו הק"בה בסדר הקודם והנה אנכי עמך ושמרתיך בכל
אשר תלך · ושם נופא קשה כה"ג מ"ש והנה סולם מצב ארצה וגו' ומלאכי אלקים
עולים ויורדי' בו והנה ה' נצב עליו וגו' די"ל דמאחר דמלאכי אלקים עולים ויורדי'
מה שוב והנה ה' נצב עליו לשמרו · אבל הענין דיעקב היה צריך לשני שמירות
אדא מעשו נופא · שנית מן שר שלו למעלה · והנה לשמרו מן עשו די לו שמירות
המלאכים גבורי כח · אבל לשר של עשו ואדוניו דגם הוא מלאך כוותייהו צריך
שמירת הק"בה בעצמו ולכך והנה מלאכי אלקים עולים ויורדים בו כדי לשמרו
מעשו שרדפו · והנה ה' נצב עליו לשמרו כפירש"י ז"ל והיינו לשמרו מן השר שלו
למעלה דגבוה מעל גבוה שומר וז"ש במדרש רבה שיר למעלו וגו' ה' שומרך מעשו
ולבן ישמר את נפשך ממ"ה וכמבואר לעיל · ולכך אפשר ראה יעקב מחנה אלקים
אמר מחנה אלקים זה כלומר מעתה אין לי להתירא מעשו שהרי מלאכים אתי עמי
שהם גבורי כח · ולכך וישלח מלאכים לפניו וגו' כי לא ידע עדיין ששר של עשו
רודף אחריו עד שוישובו המלאכים ואמרוב אנו אל אחיך אל עשו וג"ם הולך וגו'
דרמזו לו על שר שלו עם כחד' מאות מתנותיו בסוד ש"ק כנודע אז וירא ויירא לו
כפל לשון אח"מן עשו ואחת מן שר שלו · ולז"א ה' אלקים אני אברהם וגו' ה'
האומר אלי וגו' שביקש שמירת השם גופי ולכך הזכיר שם המיוחד לרמזו על מ"ש
לו והנה ה' נצב עליו וכן א"ל בשובו מבית לבן שוב אל ארץ אבותיך ואהיה עמך ·
ר"ל אני בעצמי וכן היה באמת ברפשו עם המלאך מה כתיב שם וירא כי לא יוכל לו
ואיתא במדרש וירא בשכינה משל לאיתליטם שמגשש עם בן המלך ותלה עיני
ודאה את המלך וכו' ע"ש · הרי להדיא דהק"בה בעצמו הצילו מיד אותו המלאך.
ואפשר שאמר ויחן וגו' לשני מחנות וגו' ויאמר ה' אלקים אברהם וגו' ואתה אמרת
הטיב אטיב עמך וגו' כפל לשון ורש"י פי הטיב בזכותך אטיב בזכו אבותיך ע"כ
וקשה למה הזכיר זכותו מצורף לזכות אבות יחד · ואפשר דיעקב חילק מחנו בנים
לחוד ומחנה ממון לחוד וכנגד זה הזכיר זכותו וזכות אבותיו · וצריך להקדים מה
שארז"ל במדרש על כסוק את יגיעו כפי ראה אלקים גדולה מלאכה מזכות אבות
דזכות אבות הצילה ממון שנאמ' לולי אלקי אברהם ופחד יצחק כי עתה ריקם
שלחתני · ומלאכה הצילה נפשות שנ' את עניי ואת יגיע כפי ראה אלקים ויוכח
אמש ע"כ ולפי שיעקב היה צריך להציל ממונו דהיינו מחנה אחת ונפשות דהיינו
מחנה שנייה וכבר נתבאר דזכות אבותיו הצילה לו ממון · וזכות יגיע כפ יו הציל
לו נפשות ולכך הזכיר זכות אבותיו ואמ' ואתה אמרת הטיב בזכותך היינו
מה שיג עתי ביגיע כפי להציל נפשו ביתי אטיב בזכו אבותיך להציל ממון וכאמו:

וישב שני

במדרש רבה וישב יעקב ביקש יעקב לישב בשלוה קפץ עלא
שטנו של יוסף ע"כ · וי"ל דקארי ליעקב מה קאתי ליה
שביקש

שכיקש לו ליעב בשלוה • ומזה יראי שכח שטנו של יוסף שקפץ על יעקב זה מה שמזה נראה ליכתוב בשל יוסף בשלון שטנו של יוסף מריע הענין • ולפשר דדוקא בשלוה נתנו לו שכיקש ליעב בשלוה ולא מקודם לכן שהרי כשנזכר יוסף היה יעקב בן ק"כ שנה כמ"ש לפרשה בנותיו למזרים ימי שני ק"ל שנה ועשו ודעים ונו' ויוסף היה בן י' שנה כשנמכר וכו' היוצין כ' ועל ק"מ הרי ק"ל ות"כ כשהגיע למלוא ומזה שניש יעקב שנכר פרש חלקו מן העוה כיון שיוסף ביתו מעשי למו כדרך היה וכל ימיו רעים הרי זה פשוט הוא מפלקו ומסס ולילך מוטל על עשו ויעשע ודרך להקדים לזה ע"ם במדרש וכוכבא בילקוטו חלה שמות בני ישראל והלא יעקב וישמעאל לחיים חס • עשו ויעקב לחיים חס ילמה לא ודרו לא ישמעאל ולא עשו אשל לאה"ד לחיד שלוה מן המלך לחיי ימים בפטר הלוה ומניש שני בניש ומנא ל'מסס לפכיו ולחד נרח לחיי מיוסף לפכיו ממך לפי נוכה כל מוכי שנתפייש ליחניך ק"ל מיכי שמעתי לפניך פכבדתי ק"ל לנכסף לותו לפי מוכרו לך לעבדות ע"ם הרי לפי זה לעלור מניש מלך מן הכוש על ישמעאל כמו על יעקב • וכן על עשו כמו על יעקב ות"ל חס שנתן הגלו היה ק"ל שנה הרי מיד שנעור הנורה כיגר ודרעך היה על ישמעאל ומתפה על ישראל דהייגו עלוכל ל'מסס רע"ז שנה • עשו מן המתפה של יעקב וישמעאל על כל מקד מסס ק"ם שנה ביקדוב ולכך כשהגיש יעקב לפן ק"ם שנה ביקש ליעב בשלוה כי כניר שכנר הרש כדי שנוכו ומכ"ם לם זמן הגלות היגו ללוח ל' שנה ביקש ליעב בשלוה ולא שנה הייגו לחיי שנה מניש מניש לפן ונתייסד בארץ מנודי לניו כנר בשלם שלקו ולכך ביקש ליעב בשלוה לפי שקבוצו לפי מה שלא ידע שהוא יעטרך לפרוש נס בשביל ישמעאל ונשניל עשו שנכרש וכמשל שהניח המדרש לכך קפץ עלין שטנו של יוסף • וכדי לייעב לפן שטנו של יוסף לפשר לפי' דרכיגו זה לפני שיוציו זאת שעלה על דעת יעקב שישמעאל ל"ל קייב לזה הקיב דלכ"ל עדיין לא הי' לו לעלות על דעתו ליעב בשלוה שם לא ה' כ"ל דנס ישמעאל בקרן ורע לאברהם ל"ם ים שטן וקטרוג על יוסף להמיט לעבד דוה שיוסף כמשה ע"ה לעבד במ"ה לעבד כמשר יוסף כנר לית במ"ד שהוא שטניה שהוציא דיבה על לחיי שקרקיש עבדים לבני השפחות וע"כ לעבד כמשר יוסף ומסתש דכתיב לית עבדים עבדים משה רבי' שם קדושין לפי' נשפחות דוקא לא עשה יעקב יבעלתו בשלת זנות וקדשה כדקי"ל בגיל על שפחתו וקדשה אחר וכו' ואלו היה אחת שקרקו השבטי' לת בני השפחות עבדי הי' חוטלי' שהרי הוציאו לעז על עליו שלא כדין ות"ל לפי שבאלו לת קדקו לות' השבטים שהם עבדים עליכם ויוסף כיפר עליכם לעון הרע שעשה לכן נעשה עבד נמכר לעבד לכל ים נאמר שבאחת היא בני פלגשים ושפחות כי לא קדש לותם יעקב והרי לפ"ז דין קורקיש לותם עבדים לפי' שם הי' לות' עבדים ולפ"ז לין כאן ג"כ קטלו לעון הרע ליוסף שהרי האחת הג יהולית היה משום ליוצא ביעל נלוי וידוע הוא ובם יעקב יודע שהם עבדים ובקונקת עבדים הם עומדי ואיה קטן כוה שנמכר לעבד וזה כרלה לפע"ד לפרש ע"ם רחובן הילד לחיגיגו לחת ריבוי ולא וקשה • הרי הוא לא קטן כלל בתכירתו ולחרבה הוא רצה להגי לו ומה לועלור על זה לחיגיגו לחיליף ולחכן לדרכיגיו יה בכוונה הילד לחיגיגו שנמכר לעבד בשניל קטן תעה לעון הרע שהיה ע"כ לחת לחי בת בשניל קטן תעשה בלהה לכתיב ויסבב את בלהה כלעג לחיגו דכשלמת בל"א יאמרו לפלגשים היינו בלה לכתוב וקדושין ומתלת לין לחני קדושין כתם לחת לחי שפחה ולפלגש בשלמת וכחלו כתני לת מפותת לו לחכוסת לחי דלחיגו בחזרה כללי לחכל ת"כ גם בגיו בני שפחות תם עבדים נחת כיון שלא קידש לת לחם ומלת השבטים נדין קורין לותם עבדים ויוסף לין גידו עון בוסלת דיבה כיון שלין לתרעם עליהם על ככה שחיגו לחת סיפר דברי לחת ומלתת דיתחיי נחני מלרי' לית היה משום ליגשן ניגש ולמה נעשם יוסף שנמכר לעבד נחיוה מדה כמדד • לחת ולחי ממה שהילד לחיגיגו ומכר על כרחיך משום דלחיכם עבדים משום דכי' לחכיהם קדושין לחיוקה לת עשה בשלוה ומזה יראינו שלא כדין היו קורקים לותם עבדים לם היה כדברי יוסף שסיפר עליהם ומחמר עשקר עיגכ"ל לת ובמדר מדה נמדה לעבד נמכר נת"כ לים לחני קדושין בבלהה שכתיב דכי נחתי לחי בת בשניל לחי ולחי לחת לחי בת בשניל חטא תעשה בלהה לכתיב בלעג לחיגו לחי לחי קדושין בשלמת לחתו חטא • כלל השוגה לחם נחמר שישמעאל קידש בשפחתיגו קודם נזקו עליה חטעש שלא יפסד בלא שלוה • ת"כ גם לברהם הגדיל מסת"ש כך עשה והרי ישמעאל ג"כ היגו עבד וכשבר ורע לחברהם • לפל לפ יעקב בת עליה בלא קדושי והרי' שקרקיה הכתיב בלהה בשם בלעג וכ"ל דפלגש בלי קידושין ת"כ גם בגי הגר דכתי ובגני הפלגשים וגו' היגו לפי מה שלא קידש לותה והרי ישמעאל בקרקי עבד • ולכך לפשר לפי מה שיעקב ביקש ליעב בשלוה חטעש הכ"ל בשכתב שיגיע שלק גם על ישמעאל מן הכוש דת"ש כי גר יהי' זרעך כיילא גם על ישמעאל כמו על יעקב וגם ב"מדרש הכ"ל והלא ישמעאל וביקש לחיים וכו' ות"ל ע"כ מוכיח שכתיב יעקב דכן השפחה בקרא ורע לחניגו ולחיגו עבד ת"כ גם בגי השפחות של יעקב לחיגם עבדים וייסף שכיפר שקר על לחיגו רחלו להעשם שיחיה לעבד לעבד מדה כמדה לכך כשביקש ליעב בשלוה חטעש הכ"ל קפץ עליו שטנו של יוסף ר"ל לותו שיטנה שהיתה על יוסף בדבר שפשה בדיגה שהוציא על השבטי קרקיו ורע וכלחמר דבלחות לית היו ליעב בשלוה והכריע דישמעאל בקרקי ורע וכלחמר דבלחות לית היו עבדים וכל"ל :

ובכורש ויגש יעקב הכ"ל לוסף ולחן השם ונו' ערוך רשיעה ולית דיגיש ליה כך ילוף עשו אל לחרן ונו' חד לחמר שכבי הכוסה כי' שחכר נכורתו ולה לחמר מכבי השט"ח וכו' ע"כ • וי"ל למה נתגיים עכשיו על מה שנעשה כבר מכבה ומה שיש ולית לך לו ובשביל לך מכבי הכוסה ולפשר נכי דלעיל כשמוך לחמר ויגש יעקב ויאמר גומר ולחלה תולדות עשו ונו' ביקש עשו נראה לו לל לחרך מפני יעקב לחיגו ויעש עשו כבר שעיר • דמשם' לשלחר מיתת לבי חד הלך לו מכבי הכוסה שיכר הכוסה עפ"י כבכרת הי המדרש דוסל שהלך לו אל לחרן מכבי הכוסה ות"כ קשה עפי למה לה עשו נשמו לבי יו מי לחכל מפולח הוא מלחת נטשתיה על פי מה שבתבנו בם"ד בשלר הקודם עפ"י שיטה דפרק מי שמת בשכור שמפר חלק בכורתו בחיי לבי לבניו מוכיח מיד ללקוטות זה בשר הקשה בד"מ לשיטתי לית לבי וכן ואתה תפיק וכו' דכלל העניו היוצא מחותה שיטה הוא שבכור שמכר חלק בכורתו בחיי לבי והכי המוכר לחבו את בחיי לבי בניו לה בניו בשים מכם לבי לבניו ומוכיח מיד ללקוטות לכל כהשבן קיים בשעה שפירש לבי מחלי לבניו שלא בניו כה לוכיח מיד בניו בניו ולחרכו שם בלשון מכירה כחוב שמת לבניו לפי שמעתא המכירה כחוב כי שמת יחות בחיי לבי יעקב וחו בניו יהיו לבי מה שמכר לו בכורתו בחיי לבי • לכל לחקר סוגיות יעקב ויחת לו בתניים עשו מקדם שהרי מעשה לפיהו בניו לין מוליחין מיד יעקב • לכך וילך לו אל לחרן מכבי הכוס' שמכר לת בכורתו דמשמע לין תרופה לפקחתו וזה ויקח לת כספו ולת כלי כלי' ונו' כי הוה לשון לפי' לכניו לין תקוה להמתין שמח תחור לידם כיון שכבר מת יעקב • וזה לכבית מ"ד וילך אל לחרן מכבי הכוסה • ות"ל מכבי השט"ח בבר בתייש ע"כ עם מה שכתבנו לעיל דמה שביקש יעקב ליעב לון דוקא בשלוה מכני שמכר בכורה לבי בלקו והמותר מניש על עשו וישמעאל וכמו שהרחבנו בזה ריש הכתר ע"ם ולכך הלך אל מכבי השט"ח ובדש וכמו שחשיק במדרש הנ"ל והלא ישמעאל ויעקב לחיים חס ושלום וכו' חלא מכבי שבירת וכו' ע"ם :

ואמנם בקדים תחילה מדרש תמוה מהתנחומא זה בסדר ת"ל אלה תולדות יעקב יוסף בן שבע עשרה שנה היה הוא ואחיו וגו' ובני בלהה ובני זלפה וגו' ולחן יעקב חלה תולדות יעקב ראובן ולחן נחלו ויאמר עלה ביתבה הכתוב ליוסף ע"כ • קשה דמשמע מלחן לחמר חלה תולדות יעקב ראובן הוי ניחה והא כיון הרי לית כיסר כלום משום תולדות ישראינו מכפר חלה מחורעות של יעקב ומה קשיח ליה • ואם רגה לומר דמחמר בבח ללמדינו שעיקר תולדות יעקב הוא יוסף קשיח ליה דלח הוי לח לחמשה ובן לחלה עיקר תולדות יעקב הוי ראובן • וקשה מנחלן הח דמשמע דיוסף היה עיקר תולדות יעקב משום דכלוס חלך יעקב חלה כשניל רחל וכו' וכמו שחמרו רז"ל לפל לחין לחיכן בשעיקר תולדותיו הוי ראובן • ונשנין מה יחמר חלה עיקר תולדות יעקב ומה ילמדינו בזה בחלן • ובשלמת על יוסף נת לללמדינו לין למתרעם עליו יעקב וכל בניו לחמר יוסף להיות הוא העיקר • לכל נדחוק ולחפטרופס על כולן ובשבר כלהו כולם בחים עמו • וכלן הרי נת בספר המוזר לין עליהם יוסף כתרעים יהיו בניו ומזה מקשה לת היה לו לומר חלה תולדות יעקב ראובן היה לחני בת בשבר ראובן שנוגעים בעולם כלל חלה מת • והנה כל זמן שיוסף היה חי היה בניו ראובן שנוגעים כיגם יהיה שכחמר בל' יפיל יתקיים על ידי יוסף • לכל לם יוסף לינגו לם כך לחה לחני בת בדוק יתקיים על ידי ומי יודע לחן הרגלים וכחיזה לרן נדיק לחני ובזה לפשר לייסב מדרש והנה לחכתו מלחים חלומים • לחמר רבי לחקח עתידים לתם להעלים עלי דברים לפני לחנה לחמר היה רעה לכלכתה • לחון קלים לי מסתוקתא דלחמר קשה וכו' ע"ש • וקשה מלד הלין קלים לי' שתיקת לחמו על לותו שקר שלחמרו השבטים לחניו היה רעה לכלכתה והוא לכלורה תמוה מלד • לכן כבר כתבנו לעיל כהר וירח נשם הרחמן הזהיר דיעקב לחניו היה נזרך לתקן חטא ג"ע מה שפגם לתם הרחמן נשפחון והוא לקח שתי כשים נתתן שבעד שבע שנים להוליח משם שני שיבים קדושים • ולפשר דעל כן יונדק מה שלמר נזהיר קדם לתם וחזק שכיבם כתלגלו ניעקב והוליחו משה שלימה שנים עשר שבטים • וקיימו כדי שיתקבו לפשר עיותו • ועפי ע"ד לפשר לכך ראובן שהיה קדם לת

וישב שני

ראובן וזה כוליד ע"י שני הבורו הכ"ל וכמבואר לעיל וכל זאת מפיק לה מה"ש וישליכו
אותו הבור"ה והבו"ר רק ונו"ר דקש ליה דלא הל"ל אלא וישליכו אותו הבורה והוא רק
אין בו מים הבורה והבור ל"ל אלא ודאי משום ששני בורות היו שם ולמה נו שנשלך
יוסף לשניהם והיינו לבור מלא צרורו ע"י ראובן ולהבו"ל נחשי ע"י השבטי וכנו"ל
הרי לך ישוב את על מה שנתקש"ב לא"ה השמיט פ' המוקד' והביא פסוק מאוחר:

אמנם עוד ש' ליישבו בהקדים תחלה מאמר יזוהר חדש שהעתיק הרב
הגלאנט"י ונוגלת איכה וז"ל אכן אמינן בעינא עוות הדין דאתעבי
ביננא באינון אנשי חייל דביומיהן שתיק ולא בעא דיב דחיל מיניהו דאיליהון
פני ולא יכיל לקיימא קמייהו. וכיון דעברו להוא עלמא דאתי קיימ' קמי קב"ה
תבע דינא. מדין קרא דכתיב ונוכב איש ומכרו ונמצא בידו מות יומת. דא עיות
דיוא דעיו דינא דמריה ונוכב איש ומכרו ונמצא בידו. א"ל לנחש ונוכב איש כתי'
ויוסף לא היה איש. ונמצא בידו. הא בידיהן לא אשתכח. אסדר קמיה קרא
ואמר כי ימצא איש ונוכב נפש מאחיו מבני ישראל והתעמר בו ומכרו ומת הנגב
ההוא. תמני מאה שנין הוה קיימא ותבע דינא ואכן תנינן מן דאתחייב בתר
דינן איתדן בחמורה ווי מאן דלא קיבל עונשא על חובוי דהא מיתה מכפרת על
חובין ואהדר לקבל עונשא אוחרא וכו' איך התעותו על ידוי דנחש רוחין קדישין
אלאבשא בלבושין אחרנין ולמידין לון וכו' וע"ש. ויש לדקדק דמתחלה בא מפסוק
שבסדר משפטים ואח"כ בא מכח פ' דסדר כי תצא ולא בא מיד מכח פ' שבסדר כי
תצא או בשניהם בבת אחת. ועוד צריך ביאור הפסוקים נופייהו דבפסוק אח'
נאמר ונוכב אי"ש ומכרו דלא קאמר ונוכב נפש אלא משמע שקפד על הנגנב אם
הוא איש ולא קפיד על הנגנב אם הוא איש. ובפ' השני משמע איפכא שאמר כי
ימצא אי"ש נוכב נפ"ש ונומ' דקפיד על הנגנב שיהיה איש והנגנב אפילו נפש כל
דהו. וצריכים להקדים מ"ש במדרש משלי ע"פ לנער דעת ומזימה וכן הובא
במורחי זה הסדר עד כמה אדם נקרא נער ר"מ אומר עד כ"ה שנים. ר"ע אומר
עד שלשים ר"א אומר לא כדברי זה ולא כדברי זה אלא עד עשרים זהו במדרש
אכן בגמרא שלנו פ"ק דקדושין איתא חכוך לנער עפ"י דרכו ר"י ור"נ אד אמר
משיתסר ועד ך"ב. וחד אמר מי"ח עד כ"ד ע"כ. ועוד צריך שתדע מה שאית'
בפר"א הובא בילקוט סדר ויצא דלשבעה שנים נולדו ליעקב י"א שבטים משום
דלשבעה מקוטעין נולדו ע"ש נמצא ראובן הגדול שבהם היה כשנמכר יוסף בן
כ"ד שנה. ומכאן ואילך צא וחשוב לכל השבטים נמצא לפ"ז מן פסוק ונוכב איש
ומכרו ונומ' שנאמר בסדר משפטים כל השבטים חייבים אליבא דכ"ע מצדהנגנבים
דאעפ"י דלקצת מ"ד היה בתוכן מי שאינו איש. מכל מקום הרי בזה הפסוק לא
קפיד על הנגנב שיהיה איש רק מצד יוסף הנגנב תלה הדבר שיהיה איש. כמ"ש
ונוכב אי"ש ונומ'. ואם כן כיון שהיה באותו פרק בן י"ז כמ"ש בן שבע עשרה
שנה ונומ' הרי אליבא דכולי עלמא יוסף אינו איש. אכן מכח פסוק דסדר כי
תצא מה שאמר כי ימצא אי"ש נוכב נפ"ש מישראל ונומ' משמע איפכא דקפיד קרא
על הנגנב שיהיה איש ועל הנגנב אפילו נפש כל דהו. ואי"כ מצד יוסף הנגנב כולן
חייבין. אבל מצד השבטים שנגנבו יש מחלוקות. דלמ"ד עד כ"ה שנים או מ"ד
עד ל' נקרא נער ולא איש אם כן אפילו ראובן הקשיש שביניהם לא היה אלא בן
כ"ד שנה ופטור ומכל שכן הנולד אחריו. אבל למ"ד עד עשרים רובים חייבים
ולמ"ד עד כ"ב קצת מהם כגון ראובן ושמעון ולוי בכלל אבל לא הנשארים כולן.
ובזה אפשר לפרש מה שאמר ראובן הי"לד איננו ואני אנה אני בא דקראו ילד.
לאפוקי שאינו איש וא"כ אני לבדי בספק יותר מכולן דבשלמ' כולן יש להם אמתל'
כין שיבא עליה' מכח פסוק ונוכב איש ונו' ובין מפסוק כי ימצא איש נוכב נפש.
דאם יבא עליה' לקטרג מכח פ' ונוכב איש ונו' יאמרו אליב' דכולי תנאי ואמורא ייוסף
אינו איש ופטורי' מצד הנגנב שאינו איש אפי' את"ל שהמה כל א' איש. ואם יבא
עליהם מכח פסוק כי ימצא איש נוכב נפש דמשמע דאפילו הנגנב אינו איש
יאמרו הרי מכל מקום הנגנב צריך להיות איש והרי אליבא אליבא תנאים ואמוראים
דבפ"ק דקדושין הכ"ל אינם איש כיון שאינם בני כ"ד באותה שעה. אבל אני
הגדול שבהן ואליבא דכולי עלמא שם אינו נקרא נער אלא עד כ"ד שנה ומכ"ד
שנה נקרא איש וא"כ יבא עלי על כל פנים מכח פסוק כי ימצא איש נוכב נפש
כיון שאני בן כ"ד שנה ונקרא איש והיינו לפי שיטת דפ"ק דקדושין הכ"ל וזהו
אפשר מה שאמר הי"לד איננו רצה לומר שכולן יש להם אמתלא מצד שהנגנב אינו
אלא ילד בשנים וממילא באים להתנצל בזה מפסוק ונוכב איש ונומ' ומכל שכן
מפסוק כי ימצא איש נוכב נפש אבל אני אנה אני בא דנהי שיש לי אמתלא על
פסוק אחד דהיינו ונוכב איש כיון שזה הוא הילד וגם הוא איננו כלומר לא נמצא
בידינו ובזה הפסוק ונוכב איש כתיב בו ונמצ"א בידו ואם כן יש לי ג"כ התנצלות
עז"ה. אבל מכל מקום אנה אני בא מכח פסוק כי ימצא איש נוכב נפש. ובזה
מדויק מה שאמר רש"י ז"ל אנה ונומ' אני בכור ונדו"ל שבכולן ויתלו הסרחון בי
רצה לומר להיות גדול וקשיש שבכולן יש לי לדאוג טפי שכבר הייתו לאיש וכנ"ל:

ובזה אפשר להבין מה שאמר שמעון ולוי אחיו ונומ'. ויש לדקדק הרי
כולם היה בעצה אחת שהרי נאמר ויאמרו איש אל אחיו ועתה
לכו ונומ'. ונהי דראובן היה נקי מאותו עון מ"מ למה לא חשד שאר השבטים.
ור"ל אמרו דשמעון ולוי אמרו זה לזה לכו ונהרגיהו והיינו משום שהם הוכיחו כן
מחה שאמר שמעון ולוי אחים דמשמע שלא האשים אלא את אלו. ומזה נדע

דויאמרו איש אל אחיו היינו שמעון ולוי אבל היא נופא קשיא אכן אפשר דיעקב
הכריע הלכה כמאן דאמר בפ"ק דקדושין דמשיתסר עד כ"ב שנה נקרא נער.
ומכל"ב שנה ואילך נקרא איש ונמצא הקולר תלוי על שמעון ולוי שהיו אז בני כ"ב
כי ראובן שמעון ולוי יהודה נולדו עפ"י החשבון הנו"ל בחמשה שנים. אבל שאר
השבטים לא היו בני כ"ב. ומאחר שידע יעקב דראובן אמר למען הצילו מידם
ויהודה אמר מה בצע. אם כן לא נשתיירו לענשם בשביל פ' איש כי יגנוב
אלא את שמעון ולוי ולא הנשארים אפילו הסכימו. ושפיר קאמר ויאמרו אי"ש אל
אחיו ונו' שהכתוב קראן בשעת מעשה איש עלשם שהיו בני כ"ב. וכמאן דאמר
משיתסר עד כ"ב נקרא איש וממילא חיובים מכח פסוק איש כי יגנוב וכנ"ל:

ובזה מבואר מדרש הזוהר הכ"ל דסמאל ואשר עמו באו מתחלה מתוך פסוק
ונוכב איש ומכרו ונמצא בידו כדי לחייב בזה כל השבטים משום דחשב
למשפט דאפילו יוסף שהיה צעירי הצאן בן י"ז נקרא איש ומכל שכן שאר השבטי'
וממילא יוכל לבא עליהם גם מפסוק ואיש כי יגנב נפש ונומ' כיון שכולן נקראים
איש ואלו מתחילה מיד היה בא בפסוק ואיש כי יגנב נפש ונו'. יבינו מדברי
שם"ל שיוסף אינו איש והיו משיבים לו דאפילו לדבריך הרי יוסף אינו אלא נפש
נקרא אם כן מניין לך שהשבטים נקראים איש. אבל מכח פסוק ונוכב איש
ונו' יבינו שכוונתו שיוסף נקרא איש כי מי"ג שנים ואילך נקרא איש ואם כן כולן
חייבים בו. אבל הקדוש ברוך הוא השיב לו ונוכב איש כתיב ויוסף לא איקרי
איש כי אליבא דכולי עלמא יוסף אינו אלא נער בלכל הפחות עד כ"ב שנים נקרא
נער וכנ"ל. ולזה אמר הרי כתיב ואיש כי יגנב נפש דלא קפיד על הנגנב אם
הוא איש רק על הנגנב ואתא קרא דכי ימצא איש נוכב נפש לגלוי ארישא דמה
שאמר ונוכב איש דלאו דוקא ואתא קרא דנוכב איש לגלוי על ואיש כי יגנב דלאו
דוקא אם הנגנב הוא איש אלא אפילו אינו איש זה היה קטרג וממילא מבואר גם
מדרש הנו"ל והבור רק אין בו מים ונו' אין בהם תורה וכו' דכתיב כי ימצא איש
נוכב נפש ונו' רצה לומר הם סמכו על פסוק ונוכב איש ונו' וסברו דיוסף אינו
איש ונמצא בידו כתיב ויוסף לא נמצא בידו וכמו שבאמת השיב הקדוש ברוך הוא
לנחש כשבא מכח זה הפסוק וכנ"ל. במאמר הזוהר הכ"ל ונעלמה מהם
פסוק מסדר כי תצא דכתיב שם כי ימצא איש נוכב נפש דמשמע אפילו נפש כל
דהו. וכמו שאחר כך טען עליהו הנחש הא כתיב כי ימצא ונו' ואין להם שום
התנצלות. וכמו שיתבאר עוד דכבר הוינן בזה המדרש מה ענין שני הבורות
שהיו שם אחת מלא צרורות ואחת נחשים ועקרבים ומאי כ"מ מזה:

אכן אפשר מלמדינו ההתחכמות של השבטים כמה עייני בדינים ורצה
למצוא פתחון פה מפני מדה"ד שלא יקטרג עליהם שגם הם ידעו
פסוק ונוכב איש ונמצא בידו ונו' דנהי דאשטמותיהו פ' ואיש כי יגנב נפש ונומ'
וכנ"ל. מכל מקום זה הפסוק ידעו ולפי דשם כתיב ונמצא בידו לכך נשמרו
שלא להשליכו לבור מלא צרורות וכו' דזה הבור היה רשותן כי נשתמשו באותו בור
לזרוק אשפה וצרורות שלהם כדרך תשמישן והרי הוא רשותן ואילו הביאו אותו שם
הרי היו מביאים אותו לרשותן ונתקיים בהם ונמצא בידו דלאו דוקא בידו אלא
ברשותו וכדאיתא בגמרא וכמו שיתבאר עוד. לכך לא הכניסוהו לרשותו כלל
ואפילו לבור שהיה רשותן לא השליכוהו אלא בעודו עדיין חוץ מרשותן השליכוהו
אל הבור שהיה בו נחשים ועקרבים ולא נשתמשו באותו בור ושם לא נמצא בידו
אקרינן בהוי ואם ובא עלייהו מכח פסוק ונוכב איש ומכרו ונמצא בידו יכולי' לחייב
שתי תשובות ה"כל כמו שהשיב הקדוש ברוך הוא לנחש כשבא מכח זה הפסוק
וכנו"ל. אבל הכתוב מכריז שנתרוקן בורו של יעקב דכתיב כי ימצא איש נוכב
נפש ונומר. ושם לא כתיב לא איש ולא נמצא בידו ומאי אהני רמאי ברמאותיה
וכאמור:

ועדיין צריך להבין במאמר הזוהר הכ"ל. מה שאמר ואנן חמינן עיות
דינא דאיתעביד וכו'. וקשה הרי לכאורה הדין דין אמת ולמה
נקרא דין מעוות. ואפשר לומר דהגע בעצמך דמכל מקום קשיא קראי אהדדי
דכאן אומר ונוכב איש ונומר משמע דקפיד על איש ועל נמצא בידו. וכתיב כי
ימצא איש נוכב נפש ונומר משמע אפילו אינו איש ואינו בידו. אך אפשר פשר
דבר דבפ' דונוכב איש ונומר מסיים מות יומת משמע בבית דין דחייב מיתה
בידי אדם. אבל בפר' כי ימצא איש נוכב ונומ' בת' ומ"ת משמע בידי שמים
דשמא אפשר אם הנגנב הוא איש ונמצא בידו אז מות יומת ואפילו בבית דין
דחייב מיתה בידי אדם משום דחמירא. אבל כי ימצא איש נוכב נפש ולא איש
וגם לא נמצא בידו אז מיתה בידי שמים מכפר דעל ידי שמת בידי שמים מיתה
מכפרת והנה לפי מה שנתנצלו השבטים על פסוק ונוכב איש ונמצא בידו
באמרם יוסף אינו איש ולא נמצא בידן אם כן פטורים מדין אדם דהיינו גם מדין
מלכיות שמגיע תמורת דין אדם דאע"פי שבטלה סנהדרין דין ארבע מיתות לא
בטלה מי שנתחייב הרג נמסר למלכות וכו'. ומיתה דידהו מיפטר עליהן
וכמו שמסיק במאמר הכ"ל דהא מיתה מכפרה חובין. ובזה מקוים פסוק ואיש
כי יגנב נפש ומת וכנו"ל ואם כן כיון שהשבטים כבר יכולים להתנצל עכ"פ מפסוק
ונוכב איש מות יומת וכמו שטען עבורם הק"בה הא יוסף לאו איש ונו' ולא הי' יכול
לבו' עליה רק מכח פ' כי ימצ' איש נוכב ונו' ומ"ת דהיינו מית"ב"ש אבל לא היו חייבי
מיתת ב"ד או מלכיות שבא לעומו' מיתת ב"ד וכן נודנו בדין מלכיות וש בזה

פירוש הרין דרוש קדישין נס לאחר שמתו הוציאו לחלצה וכו' וכ"כ ד"ה ולפיכך את"ל דנכנסים רשאין לא מיתה בידי שמים וכאן במכרו למלכות כלומר קיבלו מיתת בית דין וכלחמור :

ובזה לפשר להבין מ"ש להם יהודה מה נבצע כי נהרג את אחינו ונכסינו את דמו כלומר ומכרנו לישמעאלים וידיעתו לא תהי בו ונמצ' . וקשה למה לישמעאלים דוקא ומה וידיעתו לא תהי בו דקאמר . אמנם לפי שחית כ"ב הכתובים בנוגע ככה מישראל אינו חייב עד שיכנסנו לרשותו וכו' וכנ"ל . ולזה אם נהרגהו ונכרו לחבירו או לאחד מן הקרובים של הנגנב חייב וכו' . תבין תכלית הדבר שפת ת"ל תכי טובה ר"ש אומר מלפיו עד שיגלנו מרשותו ולת לחמרת חייב תבי פטור ע"כ . ובתנו שם התוספות בד"ה עד שיכנסנו לרשותו וכו' ולפשר דלזם הנגיה לפלוגי ברשות נעלים חייב כדלאמרין נבי גניבה וכו' . לי נמי הכא דפטור ר"ש מכרו לקרובים משום דנעשין עד שיגלנו מרשות לחבירו"ש ברשות נעלים לא מהני כלל ע"כ . ולפ"ז נראה דעצת יהודה היה לכו ונמכרנו לישמעאלים היינו לקרובי ופטור לדעת ר"ש . ותבין לת"ל דקי"ל כת"ק דפליג עליה ואיהי נמכרו לקרובים ר"ש לפשר נמצא ככלן היתה לאחר דהיינו וידי"ו לא תהי בו ר"ל נשאר עלמו שלא ינגוב אותו כדי שלא נמצא מתפלה אותו לרשותו דהרי הנגנב קונה ברשות נעלים ורשותו מקרי משל"ה לם יהיו תבינו בין פשוטה לרשותו משם ובין בהנגב ברשות נעלים נמצא מקרי הכיסו לרשותו לדעת ת"ק עכ"פ דבשלמ לדעת ר"ש דפטור מכרו לקרובים ל"פ מכ"ש דהנגב לא מקרי לרשותו וכ"ש התי אכו"ל לחבל שמת הלכה כת"ק דמכרו לקרובים חייב והיינו על כרחך בנמכרסו לרשותו או לכל הפחות בהנגב לכך נאמר מלהנגיבו וידיו לא תהי בו וממילת פטורים תלמיד ד"ש ולכך כשמכרוהו לישמעאלי נאמרו מלהנגיב אותו הם ע"י המכר הן הכור והמדיינים עצמם מפרשו הן הכור וכ"ש ויעברו אנשים מדיינים וימשכו תבינו את יוסף מן הבור ומכרו אותו לישמעאלי דר"ל דקמדייני מפרשו ולא הנגבי ע"פ וכן מצינו דלישנא דמשמעות הם מצינו שתורגם הם המשיכו אותו דלשם לא כן יאמר ויעברו אנשים מדיינים וימשכו תבינו את יוסף שלא כדלאמרן והיינו משום שלא רצו להנגיב אותו דל"ל תכי קונה עליהם ונמצא ניזו דקיימי ברשותו והן חייבים לדעת ת"ק תכי במכרוהו לקרובים וכלחמור וע"ל פדר ויתי שני :

מקץ שני

במדרש רבה מפדר הקודם לא נתתי ולא שלותי ולא שקטתי ויבא רוגז לא נתתי מעשו ולא שלותי מלבן ולא שקטתי מדינה ויבא רוגז זה יוסף ע"ה ולא קחשב נרת בלהה . ועוד למה נתתין עד נרו רוגז של יוסף שלא מתתוכן למכר על שחר נרות שעברו עליו ולא קיבלם כל אחת בשעתה . ועי"ל מ"ם לא שלותי מפשו חס על הכעב שהיה לו ומשמו של דבר הבכורה והברכה שהיו לקח ממנו הרי הוא מרמה את עשו כמ"ש ויעקבני זה פעמי' ואיך נעקב ווי על שלא נם מעשו והרי של זה היה לעשו למעוך לא הוא על עשו . תלת ולאי קשה על מה שרבקו עשו בשומו מניח לבן כמ"ש וירח נייבר לו ועו' . ת"ל קשה למה הקדים לומוק על עשו טרם שנעשק על לבן ולי"ב מי"ל להקדים נרת לבן לנרת עשו :

אמנם טרם כל דבר נבירין לבי למוסרי נבעין יוסף מכתעם בתמוד רעם וכמה נעור נעטער אותו הנדיק וכמה לוכיו נכתבו עליו למה ועל מה בן ולמי לקייים נזירות בין הכתרי קשה למה הורע כח יוסף שמכולן לא נלכדו תלת יוסף למה בו דוקא מת כע"פ לנבות תובו . בן לאת שנכבר מלמרו מחת לם כל מי פיימן ח מנאתי שכל השבטים לקיתן נולדו ב"ל מוברכו להמיית פדרין נפשם וכו' ומנזירות בין הכתרי . תיינה עליכן עבודת משם קנין בנוף ובתקיימה ע"י יוסף שהיה נזכו קבני למנרים וכו' ונרע פרישו ע"י שכרנם ובלות נמרי וכו"ע"ם . ומחוכח דבר לכאורה שמעבו דנזירות נעבדות ושינוי שבנ"ז עליה"ם היינו משום שהיו מריכים לפדות את עצמן מרשות לחבירו על שכולנו בח"ל נכחיר לחבירו ומכח בן היה להם ליוסף קנין הנוף כי היה להם בו תפיסת הנוף משעם הב"ל . ועל ידו נשכחו לחבריו כל השבטים ובדו לת עצמן בשבדות ושינוי שהיו לחם שם יוסף פדה את עצמו מן ומרכם נחכמתו לכל מצרים . תלת דאמרי קו"ה נמה בכל הנורל על יוסף להיות להם בו קנין הנוף טפי מכולן . תבל לבי לומר לי משם שלת שלחתיו בשום כפר תבל נדרך תפצרי ים לומר מתפר שיעקב לחבר לעיל פדר ויתי לם היה בו ובל לחבר תתן לי עשר תעשרנו לך שלת"ל כפל מעשר להיות כל מה שיכנל בין ממון ובין נכיס בח"ל נדרך ליתן תפלה מזה מעשר להק"ב ולחלי"ב כך מעשר שני לרשות לחברת כיון שכינל לותו שם והוא מבוחר עפ"י מה שלחתי בגלחכני כ"ם ישראל בח"ל עש"ו נטפרה הם לכניסול להתלבש בשקו"ב רוזה שפע ליעקב בשורן בח"ל נדרך כניסול להתלבש בלותו שר של ח"ל וכלחלו ח"ל הפפע בח"י שני לחבוני" וכבר הלרכנו בזה במקומות לחברים שזהו הטעם ש"מ ר"ל עשר תעשר בע"ל שם ללו היוצא הפרה זה עשו וכו' . וכיון שיעקב לחר וכל לחבר תתן לי בע"ל משום בין ממון ובין הבנים ובשלמא ממון קיים ע"י לותן פיתן הכו"ל דמ"ם מתי מעט נם מהני לנתיב ר"ת לחבל"ל בר"ל שמוברם מהי לישראל הדרחונות שבלח על עשו המעשר ובדחיתא בפר"ל הושתק סדר וישלח ישקב לפני עשו אחיו לחבל מן הבנים יניע המעשר דוקא על יוסף דכיינו לאחר שחפרישין מעשר מן הבנים להק"ב ישחרו עשרה כי בניימין לא נחשב למכין זה המעשר ויפול הבחל הבנים ליוסף דמה שנפרש ובכל לוי לחלק המקום מבואר במדרש שהפרים מהק"ב נכורים והתחיל ושמעון וזבול ומנה ובכל על לוי לו משום שהתחילו בניימין שהיה בחני חמו כלותו פרק ומנו למפרע מעו לכן מעשר נבוה לאחר יעבר בקשבט נמנה למכרע ועלה העשירי לנוי ובדחיתא במדרש . אלל כשבח לפרוש חלק של סיטרא לחרא עפ"י דרכיהו הכ"ל לא שייך למכות לאחרים אלא מתחילין מרלוזן והולך ומונה ובוסף העשירי על יוסף כיון שכבר נוטל לוי לחלק נבוהן וכ"ל והו לפשר" מ"ם רלוזן הילד לחיננו ואני לבה לחי בח תכר פי' בו כמה פי' ולדרכינו זה נתירץ לרלוזן לעמוד דמלאחר שיוסף לחיננו ל"ב יפול שנורל עליו לסיטרא לאחרא כמין הסוזר וזהו הילד שהוא מוכן לנד רש"י לאחר" לפיתו העשירי הוא לחיננו ול"ב לבה לחי בח מי יודע להיכן אבי בח דמעתה לחי עלול לנפול לנורל שר ק"ל מעשה הבוכר . ולולי בז"ם נני לוה ולאחר ילדה בת . ו"ל בחלת ולאחר לקחר דקחמר מפ מלמדנו זה לכן עפ"י דרכיהו ים כלן נדול דהבה דינה היתה לי"ל בנגיס של יעקב ול"ל לפשר מתפלה היתה היא מוכנת לנורל סיטרא לאחרא ולאח"ר דייק ר"ל לסיטר לאחרא דכן בחבון העשר לאחר שהפרים לת לוי לנורל הק"ב נפשרו עשרה ודינה היא בעשירי ויפול הנורל עליה להיות כתכבת לסיטרא לאחרא וכן עלה על דעת יעקב כשהתפללה דינה לפשם בן חמור הקוי . שהוא משעם זה שסייבת היתה לסיטרא לאחרא כשוד ולאחר ילדה בת וכאו שיתעלר בן לאחר ולפשר בחלמת היתה רלויה בשניל זה לעשו . אלא מפני שיעקב נתנה בתינה ונפל לות" דכח

ויתן לו פרעה שר בית סוהר וגו' הרי כל ומן שלא נתנלו אמר כדאין הכתוב בכותי וכו' ואת כל כלי ביתו ואת כל אשר לו וגו' וכן וכל אשר יש לו וגו' ובזה אפשר להבין בריכות יוסף אע"פ שלא נבראו לו ע"י שיעבוד ויציו · וכמו שכתבתי לעיל בסוף המאמרות ואפשר לומר עוד מה ביקש לבן וכו' שפרעה את נזר שלא של הוכרים ולבן ביקש לפקוד את הכל כ"ל הרי שניהם לבדם אחד כתכונתו דכמו שכרשה בנזירותו כך בטעה זו שע"י שיעבוד זה ירבו את עמנו מרבות לפרעה כך לבן אמר הבנים בני וגו' היה בא בטעה' וגם בפקוד הכל כ"ל ומה בין זה לזה שפרעה בשביל טעה זו לא החזיר כ"כ ולא נזר שלא על הוכרים ולבן שבא מכח טעה זו ונפקד ביקש ע"כ לא קדר את הכל · ויתבאר כמה פרד כי תבואו ד"ם תוכך לפי ירד מנרשיה ויער שם וגו' :

ואפשר דלכך כשפח יעקב אבינו לבן בקש המעשר מתקניבו ונתן לו כדי לפרוע בהם מיד עשו את הממון שלו כי מיניע לו ממנו המעשר מטעם הנ"ל ולכך הפרים מהם תק"ן בהמות לפי שהיה עדרו ממשת אלפים ת"ק ובדקתיה בפר"ח הועתק בילקוט ישלח ע"ש · ושוב נתירה מה שעדיין יש לו אלף יעשר בנים שלא נפקדו עדיין והוא לא ידע שעתידי' במדרים להפקדו ובפיר שמח יפ' מזכבשיו ע"ש עשו לכך לפשר ויקח את בניו וגו' ואת כל אשר לו לכך מתנות פירש"י מתנה ממון לחוד ומתנה בנים לחוד ו"ש יש יעשו לי המתנה הראשת והכוונה להיינו למתנה ממון והיינו המתנה הנשתר להיינו מתנה בנים לפליטה והיינו שמתנה ממון יהיה פדיון הנפשות כי פדיון ממון נופל כנר שלחתי לו המעשר ועכשיו כל מתנה הממון יהיה פדיון הנפשות · ולכך כשפר רחה עשו את הבנים פגעו וגו' אמר מי אלה לך ויאמר הילדים אשר חנן אלקים את עבדיך · ויאמר מי לך כל המתנ' אשר פגשתי פירש"י לרעל המתנה אמר ע"ש · פרי שלא עשו על שטיה הן על הנפשות מי אלה לך כל מר מי אלה להיות שלך שהרי לא נולדו בשותף ונריכין פדיון · אך שלא על הממון מי לך כל המתנה וגו' רמז שתיכים שלך מטעם הכ"ל · והנה לפ"ז לא נפקדו עדיין בחותו פרק שלא הממון ע"י המעשר שעשה שלא עשו לבל הנפשות נפקדו ע"י יוסף שהיה לפרעה לומר הנוף וכו' ומתוך עם ע"י הקטיפה דרב הנ"ל :

מכלל דברינו אלו שמעתו דלבן ב"ם הבנות בותי וגו' ועשו שאמר מי אלה לך ונו' מי לך כל המתנה וגו' ומעשה דיעקב שכשעלה בשכם הסוי ויבוא יוסף שמוכר למדרים כולן נתו עליו מכח טעה לפת ובן לפת דעם זה מבואר מאליו ומעצמו מדרש שהתחלנו בו ב"ם לא כתבתי מעצמו · ולא שלותי מלבן ולא שקטתי מדיבה ויפן עלי רחנו של יוסף · דהשתקפה רחשובה יפשט השכל שיעקב סיפר לרעשה כיבות אלו ובולן בתו עליו מכח טעה לפת כמו שבתבאר כל לפת ולפת בדברינו אלה בסמוך :

אלא דעם זה לא הוכח למו מה שיכיח מדר מהוויי שהקדים מעשה עשו לקדם למעשה לבן וכמו שהערנו בפתיח דברינו · לכך לפשר לומר דקשים לי לתינו יעקב דמיתר שלא כתבתי מעשו וכח שלי מכח הכבודה · ל"ל קשה למה לא שלותי מלבן דהיינו מה שעשו היו רדפו בשובו מבית לבן שהיה על פלר הכבודה שע"י הכבודה לקח מחנו הברכה וכמ"ש ויעקבני זה כמעמי הרי דבל עליו לומר שכך היית מדתה כי ומוטל מחני הכבודה · ועשה הרי בלא"ה נתי לחי הכבודה ובדין הכבודה שלי כמשל שפפרת וכפירש"י ז"ל · שבשביל כן בא לעשב עליו וחשוו בעקב ע"ש ולא ע"ש מה שהוא רוקח אותי ס"ל דלפר פשר דקשה הולכים בכבודה ועשו הכבוד · ל"ל קשה למה ריחני לבן בלחודי בשה שבתן לי לאה תמומת רחל בל"ו ז"ל דבדין עביד דלפר שיעקב יש לו שני בנים ולבן שתי בנות מסתמא משמים בזוגר ע"י ה"ק שהבדולה שהבדיל דהיינו להבכו" והקטנה לקטן וכיון שיעקב הוא הבכור כמשל שפפרת בל"ל הרי לאה ליעקב ממילא כדין עביד לבן שהבכיר לאה ליעקב · ולבל ל"ל מוכרח שלכן הוא הבכו" ל"ל קשה למפרע למה לא בתי תעשו על דבר הבכורה והברכה הרי הוא הבכור בלא"ה ול"ל מ"ל לאחר מהם דדכותי שלא כדין · וכן מ"ש ולא שקטתי מדיבה ויפן עלי רחנו של יוסף לפשר לומר דוקא תלוי בזה שלבד מה שהוא מבואר מתוך ההקדמה שבשביל שהיה יעקב בתה שתפשה דיבה לפיטר לפרעה לשכם בן חמור היתי מסיפדא לפרעה משום דוחק"ר ילדה בת כי היתי מניעה לפקפן להיות היא העשירי שם בפרש את לוי לפקן בבזה וכמו שהתרכנו בזה לעיל · ולפ"ז מבואר דשפיר קשיא ליעקב דל"ל למה ויפן עלי רחנו של יוסף הל"ל מה שהוא מבואר משום מה בתבינן בתמרו ולא"ר בנם יוסף ורחל שיוסף הוא בלחוד וכתפם בשביל כן למדרים לבל ל"ל למה כתפשה דיבה לפקר וכמו שהתרכנו מזה לעיל :

אמנם מלבד זה יש לומר בהקדים מ"ש בזוהר סדר ויפלח ותבא דיבה ונו' · כתיב לא תעשון כשור ובמור יקדיו ככך מתקברן מקטרגי עלמא וכו' ושמעון דהוה שור לתת על לחור וקטרא דיה בנין דלא יתחברון בהדדי · לבתר לתת ולתלים בשמורים · יוסף דהיה שור · ומורים דתיכון חמורים דכתיב בהו לחבר בשר חמורים בשרם וכפי שמכרתו למדרים · על כן לבתר בני יעקב נפלו בין תיכון חמורים עד דמיתער לו בשלקדמין ובירה לתיכון מחורים לבדיל לון ולבתר תוקפיהון מעלמא ולפוק לשור מתתו ה"ל ויקח משה את עצמות יוסף עמו · מ"מ כך לתת שמעון בקדימתא על ההוא חמור לתעבר עלייהו דם לתתגורו ולבתר ויהרגו כל זכר כנוב' דל עבד הק"בה ע"י לוי בתיכון חמורים כמדרים בקדימתא דם ולבתר ויהרג ה' כל בכור בתרך מנרים בכור בתי'

מקץ שני

דהיכוך מזה עשו ע"י מעשה שכם דשם אדרבא שואפים עלעפר ארץ בראש דלים
ר"ל דרכו על ראש אנשי שכם שהיו שוכבים הרוגי ע"פ כל סוגות ומכח כן אדרבא
ודרך עניים יטו שנעלו דלת מן הגרי' והעו דדרך ה' דרך ה' יטו ולא פתח פתח
לגרים ואפשר דזה עצמו מ"ש יעקב אליהם שמעון ולוי אחים ואיתא במדר' אמי'
ביוסף וכדי שלא יאמרו הרי אדרבא מכח כן נתוספה על ידו בישראל כמה גרים
לו"א כי באפם הרגו איש זה שכם וחמור שנתשבו כאיש אחד. וברצונם עקרו שור
ר"ל שעקרו ע"כ שורן של גרים וכדאיתא במדרש על זה וא"כ זהו סותר לט עצותן
דמה שגרמו טובה ביוסף הפסידו בשכם. וכן להיפוך דעל שכם לסודא אלו לא
מכרו בכסף צדיק הייתי אומר דשכם גרמו כן לעצמן במה שקברו שור וחמו יחדיו
ואדרבא שמעון ולוי נשתדלו להפריר שור מחמור ע"י שלקחו דינה מבית שכם בן
חמור וכמו שנתבא לעיל בסמוך עפ"י מאמר הזוהר. אבל א"כ למה מכרו בכסף
צדיק דאז הם עצמן סורו וקברו יחד שור זה יוסף בחמורים אלו המגרים אשר בשר
חמורים בשרם וכמו שנתבנו לעיל כמצא ממ"כ קשיא חדא. ומ"מ אי לאו דאיש
ואביו ילכו אל הנערה דהיינו מעשה בלהה הייתי אומר דלעולם על מעשה שכם
כאמר תירץ הנ"ל שנתכוונו להפריד שור מחמור ואי משום מעשה יוסף הרי כבר
כתבנו בסדר וישב ראשון דטעו השבטים במאמר הקב"ה שאמר גוי וקהל גוים
ממך יצאו. ואחרי רז"ל שנאמר לו כן על בנימין קהל גוים הרי עוד אחד וכו' והם
לא ידעו שעתיד אחד מהשבטים להקלק אלא חשבו שאחד מן השבטי' מסתלק מן
הסשבון ועתיד להוליד עוד אחד במקומו ונתנו עיניהם ביוסף והוכיחו כן ממה
שעם כל השבטים כוליד תאומה חוץ מיוסף כדאיתא בפר"א ואעפ"י שבאמת הוא
מטעם דאסכת בת פרעה היתה מיוחדת ומזומנת לו. אבל אינהו לא יעו מזה
והוכיחו ממנה שיוסף אינו מן התשבון מטעם שיעביר מן העולם מכח שמן ע"ו
שבו שעתיד להשיא לבעלי וכמו שארז"ל והארבנו בזה שם עיין עליו הרי יש להם
אמתלא על יוסף. אבן א"כ איך איש ואביו ילכו אל הנערה דהיינו מ"ש וישכב
ראובן את פלגש אביו דמשם אדרבא מוכיח שהשבטים למדו דא"א להוסיף על מנין
השבטים שכבר מולדו וידעו דקהל גוים נאמר על שם שאחד עתיד להתחלק דאל"כ
קשיא על ראובן והוא דעל מ"ש וישכב את פלגש אביו כבר ארז"ל כאינו משכ' ממש
אלא מתוך שבלבל יצועי עלה. והיא נופא מה שעשה כן המליץ עבורו בזוהר סדר
וישלח לפי שידעו שאין להוסיף על מנין שני עשר שהם כנגד י"ב מזלות י"ב גרופי'
וכו' וראה שאביו רוצה להעמיד עוד בנים ויפל בנין זה לכך בלבול יצועי עלה
ע"ש וא"כ אי סלקא אדעתך שאחד מן השבטים עתיד להסתלק ונאמר קהל גוים
על שם שיוליד עוד שבט אחד במקומו של יוסף א"כ למה בלבול יצועי עלה דא"כ
אדרבא הדין עם אביו היה להול ד"בן במקום יוסף לקיים מ"ש לו הקב"ה קהל
גוים אלא ע"כ ידעו דקהל גוים נאמר ע"ש שעתיד א' לחלק ולעולם לא על סילק
יוסף נאמר וא"כ הדרא קשיא לדוכתא למה מכרו בכסף צדיק וזהו אפשר מאמר
ראובן הילד איננו ר"ל דמאחר שיוסף איננו ועת למפרע ודאי מ"ש לאני קהל גוי'
היינו שעוד צריך להוליד אחר במקומו א"כ אנה אני בא על מעשה בלהה דא"כ
שלא כדין הייתי מקלל יצועי עלה וכנ"ל. הרי לפ"ז דמכח שאיש ואביו ילכו אל
הנערה חוזר וניער על מכרם בכסף צדיק וכאמור. ומ"מ אי לאו דעל בגדי חבולי
יטו דהיינו מעשה תמור כדאיתא במדרש על זה. הייתי אומר התנצלות אחרת
על ראובן על ויגל את פלגש אביו דאפילו למ"ד דוישכב ממש את פלגש אביו לא
חטא ראובן בזה דמאחר שהיה פילגש אביו כמ"ש וישכב את פילגש אביו. ואיכא
למ"ד דפילגשים בלא כתובה וקידושין א"כ הרי לא שכב אלא עם מפותת אביו כיון
שלא היה לו קידושין בה. ומפ"ש למ"ד עלבון אמו תבע דפשיטא דלא חטא במה
שבלבל משכב פילגש. בעלמא בשביל עלבון אמו אבן ע"י מעשה תמר נסתר זה
דשם מוכיח שפיר דאפי' בלא קידושין אסור דמתקריא אשתו לכל דבר אפילו היא
בלא קידושין ואגב מתישב לן לשון איש אל אביו ילכו אל הנערה דלא קאמר ילכו אל
אשה סתם וצריך להקדים מ"ש במעשה יהודה ויהי כמשלוש חדשי ויוגד ליהוד לאמ'
זנתה תמר כלתך וגם הנה הרה לזנונים וי"ל מכיון שכב' אל זנתה תמר מה צריך
לומר בסוף לזנונים מה היה המקרא חסיר באמרו זנתה תמר כלתך וגם הנה הר'
ועוד וגם הנה הרה מיותר דהל"ל זנת תמר דעל הזנות באו לדון ולא על ההריון
אבן אפשר לפי מ"ש במדרש רבה בפ' ע"כ יעוזב איש אביו ואמו ודבק באשתו וכן
איתא בגמרא בקידושין דבן כח שיחד שפחה לבנו ובא אחד ובא עליה חייב מיתה
ששום דבא על אשת חבירו ומקשה שם במדרש ואי הראשון קנאה. ומתרץ אין
תשום דבעילה בב"ג קונה שלא כדת התורה פי' דבייחוד לחוד קונה בב"ג ועש"ש אלא
שלאח"כ נתחדשה במ"ח הלכה שצריך קידושין גמורין בבת ישראל. והנה במעשה
ממר לכאורה קשה למה חייבה מיתה על זנות שלה והלא פנויה היתה ואפילו אם
ת"ל שדנוה בשריפה להיות בת כהן מ"מ בת כהן נופא אינה אלא כשזינתה מן
האירוסין דוקא. אלא ודאי מטעם הנזכר דמאחר שנבעלה לשנים כדרך הזונה
פי קדישה היא בדרך מסתמא אינה קמקדת לזנות עם אחר דוקא ואם כן אם
לא היתה תמר מעוברת ומצאוה שזינתה אפשר לא היה פוסק עליה דין מיתה
כיון שהיתה פנויה ושמא לא בא עליה אלא הוא אבל מאחר שהוגד לו שהיא הרה
ותמר היתה בתולה כשבא עליה יהודה שהרי שלא כדרכה שמשו שני בעליה עמה
כמו שארז"ל. א"כ ודאי זנתה משנים ונמצא הראשון שבא עליה קנאה ונעשה לו
כא"א וכשבא עליה אחר הרי יש לה דין אשת איש שזינתה לכך דן עליה מיתה א

משום שכאשר הגידו ליהודה שנתעברה וחירגיש יהודה שודאי היא הקדישה
אשר בדרך אשר בא הוא עליה פעם אחת לבד ומאחר שנתעברה א"כ ודאי בא
עליה גם אחר א"כ אם הוא בא עליה ראשונה הרי מחייבת מביאה שנייה דהוי
כאשת א"ש לראשון ויהודה אינו חייב כלום כיון שהוא היה הראשון ואם הוא בא
עליה שנית הרי חייבת מיתה מכח שהיא כא"א לראשון והיא והוא חייבי' מיתה
וזהו אפשר מ"ש היא מוצאת במדרש היא והוא חייבים שריפה ע"ש במתנו'
כהונה והוא מבואר לדרכינו ועיין סדר בחקתי שם תמצא נחת עפ"י חרגום
ירושלמי. וז"ש לו זנתה תמר כלתך ר"ל זנתה פעם אחת וגם הנה הרה וממה
שהיא הרה מורה על זה עוד לזנונים כלומר לזנות אחרת דמאחר שנתעברה ואין
אשה מתעברת מביאה שנייה א"כ הרי חייבת מיתה לכך אמר הוציאוה וגו' וכנ"ל
ולבסוף אמר צדקה ממני ואיתא במדרש רוח הקודש אמרה ממני יצאו הדברים
כבושים שהצריכה לרוח הקודש שהפיע אז בבית מדרשו של יהודה להעיד שלא
זנתה גם עם אחר אלא עפ"י גזירת הקב"ה נתעברה מביאה ראשונה ועל סדר
ויחי בסיגנון אחר. כלל העולה דמשם מוכיח שפיר שאפי' בלא קדושין אלא
בשבא אחד על פנויה הרי היא לו כא"א וא"כ גם הכא לא יהא בלהה אלא כלגש
אביו בלא קדושין כיון שאביו בא עליה קנאה אעפ"י שלא נתכוון לקנותה שהרי
ב"ג קונה שלא כדת וכמבואר שם בגרפש הנ"ל. ושוב בא ראובן עליה וחייב מיתה
אז אפילו בלבול בעלמא יצועי עלה הרי בלבול יצוע אישות ממש וזהו ואיש ובנו ילכו
אל הנערה ר"ל לא יהא אלא נערה בעלמא דהיינו פנויה ומיד שאיש בא עליה
קנאה ושוב אסור היה ראובן לבא עליה וכאן ואיש ובנו ילכו אל הנערה מה תאמ'
שאביו לא קנאה כי תפס דין תורה כפי שנתחדשה במ"ת באופן שבית אברה' נהגו
עפ"י כתור' ולא כב"ג. א"כ למה יהוד' על בגדי חבולי יטו ר"ל בשביל בגדי שנתן
בערבון לתמר ימו אצל כל מזבח שבא אצל הב"ד שהם אצל המזבח לדון על זה
אם חייבת מיתה אם לאו הרי אין לה משפט מות אם היו נוהגים עפ"י התורה
וכנ"ל. אלא ודאי היו דנים באותן הימים בזה כדין ב"ג שהראשון קנאה וכמבואר
לעיל אם כן הדרא קשין לדוכתא ועל כן על ארבעה לא אשיבנו דממ"ג אחת
מהם אלי תירוץ כיון שהתירוצים סותרים זה את זה ופאמור:

ואפשר דשיעור הענין כך דעל ג' פשעי ישראל היה אפשר להשיב עליהם
וליתן התנצלו' על כל אחת ואחת אלולי הארבע' מה שמכרו בכסף
צדיק נסתר ע"י כן כל הג' תירוצים שיש על ג' הפשעים ההם וב זה מדוייק מ"ש
על מכרם בכסף צדיק השואפים וגו' ואיש וגו' דלא קאמר מלת על רק בדבר
מכירת צדיק ועוד שסידר עון יוסף ראשונה אלא ודאי שבזה פי' דעון ארבעה
אשר עליה אמר ועל הארבעה לא אשיבנו הכוונה על שמכרו בכסף צדיק דזה
גורם שלא אשיבנו ואינו מוחל גם על ג' פשעי ישראל הנותרים שבלא זאת היו
יכולים להתנצל ועכשיו ע"י זה הארבעה חוזר וניער כל אחת ואחת והיינו ג"כ
עפ"י הקדמת הנ"ל בסמוך דמפרש ואזיל מה הם הג' פשעים הנ"ל. השואפי' וגו'
והיינו מעשה שכם ואיש ובנו וגו' היינו מעשה בלהה. ועל בגדי חבולים זה מעש'
יהודה ותמר וכמבואר לעילן והענין הוא דלולי שמכרו בכסף ואברו שור וחמו'
יחדיו הייתי מוחל להם על מעשה שכם כי יש להם אמתלא שהם קנאו על חיבור
שור וחמור. אבל א"כ חוזר וניער מכרם בצדיק למצרי' וכנ"ל שהרי אז חזר ונתחבר
וכן אלולי מכרם בכסף צדיק יש להם תירץ על איש ובנו וגו' מחמת קהל גוי' וגו'
וכנ"ל. אבל נסתר ממה שרצה ראובן לבלבל יצועי עלה שלא להוליד עוד בן וכנ"ל
וכן אלולי מכרם בכסף צדיק היה ליהודה תירץ על מעשה תמור וצריך להקדים
מ"ש בפ"ק דסנהדרין ובוצע ברך וגו' זה יהודה שאמר מה בצע והמברך אותו ניאץ
ה'. וכתבו התוספו' ואי"ת הכתיב מטרף בני עלית וי"ל דפסוק זה על תמר כאמ'
ע"פ. ולכאורה נראה דזה תלוי בזה שהרי מה שמכרו את יוסף היה בשביל הוצאת
דיבה שהוציא עליהם והיינו שהעליל עליהם שתולם עיניהם בבנות הארץ וכמו
שאחז"ל. וא"כ אם נאמר שיהודה חטא בתמר והלך אחר עיניו לכאורה נראה
דאיגלי מלת למפרע דשפי' אמר יוסף שתולין עיניהם בבנו הארץ ואפי' את"ל ששקר
עינה בשאר אחיו מ"מ על יהודה כדין העיד כמו שהוכיח סופו על תחלתו וא"כ
יהודה בגד במעשה תמר שבא על הכנענית וכדאיתא במדרש פסוק בגדה
יהודה וגו'. אבל יוסף שלא כדין מכרוהו בעצת יהודה. אבל אם נאמר דיה ד'
הוא צדיק במעשה יהודה כמו שרוח הקודש הפיע שם ואמ' ממני יצאו דברי כבושים
אלו לפי שנגזרה לצאת ע"י מלכי' וכו' וכפי' רש"י ז"ל. א"כ יוסף שקר דיבר וכדין
נמכר. ואעפ"י שמדברי התוס משמ' דאין זה תלוי בזה דאעפ"י דשלא כדין עשו
ביוסף שבאוהו הכתוב לגבי תמר. מ"מ נראה כדכתבינן ולכך אמר ע"י שמכרו
בכסף צדיק אין לו טענת על מה שעל בגדי חבולים יטו אל הדרך וכאמו' וממילא
כל השלשה חוזרים וניערים ע"י שמכרו בכסף צדיק וכנ"ל:

אבן מנאתי בשם הזוהר כתיבת יד וז"ל ת"ח חובא דחבו אינון שבטי' בהה אי
צדיקא. גרמו לן מניעה דברכאין דאתיין על ידוי. וגרם לון
דיגלון מארעיהון ע"י עשו חייבא. וגרם לון דאיתחרב מקדשא ודא הוא רזא
דר"ע וחבירו דאיתקטלו ע"י דעשו. ות"ח יקרא דקב"ה דע"י דעשו לעב ליה
להוא עלבונא דההוא צדיק אע"ג דיוסף שטנו. ומאן גרם ג' פורענות אילין
הה' דעל ג' פשעי ישראל ולקביל אינון תלת הוי אינון תלת פרעינון מניעו דברכאין
לותא ואחריב ב"ה וכולה תליאן האי בהאי. ות"ח תלתא ויתנין חבו בההיא

וכאה

ואכלה . חדש על מכרס בכתף ימין כדי שיהיה ניתק לגמרי . ומד דרוש יש ליתן לנוכח ונעטף
ניה נכתבליקן ה"ד ואיכן בעבור כעוים . ומד דמסלקו כתוכף דעליה ה"ד
ועל נגדים קבולים יהו לאכל כל מזמת ונומ" ש"כ מלחתי בכסף לאחד מקרוי בשם
שפתי כהן . הרי דפי' נ"כ כל לותו הכפוף על עכין יוסף לקוד . אלא דאיני
יודע לכוין מה שהמיט לרש"י מ"ש ואיני יכלו אל הכעורה שהכניס הפסוק
בין הדכיקים . ואפילו אם היינו רוצים לדקוק לפחות נ"כ נאכין יוסף שמחמת
כיבה לותה המכירה כתגרה כו לאת פוטיפר ומסר רוצה לכן ישראל דהיינו לא
גן כזדונו יהב עיין נפרש"י פ"ד וה והוא עפ"י מ"ש במדרש לכניר שכוונה לו
דיוקן של לבן ישקב ופירש וזהו לפחות דרך רמז ואיני יכלו אל הכעורה .
אלא דאכתי קשה ממ"ש אם הוא עבירה לכנטים ת"כ מה לא קפשב רק נ' פעמי
ישראל ואם לאו למה הזכיר לותו כתוך נ' פעמים סם וגרוך עיון . ועוד גרוך ניחור
מ"ם ותד דמסלמו כתוב דשליה הה"ד ועל כנדי קבולי יהו לאכל מזמת ונו' מה עכין
מגויעה לאכל המזמת לכנדים אמרתים הללו . אבל קושיא זו ים ניחיכלי"ש עפ"י
ההקדמ" שזכרנוה קנתה לפיל כדר תולדות שבו וכולה תרתה כדר שניהו בניחור
מדרש כדר ויהי ע"פ לרור לפסם כי שו ועברת" כי קשתה ועבירתם כי קשתה .
אחלוקם ביעקב זה שכתוב על לוי אחי אלקך ואלהיך ע"כ . וי"ל דמאחר שעבירתם
קשה ועדול מכעוה ת"כ לרך על כל ולות מדויחן על ביכורו לכהוכה לאלקים הקרב
עד שיקויים בהם אחי ה' אלקך ונו' ת"כ חוטי כשכר הלא דכר הוא . אבל הענין
הוא דכתר כתלתר לן דמ"ם וישרש אהבת יוסף מכל בניו ושמה לו כתוב" בפיס
די"ל היה ענין כתוכת פניס הללו . אבל הא שפ"י שהיתה בתרגום ירושלמי
פשוט ואחי נתתי לכם שכם אחד על אחיך לבני דאדם הראשון וכו' . דהענין
לפי"ד עפ"י מה שכתבנו סדר תולדות דאדם הראשון דמה הקב"ה לשעותו כ"נ
ויקיו לו לותו מלבושים מיוחדים בניגוד כהוכה . ובתגלגל הדבר שגלו ליעקב ע"י
שקנה הבכורה מעשו והם לותן הבגדי תמודו" שמה עשו מכמרד ובשמכר הבכור"
ליעקב ממילא שייכים לו לותן המלבושים ע"פ נהיכות טפי . ולפי שבגללו
ראובן יוסי לי כתן ישקב הבכורה ליוסף לכך היה לותו נס כן נותנו לכוש על
לב"ה כדי שיעשה בהם השכורה שהיתה בבכורה . והיינו לותו כתוכות
שהפשיטו את יוסף את כתוכתו היינו בגד של ב"ה שתן לו תלין כנ"ל . ואחר כך
חור ישקב ויכה ליוסף לותו מלבוש כמ"ש ותלין לך לבושיה דאדם קדמאי
כשכר כתרגום ירושלמי . לכן נאשה שחלה הכבורי במדבר ובשל" אמם שכתוב"
מורה הכתוכה דוקא בגלי שהוא ושמעון לחיו הפשיטות יוסף את כתוכתו והיה
ואשם קלקן לו בשעה שעברו את יוסף והיה להם דין הם בחתרת וגנב כלים
דאיתא ס" בן סורר ומורה . ואמר רב הנא בחתרת ונטבלים בטור וכו' ומכיון
שם תלינן דכך דאלינו לאתבוהי לאיתנוהי נאין חילו קיים לחזירן ש"ם שפטר של
כלים מאום דנדמי' קלאיכהו לחזק שחבי שעבירתן כיקפתה וקי"ל כדרבה
מיניה לגיטין לו כהוכ ורבנאי עכין זה נאמ"ר נם ד נכסר ת"כ נחתיל מהוה" לפ"ד
מ"ם נאחיר הזוהר הכ"ל . ותד דמסלמו כתוכת דעליו" הה"ד על כנדי קבולי יהו
לאכל מזמת ונו" דאה שכתקרבו לאכל מחנה להקריב קרבנות ע לותן כנדי קבולי
שהפשיטו את יוסף כתחב להם לעבוד" עכ"פ דנהי דיוסף הדין יאן מ"מ נעבוד"
נתת לידן זה הגרוחה לפ"ד ניסוב מאחר הזוהר הכ"ל . ומה שעשו נם" עושים
הללו מול נ" עבירות הלו שעשו . נרחה שהם מדה נמדה . לזי שקומדו נכסף
ותד של שמכרו נכסף נזרוק לכך נמכשה הנרכה מכהן . וכמו מה שהלביכו
לותו על הכוור טיט כתפייב נלות שכשיאל לטיט היין . וכנגד מה שפשטו נגדי
שהיו לו נגדי כהוכה לשמש בהם נב"ה לכך חדש ב"ה ונעלה השנה :

ויגש שני

שמרש תנחומא זה הפרר אמר יהוחה ליוסף מה נאמר לאן .
א"ל אמור לאביך חלך החבל אחר הרלי א"ל יהור"ין
שקר אתה רן אותנו . א"ל אין לך רין שקר כמכירת אחיכם . ל
יהודה נורא רשכם דליק בלבי"ל יוסף נורא דתמור כלתך אנא מטי
א"ל יהודה רתתה אני ולית מהימין לי . א"ל יוסף ריחתא די דך אנא מחב
א"ל יהודה עכשיו אנ" ייצא ואצבין שווקים שבמגרים בדם . א
יוסף נבעים הייתם מי מיכם שצבינהם כתונות אחיכם בדם ואמרתם לאביכ
שרוף טרף כיון שהפכימה דעתם להחריב מצרים אמר יוסף בלבו
מוטב אתוריע להם וכו" ע"כ :

וי"ל מ"ם לי יהודה מה נאמר לאכא . הוא תמוה דלהיכו מלי ליכפת ליה
לאכזה וכי על השלטון לדקוק מה יאמר שם לאחיו נארץ כנען . ומיהו
דמ"ם ים לישב לפי פשוטו דמכני דלעיל נכפיוק מ"ל יוסף לאיש אשר נמצא הגביע
בידו הוא יהיה לי עבד ואתם עלו לשלום אל אביכם דמשמע שמ"ל דמאחר שזה
הוא לבדו נתפס נשביל שעשה שעשה ונרם לעצמו התפיסה . ואתם קן
עלו לשלום אל תביכם כי אין לאכיכם דין ודכרים עליכם נשביל כיון שעל מעשה

רש שעשה מתפס כדין וכדי להרחיק העניין ממלתא נטעמיה נריכים להקדים
נמרא דחזק הפתים מכריו רבא ואיתימ' רב כפפא דמתניו לתתא ודמלקין לע"ל
אלו פר שהביל דוכין ליה חמרא ליסרחל מכריה ומקריב נוי ואכיט ליה מיניה ליכל
הוא דמפקיה ליה מיניה ולא חמרן אלא לאכין ליה לדיוה ולאוכפ" אבל אכיט
לדיוה ולאוכפ" אלו אחימר חמר לפילו ליכא כל הכי אלא מ"ם מידע ידעי דסתם
נוי אכיט הוא דכתיב אבל פיסה דכר שור ומיכא ימין שקר ע"כ וכן אית" בפ"ק
כיתין כ"ב דהמוכר למכירו דכר נאחריות והוציא" הנוי מעכו כדין ערכאו" שלהם
כין כדין המלך כין כדין אחר ערכאו אינו מיי נאחריות" שזה אכום הוא ואפי" היה
שם שמור ונקרו הנוי ולא נקרו שם הוכיח לאיש אחר שהנוי שמור אחת מהרי אינו
כאכל אלא שלא כיין שלא נקרו שם את הוכיח ת"ה אינו מייב נאחריות ע"כ . ומשום
דכסתם מחמיר הכ"ל . והכי כיון דמעשה יהודה וכיניהן ומסקן לכאורה נרחה
דהיה כיום ככה" . דיהודה קיבל על עצמו לאחריו" על כיניהן כמ"ש ס" לא לכיניהן
ונו" . וכיון שנתפס כיניהן על הנביע דודאי לא היתה עלילה אלא לאחת נגבו
לא היה ליעקב על יהודה טענה ותביעה כלל לאחריות . אעלמת קיבל עליו . אבל
לאחריות דכיניהן אלא ירצה לכפיוק מזיק כמעשיו ודאי לא קיבל עליו . ומאחר
שהשלטן תפסו בדבר הנביע והיה לו מקום על פולם לעשות שמאת נביע
ביניהם כולם כתפיסים וכמ"ש הס עמים הכני לעבדים נס לכאמו ונו" אלא שמוש
דקדק על עצמו ואמר אלילה לי ונו" אלא לאחר שמצא הנביע בידו יהיה לי עבד
הרי כשפה כתם כאחים נאחריות ולא לאוכפה דלמעת רבא מוכיחא מלתא דאחמת
לותו ומדאי כיניהן נגבו ולא היה שם עלילה ומיל" יהודה כשור נגד לבן נשביל
לאחריות . אבל לדעת אחימר דס"ל דפיסה דבר שור ומיכא ימין שקר אפילו
נכה ב" ודאי שקרוב משקר ויהודה ס"ל לאיכין נשביל לאחריות . ולכך לאפשר
כשלמה יוכף שיהוד" מלטער על הערכות שהרי זה שעל הבית כבר ס"ל לאחר מיד"
הנביע בידו יהיה לי עבד ואתם נקיים ועם כל זה ויגש יהודה ות"ל ויאמר ע"כ
משום דהוא ערב וכמ"ש לו כי עבדך ערב את הנער ות"ל רבה יוסף לנכות לותו
ולמחר לו היתר עפ"י הסלכה לתתעל בו נגד לבן ולס"ל עלילה לי לאחר נמיד" ונות
כלומר דעשתה כי נקקני עליה עלילה כפתם נויס שהם לאכזי שהרי ניחי נוסל
עלי לעפ" שהיה לי מקום נס על הנשתרים לבל עלילה לי ונו" ות"ל ואתם
עלו נשלום אל אביכם כ"ל מכח כסף וה ודברי הלה תוכלו לעלות נשלום אל אביכם
שאין לו טענה ותרופת עליכם מחמת הערכות כי יש לכם טענה עליו דוהאי
לחמי דיבר ורחייה שאינם לפחות ולא לאוכפה . אבל יהודה מכח שהלכה
כאחימר דאחר סתם גוי אינם לפילו נבה ב" . משום דפיסה דיבר שור ומיכא
מין שקר וזהו לפע"ד מ"ש לו נפתוך הדברים אלו כי כמיך כפרעה ואיתא נמדר" ת"ל
מה כרעה מנטיח ואינו עושה לה אתה מנטיח ואינו עושה אמרת ואשמיה ע"י
עליו זהו שימת עין נהכך לפיחת עין וכו" ע"ש . והוא מנחת" לדרכינו שרמו לו טעם
ההלכה וז שסתם גוי אינם הוא מטעם זה נופא שאחר לאחר אבד פיסה דיבר
רוח ומ"כ מין שקר ר"ל שהנטחתן שקר ומוכיח מיניה ואינו מפה שאחר לאחר ואשמה
עיני ואלו קיים ומחלה אין כאן אלא עלילה כמו שמתקלה נעלילה נתת עליהן וכו"
עיין נפיר"ש . וא"כ מאחר שעבדיך ערב את הנער אין לאחר עלילה אל אבינו מפחת
האחריות ואיך תעשה על מה שאחר ואתם עלו נשלום אל אבי כם וכאחר :
ומכילא מנוחר התלמ" המדרש הכוחר נפתח דברינו אחר יהודה ליוסף
מה נאחר לאדוני שנאחרון כענין . ר"ל אתה אחרנו ואתם
עלו נשלום אל אביכם דמשמע דנאחת לאחרינו טענה נגד אביהו בדבר הערכות
שקבלנו נשביל כניהן פרש הדרך מה נאחר לאחת נשביל האחריות שקבלתי אל"ל
אחור לו הלך החבל אל אדוני . ונדרך להקדי" נזה מדרש תנחומא ס"ל היו מכיס אחיו
בין כתיפיו ות"ל נגב את נר נגבת ס"ל שכ"ו ותגבב רמל את התרפים וכ"כ וכה שנין
כתיפיו שכן וכו" . ויתחר לקמן נם"ד דחשדו את כניהן דיש רגלים לדבר
לאחור הוא נכך מנד התולדה שדרי אחיו נגבתה התרפים . ואולי דנוח לייחד
מ"ם להם אותו אחר על הבית למה שלמתם רעה תחת טובה הלא זה אחר יאתה
לאחיכם והוא נקם יקם בו וגו" . ות"ל מ"ם להם הלא זה אחר יאתה לאחיכם בו אלו
רבנותיה שזאתה בו כי נכל כלי ככף והבב יוכל לנאתות הנשלמת והוא נקם יקם
בו שפיר לנוה הודיע להם שהוא דבר נדול הערוך על חכמתו לא יעזוב בו
אחר יאתה לאחיכם בו אין כאן חידוש לחכם לדבריהם הוא מנחר דמה שכתן יוכף
את הנביע נאחת מהם עלול לחכם לחשוב שהוא יכריחו הם עצמם לאחיהם עלילה אלא
נאחת נגבו מחמת שהי" עלול נכך כי הקילה נתר הקילה חולק שכשר נם הקל נגבה
כתרפים מבנית לבן . אבל אם היה מכיחו נאחת מהם התנטים ולאי יאחר
עליה הוא ואת . והנה נרחל נופא שנגבה התרפים היה לה התנללות לומר
לעשם שמים כתכוונה להפרים אלהי אע"ו וכמשרו"ל . ולכך אמר יוסף לכתוב
נם טענה זו נכאן דאמת אפילו אם יאחיהו הם נבניהן נגבו יכאו להתנטל עליהם
לאמר הנם נכאן לפ"ם נתכוון כיון שרואה שמשתחוה הוא הנביע ומכפה הוא על ידי
ויפקוח לידע הוא דברים נעלמים ומשמרו לע"ז אחת כמו לבן כתרפים הכ"ל . ות"ל
תה לאחתלת סניה לרחל יש כאן לבניהן שנא לקנאות על ע"ז ולכך ניחה לכתוב
זה לומר שאת משנתם להפרים את אלהי אע"ז כאחר עשית לבל נגנתת
את התרפי" ממנו אין כאן ע"ז אלא זה אחר יאתה לאחיכם הוא . והוא דחית"
כגון דע"ז ונן הוא נטור י"ד פיהן ק"מ המוניח כלים ואלה נחת אחת וכו"

וישב שני

ויחי שני

של מ"ה . ופמו שמניין נמנין דנה נר נשמתי הכ"ל שהיה נרוך לעולם תלוי היה כיצ
בעון הדור לו לילה סיבה ונלחמו והקב"ה סיבב לו נדות שתדע דלכלי היה קדוי
בי מלכה וכו' וכל הפטרקלי דעדי עליה וכל ואת כדי שילחם בפיו וימסר נפשו
מרגוזו עד שמ"ה נשיב בלילות וסביר הנוכדי דמלכה הוא לומר מושב להלי נבר
לילות ולא ימסר למלכות הרי להדיא דמ"ה לית היה יוכל לו בפרנו לשמיע
בשפיטה ע"י הקדש שלא שסבב סנהדרין עד שבקר לו מות לעצמו ויכלה נשמתו
תלוים ולא ע"י מרב מלאך המות כדי שיקח יפה לנשמתו ויפה לגופו וכן נשמה
בניהו כה"ג שלשו לאחריו מלאך המות וכדאיתא במדרש וילך מכל ולחי לית נשא בו
הוציא נפשו בע"כ ולאדרבא מנוחר שם שלא"ל הקב"ה לנשמתו לחי מתוך נוחו
של זה הקדיק ותפלה לית בתרגית לנלת ולאמרה לפניו רש"ם ק"כ שנה חייתי
בנוחו ולא רחיתי ריחה וכו' עד שלא"ל נתי ונחי לשניך לשקוט אותו וכלחור וכו'
ולו נפשיטות ויצא מלחים וכתניחר שם . וכן בדוד המלך כיוצא בזה שלשב"
שבשלש מלאך המות לאחריו לית בנשא בו נחרנו לנלת ולאמרה לפניו רש"ם

מכפרת עליהו · או לא · א"ל אין · ולימנא דאיתינשו ביהוא עלמרה
ואתכפר להו · חמא אנפוי ירוקין · א"ל אמאי · מהו דתימא דאוריתא
היא הלא מקבל טומאה כדכתיב הלא כה דברי כאש נאם ה' · כפי הרהורין
דטושין דבלבך אמר סור ה' ליריאין · עשרה קטולי מלכות אתענשו על
מכירת יוסף · א"ל פנחס זה אליהו · א"ל ר"ע ליה וכות אבות · אמר
ומבני ישששכר יורעי בינה לעתים · פתח ואמ' ויבא יעקב מן השדה ביערב
והנא לאה לקראתו ותאמר אלי תבא כי שכר שכרתיך · שכר השתא
שכרתיך לבתר זימנא · ישששפר יש שכר השת שכר לבתר זימנ' וקנו
למלכו שמים גופין רילהון ישתארון ברוכתייהון בהאי עלמא וכול' אתהדר
כמלקדמין · איש אשר כברכתו ברך אותו כתיב · נפל על אנפוי ר' יודא
ואירמן אחמו ליה בהלכא אל תתן את פיך לחטוא את בשרך נכנס' פתום
פההוא זימנא לא משתעי בהאי · אמר מה יקר חסדך אלהים ובני אדם
בצל כנפיך יחסיון ולית למשתעי בנו אלון דהא חסד ה' בכל אשתכח ע"כ :
ובראותי · זה שאמר נהנלתי על המלוה ונודעתי כודי ורוי עלאי ים כלן
ועם כל זאת ראיתי ליתן לו לבנוי הקרוב לשמוע ותלמ"ת לנקש בליחה
נאם שניתי תלין משעתי זה הטוב יכפר · ואומר אני דלפע"ז יוכיח
סופו על תחלתו דשמא שמעיים נסוף דנרין לומר נופין דילהון יסתלרון
נדוכתייהו כהלי עלמא וכולא לתהדר כמלקדמין משמע דרשו דנרין בהתפלה
נ"כ מזה הענין · והוא ס"ל לר' יודא דאן לאמת שהחדם הפוטל נשנם נשתים
קיימו מיתה ונויכם משום דהנוף שכיח חטאו בשוה ונשנם הנוף נמית
ועדיין הנשמה לא נטהרה אם לא בעוכם נהיכם שמוכנין לומתה שם נכור אם
שהיו נוסף · נכן נת"ק סלפעמים במקרא עוכר על אחת כרישות שכתוב' שימיו
נקרתן ומכתת' מהרה תעוכה ח"כ רחוי שלא יזכו אותו נהיכם כיון שהיו נרין
עוכם רק מנד הנוף ודי לו נמיתה שהוא עוכם מוכן לנוף לאל מדין נהיכם ים
לפטרו משום דקתורה נמשלה כאש שכ' הלא כה דברי כאש וגו' וכל' · אלא מה שכתוב' היו
דעלמא שכנר קינלה טומאה מכל מכן מרין על זה ת"ק שלא יקבל שום טומאה
נקיים ומשערו"ל עד"ז ת"ק אין אם של נהיכם שולטת בו וכו' זהו כלל שלאלתי לפע"ד
ות"ק נדיקים לאומן לון חוכת מלינון כרישות דאוריית' כו' ר"ל דמקרא והודעתם
ענרי על לימה כרישות שנתורה שעל ידה יהיו נכרתו ומיתי · מיתה מכפרת
עליהו כי' מי מכפרה עליהם מיתה זו לנמרי פוטרן מעונש ע"כ דהיינו דין
נהנם או לית אלא עוד נשמתן נרוכה ד"קוק ודיכון נהיכם כשאר המון עם · ת"ל
אין · ועוכא דאתעבדו נהנות עלמא וכו' ר"ל דלפעמים אף לו נדיקים נרוכים
לעוכם נהיכם · אמת לנפוי ירוקין שהיה הדבר קשה לר' יודא שעשה שכאלה ·
ות"ח לו לאמתיל"ל מה קשה ת"ל מה דעתך · אוריית' היא ולית מקבלה
טומאה כדכתיב הלא כה דברי כאש ה' וגו' וקשיא לך אם אש של נהיכם נוסף ויכוך
לנטמא כבר · קל וחומר לאש של תורה שמעכבת על הנשמה שלא תקבל טומאה ·
ות"ח די לנוף מיתה נהברת וכל"ל לו"ח כפי שהחורין דעולין דלנלך לאר כוד ה'
ליריאיו היינו סוד הנילגול והוא דעשרה קטולי מלכות לתענשו על מכירת יוסף
ר"ל נדולה מזו אמרו ולא מנעו' סלפעמים נעשנו נע"כ נעוכא נהיכם ·
יתירה מזו לפלוני נדיקים נמוריס כלומ' היו נריכים לעזור ולהנהנל נזה העולם
ולמת מיתה תנייהת נמשל השנטים ע"ד מכירת יוסף · והענין מנואר נלעיל
לעיל סדר ויחי שכ נשיות הדין שנעשה לאותן לנני קייל דהיינו העשרה שנטים
דלעש"י שכשר נקנרו נתיתן הודנו ולקבל עונשן נע"ן נעשרה הרוני
מלכות ע"ש שתלוקן ומקונן על זה שיה נרלה לו כעיות הדין וכמו שהרנכו
זה שם עיין עליו ומכאי להנת הקינוד לא העתקתיו לכאן מה שעיך לענין זה
ועיין למוכח יניעו ור"ל מה יש לך לתמוה על מה שת"ק לפעמים נעשנים נע"כ
נדין נהנם ולאמ' קייל כי השנטים כתנוחר נאותן מלחר ולעש"י
כאן שמתת קטרוג שקטרג עליהם יותר משמנה שלות שכה הוצרכו להיות נעשנים
נמיתה קניינית ע"י מלכות ולא כיפר עליהם מיתתן · ות"ח לו שכאם זה לליהו
ר"ל דהיה נופלו מכה לך · לשעולם לימת כמנך הנשמה טומאה וכל"ל נאם
נהנם כי ע"י אם התורה לא תקבלה הנשמה טומאה וכל"ל ולפי משום סוד ה' ליריאיו
שמתרת להניח הוקמת מעשה' וקטולי מלכו' · שמת נם שם היה המכוון למנרך תיקון
נופייהו ולא לנשמתייהו ר"ל שמת"ל היה מעשה היות למנרך נופן שיכנסו נפייהן
ע"ש עם נופן ולית לחם נאקרא שנאים דלמר מה שנאתם ולליהו כי שמת
כיון שנתנלנל נהליהו ונעלה נוכו כעולה כשמיני נסטרה שמיניה כך היה
מעשה נחלי ר' הרוני מלכות · והוא מכוון לזה שמעתי נשם מכמי הלמת על
מערו"ל שרחה מעשה רבינו מיתת ר"ש ותחר זו תורה וזו שכרו ת"ל שתוק כך עלה
נמחשב"ה דר"ל לאהרנים שם מעשיהם כך ונדמה להו שהם הרנו לותן · אלא
לפי האמת לא כעשה כזה מלוה כי בלו תמורתן נולמי נוקמת לאבי' ועש' נשם
כרונם סנוריס הם שדנו את זו ובאמת נתלבו נהלה · אלא שם עלו מיד לשעל
כמו שעל ליליהו נסערה ע"כ ולקמן יתנאר כעין זה נשם נעל המתמרו' ו"ל ע"ש ·
ות"ל אין להניח רחייה אלא לפי שהנוריס על כרישות שיזקדו וילכו לותם
לע"ה אלא שלא לימת שפטוריס שם ע"י מיתה · ול"ח ר"ש לית לו זכות אנות ר"ל
דה"ע שהיה אחד מן עשרה קטולי הנ"ל היה נן נריס נעליל מסיכרת וכמו שאמרו"ל
מנני סיכרי לאתנו תור נקני נרך וכו' ות"ל כיון שר"ש לית ליה זכו' אנו' הדב' רחוק

מהשכל שהיה זוכה לאחלה זו של פנחס שתעלה נופו נסערה כמו שליהו לחפילו
לת"ל נשאר הרוני מלכות שהיה מעשה כך · שלא שכל ר"ש שהיה נן נריס ועדיין
נופו לא נטהר כ"כ שתזכותיו לא היה נופו רחוי לאחלה יתירה כזו שלא ניהן ממש
וקיימו ע"כ מטעם הנ"ל דאיתיה של עשרת השנטים לא כיפר עליהם ול"ח ר"ש
לסתור הנרין על ת"ק ר"ש לית ליה זכות אנות שלא שכר ומנני שהשכר יודעי בינה
וגו' ר"ל הרי נאמת ר"ש מנני שהשכר קלתי ואית ליה זכות אנות · ולזה נדיקים
אלו לנדרי מודי נשל מנלה עמוקות מופן פ"ח ונענין יעל וסיסרא וז"ל יעל יעלה
לקרלת סיסרא נרוח דשכחתא כמה שיעלה לאה לקרלת יעקב ויעל ממכה לו
ישששכר · כן קיעלה זו שיעלה יעל לקרלת סיסרא יעל ממנה ר"ש שהוא היה מנני
ישששכר יודעי בינה לעתי' ומל כן אמר מי יתן לי ת"ח ואשכנה כחמור נכוד ישששכר
שמור נרוס וכו' ע"ש ויש רחייה מנורדת מכאן לשיטה אחת לר' דמשמע דר"ש
מנד סיסרא לית ליה זכות אנות · ורחייה לר' עוריית דהוא מנני ישששכר שהרי כתב
שנתנלנל נו ישששכר נכוד ה' ליריאיו כנו"ל ומשם ישששכר נוסף הוכיח נו ר' עוריית
לר' שהרנה כיסיס וכוחים שם למנין שהשנטים עם היות שהיו ת"ח ומנני קייל
היו נריכים למות מיתה תניינית ות"ש פתח ואמר ויבא יעקב מן השדה ותנא
לקרלתו וגו' ר"ל לאכרתין מלאת לאחרנת משם מוכיח שהיה נן נריס ולכך פתח
נריש דקרא דכתיב ותנא לאה לקרלתו וגו' דשם הוא לאמרנו נוירה שוה עם מ"ש
נסיסרא ותנא ל"ש יעל לקרלתו · וכאכוחר נדברי מורי ורבי ז"ל נחוכח דאיתיה להת
ותיתנ להת כי נוהלי מסיכרת קאתי · אלא שתנלנל נו נשמת ישששכר
שנורה על עשרת השנטים שיתנלנלו נעשרה הרוני מלכות ונרמז לו כן נשמו
ישששכר יש שכר להשתא שכר לנתר וימנא וקנו למלכות שמי' היינו מה שאכרו נשם
על קדוש השם מתם כשמתו ולא כמו שלאמרת דהוי ע"כ פנשם זה שליהו וכיוצ
שנוסף עלה עשהם נשערה · אלא נופ"ן דלהון לשתארון נדוכתייהו נשלי
עלמא וכולי לאתהדר כמלקדמין ר"ל דנוכן נשאר למטה נארץ ולא עלה נשערה
כמו שעלה ע"ד ר' יודא שלאמר נשאם שליהו וכו' וכל' · אלא מה שכתוב היו
נשניל לקנל עוכשים כעם שנית נשניל השנטים ות"ל כ' מ"ש שלין תימת סוד של
מה שת"ל דלוימת לית'עבעו ת"ש נהנהת עלמא וכו' זהו שהרחיק לכע"ד נשיולו
מלהרם זה נדרך לכשאי לית לאחלים הנדריס וה' ירחמנו נכלאות מתורתו לאמן :
ועל פ' הנדרי' הלא לאסנר להנין מהרש תמוה רנתי סדר זה ו"ל · ויאמר
אלהים אני נאפף אל עמי · אם זכיתם לכם זכיתם נעצמי · ואם
לאו משאני מסתלק מן העולם אצל אבותי אני הולך שנ' אני נאסף אל
עמי וכיון שנסתלק מיד ויעשו לו בניו כן כאשר ציום חנטו אותו והעליהו
במיטתו ע"כ :

ומרדש זה נדיך ניאור מה רנינו נזה שאמר אם זכיתם לכם נעצמי וכית'
ואם לאו משאני מסתלק וכו' דאין לו שכר לכאורה · אלא לאסנר
לנאר נהקדים מסרנ"ל נמכר' כתובות שיעקב לא מת · ת"ל וכי נכדי חנטו אנטייהו
וכו' ת"ל מקרא מלי דורש וכו' עיין נסדר הפסוק מה שכתנהו נזה דכתי' תחנו נזה
האמת מה נדיך לכתו' הענין מכח סכר' וכי נכדי חנטו וכו' ויותר היה יכול להקשו'
מפסוקא דקרא דכתי' נפירוש תכבי את אני וגו' וינוע ויחת וגו' . ופוד דלא הי"ל וכי
נכדי וכו' אלא היה לו לומר וכי הקיף תיקנו וחנטו נכשר מי · אלא לאסנר היה
הענין עפ"י מ"ש נכשר מלחרות להת לאחר"ל דמשה רניכו מת נשנת והרב הנ"ל
כוכיח נשכתן נרוב שמת נע"ש ופי' הרב דף כ"ו פי"נ דיש לאדם שני נלמי' נלא
העליון ונלא התחתון · ונלא נוף התחתון כנר נכתלק נע"ש ונל נלא העליון
כוחין לה נולם נרלה לפניה · לנר כענין ר' נחוניא קנה ומלר הרוני מלכות
שנשעת נוכר דין נלולה היתה לחם וירד דמות דיוקנם ונדמה לסנדריה כאלו
הם עומדים לפניהם ועשו נהם שפטיה עיין שם · ונרניו נחיי
סוף זה הסדר ס' ויקנטו וגו' והנה כמו שפי' הרב נמשך רניכו · כך לאסנר לפע"ד
לפרש נמ"ש יעקב לו את לא ע"י שנא לאחר לנכי את וכן וינוע ויאת וגוע סיימו
שנסתלק נלא התחתון מיד לאסרת המכלה · אלא מה שחנטו סיימו נלא הנלה
לעיני נולם לאחר וכו חנטו היקנטייה וכו' · וזה מנואר מהרב הנ"ל לפי ניאור
עמי לא ע"י שהיה נלוי וכו חנטו חנטו נעצמותי היינו נלא הנלה אבל עצמות
שהרי אותן נדמה לא היה נדיך שכיחה כיון שת"ל נלא נדמה וכלאו חנטו נחיוב
לוין לו נלא · לו"ח מקרא לכי דורש וכו' ר"ל שעשה נלאה אחת מתוך המקרא
לכי דורש אבל הם ס"ל שהוא יעקב אחת ואת ואל כן אשאו לקריכון ותולעת
ואנטו אותו אבל לפי האמת לא היו נריכין לקניטה זו והוא מוכרח לת"ל ניאור

מהרש הרקנטי שקודש לזה ע"ש

אמנם לפי פשוטו לאסר לנאר זה מהרש נהעיר לאלה למה לא כלך יעקב
לגלי נעודו מי ונוה את נניו ס' שהוהו לפס לאחר מיתה · אבל נדאה נפע"ד כן
שעשה כן לעשות

לטובות כניו שתגין נשמתו במדרים ותשלר הכשמה שם עם כניו ותועלת כניו
דכן מצינו בזוהר סדר פרשת ואלה שמות כני ישראל הבאים מצרימה את יעקב ובו
בלשון שהתפיל השיעבוד שכניו יגיו כרוו במערת המכפלה בגד פגד כי אתה
יודע בשער בגיך וכו' ואז פרשה בשם נשמת יעקב ונשמת י"ב שבטים וכו' ויתבאר
בתרוכה במקומו גם ר' חדי שתועלת גדול מגיע לישראל להקל עליהם גלותן ע"י
שנשמת אבותיהם במהם ע"ם. וג"כ לפשר יעקב קשם גוד ולא רצה ליגך לג"
בפיים אלא תגח בשמתו במדרים ושם יהיה קרוב לפ"ה לטוכת ישראל תשלר שם
במדרים ושם גאח תגח משם לג"י ויעגיד הקב"ה מה לחשבו ליכ: ויש רמיזה גוד
מהוזהר לכתב דשם היה יעקב בקבר במדרים לא התחילה השיעבוד לעולם ע"ם
הדי לפ"ו בשם יעקב פשרה שנשמתו תשלר שם להקל מעליהם קושי השיעבוד
וגופו ילך משם כדי שיתחיל השיעבוד ויכרעו שם כחום שעליהם. ולפ"ו לפשר
לשר שם זכיתם בעלמי לתם ולזרעכם ע"ל שם תיכם ה' עליכם לברכה
כלה לתכם בגלות לו בעלמותי לתם וזכים להיותו שכיתי שהיה תשלר שתשלר
לתליכם לטובתכם ולהצלתכם. וזש"ה מסתלק לחגל לחנותי לכי הולך
ר"ל מסתלק כפשי בח"ל מיד היה הולכת למערת מכפלה לו למקום מוכן שם
ולתם ע"ו לין לכם תקומה בגלות קוה הדבר לשר דברתי לזש בתכוון יעקב שם
שלה כלך לג"י נחייו:

ובזה לפשר להבין משר"ל בפרשה זו פתומה מכל הפרשיות של תורה שלא כיון
שכפשר לניו יעקב התפיל השיעבוד מצרים על ישראל ע"ם במדרש רבה
וי"ל דא"כ לין מקומו לפתום בכאן לגלות פרשה שתת בה יסופום. הנם לתפשר גוד
בפשיר עוד קוש' שלא מ"ם ויחי יעקב בארץ מצרים וגו' ויחי ימי יעקב שני חייו
בגשא שני"ם ותרגשים ושלת שב"ה ד' ל' בתמ"ר שם רמזנו לזשר שגם בכל פרשה ופ"ה
יתשר שגם גם בלל מספר תרגשים ושם לגא לשה שגים לגל מספר שגא לכך
תספר דכאיון בלת בכתוב תרגשים ושלת נפשי עשתן ושגא נפשי עשתן והוא
בתפשי שהיה עליהם חוב כי גר יהיה וזשרך וגשר שגזור עליהם תרתי גירות
ושעבוד ושיהו ולא פי' ומן על הגירות כתב יהיה וכתב יהיה מן השעבוד ומי השיעבוד
בלל מן שכתב מפגה על מפגה דהיינו מלתיים שגם יהיה ימי הגירות ומלתיים
שגם יהיו ימי השעבוד והשיעבוד. ושגיהם התפילו משמולד יצחק ועל פי הפשטן
בפשט משמולד יצחק מלתיים שגה בשנת ק"ם ליעקב שפרי יצחק היה בן ס' כשמולד
יעקב. וזה שחלק שגתם שגים משנות יעקב בפני עגמם וק"ם בפני עגמם להורות
שלמלחר ק"ם ככתב יעקב וכניו לגפיפה לחר מלחר היו גם עד לותו זמן. ולכך
לפשר פתם הפרשה בעודו בחיים לא לחר מותו משום דלבר התפיל זמן השיעבוד
בעודו בחיים:

אמנם לדרכינו מלמדינו שנשתם עיניים של ישראל בשמעו שיעקב מגזר
את יוסף שיתורנו מצרים שילעו לכל זמן שיעקב היה במצרים
בעושים הם שלת יתחיל השיעבוד ולכך כל זמן שלת זוה יעקב ליוסף שיתורנו
מצרים לת חשבו עדיין בתחיל השיעבוד כיון שכל זמן שיוסף בח"ת בשבטן
לבל משבוד בשתת לותו משם ירלו בנפשם ולכך פתם פרשה זו מה שבזכר בפ
ליו מיעקב על זות:

ויקרבו קרוב לתם הפרשה זו פתומה לפי שביקש לגלות את הקץ ונכשתם
ממנו ע"ם מן לתת דשם זה מוכן ע"ם ויקרא לבני ליוסף וגו' לשה
קרא ליוסף ולת לכל השבטים. ועוד לבני לשה לי. לכן לפשר לפי שרלה לגלות
את הקץ בכ"ל ומין לגלותו שלת להגדול שבבניו. והוא רמיזת במדרש הובא
בילקוט פ' ויקרא יעקב לל בניו וס"ם מסיר שפה לגלחנים וגו' זה יעקב ויעקב
שבשיהם בקשו לגלות את הקץ ונגזו הקב"ה שבאתר ויקרא יעקב את בניו הגדול וגו'
ולפ יעקב וכו' ע"ם הרי דמה שקרא יעקב לל בניו הגדול הוא לפי שביקש לגלות
לו את הקץ מתין לגלותו שלת להגדול הרי בשביל כן רלוי לגלותו לשעשו להיותו הגדול
ולהניח את יעקב שלא שבשתם תמנו. ובזה מבואר לפשר' תמר' תמו הובא בילקוט
זה הפסוק וז"ל ויקרא יעקב לל בניו וגו' לת היה לרך לומר אלא ויקרא עשו ש בניו
לשה שהיה גדול. אלא לתר הכתוב כי לת שהול תידיך מות יהלנך. ומי מודה
מי שהוא מתפשוט לתל מי שב' מי יודך וכו' ע"ש. ופשר תלד מ"ם לת היה לרך
לומר אלא ויקרא עשיו לל בניו שהיה גדול וכי בשביל שיעקב הוא הקטן לת יקרא
גם לשאר בניו לגמות להם כדרך הלא שמגזה בין בניו. ושוד ע"ם אלא כי לת שהול
וגו' ומי מודה וכו' דלכאורה היינו ענין כלל לל הקודם. לכן מבואר הוא מלין
שפ' מדרש הנ"ל דא"ם ויקרא יעקב לבני הגדול וגו' מהיינו לפי שביקש לגלות
את הקץ אלא שבשתם ממנו בשר היה רשע ואיגו רלוי לגלות לו את הקץ וכיון
שיעקב שהיה נדיק לפי שהיה מוכר עשיו ואמלה אותו לבניו ופשר לגלות להם
את הקץ בכ"ל ולפי שהיה מוכר עשיו היה רשע בשתם מיעקב לבניו כשרשם
לגלותו לו אמלה אותו ליעקב ומזר יעקב גם אמלה אותו לבניו. ופשר לפי מדרש
שבתב לפרשה זו פתומה מפני שבקש יעקב לגלות את הקץ לבניו ובשביל שהיה
מתגיו יעקב ולפי שהיה מזוד בשבילו לא לחר אותו משום לבבד התפיל זמן השיעבוד
בעודו בחיים:

אמנם לדרכינו מלמדינו שנשתם עיניים של ישראל בשמעו שיעקב מגזר
את יוסף שיתורנו מצרים שילעו לכל זמן שיעקב היה במצרים
בעושים הם שלת יתחיל השיעבוד ולכך כל זמן שלת זוה יעקב ליוסף שיתורנו
מצרים לת חשבו עדיין בתחיל השיעבוד כיון שכל זמן שיעקב היה במצרים
בשבטן בעש

ומקום לחר נכתב מזה בחומן שלפ"ז יעקב משמש את יוסף לנכוחי הכה מעתה
על עלינו תוכחת ביאור מ"ם ואני כתתי לך שכם חלק על אחיך אשר לקחתי מיד
האמורי וגו' ואיתיה לחד פירושה שכם אחד זו הנכוחה אשר לקחתי מיד עשו הרש"
וכו' • ובעיני היה תמוה דקשיא למ"ל שם יוסף היה בחיות נכור ועפ"י הדרך
שכתבנו נסמוך קשה בח"כ מה צריך לאותה נכורה אשר לקח מיד עשו • ושם לאו
לזה נתן הנכורה למי שהיתה נכור ובני שהוא לקחה מעשו נשמים מכח משל
שפורת שארז"ל ולא לקח ממנו רק התרעומות וב"פ • לכל אחיך יש בידו לנכר
את יוסף שהיתה נכור כנלל • והנראה לפע"ד הוא עפ"י מ"ש חז"ל סדר ויגש פ"
ויזנח וזעים לחלקי חבין יעקב • ור"ל יודין לאחד הייתי סבור שהוא מטעמי
אחותן הנרכות • ומה היו אותן הנרכות יעבדוך עמים וישתחוו לך לאומים •
וה יוסף ע"כ דממונא דנר שאעגו שלפי דעתו כתקיימה ביוסף נאמרים אותה
נרכה שלקח נערמה מן עשו ונאמת כן כל מעיינת בטיבן על אותן הנרכו" נראה
שנתקיימו ע"י יוסף אל סם הוי נביר לאחיך • וכן יוסף ולאי היה נביר להשנטים
שון וברנם אותם כל אותן השנים • וכן מ"ם וישתחוו לך בני אמך כתקיים הכל
ביוסף נמצרים • וכן מ"ם ורוב דנן ועירם מרמז על נדלת יוסף שהנדל על ידי
דנן ועירם שכיוכם עד היו מספר • וכן ישתחוו לך לאומים כי כל הארץ כאו אל
יוסף לשנור בר וכן כל הנרכה כתקיימו ע"י והיינו לפי שאותה הנרכה שנתה
ליעקב ע"י רמאות שרימה עשו אל יעקב נאמרה על כן לא רצה יעקב
להשתמש בחותה נרכה ונתנה ליוסף כמתנה שהוא שלם על ידה נפ"ל •
לפע"ד מ"ם בהדר ויסב יעקב בחרן מנורי לכיו וגו' אלה תולדות יעקב יוסף וגו'
לפי דלע"ל מיניה כיסר מהסיבות שהיתה ליעקב עם עשו ולפי שרימה בו בנרכה
ונרף לכל לכן ואח"כ חזר לא' והלך לו עשו מפני הבושה ויעקב יסב בארץ מנורי
לכיו בארץ כנען ונכא עשו • ובלי שלא תאחר מה לחכי ברמאתי הרי
לא נתקיימה בידו ולא יסרך רשיה נדו לו"ח אלה תולדות יעקב יוסף וגו' דביוסף
נתקיים ע"י כוכבים ומלנולים שמכרו אח"כ • וזהו לשכר מ"ם ואני נתתי לך
שכם אחד על אחיך אשר לקחתי מיד האמרי ר"ל לכי נתון לך מתנה אחת יתירה
על אחיך והיינו הנרכ אשר לקחתי מיד עשו מה שא"ל הוי נביר לאחיך וגו' אותה
הנרכה לקחתי מיד עשו בקשתי ונתקיימה על ידך במצרים • והריני
נותנה לך נתינה ר"ל שלא כלל עשון ירושה שלכי מחלק לכל בני אלא תיש
הרי כאן נשלחי שלקי במצרים מה שנתקיים כי כל אותה הנרכה לכך ח"ל עשי
אחד על אחיך דעם זה לא יגרע חלקך נח"י :

ולאירך פירושה מעשו"ל ואני נתתי לך שכם חעם ע"ם • קשה למאי נפקא
מינים נתינה זו ומאי כולי האי שיניף לו עיר אחת יתירה על
אחיו וצריך להקדים מעשו"ל והניאל רש"י ל' יהודה אתה ואנו כאחיך יהוד שהוכית
את ראובן ואת שמעון ולוי כתיירא יהודה שמא יוכר לו מעשה תמר וכו' ע"כ • ול"ל
מ"ל לומר כי שמא כדר השנטים ומדרכות הקבר • אלא ודאי קשיא ליה מה
יהודה את"ל דמשמע שים נו כיום על מרחה אותו נכחל וסיימו לומר אתה תיכף
נאחיך הכ"ל • אלא דקשה נשלמ"ה מה שנהנל מכח שמא יוכר לו על מ"ם לכן ונמכרנו
וגו' שפיר כי האמם נם לותו על היכיר כמו שהלשים עליה את שמעון ולוי לכני
שנות נתן להם אותה עבה • לכל מעשה תמר מלינתיני ואיך כמשך זה מן הקור
לכך לפשר לומר בהקדים א"ם במדרש לו שלנת יעוני עלה • ח"ל לכי לא לחרקך
ולא לקרבך עד שיבא משה דכתיב ביה ומשה עלה אל האלקים והוא יקרבך ובו'
ע"ש • ור"ל למה תלה לו עד משה דוקא נם למה רמזו בחלת עלה דוקא שמרמז
על ומשה עלה וגו' • ועפ"ז נתינו פירושים שונים במדרש זה לפשר להלמו
עוד עפ"י הקדמת שזכרנו לעיל סדר מקץ וסדר ויגש: והוא דאין להקשים
את ראובן מכח מעשה בלהה חלת עד משה יעלה ע"ל לקבל התורה • לכל
משקבל משה התורה ותתפרש ההלכה לו אין לראובן שום חשש נאותה מעשה
שהרי נפי' לומר ויבכו את בלע"ם לכני ואיה לחד מ"ד דבלעם הייטו בלח כתוב
קידושין ומאחר שלח היה ליעקב נה קידושין הרי לכאורה מנוקה ראובן מאותו
עון שהר"ש ולח נח רק על מכותת מכיו • לכן עד מתן תור"ה שלו היו מתנהני"
בנן כח וקי"ל ונכ שעומדת בסוק ונח עליה שכים הראשון כטוב והשני חייב משו"
נעולת כעל כראיתא נמדרש בראשית • ושם מקשה וכי הראשון נתכוין
לקבורה ומשני הלח לחרית נעילה נב"ב קוכה שלח כדת התורה ע"ש • ולפ"ו

לפי' את"ל שבלהה היתה שלנש לחכיו בלי קידושין גלח נתכוון לקבורה הרי ראובן
חייב היתה עליהם לחזר שבח עליה לכיו דלח יהח אלח כבויה שבח עליה לחזר
וכו' • ולכך לפשר לחיד יעקב לכי לח לחקרבך עבשיו משום דלפי דין ב"ב רשוי
להרחיקך ולח לחקרבך עד שמשה על לחלקים ויהיה ההלכה עפ"י דת התורה
שלח כדין ב"ב ומהיכח יקרבך כי חנלח מלחת למערת שעפ"י התורה לין בך משפט
מות כוון שהיתה לחכי שלח בקדושין וכו"ל • והנה במעשה תמר ויהודה
שבח יהודה על תמר כלתו בפשטה שהיה קדשה כמ"ש ויפשטה יהודה נזונה ח"ל
לין בח עליה הלח דכיון שמכתב" כח עליה לחזר שהרי קדשה היא בדת ולעפ"י
שלח נתכוון הרחשון לקנותה הרי נשילה קונה נב"ב שלח כדעת יהודה מיתה
ובחית לחד מ"ד הוכרך להעיד עליה הק"נ ע"י ב"ק שהכיש שם ואמר" ממנו
היה מתעברת ולח וכתה עם לחזר ובדעי נמדרש שם • לכל יהודה היה מתירת
כשהיה יעקב לכיו מקנטיר לת ראובן על מעשה בלהה והיינו ע"כ עפ"י דין
ב"ב דשם לח כן לין לו עליו טענה חלח ודחי שהיה רוצה לדון לותו כדין ב"ב וח"ב
נם עליו יעביר הכוס כי שמח ידע לכיו שכבר ויכתה תמר עם לחזר מקודם שבח
עליה הוח והרי הרחשון קונה שלח כדת ויחייב לת יהודה שוכה עמה נשנייב
ונמלח לפ"ו נתביים יהודה ונסוג לחזור על מעשה קנטור של ראובן • ושוב נתירץ
מכח מבירת יוסף מתוך ויכוח שהיה לו עם שמעון ולוי :

והוא לפי מ"ם שמעון ולוי לחיש כלי חמס מכרתיהם • נכוסד לל תבח
נפשי ונוסף דסקום זה נרוך ביאור וחיבור העניינים להדני והנראה
לפע"ד נתכלית הקיצור דמתחלה נתווכח עמהם על כלי חמס מכרתיהם
דהיינו מה שהבחו כנולנים במקום שכם שהיו דרים שם וכפירש"י ז"ל דכ"מקום
שהיו דרים שם היתה בכלי חמם שכן קורים בירה בלכשון מכרי הים ע"ש •
כלי חמ"ם במכרת"י דייקת דלדרכיהו ז"ל נהי שהרגת" לת בני העיר כדי להניל
לת לח וזכה • לכל לחה המיקו נחחלה שלכם דהיינו בעיר שכם שכזו לת
העיר וכל לחר נה • נל"ו ים לימד שהיה בחזוק קנס דהיינו מתחת הפנס שפנמו
משכחתם עי"כ כח"ם המכרתים זה • לכל ח"כ לפ"ו כדין שחזיקו בשכם והרו
היה שלכם מן הדין ח"ל מה יחמרו ביוסף למה בחסם הרנו לים ונרנוסו עקרו
שור היינו יוסף ר"ל דמעתה יש שליהם תביסה ביוסף שמכרוהו בשכם וכתי ונוכ
לים ונמכת בידו מות • נל"ו ים לכם טענה משום ונמכת בידו כתיב דהיינו
נהשותו • לכל יוסף לח היהן נרשותן וכדלחיתח בוהר שהוכח לעיל סדר ויגש
הלהכנו שם בנימוד מדרש כתרוקן בורו של יעקב וכו' שכי בורות היו שם וכו'
ע"ש • ולח משום דמכרוהו בשכם לכי לומר דשכם שלח שלהם היה ונמכת לח
מכרוהו נרשותן חלח נרשות לחרים • לכל עכשיו לתתה לומר שהיה שלהם וקנו
לותו נשכיל כנם משכחתן ח"כ קשה מח"כ שחמכרתיהם דהיינו שחקל
דירתן היה להם כנול • ולח לינה נל ח"כ לי לי עליהם נדבה יוסף •
יהודה שמא כך נסוב לחמר והוא דכתר כתבנו לעיל סדר ויגש דיהודה רלה
לומר שמעו מזה ולחר נכו ונמכרנו וגו' לידו לו אל תהי בו ר"ל נמכריהו ולח נכניהו
לח כמשך לותו נרשותינו כדי שנוכל להתנכל מכח שלינו נמלת בידינו נרשותינו
וכ"ש שנכרו לנשים מדיינים וימכרו לת יוסף דמשמע דהמדיינים המשיכו לותו
משם וידם לח היתה בו מכח טענה הכ"ל • וכל ולח הוא דוקא לם שכם לינו
רשותן לכל לם שכם רשותן הוא הרי נמכר מרשותן בלח"ם כמי ושל כן משמע
קיבוח שהיה נדבר זה עם שמעון ולוי בת"ר יהודה שמא יקוץ לכיו ויכריע
כנגדו שנכם הוא רשותן ויקייב בזה לת יהודה לכך נסוב לחמר נחוכן שמכח
ויכוח ראובן כתירץ על מעשה בלהה ומכח ויכוח שמעון ולוי נסוב על העצה שנתן
להם למכור לת יוסף • לכל יעקב פייסו ות"ל יהודה לתה וגו' • מטרף בני
עליתי שנין מן יוסף וכין במעשה תמר לתה נדיק דלי נמכירת יוסף לטובה
כתכוונת כדי שלח יהרגו לותו לפיכ כמ"ם מה נעש כי נהרג וגו' ומה שלח הלית
לותו לנמרי משום תכסת מרובה לח תכסת וחבסת שמא נס ולח לח תעלה
כידך לם תנקש מהם הללה נמורה • ופ"ל תמר שהיה וכתה מקודם לכן נס כן
נתעלת כי יהלה ב"ק ולחרת ממני יהלו הרנים הכנוסים נס העיר עליה
שטהורה היה מקום לקר ולח נזקקה לעוס חדם וולתו
ונמצח יש לך התנלות נשניהם ולקנר לני נרך
נמקום שים כידי להלריך :

שמות שני

פרשה ראשונה ואלה שמות בני ישראל הבאים מצרימה את יעקב איש וביתו באו: ראובן שמעון לוי ויהודה: יששכר זבולן ובנימין: דן ונפתלי גד ואשר: ויהי כל נפש יוצאי ירך יעקב שבעים נפש ויוסף היה במצרים: ויהי כל הנפשות הבאות ליעקב מצרימה שבעים נפש ויוסף היה במצרים: ויוסף מת ואחיו וכל הדור ההוא: ובני ישראל פרו וישרצו וירבו ויעצמו במאד מאד ותמלא הארץ אותם: ויקם מלך חדש על מצרים אשר לא ידע את יוסף: ויאמר אל עמו הנה עם בני ישראל רב ועצום ממנו: הבה נתחכמה לו פן ירבה והיה כי תקראנה מלחמה ונוסף גם הוא על שונאינו ונלחם בנו ועלה מן הארץ: וישימו עליו שרי מסים למען ענתו בסבלתם ויבן ערי מסכנות לפרעה את פתם ואת רעמסס: וכאשר יענו אותו כן ירבה וכן יפרוץ ויקצו מפני בני ישראל: ויעבידו מצרים את בני ישראל בפרך: וימררו את חייהם בעבדה קשה בחומר ובלבנים ובכל עבודת בשדה את כל עבודתם אשר עבדו בהם בפרך: ויאמר מלך מצרים למילדת העברית אשר שם האחת שפרה ושם השנית פועה: ויאמר בילדכן את העבריות וראיתן על האבנים אם בן הוא והמתן אותו ואם בת היא וחיה: ותיראן המילדת את האלהים ולא עשו כאשר דבר אליהן מלך מצרים ותחיין את הילדים: ויקרא מלך מצרים למילדת ויאמר להן מדוע עשיתן הדבר הזה ותחיין את הילדים: ותאמרן המילדת אל פרעה כי לא כנשים המצריות העברית כי חיות הנה בטרם תבוא אליהן המילדת ילדו: ויטב אלהים למילדת וירב העם ויעצמו במאד: ויהי כי יראו המילדת את האלהים ויעש להם בתים: ויצו פרעה לכל עמו לאמר כל הבן הילוד היאורה תשליכוהו וכל הבת תחיון: וילך איש מבית לוי ויקח את בת לוי: ותהר האשה ותלד בן ותרא אותו כי טוב הוא ותצפנהו שלשה ירחים: ולא יכלה עוד הצפינו ותקח לו תבת גמא ותחמרה בחמר ובזפת ותשם בה את הילד ותשם בסוף על שפת היאר: ותתצב אחותו מרחק לדעה מה יעשה לו: ותרד בת פרעה לרחץ על היאר ונערותיה הלכת על יד היאר ותרא את התבה בתוך הסוף ותשלח את אמתה ותקחה: ותפתח ותרא את הילד והנה נער בכה ותחמל עליו ותאמר מילדי העברים זה: ותאמר אחותו אל בת פרעה האלכי וקראתי לך אשה מינקת מן העברית ותינק לך את הילד: ותאמר לה בת פרעה לכי ותלך העלמה ותקרא את אם הילד: ותאמר לה בת פרעה הילכי את הילד הזה והינקהו לי ואני אתן את שכרך ותקח האשה הילד ותניקהו: ויגדל הילד ותבאהו לבת פרעה והי לה לבן ותקרא שמו משה ותאמר כי מן המים משיתהו: ויהי בימים ההם ויגדל משה ויצא אל אחיו וירא בסבלתם ויראה איש מצרי מכה איש עברי מאחיו: ויפן כה וכה וירא כי אין איש ויך את המצרי ויטמן בחול: ויצא ביום השני והנה שני אנשים עברים נצים ויאמר לרשע למה תכה רעך: ויאמר מי שמך לאיש שר ושפט עלינו הלהרגני אתה אמר אשר הרגת את המצרי ויירא משה ויאמר אכן נודע הדבר: וישמע פרעה את הדבר הזה ויבקש להרג את משה וישב משה מפני פרעה וישב בארץ מדין וישב על הבאר: ולכהן מדין שבע בנות ותבאנה וידלו ותמלאנה את הרהטים להשקות צאן אביהן: ויבאו הרעים ויגרשום ויקם משה ויושיעם וישקו את צאנם: ותבאנה אל רעואל אביהן ויאמר מדוע מהרתן בא היום: ותאמרן איש מצרי הצילנו מיד הרעים וגם דלה דלה לנו וישק הצאן: ויאמר אל בנותיו ואיו זה למה זה עזבתן את האיש קראן לו ויאכל לחם: ויואל משה לשבת את האיש ויתן את צפורה בתו למשה: ותלד בן ויקרא את שמו גרשם כי אמר גר הייתי בארץ נכריה: ויהי בימים הרבים ההם וימת מלך מצרים ויאנחו בני ישראל מן העבדה ויזעקו ותעל שועתם אל האלהים מן העבדה: וישמע אלהים את נאקתם ויזכר אלהים את בריתו את אברהם את יצחק ואת יעקב: וירא אלהים את בני ישראל וידע אלהים: ומשה היה רעה את צאן יתרו חתן משה משנה כהן מדין וינהג את הצאן אחר המדבר ויבא אל הר האלהים חרבה: וירא מלאך יי אליו בלבת אש מתוך הסנה וירא והנה הסנה בער באש והסנה איננו אכל: ויאמר משה אסרה נא ואראה את המראה הגדול הזה למה לא יבער הסנה: וירא יי כי סר לראות ויקרא אליו אלהים מתוך הסנה ויאמר משה משה ויאמר הנני: ויאמר אל תקרב הלם של נעליך מעל רגליך כי המקום אשר אתה עומד עליו אדמת קדש הוא: ויאמר אנכי אלהי אביך אלהי אברהם אלהי יצחק ואלהי יעקב ויסתר משה כי ירא מהביט אל האלהים: ויאמר יי ראה ראיתי את עני עמי אשר במצרים ואת צעקתם שמעתי מפני נגשיו כי ידעתי את מכאביו: וארד להצילו מיד מצרים ולהעלתו מן האדמה ההוא אל ארץ טובה ורחבה אל ארץ זבת חלב ודבש אל מקום הכנעני והחתי והאמרי והפרזי והחוי והיבוסי: ועתה הנה צעקת בני ישראל באה אלי וגם ראיתי את הלחץ אשר מצרים לחצים אותם: ועתה לכה ואשלחך אל פרעה והוצא את עמי בני ישראל ממצרים: ויאמר משה אל האלהים מי אנכי כי אלך אל פרעה והוצא את בני ישראל ממצרים: ויאמר כי אהיה עמך וזה לך האות כי אנכי שלחתיך בהוציאך את העם מצרים תעבדון את האלהים על ההר הזה: ויאמר משה אל האלהים הנה אנכי בא אל בני ישראל ואמרתי להם אלהי אבותיכם שלחני אליכם ואמרו לי מה שמו מה אמר אליהם: ויאמר אלהים אל משה אהיה אשר אהיה ויאמר כה תאמר לבני ישראל אהיה שלחני אליכם: ויאמר עוד אלהים אל משה כה תאמר אל בני ישראל יי אלהי אבותיכם אלהי אברהם אלהי יצחק ואלהי יעקב שלחני אליכם זה שמי לעלם וזה זכרי לדר דר: לך ואספת את זקני ישראל ואמרת אליהם יי אלהי אבותיכם נראה אלי אלהי אברהם יצחק ויעקב לאמר פקד פקדתי אתכם ואת הנעשה לכם במצרים: ואמר אעלה אתכם מעני מצרים אל ארץ הכנעני והחתי והאמרי והפרזי והחוי והיבוסי אל ארץ זבת חלב ודבש: ושמעו לקלך ובאת אתה וזקני ישראל אל מלך מצרים ואמרתם אליו יי אלהי העברים נקרה עלינו ועתה נלכה נא דרך שלשת ימים במדבר ונזבחה ליי אלהינו: ואני ידעתי כי לא יתן אתכם מלך מצרים להלך ולא ביד חזקה: ושלחתי את ידי והכיתי את מצרים בכל נפלאתי אשר אעשה בקרבו ואחרי כן ישלח אתכם: ונתתי את חן העם הזה בעיני מצרים והיה כי תלכון לא תלכו ריקם: ושאלה אשה משכנתה ומגרת ביתה כלי כסף וכלי זהב ושמלת ושמתם על בניכם ועל בנותיכם ונצלתם את מצרים: ויען משה ואמר והן לא יאמינו לי ולא ישמעו בקולי כי יאמרו לא נראה אליך יי: ויאמר יי אליו מה זה בידך ויאמר מטה: ויאמר השליכהו ארצה וישלכהו ארצה ויהי לנחש ויברח משה מפניו: ויאמר יי אל משה שלח ידך ואחז בזנבו וישלח ידו ויחזק בו ויהי למטה בכפו: למען יאמינו כי נראה אליך יי אלהי אבותם אלהי אברהם אלהי יצחק ואלהי יעקב: ויאמר יי עוד הבא נא ידך בחיקך ויבא ידו בחיקו ויוצא והנה ידו מצרעת כשלג: ויאמר השב ידך אל חיקך וישב ידו אל חיקו ויוצא מחיקו והנה שבה כבשר אחיו: והיה אם לא יאמינו לך ולא ישמעו לקול האות הראשון והאמינו לקול האות האחרון: והיה אם לא יאמינו גם לשני האותות האלה ולא ישמעו לקלך ולקחת מימי היאר והצקת היבשה והיו המים אשר תקח מן היאר והיו לדם ביבשה: ויאמר משה אל יי בי אדני לא איש דברים אנכי גם מתמול גם משלשם גם מאז דברך אל עבדך כי כבד פה וכבד לשון אנכי: ויאמר יי אליו מי שם פה לאדם או מי ישום אלם או חרש או פקח או עור הלא אנכי יי: ועתה לך ואנכי אהיה עם פיך והורתיך אשר תדבר: ויאמר בי אדני שלח נא ביד תשלח: ויחר אף יי במשה ויאמר הלא אהרן אחיך הלוי ידעתי כי דבר ידבר הוא וגם הנה הוא יצא לקראתך וראך ושמח בלבו: ודברת אליו ושמת את הדברים בפיו ואנכי אהיה עם פיך ועם פיהו והורתי אתכם את אשר תעשון: ודבר הוא לך אל העם והיה הוא יהיה לך לפה ואתה תהיה לו לאלהים: ואת המטה הזה תקח בידך אשר תעשה בו את האתות: וילך משה וישב אל יתר חתנו ויאמר אליו אלכה נא ואשובה אל אחי אשר במצרים ואראה העודם חיים ויאמר יתרו למשה לך לשלום: ויאמר יי אל משה במדין לך שוב מצרימה כי מתו כל האנשים המבקשים את נפשך: ויקח משה את אשתו ואת בניו וירכבם על החמור וישב ארצה מצרים ויקח משה את מטה האלהים בידו: ויאמר יי אל משה בלכתך לשוב מצרימה ראה כל המופתים אשר שמתי בידך ועשיתם לפני פרעה ואנכי אחזק את לבו ולא ישלח את העם: ואמרת אל פרעה כה אמר יי בני בכרי ישראל: ואמר אליך שלח את בני ויעבדני ותמאן למשלחו הנה אנכי הורג את בנך בכרך: ויהי בדרך במלון ויפגשהו יי ויבקש המיתו: ותקח צפורה צר ותכרת את ערלת בנה ותגע לרגליו ותאמר כי חתן דמים אתה לי: ויפגשהו

לכן לפשר נאמר נשוא לב וכבוד על מה שהקב"ה שפך חמתו על העגלים והתנכר
והסתיר כ"ה למה זה ועל מה זה רצה להרס אמת עגלים ותנכים וניצי קדושתו מה
קטנו · לכל הטעם היה לפי שנכידות כעיר כנידקת דמלחר שהיו מתמידי
נפש בחל הקנאה ועבדו שם ע"ז על כל הר ובעבה נם נב"ה נופף העמיד מכשפ
נגלם · וכתיב בעיר שנדקת החרם תותיעלת כל לשפר נה כך הקריב לת ירושלי על
תילה נם ב"ה · לאמכם לת יתכן תירץ זה לתינת דב"ש שם לת נב"ה לכל בירושלי
לת יוכדק דבר זה לתינת דשך תבת · והוה דחיתת בם"ש יומת קף י"ב דפליני שם
בנאים לדעת ת"ק לין ירושלים מעמת בנגעים וכו' · נם לינה בעשית עיר
הנדחת מטעם שלין לכי קורת נה נלחת ערוך כי לת כתפלקה ירושלים לשבטי
לשר ר"י לכי לת שמעתי לנלת מקדש לנך וכו' בשלי קשפלני ת"ק בכיר ירושלים
לת כתפלק לשבטים ור"י בכיר נתפלקה לשבטי וכו' ע"ש ומנת לת ל"ל לת נתפלק
ירושלים לשבטים לינו נעשית עיר נדפת והדרת קושין לרוכתת לשר נחרבו עני
ואנים · לנלת ע"ב לכ"ו מוכרת כהלי תבת בעשית עיר כיד פת משו שבתפלקה
לשבטי וכי שבתפלקה לשבטים ע"ב נרין לומר דהיינו שלין יד כל השבטי שוים
בזרק כי כפל לשבטי בנימין לכך עפ"י שדר על שם"ב לשר תרגלון הריש נבנומי שהיו
השבטי מדייקים ז"ל בתחומי יבנה ו"ל נתחומי יבנה ל"ל כולכם נביאים שבשבתם
לת לחיכם לכל בנימין שלת היה בשכירתו בתחומו לכי נוכה לותו וכו' ולהו כדעת
ת"ק דבפלקה לשבטי דלי לת"ק דלת נפלקה כדי יד כולם שוים כה · לנלת ולהי
דבפלקה לשבטי בנימין דוקת ובבנה דוקת בתחומו מטעם הכ"ל ולפ"ז היינו דוקת
שם בכריע שהיה להשבטים שפת בשכירת יוסף והפסידו בשביל זה שלת יהת להם
שלת בירושלים כיון שהיו נביאים ומחילת לת בנבה ב"ה בנבולן · לכל שם לת בשפט
להם לעון כשהר שלינו קנת מדרשים עליהם בשמה מקומו שהי בעניו מוור דל"ל
שלת נתפלקה לשבטים דחל"ב הוי כעול נחיק ב"ו דלמה יגרש שהר השבטי שלת
תכונו נתחומין · לנלת ע"ב יש להם חטת על מכירת יוסף וע"ב לת נתפלקה להם
ומשהר שלת נפלק"ת ע"ב לינה בשבטי עיר נידחת והדר קושין לרוכתת למה נחרב
ירושלי · וב"ה נחטת ישראל וים לירושלים משפט על זה וכמ"ש כיון בחשפט תפדה
דלדרכיכו"ל שנדין תוכל לנלת למה כהייתה לחרפה ולבוז · והיינו דוק לפי הבשפ
וו שלת חטתו לחנותינו בכירת יוסף · לכל דניאל הכריע דבחטתינו
לחנותינו ירושל"ם ומת"ך לחרפה דהיינו ירושלים לחרפה בשביל חטת לחנותינו
שחברו לת יוסף ושעך לחרפ בשביל חטת עמיהו ור"ל שלמלת חטת לחנותינו נמכיר
יוסף ולהי לת היתה ירושלי לחרפה כי לת היתה בחלקה לשבטי
עגים ותנכים מה שעלו ולהי משום דדנה כעיר נדחת הרי לת היתה בפלקה לשבטי
שלת יד כולם שוים בה ולהי משום דת"ב נבנה בתשוש של כולן והרי כולם נביאי וכו'
הרי כולם בקיים מלותו עון ות"ב לת היה שלת שעך לחרפה ולת ירושלים · לכל
מסרת שבס לחנותינו הייתו השבטים היו מוכיחים בחכירת יוסף ומחילת מוכח דלת
היה לשלר השבטים שלק בירושלים ולת בנבה בתשוש בנימין שלת נתפלקה
שלפלקה בשבתפלקה לשבטים ומחילת בעשית ירושלים עיר נדחת ות"ב נס
ירושלים לחרפה שפ"ה ידין · ועת"כ יען שכן הוה לכל הפשו"ה שלר שלק על מקדשך
השמם שהרי מבואר בסוני' הכ"ל למכר יומת לכי לת שמעתי שלת מקוש מקדש לכל
ע"ם מסתע להכל מודיע דעל כל פניה המקדש לת בעשית עיר נדחת ות"ב מה
תלמר שלטעות המקדש וכוה מיושב"ם למען שלדעי נוכו שלנרשם שלקדוך שלכי
והיינו נה ע"ם וכות שלנרשם ושלו וכות ינקב ויעקב · לאמכם לנרשיכו וה לפשר לוש
נזירוך מ"ש ת"ת שלמר הק"נה הניעו לי שרעות ל"ל לחנותינו
שרעים נגו ל"ל לחנותיכם יש לי עליהם · שלנרשם לאמר נאה לדע שלת יעקב לחבר לת
שנתי יעקב לאמר לאה נסתרה דרכי תו"ו וכו' הרי לפ"ו כולם יש להם פירכה · לכל
לשלנרשם שנדשה מכת נאה לדע שלינו שלת אם נאת לדע יש נו שלת לשלנרשם
ולפיה שנשיל כן נשתעבדו בניו בשלנרים · לכל אם נאת לשלנרשם שלנרשם יוסף
היו סנה לשלנרים שלי תיתי לן לומר שלשת לשלנרשם נאה לדע שלי יש לפרש
דשכוונה נאחוה וכות ולי משו ת"ל יודע תדע כי נר יהי זרעך הרי לותו שוכח
ים לינו לשלכיר יוסף ולפ"ו זה תלוי כוה דלת מכירת יוסף הוי שלת לשבטי שלנה
עליה בשלרים ת"ב השברה דנאה לדע שלת לשלנרשם שלינו שלת כלל שלת לשלחוה
וכות ות"ל בוכו שלקרבנות ולפ"ז נחלת נאה לשלנרשם שום עון ולין לקב"ה עליו כלום
ונוכל לנה בוכותו טפי מכל שלר שלחנות שים לו עליהם כך"ל · לכל לת שלת מכירת
יוסף לינו שלת ע"ב נזירות נלות שלרים הניע נשבטי נאה לדע · ולת כן ים
לו נס עליו וו"ש כי נשלת ת"ל נחלתינו ובעונות לחנותינו ירושל"ם ועת"ך לשלרפה ר"ל שלת
שיעד קיים הוה שבס ירושלים לחרפה והייתו ע"ב משום חטת לחנותינו שלכיר יוסף
שנשבד לעון ועתה לפ"ז שת ונו' למען לשלנרשם כיון שלפ"ז שלכרם דנאה
לדע לינו חטת שלת ר"ל נחלה וכות ונשלת על יעקב ויעקב ים לך עליה יעקב
שלחב לת שנלך יעקב לשר נסתרה דרכי לכל לשלנרשם לין לך עליו כלום לפי זה
ולי משום נאה לדע שרים לפרש דר"ל נחלה וכות ונשמ"ש לת לשלנרשם חטת
ושינת הגלות היה נשביל נאה לדע שלת ע"ב השבטי שלת שלינן שנשבטי
על כאה ושלחר שלת חטתו ת"ב ירושלים היתה נבול כולהין ולת נעשי עיר הנדש
ויש לה משפט עליך למה נחרבה והיתה לחרפה · שלת ע"ב חטתו לחנותינו שלכיר
יוסף ת"ב לשרים נקי חטת נאה לדע שלחר פניך ונו' למען לשלנרשם
שלנלך לת הקודם דמלחר דכל היסורין שנשלרי לינו משמת נאה לדע שלת
נשתעבדו דורו של ישמעאל ועשו שלת ע"ב הוה נשביל ג' דורות שב"ל וקשי ליה למה לת
בקשילו היסורין שלהם מיניקת ונקי דלת היו נרכיים מירק רק ס"מ שנה ולי לשם

שלנרשם שקרלו לדון · וכי פיימ שמת לשלנרשם שלת נאה לדע ת"ב קשה למה הרעת
לעשו הוה והיה לך להשתעבד דורו של יעקב לו דורו של יעקב וכמו שיעבד ;
ועל פי הדברים הללו לפשר לייש מדרש רבה מוה הספר · וישב משה
אל ה' ויאמר אדני למה הרעת כך אמר משה נטלתי ספר
בראשית וקראתי בו וראיתי מעשיהן של דור המבול האין נירונו ומר"ה
היתה · ומעשה דור הפלגה ושל סדומיים האין נירונו ומר"ה היתה והם
הזה מה עשו שנשתעבדו מכל הדורות שעברו ואם בשביל שאמ' אברה
אבינו במה ארע ואל ידוע הרע כי גר ונו' א"כ הרי עשו וישמעאל מבניו
ודם צריכים להשתעבד כמו הם וא"כ היה לו להשתעבד דורו של יצחק
או דורו של יעקב לא ליעם הזה שהיה בדורי ואם תאמר מא' איכפת לי
א"כ למה זה שלחתני ע"כ :

ובבר נדרשו ליה בספר הרקנון ע"ש ומלבד מה שהעירנו שם נוה המלמר
מוסיף נה עוד קנת דיקדוקי' מ"ש ת"ב הרי עשו וישמעאל נ"כ מבניו
ות"כ היה לך להשתעבד דורו של יצחק וכו' דמשמ' דוקת ממה שתוכיח שעשו וישמעאל
נ"ב מבניו קשיא ליה דקיה לו להשתעבד דורו של יעקב וכו' · ועוד קשה מ"ש דורו
של וכו' למה תפסם לשון דוד אלא היה לו לומר בניו של יעקב לו של יעקב · ועו"ל
מ"ש לת לעשם הוה שהיה נדורי לת הל"ל אלא לדורי תפשם לכל מ"ש לעשם הזה שהיה
בדורי לין לו לבבה · ועי"ל מ"ש ולי נשביל שלמר לנרשם נאה לדע ולמרת לו
ידוע תדע וכו' מה נרך לכיים ולמרת לו ידוע תדע · והיה לפשר עוד לפי פשוטו
שמשה רבינו היה מדייק בלשון כפול שלמר לו ידו"ע תד"ע ונפ' ונשלמת לי הוי
משעבד נם נפשו וישמעאל רמז לו כן נת"ל ידוע תדע כפל לשון דר"ל ידוע מלוה
לשת שיהא מעשיך תדע מלומה שכיי נלופן שב"ו לכפל על שכילותי' שיהא מהנו
וישתעבדו כנון ישמעאל ועשו יעקב דכל לשר לומה כפני עצמה וכל לשר
סובל עונשו כפני עצמו · ולפי דתמיה משה רבינו כי כעם הזה מה עשו שנשתעבדו
מכל הדורו לשת נם כלין פשם הזה ומכיי מכל הדורו של ע"כ קשיא ליה על קיבי
השעבדו על מה שרו"ה נשתעבדו שיעבדו יתיר' יותר מששיעבדו הדורו שענר ולת ע"כ
משו שנכפלה עליה נם שבל הדורו שענרו מה שהני על כלן הדורו שענרו ולותו
ערך העבוד שיהר לזה הדור ולכך לתר כעם הזה מה עשו שנשתעבדו מכל הדורו
שענרו ר"ל למה נכללו הם על עצמן נם בשביל הדורות שענרו ולת די להם נרה
עצמן לנלת שלת כיתה להוסיף להם מה שהניע לדורו שקדמו להם ולי בשביל שלמר
לנלה נמה לדע ות"ל יודע תדע ר"ל ולי משו דכל נרמו שלכן יעקב לת ירפה
לפת יוסף לך תרתי דהיינו לומר לעשו ב"ה קלת הדורו לת נפעל דהיינו דדור לחרון שיעשרכו להשליט
משו שיהיה לכם הכה לת"ב יודע לך נפעל דהיינו דדור לחרון שיעשרכו להשליט
מה שהיהנם לדור שלפניכם ול"ת הרי ישמעאל ועשו מבניו והם נריכים להשתעבד
כמו הם ות"ב כדי לקיים הכפל יודע תדע היה לך לקיי נוה הלוכן שיתעבדו
דורו שלינק דהיינו כן ישמעאל ובן יעקב שהם בדור לחר וע"י שיתעבדו נפש
לחת יקיים כפל לשון יודע תדע על זה הלוכן לו דורו של יעקב דהיינו נפשו
ויעקב ועל לוכן זה נופל לת חל העם הזה שהם נדורי ר"ל לת שיפגלו העם
שנדורי מה שהיה מוכל על העם שהינו נדורי כך יש לפרש לפי כפשוטו ומשתעבד
אכנם עפ"י מה שנתבל לעיל נשם הזוהר שהיו שם ז' נוירו' שנוי עליך שר
מצרי ות"ב לפשם משה רבינו שכל נדעתו דולתי מבן הנוירו' נדרי מכוון
לכוונת הדורו ר"ל ב"ן טעם לומה נלו נמבן וה וכלפ"ז ראוי שתהרה מדרש ועד כאן
הינו לינה ד' דורו והנוירו' הם ז' קשיא ליה מלי הלי שלקשה מד"ב · ותכב למשכב
דולתי לי להם נד' נוירו לינה שנשתוסף להם עוד נ' נוירו נשביל נ' דורו' שהוסרכו
ישראל לתקן דהיינו נ' דורו' מן דור המבול ולילך עפ"י מ"ש נספר רזיאל נשם הכתי
החמת לו מלנד וה לפשם היה העכין עפ"י מ"ש במדר' ילקוט שהר נם דמן המבול
עד הפלג"ם משנה · וכן משמולי יעקב עד שלמרו שהיה היה ס"ש שנה שהר נשב
שהר מבני שהי השול בנרכ' מן המבול עד הפלג' ודורו נהקב"ה נה מתוך השלו לכי
משמולי יעקב עד שלמרו בניו שיר לי' ותושבי ומשתעבדי' ודורו לקב"ה מתנ
יסורי' ולמרו לבניו שיר לכיכ נכר ביעקב וכניו וכו' ע"ש הרי מלנד מה שהיה נריכי'
לקבל על עצמ' עוכם מפני שלהר נמה לדע עוד היו נרכי' יעקב וכניו לקבל
יסורי' כנגד מה שמרדו מן המבול ולילך מתוך רוב שלוה ולפי סב דורו הללו מרדו
מתוך שלוה כמבול נמדר רבה לכל לנשיסורים · ע"כ נתוקף להם נ' נוירו' נקבל נ'
דורו' הללו נוסף על ד' נוירו שבשבי נמה לדע וה"ש הע"ה שהיה משעבדה
מכל הדורו שענרו ר"ל למה נתייסרו נכפלי דלי משו שלהר נמה לדע ולמרת
לו נכפלי יודע תדע וכמו ל"ל כי הרי עשו וישמעאל ב"כ מבניו והם נרכי' לפרש
זה הפשוט כמו הם · לכל לשפחות מן יעקב דהיינו כדי שימלה חשבון ס"מ שנה מבניו
יעקב עד כאן · וכמו שנתמת מספר הם ס"מ שנה לקבלות לותן היסורין מבניו
יעקב וה"ב וה"כ היה לך להשתעבד דורו של יצחק · לו דורו של יעקב דלשון
כמשך מן הקודם דמלמר דכפל היסורין שנדורי היו מפרש נמה לדע מה שלא
נשתעבדו דורו של ישמעאל ועשו של ע"כ הוה נשביל ג' דורות שב"ל וקשי ליה למה לת
בקשילו היסורין שלהם מיניקת ונקי דלת היו נרכיים מירק רק ס"מ שנה ולי לשם

EXODUS RABA, TAU.

כל הנפש הבאה לבית יעקב שבעים נפש ר"ל בשם ר"ש בן י' ראית
מימיך אדם נותן לחבירו ס"ו כוסות וחזר ונותן לו ג' והוא מוציא
איזהפ שבעים אלא זו יובבר וכו' ע"ש

ויל למה פלק ס"ו כפי עניין ונ' נפני עניין ולא היה לו לכתוב אלא ס"ו לומר לך
לפי כוונתן לחבירו ס"ו כוסות והוא מוכה אותם ע' . לכל לפסר שולל
נזה סנהדרי ע"ד דכ"ל שם הקב"ה הפלים עמהם את המכין בכניסתן למצרים
וביציאתן וכו' . דל"ל קשה מאחר דהפנדרת היא שיותר ראוי שתנתרף הסביבה
עב"ם למכין מדובה מלמכין המוצע שבהם . ומעתה קשה דאם הק"ב נלטרף
עמהם היה לו להוסיף אותו בחשבת כמספר ס"ו ולעשות מהנו ס"ו ע"י תו' הסביבה
ולא להזכיר ההוספה לכל הפלשה לומר מה שאזר ומה לאחר הס"ו . וזהו יש לך
לומר שבתן ס"ו כוסות ונותן עוד נ' כוסות והוא מונה שבעים דנכחשל הקושיא
נולדה לי"ע שמונה ס"ו ולא הוסיף בו שום גילוי ג' יכין נ' הוסיף ולי תיקון
דהסביבה נלטרפה היה לו להוסיף ההוספה לכל מכין המרחקה דכל כי פשרה
סביבה שריה וכ"ש ניותר לכל נפשות מעשרה ולפי חילוק הוא שלא ולפי טעם
לאחר יש נזה וכמו שמסיק שם דיוכבר הפלימה המכין וכו' ע"ש . כן יש לפרש במדרש
זה שלא דמ"ש קשיית קושיא ואת על לאותו מ"ד שלאחר הק"ב נלטרף עמהם .
לכל נלא נכלל לפי שהסביבה נקשרת דוקא ניוסף כמ"ש דו"ל ע"פ ויוסף הוליד
מנרייסה שהוריד את הסביבה וכו' ע"ש . ולכך לא נלטרף רק במכין הפלשה לאחר
יוסף עמהם ולא נאותן ס"ו . ולפי זה לאחר כלן לים וניהו כלו סיימו כסביבה
כדאי נרכינו נפיו ז' לפי שהוא שם מרכנה ע"י שנעי' כפם שהם דמות ע' פרים
הפוכנים לכפא ויוסף היה מלך ויעקב היה המופלח שכנ"ד נאותן דאלהות דאדעת
היתה כאן מלכותא דרקיע ועי"כ מנא הק"ב מקום ונכא להלטרף עמהם
ובווהר זה הסדר בשינה שנכנסו ישראל בנלותא איהבנשי כולהי
נשמתין דשבעים למערתא דמכפלה צווחו ואמרו כבא כבא
בנין לאו בלאוהא ובניך כולהי משתעבדין בקושיו עם אהרון עברין בהו
נקמין בההוא שיתא רוחא דההיא סבא רשות שאול ונחית . וקרא הק"בה
לכל דתיכא ומשרייתי ומלכיהון בראשיהון ונחתו כולהי עם יעקב ועם
שבטייהו שבטין נחתין חיין עם אבוהון ושבטין נחתו מתין עם אבוה
הה"ד ואלה שמות בני ישראלהבאים מצריימה את יעקב וגו' וכתיב ראובן
שמעון ת"ח מתין היו ונחתו וכתיב ויוסף היה במצרים ע"כ :

ובוהר מיומד מה שפתח ביעקב ומסיים ביעקב דשם ישראל הוא לו לעל"ל
ושם יעקב לע"ה וכפ"ה ויהי יעקב וגו' ויקבצו יתי ישראל לת"ת ונו'
ו"ם ואלה שמות בני ישראל ונו' הבאי' פי' לפי' מותם את יעקב ויהיו כאר נלו
פי' בפייס' וזהו לפסם"ם בני נכורי ישראל ולומר לנוף שלם את בני ויעבדוני ונומ'
דל"ל על ישראל שבח שעשו בנלות והוא לומר מי ה' ונו' ונם ישראל לא תשלם
ואת נמדר ונם ישראל אם היה ישראל שבח לנבי היית מעיל עליו מנריסה של טיט
וכו' ע"ם הרי שהדם ישראל על ישראל שבח ולדרכינו נלה התשובה מעין הפלוה
וכל"ל ולפסר דעל כן הנטיתו ליוסף ולכני לעלך נם עלה לפי שפני פעמים עלה
יעקב לפי למערת המכפלה לתת כשבועתו לאותו מסה ולפי נפעת הנלולה ולפסר
דו"ם וירעו המנרים לנו ולאבותינו למשמע כמשמעו שלאחר שהתילו לשעבד נכו
קורו לחלות לנה למנרים ושעבדו נם נהם . וזהו לפסר רלה רליתי לת עני עמי
ונו' ולחרד להניליו ונו' ולפי נעקת' שמעתי מפני נשעו ונו' שאחר כפל רלה רליתי
ועוד ס"ם להניל נל' יפיד . ולפ"ל לאחר נעקת' לנשון רכים ולפ"כ לאחר מפני נושע ונו
עוד נרת לאחרים והיינו נלת ישראל מכח ונניו ולכך לאחר ולפי נעקתם שמעתי
מפני נושעו פי' נעקתן של הנניס שמעתי מפני נושעו של מניסם ישראל מכח
והזו ולחרד להניליו פי' לאני עניי לחרד להניליו לישראל מכח וכמו שהנטפתיו ללאחר
ואל"כ לעלך ונו' דמשמע לאני עניי . ועתה הנה נעקת בני ישראל נא עלי פי'
נעק' נניו לכך ולפלוך ונו' לאומן דמה שהוליך לנשיהו מפה הוא נפניל לנלות
את ישראל . לכל להנלת ישראל מכח לחרד להניליו לישראל מכח וכמו שהנטפתיו ללאחר
הדעת לפ"ם הוא לאה זה שלפתני פי' מה' מכניליתי מה שנלפת לותי לפס
לפס הזה בני ישראל . ומזו נתתי לל מרפא הרע לפס הזה ונמנא אין תושלת
נפליטתי פכ"ם ול"ם כן שלא והנל לא הנלת תתה עמך דלהניליו את יעקב ובניו שפס
עמך שעומדים נרשותך נמתיבתא דרקיע לפר נפליט לתה ירדת לנרך להניליו
כמ"ם ולחרד להניליו ונו' לפי לותן לא הנלת וכמ"ש פרעה ונם את ישראל לא
לפשם דכאמר על ישראל מכח וכאמר :

ואפשר שלאחר ואלה שמות בני ישראל לפי לעיל מיכי' הוכיר מיתת יוסף במדרש
לא תימא סיס כיסס סוס עון על זה לו"ח ואלה שמות ר"ל לא כל כדוק
ניותיו שמות ולא תמנא נהם לותיו ס"ט וכדאי' במדר' לכל לותיו זולת לותיו שם
קן לא נמנו נהם וכו' זו הוכח שמעוקי הם סוה העון ומה שהכרוהו היה נפסכמת
הקב"ה כי למקיש שלא כדי שיהיו ניוונים ניפי דעבון וזהו יוסף היה במצרים וכל
מקו' שב' היה ון ופרנס וכמש"ל הוכח לעיל . ועוד רמי' שלא נפסד להם סיבת יוסף
לעון שהרי ויעת יוסף וכל לחיינו' ולפ"כ ויקם מלך וגו' לכל כל ומן שלוי היה קיי'
לא התחיל נהם הסיעבו להיות הוכח' נדול על זה והוא לדוי שהיו ניותר מכל
הסבטים ול"כ לא לדוק נשבועתו של יוסף כמה שבי היה במצרי' כ"ג שנה שהרי בן

וכל שכותיו היו ק' הרי היו בתנרים נ"ג סכים · וכמו כן לוי במנרים נ"ג שכה שהרי בן ס"ד שכה היה לו כשירדו למנרים כדלעיל ונלקוט זה הכל שהיה לוי קציט בן יוסף סמסה סכים וכל שנותיו היה קל"ו הוסיף נ"ג ס"ל ס"ד הרי ק' הרי דיסרהל יהנו בשלה בתנרים מכין השנים שהיה יוסף במנרים וכל זה להורות דהמכירה נעשה להם לזכות · דהל"ב לאהרון ראוים היו לגיות כל לותן השנים בנער ושיעבוד תלת ודלת כדלמן :

ובמדרש הכו"ל על פסיתולמן בקרית ראובן ע"ם כי רחף וכו' שתעון ע"ם ויפתח את וגו' וכו' יוסף על פס יוסיף ה' יהו שנים וגו' וכו' ע"ם הנה כל שמות השבטים כולם מרמזים בגאולה על לותה הגאולה של נלו' מנרי' זולת פס יוסף שמורה על גאולה העתידה לבסר מזום דלת נעשה ולת בתרת תותו עון עד לע"ל והיינו דלתריב כ"ם וכדלתיה כתדרש ע"ם ביום שיזעזו סומרי העיר והעיותו לכסי חייל וכו' וכמו שכתב מורי נעל מנלה עמוקות על מ"ם נורת לנלים מתקדשך ת"ל מתקדשך תלת מתקדשך וכו' דלתיה להת ולהת ולהת · ולכך לותה בתדרש בחומת פרס' תלה תולדות יעקב יוסף כל מה שלרע לניון לרע ליוסף פי' דניון בניש יוסף · ולכך הוה סימן על הגאולה העתיד ב"ב לתון :

וארא שני

בתדרש רבה והצל לא הצלת את עמך וגו' רבי ישמעאל אומ' והצל לא הצלת ודאי · ר"ע אומר יודע אני שאתה עתיד להצילם אלא כאי איכפת לך באותן הנחושים התחת הבנין באותה שעה בקשה מר"ה לפניו במשה וכיון שראה הק"בה שבשביל ישראל הוא אומר לא בפניה בו מר"ה אל משה עתה תראה אשר אעשה לפרעה במלחמה פרעה אתה רואה ואין אתה רואה במלחמת ל"א מלכי' שיעשה בהם נקמה יהושע תלמידך מבאן אתה למד שנטל משה עכשיו את הדין שלא יבנם לא' ע"כ :

אני טרם לתלה לבנר נרך לנתר לתלה בסוף סס"ק פרשה הקדומה · ויש מסה תל ה' ויתמר למה הרעת לעם הזה וגו' שלחתני ומאז בתי לתי תל פרעה הרע לעם הזה והצל נא הצלת את עמך · והרגה י"ל נזה הכסוק פרע דפתח נלעזן הוזייר ויש תל ה' ותמ"כ לתמר תלדי וגו' כוכיר סס תלדי · ומיכו דת נלאדני תכסר לייש עפ"י שתיתי בספר גלחנטי בסוף היה תלדי כתוב · דסס תלדי שכי לותיות מסה דהיינו דן סס דין · וסכים רשמים סדם ת"י תלף דסס תהיה וי"ל דסס בן ד · ולפ"ז נכנסו לותיות דן בין יוד לה' לתתק דן סהו' לין ועתה בזמן החזרתן היו לדנשתן כולם דין והו היה תלדי כתוב כל לותיו' תלדי היה כלוב ושמעתי שכין כלה כיוסף כוה כתס"ד שלא נת ביד תשלא שכתוב' פסס זה של תלדי נלה למנרים כתרי"ל נלו למנרים שכיבה שתסה והיותם בגלו' מנרים היו כפרדות תיש מעל תחיו · תתר מסה להק"כה רק שם שלח כ"ח ני"ד ושתפתו תרנשתם ניקד · ישתתף דלי"ת נכון וישפה דן תלכי · וישתתף ה"ל כיו"ד פסס רקמים ויהת דין למנרים ות"י ליסרהל והו לכנף ה' לת תנרים נגף ורפוא נגוף למנרים נלותיות דן ורפה ליסרהל כלותיות ת"י ע"כ · וכעין זה לית"ת נוזר נרחמת פ' תי הכל לחיין ע"ם ומכותר מלניו ת"ס לעיל נסדר הקדוש תה סמו תה תומר תלסה וגו' תהיה תסר תהיה וגו' · ויתתר עוד לנקים תל תסה כה תלתר תל נבי ישראל ה' לקל וגומ' · זה שתי לעולם זוה וכרי וגו' והיינו תבשר דהרתה לן ת' תלדני תמרמן על לתיה וסרתה לו ת"ד תלדני סתורה על פס נוויים · והיינו לותיות ת"י תלדני סתורה רפוא ליסרהל כל"ל וה"ם לו זה זכרי היינו תלדני סהו לדי נזכר כתסרו"ל ורמז לו שבשתפו לותיות תלדני נקבל בקשתו שתתר שלא נת ביד תשלח · והן עתה סרתה תסה קושי השיעבוד שבתתדשה ליסרהל תתר שלישתה ל"ל שלא היה פס רפוחה ליסרהל ע"י לותיות תלו ותלדנת לפי דעתו של תסה היה תלדני כלוב להם ע"ד הנו"ל · לזה תבשר תתר ויש תסה תל ה' ויתתר תל"כ למה הרעת לעם הזה ר"ל תמרת לי זה זכרי לומר שבשתפו לותיות תלדני ויעשו דקתים ליסרהל ורן למנרים והדי תלדנת תלו נתתי תל פרעה לדבר בשמ"ך הרע לעם הזה והצל לא הצלת את עמך · ר"ל תלי נתתי נכח זה הפס תל פרעה לבנוף לותו נשבר תכות ע"י לותיות דן שנו ולרפוא את ישראל תלי' להגילן מתפת ידו ול"ת שלא הצלת את עמך תלף תלדנת הרע להם שתהפכו נם לותיות דן לפעול דין ליסרהל · ולן לולו וידבר תלקים תל תסה ויתתר תלוו תלי ה' דפתח נפס תלקים המופה על דין ומכויים נפס הרקמים · תלבנת לרמות לו שעדיין נדברי ובהנטתה הרתשונה עומד דנשני לותיות דן יהיה דין למנרים ונפס רקמים ליסרהל זה שמוכיר לו כלן דין ורקמים שפס מכווים לותיות תלדני פס נפס דין ורקמים וכתתר :

אבן יש לדקדק מ"ם למה הרעת לעם הזה זה שלחתני דמשמע] דנת מכה פתים תחת תל תבדת לעם הזה · שנית תל הקדיות למה שלחתני מה דבר הזה מאז בתי לתי תל פרעה הרע לעם הזה והצל לא הצלת את עמך · דהל"ב מהשיעות הלמען הכתוב משמע דמתחל' שתל למה הרעת לעם הזה מתלה · ונקשיל ליה לרבינו נלח ההוספה ו' שלכתוב להם עכשיו קושי השיעבוד לתתר שלישית משום דמעיקר' דלישה קשיל ליה פירכ' למה נת לותו קושי השיעבוד שהיה להם מקודם שלישתי ובפס פיס לך תירון תל קושיל ו' במשכה לו קושיל זו הסנייה · דל"ב למה ומאז בתי לתי פרעה ולישה הוסיף להרע לעם הזה נקושי שלישי נתוסן דקשיל מת"כ למה הרעת לעם הזה בתירוי הרישון · ופס השיעבוד ההוא כדלן ת"כ הוי קושי השיעבוד הסני שלא כדין · וכן פס יש לך תירון תל זה הקושי מה שאתו בתי תל פרעה הרע לעם הזה קשה לי לתפרש לתי קושי מה הרעת לעם הזה טרם נתי תל פרעה · וכדי להבין הענין נזכיר לתו ליתן טעם ת"ם נתדרש רבה סוף פרשת י"ו נכדר נת כלם ומלוכים משכש לה' וכו' · וכן מיכן כתנרים היו משועבדים שתכי"ם שנה וכו' ע"כ · ונשל תתנות כהוכה נפרשה רבה להניח דל"ל פ"ו שנה תרמן תל קושי השיעבוד והמירור הדוי פ"ו שנה ע"ם · ומיכו כן שלש שפיר נרשיון פ' שנה ומבואר כן נפר"ח נוכלת בילקוט שמות דהמירור היה שתים שנה לפוד והשלכת נכים לותיר היו שלשה שנים ושלים כך כולו פ"ן שנה ושלים ע"ם · ולכל לכלורה קשה למה נתמת כן נקבץ עליהם תיסורות וקושי השיעבוד פ"ן שנה ושלים דוקא לת תל תנם נעשה זה השיעור יתכן הנרת לפ"ל הוא לפי מה שהרגו קבץ ממנה סדר ויתי סני דנעור עליהם נ"רות עבדות ומיני מרכע תלות שנה · ועדיין ליני יודע כמה יהיו ני הנ"רות כלי עבדות ומיני וכמה יהיה יתי העבדות והעיוני · לכל מסתתמא נפיק ושו דהוי מסנה תל מסנה למתתיס שנה יהיו נ"רות לפוד ומחנה נעבדות ומיני דוהלי לת נת לסתום תלנת לפרש ולכמוך תל הכנדת דהוי מסנה תל מחנה · וידוע דכל זמן שהיה לוי קיים לת התחיל השיעבוד והעיוני ולת היה להם תלת נ"רות כל ימי לוי · והנה מסמת לוי לת כשהרו לתפלוס ת' שנה מזכולי"ד יעקב רק ק"ו שנה מזמן מיתתו עד שיצאו שהרי לוי היה בן ס"ד כשנכנס למנרים כדלי' בילקוט ריש סדר שמות ונזכר לעיל סדר שמות שני ונ"ב שנים היה לוי במנרי שהרי קל"ו שנה היה על נ"ב שנים הרי מ"ת ועשר שנים שנכנסו למנרים כללת למתת תלת היה השיעבוד והעיוני רק ק"ו שנה דהיינו מסמת תל שיצאו שפלה ק"ו שנה ונתת לפי ההנסה שהנחנו היו נרכים להיות בשיעבוד ועיוני מתים שנה דהיינו המסנה מתות ונתת תסר מן החסנון ס"נ שנה · לכך מה עשה הק"נ שכיב עליהם תת עול השיעבוד והעיוני נתתן ס"נ שנה של המירור והשלכת נכים ליתר יותר מזה שתניע מלשעבדות ועיוני דעלמת תלת ויתרבו תת שייכם כדי שיהא להם ס"נ שנה נכבל והעלה עליהם כאלו עשו שוד שם ס"נ שנה נוסף על ק"ו שנה דנקוט כללת ביד שקושי השיעבוד משום מסנון הכתוב לכבל והוי מתים עבדות ועיוני ותתו הפלים לפשר משום דאלו נכבש לוי ופי' קנת נשנת הקל"ב דמי ייתר שתת נכוף ק"ו משם לו מקור לכן הרי לכ"ז דהמסנון מכוון בלי דופק כלל ת"כ מתילת קשה לפשר דמתחר סכן הוה ת"כ למה מתו נת תל מכה פרעה עכשיו תזר והרע לעם הזה נוסף היה על המירור כ"נ שנה שהרע לעם הזה טרם נתו תל פרעה שפר והרע להם מזהר · ונשלמת נל"נ תי לתו המירור מה שהרע לעם הזה נקושי הרתשון טרם שנת ש' פרעה היה לו יפוד נכון על מה שהרע להם תמר ת"ל למה הרעת · דלפ"ד לכך נת משה רבינו בהתפלת דנרי תלו נתתר תלדני' למה וגו' להזכיר עניין כתה תלדני שתתר תנרים שקראו תלכי וכתו שנתרבו נפרד שתות שני נכיתור מרדם ותי נשניל שתתר תנרים כתה תלדני וגו' הרי עשו וישתעבדו וכו' ע"ם · דכתה יש ליתן טעם למ"ם נפר"ח דיסרהל לת היו נשלו תנרים רק רע"ו שנה וקשה למה נת זה הקשנון ושם היינ"ו דשם נתותו תנדרש כתו' הטע' משום שתילת זמן ל' שנה נרע"ו לילות · לתשתר לפ"ד להלום הקשנון כזה לתוכן ולתנך נכון מה שתניע תל פרעה ותתר לו נכי נכו"י ישרהל וגו' ונשה תה לו להזכיר כלן לפרעה הכבודה תה נורך נו לזה הטלטות · לתל לתפשר לותר תלא היה תוטל על ישרהל לכרות תתותו הזוב תל תנרים רק שכי תלקים תנד הכבודה לתל הפלים תתיל לת נכי נכו"י ישרהל כלותר כנר קיים התוטל עליו תנד הכבודה וקרע תלקו ותתע' תין לך עליו כלום וזהעכון דוק דתתקר שנתתר לתנרים כי נר יהיו וגו' לתרבה תלות שנה שכי תנשא ישרהל הקוב תיר שיכי' לו ורע הסייר מסנולי"ד יעקב תכן נפירוש ת"ל שהשעבוד והשיעבוד לת יתקיל כל זמן שתנרים שי וכ"ם לי שם נוסף ותתה תנת תל תנותיך נפלום · ותיקע נדברי כו"ל ת"י דתתר לו תף תני נשיעבוד ת"ל ותתה תנת תל תנותיך נפלום זה משמע דכל זמן שתנרים היה לת היה סייל עליהם שיעבוד ועיוני נתנת פטור תן ת' שנה ע"ם שנה שיעבוד דקיינו שסנולי"ד יעקב עד שתת תנרים לפני ע"ם שנה · ונשתר על ורעו של יעקב תלקים תל תסה ויתתר תלוו תלי ה' דפתח נפס תלקים קנה יעקב לת הנכורה משמו ותתר לו מכרה לי כיום לת נכורתך לי ר"ל כיום שתת תנרים לתניו ויסיל הזוב עליהם מכרה לי נכורתך ותני תפר"ם מסה שכי תלקים ותתה הפלים כי עד היום היו כטוריס מהשיעבוד והעיוני לכנוד תנרים כנ"ל · ולת"ל הנכין הולך למות ולמה זה לי נכורה ר"ל הנה ע"י תפס"ת תלכי הולך למות ע"י שיעבוד וכמארו"ל דמסה הרגו ומסה טבעו ולמה זה לי נכורה ותכר נכורתו לישקב והיה מוטל נפ"ו על יעקב שכי פלקים מכך שכ"ם ושמואל תקוב ת' שנה דהיינו רע"ו שנה ושכי פלישים מכך שכ"ה ושמואל על פשר מלו נתתי תל פרעה הרע לעם הזה והצל לא הצלת את עמך וגו' ושלו נתתי תל פרעה הרע לעם הזה

לדבריו ק"מ מכח הפשט שלים ולפ"ד לכך כתיב ויעמד יעקב נחלק מנורי מנין.
ורש"י ז"ל ויקח יעקב וגו' והיינו לכע"ד כיון שהיה נרדף מפני עשו
על דבר הברכות ופחד שמעמו ככנדו וישלח מלאכים אל עשו וקבלו לאחרון על
עסקו ורבה לנטול המכירה ק"ל לפ"ז מוטל על עשו רט"ז מכים וד' שלישים ושליש
ק"מ מכח נקידות ולכך כשקניעו יעקב נמן ק"מ מכח שהיה בפחות פרק כפירש"י
ז"ל נסדר ויצא ע"מ. ויקח לו ליעב נמלו: נשמעו שהגבורה מזרע לעשו ושליו
לעשם כ' מלקים הכשחדים כי הנוף כבר פרע מלקו שהיה נרדף מנטן לחו משעו
לחון. לכל אלה תולדות יעקב יוסף וגו' ר"ל שקפץ עליו רוגזו של יוסף ונתגלגל
הדבר וירד מגדוייתו וקיים שם כנין הפוך מכל הגבורה דהיינו רט"ז מכח ושליש מן
מ"כ מכח הכ"ל כי לית נקשב לו מה שלעבר כיון שלח היה נרדף לית לכם דדוקא
נמכירים שהיה לית להם ע"ל שפי כוונת הלחי ר"ל שם דוקא נרדף לפרוש חלק נכור
שלו וכ"ל ונוה מיום שעשה הקבוע העבור שהיה נשב לאברהם' לכבר לנו יתד פקוע
שכפל הגרות נשפה בית שכני הפסני והנרך לכפל האחרונה של הרט"ו מכח כדי לקשור
להם לותו מכח נשבועים ויותר ל' שלישים כיון שלח היו רק רט"ו ועל כי החשבון
נריכים להיות ר"ט"ו וכ שלישים וכנוכר. נמצא לפ"ו יש טעם על הכפל העבור
שהיה להם מסנת משה של פרעה לנכל אין טעם למיכור יתירה ק"ב מכח מה שהי'
להם מקודם שנח של פרעה בחופן שהיה כאן קושיא נמ"ב למשה רבינו רקה שוה
פעמים הרע לעם הזה והכניד עליך שיעבוד יתירה יותר מאשר נתת נרעתוני'
כי מתפלה לא היה שם רק עבדות ושינוי עפ"י הפסוק כמ"ש וישבידו וגו' לעבוד
נכפלותם וגו' כדי היה שם עבדות ושינוי לקיים מ"ש ועבדום ועינוי אותם נכל
מלכ"ב וימררו את חייהם וגו' וזה לית נזכר נפשט כי לא נזכר מיכור כין הכתובים
כדי דהוקיף להם מיכור ק"ב מכח ושליש מה שלח נזכר בפירוש וזה היה
קודם שליחות משה של פרעה. לכל עוד שלא נח של פרעה שוד והרע להסיעוד
שיעבוד של לקוסם קס לתנן וגו'. ועל כל אפת יש לו לתרץ נפני עצמו לך
נהתנבר ודאי קושיא קשה לשם נאמר טעם על המיכור כ"ב מכח שהיה למלאות
על ידן משנות עבדות ושינוי ת"מכח כמ"ש ישראל כל השוב נמילותו ממש
ג"כ קשה למה הרע להם פרעה מאז נאתי אלינו נלו טעם כלל. ואם מה שהרע
להם עתה נאתי של פרעה בדין היתה על פי שיטה שנייה כ"ל כי לא נאסר להם
נפי המשכון רקום ה אפת והוצרכו להשלים אותו ע"י שכח אפת שהיה נו נוירה
נוספת לקוסם קס לתנן ג"כ אין נורך למיכור כ"ב מכח ר"ל לתפוס המעל נתרין
דאתין ו"ם ליה הרעת לעם הזה כיינו מה שהיית מכניד עולם למיכור כ"ב מכח
נוסף על העבדות והשינוי והרי לית נתפייטו רק עבדות ושינוי וקושיא זו היה
על מה שהרעת להם קודם שנולידתי אלי ואת"כ אחר למה זה שלחתני ומאז נאתי
אל פרעה הרע לעם הזה מה שהקשה על אותו קושי שיעבוד שהיה נוליד אחר
השלימות דאם נפשך לומר יהיה על אותן ע"ב. ת"כ קושיא זו על קושי
השיעבוד של עכשיו לאחר שנאתי אל פרעה:

אכן לפשר לפרש העניין נאופן שיתנאר מתוכו מדרש רבה שהתפלגו נו
וראוי להקדים נו קדמ"ם ס"ל שמשעת שנ"ל ולכל לית הכלת ודאי מהרגשנו
נוה. ולכאורה נראה שלפשר ס"ל למשה רבינו נמ"ם למה הרעתה לעם הזה
למה זה שלחתני עשה שני נטות להקשות נמ"ב מלבד מה שהכניד העבודה עליהם ועל זה כתבו
דקשיא ליה למשה קושי העיעבוד מה שהכניד העבודה עליהם ועל זה כתבו
הקדמוני שנח להשלים ומן ומשנון ת' שנה שלשם"י שלח עבדו רק רד"ו שנה שהרי
אותה המלוכה שהיה להם לעשות נ"ל שנה שעליהו נרד"ו שנה. לזה קשה דל"ב
למה שלחתני ר"ל למה תהיה הגאולה על ידי ולא על ידי עצמך וכמ"ש מי מכני וכי
אני אותו ולכני לעלך שלמרת הרי דהקשה למה לית נאלן כשמזדמן על ידי שלים
נשלמת נל"ז לית נאלן ע"י עצמו דל"ב גאולת עולם תהיה להם וכמו שיהי' גאולה
העתיד' ע"י הק"נ גאולת עולם ולית יהיה מאריו שיעבוד וכמשרו"ל נזה ונאמת
נריכים עוד נליות לאחרות הרי למלאות מה שמשרו נמצרים. וכמו שהוא שלכליהו
ניאור מדרש הסיקתא הובא נילקוט פ' השודם שזה לכם כשל"ל הק"נ נאמרם
הזה לתם נג מלים ל"ל תלמר שלהו נמלים ואתו משתעבדים פעם אחרת. ת"ל
הדבר מעשיכם עוד יש לכם רשם זו נכל מ' לאת היתה דהיתה. רשמון זה עשו
שב' ויצא הרשעון דמלכי ע"ב ומדרש זה לכאורה תמוה דמה ראו לשתול כן. לכן
לפי שת"ל נשודם הזה לתם כמלים וידעו שעדיין לא נשלם זמון ושכח כן יכטרכו
להשלימו נגלו לאחרות כמנות' הקדמה זו נדברי הרשעונים שהלאו השפרון נשחר
מלכיות. וכן הודה להם ואת"ל אחרו מעשיכם שעוד יש לכם גלות ונלות אדום
וכל אותם זכרים נמעשיכם אין יד החומות שולטת נכם לתפ"י שים עליכם
עדיין תשלום קוב של נרית נתרי' משום דכל ומן שעושי רצונו של מקום הס קודם
והקדם מפקיע מידי שיעבוד פזו שיתנאר עוד זוה נמקומות אחרים. לכל הס
לית תשובה מגורר שפ"י מ"ם ברשה רשיתי אתה רואה רחים לחת וכו' ואני רוח' אותם
עושים השעל הרי דע"י מעשה השעל לית היו כדאי להגאל. ולכך מקשה נוכות
מה יגאלו כי אין הכיפה מד"ב לנחת ולית עיכון נדבר השעל שעתידים לעשות
לו"ל נוכות המשכן והיינו שרשה שעתיד להניח והב המשכן לכפר על והב השעל.
לכל שכח לוי שלח אשלו השעל לית היה עליהם עוד קטרוג ולית נכטרכו נוכות
המשכן כיון שאשלו לית נכפרה למה. ואפשר דו"ם מי מכני וגו' וכי אומיל את ישראל
פרט"י מה זכות יש לישראל שאוציא אותם וכו"ם והיינו לפי שלעיל מיניה נילה
לו הקנה עון השעל כמ"ם לו רשה רחיתי וכ"ל. לזה קשה ליה דל"ב מה זכות יש
להם שיגאלו. והשיב לו נהוציאך את העם הזה תעבדון את מלקים הייתם נהקחת

כשמכין מיניהו קרבנותיו ויתכפר להם עון העגל • ואפשר ז"ס לו כוה הסדר ואדע
ונו' כלל שדי שהזכיר לו זה הסם מכל שניהם שמות • אחד הוא מפני שהם נכנה
במשכן כמ"ש בכל שדי יתלונן וכדאי במדרש רבה סדר תרומה' בכל מקום בכל חכון
לין כתיב כאן אלף בכל שדי בכל שמשה נכלל ע"ש • וכן איתא במדרש רבה ע"פ
וכשמת שדי תניכם דכתיבתו של נכלל מכל שדי היה ע"ש וגם בכאן תמוה' בשלמת
משה שנת מכת ויכוח הכ"ל לומנם ניתכר הוא שם ולא לזכור להם אשר העגל מפני
שהיו"ת משה שמח מד"ה ידע לשכנם נשניל אותו משה אשר לכך הזכיר להם שם
זה להורות כבר שקנתי להם תקנה על אותו חטא ובניהם במשכן שיבנה ע"י זה
בשם וכ"ל • ואפשר דזה שאמר ואשא לכה ואשלחך ונו' ואח"ל לכה אם לין לחם
בגולן לין לאכל ונו' וכו' דלמשומי את אהרן שהיה אחי הרון לאחיו
בקשים ממנו לו"ל לכה דוקא אשא ולא לאמר משום מ"ש לעיל דרשה רשיתי כ' רשיית
וכו' שמשום את העגל ואהרן בלבד נ"ל בזאת מנודה ואינו יכול לילך בשליחת
זה שלא יקטרגו עליו לאמר לין קטיגור נעשה כניגור ולכך דוקא אשא משה
שלא יהא נאמרו לו לנביהו כשיעשה אותה מעשה מוכן לשליחות זה • ואפשר ע"ז
אמר לאה הרעת לעם הזה ונו' ואכדת כי עבד הייתי נאדון מדרש ונו' ואח"ש ונו' כי
כי עשת יתים עשה כ' את העולם ונו' דהיה היה דע"י שניהם נודע מציל"ע.
וזה שהוא מדה"ע ש"מ משה רבינו לאה זה שלשתני ונו' דהיה דקדוק שלו כזה לומר
מה נדרך הק"ב שליחות והלא נאמנו היה יכול להושיען נע"כ דמדרש
כאמת הוא שעשה כן ע"י שליח ואכתריאלה ע"י משה ונאמר ניסים כדי לכרסום
כזה מיניתו כמו שכתבתי כאן ע"י נדיית שתים ואדע וז"ש וידבר ה' אל משה ונו
ר"ל אתה אומר לאה זה שלשתני אני אומר לך דוקא כשניים השמן שלשה ניד פוקה
וכ"ש עתה תראה ונו' אם לא ניד פוקה שלשה ונו' אלא משום דנשם זה נראתי
את העולם וכשם זה נתתיך אלקים לפרעה וכ"ל והוא שאמו משה אשלחנו וכאמו
ואפשר ד"ש אל"ך ואדע ונו' אלא שדי ונו' דנשם שם זה נשתתם נו נשפת נראיה
שאמר לעולמו כי נתנה העולם נברית שמות וכן היו מכות ונכנוף לאנדרים נשם
אלקים כנו"ל ורבותא ליעזראל נשם שדי שאמר לנדרתם כי נכ"מ יעקב ואל שדי יתן
לכם רחמים ואפשר דע"כ היו זמן לותו הגלות ת' שנה שכן אלהים ושדי שולים ת':

ואפשר אמר וידבר אלקים אל משה ויאמר אלין אני ה' והוא דאי במדרש
כנראית נאחת נעשה ע"י שליח כי משה רבינו הקדיש ויכ"מ וישלח מלאך וישלח מלאך
אלין אפשר לפי שהיו נ מנלות ה' נגלות עם נבא משה • ולכך אפשר לנבא על
משלה היו נראים להק"ב נשמותיהן להניחו מסר של מנראים דאין ניד מלאך ה'
להגיד מיד אנירו שהוא נ"ב מלאך כמוהו • אבל נבא משה מיד פרעה היה נדרך
לשליחו משה רבינו ואפשר ד"ש לאה הרעת לעם הזה כי לנבא משה דייקו
מורה נאמרנו על אלו של משה זה שלשתני שליחתי ר"ל תכלית שליחתי הוא נשניל אלו
והרי אלו נאתי אל פרעה הרע לעם הזה • ואל"כ אמר נבד נבא משלה שהיו
נראים להנלות הק"ב נעצמו אמר להגיל לו הנלות את עמ"ך היינו נגלות ה' שהיה
מוטל עליך להגילה אבי אותם לו הנלות • והשיב לו עתה תראה אשר אעשה
לפרעה כי ניד חזקה ישלחם ונו' והיינו נבד נבא משה שעל ידך ואל"כ אמ' וידבר
אלקים אל פרעה ויאמר אלין אני ה' ר"ל לדורך נגלות ה' אבי ה' ולא אלך אלא
שליח וכנ"ל :

ואפשר עוד לומר דש"מ אלין ה' הוא שם מ' מדרש הזוהר נסדר שמות ע'
פ"ח רי"ח נוכות יעקב ב נכלל אל"ף לומר ה' שהיה ה' אומר לנו יאמר נא ישראל
ישראל כנא ע"כ • וי"ל למה נוכות יעקב טבי מוכות לאנדרסם ויעקב אז בניזוק
שלמתן • כנס דאפשר לייסנו נשני דרכים אלא עפ"י מדרש ילקוט כור נח
והובא לעיל נסדר פקידת שמכנלל יעקב עד הכלנה שהיו ישראל מצרים היה ש"מ
שנה כנגד ש"מ שנה שהשעבוד דור כמנהל עד הכלנה שהיו ישראל נהק"ב מתוך רוב
טובה ורוב שלוה ויעקב ובניו קבלו על עצמם יסורים מסך לותו זמן ש"מ ושפי
לאחר דנלוכות יעקב נגלו דהיינו נוכות היסורים שקבלו על עצמם שהיו
לאפשר נשמות יעקב שהיו ע"ב נפש עשרים שנה שעל ישראל נשלם ע"י עשרים שנה שקיים אלינו
יעקב לאל נגן ונא"ש נשם את עכ"י ואת יניע כפי רחה אלקים ונו' הרי דהיה שם
נגזירו עינוי ועבדות • ועוד לרבני שנה נמדנר דכתי' למען עבו אתן ונו' • וכאו
שמוניק עלם"ו ש"מ נכדר כי תנא לרמ"י לנד אלי וידר מלרים ה' וינלנו ה' אל
המקום הזה ויתן לנו את הארץ ונו' ושם יתנאר נאלוכה נשם"י • ולכך נגלו
נוכות יעקב דוקא שנשם ר' לכם ימי עוניו ומדודיו להשלים נשנון וכנ"ל :

אכנם נשקדים מה שאמרתי נשפר הרב ר' חיים דן כהר' אליהו ז"ל כדר לאמר
נשם מדרש ונ"ל • וידבר על כרוב ויאמר • כשל למלך שנשבה
בנו והיו עבדיו מציעין לו את הקרון • אמר אם אני מניחן יוד שיציעו את
הקרון בני אבד מה עשה נטל סום אחד מן הקרון ורכב עליו והלך עליו
והציל את בנו • כך נשל הק"בה כרוב א' מכסא הכבוד ורכב עליו והלך
ועשה מלחמה עם המצרים מהיכן הביאו מנלגלי המרכבה ע"כ :

ואין

עליון פירש זה במלאך כי שמוש הוא ואולי יש כאן שוד כמוש ואי ללאו דמסתפינינן
הייתי אומר נר קצת הנרים נקט שכל כדרך לשפרי לה להגליט העכין עד שנמצא
לזיוה שהן ורמיזה מלבדי רש"י • ואתנ לבאר מ"ש במדרש יקוטו סדר נה פרשת
השודש הזה לכם ראש חדשים ראשון הוא לכם וגו' אמרו ישראל שמא משלנו נהגליס
מנהגותיהם ומשתעבדים מ"ל עוד יש לכם ראש זה בכל שנה אמת ויציב דהכא •
ראשון זה תרוס שב' ויצא הראשון וגו' ע"כ ובכר כתרגומו ליה לעיל קצת • ואתכס
לפי כוונת הדרוש הזה לפשר לומר לפי שידענו שיש ג' רגלי המרכבה והס הג'
פנות תי' והס ג' תולדות שכל דין ראשים כנודע • והנה גאולה ראשונה ראשה
תהיה מצד הדין דהיינו בחינת יעקב • ורמיזה מוזכר סדר ויקרא ע"ם וזכור
לשמיך ה' ואתכיך כי מעולם כמה רשמיך סיינו יעקב ומסדיך זה לאברהם למה לא
הזכיר לה יעקב אלא לשמיך ה' ולאברהם נס זה רמוז בקרא ע"ם וזכור
לשון נוכר • ולכאורה נס זה במלאר הוא תמוה למה דוקא יעקב מוכן לע"ל
לכן הנראה לפ"ד הוא דגאולת מצרים היה נוכות יעקב וכמבואר בחלאר הכ"ל
וגאולה מע"ם לעולי ה' וגו' יתאר כח ישראל בכח והזיינו לומר שנגאלו בחנת יעקב שהוא
חנת הראשים וכמו שיתבאר עוד • לכן נאלות בגל היה מצד הספר דהיינו בוכות
אברהם • וזהו לפ"ד מה שכיקש דניאל בפתוח גאלת נאחרו כי בחטאינו וגומר
ואתה שמע וגו' וקחר פניך על מקדשך השמם למען אדני • ואיל"ל למעני מ"ל
אלא למען אברהם שקראך אהבי ע"כ • ונקשה למה למען אברהם ולא למען נ'
חנות כלם • אלא ודאי כדלאמרן שלותה בגאולה היתה מצד הספר לאברהם • לכן
בגאולה העתידה תהיה מצד מדת יעקב דהיינו מצד הדין ותהיה גאולה שלימה
ומסיר קלאר זכור רחמיך הייגו יעקב כנגד גלות מלרים שהיה בוכות יעקב
ומסדיך זה גלות בגל שהיה בוכות אברהם • כי מעולם אמר ר"ל כבר לשטנר
היתה בגאולה של יציאם • אבל יעקב דהיינו מדת הדין בשאר בגאולה העתידה
דלאחר שתהי' שפ"י הדין שבבר מתוקן כל רגלי הכסא וכיון שדייק כן לשון הוזהר
שלשית בשמיר • ואו לית יהיה לאריו שיענוד והוא לשפ"ד מ"ש כי יד על כס יה
וגו' בשבע הק"פ שהין הכסא שלם עד שיקוט מלחוס וכו' והוא לאחר כלי משם
לאה בחתת כן • אבל הוא מבואר בשעמיה ע"פי דהיינו דדוקא הגאולה העתידה
שתהיה ע"י מדת יעקב שסשרו להנקס משרו חנד שלין דהיינו בקן הימין או
הכסא שלם אבל תיקונו דהיינו שלו שתקון הכסא בכל ג' רגלי המרכבה הימין
יעקב ויעקב אבל בגלות מצרים לית היה בכסא רק בדגל יעקב דהיינו בדמים
ואחרים בגבל סיו שני רגלין מתוקנים ושלישי לין הכסא שלם עד שיתוקן בגל
הג' דהיינו בחנת יעקב וינקס נקחתו מלחוס ע"י שהוא שחור לוח וכ"ל •
ומזה יש ישראל זוכים במצרים והיו מתקנים כל רגלי המרכבה דהיינו שיהיה
הגאולה שהיה מצד הדין לית היה אזב מלחיש שיענוד והיתה הגאולה שהיה קץ
הימין • ולית דלאלר הק"פ דלא שיעמוד עוד עד שיתוקן כל רגלי המרכבה דהיינו
שיתקנו ישראל במצרים שלשתיהם הגאולה מצד הדין יהגלו בטומאת
מצרים שכבר היו שקועים בשער ע"ם וכמובא לכך נגאלו מצד הרחמים בוכות
יעקב שהיה בחנת ראשים ושאר לחם שני תקונים לאחרים לבגל ולחזוה וזה מבואר משא
ו"ם במדרש הנ"ל לאחרו ישראל שמא משלנו נגאלים לכן מוזרים ומשתעבדין ג"ל
עוד יש לכם ראש זה בגל לאחרון זה שעתידות הדבר לאחר דגרסו שמשיב לכם כשעבר
דישראל ידעו מעליין לית בשלם הכסא לאחריתו כתרגום לית הסכילו וגו' ולא היו
וכיון שיגאלו בדין ומ"ל בתירוצו שמורי' ומשתעבדי' והוליכם לשם שכן הוא שעבדו
לינשגאלים אלא בוכות יעקב כמ"ש יאמר נא ישראל פנא • ועוד לשם לאם זו
בגל דהיינו שיגאלו מן למען אדני דהיינו אברהם • ועוד לשם לאחרון זה שעז
ילאו ינאלו בחדת יעקב דהיינו מצד הדין ושוב הכסא יהיה שלם בג' רגלין ואז ה'
מלך לעולם ולא יהיה לאריו שעבוד • ומחילה נס זה במדרש מפורש מ"ש וירכב על
כרוב ועשל למלך שבשבא בגו והיו עבדיו מגיעין לו פקרון וכו' והוא בכשעל לומר
שהיה אתקנים לו ישראל בשביה וגלות שלשם את הקרון דהיינו הכסא כשוב שלו
שעשו לו רגלים ואין הדבור היה להאריך גלות הראשון דהיינו של מצרי' עד שיתוקן
אותו הקרון בג' רגלין ומחילה יש הקב"ה עליו ולמלך על כל האדץ כיון
שהכסא יהיה שלם • אלא לאמר לאם אלי מתעין עד שיגיעו ר"ל אם אביאם
עד שיעשו ג' הרגלים דהיינו בחנת לוי ושני שבטי אחיותיו נאולתו נאחר
אם שקועים בגר בשער ע"ם של שעבוד שלאם לכך נשל כרוב ה' מנגלגלי המרכבה
כ"ל שתפתח לפי שעה בחנת יעקב דהיינו ראשים ונגאלו מצד הרחמי' ושאר תיקון
ג' הרגלים שלאחרים ונאחרון דהיינו לנלות בגל ונלות לחזוה • והוא מבואן
עם שני מלאכי הוזהר בגל לנאולות מצרים היתה בוכות יעקב ונאולה העתידה
בחנת יעקב דאז יהיה הכסא שלם ולאמור • וזהו שפשר ע"ם כאן וידבר אלהים אל
משה ויאמר אליו אני ה' וגו' דפתח בשם אלהים שהמרמז למ"ד הם ושים שם ה' הוא
שם הרחמים • ולדרכינו הוא מבואר בשלאמרינו בכאן שסיימה אותה הגאולה מצד
הרחמים ולא מצד הדין וזהו ויזכר אלהים וגו' ר"ל שסיר סיימה לתקון קרון שני בגל
שקוניו ותסיה הגאולה נס מצד מדת יעקב • אבל מפני שרשה רחיתי דל"ם בני
לנוזדים על כן אני ה' ר"ל ברחמים אני גואלן והזיינו בחנת יעקב וכ"ם יאמר
נא ישראל סנה וכנו"ל • וז"ל הזוהר פרשת שמיני כתיב וזכר רחמיך וגו' וזכור
לשמיך זה יעקב וחסדיך זה לאברהם כי מעולם הוה דאמעולם נטל לון הק"ב
ואמליק לון בשיולת ועניך סיניהו רת"ל קדישת לאנגו על עלמת ונגין בשנו
מעולם דכיר להון לאתנהגא ולרחמא על עלמא כנוונא דא נטל נדיקיין מן עלמא
ובגיך לן בשיולת לאתנהגא על עלמא ואתיא יתכ לאתני לה לאדכר בכא שלא לאסתלא
לאתברא מלילון לאשקין לבני אלהי"ם עוברך את נגוותיך וכתיב ה' כנגור יכא
ונו' ולא לילו יעקב דאסתלק מהכא ר' אייא לאמר וזכור רחמיך ה' ואסדיך לילון
יעקב ולאברהם דבשילן לה לאתנהגא עלן • אבל יעקב לאתעביד קרבן קיימא בגל
לא בשילן ליה לאנגייהו • ר"ל כי מעולם המה דכר ברית הק"ב עלמא בשבל יעקב
וברית ניה עלמא אמת דלא יכול למיקים בלאודוי בגל אברהם וקיים ניה עלמא
הה"ד אלא תולדות אמיס ואלה בהברהם אלא בהברהם אמת דכשלין
קיום יתיר בגיל ליעקב ואתף ניעקב וקיים עלמא הס"ד כיוס עשות ה' אלהים
ארץ ושמים וש"ד בהברהם ויעקב לאתקיים עלמא וגו' כי מעולם המה ע"כ •
ארי להדיין דקב"ה בא בגל ג' אלהות שמורים על ג' מדות הכ"ל ושביך מהם מרכבה
שליחה לתושלת ישראל להגין עליהם אבל מדת יעקב שמורה בנקוד מנוים
והוא כודע לנו בהפרש אם הגאול מצד רחמי אסתר לו אם היה מצד הדין בכתוב
מצד הרחמי' והאסר אלהי אלא הגלה והנבה ודי להפקיע את ישראל מיני חויניס
לבל לא ס'נקס בקתתן מהס • וכן היתה גאולת הראשונות שלא נקס בקתת ישראל
עדיין אלא הגיל אותס מתחת עבודת ודי להפקיע את עמהס ומקס שנקס מפרעה
הוא לפי שדרוש לאותס מהס • אבל יעקב שמורה בגד בק"ב לא בשיגין ליה לנגייהו ולכאורה היתה
אלא אברהם שהס הדבר לזה לא הזכיר את יעקב עם אברהם ויעקב לפי שלאורך
גאולת שעבדו אין לנו נדיקים אלא הגבה והלה ולא בקתה • אבל בע"ל בשתהיה
מצד הדין לו יצטרך למדת יעקב דל"מ שתהיה הגאולה שלימה אלא עוד עשה
בקתה ובלאה בשאולתו • גם מיושב לפי דרכינו למה הקדים יעקב לאברהם דה"ל
וזכור חסדיך ורחמיך וכסדר הלשון ולדרכינו ש"ק דקאמיך דבר הגלות והגאולות
דהראשונה דהיינו גלות מצרים היתה ע"י רחמנות דהיינו יעקב וכמ"ש אלי אלי
ונו' והשניה שהגבל היתה ע"י אסר לאברהם וכלאמור • ואפשר מסה רגינו כשראלה
שהוכפל עליהם השיעבוד אלו בא פרעה כמ"ש תכבד העבודה וגו' וכיון היה
שונאה עכשיו גם רגל בשני מצד אברהם דהיינו מדת חסד נוסף על רגל יעקב
שכבר נתקן בשיעבוד הראשון ערס נלו לל פרעה • ולכך אפשר לאמר לדכי' למה
הרעות ונו' דקוביל אברהם כמו שהוכיר דישראל על גלות בגל ואתה הלר
וגו' למען הדבי וכמ"ש לעיל שהוכיר שם את אברהם להיות לאותם שכאלה פרוכה
להיות בשסר לאברהם ולאחר שלפי דעתו של משה דהיינו שהיה שכשיו אותו ליקון
בשכבו לומשפט שהו טעם הכפרת השעולה לכך הוכיר גם הוא זכות אברהם שקראו
אהבי וכ"ל • אבל ק"ב הסיר לו לכי ה' ואיכס נגאלים אלא בזכות יעקב וזכות
אברהם בשמר להם לגלות בגל וכאמור :

וארא אל אברהם וגו' לפשר לו לכן לאמר לבני ישראל וגו' לין לכן אלא שבועה
סה לכן בשבעתי לבית עלי וכו' ע"ם הן אמת דעם זה מובן מה שאמר
במדרש דבר כי תשא פ' ויכרתי להם ברית ראשונים וגו' מלמד שבשבע לשבועה
בשם שבשבע לעלי וכן הוא אומר שבועות אמות כלה ע"ם • ובשה וכי היכן
מליכן בתורה שבשבע לשבועה אלא שבועות אמות שבועות אלה אנות לאל לפ"ד
ירמיה דהיינו מה שבשבע לכל ישראל בכאן בלאמרו לכן לאמור להם בשבועה וכו' אלא
בשבועה לכלאורה מה נדיך ד' שבועות וכי לית בני בשבועה אחת • אלא בשבע נדלה לפי
שיש ד' גלויות וד' נאולות והרי ממצרים בגלתו בוכות יעקב כמ"ש לעלי ועמר יאמר
לה ישראל סנה וכבוכר בסמוך • והיינו מה שבשבע ליעקב שיגאלם בוכותו ממצרים
ובבבל ומדי בגלתו ע"י אחרי כמ"ש לעיל למען אברהם שקראך אהבי ואבל
בשבעת שמרי לה עלו לל ע"י שלא לאחר שניי' ואין יון בשלוש"י כ"ב בכי משבעתי
בוכות שבועות אמות שהם שבשבע בשהיו במצרים בלאמרו לכן לאמור וגו' •
ובגלות לדוס יגאלו ע"י שבועות ישקק שהוא שמור לע"ל לקן היתון ובאחרון לעיל
וכן בראה שהוכיר לחבשתן בסמוך לאחר כרת את אברהם רמז על שבועה שבשבע
לאברהם ושבועתו ליעקב בקוק בית שמש • ויעתידיה ליעקב לאמוק היינו ליעקב נופיה •
ולישראל בברית עולם היינו לשבועה שבשבע במצרים לבל ישראל • ומחילה מבואר
ע"ם בוק סדר נח והיה כי יניחך ה' לל מרע הכה עבי כאחר שבשבע לך ולא בו"ת
וגו' שרי להדיח שבשבע אלותו דור בפני עשמס ולאלותיהם בפני עשמס • וז"ם
לכן לאמור וגו' והוצאתי אתכס וגו' והצלתי אתכס וגו' וגאלתי אתכס וגו' והלחתי
לאתכס וגו' שדרשו ר"ל ד' לשונות גאולה אלנו על ד' גאולות מה' לשון גאולה
לאחר שבשבע ליעקב נופל על ג' שבועות האמות הכ"ל וז"ם ואדרס אל אברהם אל
יעקב ואל יעקב בלל שדי ר"ל שבשבעתיו לבל לאחד שבועה מיוחדת וזה שפילקו
בל לאחד מבניהו וכתב בבל לאחד תיבת אל להורות שבשבע לבל לאחד שבועה
מבניהו וכופיף על זה הריני בשבע לבל ישראל וכי תימא בל ואת למה לך לפי
שע"כ בשועים הס מבל ד' הגליות כמו שמורה על זה ד לשונות בגאולה וגומר
דהיינו מבל לאחד על ידי שבועה לאחד וכלאמור :

בא שני

במדרש הזאת פרשת הקרבן וזה הפסוק ולכל בני ישראל לא יחרץ כלב לשונו ישעיה תלמידו של ר' חנינא בן דוסא היה מתענה פ"ח תעניות ואמר בלבים שכתב בהם והכלבים עזי נפש לא ידעו שבעה יבוא לומר שירה זו באו נשתהוה ונברעה נברכה לפניה עושינו ניענה אותו מלאך מן השמים ואמרו מתי אתה מתענה על אותו דבר נזירה היא מלפני הקב"ה שגלה להבקוק הנביא לא גילה לבריה שבעולם אבל בשביל שאתה תלמידו של חכם נדול לכך וקרו לי מן השמים ושלחוני אליך ואם בלבים שכתב בהם ולכל בני ישראל לא יחרץ כלב לשונו ולא עוד אלא שיכו לעבור עזרות מצותהן לכתוב בהן פ"ת תפילין ומזוזות ולענין שאלה ששאלת חזר לאחריך כמו שכתב שומר פיו ולשונו שומר מצרות נפשו ע"כ:

ברם נצח על ניצוח מדרש זה פתיחה נדרשים לענין תפלה מדרש אחר פתוח מפפיקתא הוצח נ"כ נילקוט סדר נשלח ווי"ל ויקח משם את עצמו יוסף עמו עמד לו על גילוח סנהר ואחר יוסף יוסף הניח הפעם שנקב"ה גורלו את כיון הסכיתה מעבדת ישראל מעבדת עבדים לך ועכשי הכבוד מעכבים לך אם מודיע לתת את עצמך הרי יפה וכו' וי"ל נטל חרם וכתב עליו שם המפורש והשליך ליאור והיו תיתון קרין כלבין דקרסון ברין נקטין דיש במשה ויאמר ליתין ליתין כלבין דקוסטא לא נתתין וכלבי דסקרין נקטין אמר רבי דהדין כלבא מלחיש נליטיה ברם הכא ולכל בני ישראל לא יחרץ כלב לשונו ע"כ וי"ל מה ראו המנדרים לפ שיש דוקא מורות כלב ענני תרונו של יוסף ולא מורות לחרות אח שאר מיני נדולות מלי שבח נורה זו נודלי לה על מנת עשו כן וזולת דרכינו אפ"ל לפי דרך כיוצא אמרו חכמים להקדמה וכרכוה לעיל זה בעמים בשם הזוהר מכדר וישלח דאמרת ישראל היה בתכירת יוסף על סדרנו סור ואמור יחדו דכיינו יוסף שנקר בגבור סור והמנדרים נקראו חמורים שנא' אשר נדר נדר חמורים נפרס וגו' והרי זוהו סור ואמור יחדיו ' וכך הוסיף משה להוסיף את יוסף מבין החמורים והוקש"י זש שכתוב ובכורות כיון שנשבר שנט לוי נמשנה שכם כן חמור וריכה זש"ה כל העניין שכתוב נרוך תתה לידע מה שיתעלה בזוהר בזיווג שכי קליפות הללו יפד דמתוקלא דיוסף בזיק בלבף וכו' וכתב מהרי"ל בשל מנלה שמיקות דכן לתיתות למנדרים מן סור ומן חמור עולה כ"ב כמכין כלב ' הרי להדיא דזיוג סור וחמור פוליפי קליפו' כלב ' והוו לפ"ד דאפשר על כן המנדרים שהם שיורים כשנדוונ לכם יוסף נכור סור וגו' עסו נפרעיהו לחות שכי כלבים מה שמוליד זיוג וה ושמנו דמלחך שכבר כתתקפה הקליפה עד שכיו נתתוקף כ"כ נא נירו קליפה וו שב נא' יוסיף תיקון ליוסף שיעלה מעפת ידם ' ומהלשון מיושב עם זה מנדרים רבה זה בפנדר פ' האומר הוסף לכם ' וי"ל עכה דודי וי"ל מה שעשה כאן נמקו טעמי אשר נדר נדר חמורי נפרס וגו' אמר לפניו רבש"ע ת' שנה לחמרת וכו' מיד נילו הנדיקים רחשיכם וכו' אלו הן שנטשו לי וכו' ויתנאר ניחוך הוסיף נם"ד פרשת והיה כי תבוא ע"ש לכל הענין הוא לפי מה שמיכין נמאמר הזוהר הנזכר דכמו דשם נמשה שכם ודיוק לא נפרדה סור מפסוק אלא ע"ש זש מלנים ' כך נמנדרים ע"ז זש נכורו נפרדו ' ונוסף מדויק מ"ש סדר זה נאמרות הללו לפי יונח ניתוך מנדרים ומת כל נכור וגו' אלכל בני ישראל לא יחרץ כלב לשונו למתים ועד נשמה למעלן תדע אשר יפלג ה' בין מנדרים ובין ישראל שכם סור ואו מסיפא לא יחרץ כלב לשונו דהיינו קליפות כלב שנלדה ע"י סיתא ויוונס כיון שכלכלן ויפלה ונדל ה' בין סור ואור ' הוא לפסר מ"ש נמדרש הנ"ל לויתן לויתין נלבא דקרסים לשלמנסרי וכו' ר"ל הרי הכלבים שמא נאמר נשם ולכל בני ישראל לא יחרץ כלב לשונו והוא רמיה וכיון שכתב היפלה שהפריש בין המורי' והסור וש"ב הוסיף לפרש מענין לענין עדיין את יוסף שפוא סור בין המנדרים המורים הרי כבר נאמר לותו הכא שהשם נלים מהם ולכל כך יש לפרש זולת דרכינו נשפ שעשו המנדרים דמות כלבים נלקוט על יוסף:

אמנם כדי לייסד נס מדרש שהפלנו נו לפסר לומר, לפי שאמנו המנדרים שנשבעו יוסף על שהוציא דבה על אחיו וכבר יהודע מסר"ל כל הפסוק ל"ה רצוי להסליכו לכלב סר לכלב תשליכון אותו וכתי' לא תעשו שתו סוף וכן כתבו המקובלים שהתנלגל נכשפו בכלב דשתכה ליגלן וע"ד פירשו מ"ש רז"ל ע"ם ונטרס יקרב עליהם ויתנכלו אותו להמיתו מלמד שסיפרו בו את הכלבים ע"ם ופשה למה הפסיר לשון הרע בשעה להתנלגל בכלב תפסיר לפמיית שני טעמים מדת מפכוח והכלבים עזי נפש שהם לא ידעו שבעה ' והוא לפי שתרז"ל יודע הקו"ה בכלב שמוכותיו מוטלים וכו' וכן אמרו ליה דשני בכלבא וכ"ש נפשפר ל"ה המפסר שמוכותיו מתפשטים בגשם שמשתבחו שניו ונתעשו נפרדתו כי הגשם מפר לפמו ' וזהו לפפר כוונת הכפוק והכלבים עזי נפש שהם

ר"ל שם נו נלגל נפש לא ידעה לותה נפש שנשה כיון שלמו מעשה הגשם ונריך שיתמעטו מוכותיו ו"ש לא ידעה לשון נקנה קושר על הנפש ' ותפשר לפרש ע"פי זה מ"ש דוד הקלך רגים קמים עלי ונו' ותר"ל לנו דוחק ולתיתופל ויתוש דדוחק היה מנפר לדוד נשנין לשון הרע ולתיתופל מנפרו נשנתו שהוא שיקר עליו רעה ' ועוד תרו"ל הרוצה נשלומו לחיות נוסלות סיפן הוא שמתו היושנים עליו רעה ' ולזה אמר רגים ר"ל הלו דוחק ולתיתופל קמים עלי והיינו זה נל"ב נוה נשנתו ' לקל הקיצותי כי ר"ל יסתכנו ר"ל לתר שלמי לקין' מסנתי לכי יוסף ע"י שלומי כי ר' יסתכני ויגילני שהם ונתה נו"ת כי הכית את כל אויבי לפיר"ל שנתמוטי הרשו לו שהושנים עלי יפיתו ויהיינו ע"י שרציתי נמלוה לפי נוכלות וזהו רפיק על לתיתופל שמיקן עליו רעה ויפות ' וכן ע"י שהרציני כי שני רשעים שנרת הרשו לו על דוחק שסיפר לשון הרע שיעיני ויתמעטו פר נכלתי ע"י כיפר ל"ב ועי"ב לכי יודע שה יסתכני כל העולה שהמסכר ל"ה עונשו נכלב ' ולכך הפסיר המנדרים שם"ל דיהוה נמכר לידן ע"י לשון הרע נתתו ונכלבים לנו עד שלא יכלו לנגוע מידם ונחתת ולכל בני ישראל לא יחרץ כלב לשונו:

ועוד טעם לפר למה עוכש לשון הרע ע"י כלב ' וזה נכח נם"ד על כיוצר מדרש אחר למדנו לנסיבו נענין שכתניהו לתנו מי לתון לנו ' ועוד נדיכים לנו למודעלי מ"ש נמסר מלמרות והושתק לעיל סדר וידע ראשון דיש לפעול נרקיע דמות כלב ושמו נלעדן כלוכר על לוכר שלינו מקבל מזונותיו של הקב"ה וכו' טיש כח עניבי לכל לותן הדברים ומשיל בין ענין לפה זה שהמסכר ל"ה שלמר מי לתון לי שלקו נכלב על שלינו מקבל לזכונותיו של הקב"ה ולומר כל לתון לפע"ל ולכך לפע"ל נשנש של ידו לומר לף הוא כלב ' ומשלה לתימת כפולה על מ"ש דהכלב לומר מזונותיו ' שידם נלו ונשתבח וברכה ונדרכה לפניו ה' משפש שלמר נא מקבל לזכונותיו ' ולכך לפשיר ישעיה תלמידו של ר"ש נתענית וכו' וכלבים רבי נהו נפש לא ידעה שנשה דמשמע דמשמע נהו שמתנלנל נהו נפש על נני לפם משפש שלא ידעה שנשה ועבורות דזהו עיקרו ל"ב נפיים לפעט מזונותיו וכן שנשו לפפר מיתה כלב שלא ידעה שנשה ועל כרחך משה הוסיף לזכונותיו של הקב"ה כמו כלב נלפתן שלמר כשל לתון ולינו רוצה לקבל לזכות ' וכ"ל ות"ב קשה היתך יכול לפירש נאו ונשתבח ונו' לפפי ה' דמ"ש זש לפיניך דלמדנא מקבלים עליהם עול מלכות שמים ' ואולי דעל כן הפעמה מנין ה"ת פעניות שנות שלא כאנין נלילתן עם המלה ' אלא נשתת אות כלב ואות כלב דאת זה לשמות זה משה אלהים וכמ"ש מורי נעל מעלה עשקות דיש כל ל"ב נדיניתיו" נעל נפשו ויפן כלב טוב

בדיוטרוניא אליהו

בפור כלבים מפקקים אליהו הנביא נא לעיר כלבים נוכים מ"ה נא לעיר והכה סם נמדרש כתיב לא יחרץ כלב לשונו ומשמע זה דר"ל מע"כ שהכה ה' נהם כל נכור תוה ות"ל ה' ה' והמשכית נא לעיר מנדרים נדרך הכלבים ניעקים נאותה שעה לפעל' כן ולכל בני ישראל לא יחרץ כלב לשונו ' כי נא לנם תלת כלב טוב יהיו לפפר מ"ש כלבים שכתב בהם ולכל בני ישראל נוגע ר"ל לותן הכלבים שתחרי' שיהיה נאו ונשתבח ונו' הם מן תתם הכלבים שנקדושה אשר עליהם כלעי ולכל בני ישראל נו ' ונענין שלה שפלות וכו' ר"ל לתן הכלבים שפלות מ"שלכלבים עוי כיון שפשה מיוה לאחריך סוף כיון ונשובו סור מנדרת נפשו ר"ל לותן הכלבים ודאי הם כלבים רעים שמתנלנלים נהם מכפרים לפיו הרע וסור כיון ונשובו על"ה סור מנדרת נפשו שלינו נשנשת ע"י כלב רע מכם לפיו הרע ולפקוקי לותן שלחריה סור ונשתבח ונו' שמקבלים מן הקב"ה הם ודאי מלותן שכתיב ולכל בני ונו' והייתי כלב בטוח וכל"ל ' כך כראוי לפרש זה המדרש נדרך לפסרי לא לכלבים הדנרים הם לא שמעו קולי לדנרינו הלה:

מוכרחת לדנרינו הלה:

ומעתה נצח נם"ד על ניצוח פרשה דר"ל נם"ש נח על פרשה כי אלי ככנדתי את בני ונו' דלכאורה הוי טעם לכפם כי אם לכבוד את בני מה תועלת לנא אלינו ' נם נריך ליתן תשובה לפ"ם על מ"ש ונמדרש רבה זה הסדר לשתת לנא אלינו ' ע"כ"ל נוה המדרש דלאו ריעותא כיפה דשלמת דנרין אמרי לאו אלינו ונו' אלא אלי ככנדתי את בני ' ומשמע מכאן ומכאן דלא ריעותא כיפה אלא שהוא מעלה לפי שהוא מיוחס לאלי ככנדתי את בני ' ומ"ש כי אלי ככנדתי את בני ' ר"ל כי א

לא פרעה לרמז בנסתר כלומר שקראו לפרעה ג' ולא ב' • אלא דקשה מלת לפי
נתתי ד"ל לו כן פעמים שיתרה בו בעצמו לחזר ויכנס לחדרו ובעתי בכני פעם
ועוד מה צריך התרחות לפרעה בכני עצמו ולעבדיו בכני עצמם • לכן לפשר
לומר שפרעה פקר וסמדיר בקרבו והעריז כנגדו לומר מי ה' וגו' וכן לקח פנקסו
וכו' מדוע לא שלח לי מנחה וה"ב שיתרחק לפרעה שיקה על כמוד סמו יתברך
לכל לעבדיו המצריי' בכלל כיצד על פס ישראל לכניסן מעבודתן וכמו שדייק לן
פסוק לכה ואבואך אל פרעה וכוניה לת עבי כני ישראל מצרי"ם ויאמר משה מי
לכיכי אלך אל פרעה כני תוציא לת כני ישראל ממצרים דמשמע שליחות
לפרעה בפני עצמו • ולהוציא לת כני ישראל ממצרים בפני עצמו והוא לדבר
אחר דכרמו דר"ל לך ואבואך אל פרעה ואותו השליחות הוא לכבודי ושוב והוציא
לת כני ישראל ממצרים לעלין מן השיעבוד • ומשה השיב על שניהם מי אלכי כי
אלך אל פרעה וכי אוציא לת כני ישראל ממצרים • ומילה לפ"ו פרעה היה צריך
ג' התרחו על דבר כבוד שמו ית וכן עבדיו היו נמשכים ג' התרחו בשביל ישראל •
ומעתה לפי סברת רמ"ן בכל מקום שכ' לשון כח משמע שיהא לל פרעה נוסף
לקרוא היינו לדרכנו לומר שיתרה בפרעה ובכל מקום שכ"ל לא שתייהב משמע
בפני עבדיו • ול"ל דוק ותשכח כי שני פעמים נאמר לשון לך לפרעה כאמת
בפרעה ובתנות דבר • לכל באמת דס אמר לך אל פרעה • ובאמת פעדוב נאמר
שתייהב לפני פרעה וכן בשבו כדר • הרי ד"ה כאן ג' לפרעה וג' למצרי והוא עפ"י
מ"ם פיתרגו' שכוון פעמי שלש עם נגר • והקשה הרב מס פעמים לפה שלש והשיב
דליקיד פעמי ולרבי שלש כמ"ם של שלשה פעמי מולה וכו' ע"ש • ומס נצרף לפעמים
של פרעה עוד שליחית עם שתרתי דו מקושי לכאן ול"ל מכה שורו לת נכן בכורך
שתיהם התרחה לפרעה הרי מכות עד מכות פרעה ג' לפרעה וג' למצרי וה"ם
כאן ויכבד לבו ועבדיו וכן כי אלכי כבכדתי לת לבו ולת לב עבדיו ר"ל עד עכשיו
שייתי מתרה בכל אחד ג' התרחו' שיהיו ולא פחות • ומעתה כיון שכבר עברו על
כל ז' ול' ג' התרחו' אלי בעל כרחו ולבו ולב עבדיו ומיהו קושיא שהשבתנו מדרש זה
מ"ם שהקב"ה מתרה בלילה כל אחד ואחד ג' לפרעה וג' למצרי ומילה מ"ם נרים מתרה
בו בשחר שהוא בדרך כלל ואחד ג' לפרעה וג' למצרי ומילה מ"ם נרים מתרה
בו בשחר שהוא בדרך קבע • ובזה מיושב מה שתירץ לעיל מלה שלישית לחי נרץ נ"פ
ושלישית ולא אחר בקיצור מתרה בו נ"פ ולא כדתמרן לפי שלישית לחי נרץ נ"פ
ול"ל בקרוב היו תשבה פעמים ה"ם בתכות ברד לחי ועתי כדתמרן שלשים כיון דכבר מתרה
ג' פעמים לכל אחד •

אמנם נהקדים תדר ר"ל הובא בילקוט פ' ואתחנן ה"ל • אמ' משה רב"ש
כתבת פעמים שלש עם גבר אני אין בידי אלא חשא א' • א"ל אתה
יש בידך עונות שלחנא ביד תשלח למה זה שלחתני וכאן באתי וגו' לא
ה' שלחני • אם בריאה ירא ה' • שמיעו נא המורים • והנה קמתם תחת
אבותיכם תרבו אנשים חשאי • א"ל ממך למחתי את מחתות האנשים האלה
החשאים וגו' וכו' • ובכר כתבנו כדר לחשי מות לחשון דלעולם מקשי כאן כיון
שמשה אמר ידי נא' חטאתי כמ"ם פעמים שלש עם נגר מ"ל לו מחשה עונות וה"ם
שלו כל הפעמים בלחשי ממך למדתי וכו' מדיע"ה עדיין נשאר לו מחשה עונות וה"ם
ובכדר ותקחתן שני יעבור עם ה' בתרוכה •

אמנם כך דייק' תמ' שלו' שעומו לאין שיעור נ' כפולי והוא דשלח כח כיד תשלח
עם נשים וה שלחתני הוא בכדר פעמים ר"ל וכן לא ה' שלחני עם לא נרים
יברא נרש פעמים ג' הוא • פעמים לת ה' וביקש מושת מהק"ב וכן שמעו כח המורים
עם והנה קמתם תחת אבותיכ' תרבו אנשי לחבי' וגו' נרש כפולה • בשופן דוה נ"ש היה
חוש עשה כעש ה' לשבעין פעמים כדיק לשקלי משרו"ל כפ' כשכדתי"ק ה"ש במשנה
מי שלק ושכה מכניסין לותו לכיפה ומלכילי לותו שעורים עד שכריסו מתנקעת
ונעש עם מעות לשקה ושכה ב"ד מכניסי לותו לכיפ' כתחי ג"ר ירמי' לר"ל הכח
כשלקו על כריתו עסקינן דנגר כר קטל הוא וקרובי הוא ללא תקרב קטלי וכיון
דקא מוותר לה לכעשי מקרבינן ליה לקטל • ת"ל ר' יעקב לר' ירמי' כבי תשליכו תת
לכנכר לך כשלקו על כרת ת"ל על שתי לתמרי הוא דקטעי • ובריך מי שלקה
ושכה • שכה תש"ב ללא סילם ניחא מתניתין ללא כרת ב"ד השב"ב ה"ת ר"ש ר'
תלת וימת לא היו פוקה • תמ' ריבוי לפילו תיש"ם כב סבר עביר מקושי ופי' ר"ש ר'
עבירה הוא בקום רשע ובפרעה ללא דוק ת"ל מלקו שלכך כוכבין לותו שלשי לכיפ'
דבא לתקוש ליה בג' עבירות • מיתבי עכר עבירה שיש בשם מלקו כעש דתשוכ
ושבי מלקין לותו וכו' כוכבין לותו לכיפה שלא שהו לומר לף בג' מלקין לותו וכך
כוכבין לותו לכיפה מלי לאו דכ"ע מלקי מקושי וכפלונתא דר' ורש"ב בלישני • לא
ד"ם לית להו דרש"ב הכא נהא בלישני מ"ם עבירות מקושי מ"ם מלקו מקושי
וכו' ע"כ וא"ל סדר שמו שבי • ונראה כר מיישינן כאן בשם שמה כלו עכות
שבירה שבים בהתרחה ושלישית שלא בהתרע' דהיינו ד"ך בהתרע' כיצים שלא התרע'
וכן ע"ל בהתרע' שאין בלי התרע' וכן ב"ש בהתרע' קושך בלי התרע' לפי שה שבתבו
בהתשובים בסימן שבתן ר"י על המכות דל"ך שד"ש נאף ב' שכל ג' מכות מן סי' כאן
להורות עיקר לאך נפני עצמו דהיינו דל"ך בא להורות על מניתת השם ע"ם על
שכפר בשבועת השם בעולם השפל • נא"ב על שהאמין בשעות הרבה עיין
בספר מן טוב בשם הרשתובים ובספר הלשון ושעל כן נאמר בשלת דל"ך דהיינו
בתכות שם נזדמן שת עדע כי אני ה' • ובשלת שע"ם ולמען תדע כי אני ה' בקרב

בקרבו • ובתכות ברד שהיה שלשלת ב"ש ב"ת אמר כי אין כמוני בכל הארץ • ומעתה
מיושב לפי"ש הר"ל דשניהם מורים על הלשון שהיה ד"ך דשניהם מורים על הלשון
מניתת השם וכן ע"ה דשניהם מורים על השבועה וכו' וכן ב"ש מל"ם שניהם נאמן על
הרחות לשדות משום דאשם שלקה כלכה כר' דשניהם שוי קום לכך היו שתים
בכל סימן בשתרתי לשל שלישי שלשלת ברד שהיה שלישי שלא כשאר שלשלת
דשב מכניסין לותו לכיפ' ויש יכול להקשות איך בשש שלש שבשמידו להרחות
לו כאן וידו הקום' וזה שפורך לכשול פרוכו בכל סימן כדי שיהא כשוה ושבה כמלקו
של כרת אחת דוק ת"ל כי הוי בשתים לשון לשוך דוק כשבשר ב"ם בכל אחת
ואחת דמי כמלקו של כרת אחת שבה ושבה בכל כרת אחת שוב בו נאמן לת נרץ התרע'
ויש מיתה על דמוות כשני לקטלה ושם כל זות השמידו למען ספר שני וגו' •
ולשם דיתי לקי לרש"ב דאמר דנ"ם מקושי לית ליה דשכו בכורו שתיהם בתרע'
עליה קול כולן ב"ם שבה הורג בכך ובכולם ולות התרע' היא שנשרפת עם כל סימן
מבלשתן נהיו שכורו' היו כולם כלן שבל יבא בורא שיקח מיהם עם שני
ד"ה שמברכה נס שהוא מצוה בארץ שמחר לת השמני מלכה לנתי יש"ל ושלין
כאן שלא לאמרו שב' שבתי וגו' אלי הוא ולא לאחר ולכך נשתרש לות התרע' עם כל
לחת ואחת ולפ"ו בכל סימן היו ג' התרחו' וה"ל שבירו' ה"ם ל' שתיהם מקושי כי שנשתה
דשם ע"ג התרחו' ולפי לית היו שם דקה מלקו שייב מיהם ושבה בהו עשה כלן
לפיכך ר' יהודה לשם דש"ב והו לאמר ה"ם לעיל בהתרחת שבות ברד כי עתה
שלחתי לת ידי ולך לותך בהר שתכחר מן הארץ ולולם כשוב ולת השתדלך וגו'
ושם דקה לאה דוקא בשבות ברד הלא נם ע"י בהרחם ותשתיו' וכן ע"י שלין יכול
לשתיו • ולדרכיו ה"ם דשבות דבר היה שייב מיהם שב"ם ג' ולא דכולי תבלי
ולחורלי כלן לפ"ל שבירו' מקושי' וכן לפ"ל מלקו' מקושי' וכן גר' וכן לרש"ב
שהרי כשר עשרו עליו ג' מלקו' דהיינו דל"ם שהיה בשם התרחה ומלקות ושבר
בלילה קטלה קום והיה לו להמיתו בדבר אחד ולולם בשבור ולת וגו'
כלל הבולה דלישו שייב מיתה אלא ע"ב עשר מכירים ושבה בה ולכל מלין לאחר
דאם לא שלחתי ידי ואכה לת כל מכותי בך ובעמך ובעבדיך ובעמך בה תדע כי אין
כמוני בכל הארץ • ואמנם כבר הזכרנו ד"ל שבה בשם התרחה ומלקות ושבר
שהרי כשר עשרו עליו ג' מלקו' דהיינו דל"ם שהיה בשם התרחה ומלקות ושבר
נבדל

פעולם ולכך לפסר פסיג לו על שלנתו הארץ הארץ נכריות תקלה בלומר הרי לין
לפיסוד והסיג לבטל עפר וכו׳ ורקיע ע״פ המים ומנדורו׳ קטנות בפסו הרי ונבעו׳
רמו על נפעות הלכות פסח קרוים נבעות וכו׳ל ועיין בכדר ראשון :

ובמר״ר למיזן תפסר באזני בנך גילה הק״בה למשה בה מכה יביא
על מצרים וכתיב משה ברמז ולמיזן תספר באזני בנך זו
מכות הארבה במר״א עליה לבניכם כפרו ע״כ . נראה דקשיא ליה בפסוק
והם״ם ולמען תספר באזני בנך ונו׳ ונלעזן בנך למסך סיפרי עם משה סיפ היה מדבר
הק״בה ואין יונדע למשה לא על פרעה ונו׳ למען תספר באזני בנך ונו׳ דמשמע
דמשה יספר באזני בנו ונלע ישראל לבניהם והוא דבר שאין לו סוף . תלת ודלי
דם״ם ולמען תספר באזני בנך הוא דיבר משה ליסראל והיינו כי הק״בה גילה
למשה מקודם לכן מה מכה יניח על מצרי׳ והוא תפות תרבה וכל משה וכתב ליסראל
נרמז בדרך אגודה שעתיד הק״בה להניח נס עליהם מכה ווימי יוחל . ולפ״ז
משה שכח דיבור למשה כמ״ש ויאמר ה׳ אל משה בא אל פרעה ונו׳ כלומר שגילה הק״בה מכות
הארבה למשה׳ ומה שאמ״ש משה ליסראל ולמען תספר באזני בנך כלומר שגילה לו
הק״בה מכה זו חזר משה וכתבה ליסראל נרמז שעתיד להניח מכה כזו נס עליה׳
ויספרו אותה לבניהם כמ״ש עליה לבניכם יספרו ולא בא לומר שגילה למשה בדרך
אחר מה מכה יניח על המצריים דמדחק לא נכתב דיבר משה אל בני ישראל כ״ל בפה יבך
ונו׳ בתורה . תלת הכוונה דמלחר שמסוק הפסוק ס״ם ולמען תספר באזני בנך
דרשן היא הודעה ורמז משה ליסראל על העתיד וכנ״ל . ת״כ ודרך לומר שכבר
גילה הק״בה אותה מכה למשה קודם שגלה ידך ונו׳ דת״ל לקיים דמוה ליסראל
תמכה זו על העתיד . ומשילה מדוק בפדרש דם ס״ם וכתבה משה דניהו נרמז
בתורה קשה למה ייחס דבר זה דוקא למשה ומה שעתיד להניח מכה כזו נס עליה׳
ולדרכינו ניחא דמלמדינו דהם דברי משה ליסראל שגילה להם העתידות וכנ״ל .
שלא דקדק לומר ס״ם גילה להם סנס עליהם כדלא לעתיד מכה כזו ודי לנדרה בזה אתה .
לפי שלא שת״ל שיהיו להפרים ניכרים שלא יהא סותר ס״ם כאן וכתוכלה יהיה
לכאן ע׳ מין לחד וסס ע׳ מינים הרבה וכפרים׳ סס שלא יתמרו משה נדלי
הוא ס״ם לכך חזרים ואמר לפרעה . תלת דרישיה מקשים על רש״י
דלכאורה משמע דכאן לא היה תלת מין לחד ובפרים ליתא בספר תילים שהניח
עליהם תכיל וילק וחסיס ופ״ם משמע להליה דנם כאן היו מינים הרבה . וע״ל
דודאי נם כאן היו מינים הרבה תלת דתפילו על מין לחד מהם׳ דהיינו הלרבה
היה תירוש שהמוהו לא יהיה לרבה כמוהו תלת לא על נרופן יפד כאמר . וכוה
תפסר לפרש מדרש׳ כגון לכאורה לחד ס״ם גילה הק״בה למשה מה מכה וכו׳ לא ליעסל
נוה דכאן כתורה לא נוכר רק מין לרבה והרי בספר תילים לאמר ויתן לפסיל יבולם
ויניעם לארבה ונו משמע שהיו ג׳ מינים לחרים ולמה לא נוכרו כתורה נ״ל
גילה הק״בה למשה מה מכה יניח עליו כמ״ל עליה לנביהם יספרו ר״ל לפעמי
שלפרעה לא התפיס נפי רק על הארבה לחוד שהיא מפורסת ביותר׳ ס״ם גילה
למשה נפני שהיה שעוד מינים היו שהיו ברשותו של פרעה׳ על חותן של יראי
דנוה רמו בי׳ סיפים נם כאן מינים הרבה . תלת דס״ם למה נתפת לא הקדים רק
על הארבה דוה בי׳ סהיו שם נם מינים לחרים ואולי היה נוה כמו בתוכות חוסך
והוא דאיתא בפד״ר שלא פיסך ויפסיך ולא תרו דכרו לתוכיחנו לאמרו על שלא
קללו בתורת דברו של הק״בה לגיהם . ר״ל לאמר הק״בה לגילגלי האדרים ראדרים
ללקות בחושך מיד הכבימו כולן בחוך ולא סיימרו שם שלא פוסך ויחסיך למד״
לפלך שפרש עליו עבדו לאחר לא׳ לך והכהו ס׳ מנלנין הלך והכהו מלא והוסיף לו
משלו לך הק״בה שלא פוסך על המצריים והוסיף פוסך משלו כי שלא פוסך ויפסיך
ע״כ ומ״כ נם כאן לפסר הק״בה לא ניקוש רק להניח עליהם לארבה וכו׳ הפרה
כהם . תלת דלא״כ נאו תלו והוסיפו עליהם לחיניס לחרים . וכן מניכן בתכו׳
נבורות התרה להם על הכבודים לנך ושמת מעשה חין נית לאחר חין שם אחר
וכפירש״י על פסוק כי לאמרו כלנו מתים . והיינו לפסר דמן תכנת לארבה ולילך
שפוסיפו לזעזר נס עבדיו ס״ם ויכבד לבו הוא ועבדיו ונו׳ הוסיפו השכות נ״כ
עליהם מעצמן :

בשלח שני

ויהי כשלח פרעה ונו׳ במדרש הובא בילקוט . וירא ישראל את היד
הנדולה בשעת שביקש הק״בה להטביע את מצרים עמר
עווא שר מצרים לפני הק״בה אמר לפניו רב״ש נקראת
צדיק וישר וכו׳ למה אתה רוצה להטביע מצרים כלום השתביעו בני מבנין
או הרנו מהם בשביל שיעבור ששיעברו בהם אתה רוצה לטבען . כבר
נטלו כל כסף וזהב . באותה שעה כעס הק״בה פטליא שלו וא״ל הוו רנים
ביני ובין עוזה שר מצרים בתחלה הבאתי עליהם רעב והעמרתי להם
יוס׳ הבין בחכמתו ועשעו כולם עבריו ולבסוף באו בני מצרים ושעברו
בהם שיעבור קשה׳ שעלתה צעקתם לפני ושלחתי להם משה ואהרן
ואמרו למלך שלהם כה אמר ה׳ אלקי העברים והיו יושבי׳ לפניו כל מלבי
מזרח ומיערב והתחיל מהנאה לעיניהם ואמר מיה׳ שלא הביא דורון ובו׳
ולאחר שהודעתי לו כחי וגבורתי שלח בע״כ ועכשיו דרך אהריה להחזיר׳
לשיעבור מי עשה כזה ולא הבין אינו ראוי לטובינו בים הוא וכל חילו .
השיבו לו כל כמליא של מעלה הדין עמך ועשה מה שאת׳ חפין . באותה
שינה ענה עווא ואמ׳ רב״ש יורע אני בעצמי שהם חייבי׳ אלא שב עליהם
במר״ר לאותה שינה עמר גבריאל ולקח מלבן של טיט והניחו א׳ מה
ששקיעה בבנין ועמד לפני הק״בה ואמ׳ רב״ש הלא שעבדו בנין שיעבור
קשה בוה תרחם עליהם מיד חזר חק״בה וישב עליהם במדת הדין וחזר
וטיבעם בים לכך נאמר וירא ישראל את היד הנדולה ע״כ :

והרבה יש לדקדק בזה המדר׳ תחלה מה שטענו עווא כלו׳ הטביעו בני מבנין
לו הרנו וכו׳ ובלא להכעיס את פיהוא שהשלישו בכל הכח היולך להיות׳
וכן אמר למיללות אם כן הוא והמען אותו . הרי דמשם טענו משם הרנו ואיך
בלו להכעיס ואת נפני הק״בה אשר מיני ה׳ המשוטטות בכל הארץ והוא עד ורחי׳ .
ואם טענותיו להניל את המצריים ור״ל כלום עשו המצרי׳ם מזה כלום שהרי פרעה
נור נזירות הלוכי הסיענוד לשוד כל המצרים שעשו נהם כמ״ש ויענידו מצרים
את בני ישראל תוס׳ ע״י שהשתוזרו לקושטא קשה לתנן לו כל מצרי ארחו אותו היה
מקפף שוקיו וכדומים׳ במד״ר ובכוונת אות הנוזיר׳ היה׳ כשניל שלא ניתן ס״ם הכל
למצרים ס״ם ות״ל נכאן לא ניקוש אות רק על המצרי׳ ולא התנכל על פרעה כלל .
ונקשה ג״כ מה הסיק הק״בה נס״ם נתחלה הניחתי וכו׳ ואחרו למלך שלא עמי
אבו׳ והתחיל מתנחה וכו׳ דכל זאת לינו לנו לנניד ל מן פרעה שהתריו על דבר
הק״בה ועליין טענו׳ עווא נתקף׳ לזה רצה להטביע את מצרים לנו ודלי תתנכל
נטענה זו נם על פרעה והדרך קושיין לדוכתיה לין שלש על דעתו לעשות מקרי׳
כלפי חבלה . ומיהו לא לפסר לייסר עם׳ מכילת׳ סוכת ילקוט שהר נח ות״ל וכי׳
לכם לחשתר עד לרנע עפר ס״ם הקדי׳ נקיחתו של פסח קוט׳ לפקיטקא ד׳ יוסי
היינ׳ מתיל׳ן קרס לוח הרי הוא לוח׳ ואתער עליך ואחריך ונו׳ הניע שכוש שנשבע
הק״בה לאברה׳ לניהו שהוא נוש לת נניו נלא היה בידם מכות מיתפקפו נהם כדי
שיגלו סך סדים ככוב ושברך נחם ואת ערוס ועריי ערים׳ מן העולו ונתן להם שתי
מכות מנו פסח ומנו מילה סיתפקפו נהם כדי שיגלו ואות׳ נם כדם נדיקך שלפפי
לכוריך לכך הקדי לקיים לפסח קוד׳ שהיתה ד׳ יפי שלין נוסלי סכר שלא של המעם׳
ע״כ וי״ל ס״ם שכשנע לאברה׳ לנחול לת נניו ולא היה בידם מכות וכו׳ דאם היה
מלרים לנלגן מבד הכשוע׳ היה לו לנשן לפני נלא וכות דאם היה להם יכו עבד׳ לפני
נלא פכוש שכשנ לאברה׳ לחוי לנלגן מבד וכו׳ עכמן . ומו מלי שבת ב׳ מנו׳ אלו דוקא
שכתר להם דהיינו פסח ומילה לכן לפסר לנלגן הכעים עם׳ ס״ם נמד״ר פ׳ ויק׳ מלך
קדם ונו עתה יאלכל קדם קלקס כי כני׳ריס ילדו׳ כשמת יוסף הפרו נדיס מיל׳
ואמרו כני׳ כמצרי מכלן אתה למד דמשה מלך ביניתן מצרי וכו׳ ע״ש וכפי נדרכו
כעכין לעיל סדר שמו׳ בניהו מדר׳ וכריכיך לפר לנני חומר נניכם . לם וכיך לתפס
נניו של לאברה׳ דכתי׳ ביה ואלכי עפר ואפר ואם לאו התקיהו עדיין לשעבוד׳ של
מצרי וכו׳ כי יודע דחשכון ד׳ מלו׳ שבה שכע׳ עליה׳ בייהו מסכולי יפתק לאברה׳ מכן
ת״ל כי נר יהי׳ וראיתך ונו׳ תשיבי׳ לך ורע וכל ומן סהיו מקיימים מכות נדיס שלה
וכשעמו נלו׳ נדיס קודש להודיע סהם מזרע לאברה שמל לת עכיהו וכלו׳ לפסיים
לאר לאברה לניה לור לפר דור מיתלה מתניל קן הסני׳ עפרי לו ורע דניהו מיכם
והרי שלהו הת׳ שבה נחלוקן . לכל כשמת לוי הפירו כרי׳ שלה והרי ניה מתייפים
לאר לאברה שלא הם נני׳ וריש לא של לאברה׳ ות״כ׳ריכי לניו סם ת׳ שני׳ פס׳ ואת
שהם תילו לקייס ב״מ ופ״ם שהאריכו נוה . והוו לפסר מ״ם כלן שכתב הק״בה לנלגל
נב״ו של לאבר״ה ר״ל שהשבוע ליה׳ לנלגל דוק׳ נלא היה הם נניו של לאברה ומתייסבי לאבר
לניה׳ וסיינו ס״כ דוק׳ כשה׳ ניתולי כלאברה׳ ומתיל לא כשלם מנין הסני׳ של ת׳ שבה ונלא
מנא להם וכו׳ לנלגל לות׳ ר״ל ונם לא מנא להם וכו׳ עכמן דוחקי לם מנא להם לכל
לפסיו נלות דור וכות עכמן לו לפי׳ לם מנד קשנון הסני׳ לא היה יכול לנלגלן כיון
שהיכ׳ נניו של לאברה׳ מפני שהפרוב״מ מ״ם היה יכול לנלגלן מנד הוכות וסיינו מנד
מנין הדורות שכבר נשלם ד׳ דורות וס״ד מסרס״ל לא וכו ושיני לותם ת׳ שבה וכו
לדורו׳ ודור רביעי ישובו הנה וכלן לא היה יכול לנלגל מנד שהם נניו של לאברה
שהרי הסיינו ס״מ נם לא מנד הוכות שהרי עם״ו היו לנתונינו נמצרים לכך נתן
להם אני מכות אלו דהיינו פסח ומילה דקרבן פסח הוא כיון שנשכו יהם מע״ו
והודיעו שלין לאלקי נוים כלום . ומכות מילה הוא שיהן שהם נניו של לאברה׳ם .
ונלגלן בס״ד לם מקפר הכתוב לפניו הרי הם נניו של לאברה׳ם ונקרלים זרעו של
לאברה׳ם ושלש מנין הכתיב ולם מנד וכות כדי שיהא מספר הדורות לפניו הרי
וכו הם שהיו פורתים יהיהם מע״ו . לאחם בענין נרית מילה שמלו כדי לקשנן
לניהו של לאברה׳ם לא היה מועיל להם לא בניהם לאותו דור . וכות שנם לוי
שלא הפירו כלל מכות מילה מפשה רחמנו וכדי שלא יאמר לאר דור לפני לניהו
של לאברה׳ם . ולולי כן לא היו ניהו של לאברה׳ם ע״י שאותו דור שיעלו כיהודים
כניהו וניהי הפסיקו לנמרי :

ובזה מבואר מדרש רבה פדר נח פסוק הפוסק הזה לכם כיון שאתה
לית בחודש הזה אתם נגאלים . אתר ליה רבונו של עולם ת׳ שבה
אתה עתיד לנו לה שתעבד ואדיין לא שלמו אתר ליה כבר שלמו שבאתר לבי הבחירה

הפתיו ענר מיד גלו הצדיקים רשויות שהיה מכוסה שכ' הניעני' נרליו בארץ גלו
הן שנטו של לוי שהיו צדיקים כולן ע"כ ו"ל דישראל חשבו שלא שלטו
והלך לשון אחר הרי שלחתם שלחך תשוכתו לויה תשובה . ולמה דוקא ע"י
שבט לוי אלא להם תקנה ומשמע דע"י שנילו שבט לוי ראשיהם שלטו והם כיצד
לכל מבואר מלאני לדרכינו דישראל שבטו דמשמר שלא קיימו מילה וכניס
זריס ילדו וליכם בניו של אברהם ע"כ עדיין לא נשלם להם זמן ת' שנה . לכל
הקב"ה לומר שנשלמו והיינו דוקא ע"י שבט לוי שמשמשה רשתוכה לא הכרו ברית
מילה כ"ש ונלוי אמר וגו' ובריתך יצמרו וגו' ו"ש מיד גילו צדיקים ראשיהם
הן שבט לוי וכו' והיינו כי ע"י שבטרף עליהם שבט לוי לו לגבי שבט לוי נתייפסו
פולם לאמר בניו של אברהם ונשלם החשבון מנד מספר השנים ומכ"ש מנד הזכות
שלי לנא מנד מעשון הדורות דשעבוד ים לקבל וכות שבט לוי שהיו צדיקים
וזה שהיים נשל המדרש הלוי הן שבט לוי שהיו צדיקים כולן . מכללו שמעינן
שהיו צריך לגלגלן מנד תרתי לס וכו מנד הדורות ולס נלוו לו יגלגלן מנד השעבוד
שנשבע לאברהם שהוא יגלגלו את בניו היינו כשמתייפסים לקריו והם מתייפסים
בלות ברית מילה כמוהו . והנה כאן שלח היה ניוס ברית מילה ונם לא מנא
לשם וכות עצמן שהרי עשו"ו היו ע"כ לא היה יכול לגלגלן בשום לופן עד שבטן לשם
בשם והיינו שמשבט עצמן על ידו מע"ו וברית מילה כדי שיהיו בניו של אברהם
וכוה נפתח פי המקטרגים מכל נד וכ"ל . כלל השולה שנמצרים הפירו ברית
מילי ובניס ויס יגדו ול"ל לאפשר וה שבשן עוון שר מצרי' כלים שבשו בני מבניך
וכו' ר"ל כלום היו בניך לופן שבשבשו ונשארו הרי הפירו ברית מילה ולא היו
בניך כי בניס ויס יגדו רק שבט לוי לפוד שהיו לתרתך וכך יבשורו ובלופן לא
שיעבדו כלל שהרי שבט לוי לא היה בשעבוד כלל כך היה לשפר לפרש לבלורה .
לכל קשה דלפ"ז לא יקבן מה שמסיק בשל המדרש בשביל שיעבוד שיעבדו בשביל
הרי כבר לקחו ככסף וכו' דלפי הנקה הכ"ל נס השיעבוד שיעבדו לא היה בשביל
רק בשופן בניס ויהי שהרי שבט לוי לפלו שיעבוד לא שיעבדו שם :

אבל לפשר מ"ש וכי שבשו בני מבניך וכו' הוא לפי שיעבוד בשהרם רבה זה
הסדר משל למ"ד לרועה שהיה רשל לקד משכה בניהם וכו' ל"ל
הרי לך רשלך היה מכניס וכולך ושבשו ח כל בנו ל"ל עכשיו אין רשלך בידך למה
לקח שבשיני מה יש לך בידי שוד . ל"ל שתי מנקש כל מה שילדה ועזותיה כל
היתים שהיתה לשלך וכו' ממונה דבר שאעשו שלימה לת פרשה לנוכר רשל וכו'
ים שפלוקות בשהרע פרק מרובה דבר אחר כל הנולנים משלמים כשבת הנילה .
ואח' רב קרן כעין שנזל תשלומי ד' וה' כשבת השמד' נדין וכו ע"ש . והנה ישראל
היו במצרים שנים רבות טרם שבבשו אפת יד מצרים וכשהרע"ל לא מת יעקב שר
שרשה ס"ר מבניו וכשמת יעקב נפתם עיניה מנרת השיעבוד שהתחילו לשעבדן
וכשהיה לופה פרשה לכן מוריהו היו שנים רבות שלא שלטו בהם פרים ורבים .
דכשהיו יעבו כן ירבה ומילא שר מצרים טען שלופן הבניס שנולדו לכלם נשוב
בשניה אפת יד שלא שלטם ולין להם לשלם שלא כשבת השניה והרי שנים
רבות נלו אפת יד ושנים רבות יעלו אפת אחת יד ולכך לאמר כלום טבעו בני מבניך
שהרי קולדות ושבניהן שלי הוא ולין לו לשלם שלא בשביל שיעבוד ששעבדתי נם'
דיבות והרי נשלו על זה כל ככף ושכ :

אבן לדרכינו לפשר מעד שר של מצרים כי היה לו קנין הגוף בישראל והיו
בשלם בתורת עבד שבני שלם לדוניו יש לו לפשר בחשב וילדי שפיה
לשלוניו . וכן ישראל היו לאחר מיתת יעקב ס"ר ולקחו נשים מצריות כשנולר
לעיל שלחו נשים בשופה והולידו מהם בניס והרי בבניס שלהם היא . ורלייה
לזה שנעשו שם כדין עבד עבדי הוא מע"ש במדרש רבה שעשה למה נקרו כשף
ושכ ויכול את מצרים הוא לפי שנלו מכח דין עבקה דכתיב בע"ש השבק תשבק
לו וכו' . גם לאחר ל"ל שסיור לותם יעקב לשלח פרעה ול"ל לל יעשו לאחר מבני
בניו מבני שפם נשולים לבבעניות וכו' הרי לפ"ו הבניס על שם שבבעניס נתייפסו
ונלפתי לכך בשעת יגיאתם הוצרך פרעה לשפרר לותם ולומר להם הרי לתם בני
בוריו הרי לתם לשמיכם והיינו משום שעד לותם שעה היה להם דין בבעניות
לפי שנשלו לבבעניות וכ"ל וזה שעשן עוזה כלום הרגו בני מבניך לו שעשו כי לי
כם . והק"ב הסיב לפי שיעשן שהרי לפ"כ הניחו עליהם רשע והשמידו
לת יעקב ונשעו כולם כשבדיו וכו' ר"ל לפי לדבריכם הרי קנה יעקב לשכם כולכם
ומה שקנה מעד קנה רבו ומשלו ישראל נ"כ עורו ליעקב וזה לשפר מה שנתייפסו
לו ישראל לאחר יעקב כמ"ש בהנת בקלן יעקב וגו' ועל כן לא היו יכולי ישראל לשלח
משם כי לם לנגד יעקב ולא נקרע היה שלא כשר לא עשות יעקב מעשה בבוכר :

ובזה לפשר לייש מדרש ס"ט הוצא בילקו' סדר נח ו"ל קומי צאי מתוך
עמי . א"ל משה וכי נגבים אנחנו כבקר אנחנו יוצאים . אמר
להרי מתה כל מצרים שנ' כי אמרו כלנו מתים . א"ל ומבקש אתה שתכל'
את החכמה הזו ממך אמור הרי אתם ברשותכם הרי אתם עבריו של הק"ב
התחיל פרעה צווח לשעבר הייתם עבדי אבל עכשיו הרי אתם בני הורין
הרי אתם ברשותכם צריכים אתם להלל להק"ב שאתם עבדיו שנאמ'
הללוהו הללו עבר יה" ע"כ . וי"ל בזה המדרש דלא לאמר פרעה כמו שאמר נו'
משה למשה לאמר' הרי לתם נר מוצ' לנד והוא הוסיף דברי ולאמר מתפל' וכו'
הדי לתם בני הורין הרי לתם ברשותכם הרי דהוסיף לומר הרי לתם בני הורין

ועוד מה לו לומר מתפלל הייתם עבדי וכו' מה דהוי הוי . לכך לפשר לזה דפרשה
היה מתלוץ עם משה לם היו ישראל לגל המצרים כדין עבד כנשבי דהיינו לפי
שהיה להם בהם קנין הגוף . לותם היה להם דין ע"ב שהיו משועבדים לאוד .
והנה לשון הרי לתם בני הורין הינו נופל לגלן על עבד כנעני שיש לרבו קנין הגוף
וזה ומשפרו בלשון זה לשעותנו בן הורין . לכל לשון הרי לתם ברשותכם נופל
נם על עבד שהרי שיש רשות לרבים עליו וכשפטרו אות' לו מכאן ולילך הרי לתם
ברשותך לומר דלפילו שיעבוד לחות לין עליך וזהו דבר פשוט לין צריך לריוק .
ולכך לפשר משה רבינו ס"ל דלא היה לגדים עליהם קנין הגוף כלל רק שיעבוד
לאוד וכדין עבד עברי . ולכך ל"ל לאמר הרי לתם ברשותכם ולי נוה ול"ל להם
לשון שחרור כלל כיון שלא היה להם קנין הגוף . לכל פרשה שרלה שבבם נשם
ס' שפות השות שביר דודלי הוא שלה בבנד שרה על שנם הם שלה שבשו שלה
הרגו לכך בא ללמוד על שעשה טעמה הנו ל"ל לומר שלה שבשו בבנדים בעניים וגריכים
שחרור ואות' להם הרי לתם בני אורין בלשון הנופל שלשבד בבעני . ול"ש בתפיל
פרעה אות' לשעבר לתם הייתם עבדי ר"ל שבד שבשו כדין הייתי שולט בבנוכם
לגיותבם בקנים לו כי עבדי היו ושבשו הרי לתם עבדים להק"ב ר"ל שכלן
ולילך דוקא לתם של הק"ב וכל ולא עשה ללמוד שבנוריו בשרו ושבד עמו על
שה שברנו ושבשו מישראל כלומר הם בניו ולא בניס להק"ב ושפילה שלא כדין
הוחמית אות' דכלוש טענו בני וכו' ווכו לפי שיעשו ים ל"ל שלה בבני' וגריכי'
לשחרור וכ"ל ולא"כ לאמר הרי לתם ברשותכם והו לפי שיעשו שה רבינו שקבר
על ולהלשון לומר שלה רק משועבדים תלכם וכוה מילה דברי שה לפי שנרתו
ושיעור הענין שהתיל נוח ואמר לדידי ולפי שנרתי לשפר הייתם שבני לפל
שבשו לתם בני אורין ומשוחררים שהיו והיינו שלום לשפר לפ שבשו לפי לפו בבם
קנין הגוף לפי שעשיהו שלח לשיעת שה ל"ל דנם לשפר לא היה לפו בבם קנין
הגוף שלא כע"ש היינו שלילו לכך שלי לומר לשון שחורים לשבד שברי שפת
והיינו הרי לתם ברשותכם שלכילו שיעבוד בשלמת לין לפו בבם שלא ולילך

וכלמר :

או לפשר מה שלמר כראשה שני לשוחות שלו הרי לתם בני אורין והוא לשון
ניפול על שבד כשבני ולמר הרי לתם ברשותכם לשון נופל על שבד
שברי לשלת נם משיעבוד לאוד מפוש ל"ל לראשה לשלת שלא שבד בשבם
יוסף היה לו קנין הגוף ולדשת שפיר לפרש לשלת שלא כיוסף קנין הגוף
שלא שפרה שלמו על ידי לון וברחם לשחרים כל לותן הבניס וכפו שלשלכו שה בבד
ושב וכסדר שחות שני ע"ש והיינו לפ"ד לפי שנה ליקניהו בשיער ראשיו ורגו
שקנאו כשיער בקנין בספו קנין הגוף הן לשלי שלכו שלא שבשו לותו לשם שבדו שפ"
שלמרו כשבן שלשת לא לשבד לאמר שבד לחור בכשן שבד שבדים ונוח' לף וה
שלכרו לשבד וכו' עיין בשלד' רבה כאר ביאר להדיא שלכרה לשם שבד בשבן
ולשלר שבבשיר היה ברים ברשה ושה שקנה בשיר קנה רבו ברשה שלל שקנה
יוסף לפרשה כדין שבד בשבני . ולכך לפשר לישה בשלרם הוצה לשיר כדר לא
שלקחו השלרי לת יוסף ושלנוהו בניהם ושבו בבבים שני בלנים לחרוני וכו' ע"ש
והיינו לפי שהרגו שלרי לים קנין הגוף ליוסף לשון שנוהו שהם ניקנה
להם והפוקיו נשנוכו שלילו לשלר מותו שלשלי שלשת' בבבים שני בלנים לחרוני וכו' ע"ש
בשלם שלא לנור בוהלו לא היה לו בהם רק שיעבוד לשלר שבני פרשה שבני
נאלנו ולכך לאמר שני לשוחות שלו שלא כשבד שבו יוסף שה שלפי דשתו היה להם
בו קנין הגוף ובריכים שחרור ולכך לאמר הרי לתם בני אורין . ולשלר בשב'
הבבדים שלא היה לו רק משועבדים ול"ל הרי לתם ברשותכם . ובזה מיושב ע"ש
במדרש שלשלנו בו הוו לנים ביני ובין שר מצרים שלפלה הבלתי עליהם
דשב והשמדתי להם שלמר יוסף הבין בשכתו ובשו בבבים שבדיו ולכוף שלו בני
בבדים שיעבדו בהם שיעבוד קשה וכו' והוא שלשן עליו שלו שבם יוסף שה שבשב
פרשה שקנאו קנין הגוף וכ"ל לו"ש הבילתי עליהם רשע והשמדתי . להם לת
יוסף ר"ל לאת בן הוא שהיה להם קנין הגוף ליוסף על שהיה קנין בשם וכ"ל
שלא שבשתי לו שקנה ע"ש שהיה ולשלרבם לותם בילי הרשע שבבלתי עליהם
דבוה כדה יוסף שבשו מלותו קנין ובשלר בדברי שלמרות הל"ל ולא שבשי'
שבדה ושילך שבשבו קנין שבדות שהיה להם עליו שלא לשלר' בשבו כולם בשבדיו
וכל ולא לשוחות יוסף ולשר כך לאמר בנד שר שלר בשיעבוד שלא היה לו עליהם רק
שיעבוד שלו בילות שבדושם והו שלמר ולא"כ שלו בשר"ם ושיעבדו בשם שיעבוד
קשה ר"ל בשי שהיו משועבדים לו בשלר לילרת שלין שבבשו בהשותו ע"ש לא
היה לו לשעבדן שיעבוד קשה כזה שהרי משועש לא היה לו קנין הגוף בהם :

ובזה שנוהר שם שמכיר שבשב עוזה ולמר שני נשבני שהם ביניהם
שלא עליהם בשלת הרשעים נלותה שבה עשה בנרייל ולקח שלבן
של טיט ולינוק לשלר וכו' . ול"ל שה היה בלון בנרייל להרלות שיעת תינוק וה
שלידע בשלרה והוזדמן ולא נח שבא לכוף כל בבן היולד ליאורה בשלכותו וכן
לם בן הוא והמיתין לותו והם בלנולות דשם שהיו שפורש שבשב וכשלייש בניהם
הרי המילדות לא שמעו אלא כלל לבמית שלילו לשר שהם . וכן נזירת השלבת
ליאור לשע"י שלכל עמו היה הרי שיעת בשרקי ר"ש שלותן שהשלילו ליאור שעד
בנרייל עד קרבנו והוציאן והניחן למדבר וכל עדרים עדרים לבניהם . ולכאורה
זהו שבשן עוזה כלום הרגו בני מבניך לו שבשו וכו' והיינו לומר אלא שלא נידה

ולכך ניקט עוזז ליסד עליהם נמדת הרחמים אע"פי שלפי מדת הדין ראוין למליח
כם ס יכים על המסבה שנלכרך להם למעשה דכן נוי נהדג על המסבה וכראיית
נמרות על פסוק לראי תוכד ראי ושמן דמ"מ כיון שלא נעשה נמעשה ראוי ליסד
עליהם נמדת הרחמים . ולכך הרחה נבריאל ענין התיוק שכתעב נכאן
שהיה נמעשה מם ושלשה נידם . וכיה מכואר טעם למה כתעורר דוקא נבריאל
על זה והייכו לפי שהוא שחד מד הרכולו וכו' ככ"ל . והטעם שלמת למה שו שכשלכו
למים כגילו ע"י נבריאל ולגו כתעבכו מהם ולא כגיל אותם הוא לפי מה שכתכנו
לעיל סדר ראית עפ"י מדרש שמשה ג"כ כתקש כזה ות"ל הק"ב שכל אלו שנמעבכו
נכגין כפה שעתידים לע"עו ולא האמין על שלקח את אחד והוא מיכה על שם
שכתעתך ועשה פסל וכו' הרי דאלו שכתעבכו היו רשעים ולכך לא נגלו לכל
שנתים היו נדיקים ושלו משם . לגלה לפני זה קשה דת"ל מה היו טענת נבריאל
מכח זה התיוק כיון שהיה רשע ומיתה יפה לרשעים כאלה . לכל לפע"ד נראה
שאם עוזז לשכר נת זכות טענה ו נופת נמחקר שלגו שנהרגו היו רשעים אם כן
למה יענשו התניים דכלום הרגו מכניך כלום לו טענו ולא כהרגו ות"ש נס כאן שם שהיו
נדיקים היו ניתולים ולא כטענו ולא כהרגו ות"ש נס כאן שם שלהם נתה"ר כיון
שלא נעשה נהעשה לכל נבריאל שם והניח לנבן עם תיוק שכתעשך נכגין
נמעשה ושע"פי שהיו רשעים מ"מ לכניהם מי היה גלוי וכ"ש מניכן נמקום לחר
נפ ומקדשי תחלו ולגו נדיקי' על שלא מיחו ושמן ענוכש מדת הרחמים שגלוי
לפניו שחיכלו אם מיחו לא קבלה נחותה שפה לחרה מדת הדין אם לפ כיון גלוי
לפניהם מי גלוי וכן נבריאל טען כאן עפ"י מדת הדין שכיון שעכ"פ אם לרשעה
נתכוונו אין ללמוד סניגוריא זו ולא ליסד עליהם נרחמים :

ובזה אפשר לפרש מדרש הוכח ניקוקים ס' כי נקה ונקה וו"ל ע"ר חמא
ב"ח בשיעה שיראו ישראל ממצרים עמר שר מצרים ונשחטה
לפני הק"בה אמר לפניו רבש"ע נמדת הרחמים נראת עולמך ואתה מהנאה
בחזקה . מיד קרא הק"בה לכל שרי אומות העולם והיה מסרר לפניהם
המאורע אמר שפטו ביני ובין זה שמתחלה ירדו בני למצרים ולא ירדו אלא
לגור שם שנאמר ויאמרו לגור בארץ באנו עמר פרעה ובבשן לעברים
וכו' וחור ועשאן בנאים שנא' ובן וגו' למינטן מפריה ורבי חור וגזר עליהם
כל הבן היולד וגו' חור ואמר ואם בן הוא והמתן אותו . ע"ל רבש"ע הדין
עמך ורנמך האמת אלא אם רצונך הושיע את ישראל ולא תאבר את המצרים
כיון שראה מיכאל ששרי א"ה מלכדי' וכות על המצרים רמו לנבריאל ששש
למצרים אשיטה אחת ושמט לבינה אחת עם טיפה ותינוק אחד מה
ששקיעה בבנין אמר לפניו רבש"ע בזו הענין שיעברו בבניכיון שראתה
מרה"ר כן אמרה עשה דין לבניך במצרים שרובן חייבים מיד טבעו מצריים
שנאמ' דרכת בים סוסיך חומר מים רבים אותו הימר שהביא גבריאל גרם
למצרים לטבוע ע"כ :

וי"ל נמ"ש כיון שיעלו ישראל ממצרים עתר וכו' שפשם שער של מצרים נתעורר
נטענותיו על יציאת ישראל ממצרים לא על מה שפשם על ליכודן של מצרים
דאל"כ היה לו לומר כיון שניקש לטבוע את המצרים עתר שר שלהן וכו' והוא מ"ם
ואתה מולך נקוקה כלומר שמוכיח את עמו ניד חוקה ונעל כרקן נמצרים . ופשה
נא"כ מה זה שט"ן ולא לפניו רבש"ע נמדת הרחמים נראת עולמך וכו' וכי נשניל
שנאמ' הר נרא את העולם לא יעלו ישראל ממצרים ויה אפשר לומר עפ"י מ"ם
נמדרש רבה סיף סדר שמות אלהי לתה הרעת וגו' נשלשי שפר' נראתים ואליהי
תעשה דור המכול מה עשו ומדת הדין היתה שם וכו' ו"ל לאלי כ"מ אמר שכשל
שפר נראתים והל"ל כתם קריתי כתורה לכל נפי שלשת נראתים מורה על שתוף
מדת הרחמי לומדת הדין עפ"י מ"ם שכתי לחת דשלף ני"ת כ"ת כשרון הוא מורה
על מדה"ר ואותיות תשרק מורה על מד"ה וי' אותי יו"ד כתקשרו יחד מדת הדין
ואר"ה ונגרת העולם וזה שפתח נשלת נראתי' ולכך אמר משה רבינו נשלתי שפר
נראתים ונקשיל לפה פתח נראית שתים ואחרן נשלת נראתים אלא ע"כ נלמדני
נא שנרת העולם נשם נאר"ה ע"י שיתוף מד"ה וכנ"ל . ומרי רחיתי דור המכול
ומדת הדין היתה כהם ר"ל דן אותם נלכורות ולא שיתם מדת הרחמים כלום
אלא על כרחך שלין שיתוף מד"ה מועיל רק לורע לחרחם ונלחדת נמדרש הוכח
שפר רחמין מסדר שתות עד לחרחם היה דן את העולם נלכורות כל דור לחנוש
ושטען כל דור המכול וכו' עד שכח לחרחם וכו' ע"כ הרי דמלחרחם ואילך עכ"פ
יש לך לדון נמדת הרחמים ות"ל הע"ס הזה מה עשו וכו' הרי יש לך לדון נמדת
הרחמי' וכן היה לו לק"ב לידבר אלהים אל משה ויאמר אליו אני ה' וגו' לדבר אתי
אני נשלו ות"ל אפשר כיון שיעלו ישראל ממצרי' והיינו ע"כ ע"י מד"ה ונו' לדבר אתי
בריית העולם וכמו שכתבו נשלת נראתי אליכם וכו' לכך טען שר מצרים רב שפת
שנמדת הרחמים נראית את עולמך ונשניל כן יש מקום להטלין נשר ישראל וכמו
שכתת טען משה רבינו אלהי דמ"ם אתה נתחלה נשוקה ר"ל הרי אין כיוך
להפקיע מהם חוב של מצרים שים להם עליהם מכח מנין ת' שנה שלחרת הנשלש
אתה רשלי לומר מנד הרחמים אבל לא נשל לאמרים מיד קרע לכל שרי ע"ה ויש
אפשר לפניהם כל האמורת וכו' ר"ל שפי פר לפניהם הלכורית שכתנו ניסרש לוך
הבנו לגזור עליהם גזירות קשות תשובות וו עוו יותר משה שנתקיימו כי אלי קנאתי

בשלח שני

[illegible] עשו כוח לפרעה עם שכח לקיים פקודת שפיץ עשו בגלות ע"כ . וכן
שכתוב בפסח מדרש עד מתוק שכח לשמעתיהו בתנחומיו פיקח לפי שפיו בלעו"ז
דתוריתיה לכך פיו פס לע"ז מתוק שכח ע"כ . ומשילת מבואר מדרש הכותב דבגלות
עליו כתוב לרעה לו כשו שהסכח קשה שכל בגלות . כך פיכוד מגרים קשה שכל
בגליות ופיהו על כרחך מכני שפיו פס בגלות דתוריתיה . ומניל רחייה על זה
שפסוק רחם רחיתי לת עכ"פ שי לשכר בתורים דרשו לו על עניית ודלו דתוריתי
שפיו בתותו פרק ופיל הסיכה שפיהה קשה בתלתן ומשה רבינו שלל על זה ד"ל כ
מי שכתוב כי לנך לל פרעה וכי לוניל לת ישראל מתורים ופי רש"י מה וכות יש
לישראל וכו' ע"ש . ור"ל דמלשר שפס פס בגלות דתוריתיה כמ"ש רחיתי לת עני
ונות דכשיהו שכייתי פתורה כלנך ינפלו . ולד שת"ל וזה לך לות עות' תעבדון לת
תלקים על כפר פזה דלשפ"י שלין כתורה עמקס שעדיין לת קבלוה לכי מגרף
לפס וכותה פשתידה לפס ולנלל לותם . וזהו לשפר מ"ש בתורים על פסוק
והשיבך ה' למצרים בתניות . בשביות דתורה ע"כ ור"ל דכוונן שלתה מקרי' כתור'
ויש לך יתרו"ך מכה פתורה לו לך פקוה לבל לס גס לשחר קבלת פתור' לתה עבי
ולל כתורה . ע"כ ישיבך ה' למצרים בשביית דתורה כמו שהייתם פס בלתנו פיג
קודם שקבלתם התורה . ולפע"ד לפי שהיתה קשה לפני הק"ב שמשית שלת
היה להם תורה לבך בתורים שקדים ליתן לפס מלות שפילין שבשעת הדחק מנו'
זו היא במקום תורה וכדלילית בירושלמי דכל מי שבניח תפילין שליו עליו כלילו
קיים וכניית יומם ולילה שכת' למען תהיה תורת ה' בפיך . וכיוו שבלרנו כוח
מלשר ו"ל שכשי תלמיד שפשח הרבה ולשר הרבה ואת בעלי שפשח הרבה יאריו
כשלת תפי לו' ומקורת בשת' מדרשות ולשר בעלי שפשח הרבה וכו' . לומר לרי
לשרו דלשילו ע"י תפילין לשוד קיים וכניית יומם ולילה ק"ו לבעלי שפשח הרבה
וכו' למה לת בעלי יאריו . כלל הפולה שבתן לפס בתורים פלוה ו"ו כדי שיהא לפס
זכות תורה נס לפי שעה על שהיתה קשה שיעבוד מצרים מפתת שכרון התורה
וזהו שפשר מ"ש וסיה לאות על ידכה וגו' כי בחוזק יד הוציאך וגו' ר"ל לפי שסיה
נדיך לחוזק יד להוציאך מתורים דנקוטי נדול היתה לותה פגלולה מחמת שלת
קיימה תורה שתכם בלותו ומן ונריכים לתם לשבות תפילין שתקיימו לכם לפי
שעה . לכל ויהי בשלח פרעה וגו' ויסב ללקים לת העם דרך מדבר וגו' וחמשים
עלו בני ישראל ולשרו רש"י כדי לקבל מתנה קורה תורה ור"ל לשלשי' דלפי שעה
זיכה לותנו נמלוה ו"ו על ידי שדחק וקנוטי . לכל שם ע"כ יקבלנו עליכם כל התור'
כולה ועל דעת כן יהיו מתורים :

ובמדרש דבר זה הסכיר ור"ל ויסי בשלח פרעה וכי פרעה שלתה שלתר
לתר לל מוניאים מתורים ולתן כתיב ויסי בשלח פרעה לתה שלתר
שפיה מלווה לותם ולתר לכם שתפללו עלי ונקטו עלי רשתים שנת' נס ילכנס נס
נקרכם קשו כשתר דנרפס וברכתם נס לותי ולתן שילוח פלתר לתה לויה
שנ' ולכנרת ביהך עמס למלחס ע"כ . ונקשה לס שלתה היה שלוח לתן לשון תשוב
דמ"ם קשיה קרלי לשדדי בשלחס לתר לל מוניאים ולפרש דמ"ם ויסי בשלח פרעה לליהו לשון
ור"ל לתן שלח בת לתה לתרון קושיה ו ולפרש דמ"ם ויסי בשלח פרעה לליהו לשון
שילוח מתם כיון דשק"כ פוכיחן בע"כ ולתן שילוח שבכתן לתה לשון לויה . הכי
מיושב קושית השדרש עד"ו ונקרפ . ול"ל מה נריך להלריך עוד של"ל פרעה
כשפללו עלי ונקשו עלי רשתים לשיהו תן בזורך כלל לוה בשבתן . לכל לשפר
לפי שבא לומר דמ"ם בשלח שלמוניאים היו סותר לתה שלתר כתן בשלח פרעה
דשיה בדרך כופן לותו עד שלומר רוצה לני ונשלח מתקריים לל מוניאים ומתקריים
בשלח פרעה . ובזה בא"ם שפללו עלי וכו' כת לשלחיהו לללי שלתר כן היה תקו'
שעשה על זה לכל תפני שלתר בתרים כלו מוציל בכופין לותו עד שלתר רוצה לני
והוא עפ"י מה שרש"ל פרק פוקת בבתים דף מ"ו . לתר רב הונת תליה וזכין
ובניה ובניה ב"ש בל דוכין לניה לו לאו לתנים לו הוה מוכין ולת"ח ובניה ובניה
ולשלח שלני לוכסף לבשדיה שלוכסף לשפריה . שלת כדתניה יקרית לותו שלא'
שכופין לותו . יכול בא"ב ת"ל לשהוכו לה כיכד כופין לותו עד שילתר רוצה לני .
ולשלח שלני השם לניתף ליה לשלחי ליה כפרש ע"כ ול"ל לכשר נס לנני
פרעה שפ"ל השפללו עלי ונקשו עלי רשתים ולפי שהיה לניתף ליה לשלחי ליה
בשרה שלני שפילו בבה"ב שהיו כופין לותו עד שילתר רוצה לני . ומשילת מבואר
מדרש זה דקשיה ליה קרלי לשדדי דכתן לתר בשלח פרעה ובלעם לתר וכו'
ולשכח כן מוכרחים לומר דלשיה לנה ושפ"ל שלכתו שיה שתרשם ושלתן
שלני . ולפ"ז קשה מ"ל דשלני הרי לנב לוכסף שתרשם . ול"ל לשלח שלתר שפיה
שלוה לותם ול"ל השפללו וכו' . ול"ל נשלח בניה לניתף ליה לשלחי ליה בשרה
על ידן ולשי לתר בלעם מרננו וכ"ל :

יתרו שני

ישמע יתרו וגו' בשדרש תבשלח זה בשדר ו"ל . וישמע יתרו
וגו' חה"ר ובבן ראיתי השעים קבורים ובאו ממקו

קדוש יתהלכו . וכי ישרשעים קבורים ובאים ומהלכים . ר' סימן אנד
אלו הרשעים שהן מתים ובקבורים בחייהם דמי שנא' כל ימי רשע הוא
מתחולל מהו מתחולל מת והלל . ר"א ובבן ראיתי רשעים קבורים ובאי
הכתוב מדבר בגרים שבאים ועושין תשובה וממקום קדוש יהלכו אלו
בתי כנסיות ובתי מדרשות . ר"א ממקום קדוש יהלכו ממקום שישראל
נקראים קדושים שכתוב הם מהלכין וכו' ע"כ . וי"ל דשם מדבר בגרים לוך
מתייסב לפ"ו קושיה שספיר בעל שמדרש בתחלת לבריו בשם"ט וכבן ראיתי
רשעים קבורים וכאים ומהלכים . לכל נדיכים לנך שקלה
שדרש דבשם מכדר בשם פ"ח ור"ל ויקרא המלך לנבעונים ויאמר לניהם והנבעוני
לל מבני ישראל המה . מהו שלתר הכתוב והנבעונים לל מבני ישראל המה .
וכי מה ענין זה לזה . לנלה כך לתר הכתוב לפי שקרא דוד לנבעונים ולתר להם
מה שלתר ולל קבלו ממנו לכך לתרו שבתיכים לתבוריס לבא בקהל . ולותה שעה
לתר דוד ב' מלכות כתן הק"ב לישראל דשבתים נייסבים ונ"ק . נייסבי דכתי'
וכו' וזו סימן לנייסין שלינו שוטה וכל מי שלין לו בושת פני לבר בני שלת שתדו
לבותיו על כר סיני וכו' ולשו לין בהם לתר ב' מלות ולשו לין לרחוים לשו להשפיל שתהם
הם ד' הנבעונים לל מבני ישראל המה . ולפע"ד לפי שהיתה קשה לפני הק"ב
שגרים הם לל שתדו לבותיו שהם על כר סיני כי על הם בנשבעים שתשתעים הם ק"ב
כי הם תיתר לתתרי שתדו לבותיו על כר סיני וכתי בהם לל תתתתן לם תו' לק לשו כיותן לין לשו'
להדבק בישראל . כשוב לתר לומר ולתר לית ישראל הפוי תות' וכלן שבי ליה
לתרי שלל מן שלתרי היו ולתה קורה לותן הפוי על שעשו תשעה פוי בהם וכו' ע"כ
ור"ל בלשון המדרש שלתר תפו שלתר והנבעונים וגו' וכי תה ענין זה לזה שתשתא
דתתלה לל יש כיוצא בזה בקרא כלל . ולפ"ב לתר וכי תה ענין זה לזה שתשא
שלל תתייסב ליה קיסור ושלור שבנייניס זה לזה . ועוד שקשה ס"ם וכל תי שלין
לו נושא בנים ובנות שלל שתדו לבותיו על כר סיני לשן תקום לדדום זה בכלן
לשן זה תכבון המדבש שלל בת בלן שלל לשוליש תתוך הכתובים שב' תלות בזוה
ו בייסבים דשבנים נע"ם . תלי בשקל ליה תיניה תם שתדו לבותיו על כר סיני
תם לל . וכן תה שכתב לישר לשם ע"ה שגרים הם לל עתדו לב ותיהם על כר סיני
וכו' והו כנר שלתר תם"ם וכל תי שלין לו בושת בנים בידוע שלל עתדו לבותיו
על כר סיני . וגם לשון לשם"ר שגרים הם וכו' הוא תשובתם ושבי היה לו לשתבול
ענין לבותיהן שהיה בהם ולומר לשם"ר שגרים הם כדי הם לבותיהם שהבר זה
שתברר שבי תן הבתורת תתם ב' דרנו' בכתות תישראל . וע"ז קשה ס"ם בתיב
הפוי וכלן קריל לשורי וכו' לשל שתשא תשתא וכו' . דוקי לינו ענין תשן ענין
של תשלה שהריתין בשביל שלל נתנה בהם רשתות וביישבות לל בשבל תשתו
תשתא בתם וכו' . לשתם הלכן הוא ע"י הקדשה שכתב הרב בשל תשרת
תלשר בתם ס"ם שבתם ענין לשון שלוה שהוא לשון שלילה ולשון
שלוה שהוא לשון שלילה שהוא לשון שלוה שהוא לשון שלילה שהוא לשון שלוה

והנביאים לית מכאן ישראל לע"ז לעולם מיני מ"ם ויקרא למלך ונו' ויאמר שלום לכל לבני המשך הדורות שמפר ואחל כיפוי קיסור ומנור שמעון דמתפיל דיבר עמה דוד דברי פיום ולא כתפייסו והפיו לו פני כדור ואל ידע דוד דלמה מיין לימון דהיינו מן לותן כת נריס שברלו ונקוד ונקוד ונרלו למה מיין ושמרו מוליכיהו על הר סיני לכל אלא שלא היו נשם בוש פני בידוע שלא עמדו לכנותיהם על הר סיני ומ"ם דמוליכיהו לא עמדו על הר סיני ולא לפי ע"כ לפי ת"ל שהיו מיין דהיינו מן לותן שנדמו לקליסות ע"ש ונוכו הדור הרי נרלו ונדמה דשוב לימו שור ונרלה ו"ם לע"פי שנרי הם ר"ל לפי ת"ל שנריסם ומיין לימון הרי נדמו כבר אלא נרלה מוליכיהו על הר סיני והו דרך לפ"ל. לכל נאמת כללו הכי ראוי להרפיקן משום דלמה מיין לימון כלל כי של שם כנעני מתפשנים ר"ל שהם מן הכנענים והפקות והלייה לכתוב לתלד לומר הוי וכתוב לפך לומר שמורי על שם שנשא משנה שוי משנה נשם רכל ולת רלייה שלימם כלל מיין אלא ע"ם לחוי והכנעני וקרקיס. כלל תעולה דנרי לפת דהיינו לותם שהם מיין היו נרלו ונדמו ושורים ונרלו דהיינו מפני שהיה מוליכיהו על הר סיני וכו"ל. והו לפשר מ"ם דמדרש הכ"ל ובכן רלייתי דשנים קנורי וקלים ונו דמדבר בנרי ור"ל שנדמו ושורים וקלים ונרלו עוד. וכי תימא פת ק"ל דנרלה ונדמה לימו נרלה עוד ל"ת ומקום קדוש יבלבו ממקום קדוש מישראל נקדושים קדושים יבלבו והיינו לומר שנרלה מוליכיהו על הר סיני שלותו מקום נקדלו ישראל קדושים משם שם מתקלכים כמ"ש וה שהדר כה תלמר לנית ישקה ותניח לבני ישראל ונו' ולתם תהיו לי ממלכת כהנים ונוי קדוש. וידוע מ"ם רז"ל כה תלמר לנית ישקה לנו הנרים וכו'. ולמדינו שנם הנרים שם עומדים שם ונקרלים נוי קדוש. ונזה מיושב מה שקרא לנרים נית ישקה ללמדך נת שנם מיין ושל שם ישקה יקרלו כיון שהם מיין ולכלמר. ולפשר דמ"ם רז"ל ויפתח יתרו מתן תורה שמע ונת וי"ל מה רנונו לתמרו ונת לנלה היה לו לומר רק מתן תורה שמע. לכן לדרכינו שכבר היה נרלה פעם לפת ע"י שמלו שמע ממם

מתן תורה שנאמר תולו על הר סיני ועכשיו חזר ונת הוא נאמנו:

ובגמרא הוצת ניקוקוס ריש הסדר מה שמוטב שמע ונת מלפות שלפך שמע שהיה כתוב נגדה ע"כ. וי"ל הרי הפסוק פירש ויפתח יתרו ונומר כי כוליה ס' לת ישראל מנרים משמע דיציאת מנרים שמע ניהה לפשר לומר דע"י תלפות שמלך נודע לו בגירור סיגלו ישראל ידי סוכות לותה הנודע של כי נר יהיה ונו' לאנך זה כנין מה שיש לומר סדר בשלפ פסוק ויקח משה את רכב ובל רכב מנרים. וכי ת"ר רכב נאור לית הוי רכב מנרים לית תלמר כי לפשר לומר דע"י תלפות ליה ע"י הקב"ה לפ"ל נקרלה דסיסרא וכו ע"ש. וי"ל למה הוסרכו לפעות סוכות ואפ הוא דרך פרעה לת"ר רכב של סוסות. לכל לפשר לפי שלימת במדבר דעות שר של מנרים טעון על היה הרי לבנע מלות שנה מחרת ולא היו לנלפ"ן לו"ד ש"מ שנה לנלה לנאוכלה יש תשובה על זה דמפני שהוסיף פרעה כמה גזירות נוספו על מה שהיו מייניס בגזירות הק"ב נשנד נהם לבלתת הזמן וכמבואר בסדר הקודם. לכל ל"ב מייניסהם סוד שנה שנת מנד סוכו והעניו בהקדים מנרם רכב מסוף כנר הקודם ויכל"ת שמלך הס"ר לא נשתי ולא שקטתי יבא הנו. לא נשתי מנזירה ראשונה וימנדו את מייסה והעמיד להם גואל זו מרים על שם שמירור. ולא שלותי מנזירה שלייס שם בן הוה והפתן לותו והעמיד להם גואל זה לתרון על שם שהיה ומשה כיון שהיה מסיתיהו ונו'. וכ"ת רנו זה שמלך ע"כ. וי"ל מה רנונו נזה לימו לנלה סיפור דנרים מה לחוי וכבר עבר ולא עוד שלא הנשנד כלנזירה עזירה ונשו מיושל לפ מה רנונו נזה שסיפר כל נואל לנזירה לפת. ועוד קשה למה לא הנשנד נזירה הרביעית כדלישת במדבר דלמנשה נזירות היו שם. ונכוי דנריך לומר דלא הנשנד נזירות השיעבוד כשמה והגאולה שהשוות שהיה שם הוכיח משם ע"י משה דומה הוה מסורס ברק ולא הנשנד דק שהנשנד שהוסיף פרעה והיות נאולה נין כל לאת ולאת ולעולם ד' נזירות וד' נאולות היו שם. לכל קשה מה סיגן של אלו וכלדאי לא הנקרה והומען כאו.

לתכס שנרלה לפ"ש הוה דיבור כבר כתביהו נאלת מן ד' מלכיות שם ד' שהזכיר נשפר כוונת הלר"ז וכלפי שלר"ל דאם לא שעשו ישראל במדבר היו נזירות מתלכיות. וקשה דא"כ מיהין יפרעו אותן השונות שנור עליהם מתחילת הבריאה נאלת ד' מלכיות כדלישת במדבר רבה ריש סדר בראשית והלא היתה תיהוה נבל. ובאו מי וכו' ע"ש. וכן בראשית בין הכתרים נתבאר נלרבעתן כלשון כרתוים בשנות שקרבנות שהזכיר שם וכלדלי במדבר שם. לכל נרלה דא"כ נלו במדבר ד' נזירות וד' נאולות וכמו שלמר שם ד' לשונות נאולות והבלתי והוצאתי והצלתי ולקחתי לומר דאם היו כלל ד' נליות מעל שהשם במדבר כי כשבא לשם כל נזירה וכל נאולה לנאולת לפת. ומה היה טעם הוספות מנין הנזירות או ולכך כשניתו ישראל תן לותן ד' כנזירות ורתו שנם כל זה כמלך כנגדן נפיכרתו שמת יבא מכח מני מנין לרוש. וכלדלי במדבר מה רלה כמלך לקדמן כדרך. שכך ניהוו עשוכו ושמת מפני שהיה נ"כ מכלל לותן ד' מלכיות כת עליהם לשעבד נס הוה נשם. לכך הקפילו לנוות לת נשת נ' נזירה רשמוכה והעמיד לשם נואל וכו'. ר"ל הנא נשמך למה נתוספו לתו נ' נזירות נכו מוסיף על נזירה הרביעית שמלך מנרים ולכל לפת היה נואל מיושל.

על כרחך כדי לסלק מעליכו כל המלכיות. ולכך היה מעמיד לכו נואל מיושל לכל

העבודה שיהיה והיה לכם לעבדי דידי כיון שעשוה · ואפשר דמ"מ נכפל מפני כובד העניין נופלת שנין נכון טעם נכיונא כזה כיון שכתן נפל הוא מקום לטעות כן ולא היה לו לומר לפניו נלעזון דמשתמע לתרי תפי :

ועוד אפשר לומר דכתיב אח"כ והכל העולה כולו ע"ג ותיבי לעבר ליה שלח והיה העולם הזה נוה נופל ביטל את התנאי שכתב עמו שהרי אפר ואחל שלחר לעזון זה לעזוד כן הר לעזון שיהי לך יהי לע"ז ולא פי לו לאיזו ע"ז ול"ל היו נרייסין לנפשו ע"ז שיכריעו אות שיש בה ממש ומתקיים שכל העולם עע"ז לא רצוי זה כרצו"ז לומר זו מעיד על חברת שתין בחות ע"ז מקום ולהיפוך מעיד שברת שלות שכנגד ונלתה לון בה מקום ומוסדי זה את הבל שהו שכתן דלכל לית בהו פירוד מם אל תלכות בקב"ה שכל מעידי עלי שהו מלך לעולם וכת"ם ע"פמי לעיולוך מלך הנוי דקורין מותו שלק דשלי שהי דשכל מודי בע"ז ואתו ונתל"ד עבוד"ד בקב"ה ודלי שהי שיבת דכולי עלמא ים

[illegible] אות ך' נ"ק · ואות מ' ת"ר · ואות נ' ת"ם · ואות פ' ת"ת ·
ואות צ' ת"ק · הרי כסדרן אות ך' ואות מ' לפ אות ת' כך אלפתיך עולה לנק
ק"ק הרי אות ך' החמישי ויש הכלים · וכן נ' אותיות הכתרים רקיעים נפ
עולה ן"ך מאות הרי אות פ' פוח הכלים מכך הכל ע"כ מעשי · ונכדר הכ"ל
כוונתך דבר זה נעטות ונריך להיות כמו שכתבנו נכון לנך ויש לדקדק למה
נתחיל בפסוק נוסף לפוכן וכעין זה נראה מפ"ם במדרש כאן סדר כי תשא ע"ש ·
מכיון שכל משה קרני הוד וש"י דכי הכי אומר מן הלוחות לרכן משה טפשים
היו ויש משה טפשים ויש הק"ב טפשי · ומשפשים ויוק נתחיל ומשה ומשה
קרני הוד ע"כ · ולנך יש לדקדק נוה המדרש שיאמר ושפשים ויוק נתחיל
נכל וכו' דמשמע דמן אותו ויוק שנתחיל נכל קרני הוד נכל כ"ל היה לו לומר
כתם דמן הלוחות נכל קרני הוד · אכל קשה כפיך תלה קרנו הוד מן הפסוק
שנשנה נמדת הלוחות כמה היו וכמה היה ניד משה וכמה ויוק היה ניציר דלין
המדה מנין כלל לכאורה לל נפילת קרני הוד משה · ללן נראה לומר שה שנתת
היו ניד הק"ב הכלים וכיון משה הכלים ויוק היו כלים כתחלת ולכי לאו לאחנת היה
כן אכל לפי שהתורה ניתלקה על ג' פלקים פלק נכתר ולניינו הסודי הנסתרי ·
פלק נגלה דניינו פשוטו ומדרשו שהוא פלק העשת המפורשים נתורה · ועוד
פלק שלישי הוא העיון ופשיטות שלינו נגלה כי אם לאחר העיון והחפוש ·
משה ע"ה הלוחות היו מלכן משה טפשים והיו ניד הק"ב שכי טפשים דלינו
הכלים ימנו מה שנוגע נגסתר היו ניד הק"ב דהכסתרות לה' אלקינו והגלה' לנו
ולנינינו · ומשפשים ויוק נתחיל ניציר משה כלי נתחת נגו
דכתוב נגו ונגלינו · ומשפשים ויוק נתחיל ולניינו פלק העיון שכיון נמשה
ללמוד ולהניא אותו נכתכה ותניצה וכן לכל תלמיד לפי השגתו ומשה נכל משה ר"ל
כן אותו ויוק נכל משה קרני הוד ושכין לפשה נפ לו על ידי
הסנתו נתורה וכ"ש שכמות תלמיד תניר פניו ולריתיך נלינו ניצי כוף כדר כי
תשא ומשה משה הלינו הכפל כן אותו ויוק כמ"ש ותקהלינו מעט תלמיד
שכך נ"ש שנדי ניצי · הנה מכך כן נת לו ויו הכפיס לדניינו קרני הוד וכל"ל
ומשיר קלויר וכה משה וכו' · הלוחות מלכן משה וכו' משפשים ויוק היו כלים נתחת
ומשה נכל קרני הוד משה שיקר"ק ר"ל כן אלק הלישי שנשה לדניינו פלק העיון
משה נכל קרני הוד ע"י שהכתיבו הלויר פניו וכלשון · ואולי וכו נ"כ כוונ נמרת
דשיכונין ס"נ · לאמר רב מנדל דרש מרי נר יישר מלי דכתיב לכל תכלה ראיתי
קץ כפנה מנותך מאד · לל זה לאמר דוד ולא פירש וכו' לאמר לויש ולא בי לאמרה
יפזקק ולא כי עד שנא וכריש כן פדי ופי' דכתוב ויכרם לותה לפני והנה כתוב'
כנים ולאור וכתוב עליה קיניס וכנה וכו' קיניס זה פרשנותן של נדיקי נע"ה
וכו' והנה זה מתן שכרן של נדיקים נע"ל וכו' וכי זה פרשנותן של רשעים נפ"ל
וכו' על שנא וכריש שנ' שנא ויאמר ללי מה לאף רוחך ויאמר לכי רוחך מעולם
שפה ארלה ך' נאף ורשנה עשרה נאמה וכי פשטת לה עוי לך ך' · וכתיב
היה כתוב כנים ולאור · וכי קלפית לה כמה כוי לה לרשעים נעשרים וכתיב
פי מדד נשעלו מים ושמים כורת תיכן · נאנת כל העולם אחת מלכים ואחת
כתורה ע"כ · וכי הש"י ויפרש לותה לפני שנתן תורה שנע"פ שרלוהו ע"כ ו"ל
לאה שרלוהו נוה לחוכן שהיתה עשה עניך לפשפה ולקלכה ולא שרלה לו מדתה
כעין נתן לאת · לאמר לדניינו שרלוה לו תורה שנע"פ נדמיון משה שרלו לפשה
נתורה שנכתנ ע"י שכמו שלשות נפלגו לנ פלקים הנוכרים לעיל · כך התורה
שנע"פ יש נה ג"כ פרות ויעין ונגלה ולכך הנגלה שרלוה נעין נכלי ·
וכי פשטת לה ר"ל אם פשטית לה ע"י העיון יפיה כפול · לאכל יש עוד פלק
נסתר ונעלם · ול"ל וכי קלפית לה כוי לה וכו' דוקלי הכתוב ע"ל לפשוטה עד
דקלוף להו הק"ב לע"ל נומן שכל כעין לאחדי ה' דניום ההוא לא יהיה אור יקרות
וקפלין וכדלותא נאחדי הנה סדר פוקות יקכלון כתיב דנרים המכוסין מכם
נפ"ה עתידי לגלות נוסיף ע"כ כל כדלין כעיל דלכי וכו' ע"ש וה' יהלו נפלאו
מתורתו הקנוש ב"ה לאין :

ובוה לפשר להנין מ"ש נאחדי לוכה נילקוט · לאכי נוטריקון לנא נפשי
כתיבת יהיניה · לינא לאחדי יהיכה כתיבת נעימים דנריש כ"ל
ויש לדקדק מאי נכויה ולוה לפשר לאחדי לאמר לנא נפשי כתיבת יהיניה כ"ל
כדעת פרקי ר"א דפתורה קודם שנברא העולם כנר היתה כתיבה לפניו ית'
כתם שתורה מ"ג אחת לנכה וזהו לנא נפשי ר"ל לאבי נפשי עצמי היינו קוד' שכנר'
לוה כתיבת ר"ל ה אל כתובה לפני ומ"ב יהיכת אותה ליעקל ·
ולינא לאחדי שכיתה ליעקל לל אז כתבה יהל מתפלה לא היתה נכתב כלל לנא כניכול
כלנו היתה ולכדלותא נזוהר ס' ויעתיק לל נלנו דל אותיות וכו' הרי דהעור' כניכול
היתה כלנו לא נכתנה · וזהו לפשר שדורש נפרש כתיבת ר"ל לאחר
ה אותיות לאחה"ו לו כתיבת · לאכל קודם לכן נעיונים לאחרים שהיה כניכול נאמר
העורף נפ"ם כמ"ש ולאחי שעשה יום יום נתפלת שהיה מתפלל כתורה קודם
שנברא העולם · ונספר מלאכות שע"ז מאמר מיקור לין ע"ה לאיתא שלמלת
שכתת כבר היתה כתורה כתבה נלנו של אדם כמו שהוא מקוים ע"ל
שלאמר ירחי' נתתי תורתי כקרנם ושל נגם לאכתבה וכו' וזו כוח שפפילין נמקל
הלב ונמקום שהוא כי מפלכדנו שכלימות כעצמי העלכנו לדעתיה מכאון ועו"ל
שהיו כמקום של נגך · וישרלל שעמדו על הר סיני פסקה ומתתן · לל נפי

כי תרבו והריתם וגו' דנפיק כלהון מכשירין על מכיסם על התורה אלא תשתכח מסם מלא יכתב על לוח לכתב וכתו אחתר כתתי תורתי בקרנם ועל לוח לכתב תתכתבה. ונם יזכו מיכרו וירבו כנגיהם ו"ם לא יחמרו עוד אהרן נרים ה' רמו ס"ם לעיל כסם כרב ז"ל אלא ס"ל תוכה למעלה זה אלא נמטרך לנוקות אלא יכתב לנו התורה על לוח לנינו וכתו שהיה לו להיות קודם העטל לולי שקלנו נשנתו ואחרינו דבר אחת עמנו ולולי שקלנו בעגל לפני לאחר שניתנו הלוחות ס"ם לא הוכרנו לאהרן אלא על ידו של משה היו כפרונים לנוקות וכו' וכן"ל לעיל בעגל ס"ם ולא יאחר עוד אהרן נרים ה' כיון אלא יכתבו הלוחות שהרי הרועים ירעו אותם דשה והשכיל יפיו ידיהם תשתיי קדושה לכסא כבוד. ולולי ס"ם בעת היות יקריהו לירושלים כפ"ח כ' ונקוו אליה כל הגוים לשם ה' לירושלים עו' והוא עתיד ס"ם הרב ז"ל דלולי העטל היו ידי משה תשתיי קדושה לכסא כבוד ולא היה יכול לאחר ישראל לגיון מכלל יופי. הרי להניח לפיו נכנסים לא"י ע"י אותן הלוחות שמשה הרועה היה להם בכתף. כך על ידי הרועים שיהיו אתכם לעד והשכל יכנסו לירושלים ויקריהו אותה בכתף ה' על שם שיהיו שם הרועים שמשה קדושה וכלה לנוקות מעשה ס"ם היה. כך נרחה לפע"ד ליתן תוכיח ולנוח לפסוקים הללו פע"ד הקדמה מעולה זו ואם שניתי אילי תלין מסורתי וה' הטוב יכפר. ולפשר דז"ם כלן ולהבר תלקים לת כל הדברים ההלה לאחר ר' ז"ל דאמלת לאמר הוא מיותר ולדרכינו כיון שהלו הדברי' דיבר עמה קול' שמכלנו בשנתינו ושלח שרנרנו לאמה דבר אלה עמנו וגו' נאמר על דעת כן דיבר עמהם שילמדו התורה בע"פ לא לכתוב אותה על לוחות אלא יהיו על לוח לבם וכ"ל והוא לאחר כלומר לומר הדברים בע"פ:

ובזוהר סדר נהעלותך שפור דף"ם. תיתין כתיב עושה מלאכיו רוחות תלי כתיב אלה. כשהתה דכתיב ויתיצבו תף ע"ג דכתיב מתלבשין בלבושין דהלי עלמא ולא נלאו לא יכלו לתקיים ולהתהוות לון. ואי כתלאכים כך. תוריתא דכתיב להו וברח עלמין כולהו וקיימין כולהי בניהם כיון דכתיב להלי עלמא לי לאו דתתלבשו בההו לבושין דהלי עלמא לא יכיל עלמא למיסבל. ועל דא תלי סיפור דלאדי את לבושה דתורתא וכו' כך לאחר דוד על עיני ואניעה כפלאות מתורתיך וכו' ס"ם. ולפשר דכתיב שהתורה כתנשה בלבוש נשמי קודש שירדה לפשר ליתן בוה שעם למה נלו הדיברות ך' על לוח זה ון' על לוח זה מלבד מ"ם בוה לעיל לפשר הענין ע"ח ס"ם הרב ז"ל בניהור מדרש ווה מעשה המלוכה רחה אותה משה לרבנה פעמים. רחה אותה עם שאר כלים ושכח. רחה שנית מכחל עותך ומשם נה. ורחה אותה כעשית. ורחה אותה עשויה ע"ב וכירם הרב שהשלמוד ד' עולמות כי משה לא היה יכיל להשיג סודיה לשותה רושפה. עד עולם העשייה שהיא מתנשמת קלת וכו' ועיין מדר בהעלותך רחשון שם כתבנו שפל כן ניהנו ד"ם על הכיורות והלולקן וכו'. ולפ"ז נם התורה נתרתה ד' פעמים מן כל ד' השולמות לפי סודיה הנרעות נה ע"ם אותו השולם ונכל פעם מתנשתה והולכת עד פעם הל' שניתן לה לנוח כפי שולם העשייה שיכולים להשיג אותה:

משפטים שני

ואלה משפטים בגמרא דמכלת שבת פר"ע. דרש ר' שמאי בשעה שהקדימו ישראל נעשה לנשמע באו ששים ריבוא של מלאכי השרת ולכל אחד מישראל קשרו לו שני כתרים אחד כנגד נעשה ואחד כנגד נשמע וכיון שחטאו ירדו ק"ך מלאכי חבלה ופירקום שנא' ויתנצלו בני ישראל את עדים מהר חורב. אמר רב חמא ב"ח בהורב שינו בחורב פירקו. בחורב שנתו כראשונן בחורב פרקו רבתי ויתנצלו את עדים מהר חורב. אמר רבי יוחנן וכולן זכה משה ונטלן דכתיב ליה ומשה יקח את האהל. אמר ר"ל ועתיד הק"בה להחזירן לנו שנא' ופדויי ה' ישובון וגומ' ושמחת עולם על ראשם שמחה שמעולם על ראשם ע"כ. ור"ל מאי טיכן של הלו הכתרים ויוכו תועלת לו מכלים יפת משה ושר קשה מ"ם מלאכי בשורה טעמו בשורה פרקו מה מלאדינו בוה ומאי לי לם לחותו מקום נופת כפרקו במקום שנעשינו לו במקום אחר ולמה הלה הדבר במקום שורש ולא היה לו לומר רק טעמו ופרקו שב ויתנצלו וגו'. ועי"ל למה הזכיר לענין הקטירה סולת מ"ר מלאכי השרת דהיינו מלאך לכל אחד מישראל והרי מלאך אחד היה יכול לקטור כ' כתרים לכל אחד ואחד מהם. והתוספות קשיל להו כמ"ם וכשחטאו נלו ק"ך ריבוא מלאכי מכלה כרי מהם טובה מרובה ממהה ערבות ולמה נלו ק"ך ריבוא לפרוק וכו' ותירנו מלי שתירנו ע"פ. ולפ"ז היה פרחה לייחס שני הקרובים הלו ולומר דאותן הששים ריבו' הם היו מחלייהו לישראל מלאך אחד לכל אחד מישראל ולא לאחד אותן הששים ריבו' אלא לכל אחד מישראל ס"ר כל אחד מישראל לא נמשלה מלאך אחד. ולכלו תוספת עכין הקטיר' מכתרים אלו אחרת שני' שהיו לכל אחד מישראל ולכן ע"כן היו משתמשים בהו בס"ה משתמשי בו והקדימו נשמה לנעשה. וכן למדני מדברי רבינו ניסי ז"ל בשמה הקול' שכתב ס"ם ויש מהם לת השם לקרות אלא פירש לקרות משכה אלקים וכ"ם ויקרא אם המקום שהוא מחנים וכו' ס"ם למדנו מזה שנתנכרו לו שנים בינות ס"ם עם שנים בינות ישראל ונשמו שני משכות לכיונו ק"ך. ומשיל לזה כת ניר ס"ר מלאכי חבלה לעמוד לעומת ק"ך בינות כי הוכרכו לנתן נם ס"ר כמלאכים שרת מוליכיו שנלו לעזרם. והיה מערכה של ישראל ע"כ ק"ך. אלא עוד ז"ל ס"ם מר"י. וכולן זכה משה ונטלן ורים לקיים הוכף דעתיך להחויר' לנו כלייך כשכזו הדברים וה אלה וכו'. אמנם פרש כנה אל ניאור המשכי' נריכי' לנו לייחד תקלה סחיכת הפרשה. נם ו"ו של ושלח המשכני' משמש דמשמ' לאלעפיל מיניה דלעיל קלאמר ואם מוכה אלמה עוד כי מרכך כנפת עליה ותתלנים ולא תעלה במעלו על מוכתי אלה לא תנלה עדותך עליו ולולי המשכני' וכי מה ענין זה לזה וכנר פרנים במדרש רבה בקושיות ו"ו ופ"ם. אלא בהענין הוא בהקדים מ"ם כוותה שדר בלך שהאריך שם הכתוב בנאכות שהיה להקיבה שם שר עשו שר ישמעאל שיקללו שם התורה והוכרכו שרים הללו לפיים אם נכי יעקב שיעמדו שם נחקומין לקבל התורה ונתנו כל אחד ואחד מתנות ליטראל על ככה ומיוס דנרי נקנידה נדרך כלל. ו"ל ודרש משעיר למו הופיע מהר פארן. מלי שנא נשמע נשמיע שר לחוש דכתיב ודרש. וכרתם שר ישמעאל כתיב ודרש. אלא נשל בהוא דכתיב בהוא נהרא דלחפשיט הוא שמעאל ואיהו דכרתיה נדיהו נקטלה נדיהו נקטלה כדקא יתות הה"ר ואחר שרש נאותך אע"נ אלא הוה דילך נשל בהוא נהרא נרכתא דלחפשיט מיניה. והכא זעיר כחלן לאותיות זעיר מכרכתא דילהו לאחיבוי כריה ואניה וכן"ל הוסיף מהר פארן ולא כת ניהו וגו' ע"ם למדנו מכלל דכתיב שם שעל ידי ישמעאל הרויחו ישראל פריה ורביה מה שניהן מנין ישמעאל כמ"ם והוא יהיה פרא אדם. ומן אמנו הרויחו לדון נשרש נשכחרין. ולפ"ז הן אמה שבני כתרים שנקשר לכל אחד מישראל והוא דכרתה לאמה מישראל דיקר בלישבייהו ואחר כשנה ונשמע נשכוותו כזה ככנד עשו וישמעאל ע"ם מדרש רבה ז"ל ויקראו שמו עשו. יש שמעות הן כלים ומעשיהם כלים ויש שמעותיהן כלים ואין מעשיהם כלים וכו'. עשו עושה דנון תנין. וישמעאל שומע על ז"ל. ואינו עושה וכו' ע"ם. ולכך נפ"ל שרו להדיח שם עשו מורה על מעשה ושם ישמעאל שומע על שמיעה. ולכך נפ"ל אחרו ישראל נשמע ונעשה ונשמע כלומר עשו נקרא עשו עושה וכו'. ונשמעאל נקרא נפן לנו שנשמיע וכן ישמעאל הינו שומע. לנו לנשמע שומעים ניקום עשו ונעשים ע"ם. ונשקיש ישמעאל ונשמיע ולכך נאו כ"ר ע"ה וקראו לכל אחד מישראל שני כתרים ושם לדעתי לותן המתנות שנתנו עשו וישמעאל לשם ע"ז שנשרו לותן מקנלת התורה דהיינו לדון נשרש נשכחרין שהוא מחל עשו דכתיב ביה על ברכך תחיה כילנת היו ישראל רשלים לירד לאחיהו לנרר נדון נשרש ועשו הורשה לשם. וכן לת היו כרים ורניס שהו נרכה לישמעאל לנל מעני שלחו נשנו ונשמע נאו כ"ר ע"ה יקראו לשם ג' כתרים אלו לאחד כנגד נעשה ונשמע ואחר כנגד נשמיע. ולאחד כנגד נשמע דהיינו ישמעאל מעשו ואחר חרב נאותיך לדון נשרש נשכחרין. ולאחד כנגד נשמע דהיינו ישמעאל נשרש ורניס ורניס וכל"ל. ולפשר דעלכן נת פרשה למעטן מפרים ורניס ונור כל נבן היולד ניהודה תשלכהו. ושתלק אור ונקוימן נשרש ונשרו לשם' לפי דישמעאל נשל לשם מלריותיהם נת ס"ר כנר ונשר כיצה נת פרשה ונדלית נפרקי ר"ל שנתן פרשה לת כתו לשרש נשכתונתה ע"ם. ושעין פרשה שני אלא על ישמעאל שהפריה ורניה שלו היו ונת למעשן. אלא כלשר יעשו כן יהיה. כן נתנרך נשרש וישמעאל נפריה ורניה וישרש נטלו מנרכתן אלו ע' שקנלו התור' ולא נחופן שמשתמש עשו נשרשו לרניחות ולשפוך דמים רק לדון נשכחרין. וכן נפריה ורניהן לת כמו ישמעאל שמרכה ויוסף. רק לשם שיהם לקיום לנר ושה לשפר ס"ם לעיל אלא קנלת התורה שם מוכח וגו' לת תניה עליה נרול ונוא כי מרכך כנפת עליה ותתלנים ר"ל לשפר' שקנלת נרכת שרש משעו ס"ם נרכך לשפר' להשתרק מוימה ושרוה ואחרי פסיפה נשם שהוא קרוב לניהודי שרוה לכי שהשתרק ולא תעלה וגו' לשר לת תנלה ערו"ך עליו וכפירש"י ז"ל משכי שהוא קרוב לניהודי שרוה כי תימה ל"ל אלא ס"ל קנלתי מתנה של שרש משעו כמ"ם ואחר שר"ל וגו' נאותיך וגו' ול"ל ואלה המשפטים וגו' ר"ל לדון נשכחרין לשוב לאי שהייב מיתה לחמורה נשרש ונוה כנה לל נייחר שאחר שר"ל נשעה שהקדימו ישרחל נשעה ונשמע לנשמע כלה שהם מלאכי שרת וכו' ולפ"ז תלו שהם ריבות שנלו מלאכי חבלה כשרואין שם מחנה של ישרחל כמנוחר לעיל שם קשרו לכל אחד מישראל מתנות ול"ל שהיו משתמשים בהו כמ"ם ואחר שעו. ואחר כנר נשעה

מה שלקחו מפי ישמעאל וכנ"ל ובמצה משפטים נראה קרוב לדעת היינו כמאכל פר שעשו ומשכיבו ורבץ פר ישמעאל ומשכיבו • ופירקין כי כל אחד רצה ליטול לת מתנה אלו • וכדי שלא יאחר בהומר דמ"כ כיון שלהו שכי כהכתיים הניחו לפסח מתפלה מן שעשו וישמעאל מ"כ בספרקין שורו מתנות כל אחת לנפלים פרמזוכים לפשו על ישמעאל ונ"ל תלוה בקורבנשכו בקורב פרקו והוא דרו"ל למה נקרא שמו תורב דפסח ירדה קורבה לאומו' העולי • כרי להניח לפסח קורב מורה על תורבן החומות על שלח קבלו כתורה • נ"ל בקורב שעבו ובקורב פרקו ר"ל רחניהו לאחר ספרקין עדיין פסח קורב נתקבו ובגבורתו כלו כן עתה • דמ"מ החומות נפארו בקורב וכי תימא שלא כמי קורו נ"ל ר' יוחנן כולן כ"א פסח וכשלו • ורים לקיש הוכיח לומר שעתידים לעזור לנו שנא' והדווי ה' וגו' ושמחת שמעולם על ראשם וכו' ורבנ לומר שעדיין עלויס ושומדים נדפין עד לע"ל • אבל נת קורו לנפלים הרמזוכים שלא כמו שעשו בקורב נידדה קורב מ"ה מקודם לכן ע"י שלח קבלו התורב כך בספרקין היה נ"ב שם קורב עליהן ואותן הכתרים עלויס ושומדים הם עד לע"ל שיפורו לנו:

ובזה יש לפיש נ"ב מדרש ילקוט כתו"ל מבדר כי תשא ו"ל רבים אומרים לנפשי שלו מ"ה • תמה שמשה כהר קיבי לקבל תורה ולא יהיה לך ונכנסוף ע' יום עשו לת העגל כלום יש לפסח תקנה ואתה ה' הסכמת עמהם שב ואתה לאלהים יפרס • כבודי שהשרת שכינתך בתוכינו ואריס רחמי שנתת לנו שלו רחק ע"י חי על ידי משה וכו"ש ורים היות שכבר פירשנוהו נפלר הקודם לפי שנוספה רוחני שלא הוכיר שם דק ר' כור לא יהיה לך • לכן נבי מוכיח זו שהזכיר נם ריבור אלכי יש לפיש ע"ם דהכינו כי עור ל"ג מ"ם שניתת נלו שלו רחק ע"י משה מלי כ"א חס קיבה ע"י משה לו אלר • ואתה כלין לשה תשם אוכא לאלהים יפרס ואלי משו נכתיב ניה לשון פרס קיל נופל קבול ועוד היכן מנינו שנתקיים נשם כן • לאחם ע"ם הקדמה הכל שלומן הכתרים הניחו להם מן עשו וישמעאל שלא שמיכן שבל ירי שעטלו היו מוכרים לפ"ק נה שלו ועתה הגיע עדין מעלין ופי' רבי משה שלו היו כאוכלים לשמים ע"ם • ושמחו עשו וישמעאל ושכנו דעתה מעזר העטדו הללו לפסח • ולכך רמים לומר כי עשו וישמעאל טענו לומה שנשמעו אלכי ולא יהיה לך ונו' • הנה פרשו את שלו שכי הכבודות ולא אמר כשם לומה שכשרה נאלהים • לומשכיל על התורה לפי משר"ל שהלוחות נקראים תלומי נניה על שם שניו מתלומים משמה מול משמה אלכי כשנד לא תרצח לא יהיה לך כנד לא תנאף וכו' וירוע משר"ל ע"ם כי שמת עמך אין שמת אלא ע"ונ"ש ר"ל וכ' ישראל שעשרו על אלכי שכשנדו מעזר לא תרצח • הנה נזה שלא עשו טענה שמעתה מתנות שכתן לפסח כאורב תשוב שלו כיון שחטאו נפ שם נו ושברו על לא תרצח וישמעאל כא מכח לא יהיה לך שכשנדו לא תנאף • כרי ע"כ תשוב לו מתנה של פרים ורניס שנתתי להם • ואתה ה' הסכמת עמהם והיינו מה שאמרת ונם לאלהים יפרס ר"ל מי שהוא עשו' הרי הוא כבידי ואפס יכן עשית ליפשרי היית בבידי שלך כל אותן הימים • ואמרת לי הורד עדין מעליך ואע"פ שנפלתי מזה וחייתי קושב שדברי נעשו וישמעאל מתפשטים ובאים שרבי נוטלו ע"כ לא מעל רחקתי וכבר היית שמחת יהונו הטעורות לנפלין לכל נתת לי שלו רח"ם ר"ל אותן הכתרים שהיו על רחקת נתת לי ע"י משה כי כולן כח משה ונטלן כל יקר לת להלל ולשבח כל אותן הימים שהייתי לכי בבידו שלך הרי וכה משה ונטלן לכל לא עמדת לת תוכיו כשם לקפוירם להם • וכזה יש תקנה לי כי עוד ישובון ומשה שעשלם יקורו לרחקי ולאמור:

ובזה לפסר לייש מדרש סוכת ילקוט זה שכתב ז"ל ולאברה לי נמשה עשר ככף הרי ט"ו • ויאמר פפורים הרי ל' ולתך פעורים הרי שים אומות שכתב משה בתורה ואחר ד' יוסף כשם רבי שב"ע נ' פרשיות כתב לנו משה בתורה כל אחת ואחת יש נה שים • שים • אומות ולנו הן פרשת כשפים ופרשת נוקין ופרשת קדושים • ר' לוי בשם ר' שלח לכפר תפרתם מעבדים שבעים • ואמר ר"ל ולא פלני אלא לעניר פרשת פשפים שבעים כנד פרשת תפילין עמה • מלן דעניר פ' נוקין שבעים כנד עמה פ' שתיטן • ומלן דעניר פרשת קדושים שבעים בנד עמה פרשת עולה ע"ב • ו"ל מה טיבן של נ' פרשיות הללו דוקא שלא בשם אומות הלו בזכיון זה • ומה ענין שים אומות שכנד אחת פרשיות הללו • אלא לפסר כי הנה פרשת פשפים נת להרשיע אותם מע"ו שהרי ע' שפיעת פשפים שבושו כל עובדי פסל ויודעו שאין אלקי נויס כלום ו"ע פרש נוקין שבקר פרשת רוצחים הרשיעו פסם ראשון של עשו • ו"ע פרשת קדושים שבנד מקום שאתה מוצא נדר ערוה שם אתה מוצא קדושה הרשיעו אומות שהיו לאומת ישמעאל • ומכח כן יוכי לפשה שים רבות כתרי' כנ"ל לאחר משל עשו ואחת משל ישמעאל וכאמור:

ומה שלקחו נ' פרשיות נר' ומיום מיוחדים לפסר לפי דמשמע מכותלי נעל המדרש שקנ"ה קנה אותם נאלו נ' פרשיות בדרך פיתון וכמ"ש ולכרה לי ונו' • והנה לפסר לומרים שלנע את כנסת ישראל לכשבא לו היה נותן להם לא ע' פשפים לשם פיוכיח לעזר • ואע"ב בקבלת התורה הכובר בשר הקדוש לכך נתן להם פרשה ו' שם פירוכין לדעת הרב הלנוך הכובר בשר הקדוש ו' מיר לאחר קבלת התורה לשם פירוכין • ואחר כך כשחוקק הלכל מועד דקיינו לפרין שבשה שלשה פשים שם נשותין נשורים וכתב פרשת קדושים לשם נשותין לשלשה פרשה שניתנו העשרת הדיברות כנו שבי' רש"י שם • וכל ואת שייך לדרוש

פיתון תורה שמתפללנו נשבר הקדש:

ובמדרש רבה זה הכתוב ליתק • דר' א אמרו ישראל לפני הקב"ה הרבה דיני מצות יש כאן • כי יגנב איש שור או שה לפי ששור נגנבנו ונשינו העגל לפיכך ה' בקר שלמנו תלתיו שכפרו בו אבותינו במדבר • ור' הצאן תחת השה ד' מלכיות שמלכו בנו ושגנבנו ליוסף עשינו ד' מאות שנה משועבדים במצרים • ולמה בשור ניתן ה' ובשה אינו נותן אלא ד' בשור נותן ה' שהוא מוציאו בפרהסיא משל לב' שעלו לביסה אחד שמכר בנו של מלך ואחד שוזק אבן באיקונין של מלך זה שזרק אבן באיקונין של מלך לוקה ה' קטפרוס וזה שמכרו בנו של מלך משלם ד' מאות לרבו לכך כתיב ה' בקר • אמר דור אל תבא במשפט את עבדך ע"כ • ורציתי כספר רבינו נפיי ו"ל נוסף אחרת שכתב שם לפיכך ה' נקר וגו' שמתו לנותינו עליו במדבר ול' קללן תפת תפת השה שנגנבו ליוסף שהיו ד' מלות שנה משועבדים כמצרים ואלו נגו ד' מלכיות ע"כ וכיש לרב מה שהזכיר ספר כ"ל כי שמשה עונש קנלנו עליו תחת השור ואלו קן לרינה נפיך ע"י נבי לוי מנשה ע"י הקב"ה שב ורוף ה' לת העם • לרקת לניש שנתכוון לנורקן כסוטה • לוכן כ"ה שנת' קרנו בקולות העיר • וכירה לדורות וכו' ע"כ • ורשלה דקוק • ולולי דמכתבינא מחכירי קיימי מניש נמדרש זה כך לפי שעור וכו לפיכך ה' נקר וגו' • שמתו לנותינו במדבר ולרעבה עלכיו שמלכו נגו • ולרעבה הללן שנתכוון ליוסף שהיו ד' מלות שנה משועבדים נמצרים • ועל ד"א ש"מ ספר שמשה לניש מיתת לנותינו במדבר משב לפוכם לאחד ד' מלכיות הרי"ל נגיוסף הוי ה' ושולה בלי דוחק כלל שכן הוא לשון לחת שעון הענל נרש לד' מלכיות • נס יעודק הם שלפ"ו שיעבוד מנרים היה נשכיל יוסף שכן הסכימו רו"ל שנשכיל משקל • שכי פלעים שלת כתנלנו לנותינו לנרים וכו' לגל לנוסף הרב ו"ל קשה מלך לפי שיעבוד מנרים ושיעבוד ד' מלכיות כולם כלו נשעת יוסף והוא לפר מיום לת שמתיים שום מדרש להודענו לת שת • ואתה לניש' ירי לשלר מדרש זה כפי המוכחת נרנתי לעיל • ולכאו' קשה דמשמר שמור על משה העגל שעשו נמדבר ושה על יוסף הלין לירש תשלום הרעבה של עניו העגל שנרמז נשור ועל יוסף שנרמז נשה דמוכה שטרח לני ירי דמ"ל להמשיך הרעבה לשן לשור שלשה ולהלן שלשלה והוא תמוה מאד • והיה לפשר לומר כוה ע"פ שיטת נעלי קדש מרוכה דלית ליה שם מלת תשלום ד' ה' לינו נוהג אלא נשור ושה דוקא • ואפילו כילף שור שור משנת מה לשלן שיה ושוף כיוצא נהן לף כאן שיה ושוף כיוצא נהן • אלא לגלא לאמר קרא שור ושה • שור ושה שני פעמים שור ושה אין לי אלא שני שנים שלשה מנין ת"ל כל • נקר יכול אפילו שלשה ת"ל כל • ולפיך הי מיותר לגלמא שור ושה דכיכתב קרא כי יגנב שור או שה ושלטו ומכרו ה' נקר יכלם תחתיו ול' נאן תחתיו • ומיבעי ליה לכלול לומר ואפ' מכנרו ידעינן דה' נקר קלי על שור ול' נאן קלי על שה • לי נכתב הכי הוי לגלמא תשלומי תשעה לכל לאחד ואחד וכו' ומסיק שלא שה דריש שור ושור דריש מיעט דכתב רחמנא כי יגנב איש שור ושלטו ומכרו ה' נקר יכלם תחתיו ול' נאן תחתיו • ול' נמלן תפת השה שור דכיפא דה דריש לומה לי ש"מ שור ושה מיבי לגלמא לן ש"מ • והנה נעל המדרש זה מרוכה נדרוש הענין על משה העגל ונניעת יוסף • ולכאורה קשה מ"ל לדרוש כן שלו הוא כשמעתו היה כל המלות שנתורה הוא לדרוש שלוה עשה • תלה ולא נראה לנכך מדייק נרש דנרי נראה כרכב ד"י מלות יש כלן להוה כפול ועוד אם לומה שלות • ועל נראך דרמזו לומר דקלן מוכרח הדנר שיעבור ביסור המוה לפי משמעות כלן • עוד יש נו רמז על דיני דיכים שנתעורר על היה מכח ענירה שנרמז נה • והיינו משום דקשה כלן יתורת דש ר ושה דכיכתב כי יגנב שור ושה ושלטו ומכרו • ה' נקר יכלם תחתיו ול' נאן תחתיו ול' נמלן תפת השה דקלתר וכו' לכך כיוכ כיכתב שלשה נמדרש כל ומה תפת השור ותפת השה שלשה נמדרש ענין המעוה שמשמעו ומל' לענין רמז לינו על לחנותינו שנרמזו כלן • ומשום פיכתב דנמדרש שלמר לני כתב רחמנא הפי הוי לגלמא תשלום לכל לאחד ואחד מ"ל לן ש"מ לן הכי ממי לענין מ"ד רמז לינים שלו נא הכתוב להודעכו שנעשו כתרוויהו ה' ונו' נאחד מה שמתו לנותינו נמדבר ולרעבה הללן שלו"פי לענין נד שמוה שנה הלות הוא כלגלמא שור ושה דכיכתב דנמדרש מלמדינו לגלמא נוהג אלא נשור ושה ואפשר שיתפר מתוך המשל שכניה לת כ"ב • מ"ש לפי לה לדרוש שנו שנא לרמז על לגלמא כל הוי כלגלמא נא לרמז שנלמו תשלום תפת השור ולגלמא תימא ד"מ ש"ם נמי תשלום כשכיל השה שנא לרמז על יוסף ולאחר כשכיל נקר לרבעה הללן ונשנגנו ליוסף עשינו ד' מלות שנה נמצרים לשני יוסף היו שלשה עונש

עליהם כשכתוב למדנו דקיימו כאן. והוא שנה אחר כשובר ס' בשלש פסוק ולא יכלו
לעמוד מיד ועוד. ת"ר עד דכוו חולי במדבר לתנלי עליהו רשותא לאחרת
דשחר עמהן ותעבדו תמן. אמר ישראל ללא הוה סהדותא ולא יקרי' דמלכיהון וכו'
ול' עור ללא דאתו לקטרג עלייהו ואם כתיב תמון ויעמדו ש"ה וירהו ה"ע ואין
עץ ללא תורה דכתיב עץ חיים היא למחזיקים בה ואין עץ ללא הקב"ה וכוחו ע"ש
כל העניין. ורי שקטרנו עליה מ"ה וכל זאת כדי שיקבלו עם את התורה. ולכך
אפשר' ניתן להם עם נערה שדיבים בפ"ש עם עם לו אף ומשפט ושיטו לפע"ד דיבי
ממונות וכמו שיתבאר. כי הדיבים לא שייכי כלל אצל מ"ה לכלום משא ומתן יש
בהם ובאמת שעיר מייחם הדיבים שנתן להם בחותם שעה בכלי זיין שהיתן בהם
מיד הקפיץ עליהם בחותו פרק ושיטו אם"ה ואהו ואין מלפניהם קודם קבלת
התורה. לכן משכנר קבלוה חוטו לוחים לאחרים לקטרג עליהם ושיטו לחומות
בכ"ל וכדאיתא במדרש בשעה שקבלו ישראל את התורה אמרו מ"ה מלאי רחו חלו
להתקדש יותר וכו' שמעינן מינה לעלמא קבלת התורה היו מ"ה מתקבלים בהם
ולא היו יכולים לפלוק לחתם עם בשעה כלום משא ומתן יש בהם דוחקי בעלי משא
ומתן ליהנו שפי מיין לכך נתן להם כלי ויין ולהי המשפטים שבפרשה
זו של רוצחים דבזה סילק מ"ה דכתיב והו על חרבך תחיה ואינם יכולים לקבל
התורה אבל אם ס"ד וכן הרמב"ן בילוק ויעוד שבפרשה זו היא מציעתא לע"ה.
וכמ"ש הגיהו לי ספר יוסיפון שלכם וכו'. וכן אמרו בגמרא דשבו נופת טעון מה
כתיב בה לא תרצח וכו'. ומחילה מיושב מה הוסיף כאן במשפטים אלו על כל
משפטים שבתורה כי אם לא כתבו לפי שעה אלא לדיני ממונות כי הוי בזה לפלוק לע"ה
וכל"ל. לכל כאן הוסיף עליהם דיני כפשוטן כגון אכה איש ומות וכי יזיד וגו' וע"
לוקח ומפתה שכבר אלה סילק לע"ה. והוו אפשר מ"ש כאן ואלה המשפטים לאשר
תשים לפניהם ולא ל"ל לפניהם נויס ע"כ. ובזה יתי למיושבו ומחי
תיבי לשום המשפטים לפני נויס ורי"ל לאמרו דקיימו לענין אלא לדון בערכאות
ולא משמע כן ממשמעו. ולדרכינו ניח לומר דמשפטים הללו שבפרשה היא שייכא
דוקא לבני ישראל ולא לפני נויס וכ"מ בזוה נכתב פיהם מה שקטרגו מה רחו אלו
להתקרב יותר. וכבר נתבאר תשלת הסדר מפרשת הפרשה מ"ש כי תקנה עבד
עליה ותבליה וגו' לא תעלה ערותך וגו' שבא בהיקוהן למשפט עשו וישמעאל ע"ש.
ומחילה מיושב לפי דרכינו בתחלת כל"ל מה שאחר מה כתיב למעלה ושכנו את
העם בכל עת וגו' ולכאורה אינו צריך רק לפ' שם שם לו פק ומשפט. אבל מלאחריו
דיתרו שאחר ושפטו את העם הניינו על כרחך מפני שבשר בתיבו הדיבים בתחה
ומה שדייק לומר בכל ע"ת שיהיו לפי שאותן הדיבים דהניינו דיני ממונות שקבלו
בתרה שייכים בכל עת לפני' נו יתן שאין ב"ד קיים. אבל אלו שאחר כאן ואלה
המשפטים וגו' דהניינו דיני נפשות אינם שייכים כ"א בזמן שהסנהדרין בהכנים
שהוכיחו לפ' על מעלה שבת' בה תורה על מוצא וקרבנות:

ואפשר שאחר ואלה המשפטים אשר תשים לפניהם שיתכן מה שהוציר
עוד אחר המשפטים נם יונדל לפ"ו מ"ם לפניהם ולא לפני נויס.

בהקדי מ"ם כוף וה הכד' ניחא משא ויסף לעשה את כל דברי ה' ואת כל המשפט'
וגו' וכירש' דברי ה' ומצות הנעלה וברישה. ואת כל המשפטים הייטו ו' מצות
נ"ב. ורי לה דיוק דשנא מצות נ"ב קרי בשם משפטים לרמוז מצות שבליות.
ועוד יתוש מפרש"ל דלא ניתר נויס אלא ו' מצות שקבלו נ"ב ולא קיימוה וכאלה
משם ונתנן על ישראל. משל לאלה ומשר שהטעין עליהם משא וכו' עד שלקח
מן הכלף והטעין על השור ע"ש. והוו אפשר מ"ש כאן ואלה המשפטים הייטו
להשמיענו מצות בני נח שקרויים משפטים אשר תשים לפניהם כ"ם אלא לבני נויס.
דאעפ"י שכבר כתבי לותם לנויס דדיני נפלן מהם ומוסיפין לישראל. והוו ואלה
בו"ו מוסיף דמוסיף הוה את המשפטים הללה על שאר מצות שנטעין על ישראל
וכאמור:

תרומה שני

וידבר ה' אל משה לאמר ונו' במדבר רבה ריש הסדר ויקחו לי תרומה'
הה"ד כי לקח טוב נתתי לכם תורתי אל תעזובו. אל
תעזובו את המקח שנתתי לכם. יש לך אדם לוקח מקח יש בו זהב ואין
בו כסף יש בו כסף ואין בו זהב. אבל המקח שנתתי לכם יש בו כסף
שנ' אמרת ה' טהורות כסף צרוף. יש בו זהב שנ' הנחמדים מזהב ומפז
רב. יש אדם לוקח שרות אבל לא כרמים. כרמים אבל לא שרות.
אבל המקח הזה יש בו שרות ויש בו כרמים. שנ' שלחייך פרדס רימונים'
יש לך אדם לוקח מקח ובני אדם אינם יודעים מהו. אבל משכר הסרפר
מתורגמן מה לקח. כך התורה אין אדם יודע מהו אלא משכר שלקח משה
שנ' ומשה לא ידע כי קרן עור פניו ברברו אתו וכו' ע"ש. וי"ל מאי קשיא
ליה בפסוק כי לקח טוב ונו' שבא לייחד עם הדרוש. ומה הוסיף בפירושו שאחר
תעזבו את המקח שנתתי לכם דלכאורה לימו אלא התורת דברי הפסוק נופל'

דכיינו מקרא ומשנה וכו' ולזו קיבלוהו ובקיאו בשניהם נמשך כי זהו לוקח נס מה שהוא פלוס וכו"ל עד שנה לו מאת לנדרשם וכו' וטעם למה דוקא נזכרת לנדרשם יתבאר בקמן בס"ד:

ובזה מבואר מדרש שנאמרה הנה בילקוט האזינו ס"ל • יערף כמטר לקחי בשעה שעלה משה למרום יצתרו מ"ה להרגני • אמר ליה בשביל שני רברבים שנתנו לי מן השמים אתם רוצים להרגני הניחוהו • משל למה"ד לפחור גדול המהלך במקום סכנה תפסוהו לסטים להרגו א"ל בשביל המשל מנה שיש עמי אתם רוצים להרגני הניחוהו כשנכנס לעיר התחיל למכור אבנים טובות ומרגליות • אמרו אתמול א"ל אין עמי אלא מים ועכשיו אתה מוכר אבנים טובות ומרגליות • א"ל כשא"ל כך הייתי במקום סכנה • אף משה אמר למלאכים שני דברים יש בידו ומתנ' גדולה היתה בידו שנ' עלית למרום שבית שבי לקחת מתנות באדם ואומר אמרת ה' אמרות טהורות כסף וגו' • זהר אמר טוב לי תורת פיך מאלפי זהב וכסף ואומר הנחמדים מזהב וגו' • אמרו ישראל אשרין שלקחת מתנות • א"ל אלו לא שאמרתי שהם שני דברים הייתי נשרף מן אשם והתורה הצילני מידם וכו' ע"ש • וי"ל לך סיקר לסם זה"ל שני דנדרים יש בידי ומה רנונו בשני דנדרים הללו ולמה תכם מכון סגים • ושור מ"ש ומתנה גדולה היתה בידו שנ' עלית למרום שבית שבי לקחת מתנות באדם ואומר אמרת ה' אמרות טהורות כסף וגו' • זהר אמר טוב לי תורת פיך מאלפי זהב וכסף ואומר הנחמדים מזהב וגו' • אמרו ישראל אשרין שלקחת מתנות • א"ל אלו לא שאמרתי שהם שני דברים הייתי נשרף מן אשם והתורה הצילני מידם וכו' ע"ש • וי"ל לך סיקר לסם זה"ל שני דנדרים יש בידי ומה רנונו בשני דנדרים הללו למ

תרומה שני

ה משכן של מטטרון לא היו נזדיכין דק בשלמי ובכהני כדכתי׳ ולא נכסו׳ בכני מעלם מלמן ועו לכפיך בשרך ובשביליך אל המקום הכבותי ועו והכיתך על מלמן ואת המזבח הקטרת והשתי ועו והכפרתי . ובירוש׳ דנתיר כן על משכן של מלמן מטטרון סיתיר׳ בדרך ע׳ שלותי מלמך עם משכנו ויעך מעשה במדבר עד סיכלו לארון הקדושה ואו והכפרתי לאותו מלמך עם משכן שלו שלא תגעורו לו כי אז יהנה שלמה בית המקדש שכשנדו הכהנים נס כן מקום מקדש שהוא יתירה מעל משכן מטטרון ואלהים לחלק בשנתי שלא ע׳ מלמך וכו׳ כדי להדיר משכן מטטרון

לא היה רק לנורך כשכנתן במדבר :

זבוה מתן נפש׳ מדרש תניחם הוכיח לילקוט פקודי דמו תקד ונ׳ל . ויקחו

לי תרומה ׳א דבר נרבת המשכן כימין לדבר . אחר עשר יובב . מחורב . כשבא משה להוכיחן על מעשה העגל . א׳ל הק׳בה ורי זהב . כפרו בי א׳ה דבר שהתנדבו למשכן לפיכך הין סובבים את הר שעיר ל׳ח שנה וסבב את הר שעיר ימים רבים ע׳כ . ולכאורה קשה מה טעם למנין ל׳ח דברים משכיותלפיכך . תנן לדרבינו בח הסיתין על מקד עשר יום מקורב ונו׳ ללמוד סיה שעשה למשכן דר׳ס כיתים מקד עשר ונו׳ דמהלך דרך ל׳ח יום סיה מן מזרח לנ׳ל שם סיה מעבירים דרך הר שעיר . אלא מפני שהשלו היו מסבבים דרך הר שעיר ימים רבים דשיעו ל׳ח שנה . וכנר לתרצו דלמעו משכן שעשו נמדבר סיה נשם וכרון שהכנדו מטטרון עם משכן שלו הוא מנהג אותם נמדבר עד שיבואו לנ׳ל וייחסרו מהירתו להקים שהוא יכנס לותם משם ויהלך ע׳י מקדש ס׳ . ומעולת דכר שהעשו סוד המשכן לא סיה רואו לעשות דק ל׳ח יום עד שיבואו לנ׳ל . ולכך נדולה סיתה נו ל׳ח דכר דמו שיכתנם ל׳ח שפעו ע׳י המשכן ונ׳ל ח דכר כנגנת המשכן סימן לדנר אקד עשר יום מקורב דרך הר שעיר ל׳ח דסימן זה הוא שעשו דא׳כ היו נוהנו משכן המשכן לא היה רואו לעשות סימן לדם שנאמר מקדש ס׳ מקדש ס׳ . ומעולת דכר שהעשו סוד המשכן לא סיה רואו לעשות סימן

תרומה שני

לפי שעי' תנוח לנוך וברכתיך ר"ל כשתנוח לי המשכן ומובח לחמה דשם יתן לך רשות להזכיר שמי במיוחד לו תדבר לתך מן לתרן כי כבר נתלתי בגזירה על הפשעים שעים לפ' וכחידך מ"ב · ותנח לנוך לנ' לתרן ולפשר מעשה דישראל כתותו מור טוב נתעות יסוקים לכך לפשר ויעשו להם לנקי והבזיחו"ל ודי והב דוכב גרמו להם לעשות סמיל' והיינו לפשר מטעם הנוכר ולכך ליפשר כתיון שניות על המשכן שיהא והב המשכן ויכפר על והב סמיל' אמר ויקחו"ל תרומה ר"ל מעלי כי לי הכסף ולי הזהב דשם תה שתני יורד למטה לתרן תנלי אילנות למפרע לי הכסף ולי הזהב ונשל הפשים שעים לפ' ולתרן יתן לנכי לתדם ומחילת לי הכסף והזהב וכו"ל · ולכך לפשר אמר במדבש הכ"ל רבי נרכי אמר ויקחו לי תרומה וגו' לך ה' הגדולה וגו' דקשיא ליה תור נכסוק לך ה' מ"ם כי כל בשמים ולתרן וגו' דפשר מלת כל לגל ולתרן דכי"ל כי כל בשמים וכל לתרן לך היא ושור מה שזוינן ניה לעיל · לכך כי' דכוותא הפסוק לומר כי כל בשמים ר"ל הכל נתנת בשמים ותע"פי כן ולתרן לך ה' המלכה והמתכנסת דלת"פי שכל מה שנתת לטטה יהנו בשמים תע"פי כן תתה יהודית לתשתונים ומניכן לך מה שלתרן יתר מלשר יש לך בשמים ו"ם לי תנוח כל מה שים בשמים לתרן וכו' ולא עוד לנוח שתניתים של מטה מטל מעלה תרש שכינת כל מה של מעלה ורד לישה והיינו כשניות תעלה לכנות לו משכן לומר עמנו והיינו ולא עוד דקאמר תוכים נתי מן הפסוק וכלומר ו"ם שיהו לי מקדש ושכנתי בתוכם הוי כי כל בשמים ולתרן וגו' דכלמד כן מפסוק זה וכלומר · ומחילת מיוסד מ"ם ויקחו לי וגו' מעלי דר"ל מתוך שלרך למטה לתרן נודע דשלי הכל תפילו מה שים לתרן דנטל מ"ם לתרן כתן לנכי לתדם מס"כ עד שכשיו לתילי נתתן תורף מן בשמים דעתי שתכם וכו"ל · לנל שכשיו תוכים כי לי הכסף וגו' ושניר קאמר ולומר לי הזהב לתר ה' · והיינו שם תתי ולומר דקאמר דשמש דנם לשילוחיה שניה רחייה ע"ו וזו רחייה שנית · ולדרכינו ר"ם שהרי כבר נאמר לו מחלת ויקחו לי שפירשו שפ"י פי הפסוק לך ה' הגדולה וגו' ל"ב להורות שהוא מתוך שירד למטה לתרן מוכח שויקחו לי ר"ל מעלי כרי רחייה לחת ולומר נ"ב לי הכסף ולי הזהב וגו' ולית רחייה שנייה וכלומר ·

ואשר שלחר ויקחו לו"ם מסוס דלית נמדרש שירבשניים פסוק נן נאמר וגו' שלפיך פרדם רימונים ועוד ליתן נכי נם מה שלח פלוני לפלוני ואחר רימונים · ר' תנינא ור"ם אחד אחר היה הכניסה לו שלם עשרה והוה הכניסה לה י"ג היה הכניסה לו י"ג מה שמפורש נפ' תרומה ועשת התרומה וגו' שהב וכסף ונחושת ועוד והוה הכניסה לה י"ג מה שמפרש ניחוקאל ישלנתן ריקוה וכו' ס"ם · רב הונא אחר היה הכניסה לו י"ג והוה הכניסה לה כ"ו שדרך האתן לשיות כוכל כתוכה של כלה פירש נס לותן י"ג שנתי' ניתשעים וכרת ס' על הכתן הר ניין ועל מקריחיה עכן וגו' ע"ם כמתנות כהונה · ולפ"ו לנעשת ת"ק אחר ויקחו וגו' ר"ל כנה כתתי לכי להם י"ג דברים לכך ויקחו נם הם לי אלו י"ג דברים · ולדעת רב הונא ס אחר שכפל לה לכיוצא ר"ן דברים לפשר רמז ויקחו לי וכיר"ש לשמי והיינו לומר מי שקו כנגד כל ר"ן דברים שמי שעולה ר"ן וכל ואת תרומה ורמז לכם כלן בעניני המשכן אלפיים ומאה ושלשים שקלים ונהג עמהם כשעות ומאתים מנעלת עניין ניה על המשכן שהוא כפרה על הענל לפי מה שסיים לעיל ויהי שם עם ה' לרבעים יום ולרבעים לילה דקשה לתה קלק שים נכני עניין והלילות נכני עניין דכל"ל סתם ויהי שם עם ה' לרבעים יום ומחילת הלילות בכלל כמ"ש ויהי ערב ויהי נקר יום אחד · הנם לפשר דרו"ל נמדרש כלו ליישב קושיות וו נמ"ם שם ויקחו לי תחר הק"ב לקחתם את התורה ואת המשפטים לי תתם לוקחים · וקשה אכ"ל לדרוש כן לכן לפי מסרו"ל נמדרש הוכח לעיל סדר משפטים דנשוקר ניתנה התורה ולעריב ניתנו שדינים שנית מכאן לעריב יוכתו ונו' ע"ם · ו"ם ויהי שם עם ה' לרבעים יום ללמד עמו התורה ולרבעים לילה ללמוד עמו שדינים ולכך תמר ויקחו לי דמשמר שלקחתם התורה שנתנו נמ' יום את שדינים שניתנו נמ' לילה לי תתם לוקחים · לכל לדרכינו מכולר הוא עם מה שכתבנו לעיל נכולר מדרש רבה דרשים לומרים לנפשי לומר משמע לפ' יום ולנכוך ת' יום עשו את העגל וכו' דדייקי לומר ולנכוך ת' יום היינו יום שלו כשאמר משמע שניתן ומיילי לקדושין שקבל משה רבינו ושים לידושים כפניהם · וכשנרש השטן שהטעו את ישראל ואחר כבר נשלמו הת' יום · לכך אחמת מ"ם משה לרבעים יום היינו דוקא לילו עמו ומחילת כידוכו עוד כפנויה ופ"ם כל הענין ואפני שהכת הקיטור לא העתקתי הדברי' ומיניך לנוכח יבינו · והוא מה שאמר כלן ויהי שם עם ה' לרבעים יו"ם ולרבעים לילה לכורות דדוקא לילו עמו ומחילת יום שכניגריך ליפראל על מעשה העגל שהיו כ"ם כפנויה עד עכשיו · ולכך ניחה להם כלן על המשכן דמעשה יהי' נשולין נמו יש"ו שיכפרת לו י"ג כנגד י"ג שעלה להם כבר ועוד השאר י"ג דברי' לעל"ו כיוכר לעיל ואולי היה ע"ם מדרש רבה מסדר כל ה' פשוטו הזה לכם דעו"ה היה לידושין ר"ם ולרבים תיך נאמר נה וגו' · לכל לע"ל נמול"ך ה' נעלות וכו' ע"ם · ולכך לפשר כלן נלידושין שלח להו המשכה ולידך מחנה המתין להו לע"ל דיקו קשורין נמורין כ"ב לתן נתן ·

תצוה שני

ואתה תנוח וגו' למדרש ס"ם ר' יהודה אומר אמר הק"בה משה מנה לי כ"ג · א"ל מאיזה שבט · משבט ראובן · א"ל לא אשית לנגר עיני דבר בליעל וילך ראובן וישכב וגומ' · א"ל משבט שמעון · א"ל לאו · עשה ששים שנאתי על מה שעשו בשטים · לכך לא ידבק בי · א"ל ונמנה משבט דן · א"ל לאו לבב עיקש יסור ממני שהיו עע"ז ולא היה לבן של זה עיקש שהניח לחי עולמים והיה עע"ז ועבר עם ישראל בים שנא' ועבר בים צרה זה צלמו של מיכה הוא שמשה א"ל בן יש בכם איש או אשה · א"ל ונמנה משבט יהודה · א"ל גבה עינים ורחב לבב אותו לא אוכל וכתיב ויראה יהודה · א"ל ונמנה משבט יוסף · א"ל מלשני בסתר רעהו וגו' א"ל ואלא ממי נמנה · א"ל הק"בה משבטן שנ' עיני בנאמני הארץ וגו' שנ' בכל ביתי נאמן הוא ע"כ : למדרש זה ולתי נדרש נגר כך נגר דיפרקיה · ומוב ככרוכיה ולומר דרשני ויפי דקשיח טובח · קדש למדרש הקשיל מעלתו מרחוק ושמעון וכן ככיוכיה למדרש כי קדשת נותן ליל לחר סדר הפלגה וכל דקש ס מפרידו לתני טפי לומנת מפנו כ"ג · ול"ב לא שלל על שכש לני לחתר שנידה שכש שמעון · ולא עוד אלא שלנו מעון שמעון דן וכתה שכש דקשיטי מדן נס היו מנני לחה מן החטות ולא הוכירן וקשין על דן ומן דן לנכש יהודה שהיה נדול מכולן נגר נחשון ולא על עליו קדש לדן ואנב נדרך לייסב מה שהתריך נבנין דן לא היה לנו על זה עקב וכו' ושבר ניס נדה דמתי כ"ם שנגר מגר ניס נדה כיון שהמכוון היה לנו אלא מפני שהיה נהם ע"ו ומה נשתך לדש שמע שלש בדרן נעל למדרש על סדר המומור · לכל שמע שלש מפני שהיה כסדרן זה לינו · ול"ב היה לו להקדים לכל הפעות לת יוסף קודם שהרי נאותו מומור כתתר תפלה תלפני נפשר רעבו שהיה תשוב ושתירש על יוסף ולת"כ לאחר נגה עיניו ודבק לנכ שהיה כתירש על יהודה · ול"ב לפ"ו לא נכדו"ז השלות והתשובות לא על סדר התולדה והמשניות ולא על סדר הקרקע והדגר תמוה מאד · וניותר קשה דלאחר שכתב הלו מעשה וניהבו מכם ושנעות הכ"ל · ואחר עשה ולא שמי נאמר כאלו שוב אין שכשים נעולם וולתן כי נשם לא בעלה לפני הק"בה זכרון סדר השכשים שכשלהו עוד שאמר שכשים שלא זכר כלל בלא דבר הוא · ועוד שלל הק"בה משכתן שכ"ש ניחתני ארץ וגו' שכ' כבל ניתי נאתן הוא דשכות בכל ניתי נאתן על משה רבינו ואחיו אמרו על אהרן שנכשר לכ"ג ואינו אלא כאוכלת נדנה · ואינו לא נראה שכורה אותו כשות ואינו מ"ם עיני נכאתני ארץ לשכת עמדי · הולך נדרך תמים הוא ישרתני ופירש כלו נעל המדרש דס"ל דעיני נכאתני ארץ לשכת עמדי הולך נאחר על משה · הולך נדרך תמים הוא ישרתני שפיר נאחר על אהרן · ואולינו דשה שנאמר על אהרן נשנה נעגר לכהונה נדולה לא מכני דיעותיה שניני הנון לכך אלא מכני מעלותיה שנשנר נגדולה מוו לשכיבה ואהו עיני נכאתני ארץ דהיינו משה דכתיב ניה נכל ניתי נאתן הוא עיני נו לשכת עמדי דלא"ר אלעזר אותו מכני שהוא יהיה עמדי לשרת נשכיבה להיות תמיד לפני לנישור · לכל הולך נדרך תמים דהיינו לאהרן דכתיב ניה כתום ונמישור הלך עמדי הוא ישרתני לכ"ג והוא עלמו מ"ם נמדרש רבה זה הסדר נשמש שלל"ו ואתה הקרב אליך את אהרן הרא למשה · ל"ל תורה ניתה שלי ונתתיה לך וכו' ולקחת אותו כולו מ"ם לנכי ישראל ולמשה נכני ישראל כתיב לא תטרדים נכהונה וכל"ל וזהו תורה היתה שלי ונתתיה לך ע"כ לא נאתרתי לכהונה · לכל עוד קשה נכלל שמדרש שכידמו כל הלו מכא טעמת הכ"ל וכי מכני שמעה אחר נמנה הם יכשילו נשכיל כן מכני כהונה דוקא · ונאמ' לא נדשה יהודה מלכות אם יש נטעמה הכ"ל דבבה עיני ורבוכו נרישותה · לו לאמ' לא נדשה יוסף מנבורתו נשכיל שמעה הכ"ל ואחרנא ניתה נכותה ליוסף · ונאמ' דוקא מכהונה נדשו נשכיל טעמת הללו · ואפשר לכלן שמע אלי ואתה הקרב אליך את אהרן וגו' ואלה הנגדים אשר יעשו וגו' דאמר ענין הנגדים שלנם כפי טיבן של מוען הנגדים על מה מכפרים נדאם כל אחד ואחד מהם טעונה אחד דלפי שהיה נתוכן פוגם ואיתיה נוהר ויקרע עמוד ל"ט נטעם למה הנשיאים הניאו התכנים לפוגם מפני שהנשיאים נס לנם נגשיאתן · לכן נא הפוגם שהוא על לב אהרן ויכפר על נפשו ע"ם · ול"ב אין יכנס יהודה לפוגם וכתיב ניה נגה עיניו וגו' · ולפי שים נסם מעיל שיכפר על לשון הרע כמ"ם יגע דבר שנקול וכו' אין יכנס אותו שנם יוסף דנאמר עליו מלפני אדני וגו' · ולפי שהיה נתוכן לפוף שמכפר על עון ע"ז אין יכפר לן שעבד ע"ז · ואלנטו היה נתוכן שמכפר על ל"ש · והרי ראובן ושמעון נכשלו נה דכתיב עליהם כבר נליעל וגו' שעה שעים וכ"ל · והרי לין קטיגור כעשה פגיעור ולכך כדאי שי"כ לן נכהונה נדולה שילנם הללו הנגדים לכהן :

ואתנחם לפשיר שלח פשרות נדולות שפשרנו נזה שלחר · נריכים לייסב שלש

היית לנחלתי לפ עולמו ונתתיך לך מטל לפכס שכטף קרונטו ועשה עמה עשרה
סנים ולא ילדה לחד לה נקבי לי תסה . ת"ל יכול כייתי ליטול חון מרשותך תלת
סריתי מנקם ענוקמתך . כך אמר הקב"ה לפשה יכול כייתי לעשות לאחיך
כ"ג חון מדעתך תלת סהייתי מנקש נקמתי נדול עליו ע"כ . ו"ל לאה הרש לפשה
על נד ונות לחרן לחיו סריס נדול ממנו בחנין ולחרנת ליפכת שמיכין ליה שלחר
שלח נח ניד עשלח לח מפני סס"ד על סליחות סמקום תלת מפני כבודו של לחרן
וכו' וכדאיתא במדרש . ועוד לחמר הכה ינת לקראתך ולחך ושמח בלבו וכו' הרי
שלחרכה שמח בגדולתו לחיו וכאן הרש לו בגדולת לחיו עליו . ועי"ל ס"ס משל
לבוסף קרובתו ולח ילדה לחך יוכן משל ולח ילדה בימשל שלו . ויהי לפכסר לומר
כי עוד י"ל למה הרש לו עכשיו ולמה כבר נתנשר בסורה ו כשבירך ובשליחתו ות"ל
כלח לחרן לחיך כלוי וגו' ופירש"י כניר סייתי לחת כהן והוח לי עכשיו הוח יהיה
כהן וכו' ולמה לח הרש לו בחותה שעה ולח ידלו נס משה יעא שנקנסה עליו
נדרך קנס ליטל ממנו כשכונה לחת משה דק"ל נקנס ולדידיה דעביד לישורת
קנסיה רשמעת לנריה דלח עניד ליסורת לח קנסיה ות"ל כיון שכבר נשקה כהוב
לפשה ולבניו לעפ"י עשעה ורלוי לקנסו על שסירב בבר במקום שיהיו דוקח לדידיה
קנסו לכל לח נזדמנו לחדרי ומשה נדולי בניו יהיו כשניט שלח נטלה לחת ממנו
ונלחמת לחדרב לח נטלה שכהוב רק מוזרעו כמ"ש לו ולח תקרב לנוס ולית נמדר לח
יהיו בני' מקריב' קרבנו לכל משה שיעמד בל מ' שנה בכהוב נדול נלחומ שלח מלח
הק"ב מסרון בחשה נוסף רק בנגיעו שלח היו דחוים בעיני הק"ב והוח ס"ב לו
ולח' הקריב לעיך לחרן ולח"כ ות"ל הרי דהוסיף כאן לת בניו של לחרן שיהיו נכנסי'
עמו בכהונה ולכך לסה"ל ולחתה הקריב לעיך לת לחרן ולח בנ"ו לתו הרש לפשה
כי עד עכשיו הנין לישב ופניר שנטלה ממנו דרך קנס לכל נזרעו לחדרי לח קנס
מטעם סנ"ל . וכאן ות"ל ולח בניו לתו משום שנס מבניו נטלה וניתנה לאחרן
וזרעו שהרש לו ולכן הניח משל לפכס שכבר קרובתו ולח ילדה' וכו' דכמו שניתנל
לח נחלה מסרון בקרובתו רק סה שלח ילדה כך בימשל הוי משה כלומ לח ילד בני"ם
להק"ב סיהיו רלויס בעיניו ולכן כשהרש לפשה ובניר שקנסו הק"ב . ת"ל
תורה היתה עליכו' ר"ל לחיך עלתה על דעתך שלקחתי מיהך לכהונ' הרי התור'
שהוח יותר מן שכהונה נתתי לך ולזרעך לקח ממך שכהונה תלת ולחי ת"ל תלת
נדול לחרן ולחת נ"ב משום נב"ן רק מפני שלח ילדת ר"ל שלין בניך הנוסים
לכהונה לומר לכי ולחתה הקריב לעיך לת לחרן ולח בנ"ו וגו' וכו"ל :

או לפסר דמשה קניא ליה לנזון ולחתה הקריב לנ"ך לת לחרן וגו' דמקלאר
מלין משום שכוח שב"ם יהיה כ"נ תלת סיקח עוד לחד לנ"ו ולטעמ' משום
דלית ליה נשרת שכוח יומח שבעת ימים קודם י"ה לפרישים לו כ"נ שוח יומ
וכו' משום תתיו ע"ש ומפני שכבר היה מכורת ביה משה ונקדש בכהודי ת"ל
בכהודי תלת נאכהודי וכניר היה לוכו לו בחרן וכדאיתא במדרש לכך הרש לו
למשה כי משה שמח בחיו לו רחו שיחות הוח ויבטרך כהן לחר . לכל הק"ב ת"ל
דמ"ם לו תלת לנ"ך לו רחו שיחות הוח ויבטרך כהן לחר . לכל הק"ב ת"ל
חון מדעתך תלת סתהח נדול עליו :

ויעזר לפסר לומר דמ"ם שתהח נדול עליו הוח לפי שלית' כנשר' דפ"ק דסם'
מנלה מנטלין ת"ת ובחים לשחות מנלה ק"ו מעבודה . ומה עבודה
שהיח מחוכה מנטלין ת"ת לח כ"ש . ובריך ועבודה מחוכה מת"ת חיכה והכתיב
ויהי בשבחים יהושע ביריחו וגו' וכו' . ת"ל לחם נטלתם תמיד של בין הערבים
ומכשיו נטלתם ת"ת . ת"ל על חיזה משה כחת ת"ל עשה לחתי מיד וילן יהושע
בלילה ההוח בתוך העמק מר' חלמר סלן בעומק הלכה . ולחר רב שמואל נדול
ת"ת יותר מהקרבת תמידין שכ' עשה כחתי . ל"ק הח דאביס . הח דיעיד . פי'
שלחי לחתם ניהושע לכל ישרחל הוו ולכך נדול ת"ת מהקרבת תמידין . ובריך
ורישיך קל והתנן נשים פטורות מעבות וכו' . ולח"ת הכח נד רב כוכח לין מועד בשני
ס"ם כ"ם מכוכח ופטורים . ומשני כבוד תורה ריבוי חשור . ת"ת ריבוי קל וס"ת
ולכך לפסר כשכנסר משה לתורה ולחרן להקרבת קרבנו הרש לו כי שבח בכבוד
קרבנות עדיפא והשיב לו תורה היתה שלי שלמלח היה לנדתי לת העולמו וכו' .
ונולדי כבוד התורה עדיף מתמידין וכל הקרבנות וכדי שלח תיעח הרי שבועה
שחורס ת"ת ולו"ל יכול כייתי ליטול לת לחרן חון מדעתך חלח שתהח נדול עליו
דלחי מכריע בזה דכבוד תורה עדיף מכל שבועה לפילו תורה דיקיר וכדחסיק
ות"ל כבוד תורה דרנים ולחתם דבון של ישרחל דכשיטת שלתה נדול מפשה בתורה
מלחרן ע"י בשבועה :

אלא ד"ל עוד מ"ם תורה היתה שלי שלמלח היה לו"ל נרחתי לת עולמי .
מה נדיך כלן ליתן תשלה לתורה מד שנשלה נרח לת העולם .
לנל לפסר לכרם עפ"י מ"ם נמדרש נכחוב הובח ילקוט נרחשית פ' חלה תולדות
בשמים וגו' הק"ב למלכי ס"ל עולם לחי רוחה לנרחת . ת"ל למה . ת"ל
כשביל עם לחר שבקולו ישרחל . ת"ל ומה טיבן ת"ל כשם שבחלתי כיו' בריחשון
בין חור ובין השובך כך בחירי ולכל בני ישרחל היה לוד בחוטנות כשם שבחלתי
נשני בין חיה לחיה כך ובחיה לכם חומה בע' ועני' ושמיים לפץ לכם ובמן כורע
נד . נד' חלורות לפץ לכם לח יחיה עמוד בענן . נס' עופות ולהם ורוח נשא
חיה ס' ועני שלוים . נשמי נרחתי לחדם ויפח בחפו רוח חיים לפץ להם חן חדם
היה למקדימים נה . ת"ל רב"ש מה עשולך בשם קוה שלחה כ"כ מקבנו . ת"ל

ביום הח' נרחתי שמים ולחרן לפץ שם לחי חשרה שכינתי ביניהם שב' ושם לו
מקדש וגו' כשכו הבחתי בין חיה לחיה ולפץ לפץ הם נוכחת הכרובים לכם נרחתי
דשמים ונדשים לפץ הם לוכני ירקות נלוי פסחים ועניים לפץ הפני' כנ"ל ומזו'
לפץ הם ועשיתם חנורת זהב . נס' עופות לפץ הם ודו הכרובים שנוכי כנפיים
בשני נרחתי לחדם לפץ הם נוחת יצא לחרון ע"כ . ו"ל מ"ם נחלוק ס עולם לחי
רוחה לנרחתי דמשה לפץ הם מפני סס"ל כן עדיין לפץ בנרח העולם וכיון שלח נברח העולם
מלחכים חלין נחים דרי כל לחיין שיו דלח נבראו חמלחכים ביום רחשון וכדחיתח
בחמדרש . ושל כרחך ניין לומר שלח על עולם שנברח ביומי כדחיתח נחמר שלח
עולט לחמר שנרח נבלח ישרחל חמנרים שלח ע"י לחותות וחוכתי חנרים קדם
דקב"ה לת עולמו וכדחיתח נמדרש ס' ולחה תולדות חרן ושמים נוכו' מי שנרחו
נוכות ולחה שמות בני ישרחל הבחים מנרים ס"ם . וכן מה שנ בדנרות
רחשונו זכור לת יום השבת לקדשו כי שמ' ימים עשה ה' לת השמים וגו' ונשניית
לחמר ושמרת כי עבד היית וגו' לל ולת חזרה שנלחו המעשה היום הק"ב עולמו
ממם . וכן המשכן היה נוכלל מיין שמים ולחרן שנו נשמרה מלחכת שמים ולחרן
וכו' לחיתח נמדרש ס' ותשלם כל המלחכ' מלחכת שמים ולחרן ושל לומר שנין לחמר
לפ"ה עולם לחי רוחה לנרחת נשניל שם וכו' כי עולם חזה . ומשל לחמר משה רבינו משה
מתוך זה המדרש שכל פרטי מעשה המשכן נח כשנר נרחת שמ' ימי המעשה
ונלחה קתורה לכתיב בה ביו"ם נרחת לחן ויכל ביום השביעי ויפח ביו"ם
כשחת רוח חיי"ם . ומכחן ל"כ שם כל זה נשביל שנם ישרחל עושים כשנרח לפ"ה
מעשה המשכן שכשל כפי ממנו עושים דנר ס' כשנר מה שהק"ב עשה ביום
ביומו כי ימי נרחשית ונח כשיון מיניה למול מיניה כשנדר שם שנתן לשם ביומו
שכתיב בה ע"ם היה ונו' שהיה נעזות ויפח נתיה כשחת רוח חיי"ם שם ישרחל
לו לחזה נדול נחמשכן מעידים לפ"ה כשנר נרחת יום השבי' שנשי' ברחל
נרחת לחם חלים נשניל חמשכן נרחת שב' ורחת לו ונו' ל"כ כשיר דוקח חוח
רחוי לכ"ע ישרחל ישמיל לחותן ליטול יום השבי' שנתיב ויפח נתיה רוח חיים
כך שם מעידים לפ"ה שלח נתן לשם נדול בעשה שיעשה המשכן שהוח סול עולם
שנם שיעשו לפ"ה . וכ"ל לחמר מלחכ המשכן שהוח כשנר נרחת שמים
ולחרן . ות"ל הקרב חרן חלחרן ונו' כרש לו למשה לכבר רמו לו לפ"ה שם שכשלו
כשנרח העולם וכ"ל ונחשב דבריהם מסוס שהוח יהיה כשנר לחדם נרחשון וכ"ל .
וכ"ה ת"ל תורה היתה שלי וכו' ל"ל לחתה שחוק נבוש שהיה עץ חיים לחפוזקים
בה שנת נ"ב כשנר נרחת יום השבי' דכתיב ביה ויפח נתיה רוח חיי"ם לך נתתי
שלמלח היה לו נרחתי עולמי . ול"ל דרי לחתה נדול מחלחרן כי לחרן חסיבם
למול ויפח נתיה רוח חיים ולחתה נח כשנר מה שלי נתתי לכם התורה דכתיב
בה עץ חיים היחו קיים לכם לו ורלה חיזה הוה חניב שדרי הוה נח רק כשנר דנר
לחמר מה שכשנר ביום ה' יששת ימי נרחשית דחיינו כשנר יום השבי' ולחה כשנר
התורה שלמלח היה לחנדתי עולמי כ"ל . והוח מה שרמזתי לחותך בשלת נרחשית
וכ"ל לומר שכל מה שכשנר כשבת נרחשית כולם לח נשרח לחם נשניל שתקבל
התורה ולחמור ומיכח לחתה נדול מלחרן

ובזה מבולר מדרש הנ"ל שכתב שור דכתב לחמר תעשה להם לקדשם ה"ל
לעולם ה' לדרך נלל בשמים . לחמר דוד כשם שלחתה לחת לת לחמר בשמים
חלהים לחת כך לדרך לחת לת ב"ל לעולם ה' לדרך נגד בשמים לל לחמר בשמים
חלח כשמים כשם שיתפלה נור ובשמו שמים לפ דבר שכינת לקדש לת לחרן ולת
בניו קיים לעולם שכ' ושיתה לו ולורעו לחחריו ברית כהונת עולם . ל"ת שם כשנר
כה"ל חלח לחתה ה' לחלהי קדושי חלח נחות עד שלח עמד לחה"ר ולכל לת לחילון
כך היית לומר חלח לכל ישרחל הוו ולכך נדול ת"ת מהקרבת תמידין . ובריך
ורישיך קל והתנן נשים פטורות מעבות וכו' . ולח"ת הכח נד רב כוכח לין מועד בשני
ס"ם כ"ם מכוכח ופטורים . ומשני כבוד תורה ריבוי חשור . ת"ת ריבוי קל וס"ת
ולכך לפסר כשכנסר משה לתורה ולחרן להקרבת קרבנו הרש לו כי שבח בכבוד
קרבנות עדיפא והשיב לו תורה היתה שלי שלמלח היה לנדתי לת העולמו וכו' .
ונולדי כבוד התורה עדיף מתמידין וכל הקרבנות וכדי שלח תיעח הרי שבועה
שחורס ת"ת ולו"ל יכול כייתי ליטול לת לחרן חון מדעתך חלח שתהח נדול עליו
דלחי מכריע בזה דכבוד תורה עדיף מכל שבועה לפילו תורה דיקיר וכדחסיק
ות"ל כבוד תורה דרנים ולחתם דבון של ישרחל דכשיטת שלתה נדול מפשה בתורה
מלחרן ע"י בשבועה :

אלא ד"ל עוד מ"ם תורה היתה שלי שלמלח היה לו"ל נרחתי לת עולמי .
מה נדיך כלן ליתן תשלה לתורה מד שנשלה נרח לת העולם .
לנל לפסר לכרם עפ"י מ"ם נמדרש נכחוב הובח ילקוט נרחשית פ' חלה תולדות
בשמים וגו' הק"ב למלכי ס"ל עולם לחי רוחה לנרחת . ת"ל למה . ת"ל
כשביל עם לחר שבקולו ישרחל . ת"ל ומה טיבן ת"ל כשם שבחלתי כיו' בריחשון
בין חור ובין השובך כך בחירי ולכל בני ישרחל היה לוד בחוטנות כשם שבחלתי
נשני בין חיה לחיה כך ובחיה לכם חומה בע' ועני' ושמיים לפץ לכם ובמן כורע
נד . נד' חלורות לפץ לכם לח יחיה עמוד בענן . נס' עופות ולהם ורוח נשא
חיה ס' ועני שלוים . נשמי נרחתי לחדם ויפח בחפו רוח חיים לפץ להם חן חדם
היה למקדימים נה . ת"ל רב"ש מה עשולך בשם קוה שלחה כ"כ מקבנו . ת"ל

עמלק • כתיב נתת תהרן נתת בניו אקריב ולמשפט כתכות תתם כנוכח לעשיל
ככה כנוכח לעתפלי • כתם כתכות עור ככה כתכות שם וכו' ע"ם וכל ואת
כוכב קולך עפ"י ניריק דנרינו הכו"ל שלכתיו כמעשה מכון כשלם נריאת שמים
תדשה וארץ תדשה נכרת לכלליים דהיינו תהרן לה"ו כ"נ נמקו' לתם הרחמן
שכה לעלנום ככתר לעפילרת דהיינו נוכוח שהיה לתר"ה קודש השטח • וכנגד
זה לעפ"ד זכה משה רבינו גם כן לנגדי קודש ע"י התורה דהיינו מלוקת דתכן
שליחת נכתני תהפר"י ז"ל דמלוקי דתכן נעשה מאור נהיר העליון שהם רוי
התורה שהם נאהב לנום העליון ע"י הל"ת שערים כוכו"ע"ב ושניר השיב לו
קב"ה תורה היתה שלי ואתתי לך דכתו שהוא יוכה לנ כהורה הלא לת ע"י מלכיש"
שלנו למה זובה תר"ה קודש החטאת כך לתה תוכה לעלנום תור עליון ע"י התור"
דהיינו מלוקת דתכן וכו"ל • ונוה מוכן לעפ"ד מדרש רבה זה הכתוב פ"ום שדבר
אחר תעשה לשם שה"ד לכוד שכחי' יעקב מין כוונה מלת תורה תדע לך מה לאמר
נרחש דנרי היתום תהם שפ"ת תקום וכן כולן ואין לתה מוכח נאחר משם כנוד עד
שתניע ליעקב שי"ו ויהי יעקב נכבד מלחמי לאה כתוב נוכנוד על שיעש נתורתו
שוי כנוד שכתיב יעקב • וכן לתה מוכח נאהרן שה כתיב נו תורת לתת היקר
בביתו שלמלאך הקב"ה לשמה יעקב קודש לאהרן לתיך לכנוד ולתפארת
וכל אלו נוכוח התורה שהוא יינם שה שוי כנוד שכתיב יעקב ע"כ • וי"ל שה ענין
נגדי קב"ה לכנוד התורה • אכן מבואר הוא לנרכינו דמלאניהו דאלנד שה שעשה
לו נגדים בשוטי' עשה לו משה רבינו בגירוש כל שכם לה נגדים ע"י התור' שנקר'
כנוד ודיינו שלוקת כל"ל ונוה תורת לתת היקר בביתו וכו :

מגלת אסתר

ובוה נגח בם"ד לנאר מדרש הנלח כילקו' מגל' אסתר ז"ל כשנת המלך ונו'
הם"ד הוא משנת עשרת מלשלת נדייתו של עולי היו שכעכודו' תקריבי'
ושם היו שלשים מנדולה וכן לתה מוכח כשהנג קין לת הנל ניתנה לשת וכו'
ונפ"ל שם ושם היה לו שעשה נניס ולת כתין שנלח נאהרכשד שלכרשם יצא
מעמו והכרשם ליעקב וכו' כיון שנלח נתקיש נשלו ע"כ מיתו • ואתר הק"ב כל
היתים שהיתה בשלבות ניד נני היתי מתנולל עשהם זה עומד נדיק וזה עומד
רשע וזה זוה פורע עכשיו שכשלח"ה שלכות מכני תשוב החלכות לניח לכיסם
לעולם עילם היה בכורו של שם ואפ"ה ישראל נתנה מלכות נאהרכשד שהם מכני
בנו ועתה תשוב החלכות לעולם שכ' כשנת המלך נשושן הבירה ואין פושן אלא
עילם שכ' נשושן הבירה תנר. נעולם הפליטה ע"כ • וכוה מבואר מ"ש נגמרא
דחלנה נהרחתו את עושר כנוד מלכותו מלמד שלנם נגדי כהוכה כתיב כהה
כנוד מלכותו ואת עושר יקר תפארתו וכתיב התם ועשית לאהרן ונו' לכנוד
ולתפארת ע"ש • וזוה עיקת לכאורה מה רחה על ככה • אלא עפ"י מדרש הנוכר
בזוה מבואר דאשד דכיון שאין תרש ואין היה הכנוה להכנורים ואתרכנשד ואין
כילה מן עילם וניתנה לאהרכשם ולורעו וכיון שאטתו ונלו הרי עור כנוד הכנור'
לו ולכך לנם אותן נגדי כנוד שהיה לכהן נדול שכנחר נתקש הכנורים כשהוקש
שמשכן וע"ל כתיר תולדות • וכוה מבואר מדרש"ל על פסוק והקרוב אליו כרחנה
שתר וכו' לתורו"ם לעפי הק"ב כלום הקריבו לפניך פר שנם או שתי תורים
כדרך שהקריבו כניך וכו' ע"ש • ולכאורה קשה וכי זובלנד עשו שלח כתורה
ואין זה מנוה מן תו"ב אמות שכתורה מקריבים עד שקטרנו דוקא על גז • אכן
לתרכינו ג"ם שקטרנו על מה שיצד על כשה אלכותו ושעשה משתה ולנם נגדי
כשוה נפשהו שלהיו עשוי כנוד הכנורה וכו"ל • וי"ל כלום הקריבו לפניך ר"ל
דכנוד זה היה מחלק לכנורי' לאהרכשם וורעו שיהיו שיעשו השבודה וכלום הקריבו
לפניך פר וכו' ול"ב נשה נתנלח זה נכנורתו כיון שלח תניע לך משם שום תועל'
שהייבת להכנורה ולתלי"ם לנם נגדי כשוה מכח הכנורה :

ועפ"ז מיון מ"ם נתרש נשם לכח נוזרין לתר הדברים הללה נהל המלך
לתשורוש ונו' ויסב את כבוד ונו' עשה לו היתה לתעלה מן כיתתו
ושתו לותו רחם על כל השרים לתר נשער נהיכל המלך הלו הדייטים שב' ופלנתה יבתתו
השערים ע"כ • וקשה מלה לתשורוש מה רחה שיכנס לסעודת זה שהנילו על
עצמו והשניהו יותר מנופו ואין השכל סכלו • לתנס עפ"י הקדמה הנו"ל נקיצור
מה שיתיא נתרנום דהנלה שהמלך נן נהו של עשו הרשע שהוא לנקי' נקיצתו
שהם שלקא יעקב שכנורה מעשו ח"ל קרוב לשמוע דלתשורוש היה מקולק עם
אחן למי עשויר כנור הכנורה דשתפל' שלה של דעת לתשורוש שלהיו תשוב הכנור'
שכח שהיתה שתפלה שייכת לעילם שהיה נכורו של מרכשנד וכנו"ל דעל כן לנם
נגדי כשוה השייכים לכנורים • לכל שהלך טען דשלתר שכנר נשלה מעילם
עניבנה נשם ושהם לורעו של אהרן' ונוה היה נכורו של יעקב אבי' לו משם שכנור'
שלה שם' רמזות שרוצה יעקב לותו ונקוו שהמו לכנור עדשיש נעשה בוה לכור
נתקוותו ועכשיו שהטלו ונלו מורה הכנור' לנני יעקב שמואל נקנר ושור ושורש
לעשו כדאיתיקרא ושעשו לכניו ומשלה לו משעה הכנורה והודה לותשורוש ולכך
שתר הדברים הללה ר"ל לתר ויכוח דברי' שהיה שם נאנין זה נגח שתן את המלך
נשושנה וע"כ נילל כשהו ונו' ושעה לו היתה לתעלה מביתתו להורות שלו תעשה
נכור הכנורה כיון שהתשלה היתה שלו אלא יעקב וכו"ל ולתיכה מורה לעילם כיון

שכנר ניטלה משם וניתנה לורעו של אהרכשם ולילך' וזהו ניקם מעדו"ל ושקה
לחת נרש יעקב לעשו שכת' ויעתך נעקה נדוגה ונו' לימת נפרש לו כיצי היתן
ויעתך נעקה וגו' ויש לדקדק מה ענין לותה נעקה נדבר לקיימת הנרכ' לנרוש
נעקה זו שלו מרכיני ולדרכינו ג"ם כי עיקתי שלו היתן היה מכח לותו הרשעו' שרימה
בו יעקב ונטל נרכתו ואתנו מפני שכח מכח הכנורה וכתו שפ"ה ערנוש וכלתור •
ומעילת מוכן ג"ם היתים לנוש מלכות תכין ניקרו יקב הלמש וגו' וכתר מלכות
נרחשו הרי שניקש לנוש מלכות והיינו מכח שיעבה הנו"ל :

או אפשר כוונת לתשורוש נתה שנלל לת היתן יותר מתנו ונפש לו ויהפ
לשעלה מניתתו ' לפי שהכטיו נשעלה תשון קן נגל כפ"ם
לפי מלאות לנכל שנעים שכה וידעו שניתקייתו ישראל נלות יתן ד' מלכיות ותר
מניתו הוא נלות לדוש ולכך ניגל לת היתן שכח נכח עשו וזקנו לשפוך ניתראל
מנד נלות לדוש ותפשה לתפער לתנין תלתר רז"ל שאלו תלמידיו את רשב"י
מ"ט נתתיבו ישראל באותו הדור בליה • א"ל אמרו אתם • א"ל מפני
שנהנו מסעודתן של אחשורוש • יהרנו שבכל העולם
אל יהרנו • א"ל אמור אתה א"ל מפני שהשתחו לצלם בימי נ"נ • א"ל וכי
כשא פנים יש ברבר • א"ל הם לא עשאו אלא לפנים אף הק"ב לא
עשה עמהם אלא לפנים שנ' כי לא ענה מלבי וגו' ע"ש • וי"ל מ"ם נפש
לתרו תתם מנ"ל שפש ידעו כלום נשם הדנר שתלו עכו"ם נלו' דעו הם שתלו אותו
עשם הדנר כנפ דלפי פשוטו • נעיני לת קקיית קוניתל ו כלל לכאורה משום
שרש"י פייק מלעין שלתם שתרו מ"מ כתקייתו כלו"ם דמשמע דלת קקיית להו שלת
על מה שרצה לעשות נהם כלייה לנערי. תכל על עיקר פהתחייבת ל"ק להו
וכ"ל דשכ"ם מייבים היו לזוה עומד תבל לת כלייה • וי"ל לפש לתרו תתם לייתל
מה נתקיימו עכ"פ פוש עומד ותפי קיום קשן • והשיבו לו תפני שנהנו מסעודתו
של תשורוש ונשניל כן רחוים היו עכ"פ לעומד לנל לת נלולי פתי • וי"ל דת"כ
לתיכה יכול לעמוד נזכות מעלה תני עליו כלו עומד נתקיים וכו' ותת נתקי
יל"ר דע"ז • רבי נרייתו לתר לנקרדכי ותסתר • ומכן לתרי לנו נעבדים מה לי לנרש
ועזירה וכו' לתר הק"ב ליתראל לתריט תם לי עוד נעבדים מה לי לנרש של
ע"ז תני עניתי תני עוניתי לו לת לאזרינו לת לתמרנו נירה לפניך הוי לתמר לתי
שכפפתי ישרה של ע"ז • ת"כ נתה נאו ישראל נפסק כיתי תמן • רבנן ו שכ"י
רבנן לתרי על שסנדלו"ן • ורשב"י לתמר על שתכלו מתעשלי הנוים לתרו לו ותלת
לת תכלו סעודה תלת מבני סוטן בלנד • לתר להם ותת לל ישראל ערינים פלנן
נתילין דכתיב וכשלו תים נתשיו כעון לתיו • לתר להם תם כדתניא לתם תיכתם
את כל ישראל כלייה דכתיב ונוה נלנקים ישרט • לתרו לו לתפ"י כן לת ענתו
לותה נכל לנם שב' כי לת ענה מלנו ר"ש נרי"ל לתר נשני תקוות פעלו ישראל
וכו' על דעת דנבון עבדו ישראל ע"ו • על דעת רשב"י לת עש"ו • פת כיוב ר"ש
השמיד נלם והפרים מכל לותה ולותה שלשה שלשה • ושלשה מישראל ושבויים משלל
ושוביה פניו נ' מישראל עמדו ומיתו על ענמן הלכו לתל דניאל וכו' הלכו לתל יחוקאל
וכו' • ת"ל נשנד לו לת נשנד • ת"ל תני כמעט רגש וגו' וכו' • ת"ל מה לת עשו
דיהון לתרי הדין נלתה כנדין ליה כל לותה • ת"ל ומה לתיון • ת"ל לתן נשיון
ניתן פנם דכיתיה תמן ולת נשנוד ליה נגין דיהון לתרין הדין נלתת כל לותיה
סניד ליה לנר מישראל וכו' ע"ש • כל המשך לשון המדרש כי רנה היה הכה לכתו'
קשיא דרב"י לתרב"י דכתן נגמרת המלה הנו"ל מפש"ה ס"ל שתפייהו נשניו מסעוד'
שהשתחוו לנלם • ומדרש חוים ס"ל דלת תש"ו כלל ונתפייהו נשניו מסעוד'
לתשורוש וכשלו לים נעין לתיו • לתל ולתי כתר דשתש רשב"י נרבנן שכתבו טעם
לנריכים שלת נתפייהו כלייה על תש"ו מפני שלת עבדו לותה נכל לב לכלו
רשב"י תקש ותור מכבריתו תה שתתלה קשיא ליה ש"ו דת"כ נתפייהו כל ישראל
כלייה וכי תשוה פני' ל"ה נדב עד שכתר לו נשניל כן נשש שכני שכתבו וכו' • תכל
לתר נתיניה רו"ל נקוניא ו שהוה תפני שלת עשו לתל לפניה • ודד ניה רשב"י
והסכים לטעם תפני שהשתחוו לנלם ומשלת שיוצא תתר כ"ל דתלתיה לתדל
מעמו תקולם לכן טעם תפני שכתבו וכו' • ושוב שתתו לין תחור ותודה לרבנן דרבנן
דהטעם הוא תפני שהשתחוו לנלם ורבו התלתידים לנסות לרבם ולידע תם לתת
קיה השתיעה שנשתו שדבר ניה תו לו לת לותה טעם תור ניה • לכך ת"ש
כתפייהו כלייה וכו' • ולפי פיוש רשב"י שכבר לתדו מתעו טעם תפני שכתבו וזה
שהלו לותו תכרים לו תפני תסרון יהישה דק כדי לעמוד על דעתו תם תור תו לת
וכ"ל • וי"ל לתרו לתם טעם תם שלתרתי לתכם כבר כי יש לי כתירה על לותו
טעם ולו"ל תפני שכתבו וכו' שברי כך לתדתני לשתבר וסתיר להם לת שכך לתרתי
לתכם • לכל קשיא לפ"ז שהוא רשב"י נסוטן ישרטו וכו' ומתו שהקשו לי רבנן על זה
ולו"ל ת"ל לתור לתם טעם שלתרתי' דרבנן לתר לתם מודה להם כי נם ש"ו מייסו קשה
לן • ולו"ל תפני שהשתחוו לנלם נוסו דעת רבנן שהקשו לרב"י ת"ל

ופי משלח פנים וכו׳ . ור״ל דמצ״נ נס לחי בקשתי להם כך ור״ל מפני מלא עמו
תלת לפניהם וכו׳ וכדמסיק במדרש קויש הכ״ל :

אלא דקשה למה לי למיעם מה מפשתקוו לנלם ניחי כ״ב תיקח ליה מפשתקוו
לנלם ניחי הכתן מפני מדרכי מרדכי לנך לח יכרע ולח יפתקוו לפם כל ישרחל
לח מפוקוו למה הרגיש הכתן במדרכי לפוך וע״כ כ״ל דמ״ד מפשתקוו לנלם ניחי
כ״ב ולח ניחי הכתן ס״ל דניחי הכתן מעמי כל ישרחל בעת יחוקקל עלה ניחי כ״ב מינרסו
שלחר להם מפי כתיב ברב וכו׳ כרי שתתן להם יחוקקל עלה ניחי כ״ב מינרסו
ולח ירגיזו פרם וכן כחן ניחי הכתן היו מעיניים מעמם ולח היו נרחים נפני הכתן
לכל מרדכי לח היה מפני מקדוש פרם שלח יחמרו כל העולם מפשתקוו להכתן וישרחל
מכלל ובמו מפשתקוו מכנים מישרחל ועוריך כן ליחוקקל וכנ״ל לכך ומרדכי יפנ
נס״ר המלך לח יכרע ולח יפתקוו נפשר דייקת כרי לפרסם הדנר שניהו
מפשתקוו לו ולכך הכתן מקך ופרש שפ מרדכי והנידו לו פס מרדכי כי הגידו לו
שכל ישרחל חינם מפשתקוו רק מטעמיכי ׳עמם שלח ירגיזו פרם ולכך ויקח נפלוש
יד נכל היהודים ומצח לח נתפייבו נפשל שלם של הכתן שהיו מטעיים עמם
לפל לנני כ״ב ס״ל לרנבן מפשתקוו עמם כל ישרחל לפניהם ולח הטעימו עמם רק
מכניח מישרחל ועוריך פס שעמדו כנגדו כמו שעשה מרדכי ניחי הכתן והו לדעת
דנבן . לפל לדעת רש״י ניחי כ״ב לח עבדו ישרחל ע״ז לפיכך שלח הכח
והתם קייחי בעמם עבת יחוקקל שלח ס״ל שהי כתעם רנש ולח עמדו נפרהסיח
רק מכניח מישרחל ועוריך ניחי כ״ב ומרדכי כחן ניחי הכתן ומפ שפשתקוו הוח מפני
שהכתן מפשתקוו לותו רשע וכחמור . כך כרחים לפ״ד לליחוד מתוך מדרש זה
וזהו לפשר מ״ם היה יהודי היה כשושן וגו׳ . ור״ל חי יהודי לחד היה ומלח היו פס
כמ״ש לחליפיהן ובמדרש ליתח היו יהודי ר״ל שזהו לנד ייחד ס״ם וקיבל שהו כרגיש
מה שח״כ בחחרים שהטעימו לת עצמם וכנ״ל ממלנך מדרש זה נס לפי משמיעים
לפרש כן שחמר היה יהודי היה ר״ל כי הוח לנד נשחר פס ומשחר לח נתפלו פס שלח
היו מטעיניס עצמם וכחמור וכתיב קרח ע״ם השתיד :

אבן נשיקר השנין כמ״ש מפני שהשתקוו לנלם ניחי כ״ב תקח מחד דוכ״ל למה
המתין לפס עד עכשיו ולח נפרע מהם נלחתה שעה ניחי כ״ב וכן לליהך
מ״ד דס״ל מפני שנפנו מעשות לותו רשע . קשה מלי כולי הלי וכי מחמר
הוח עון זה מעון ע״ז ג״ע ומפיכות דמיס שנפרו עליהם כחה כפחים ולח היתה
הנדרה קשה כ״כ . לכך לפשר לומר דולמי מ״ד מפני מפשתקוו לנלם ס״ל נס כן
דמפני שנפנו מעשות לותו רשע נתנלנל עליהם עון ע״ז מפשתקוו לה ניחי כ״ב
ומחלה מיושב ללח כפרי דנר״י דס״ל דנמרת מעמם דס״ל מפני מפשתקו
לנלם ונמדרש שכ״ל ס״ל מפני שנפנו וכמו שפוכן לפ לפרש לפיל . ללח ולמי ס״ל דולמי
הכי׳ מפני מפשתקוו לנלם ללח לפי שלו נפנו שנפנו וכו׳ לח נתקייבו כליה על מפשתקוו
לנלם ומפני שנפנו נתקייבו כליה למפרע והענין הוח שהקדים מלמר הוכר מפרע
כי ללח ור״ל כייחים לליהם נן כור ומורה וגו׳ ומפשו נו חלניו ומחו וגו׳ .
ומקינן נהלי שעשה לחמר שה״ם נס לה לעשה . ס״ל מעה מלרים דעלמה לית ללח
דעניך כדין לנריה ומשה מרפוק שפי נתכחתה כל מה דעניך שה״ם לנני ישרחל
לחמר מלרי דעלמה שנוק מילתה דה לחמר לה שה״ם שמיעת מה דלת לומר כתיו ויקבל
שכר לת ידעית ולמה יהא יתיר מה דלת עמי עליה לחי עובדה דרוש קרח
ותעכח נהגיית שפתה ומו ליהושע דנבא דלוריית . לחמר מעה ללח לחמר
להלי קרא כי ליהים ויהי לליהים לה״ם שה״ם . כן דלת ישרחל . כורר
ומורה דכתיב כי כפרה כרכה כרר ישרחל . ליהני סומא נקול לכיו ונקול לחו דלת
שה״ם וכ״ש ויסברו לותו דכתיב וייחד ה׳ ישרחל ויהודה כיד כל נפיא וכו׳ . ור״ל
וקני ערירי זה שה״ם וכו׳ כיהו זה . ולח דשער עמיו . כורר ומורה ונו׳ זולל
וסובא . מה ללח דנקדמיתה לה כתיב וללל וסובא . ללח יהון נרם להו ליהושע
למיהוי כורר ומורה לנני לנהון דנסמיה כנין לחיהון זולל וסובא נשחר עמיו
דלת נדיס דכתיב ויתערבו נכנוס וילחלו מעשיהם וכתיב ויהכל העם וישתחוו
דעיקרה ויסודה . לכילה ושתייה . כך מעכדין נשחר עמיו דלת נדיס לין לליהוי
כן כורר ומורה לנני לנהון דנסמיה ורב מוהו כל לנני ערירי נלהנים לינון כל שחר
עמיו דהוי מקללין נלהנים וכתיבי סורין ומקנין מנדלין . ומפ משה כדין
כתב כרכה דלת . ועל כל דלת כיפה נגשים טנף ויקידת נגשים דעלמה נלי לך
נעקבי הנלן נתי כנסיות ונתי מדרשות ורעי לת נדיתיין שו יכוקה דני
רב דלת עמהו מפש חוכה מעלמה . על משכנות לנו מלמדי תינוקות
ורלשי ישיבות ע״כ . ור״ל מלחר דקלחר דמשה רלה מרחוק מה דעניך לישרחל
ונחר מלרי דעלמה שכוק דת מפש דנם משה דרשה על ישרחל ומפשת זה
כיקש משה״ם שלח יכתוב פרשה זו ולח יפתיר כ״כ נדנייהו . לפ כן מה מיקש לו
ליפוחל נר שתורה נדרשתו ונשה נתפיים משה שכוב לכתכה . לכל
לחשה כתקדש דעתו נשני דנרים . קנה נשה שנרש ע׳ ורנשוה כל לנשי עירו
נחנשים על מה שיפרשו לחוניש לת קומת קעיר ומנדליה דמתקלה סביר ורנשוה
לפרשו כשטותו דפייניש מיתה וכלייה ס״ו . לכל נר שתורה דרשה על כליון עניש
נלחנים דכילה ס׳ חמתו ולת שלח נעיון . שנית נשה שלח ס״ל דיש תקנה ליפרחל ע״י
תפוקות של נית רנן ורלשי ישיבות דע״כ לינה נן נסיוע כדין נן כורר ומורה .
והעשה לפשר לפי שלמר נפ״ נן כורר וכו יהיה לליהם נן ענו נן נסיוע לנטורתו
על היה לקוניה לת הקטן וכו׳ . ענוה שנותר שלחת נעשתיה משל״ר על לח ברכה

ירושלים עד שנטלו נה תימוקין של נית רנן וכו׳ ע״כ והיינו משום דלח ניתנו נכך
כורר של ורנשוה נלחנים שנשרנו שוחות ישרחל וכ״ה . כלל הפלה הוה שפשי
שע״ז לין להם דין כורר ומורה חלח ס״ל לוכלים ושותים עמהם דלמ נעשים ונלל
שכוכה וכדין נן כורר ומורה וכפשוטם נמלמר נזה . ומעילה מיושב מלמר הנו ס״ל מה
שנמשיכו ישרחל כלייה ניחי לפשוטים על שהשתקוו לנלם ניחי כ״ב משום ללל ומן
חלח היו וודלים וזוכרים ולח חלנו מנוסני נויים לח היה להם דין כורר ומורה
לכל לפ״ב שנתנו מפעולת לפשוטים לו נעשו נן כורר ומורה מפם ונתנלנל עליהם
עניהם של ע״ז שעבדו ניחי כ״ב דמעתה לח שמעו נקול לחיהם ומפם ניחיכו
פק״ה וכ״ש ע״י שעבדו ע״ז נכר וכוכיח על זה פרי׳ וודלים וזוכרים ניחי לפשוטים
ונמלמת נזמן הזוכרן הקויה כ״ה ומומות ירושלים קיימים לו כתקיים ורנשוה נלחני
נמה שנתנתנו קומות ירושלים וכ״ה וכילפ שמתו נעניים ולחנים ולח כילה ישרחל
לנל עכשיו ניחי לפשוטים דלח היה נמה לנטל שמתו נתפיינו כלייה :

אבן לפיי מה שהרלה פק״ה לומר תיקון על זה נח״ם לו נלי לך נשקני
הנלן דהיינו רמז על תיכוקו של נית רנן כמ״ש כזה שכוחר מה שיפה
נמדרש מנלה ס״ל לפ לה הניילה לפטר ונוי ור״ל לחחר שעשה לת כפן הנלן
מרדכי ומלמו שהיה יושב נשער המדרש ותפוקות יושנים לפניו שקיים נתפיים
ומוכקים נתורה והיו נופקים ונוכים ומנה שם ס״ם חלף תפוקות השלך עליהם
שלמלוחת וכו׳ נמו כלם נכניה עד שעלתה שושנת לחרוס ושתש הק״ה קול
נכייתיה נכנסתי שנות נלילה נחותה שעה שתנלנלו רפיון של הק״ב ושתד מכפה
דין ושנ נכפה רפיון ולחר שם קול נדול הוה מלני שומע כנד״ם ושלים עמד
משה רניני לפני הק״ב ולחמר רש״י שם לפ נדיים ולח מלחים הם חלח שם קטני
עמך פרים נתערנית היום נ׳ ימים וג׳ לילות ולמפר דומה לחיוב לשפטן כנדיים
ומלחים נחותה שעה נטל הק״ב לותו מחנית שנור עליהם שהיו שומע פותם
של טיט וקרשים וכפיל על לפפורים נהלה נחותה לילה ע״כ . ור״ל מה ראש מרדכי
שכיום תפוקות של נית רנן דוקח ולמה דוקח משה כשן טענה זו נפשיהן ומה ענין
שהמלילם כנדיים ומלחים ושכתנטלה ונתקרבה המחנית נשניהן . לכלן שנחלה
ומפורש הוה שכ״ל דהכיהו רמה שכוחקה נור דיקם לכלייה הוה נפניל שנעשו כשן
כורר ומורה ומשה נתקרבה נלותו כרש׳ ודרשה לו שר נתורה על ענין ישרחל שנעשו
כשן כורר ומורה ע״י חטלה ושתייה וכן נתקיים נהם משה נלותו דור ונתקיים
כלייה חלח מנכי משה שהם נוכח תיקף לשם שתקנה לוה נלחתו נשני שנעשו כשן

לאותו רשע וענשו על דם נקי כך ומפתה נזירה להיות לה כבן בורר ומורה לנו מה יכולים לעשות הרי לדרכיהן ומפסיד נו אנו כתיב בהו זכר ל׳ ולכך לגיהנם ל׳ בניין והלך אחר מספר מפני שכבר גילה הקב״ה למשה מאי לך דעקני כלמן ורע״ת נדיתיך ונו׳ דפי׳ נו על פתי מדרשו ואחרי תנוקות וכו׳ ומכאן ואחר בזמן הזוהר זכור ונ״ב עשב דזכות מסה סדיה רושה כתמן ויה מלמד תורה ליסראל בלוכן סדיה מרפ״ת נדיי ואלף על מסכתו הרועי יועיל להם ולכך ב״ל אי רועה ישראל רוע כתמן כתה שמעי שחרת על הפרק וכו׳ מה תעשה על מרה ור״ל זמת זכותך כ״ל תעמיד להם ׳ והסיב לו יום חדש כסר וכו׳ וכן עשה מרדכי סיסב בניה המרדם וכיכם ך״ב לילף תינוקות ומתלבתלה בכלן כוכות בתי מדרשות וכנלן ונדיים וכן מסה עתר מסה נוכות זה נופת וכתוב :

ועפ״י סדנרי הלה מכוחרים סכוכי מכדר ולך וקם הסם ויכו לאחר לילי נכר בארץ ונו׳ לאמרו הלה על כי אין לנוה נקר נו מכלוכי הרעות הלה ולכני לסתר לסתיר לת כני מסם כיום סהוה על כל הרע לאחר עשה כי פנה ש לילים לאחרי ע״כ דרו״ל דרשו ע ולכני הסתיר לסתיר ונו דהיינו ניתי לסת ומרדכי וכ״ם לסתר לן בתור מנין סנ׳ ולכני הסתיר לסתיר וע״ם ׳ לכל קשה סיכוד הכסו לפ״ז ואמר ר״ל ע״ם על כי אין לנוה נקרני ונו׳ מה רנוסם נוה סם סוה נלעון תניה סם נאו ׳ נעוה מה ולכני הסתר ונו׳ כיום סהוה על כל הרע ונו ׳ לכל לסם לני סתי׳ נזוכר על ם״ם ותורתך נתוך מע״י סייעו נוה מקייתיך הסנו סנייכי לקרבי ומניים והוה סהריק עמו מלכי ומני הלכודי נגם ו לסם ם״ם על כי אין לנוה נקרנו היינו נ״כ נוה סלה קייתיו מנו הסייכי נקרנם ר״ל שכתבו מכתבי נוישנסת עליהם נו״ד הקפה ו״כ הם מתמיס שעל עניר קלה כוו יניש לסם רעות נדולות כשו ו״ם הלה כי אין לנוה נקרני ר״ל על סתין תורתי נעוך מני נקרני דייקא על כן מלכי הרעו הש ומלי כולי הלי לכל נלסת כיום סהוה מלכלו כשולי נויש נתנלנל עליהם אשם ע״ו דמיקרא זה מהשתחוה לנלנם ניתי נ״כ ס״ם כי פנה לאחר עשה ר״ל מלכי מנלנל עליהם מה שכתב הרעו לעשות ניתי נ״כ כי פנה אל הלני׳ תאחרי והשתחוה לנלנם דמה שנויש הכוה כפרע מהם על זה ולא ניתי נ״כ ס״ם ם שכתוב ע״י מלין תנוה נקרנם נעשו כבן סורר ומורה דתלוי נלכלה ונסיים דוקא וכלמור :

ובגמרא למסכת מנלה לית׳ רש״ב פתח לה פת חה להאי פרשתא מהכא תחת הנעצוץ יעלה ברוש ותחת הסרפד יעלה הדס תחת הנעצוץ תחת הכן הרשע שעשה עצמו ע״ז דכתיב בכל הנעצוצים ובכל הנהלולים ׳ יעלה ברוש זה מרדכי שנקרא ראש לכל בשמים שנאמר ואתה קח לך בשמים ראש ומתרגמינן מרא דכיא ׳ תחת הסרפד יעלה הדס תחת שושת הרשעה בת בנו של נ״ב הרשע ששרף ריפרת בית ה׳ דכתיב ׳ רתו זהב ׳ יעלה הדס זו אסתר הצדקת שנקראת הדסה שנאמר ויהי אומן את הדסה וכו׳ ע״כ ׳ ורלוי לפוס לך סחילק לת המן נפני עלמו ויפס לו מכיון ע״ו שעשה לת עלמו לע״ז וכיבר לו לת מרדכי שעמד כנגדו נרוס זה מרדכי ולפ״כ נפני עלמו ותני תנא דבי רבי ישמעאל כנגדה כתיב דודלי נריך כיאור ׳ ולנלנריך טעם מה כתיכ נלולה זו על לפקודים שכעשה ע״י שני נחלי לפשר עליות סהיתה ההלכה נלולה ע״י נוחל לפר ׳ לכל לפשר להיות לו שני עניני נרות ׳ אחד שהרי כנר כפוס זמן שכתוך על ירושלים לילות שכני סנה ולפ״כ נ״ב והיתה נרס ליהודים וכפ״ם ויהי ניתי לחזורים ונו׳ כפנת המלך ונו׳ בהרלותו ונו׳ ימים רנים ונו׳ ׳ ולפ״ז ויהי לפון ו והיינו כשרלו שלפקודים עשה סעודה כשביל שיבטלו הקב״ה מהנזירה מלת נגלו נאוזן סתחה של לחזורים היתה לתונה נער ויון ליסראל על כנה ׳ ולפ״ש לכך נדלה עון שכתבו מלחתו סעודה לפני הק״ב דהוי כלנו ישראל מכשיתי עתם לומר דשוב לת יגלו וכתיב לפתי אכנין ב״ם כלנו ומכלני יכולת לנלנן ולפן לך עון נדול מזה ׳ לפל מרדכי וסייעתו לת היה סם והתרה נהם וכלחיתה כתדרש לתודכת לתוכו ווי וסיו לסם ימי נער וכפ״ם נהרלותו ונו׳ ימים רנים על סהיו ימי נער על קורבן ב״ה וכפ״ם כתדרש רנה סהיו ם״ם מדלי כיסקין ולתמרו רב״פ ב״ה קיב ורפש זה עוד מרומין וכו ע״ם ׳ לכן עוד פוסיף להם המן נרה לתת וניקש להעכירן ע״ו והוסיף ינון על ינוסם ׳ והנה לנלולה זו היה מסובל מרדכי בלשון לקנלת על ע״ו טפי מפני סהיה מכנס יהודי היה וכנר כתנלה סחרו״ל לעולה היה לותו הדנש לקנלות על ע״ו סב ויסרף ונו וכנ״ל ריש הסדר ׳ ולכך מרדכי היה מתוקן לקבי לנלנן מיד המן אנף להעכירן ע״ו ׳ לכל לנלולה סביים כלי שיכנסו ב״ה היתה לסתר מובכת טפי להיות היא מכנס נניתין סהיו לכסבי לשכינה וכדלתיתה כמדרש ע״ם וכן כתיב כן ׳ וכזה מבואר מלתר הנזכר דרש בב פתח לה פתיחה לפרשת דלי מהכא וכו׳ דכסוק זה מבאר שבי הברית ושבי הנלולות סהיו שם דמה שהיתה שם נרה מקנין שביקש לעשו״ מתר תשת הנעצוץ תשת המן הרשע עשתו׳ עצמו ע״ז יעלה ברוש זה מרדכי וכו׳ הוא הדבר מתר דנרנו ה מרדכי דמרדכי שנקי מיהודה קיבל על ע״ו והפיר מעשהם המן שרצה להכשילן ע״ו ׳ וכנגד נרה

הכתוב מדבר עם הדבר בניין כ״ם שעדיין מרה ולא נענה לם נעני שב מכח ושתי שבכתה על זאת ׳ לו״ת תשת הסרפד והו ושתי בת נבו של כ״ב הרשע ריפרת בית ה׳ ׳ יעלה הדס זו אסתר שנקר׳ הדסה כי אסתר מסנט נניתין סיתה מוכן לנאולה לנמות על ידה כ״ם ׳ סהרי כותב בה עתד ובנלו ואסתר על כן נקראת הדסה כי כן כ״ם נקרא נ״כ הדס וכתיב אתי מלחתי כמדרש רבה סדר אסתר ׳ ולפנינן ם נרוס זה מרדכי שב נקרא לך מור דרור וכו׳ דרך טעם תה ענין רמז למרדכי שם נכחמני הקטורת ׳ ולי משום דלעיל מיניה כתיב כי תשא לת ראש בני ישראל וגו׳ שנא לכפר על נקלי הזן וכו׳ כתי״ר ולכך כתיב רמז למרדכי לומר שנם מרדכי מוכן להנלה ו״ו ׳ לכל קשה הכי הכסיק ניניסם כמנות כיור נפוסת ׳ ולפתת מיכתי נכוונת הלר״י ו״ל כפירש מ״ל סחוכים שוכר הכתוב שפלב״ה שהו לפקין שנכחמני הוא בניח לחזן והוא כענד נעם ע״ם דלפ״ו סור דרור שהו לפקין חן כחמני קטורת רמז למרדכי ׳ ולפנינן רמז לפקין נלוקן ם״ל כחמני שם לנבעל י״ם קליפות

על עשו נכוד לאחד עשר יום דרך הר עשו ועיין נסדר כי תשא לפקן :

ובגמרא לית׳ איש יהודי אלמא מיהודה קאתי וכתיב איש ימיני אלמא מבנימין אתי וכו׳ ׳ רבא אמר כ״י דקאמרה להאי גיכא ולהאי גיכא ראו מה עשה לי יהודי מה שילם לי ימיני ׳ מה עשה לי יהודה דלא קטלא דור לשמיני שאלמלא לא היה שמיני בן נרא וקטליה דור לא הוי כתילור מרדכי ומקני ביה הכן ונרם להו צערא לישראל ומה שילם ימיני דלא קטליה שאול לאנג שאלמלא לא חיה אנג וקטליה שאול לא הוי מהילילי המן דאקני ביה מרדכי ונרם להו צערא לישראל ע״כ ׳ ו״ל למה לפ״ז סיקן סדר הדורות שבדי מעשה שאול קודם סיה לדוד ות״כ למה נתרעמו תלמה על מעשה דוד עם שמעי ות״כ על שאול ונענ׳ לפל לפסוד לומר דכלו נדרך מה נפסק מסוס דעל כל לפד נפני עמה ים לפתלת ׳ לפל כניכוסן יפד קשה ניומ״כ וכן מפרש לפן דקאמר״ל לפלי ניסת ולפלי ניסת מעשה שפשו מפני שבי נדדים ונדרך לת יפני להכה על מעשי דוד מה שויתה לשמעי ולת הרגו לפן לפפשיפו על ככה ולפרלת ספיר עניר לכתורה שהעניר על מדתו וכתו סרו״ל כל מי שמעניר על תדותיו מעניריו תמנו פשניו ׳ לכך דל״ב קשה על שאול דלת קטיל לאנג ׳ ובשלמת כל״ו כנר התנכל שאול על לפ״ז לפר כי אחל כעם סרי סריס עליו כפנת לים ישראל שהם דשמעי לכן לר״ל דלפות כרס יפת ב״ק ולפרה לת תלדק הרנה ונשעה שהרג לת נוב עיר הכהני ׳ יפתה ב״ק ולפר ש תרשע הרנה לפיינו ע״ם ם״ם כפ״ת על זה כל מי שנעשה לפתון על לכורים ב״ק נעם לכור על רשמעי ורלוי משאול שנתרפה על לנג ולנפ״ק נעם לכוד על נוב עיר הכהני ומחילת מעם נוב דשם נעם לכורי מרת למנרע לת יפה עשה שאחל על לנג ׳ ועל כרחך ל״ל תירץ נס על הרע נוב עיר הכהני משום דלפתילף היה פונע נלכוד שאול ומה כתורין נמלכו׳ והוא מבות נמדרש יעקוט סיתן ך״ב ו״ל ויעד לשאול ׳ ל״ל ולנד ליה ׳ ל״ל עשית דוד מלך נשיך לין נשני לחורי ותומי לת למלך ודוד נשני לחורים ותומי שכן שאול לת לפתילך נתתך לפס ופרד לת דיך ל״ת שאול לו נשתים לפיכך מות תמות לפתילך ע״כ ׳ הרי לתדי דדנו כתורי כתלכו על שבע נכוזו ולכתבי על מדותיו ים לכ״י תעשומו על שאול דמ״ם היה לו לשאול לאחול על כנוזו ולכתבי על מדותיו ולת לתרנו ׳ ל״ת ע״כ משום דם״ל דלתי רבי לשאול על כנוזו מאי לפלך שאול על כנוזו לין כנוזו אחול ולפרך מיכן שבעשה שאול על ככה נתקו לתק וכתיב לו מ״ם לת שאול על כנוזו אלא שאול מבני שאול על כנוזו הרי קי״ל מלך שאול על כנוזו לין כנוזו אחול ורלוי משאול ׳ וקשיא כתיה כפסך לו מדוד שאול על כנוזו לו אחול כלנו שבשתך תוה שלין תלך רבי לשאול על כמוהו ׳ ולכך כתיב ישראל לפני לפלי ניכח ולפלי ניסת :

תשא שני

ויקהל ׳ לו עשה לאמר כי תשא לת ראש ונו׳ נמדרש רבה ׳ הה״ד רבים אומרים לנפשי ונו׳ רבים אלו א״ח שנא׳ הוי המון מים רבים אומרים לנפשי אלו ישראל וכו׳ אומה ששמינה אנכי ולא יהיה לך ולבסוף מ׳ יום עשית את העגל כלום יש לו תקנה זאתה ׳ הסכמת בערם שנאמר וובח לאלהים יחרם מנן בינדי בכוח האבות כבודי שהשרת שכינה בינינו ומרים ראשי תחת חייבים נשיאת ראש נתת להם הלוי ראש שנ׳ כי תשא את ראש ע״כ ׳ וכנר נפרשיות הקודמים כתנתי ביאור זה המדרש שעשים נפניס טובות יעורין סם ושתה נחני לייסב מה נדיך ניתן כאן כיבוי לפ״ה נסס רבים ולעומתו ליסראל נתן סם תורה נפני מה נדיך לזה לפי המדרש שהורה נו עכ״ז ׳ ויש לתמוה למר שנתן ה״ק שעדיין לא הקדימו שלח מפר״ל נתלת תכבי ולא יפיר ניתן פ״ם לתשה על מעשה העגל לתמר לי נויתי וכו׳ ׳ שניתן מרדכי רבה מפרשת ויקהל נוי לחר שלל לת דיק כתיב כתורתכם לתרי רבים להטות ולתו מרובים ומפני מה לין לתה מעשה תתנו נע״ז וכו׳ לתמר עניו על ע״ז ויעלה נרוס זה מרדכי וכו׳ הוא שהבר לפר לנו ׳ וכנגד נרה

ל"ל יעקב שנתעשר נפשות היה לו וכתיב ויהי שבעים נפש לפי שעובדים לעל לא לפי
אחד עשו שם היה לו ופתיב היה נפשות לפי שעובדים לתועות הרבה ועכ"פ נשון
ממדרש פרי נפ"ו שם נתנו להסיע תשובה על מה שנתיש תועות נטעבה לאחרי
רגים להיות הכל"ל נדיכים לתנו להסיע לישראל כולן נקדישים נפש לאל לאל
לכולו נאמר כוה אותו פ"ם שעל פעמל פ"ם לי נויתי דאחי תיתי לומר כן ולי משום
לעל לאמר בלשון רבים לעל בלשון יחיד משמע ליה דלאמה כוה אחי כנר לאחרת דכל
ישראל נקדישים נפש אחד וע"כ נאמר בלשון יחיד ווכו לאמר אמ"ם רבים לאחרי לנפשי
ר"ל המפלגה בחיים החומות עלי מן הנר מכל שהם רבים וטופלין עלי לאמר כתיב
בתור לאחרי רבי להטו ולאמו מרוכי מפני מה לין לחם מוסווי לתנו נפ"ו נחופן שנא
להעלירני מלחמתי נטעבת רגים ולחני עומד כנגדן ומסיע להם לומר שלין לחם
נקדחי רבי כארבי ע"י שלחם עלבדי לשהות רבי ורחיי שלחם קדוש נפשו משל"כ
לאנו כל ישראל נפש לאחד נקדחי לחופן שהפך נפש שנקדחו כל ישראל נפש נפש ר'
לחי קורבן שעטנות של רגים הכ"ל ולא לותן רחים לחרי לנפ"ו לי דל"כ שלחם נפש
אחד נמנה סוג לין לכם פ"ם על הענל דחומה שעשתה לחכי ולא יהיה לך ולכשיש
עשו לת העגל כלוס יש לה תקנה וכשלמת כל"ו ל"ל ולא נאמר לחכי ולא יהיה
לך לנלא למשה תדע שהרי נאמר בלשון יחיד ולנל לישראל כשם נאמר היה לו לומר
בלשון רגים · לאל שהשוו שהם נחים חכה כיהו כשם לפנלם לותם שעטנות רגים
אשר נתי עליה מתקבל להטות לית על לה לומ הרישם לת שמתיכם לומרי לאלין
רחיים ופ"ם מלשון יחיד לנלא לכולם נאמר כי כולם נקדישים נפש אחת · ול"ל לין
לה תקנה ונוה מדוים ע"ם לומה שעשתו לחדות שכל החומה נכלל לותו החומה
וכאו שהוכיחו מחלת נפש שנקדשו ישראל בשביל כן וכלאמר :

ויאמר ה' אל משה לך רד כי שחת עמך אשר העלית מארץ מצרים · סמך לייסב מדרש הזה ניקוט ז"ל ירד משה כן הרקיע והלוחות
בידו ולא שיברן עד שראה בעינ"ו שנאמר ויהי כאשר קרב אל
המחנה ויאת את העגל וכו' ואלו הלוחות · א"ל הקב"ה משה
לא היית מאמין לי שעשו ישראל את העגל כך מהר מן הדרך אשר
צויתים שקר משה האיך לזכות את ישראל · א"ל רב שיאני נצטויתי
שמא עברתי את הציווי הם לא נצטוו מה אמרת בסיני אנכי ה' אלהיך
לא אמרת אני ח' אלהיכם אלא יהיה לכם לא אמרת לא יהיה לך ע"כ
מ"ל להקב"ה שלל את משה וכי לא היית מאמין לי וכו' אלא מה הטיב לו שלל זה נמה
שמשה לזכות לישראל לומ"ל נויתי וכו' אלא קשה למה לא שברת הלוחות של
שרירית בשיניך ולא כשבר אמרתי לך כי שחת עמך וכי לא היית מאמין לי · ונראה
בשעטנו שהיה לו בשעורי' ועוד קשה למה לא טען טענה שעתיד בעורו שלא
נתנו לאחר ויעל משה ועוד למה יאמרו מצרי' ועוד שכתב בתורתו שלא
היה כוח על ישראל והנראה לפ"ל דכתיב זו נוסף שם משקר לוכו את ישראל ד' היינו
שפא ל' יאיר לפי נויתי בו נעמנים תעוב ועוד למה לא המלין מלין זו נעבד כעורו
בקרקים משל"ל כי שחת עמך ועוד שלא טענו שם טענה שלרת ואחר למה ל' יאיר לפך
בעמך ועוד וזכור לאי' עבדך ועוד ולא טען מיד לי נויתי · כי למעלה נתיאר שפני
המלאכי שרת לשטען טענה זו לשם שלכי ולא יהיה למשה נאמ"ל כי יאמרו
על המצים ובמלמת הוציאו הכי הם ב"ל מה בתי"ב אחר הוציאתיך מארץ
מצרי' אבי מבדי כלוס למלכי ידעתם לפרעה שעבדת וכמ"ם פו"ל · לבל עכשיו ל"ל
שלך נתנה למשה דגם לנבי משה קשה כלוס היה נאמרים בשעטנה ואין לומר לל
משה לכבי ונו' אחר כוחך ועוצם ידך שלא טענו שם טענה שלרת ואחר למה ל' יאיר לפך
בעמך ועוד וזכור לאי' עבדך ועוד ולא טען מיד לי נויתי · כי למעלה נתיאר שפני
המלאכי שרת לשטען טענה זו לשם שלכי ולא יהיה למשה נאמ"ל כי יאמרו
על המצים ובמלמת הוציאו הכי הם ב"ל מה בתי"ב אחר הוציאתיך מארץ
מצרי' אבי מבדי כלוס למלכי ידעתם לפרעה שעבדת וכמ"ם פו"ל · לבל עכשיו ל"ל
שלך נתנה למשה דגם לנבי משה קשה כלוס היה נאמרים בשעטנה ואין לומר לל
משה לכבי ונו' אחר כוחך ועוצם ידך שלא טענו שם טענה שלרת · אלא ודאי פלפולה של
תורה נתנה למשה שפ"ם שלין פלא מעשה הפשוט שיין כולה לנביה ל"ל יאמרו
הגוי הזה על הפשים כי פלפולה של תורה יכולים גם מ"ה לקבלה ל"ל לפי
שמקבל עגום לא שייכה נבייאו יכולים לקבלה כולם כמו לנבי משה נבי נכה"ג וכל"ל
לשם

ויש כאנך מזה לפי שלקח נותנים כלי קונכה ומ"ש מייבים כי ישראל וכו' ר"ל אל
קשה בשיניך על שני תרומות הללו שלכאורה בשלמות לשקל מיותרת הכפלות לשקל דהיינו
מחצית שקל כח על כל אל עתה תבל לך תרומת דהיינו מחצית שקל כשני · ופיוד
תרומה נלא קונכה לתת נתן לכך לחר לשקל מחצי שקלים לכם מותרת נח לפרשין
מה שייבים לי מחצין מחצית שקלים כשיעלו ולא נתנו כופר נפש · ולשון דהיינו
לותה כזכה כלי קונכה תשלומה לכם מזה כיוצא מזה מ"ש ונו' וכלחור :

אלבן לשפר לומר כזה שלנין ולהבין מהו הכופר בפ"ש מחצית השקל
שכח כמניין נפש · והעשה לשפר נפי מה שכתבנו לעיל דלהיות השכנים נולנו
נפ"ל היו נדיכים לפדות נפשם מכם וכמו שלחרכנו נם"ל נדנרים כללו לעיל כדר
ניטל תקון ויקי ע"ם · והכה בחמת לח היו נמנדים רק רמ"ו שנה כדלית נפר"ם
והיינו מחצית שקל כי שקל נמיטריה כפם היינו ת"ל והם היו מחני שקל נמנדי
דהיינו יט"ו שנה כדלית נפר"ם ועדיין נשחרו מיני החני מיכין שקל נפרו' לת
נפשם עוד לכך לשפר הק"ב לרחמיו ובשבילו ניזה להם ליתן מחני השקל לנדנם
ומעלה הוא עליהם כילו השלימו הללות לתכין שקל ועדה כל לחר נפשו וירוש
שעל ידי זאת נינים שעלו נמנדים כדי לפרוע נהם נפשות מישרחל היו
ישרחל פלים ורנים ע"ל כמ"ש וכשחר ישנו כן ירבה · לכך הנשיחין נפ כתן
לשלם להם כנגד זה והיה הספר בני ישרחל ונו' ר"ל ולא"פי שלא היית נמנדים
דק מחלכפם כחופן שעדיין לא היית נתנים כופר נפ"ש דק כמחנה · הנה
על ידי מחצית השקל שהוא נפ כן נניעשריה שני נפש הריני מעלה לחי עליכם
כאלו קנלתי מספר נפש נמילואת ויחיל"ם לכם מנין מה שיש לי לתת לכם לעומו
זה לפדות ולרנות כמו נמדנים לעשות לחי מכין שקל שקים על ידי ענוד דנאשר
ישנו ונו' וכן היה מספר ונו' :

ועל פי הדנרים הללו תשפר לדנין לך נכתנם להם על ידי כן מעשה
העגל שעשו נגין ע"ם לשר יצלו לפניהם נלשון רנים וכן ת"ל
מלוך כלשון רנים · לשל לשפר הוא שפ"י מה שלשר נמדנר וחלכי לפניהם
דנרו עלי כוכים שלחרו · לשלה והעגל פלה לשלו מנדנים ע"ם והוא מכר קשה
מה"ת מה דאו על כרחה לומר כן תבל נלי טעם · לך לזה נדיכים לנרך לזה מדנש
פר"ח כוחשק כלר רלשון ת"ל · לאחר ארנעים יום שכחו ישראל את
אלהיה ואמרו לאהרן המצרי היו נושלים את אלהיה והיו משוררי ומזמרים
לפניו ורוא"ם אותם לפנינים שנאמר קום עשה לנו אלהים אשר ילכו
לפנינו ע"כ · הרי דהיו מהאו"ם ל"ע של מצרים ושם בררנו והנין טפי
עפ"י מה שאיתא בציונו שכשנת צ"ב ליעקב הכריחו מצרים קוסם אחר
ושכו אפיש ועשה עצמו אלוה ועשה ענל אחד וכו' והיו המצרים מהללים
ומשבחים לפניו וכו' ומחמת זה עשו ישראל אשר סיפרו להם המצרים
אשר ראו אביהם וכו' ע"ש · הרי שישראל עשו את העגל לשיתו מלכי מנדים
ולפ כן מה שלשר לשר יכלו לפנינו ר"ל ענל זה מלכי של מנדים וכביכול
קב"ה יכלו שניפס לפנינו כי העגל ולזה סלה לתנו כלומר יש לנו שני לנוניס
כי מלכי מלרים עדיין יש לו עלינו מיעבוד מקנה שניה לשם להיות שם כמנין
כשם שהרי להם נמו קנין הנוף מאם כל לותו הזמן מפתח שם"ם וכיחוזר שם כשם
נשל"מ לחרות ע"ם · ולא פרו רק מני כפם ומניה כשלשר מלכי מנדים והיו רוצים
לעשות לת זה יום לחד ולזה יום לשר וכפרש"י נשמות נשני עגר וחני כן
מורין שעיכר לת רנו יום לשר לת עשהו יום לשר ולשני יום לשר לכרון שם
לפ שלר ר"ל דלשלר יהיה יומו של הק"ב ולח"כ לעגל · לנל הם ישנינהו ממשרת
לעשות תשלש לעגל ועיין עוד לקמן סדר ויקהל :

ובזה מיושב ש"ם לשה לשלך ישראל כלשון רנים זכן לשר יכלו וכמו שהעירנו
נסמוך וזולת דרכינו לשפר לומר נהע"ר עוד לקושיא שנתקשו נה
הרלשונים ז"ל דלכן לשר לשה נלשון רנים ונסמיך הכניה לשר ויאמרו זה לשלך
נלשון יחיד · לנל לפע"ד כפר דנר הוא לייסב כין לשניה דע"ד דלשלשה וי"ו
שבתעלוך לח נשתייר וכו' דמשמע דמסתף עדיף · וכין לשניך ת"ל דנרש שפי
שלכופר נשיקר וכין כך וכין כך שכנרת דמכתחת ישראל שליכו עוע"ר ויש להקשך
נוכות ישראל טפי ולעולם תולין הקלקלה נמקולקל דל"ת דמסתף עדיף · כ"ל
דישראל מתפיס ש"ם ול"ח שלח כפרו נעיקר · והם לומרו לשר העגל נעיקר כי"ו כי לח
כפרו נעיקר רק רמו נסותפת ולשרו לשר יכלו נלשון רנים · לנל הע"ר לשרו
זה לשלשך וכפרו נעיקר · וכמו שיתבאר מלתת נשעשים למה ישראל נטו לשר
שיתוף והע"ר נטו לשר העגל לשוב · והוא לשיטת הרלשונים והעיקר
מלכתי נפוקוסי זה שכתב ז"ל לפי שהע"ר השפיל נעבירה · וכתיב זה שי ולשנוהו
שרשו ישראל השכיחה · לנל הע"ר לח רלו שלח רנליהם של מלכי השרת שתפת
כשם הכנוד · וכתיב ורנליהם לכף עגל · כשנורים שם שפם פשיעותיו של
הק"ב · והיינו דכתיב רלו הליכ"ך לשיך לנהים שלו מלכי נקודם · ולשור ועל נוסף
שרשו ישראל השכיחה · לנל הע"ר לח רלו שלח רנליהם של מלכים השרת שתפת
לח נלשו שפשנו שתקנותיהם של ת"ם שם הקב"ה ש"ם · וזהו לפע"ד
ש"ם נשכר וזלת הנרכה ה' מסיכי לח וזרם מפשיר ונוח' ולתת מרנכות קודם
מימינו לח לת לשו לף מוכך שמים כל קדושיו כיחד ושם יכנו לרנליך ונוח'
דפסוקים הללו שין נהם כי לפי פשוטו ולח שיבור כלל דשה דקלשר ולתת מרנכות
קודם הוא לכלאורה שין נו נפקוחא · ושוד ת"ם לף מוכך שמים וכו דמשמע דנם

מזולת דרכינו לפשר לומר בהעיד עוד למה קפשב ליעקב ולדוד נפש לפת
כנגד עדת ולא נקיט מילי מילי כתיב כפשיה דמתעלה ליתני שלמעלה
ישראל שלא היו רחוקים לחזור מעשה שלא פרט יעקבו רבים ס"ל כלך לכל רבים
וכן דוד לא היה רחוי לחזור מעשה שלא פרט יעקב יחיד וכו' לכל נרחה לפי
ענייות דעתי לחנך מעשהו פקפש עוד לפקוד לפקדת
ישראל שפטתו כאון ע"ו • ודוד שפטת באון ונות • פכה לפי טיבו של כל לפקד
ולפקד היה לו לפיות בפיפוך ישראל היה לפס לשפוט נזכות ודוד נע"ו וכו לדעתי
מה שרייך לא היו ישראל רחוים לחזור מע"ז ולא היה דוד רחוי לחזור מעשה
דמשמע דעל מה שפשפוחין כל כך תיפת • לכל דבל לפקד לא היה רחוי לחזור
מעשה שלא לעשות של קבירו דהיינו ישראל היו רחוים לשפוט כשפט וכות • ודוד
פיוו טפי לשפוט ע"ז והפכין הוא כיפנה דוד שלחה ולכי פ"ל נקרבי הכה
מפשמע דהכוונה פתמיד היה לבו כשכר ובדבה נקרבו מעשה דוב הנרות והדלת
היה לו וזה ודאי מי שהוא תמיד בנרה ודשק לינו פושב כלל על וכות כי כוכות
בא לאדם מכח מוסרת כשכות ופולח מכל טוב וכל תעבות ולינו טרד בשו טרדת
לכל מי שלבו נשבר בקרבו ויש לו לחנך נער לינו מתלוה לזכות ודוד שלמה
לבי שלל נקרבו משמע שלבו תמיד כשלל מעשת שדפדקלות דשרי עליט ודאי לא
היה רחוי לחזור מ משה לפת שלמעשה של ישראל דהיינו מרוב נרות שהיה נרדף
משה"ל ומן בכו שכשלוש לפשה ליה"ר לפשיעתו לומר שוא עבוד לפלקים וכמו שאמרו"ל
ביקש דוד לעשו"ה וכפה קושי וכו' וכמו שיתבאר בס"ד לקמן כדר כי תצא • לכל מה
שפשיעתו היה לו לפלוך קשה מלה לחיך מלת מקום ברור להתנגר עליו בוש וכן
ישראל שפטתו כאון כל ימ"ם רו"ל ע"פ ודי והב נשגיל כסף והב שהרגיש
להם עד שיחזרו דיוכו' • משל לבן מלך שהלה לו ושפקיהו וכו ונתנו נשוק של
וכות שהיה לחזור לפלך שלא היה רחוי לחזור מקום שהיה רחוי לחזור
מעשה של ע"ז חלה לעשות של ד' לרשיעתו לזכות מרוב טובה ולו יוכדק טפי לפי
המצב ממה שהי"ל לכן רוב טובה אניח לירושלים • לכל לתת יכיהו רוב טובה
לשבוד לילים שהרים רמה שהרון היה לפס לשוור לת הק"ה נותן מימם לשמם
וכו' וכ"פ מה שלחתם כי שוב ונו' לשלם לו פ"ם לינם פוונים לת ע"ו שלפס חלה
והיה כי ירעבו והתקוף כשלכו והיינו כשרואה שלינה מעיבה לו לו נוהר בע"ו
לשרי שמח ישיב לי שפיוש"ל ישראל ש היה לפס לי וכל מה רחוי לשטות בע"ו לשובן
שלשי" שם שלחר שהיה השטות מוכרים לפס וכמו שינסים לחטות כלי ליתן מקום
לנשרי תשובה פ"מקדש דהיה לו לישראל לשטות בשטת דוד ודוד בשטת ישראל
כי לח היו ישראל רחוים נפיו שלפס לאותו מעשה חלה לשעשה לדוד וכן לפיפוך
וכמ"ל • והפיכן תירון לו על תרוייהו כשפושה יבו • מחילה כדי להורות וה היה שכנב לפס
היה כשבל ליתן פ"ם לנשלי תשובה יבו • מחילה כדי להורות וה היה שכנב לפס
לפות מה שלות פיפוך השעה כדי שידעו דמן שפשיט היה כלי ליתן פ"ם לנשלי
תשובה • וכן בת"ם ונרייכו וכו' וכדמוכיח שם היה רוצה להרחות ישראל על ידי
פע"ז וכדור בשטת זכות • וזהו מה שדוד שפא פיפן ליפיד לכשל נוכו ולא
נע"ז הוא יחזור שפ' שפרו"ל רוכן כנוב ומישוטן בשריות והכל ניתנו לשון הרע
וכו' ע"כ • ולכך דוד שהיה פיפן בשטת שלו על ידיהם שחוטת נתקדתי בדבר
שבמיוחד כ שלים כה לכך הוכיח בו בתוכה בשנין הזכות מה שיפידים ומועטים
ככשלים בו ולא בע"ז דלהרכה לא שכיח ליפיד חוטת בע"ז והוא מנוחר ומפורש כן
בנשרת דלרבע מיתות דף ס"ח • ו"ל רבה דשה ליה מתניתין מהדרי • תנן
העובד ע"ז לאר העובד וכו' עובד יון • לאתי לא • ולמען תנן לחוש' לחעבד
לנך לשעבד נלך ונעבד וכו' כלן ניחוד הנסתים כלן נרגים הנסתי' וכו' לתיניה
לניי ומי שלכי נין נישת נרגים לניפת ליחוד וכו' לנלא לאר לנייי כלן נישת
מפי שיעמו לחיפלך כלן מפי לפרים דלא מיפלך ונרוך נפרייהו ע"כ • נשמע
מפשמע ליחוד שניר לחיפלך ותפרש כיון שרוחה לחרים יון שונרים חוחה
לנל רגים לא מיפלכי ל"ל יחיד לא שכיח לפרוך לשעמו ושלין יהיה דוד
שהוא יחוד חוטת בע"ו להיות חורחה וכיון ליחיד לנלא שניר לשטת כשון ע"ז
ולא יחזיקו הדורות שדוד הוא כיון לנעל תשובה ויחיד • וכן להיכוך לין ישראל
שפט כיון לרגים • שיחטת נזכות מה שלא שכיח ברגים חוטאים נזכות שפרי
חיפוטן בשריות ולכך נעשה ליפכת כיון בשחים דוד חטת נזכות וישראל
נע"ז דוחלי שם היה השטת נדרך הטבע לו רחוי טפי דוד רחוי לשטת ישראל
מפני שרשה רשי מוליה שלבו שלל נקרבו ותמיד נרוך מפני שוכיחו ושלה נרות
שהבהו שליו וכן ישראל היו פוטחים נזכות מרוב טובה וכ"ל לא כן שכשיו שהיה
מן השחים בדי שיהיו כל לחד כיון לניחות חלו לניכור וזה ניחיד • לכך הזמין
לכל חטת נכשיבה שלו ישראל נע"ו מה שלפעמים רגים שכשלו נה ודוד נזכות מה
שלפעמים יחידים שכשלים נה וכמ"ל כך היה נרחה לפשר ולא לפרש לזולתו :

אמנם לנרכינו הוא כפשוטו שפחלתו היה חלת היו ישראל רחוים לאותו
מעשה נדול כזה לחיך יחטאו כפשה לחפון נשביבה נדולה כזו
לאחר שכבר נעקר יפ"ר מלבם וכמ"ש מי יתן והיה זה שם לבבם וגו' דמשמע
זה נלמד שהיה שלם עם ה' ונעקר יפ"ר מלבם • ואין לריך שנשמעו
פתחם נתפתו ליתרן בחטא נדול כזה לא נשברה וכמ"ל • וכן דוד שאחר ולכי חלל
נקרבו משמע שכבר היה יפרו לו לא היה רחוי לאותו מעשה' דשפי' שם שהעלה
לחתן שלא נתיר לו לישראל לשטות בשטת טוב ולא יחטאו מ"מ לינו נכשל בעון נדול

כזה רלשוכה חלת בשונג וחתוך שפוגג בא לידי מזיד וכחהור לעיל ותירץ שפני
כדי ליתן פ"ם לנשלי תשובה • ורבים וכל שהיו כלין שהיה שם שפחים וחלת
בדרך הטבע חלת כדי לכורות דרך לנשלי תשובה כוכרן • לשרחות דוקא נשטת
היותר נדול להורות לחטא' שפיון נדול לחכי להם תשובה מה שכ"ם שם יחטאו
בשטת קטן דעדיין לא ניתק"פ לפי שפטת נשטת נדול למיתת חלת עניר
תשובה ויתייחם לומר דלא מהני תשוב' לפון נדול כזה וכו שהרי ניפוי קושיות ו"ו
לפי פיטת ר"ל :

אבל עדיין לא הוכא לנו לפי פשוטו וניותר לפי שפרו"ל שלחדו נפירי טבח
לא הוי ניפח וכאן היו ישראל כתכלית השלימות ונעשו נחוש' ונחתם
לפי שפ שרו"ל בילקוט תלים רפ קי"ד ו"ל כשהיו ישראל עומדים על הר סיני נקבל
לנכוד דעת הפלוכה שכ' כל אשר דיבר' נעשה ונשפע • כניכול ל"ל הק"ב פי
יתן והיה זה עם לנבם ונו' שלא תלמר אין הכל נלוי לפניו • ת"ל ויפתוהו בפיהם
ובלשונם יכוכו לו אשפ"ב והוא רחום ונו' ותלר כשף פניהם מנוף על קרם שפתי'
דולקים ולכ רש"י ע"כ • ולפשר דבוף מיוסד קושן • דבנשרת הכ"ל נוסף על ס"ם
נפירי טבח לא הוי ניפח פרוך ולחלר מר הוא יכלי לוחן יוסף ושפכי רפיפת
כלינים וכו ס"ם וכ"ב נפי הכח ישראל מעיקרא הוי טיפת לניייהו ולכ"ב לא
הוי שלחי כיון שכבר כעקר יכ"ר מלבן דנפירי דשבח לא הוי ניפח וכקושן •
ולפשר דבוף חוכן כפשוט ס"ם במדרש דבה נלה היה לחכוחינו לומר נשם ונשפע
שפת הלה לנקוך ישראל ס"ב וכן הכן שולל ס"ם נלה היה לחכוחינו לומר כשפה
ונשפע מלי למילתיה ומפי חיתי שלא יבח נלה ונלה ועודם שפת הלה לנקוך
ישראל משפע דבה לינו נלה לבל חנוכה כפי לא הוי ניפח • חלת ולפי ס"ל לנפי
הנרחה ונביחי בשר ודם נלה היה שלפרו כשפה ונשפע כי בחדם יבלה לפיים
וניה נרחה דכך היה שם לנבם • לבל שם לינתן שכך היה עם לנבם שפת
היו לחפרים לפ"ב הלה לנקוך כתקיים הרי נפירי דשבח לא הוי ניפח כשם
נם מפלה שלפרו כשה נלה היה נשבם כי נלבם היו מפשבי לע"ז

לבכם לא בכון עפה וכ"ל :

ואפשר וה היה הויכוח בין משה ואהרן למשה ס"ל לאהרן שם עשו לך
משם כוה כי הבלת עליו שלשה נדולה ויאמר לאהרן לל משה לל
יפר לף שלוני לתה ידעת לת השם כי נרע הוא ונו' למשה רבינו עשה על וה
לין נפיתה הדבר שנשמע פלאום שלשו חשת נדול כזה עם קדוש כשהה נפירי
דשבח לא הוי ניפח ואתה נרחת לפס • וזהו שם עשו לך השם כוה כי שלת
עליו שלשה נדולה • והשיב לתה ידעת לת השם כי נרע הוא ס"ל שלשבר נרע
הוא עומד בכר ביחוק שבבר טינה נדול היה בלבם שלו ומקדם לויכוחהו נפיפה
ולפשוט יכוכו לו וכ"ל :

ובזה לפשר להבין ס"ם וירח משה כי פרוע הוא כי פרעה לאהרן ונו' ואיתא
במדרש מלמד שבראה נהם נרעת כתיב הכא כי פרוע וכתיב התם
פרוע יהיה מה התם נרעת וכו' וי"ל דמשמע לאהרן בשעתה ו שכיחל עליה נרעת
כמ"ש כי פרעה לאהרן ונו' • ומשה לעה דוקא לו נה עליהם נרעת • לאמנם
לדרכינו השעין הוא דמשה לפי שהבין לשונו כמ"ש כי שכחת עליו שלשה
נדולה דמשמע שהם שוננים וחיינו שלפי דעתו עשה התקיעלו לאחוה ובשעה
לאהרן נאשה להם לשבוב ולפ"ז לינה מניש להם עונש נרעת • אבל לפי שה שרו"ל
שלות לאהרן ושעתן תורין ודאי בתקייבו בשב נרעת • והוא לפי שרו"ל לין מיתה
בלא שלות ואין יסורין בלא עון וכ"ש התוספ' דר"ל לין מיתה בלא שפת דחיינו
שוגג ואין יסורין בלא עון דחיינו מוד כיאיה שוגג שיתה מכפר ושל המוד נאי
יסורין ס"ם נאכבת שבת • וא"כ לפי שה שהן לותם שפת כשוננים אין לקוכן
עליה ניסורין דאיתה מכפר • אבל אהרן שלחר לתה ידעת לת השם כי נרע
הוא ר"ל מוחין שם שכבר ס"ל היה בלבם • א"כ יסורין שם פייני' ואיה שבשניל
כן מניע עליהם בשב נרעת בנשיאים על מוד ועיין כדר בח רחמן בס"ם בשבים
וכבים לינם בלא יסורין של אהבה וכו' • כך נראה לפפ"ל יסוד על תניה נדולה
סיס לתשוב על ישראל • ועוד יתבאר שפה שעייך לזה שפעשה נפרדים בנשיאים
כעורת השם יתברך :

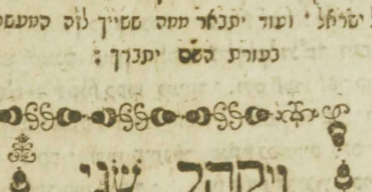

ויקהל שני

ויקהל משה ונו' נפרדים רבים שאל שרנוסרופום הרשיע את ר"ע
מה יום מיומים • א"ל ומה נבר כגוברין • א"ל מה
אמרית לך ומה אמרית לי • א"ל אמרית לי מאי שנא
יומא רשבתא מכל יומא • ואמרית לך מ"ש טרנוסרופום משאר נבריו
א"ל שרוצה המלך לכבדני • א"ל אף זו שרצה הק"ב לכבדה • אמר ליה
מנאן את מוריע לי • א"ל הר סמבטיון יוכיח וכו' ע"ש • ולכאורה שלות
רשם זה שוה שכל כלי שלח • וכי לא ידע שנזרות הק"ב עליהם שניהם כשם שמיהי
עליה יש לא שכלמר שגם שתפלה שה שלמר היה יום מיומים כלומר שכל לכשם

שבים שבת שלפני שמחרים לתוכו ודוקא בשם שבת וכמו שמסיק בסוף מגלה לעיל עמוד לי • ובסה"ל ועיין לומר שלא הבין ר"ת מתשובה של שפי' לו מרנכרופום שלנו אלו לכל לא משמע כן מתשובות המגרש להרמב"ן כמו שלמדינו ברישות ר"ת שכתבו שלנו וכתב כתבנו כוה סדר רבינו וקרוב לזה שכתבנו שם לשפר לומר בשעיר שם שבתורות ביחוסות כיון שעשה לשמירת יום הי' שהוא שבני כי שבת ימים עשה את ה' לא שמחים ואת הארץ וגו' • ובדיבות שביות כלומר ויפרוש כי שבר היים במגרים ויפרוש וגו' • ולכלורה לפקוחת נפול' נכייבו לפי שעשה שבני כי שבר היים וגו' לומר שמשייב שיכתב דוקא שבת בראשית לפי שכמה שבת ימים שיש שבין לשבת בשבילי ולפיכך שם שמחילים לשנות יום בישון שיהיו שמחרים ביום השבילי ביום שיהיו שבתו בו שם כן לפי שמסורת בידינו דשבת בישון שיהיו שמחרים היה ביום ה' • ק"ל יכול יום השבת היום ה' לכל שם יהיה שבין לשבת בראשית כשמעמיד בידינו רחשונות לו צריך לכוון ולשנות דוקא ביום שק"ב שבת בו וכתו שלנו עושים ביום חזה לשפר שלנו לותו הרשע שלא יום מיוחד שבת מכח בראשית שבילת שבתך בשם שעשה ושכרת כי שבר וגו' דשמעת שלא קפד רק שיהא שבין על שבתו' על מגרים • ול"ב שלא שבתים דוקא ביום ביום ור"ת הביא לו ראיה קק"ב לכתוב לכל מכח שבתים בראשית רחשונות שלא שבת ימים עשה ה' לא שמים ואת הארץ וגו' ואחר כך שבת וינפש וגו' ולכן שבת שבת בראשית ולא שבת שבתים שבת שבת שבת

מיומים וכו׳ :

ובזה לתפסר לייסד מ״ם תלת הדגיים לסדר ביום ה׳ לעשות ר״ל מה לעשות
דק לסר וחולת דרכינו היה לתפסר לומר בהכוונה לכי מה שיהיה מתכוון
בחתם של״ם מלאכות כמסכו מן ל״ט קלקלת שמתקללו לסרם ומזה ולתפסה ובכתם
ונתקנו ע׳ סמירת שנת של״ט מלאכות וכו׳ ולפע״ד מיומים סם זה מסר ג׳ל בשפה
רמז ל״ט מלאכות בת״ם תל״ם הדגרים דלסלה בגי׳ ל״ט דגרים הרי שניס ה׳ דגרים
הרי שנם וכו׳ ע״ש . ומקשה מהי מלמדינו לקן בזה שרמז לותם כקן ולפנ״ד מיומים
לן מה שמצינו מנות שנת לשפטן לשפטי דשפטי שפטים שפטים כ״ם רמז לחוכיח לותן ל״ט
קלקלות שמתקללו ניתי לסם לשוב ולתקן לותם ולפכך לותם מקללות לגרדות
ולא סני לסלה בהדדנם לפת לשפטי לכך לשפטי ע׳ מנות שנת שניו נוהרים בה של״ם
מלאכות לסו בשב ולא תעשה הנה בזה משבחים הל״ט קלקלות מלבוש ובדיין
עם זה לא נאו לכלל נרפה כי לפ״ז בי נמנות שנת בשב ולא תעשה נעשות שכנה
על ס קלקלות לסו לא לסיות לותם לפוף לכלל נרפה סר שנ״ל שנת שים נרה סל״ם תעשה
שהיה נורס תפלה לסשפיל מכלל קלקלה של״ם ותל״ם ע״י השבון נעשו נרכות נקוס
ועשה כל ל״ט מלאכות שהיו נרוכים ס במלאכת המשכן וכנ״ל . ומזה לו תתי״ם מ״ם תלה
סדגרי ס תסר ניתי ה׳ לעשות . דכאן נפרשה ו׳ נת לקדיר על מלאכת המשכן .
ולכך לתר תלה הדגרים דהיינו ל״ט מלאכות שנרמזו בשלת תלה סדגרי תסר ניתי
ה׳ כאן בתקנית נוה סיה לעשות ר״ל לקיים לותם בקים ועשה לעשות דייקא
והיינו דוקא בהקדים להם תחלה מנות שנת תעשה ימי תעשה מלא״כ וכי״ס
הסניתי יהיה לכם קדש וגו׳ לאו תלה הדגרים הנ״ל כאו נאב ולא תבעה ותל״ב
נת זכות המשכן שיש בה ל״ט מלאכות בקום . ועשה ומיכאן לכלל נרכה נאופן שכל
שנם ונרכות תניתי לישרש ע׳ שנת ומשכן כמו שיתבאר עוד נסדר לם בחיקותי
בסמיכת הפרשה ת״ם לעיל תיכיה לת שבתותי תשמרו ומקדשי תיראו לכי״ם לם
בחקותי ונו׳ ואתי נשמיכם ונוח ובתבה נאחן לת יבולה . ואתיה נתדרש שם לת
כמו שהיה בשפה שכנה לסלה שעשתה ניתי לסם הי לשפן ול״ם ויתבאר
בשמו״ת בשי״ת . :

ועוד לתפסר לייסד עלת לעשות לחשוב כאן כשנת שיהת על המשכן שיהת
לכפר על מעשה העגל כמ״ש רול לכך לתר לעשות והוה לפי שלישה
נתדרש רבה סוף סדר יתרו שמעו ותפי נכסיכם . משל למלך שעשה לסטרניקיא
שתי תרנגליות לגדה לחת תחם ל״ל כוכבי נשמיים וכו׳ כך ל״ל לתנחם לת נעשה
הזהב נכשתם ול״ם . ל״ל לם עברו על נעשה תעילה עברו על נשמע . לכל
לפע״ד לתכיון שפ״י לשרש לעבירה תכנה . תנוה ולין עבירה תכנה תורם ולפי
שיטרחל לתרו נעשה נשנר קוק התשעה דהיינו הלוחות . ולתרו ונשתם כשנר קוק
הלישוד והעיון וכ״ם לפיל סדר נרלשית ע״ם . ולת״כ עשו לת העגל ונתנו לותו
סעבירה נלה וכיבה לת נעשה שהוא על קוק התשעה . ועדיין לא כבה לת
נשתם שהוא על לישוד התורה וכנ״ל . ועל זה לתרו לותי סוכו ולת עורתי
לא שתרו הנותי לותי עזבו ולת תורתי שתרו ת״ם . ושפיר קלתר לנדתם לת
נשעה קוכרו נשתם . ולכך לתר כלא לתדרש לתר נוה ה׳ לעשות כי עיקר
מלאכת המשכן נלה לתקן לת שעברו על נעשה דהיינו חלק התנות שנתורה
ויונדק ענין זה שפי נכי לת שתניתי נרגיגו נפיו ו״ל סיר פקודי ו״ל תן נכוון
ושעו לי תקדש ועד כלן תניתי ר״ם עשיית נילאכת המשכן וכלו׳ . לתת נלקת
נתנות שעשו הם כנגד ר״ם תנות עשה שנתני ה׳ . ולכך שתניר לת עשיות
שנשיפור העגל תן שכו קיס עשה נגו ולדעה לת לעשה לך וכל השאר תעלם
ר״ם נכיון ע״כ ולעיתורה קשה נתני ב״ם נלו נוה המשכר . לכל תניהר השעם
נדרכינו זה שנת שלכפר על לת שעברו על עשה לפר נת קיבלו על עצמם לתר
המעשה שנתניהם שהם ר״ם תנות עשה ונת״ם לתר ניוה ה׳ לעשות ולחזור
ובזה נשת נם״ך לל ניחזר שם ויקבל משה ועיו״ל לתה נאמר כרשה זו
נהקבל יותר מכל הכרשיות ונתנדם הנה נילקוט רים הכדר לתת
דעותינו נעלי הלנדת לומרים מתפלל התורה ועד סופה תין לה כרשה שנאמר
נרשה ויקבל לנה ולת נלנד לתר הקב״ה עשה לך קלות נדולות ונרוש לכניסה
נרנים הלבות שנת כדי שילמדו מפך הדורות כנלים להקהיל קהלות נכל שנת
ושנת לכנוס נבתי כנסיות ובבתי מדרשות ללמוד ולהורות ליטרחל דברי תור׳ ליכוד
והיתר כדי שיהת שמי הנדול מקולם בין בני ומכאן לתרו משה תיקן להם ליטרחל
מיטיו דורשים נשבתות של יום ל״ם בשם נשבת ה׳ ל עברת נשנרת הלכו תם נשנ׳
לתר משה ליטרחל לם לתם עושים כן כסדר הזה הק״ה משלה עליכם כלנו
המלכת ם לותו בעולמו שכ לתם עדי נלה ה׳ ולתי לל ע״כ . והיינו נסדר רחטן
דשתת נהלכות שנת לשוב ושיים שמכאן למדו רז״ל לדרוש ל״ל שנת נשנת הלבות
תם נשנ וכו׳ דהיינו למדו מכאן הניוק לם יש לו זוכות משקילת ו היתה נשנת
ודרש להם נו ביום ל״ל שנת הללו שני תוכיח מכאן שים לדרוש מעניין ביום ו
לת כן עכשיו שיהיו תוכיח משקילה ו היתה נשנת דוקא ות״כ תל״ל ללמוד כן מכל
לכל לתפסר לשוב קרוב לם״ם נסדר רחטן דקשיה ליה לנשל המדרש תה שכתוב
בסדר הקהל ביום ירחשלי לת של השנת ושל ג דנלים נשלל וכתי״ם לשיל לת קנ

ואמנם ענין שמש ישיש כגבור וגו' הוא כמו שכתבתי בתשובתי שנותנת תעצומות לך וגו' ואת פלסי תקופת השנה שלש פעמים בשנה ירלה כל זכורך וגו' הרי נתנוה משה על שבת ועל רגלי שבת לאחת ולאחת ולכן ויקהל משה וגו' דומיא דשקהילם ומסר להם אותן הדברים הנ"ל מה שמסר להם בקהל ולמחר הזכיר משה רק מצות שבת כמ"ש שבת ימים ועשה ולא זכר כלום מן ג' הרגלים שמסר לו ג"כ לו נשאר שנוי אותו על השבת אלא ודאי משה לא דבר להם כלום רק שבת שמיוחד לנו ניסו וריחו כי בשבת הקהילם ולא לפניהם מה שמיוחד לנו ניסו. לכל שאר ההלכות התורן עד שהגיע אותו זמן ולו דרש להם הלכות פסח בפסח ס"ל שם נתן וכו' כל לאחת בזמנה וספיר קלף מפרו משה תיקן לישראל שיהיו דורשים בעניינו של יום וכו' ורחיים מהם אלא דרש לפניהם רק מנו שבת לאחד"ם שהיה נידו עוד למסור להם כל דיני הרגלים שכתבה לו בשבת לאחת הקודש ס"ל משום אלא דרש אלא מה שמיוחד ליומו וכו"ל. והוא לפסר ס"ם אלה הדברים אשר ניסו ס"לאחת ת"ל לויני אמור לכם אלא מה שיש לכם לעשות ר"ל קיים מיד כלומר שמיוחל מיד. לאל עוד יש לילני עוד דברים כאלה נומר לכם בפיסין מיוחלים וכו"ל.

ועדיין קשה מה תירון בשלש תשובות שתירצתי אם שתחלת התורה לא נלמדה כרשב"ג שבתחלתו ויקהל וגו' דמדקאמר מתחלת משה דקשיא ליה אלא ו דקהל שכאמרה בתחלת הספר ולא כל עדת ישראל תירון על זה כלום. ועוד קשיא לי דבספר קדושים אמר דבר אל כל עדת ישראל ואמרו"ל אלמר שנאמרה פרשה זו בקהל לפי שרובי תורה תלויה בה וכו' משמע דלמר כן אם לא כל עדת ישראל דמשמעו לכולם היה לאחת ולכן הדי כתיב נמי את כל עדת ישראל כמו התם ומתילה נלמד מינה שנאמרה בקהל במשמע כל ישראל. ואם נדין להורות כן בחלת ויקהל ועל כרחך ל"ל לחלת ויקהל מורה על ענין בפני עלמו ובוודאי זה הספר לחתו בשעת העבדו ישראל ית עגלת ומיתו כל אחין הולכלסין הוי תלתך המות בשתבא ביני כפי ומשרייתא דישראל תיך כניס לכל נוגרין דכניס משה דהא מ"ם תשתבא ביני כפי ומשרייתא דישראל תיך כניס לכל נוגרין דכניס לון לאהליהון. ומ"ם לא סוי קרים מנו נפשין עד דלתיקוק משכן דכתיב ויקח משה את המשכן ואפילו בשעת הכפין הוו מייתין נדנה למשכן לא הוי מתעדי מנגייהו עד דאמרו משה ויביא לנגרין מיעל דלא ייתי נשנורת קדל שמשון ולא יתעזו אחרין כלומר אלא בתר כתפייהו בנין דלמלכי דמותא לא מתעדי מיבייהו הה"ד ויקח הלפנים על הנשים וכו' ע"ש. וי"ל למה משעשו אותו משה סיה מ"ם מנוי לוקח בין הלפנים ולא בין הלפנים. ואיה לפסר לומד שם מה שלימה בנפשי יונה שפשטה הכתב הזהב ואמתי אמר בעת נשים קל"ח דהיינו ע"י חוה ונתקן ע"י ישראל שכעשו קבל בהיפוך לתתן קלה וכו' ע"ש. ול"ל לפסר שכשזיו נפשטו העגל דבתי' והמה כלהם ענדו נזים ואיתיה נמדרש כלה' הרלשון וכו' ע"ש. על כן לפסר חור ואמת הכפס למקומה ונרס להיות בין הלפנים לפי שהתפורר עליהם חטא היה שהיתה שבילה על ידי נשים דעשם קלה ולכך כל ומן שהיו מתפוררים מאליהם עם הנשים היה מ"ם מרקד ביניהם עד שתלה להם משה תקנה והנה לין זה מוה וזה משה לוקח קבל ויקה"ל דייקה ר"ל שעשלן קבל מן נשים דעתן קלה וכתו שהיה קודם הפרש וכבר כתבנו לעיל דעל כן הקריט להם מנות שבת ולא"כ ניה לוקח על המשכן כי לותן הל"ט קלעות שבתקללו לו סורו לנרכה ע"י ל"ט מלאכת המשכן נתלבש מנות שבת לאחר ע"י משכן נמדן והניחן לכנל נדבה ובילנו לפסר דקודם שעשלו לא היה נריכים לכל אלה כי על ידי תרנשים יום ולתרנשים לילה שהיה משה מקבל פלוסות היו מתקנים נהם לותן התרנשים קלעות הכ"ל ומיתה עם כולם ובדולי' כפר"ש תרי תרנשים וע"י הלוסות היו חירות מת"ם ומן הישורין ומהלכיות. דהכי' מתיתה היו פרידות וכ"ם מאחר ישורין וקלעות. לכל משעשלו סורו לולם ושוב מנת תקנה לל"ט קלעות אלו ע"י שבת ומשכן בכ"ל. לכל מיתה לא נשלה דלימה תרנשים תנוה שלאחר הקמת המשכן לאחרו ישראל הלא תלה קדושי ולא נאות וכו' ונקשו שיסורו מכל ובל כנשיכה שהיה העולם קודם שעשלו תר"ה והשיב להם להסיר משה הקמת שלא יפסר למשעשם שתתו וכו' ע"ש וכתב תנו על זה נחתון שלא נתקנו אלא ל"ט קלעות שהפסיד מקלל לנרכה וכ"ל. או לפסר לפי שלימה נוהר פסוק ויולך לחם בעלמו וקרא שמו את לפי שפנש בנרי כמ"ש וחם כלחם שנרי נרית וכרפו מיתו לותיות התורה רק ע"י נסוף הלותיות דח"ל וכשלרו לו מתנו לותיות ת"ח דהיינו שתי לותיות הלחרונות של הלולפא ניה"ת עד שכאו ישראל במשכה הר סיני ונקבלו הנרית וככפה לות כ' בין לותיות ת"ח ובשה שנת ע"ם. ומתילה מיושב מה שכתוב ל"ל מנות שבת למפרע י"ם שעשו תשובה כי"ה ובקבלתי כדנרין. ועי' תשובה שעשו חור הנרית למקומה וזכו לקבל התורה בלותות שהוריד משה כי"ה ובקבלתי ניה"ת ובשה משה שבת ועל כן ניה לותה למפרעו על מנות שבת לפסר דו"ם נמדרש רבה כיון שיצא קין פגע בו לך"ה וכו'. ל"ל אדם כך נדול כחה של תשובה ולא פיי"ת יודע. התיבל למה מחזר שיה ליום השבת ועין סדר דרשון דקוין נה מה ענין שבת לתשובה. לכל לפי דרכינו ת"ם לפי שאדם עבר על הנרית ומתילה פרשו ממנו לותיות התורה עד ש"ת ולי לפסר לתקנם אם לא ע"י תשובה ונגירוף ממת שבת ומפני שעשה אדם תשובה ולא ידע כח התשובה

מלאך ומקשה לא ס"י סלים דקאמר ועל כרחיך ג"ל דלעדין קאתי לא ס"י מלאך
היינו סלא מסר קב"ה את הדיבור למשה ס"י מלאך . ומ"ם לא ס"י סלים היינו
דמסר משה הדברים ליתרו לא מסרן ליתרו ס"י סלים כלומר ס"י מתורגמין
לגלא נראים היו לשמוע כולם אותו הדיבור דוקא מפי משה עצמו . ולכך נראה
לומר כאן ויקהל משה את כל עדת וגו' ר"ל שהקהילן יפה כדי שישמעו כלם מפיו
דוקא סלא ס"י מתורגמין . ושמא הדבר אינו קשה דוקא במצות שהם סלא ליתרו
ס"י סלים נראה לפע"ד כי במצות שהיה הק"ב מקדש את ישראל נקהלו אצלו וכמ"ש
לך את שבתותי וגו' לדעת כי אני ה' מקדישכם ר"ל כי ס"י שבת לכי מקדש לישראל
מקדישכם דייקא הרי דבשת היו מפי קדושין וקי"ל בפ"ל דקדושין דמשה לקח דם
ממה הוא נעשו לא ס"י סלים ל"ם דמכירו מכירה לגלא נקראו מכירה מצוה סיקדש
הוא שלחו וכדאי בלקח העור בפ"ב סיימן ל"ם ס"ם . ולכן וס"כ כאן בשבת לקדשם
בקדושת שבת לחר ולחת תדבר אל בני ישראל לך את שבתותי וגו' דר"ל לחת
תדבר לא ס"י סלים . וזהו מיושב מ"ם ויקהל משה את כל עדת בני ישראל ולחר
סלישם ה' אשר צוה ה' וגו' ס"ת ישים וגו' וי"ל לחת תכסם כאן לומן זה
שהבר כי ידוש מה"ר כל הכוונות נתכוונו בכה ומשה בזה משמש דהוי מעלה
יתירה בזה שלמען ילמוד מהו עניני לבני מנוה וז' . ולפע"ד נרוך הכתב מה
נין מלת כה למלת זה . לכל הקולות נראה היו שומעים דבר הק"ב ולפ"ב היכרו הם ליתרו
מה ששמעו . לכל מעלת משה היתה יתירה על זה שהדיבור נוסף ונכנס לתוך
פיו ומדבר בגיכול מתוך פיו של משה . ולכך כתבתי נראה שהבר ר"ל דזהו עניני
השמיעת קולו של הק"ב ס"כ שמעתי' והוא לגלינו ניאור פסוק אם יהיו בניכם
נמרחם תלי"ו לתודע לא כן עבדי משה כ"ם מדבר ב"ע ויתבאר נמקומו כם"ל
ובזה מבואר מ"ם כאן זה שדבר אשר צוה ה' . דכבר נתבאר למה משה רבינו
הקריב כולם יחדיו בחנות שבת הוקבל היינו משום שבשבת קדש לותם ולא
רצה לקדשם ס"י סלים ולחת ולחתיו כלל . ולכאורה תקשה לך דל"ב קדש לותם
כאן ס"י משה ולחתר תקשה לך דל"ב קדשת לותם ולחתיו
משה משה סיה גמי סלים . וי"ל ה' שדבר אשר ניוה ה' דוה שדבר תשבת דוקא
שדיבור נופל על הק"ב שבכולם משה ומדבר מתוך פיו ולא כן כשמעו ישראל
דיבור זה מפי משה הוי כלו שמעו לותו כלגיכול מפי הק"ב . ומש"כ לא סיה
שומעים ס"י סלים לאחר לכך ויקהל לותם משה וגו כדי שישמעו כולם מפי משה
דכור כלו שמעו מפי הגבורה וכתחתר

אמנם כדי להבין מה שכירך יפה בנין משכן ותנות שבת וכן מצינן כמה פעמים
שסיכרי יפה בלחתרו לת שבתותי תשמרו ולת מקדש תרחו שלחתר
כוח . ולאחר לכי לומר לי הוה לפי שיהוש שהק"ב מזהיר עם כ"ש בכל שבת ושבת
ולפע"ד דוהו ענין עונג שבת בלכילה וז"ש דכתו שמוק הלדם לינו מתאחר עם
וכשחתו חלת ס"י לכילה וסתייה כן בכיכול מזהיר עמהם ס"י עונג שבת בלכילה
שתי' של מנה ומברכת המזון ול"ת שלומר בשבת . ול"ל נעל מלמדות מלאר
סיקור דין ק"ל בכ"ל מצות עונג שבת לענין בכשחא יתירא שתעשה בשבת מצוה
רצה לכנוד בכיכה בשבתותי דכיינו לנרך נרך המזון מנה סליכה נוהנת בשבת בשלוכים
כלל והעולם מתנרך נזכותם כל שבת ימי המעשה והוה טעם לכילת קדשים לחם הפנים
לכהנים בשבת והוה תוספת לילו עמו כדין לכילת קדשים לפיכך יסדר לחם שלחנו
בפ"ם ס"י סליכה נרך חלת לכוית וכו' ע"ש הרי להדיה דבשובת שבת בשבר
בקרבנות וקדשים . וידוע מדברי הכוהרי והשבר ס"ו שתתן נשדר ויקרא רחמן
דענין הקרבנות הם כדי לשבר את הק"ב עם ישראל על ידי כן כמו שמתשבר
בשמח עם הנוף ע"י לכילה ע"ם וז"ב למה שבתשבר בלכילת שבת נשבר נם כן
בלכילת קדשים . ול"ב נס ע"י לכילת שבת מפני השביעה עם ישראל . מה שלכילת
רחייב שתופכת לילו עמו כמו קדשים ממש לדעתי לכך נאמור סיר ליום השבת
לחר להגיד שב"ק לחכריך ולחמוכתך בלילות דקשה לדחור נקר בלמון יפיד בלילות
בלמון רבים פשוט להשבת ים גו נקר לחר ושבי לילות פשוט דתוכם ליל מונחי
שבת עמו וכ"ל . כלל הענולה לחכילת שבת נורס זיע כמו בקרבנות בשעה שב"ם
סיה קייש . ולפע"ד נראה לפיתרון שהיה לנו למון שב"ם קייש וע"י הקרבנות
הוה לחו הני קיוש בכל יום ולפי ניחי הסול שהבי יום סיו מקריבים קרבנות
בכל נמון שבית המקדש מרב והקרבנות נטלים לו לין הויע לגלא נשבתות וימים
טובים על ידי לכילת מנה וברכת המזון וכ"ל . וכדלימת בוהר על פסוק
מלין לן בחרכים סיינו בשבתות ו"ט וכו' . וכבר נתבאר לעיל בדר נרחנית
רחמון ע"ם לחר נזה לגלים לעשות שבחי הסול בשה בהשפע"ם עבד מטטרון
לכל ניחי השבת ס"י הק"ב בעצמו ע"ם . ושמא נראה לפע"ד ע"ם שה דקי"ל
בשחתרה לת לשתו ס"י סלים שלוכלת עמו בשבתות ו"ט וכו' . ולכך כשבתרה ב"ה
לו הק"ב מתרה לתנו כ"י שבית בת וגו' ס"י הלים דהיינו ע"י מטטרון לכל
בשבתות ו"ט נרך לאכול ולשתות עמולכך נאה בהשפע בו ניוה ס"י הק"ב
עצמו ית"ש משל"ב נומן שבית ב"ה קיים דוקא לגלא היה מתרה לתנו ס"י סלים דתני
כאחר יחות הסול היה לוכל ושותה עמה על ידי הקרבנות וכמ"ש בלגלי יערי
עם דבשי שתיתי ייני עם חלבו . והוא מ"ם לעיל לך לת שבתותי תשמרו דהיה לומר
הבתרו שלא יחרל ב"ה דוקא לגלא יהיה לכם רק יומי דשבת כולא שבת גלגלא
לגלא לבלילו יחי הסול יקשה עמה על ידי הקרבנות וכמ"ש בלגלי יערי
עם דבשי שתיתי יינו

ובגין דהוה ערב רב בגווייהו אתמר מאת כל איש וכו׳ לבתר סטא וינא לויניה ואתו אינון ע״ר ועבדו ית עגלא וסטו אבתרייהו וכו׳ לבתר אמר הקב״ה מכאן והלאה עובדא דמשכנא לא יהא אלא מסיטרא דישראל בלחודייהו מיד ויקהל משה את כל עדת בני ישראל וכתיב בתריה קחו מאתכם תרומה מאתכם ודאי ולא בקדמיתא דכתיב מאת כל איש וגו׳ ע״כ · וע״כ צריך לומר דלטעמיה אויל דהוהר ס״ל דהפרשיות על הסדר נאמרו ונדבת המשכן היה קודם מעשה העגל · וכן איתא בוהר פקודי עמוד ת״א וז״ל דכל דהבא דהוה עמהון ואשתכח עמהון יהבו לארמות משכנא · סלקא אדעתך דכד עבדו ית עגלא אשתכח עמהון דהבא ואינון פרקו אודנייהו לנטלא ההוא דהבא דכתי׳ ויתפרקו כל העם את נומי הזהב אשר באוניהם וכו׳ ע״ש משמע להדיא דכל נדבת המשכן כבר נגבה קודם מעשה העגל אלא דשם נגבה אותה הנדבה גם מן הע״ר · ומשה רבינו כשירד מן ההר לאחרת י״ה ציוה אות׳ ליתן מחדש נדבה למשכן ולא ישתתפו עם הע״ר אלא ויקהל משה את כל עדת בני ישראל לאפרשיהו מן הע״ר · ובזה מדויק מ״ש והם הביאו אליו עו״ד נדבה וגו׳ דמלת עוד משמעו שכבר הביאו נדבה אחת ועוד הביאו מחדש נדבה אחרת עכשיו · ומעת קשה מאד מה נעשה באותה הנדב׳ הראשונה שנגבו קודם מעשה העגל מה שנגבה מאת כל איש והפילו מן הע״ר · ועי״ל למה ציוה משה כלל על אותו הנדבה ערם שעלה למרום ולא המתין מלצוות עליה עד שירד · אמנם בצירוף הדברים יחד כפי מה שנלמד מהם אני אומ׳ מאומד דעתי העניה שבאמת כבר נעשה אהל אחד מן אותה הנדבה הראשונה בעוד משה ברקיע דמיד שציוה משה רבינו עליה נבנאותה מאת כל איש ואפי׳ מע״ר ועשאוהו אהל באותו ומן ועל זה אמ׳ ומשה יקח את האהל ר״ל אהל שכבר נעשה מן הנדבה שנגבו ונטה לו מחוץ למחנה · ונתאמתו דברים הללו לפי מה שמצאתי בתרגום דשיר השירים פסוק אקומה נא ואסובבה בעיר וז״ל · אמרו ישראל אילין לאילין נקים ונזיל ונסחר למשכן וימנא דפרסיה משה מברא למשריתא וניתבע אולפין מן קדם ה׳ וכו׳ אשכחו יתי משה ואהרן ולואי נטרי מטרת מימרא משכן וימנא די מסחרין יתיה חזור ושאלות להון על עסק שכינת יקרא דה׳ אסתלקית מיני · אתיב משה ספרא רבא דישראל ואמ׳ אסק לשמי מרומא ואצלי קדם ה׳ מאים יכפר וכו׳ · בזעיר ניפחר הוה ותב ה׳ מתקוף רוגזי ופקיד למשה למיעבד משכן וכו׳ ע״ש ולכאורה יש להפליא בדברי התרגום דנראה דבריו סותרים זא״ז שמתחלה אמרו נקום ונסחר למשכן וימנא וכו׳ דמשמע שכבר היה שם משכן אהל מועד והלוי׳ היו משמרים משמרת אהל מועד כמ״ש ולואי נטרי מטרת משכן וימנא וכו׳ ואח״כ אמר שהשיב להם משה שאעלה אל ה׳ וכו׳ ונתרצה לו הקב״ה וציוה לבנות משכן משמע דעדיין לא נבנה · וקשיא סיפא לרישא · וגם משמע מרישא דהמשכן היה מחוץ למחנה · אבל ניכרים דברי אמת דהם הם דברי מדרש אבכיר הנ״ל גופא וכפי שפי׳ בו דכבר נעשה משכן אחד מקוד׳ לכן והוא אשר נטע מחוץ למחנה והיו הלוי׳ משמרים משמרתו שם כמבואר במדרש הנ״ל · וטעם שהע מידו מחוץ למחנה ולא במחנה גופא מיושב הטיב על פי דרכינו דמאחר שבאותה הנדבה אשר נעשה ממנ׳ אותו האהל שהיו גם הע״ר שותפו׳ בו כמ״ש מאת כל איש וכנ״ל וידוע דהערב רב היה מקום שכ׳ נתם מחוץ למחנה מחוץ להענן · לכך לקח אותו האהל ונטה לו מחוץ למחנה דהיינו לקבעה במחנה הערב רב להיות להם גם כן חלק בו · והוא מכוון למ״ש במדרש אבכיר הנ״ל דשני אהלים עשו וכו׳ · ואהל הדיברות היה מחוץ למחנה והיינו לפי עניית דעתי מה שכאן יקח משה את האהל ונטה לו מחוץ למחנה ולהיות שאותו האהל היה לדיברות שפיר קאמר והיה כל מבקש ה׳ יצא אל משה מחוץ למחנה · כי זה האהל שמחוץ למחנה היה מיוחד לדבר ה׳ שעל כן נקרא אהל הדיברו״ת וכנ״ל · אבל אהל השני שהיה משל ישראל לחודייהו ולא היה להערב רב חלק בו לא ניתן אלא בתוך המחנה המיוחדת לישראל לבד והוא נעשה לקרבנות · ובזה מבואר מה שאמר בסוף הפרשה ויכס הענן את אהל מו״עד וכבוד ה׳ מלא את המש׳כן דפתח באהל מועד וסיים במשכן ועוד דנראה נפל · וכן ולא יוכל משה אל אהל מועד כי שכן עליו הענן וכבוד ה׳ מלא את המשכן הלא דבר הוא · אמנם לדרכינו ניחא דהיו שם שני אוהלים ואותו שמחוץ למחנה שהיה לדיברות נקרא אהל מועד דוה השם קרא לו משה רבינו בסדר כי תשא במה שאמר ומשה יקח את האהל ונטה לו מחוץ למחנה וקרא לו אה״ל מוע״ד אבל זה שבתוך המחנה נקרא סתם משכן והוא היה לקרבנות ולפי שגדול כבוד אותו משכן שבתוך המחנה משל אותו שמחוץ למחנה · לכך אמר ויכס הענן את אהל מועד וכבוד ה׳ מלא את המשכן למדינו שעיקר הכבוד היה במשכן דהיינו השייך לישראל לחוד שהיה תמיד שם עדיר אבל אותו שמחוץ למחנה שנקרא אהל מועד לא היה רק לדיברות שנצטרך לדבר עם משה וקרא את משה לשם לדבר שם אתו וזהו מ״ש אח״כ ויקרא אל משה וידב״ר אליו מאה״ל מוע״ד היינו מאותו שמחוץ למחנה שהיה מיוחד לדיברות · ואפשר דו״ש ויקחו לי תרומה וגו׳ ועשו לי מקדש וגו׳ וכן תעשו דפתח בלשון נסת׳ כמ״ש ועשו משמע הם יעשוהו ולא משה ואח״כ וכן תעשו כלל גם משה עמהם · אכן לדרכינו רמז על שני המשכנות חדא ועשו לי מקדש היינו מה שיעשו הם מנדבה הראשונה בעודך עמדי ברקיע · וכן תעשו אח״כ משכן שני והיינו מה שהוגבה אחר כך מישראל לחודוי כשירד משה אל ישראל והיה עמהם וכמ״ש והם הביאו עו״ד נדבה וכנ״ל זהו הנרא׳ לפע״ד בענין שני משכנות הללו כפי משמעות מדרש אבכיר הנזכר ·

אכן

אכן מדרש ילקוט שהתחלנו בו נראה ממשמעו דשניהם נעשו לאחר שירד מן הרקיע ומ״מ נראה דגם זה המדרש מסכים שנחלקו אח״כ שני המשכנות והעמיד את אחד לקרבנות בתוך המחנה ואת השני מה שנעשה במותר לדיברו׳ העמיד מחוץ למחנה כיון שאינה אלא לעדות דהיינו לדיברות · ומה שלפ״ז היו צריכים שני משכנות יש ליתן טעם אחר ע״פ מה שאיתא בוהר פנחס ע׳ ת״ו על פסוק גדול יהיה כבוד הבית האחרון מן הראשון תרווייהו על בית המקדש של מעלה מעשה ידי הקב״ה נאמר · כי רצה להוריד להם אותו ב״ה מיד שיצאו ממצרי׳ והחטא גרם שלא וכו׳ אלא למעשה ידי אדם · ולמקדש הנזכר אכן מסכאין דבית ראשון ובית שני · יאחות לון הקב״ה לעתיד כחדא מלעיל׳ · בית ראשון באתכסיא ובית שני באתגליא · ההוא בית דליהוי באתגליא דאקרי בית שני אתחזי לכולא עלמא אומנותיה דהקב״ה חדווה שלים ורעותא דליבא בכל קיומא · וההוא בית ראשון באתכסיא אפתליק לעילא על גבוי דההוא דאתגלייא וכו׳ ועובדא דא הוה אתחזי למיהוי ברישא כד נפקו ממצרי׳ ואסתלק עד לבסוף יומין בפורקנא בתראה ע״כ · וא״כ אפשר עשו ישראל וכר לזה בשני משכנות הללו מעשה ידי אדם לזכור תמיד באותן שני מקדשות שהיה הקב״ה מבקש להוריד להם מעשה ידי הקב״ה ולא וכו אליהם עדיין עד לעתיד לבא ורומזים בשני משכנות הללו שמחכין ומצפין לזכות עוד לאותן שני מקדשות הנו״ל :

וכרי להבין למה אלו ב׳ מקדשות היו בזה האופן אחד בגלוי ואחד בסתר · אף כי אין לנו עסק בנסתרות אפשר ליתן טעם לזה מתקבל על הדע׳ לפי פשוטו דהנה השמים והארץ וכן המשכן שהיה תשלום וגמר מלאכת שמים וארץ וכדאיתא במדרש על פסוק ותשלום כל המלאכת שמים וארץ שניהם לא נבראו אלא על ציור התורה וכמ״ש בראשית ברא אלקים דהיינו התורה שנקרא ראשית דרכו והיא היתה כלי אומנתו של הקב״ה · וכן המשכן נקרא בשביל כן משכן העדו״ת לפי שנעשה ע״פ התורה שנקר׳ עדות וכמו שיתבאר · והנה מצינן דבריאת שמים וארץ היה ג״פ כפול דמלבד שמים וארץ של ע״הו נברא עוד שמים חדשים וארץ חדשה השייכים על לעתיד לבא · והיינו לפע״ד כי התורה יש בו נגלה ונסתר ונעשה מן הנגלה ארץ ושמים פשוטים ומן הנסתר שבה נעשו שמים וארץ נסתרים אשר עין לא ראתה אלקים וזולתך · ואם כן כה״ג נמי המקדשות שנעשו על ידי התורה היו על זה האופן אחת באתגליא מה שנעשה על ידי פשט התורה ואחת באתכסיא ע״י נסתר מן התורה · כי ענין המשכן היה עולם חדש ממש וכל מה שנעשה בשמים וארץ נעשה במשכן וכמבואר לעיל סדר תצוה ע״ש בשם מדרש אבכיר · וממילא מבואר משרו״ל יודע היה בצלאל לצרף אותיו׳ שנבראו בהם שמים וארץ וכו׳ כתיב הכא ואמלא אותו רוח חכמה וגו׳ וכתיב התם ה׳ בחכמ׳ יסד ארץ וגו׳ ע״ש · והוא מבואר לדרכינו לפי שמעשה המשכן היה ממש בריאת שמים וארץ וכמו ששמים וארץ ה׳ בחכמה יסד הארץ והיינו בחכמת התורה · כך כאן ואמלא אותו רוח חכמה וגו׳ וכבר הועתק מאמר הזוהר סדר ויקרא ראשון דמשכנא איהו אברין ושייפין כולהי סלקין לרזא דאדם בגוונא דפקודיי דאוריתא וכו׳ ע״ש · הרי להדיא דהמשכן נעשה ע״י התורה כמו שמים וארץ וכאמור · ובזה מבואר מדרש תנחומ׳ זה הסדר אלה פקודי וגו׳ וש״ה אלה תולדות שמי׳ וארץ ע״ש · והוא מבואר דמלמדינו דבמעשה המשכן נעשה בריאת שמים וארץ ממש :

ועפ״י זה מתיישב לן מ״ש כאן אלה פקודי וגו׳ עבו״דת הלוי״ם וגו׳ · וקשה מאד מה ענין עבוד׳ הלוי׳ כאן הרי לא נבחרו עדיין הלוי׳ להעבוד׳ דכאן לא בא אלא בסיפור מלאכת המשכן ולא נגמר עדיין ומכ״ש שלא הוקם עדיין ואנ״ל שלא בא לכלל עבוד׳ עדיין לגמרי ואם בא לספר מענייני העבוד׳ היה לו לגמור כל סדר העבוד׳ אבל הונח לנו כל ואת ע״פ מ״ש בזוה״ן סדר קרח וז״ל ועבד הלוי הוא את עבוד׳ אהל מועד · ת״ח כד בעי הקב״ה למיבר׳ עלמ׳ סליק ברעותי׳ קמי׳ וברא באורית׳ ובה אשתכלל הה״ד בהכינו שמי׳ שם אני וכתי׳ ואהי׳ אצלו אמון וכו׳ ת״ח לא אתקיי׳ עלמ׳ ולא אישתלי׳ עד ההו׳ שעת׳ דנפיק אדם בשלימוי דכול׳ ואיתקדש יומא וכו׳ בההו׳ שעת׳ דבעא יומ׳ לאתקדש׳ הוו נפקין רוחיהן דשידין לאתבר׳ גופ״דילהון ואיתקדש יומ׳ ולא אתבריאו ואשתאר עלמ׳ כמה דאתפני׳ ואתחסיר כיון דאיתקדש עלמי ויישראל אשתלימו בדרגיהון · ואישתכח ליו״א בסטר שמאלא כדין אשתלים ההוא פגימו דעלמא מסטר שמאלא וכדין כולא איתכליל ועלמא לא איתפגים · ובגין כן ועביד הלוי הוא · הוא אשלים לסטר שמאלא הוא אשלים לפגימו דעלמא ואפילו ההוא סיטרא דצפון דאשתאיר חסיר בעלמא כד ברא הקב״ה עלמ׳ ליואה בארונה אשלים לכולא מה בארונא בההוא מטולא דהוו נטלי במשכונא אשתלי׳ כל ההוא פגימו ע״כ מבואר להדיא שהעולם נברא על ידי התורה ולא נשלם כי רוח צפון עדיין היה פגים ע״י מזיקין ושדים ולא נשלם עד שהוקם המשכן ונבחרו הלוי׳ מסיטרא דשמאל לתקן אותו הרוח · ולפ״ז מבואר כן בכאן שאמר אל״ה פקודי המשכן אלה דייקא להורות שעכשיו במעשה המשכן נשלם תולדות שמים וארץ דכתיב בהו אלה תולדו׳ שמים וארץ וכנ״ל · ולא מבעיא אותן ג׳ רוחות שכבר נבראו אלא עוד נוסיף עליהם תיקון גם רוח רביעית דהיינו רוח צפון נתקן ע״י עבוד׳ הלוים · לו״א עבו״דת הלוי״ם ביד איתמר וגו׳ ר״ל שצד צפון מה שעדיין היה חסיר בבריאת שמים וארץ נגמר היום וכמ״ש ועביד הלוי הוא · הוא אשלים וכו׳ וכנו״ל · וממילא מבואר טעם תכופת הלוים לד׳ רוחות העולם וכן מתן דם על ד׳ קרנות המזבח להורות שעל ידם מתוקן ארבע רוחות העולם ·

זבוח תכפר להכין מלאך רו"ל בצלאל ע"ש הכמתו נקרא בשעה שא"ל לעשות את המשכן · א"ל לך אמור לבצלאל עשה לי פשכן ארון וכלים · הלך משה וא"ל עשה ארון כלים ומשכן · א"ל רבינו משה מנהגו של עולם אדם בונה בית ואח"כ עושה כלים · כלים שאני עושה להיכן אני נכנס א"ל הקב"ה עשה משכן ארון וכלים · א"ל בצל אל היית ודעת ע"כ · ועיין כזה רחטן סס · והוין כה מה רחה מסה לך ליה ודוקא נימר שנעשה מתוך שכחה וטעות · ועוד מה לו לנגלות להכיר תמר רבו לפי שם יאמר לו על ידי שכוח שמעל · ועוד וכי מה זו שאלה כלים שאני עושה היכן להניחן ותלת מאי הלא נס עכשיו שעשה משכן תחלה כדי לא הקימו עד שנה' החרון והכלים כולן והיו מוכיחים כך עד ניסן שהוקם לו כסדר · ועוד דמסתמא דעשה הוקם לנגלות ור"ל כיה נרוך לעשות המשכן תבלה · ונלמת פתח בחרון תבלה וכדמסתמא מתוך כתובים והמדרש ע"פ פעם ידיך יהיה וכו' ע"ש ·

נלפי פשוטן של הדברים לפשר נומר נוה נהעיר עוד דיקדק תמר מ"ש לתר לו לך לתמור לנגלות עם"ל משכן וכו' דהיינו שניהיה שיאמר לנגלות לעשות לא היה לו לומר עשה לי כיון שאיני עושה אלא לפי שהיה הפועל אינו יכול לומר לך תמור לך לנגלות יעשה לי דלשון עשה לי משמע דיהיה לנכחו ואם היה נומר לך יהיה לשון עשה לנגלות עשה לי וכו' שם יש לדקדק בתשובת נגלות למשה שתי לך הי"ל עשה להקב"ה עם"ש משכן וכו' לימה נדק לכאן כיון שאין משה פשוטה אינו היה שניך לעשות לנגלות שיעשה להקב"ה והי"ל שתי לך ר"ל הקב"ה תמור לנגלות ישראל כמ"ש להקב"ה ולכך לפשר לומר משה ולא לו משה ויקימו · ולכך לפשר כשנ לו משה ות"ל עשה לתרון כלים ומשכן כדי שם"ש כדר זה קנה קמת דמטי יכדר לכבי משה דהיינו תחרון כפני וכלי תחרון ולא הקרבני יכנס תד' רוסותיו וכשיבא משה להקימו יפנש נרחטן ויכנס משכן תבלה תן הקרסים של ד' רוסות ותא"כ יכדר כלים ותא"כ תחרון ותחילה מתקי ס ע"ם הקב"ה משכן תבלה ותא"כ תרון וכלים ע"י הקמתו · והנה נגלות נתבלה במושכל שלו הכין הלבנוני כמשמעו שהוא יעשה לת בכל כין עשייתו וכין הקמתו ותקריו ניה מתכונו של עולם · עד שכיון ראית וכמו שהניח משה והוא ס"ם לו שמת כך תמר לך הקב"ה עשה משכן תרון וכלים ר"ל שמת הקב"ה תמר לך שנם לתה הוא העוסק בתורה שע"י ועל ידך תיעשה המלאכה ועל תופן הל"ת ל' שתי עושה כיון שתחלת תלי דהיינו כלים תרון ומשכן ותתה לריך לעשות משכן תרון וכלים שמת כך תמר לך עם"ה וכו' דייקת דמשמע דשתה הוא בעושה וכתמור · והשיב לו ודאי כן הוא לנגל לא היית ודאי כך תמר לי הקב"ה ר"ל בלשון הל"ל לת' ל' הקב"ה ועל כן הכפתי לך כדי לקיים כוונה הל"ל · וכן כעשה נאמת שעשה נגלות

בתרון וכלים ומשה שהקימו הקים תבלה לת המשכן ותא"כ תרון וכלים : אמנם ע"פ דרכינו שהמשכן היה תדיון לעולם בתעתין · והתרון לעולם העליון · והכלים לעולם הנלנלים · יתכן לפרש תמר הנוכר קדוש לריך הנוכר ע"פ מה לתלנלים ג"פ וה"ה נתרחנים רמז דנ"פ נומ' הסתים נרת תבלה ותא"כ התרון תל' הסתים כתחי והתרון הכוס רנליו · וכ"פ לפשר תדס נוסח בעליוני קודם שנתה התתתונים תלת התרון נתרת תבלה · ור' יוחנן תמ' נשם רבנן לכריתה הסתים תבלה ונשכלול התרון תחלה · ות"כ נכתן ס"ל למשה דנעשייה יעשה נגלות תחלה מה שהוא כעליונים דהיינו התרון ותא"כ תשכן שהוא נגד התתתונים ותא"כ כשיקימו אותו שהוא לעומות שכלול העולם לו יעשה המשכן תבלה שהוא כנגד התתתונים ותא"כ תרון וכלים שהוא נגד עליונים תכל נגלות ר"ל מכונו של עולם וכו' כ"ל כל"כ כל כלים תדס נוסח העליונים וכו' משם דנם נשמי' תרון נמשה התרון תחלה · ומשה תמר לו שיטה תשרת כיה ותא"כ לו נגלות היינו ר"ל לתה תומר דברים הללו כלו תתה עומד נגל תל למעלה נשתים לו יש לו להקשות מתוקן לת כן מתה למשה נריך להכין הסדר · על כי מדרש קושי פסוק תכו מתתקים · היה קלסתו מלמעלה למשה לפי שהיה העליונים והשכינה שכיכתו נתתתונים והוא קלסה מלמעלה מהיה נדריגה התתתונה והוא עתיד להמלותה של מתתך ה' עליון ע"כ · ולכך תמר הקב"ה הוכיר השולחן מלמעלה · למעלה והתפיל נמשכן שהוא נגד עולם התתתון ותא"כ כלי' שהוא נגד עולם הנלנלים ותחר כך תרון שהוא נגד עולם העליון שהוא מרומה להמלותה מלמעלה למעלה · תכל כשנא משה התפיל נהיסוד תפני שהיה רוצה לכוון להוריד השכינה מלמעלה למשה · ונלנלו שלי שמת כך ת"ל הקב"ה ר"ל הרי לתה מכוון כמו שנ' לי עד שת"ל משה נגל תל תהיו ודאי כך ת"ל הקב"ה שהוא שלא כיון הכוונה נגל תל דהיינו נשעת שיעלו הנדרים תפני הקב"ה שהוא נגד עולם התתתון נריכי להסך ובן כשעה מלמעלה למטה שם שלין כן תמתו שהוא נגל עולם התתתון נריכי להסך ובן כשעה מלמעלה למטה ובכן ל' כמו שתמר משה, שבתפיל מלמעלה למטה וכנו"ל :

ואפשר לפי מה שכתבנו דמ"ש תלה פקודי דמו של תלה פקודות שתים נלרן וכו' מובן נ"כ מ"ש כאן עבודת הלו"ם ונו' דהוכיר כאן לת הכלים לפי שהם נגד עולם המלאכים · ולזה נריכים להקדים מדרש קונח כינקוט זה הסדר ול"ל · אמר הקב"ה למשה מעלה אני שבשבת שבט לוי · עשה ד' מעלות מעין הכבוד של מעלה הושיבן ביזנני כבוד שנ' לא ימיש עמוד הענן · עשה אותם דגלים כדגלי מרום · שבט יהודה במזרח ויששכר זבולן עמו · וכנגדן במרום טלה שור האומי' עם החמה במזרח משמשי' וכו' דגל ראובן בדרום שמעון וגד עמו · וכנגדן במרום סרטן אריה ובתולה משמשין עם החמה בדרום וכו' דגל אפרים במערב מנשה ובנימין עמו וכנגדן החמה במערב מאונים עקרב וקשת · דן בצפון אשר ונפתלי עמו וכנגדן החמה בצפון משמשה עם גדי דלי דגים · קרא אותם צבאות צבאות ה' וקרא אותם כוכבים והנכם היום ככוכבי השמי' והיכב שמותם משפחת הפרצ' משפחת הזרחי · עשה אותם מעלות מעררים משוררים לפניו ומשרתו לעבודתו שנ' לעמוד לפני ה' ולשרתו משה ואהרן ובניו חונים במזרח בין דגל יהודה לאהל מועד משה לדיברות ואהרן לקרבנו שניים להם בני קהת בדרום ומהו עבודתן כל כלי הקדשים ונומ' שלישים להם בני גרשון במערב ועבודתן יריעת עזים ונו' רביעי להם בני מררי ועבודתם הקרשים וגו' · וכדרך הגייתן כך נסיעתן ואהל מועד באמצע כאשר יחנו כן יסעו ע"כ · מכלל שתעבו הכתב סיס למעלה נעלות ס"ם המלאכים המשרתים לכסא הכבוד · ולמטה מהם תקנה הקטנה וכוכבים כתכלותם בהנהגת העולם ומולים · כך עשה ליסרל ל"כ שנתי יב נתנלים לתרבע רוחות העולם כנגד הנהגת העולם וכוכבים ול"כ מזלות ות"ם והנגם כיום ככוכבי הסעים ותיתן בסדרם ותנות"כם היום ככוכבי הסתים ור"ל דתניית' בדגליהם כסדר הכוכבים למעלה · ולמעלה מהם עוק כסוד לכנט עלוי ועשה לותם ג' כיתרבע תקיפי לתרבע רוחות שיהיו מסוררים לכניו כנגד נשמות ס' של מעלה שמשמשים לכסא הכבוד וכן הכוכבים נקדושים תלתים כש"ם תורת תתות ונו' כי מלאך ס' נשיות הוא והתרון נתמנע נגד עולם העליון מפה · ומזו לפשר תלה פקודי ס"ם תלה פקודי בני ישרל תשר פוקד ע"ם מפה נו' והוא נגד עולם הכוכבים ותא"כ מפון כעבודת · סוכו נגד עולם העליון ותא"כ פנותת עלוי"ס ונו' נגד עולם המלאכים :

ומעתה לפשר להכין מ"ם נכנלנל בן ונו' למשה יהוד"ה ותתו להליבב ונו' למשה ד"ן · ומשה תלך מה מלמדינו נזה ולמה יסם אותם לפשר סיכוסי סנם דתקב"ה נוה' נפי שכני הלנו הוא תריב יהוד' נוה תריב · דן נור תריב יונק · וידוע מה שתמרו רבינו ז"ל מפה וכו נת דמות תריב וכן נת דמות תריב המוכן לנקל הקרבנות ותם נאו רכן כלנב וכו' · ולכך לפשר נשר מפה מכני סנסיס הנלו שנקרשים תריב כדי להגניר כח התריב על המוכן לנקל הקרבנו : אמנם נריכים להקדים תבלה מדרש סופר טוב לומתק לעיל סדר תנוה ·

שבשעה שא"ל למשה ואתה הקרב אליך את אהרן וכו' אמר לו אמנה משבט ראובן א"ל לא אשית לנגד עיני דבר בליעל · אבר ליה אמנה משבט שמעון אכד ליה עשה שטים שנאת · וכו' אמר ליה ונמנה משבט דן אמר ליה לבב עיקש ונו' וכו' · נימנה משבט יוסף אמר ליה מלשני בסתר ונו' וכו' · גבה עיני ונו' וכו' · נימנה משבט טלה שור האומי' בסתר ונו' וכו' · ואלא כמי נימנה אמר ליה משבטך שנא"ל עיני בנאמני הארץ ונו' ע"כ ·

וכנר הועתק הנוסח לשון המדרש סס ופירושו כפי נוסח דרוש הדוח עיין שלין · ובמשיו ירחה לכע"ד נכפשוטו מה שכרחה לי עיקר דמתחלה נת משה על סדר התולד' דמן קדושי לפניך כנוד להקדים קדשים קודי' כי משה כניר דמתח שכו תומ' לו למה כ"ל ולא תמר לו תיה תתך כ"ל דמי לנו נדול משה תלת ס"ל דלין טולכי תלת תמר הנוסח הקודם נתולדה ולכך שלל תפלה על רחון ותא"כ על משכן ונדם כל ג' מטעם הנזכר · ושוב לא תשיל על שכח לוי שמעתה תשב משה דודאי יש להק"ם פירוש טעם הכתוב שלא נמנו כ"ל משבט לוי לא היה כיה נתחברי למנו משבט לוי לא היה כדי לנשיאו למנו את ס"ם משבט לוי ולהניח אותו כיון דאין משבטו נדול ממנו כי לא ידע משה עדיין שהקדוש ברוך הוא נותן הכתוב ולכך בהקדם תעשה לו משה שיש לפרש נוה דכיון שאין הק"ב נותן הכתוב בהדר התולדה · נם אימי רוצה לומר משבט לוי שיש לו קדימה בתולדה בשבטי לאחר ראובן ושמעון שנולדו תשעה חדשים כ"ל וידע נ"כ שאין סוף סיכה לנל לוי לניזה חשך להיות לת שבטו כמו כאיך תרתי כי לא ידע משה סוף סיכה לשבטו ותחדש ידע מעלותן שנדיקים היו ותתך כך סכיר משה דודאי דמן הקדוש ברוך הוא ליך לאחר כדר הדגלים משעה שתיתת נוסר נרחטן דף ט"ו ו' ל' · תניין היסוד היה מכלך על פני כל מערב ועל פני כל נפון · תכל יוכל נמערב שהיה פני לאה וכו' · ת"ח כדרך דהנלים כדי' הוא כאדנית המדבנת דעולה דתיקף תשכנת · יהודה ודשמיכין ליה נמזרח וכו' · לאפרים ומנשה ובנימין נמערב ראובן ודשמיכין ליה נדרום ן והשמיכין ליה נפון · ת"ח כתיב נהוות נדיק · פירש ניוסף נקרא נדיק יסוד עולם · והוא נשר לת בני נלהם ותת בני זלפה וכתיב בנני לאה וניצחו לאותו · וכ"כ תניין הלי יסוד היה מכלך על פני כל המערב · תקח

סדר ויקרא

במדרש

רבה סדר צו ואת תורת השלמים · וש"ה אשמע מה ידבר האל ה' כי ידבר שלום אל עמו · אמרו א"ה לבלעם למה אמר הק"בה לישראל שיביאו לו קרבנות ולנו לא אמר · א"ל בלעם הקרבנות אינם שלום אלא למי שקיבל ההורה שהם כתובים בתורה צריך שיקרים קרבן ואתם מתחלת פסלתם אותה ועכשיו אתם מבקשי להקריב קרבן מי שקבלה הוא מקריב שנאמר ה' עוז לעמו יתן ה' יתן יברך את עמו בשלום לכך נאמר כי ידבר שלום אל עמו וגו' · ויש לדקדק מה ראו תורות השלום להסדר תחלה דוקא ולמה נסמכה פרשת קרבנות לפרשת נדרים ונדבות · ואפשר לומר שלפי שהיה לו לומר לישראל בתחלת הקרבנות שיביאו קרבנותיהם בשלמים · לכך סמכה פרשת נדרים ונדבות שהם בכלל שלמים · ועוד ל

לפי שהי מקריב הקורבן שהם כפרונים בה ר"ל דישראל שקבלו התורה והמיו עליהם שפיר עושים קרבנות לאחר קבלת התורה והם נפש רוח לבני שלחתי ועשה רבני שהרי קבלו כל נזירותי מתשלם ועד כוף ומזה הטעם נראה לפע"ד נכונה על הקרבנות לאחר קבלת התורה · לכך לתם בפלתם התורה וכו' ר"ל שלח רציתם לקבל גזירתי ח"ב דבר זה כדאי לבזותם הקרבנות שהם שנהם נודמ"קים נזירתי וכו"ל שהרי לא רצו לעשות נפת רוש לפני :

ובזה מבואר מ"ש במדרש דבה זה בסדר · הכ"ד בגן יקיר לי לאפרים כי מידי דברי בו וכו' · לאחר שהם לפני הקב"ה רב"ש מכל שבעים לומות לויתוניטו שים לך בעולם אין לאחם מעוני שלח על ישראל בו אח בני ישראל על בני ישראל לאחר על בני ישראל וכו' · ר"ל שהם דבוקים לי שב"י בלאחר יחבק בלאחר על שתני לים בן הדבקתי לי את בני ישראל · לאחר ר"ח וכו' שהם המליכוני בחלם על ים ואמרו ה' ימלוך לעולם ועד · לאחר רבי נרביה וכו' שבני שקבלו מלכותו ואמרו נעשה כל אשר דיבר ה' נעשה ונשמע ע"ש · וכבר נדרנו ליה נשדר דלשון עיין עליו ולא נרוש ממנו בלשון שלא לקיבוץ קנית לייעב מה שהם שלחי רשעים שבה רציתו בזה על ישראל ולא על שאר שבעים האומות שם רצונו על כלל התורה לשם לא ניתנה לא"י · הרי נאמת קודם מתן תורה שלה מתיעון לא"ל ונו' שנקיט שהם שקבלוה ולא רצו וכבלוה וכמבואר נ"כ במדרש ועוד דא"כ היה לו לשתה לשתול שלה זו מיד בשלמת שלימותו נשדר קודם קבלת התורה כדרך כלל על מתן התורה כולה ליישראל דוקא ולא לא"ה · לכך שתה שבדש ע"ש מ' את בני ישראל דבר אל בני ישראל וכו' שב לאחר קבלת התורה שהם המליכוני היה על דבר מדעתי · ועוד י"ל שה מוכיח רבי נרביה על ר"ח שלומי שהם המליכוני על הים וכו' והוא לומר שהם המליכוני ואמרו נעשה ונשמע · לכן לדרכינו לפשר לומר דדוקא על בסר ב"ב כשבא לנוות את ישראל על דבר הקרבנות וכניר שה שהעשה הקרבנות הוא מהתנגן מקרבנו של בא דע"ז וה לאחר היא כיח"ש ע"ש בא וכו' ול"ב כיון שכל שבעים לומות יעלו בן בא שהקריב לותו קרבן לפרסון · ול"ב כולם רלוים לקרבנות להפוך בא מלך חניפה בא ולמה אין לאחם שכויני כזה שלח על ישראל · והנה לדעת ת"ק טעם הקרבן הוא על שם קירוב ודיבוק השמו מוכיח שלין שבקרבן קרבן לשון קורבה להודות דשמוש דישראל דבוקים בו על ידי קדבנות שלהו שבי"ב הקרבה שורה נאוכן ניתוך כל אחד ואחד כשם רוב מ"ח ב"ח דרחוק ה' מרשעים לכך לא נשמעו עליו שלח ישראל · ור"ח ס"ל נשעם הקרבנות שהקב"ה מרלה בזה היבה יתירה וחילק בזה לישראל כלומר הם מכבדים אותו בלכילה ושתיה · והוא מבואר על פי מ"ש בזוהר פרה פנחס · ר"ש הוי חזיל לשמדרינהו בפנא בו שלימו · ול"ל נמה שעיק הקרבנות ול"ל בקרבנות · ואמר מלה שתיתין מסמך וכו' שתיתא שלימו · עלמא דאתי ליה היא לכילה ושתיה אלא כתיב בחתי לנבי לפותי כלה לכלתי יערי עם דבשי שתיתי יינו עבו · אר"ש כשם שבינו שבין הקב"ה לב"י ומשלוח דרשיתא דרשים להו שבי מונדיש מפה דכוי עביד ואמ"נ דלאו מורשים בתיכלא ובמשתא בנין דשיתא לכיל ושתה וכו' ע"ש · הרי להדיא דאיכו אלא קרבת שיבה ואין שם שום לכילה ושתיה רק חלוקת כבוד · וזהו שפסר דשם ר"ח משום שישראל שלקבלו בכוד על הים ואמרו ה' ימלוך לעולם ועד לכך אור ומשך להם כבוד זה שבעין קרבנות שמראה להם שיבה וכבוד גדול בלאו לוכל ושתה שמראה להם נלומות דלאחרית בקרבן הר בימי משוש דשם ירדה שכלה לא"ה עליו כשפר"ז · לאחר רבי נרביה ס"ל שטעם הקרבנות שבקרבן כיפוי שלאחרתי ונעשה רבוני דר"ל שמקבלים מלכותו ונזירותיו של הקב"ה וכנ"ל · וא"כ ישראל שקבלו התורה שים בה נזירות ומנות הקב"ה עליהם ואמרו על אשר דיבר ה' נעשה ונשמע שפיר יכו"ש לקיים הכוונה שבקרבנות שמורה נ"כ על שאחרתי ונעשה רבוני · לאחר ר"ח שבשלו התורה ולא רצו לקבל לאחריתו וניוויו אלא רצו לעשות לו בית דיש ואין יקריבו קרבנות להיות לריח נ' קוח ע"ש שאחרתי ונעשה רבוני שהוא סיבך ואת ולכך לא ניתנו אלא ליישראל ולאמור :

אמנם יש לייעב זה במדרש על אומן לאחרת בהקדים מד"ר זה בסדר · א"ר חמא משל לשלטון שנכנס לכרינהה ועמו כתות כיהות של לסטים · אמר א' לחבירו מאי דהיל הדין שליטא · א"ל הדא פסטמא דילך טבא ולית את רחיל מינה · כך כיון ששמעו ישראל פרשת הקרבנות נתיראו · א"ל משה התעסקו בתורה ואין אתם מתיראים מכל אלה הה"ד זאת התורה לעולה וגו' וכו' ע"ש בילקוט פ' צו · ולכאורה קשה מאד נשה דומה הכשל למשל נאיין כתות של לסטים שרלו עד שבעיי"ו מהם דבר כוזב לא שייכא כלל בעסק הקרבנות · ועוד קלין על ידי עסק התורה הם ניצולים מן אותן הלסטים · לכך לפשר כיון ל"ש בזוהר פנחס ול"ל את קרבני לאחי לאחי ענו"פ · ר' יצחק לאחר בקרבנות לית עסן ולית ריח ולית כיפוי · עסן לימון מלרי דרונוח דכתיב כי לו יעסן לף ה' ונו' לימון לית בהבין מן עסן ועסן דרונוח בשוטח הוח וכו' ע"ש · ול"ב ישראל היו מדאגין ומתיראי בשעשו פרשת הקרבנו שניים לפרסם טעם הקרבנות שבאים לכפר בזה מלרי דרונוח וכם נשמע מה שרלו מם שלמך את לסטים וכו' · כך רלו שלאחר בא הקב"ה ליכנות מן אותן הקרבנות לית עמו נס מלרי דרונוח ליכנות מהם ומזה כתיירלו ואמרו מי יוכל לעמוד לבנך הלו · ולאך לפשר להשתיקן ע"י הקרבנות · ומשה ס"ל אל תיירלו השמשקו לתורה ואין לאחם וכו' לאחר לפשר דמו לאחם בוא על מדרש בוזה נוסף מה שלתיה

ק"כ יש לו לעשה לינו יכול להיות במקום לחם הרשות שלא נקרא לחם לגלוי מקום לפתחו • ומיהו לעשה דבינו שכיוון לו שיכרת מלפתחו מפר הרשות שיכנר פמו בכל שעה כתרומת מן הכהונה ולחם הפנים לפעלה לפוד וע"כ אמר כאן ויקר' ת' ויכיר וכ"ל והו הכרחה לפע"ד לומר כוה בדרך אפשרי לא להקלים הדברים ולפ שניתי לתי תלין משנתי ו"ה הטוב יכפר בעדינו :

אמנם עוד לפשר לומר שלפר מלא לחם כלן נהקדים :

מאבר רז"ל שלפרו לעפ"י שניתנה התורה נפיני לא נפנפו עליה עד שניתנה נתורה נהל מועד לפלך וכו' ע"ש • וים לדקדק נמה כן לא נפנפו על התורה ב"ש לאמר שהוקש למשכן ולי אפשר דמתפלה נאמר אלכני ולא יקיש לך בלשון יחיד ובכאן פוך ול"ל בלשון רבים ויש לומר מה שלפ ליתן להם פרשת הקרוטים שכל עפרת הדיבורות כלולים בה ופס שלפרו בל' רבים קשה דלא היה לו לאלתלות בעניין נהל מועד • ויש לפש לומר ע"פ מפרו"ל נמדר' נשם פי"כ לפרישן עשה לו הפלך זה משכן • אר"ע משום ריב"ם משל למ"ל למלך שכיי לו נת ויכי לוהב אות' יותר מלכיי כל ומן שנתו קטן היה מדב עמה בפרהס' ולא לותב אותם נפנר היה מדבר עמה כיון שהגדילה ונפת ליכי פיפנים לאמר למלך ון ונכנוה של נתי אלא עשו לה פלטולין וכו' • כך כשראלה הקטן את ישראל נמדבי היו נפרי שב כי נער ישראל ואוהביהו ולא לותם על כיה היה מדבר עמה וכו' ולא לותם נסיבי היה מדבר עמה וכו' • וכיון שקבל את התורה ונעשו לותב עליה ולמרו כל אשר דיבר ה' נעשה ונשמע אמר ק"נ לין שבאן של נבי שלפי' מדבר עמה נפרהסיא אלא עשו לי משכן וכו' ע"ש • הכי דעד שלא קוקם המשכן עדיין נקראו נער וירוש מדבר"ל נמדבר כי תשא כפוקד ויפל משה ונו' שבא משה דבינו להלין עליהם זה נוסף דב"ש עדיין נער הוא דכתיב נער ישראל ואוהבהו וכו' ע"ש וכיינו דוקא כל זמן שלא נעשה המשכן שהקוקם למשכן ולא נבא לדור עמהם נפרהסי לקודות נכבר יצאו מכלל קטנות ונפרות וכניהו סיבי' שבנדולו לכך כיתנית התורה נהל מועד לומר שמעכשיו ילמם לומם עליה וזוב לין לכם אמלא הב"ל ומשפה לתם נעבדי עליה' לם עבדתם עליה ושפיר קאמרי ר"ל דמתנשית נהל מועד הם נעבדים עליה דכל תלוי נהל מועד ולכאו :

אמנם לפע"ד נעשה שלא היה לאלתינו לומר נעשה ונשמע אמא שלא לקלך שראל ע"כ ונכר נוסו היה קפלי דקפלי ונפרי דנפרלי דמי לא ידע זוב הוא נלא זה ל"ש שלינו נלא שלא נם מנוכה ומכושר הדבר ומעשה לפר לא יעשה הוא • לפל לכפר ל"ת לפר ישראל קרי ימו נעשה לנשמע שלא לפרו נשמע ונעשה הוא הדברים לנלפיהם טפי על מפש"ה הפל דלם היו אומרי נשמע ונעשה היה נשמע שלא קבלו את התורה לעשות לותה ולקיים לותה עד שישמעו תפלה לכל התורה ולא יקבלוה כמעשה וכל ומן שלא שמעו כל התורה לינם מקבלי לותה לא כן בכשיו שלפרו כל לפר דיבר ה' נעשה ונשמע מיד מה שכתב דיבר ה' כנון ו' מנוע נכי נא וכן כל העפרת הדברים נעשה מיד ועוד נשמע שלפר התורה כשיוב משה את דברי העם ואת כל המשפטים ויען כל העם קול אחד ונו' ומ"ש לין לם תירץ על העגל שנשמו לכל לם היו אומרים נשמע ונעשה לו היו יכולים לתקבל להכוונה לומר שמתפלה נשמע כל התורה ממשה רבינו ולם"כ נקבל לותה נמעשה • וכוה מיושב מה שקשה נמעשה עוד נמאמר כל"ל דלם ישראל לא נעבדו על התורה עד שניתנת נהל מועד ל"כ למה נעבדו על העגל מקודם לכן שלא נתנה עליה עד שניתנה עליה כל' וכו' היינו על כל התורה • לפל על עון ע"ו כתב הכלוב על עבדם נמעשה נאמרם כל לפר דיבר ה' נעשה ונשמע מיד מה שלא נשמע שלא התורה נעשה לפר דיבר ה' • וכוה מיושב מ"ש שלא שלפו לתם עתנו ונו' ונשמעו ועשינו ונו' דמשמע נשמע תפלה ולם"כ נעשה ולכאו היו בותרים מ"ש נעשה ונשמע שלפי מ"ש נעשה ונשמע היינו על מה שכתב דיבר ה' דהיינו עפרת הדיבות וכמו שדייקו כל כל לפר דיב"ר ה' ונו' לפל מ"ש לעשה לנר לתה עתנו היינו כל התורה כולו ועל זה לא לפרו ונשמעו ונעשינו ו"ש שם הטינו את כל לפר לנרו כל לדיקת נין מה שמתפלה לפרו נעשה ונשמע • ונין שכשיו שלפרו נשמע ונעשה מתפלים יפה ע"ד הנ"ל • ומיהו מיושב למה לא נאמרו עד שניתנת נהל מועד שכשנתנה נתורה ולם"כ היו מקנלים לותה נמעשה • ע"ש כאה היה לאלתינו לומר נעשה ונשמע היינו להקדים נעשה לנשמע שמא שלה לאלקין ישראל דנשלמה לם היו לומרים נשמע ונעשה היה להם לתרץ נם על ע"ו ולומר שלא קבלוה מיד • לפל מה שהקדימו נעשה לנשמע לין להם טענה :

והאמנם לייפב לפל נרגיל מה שהערנו נסמוך שם שהוכיר כאן תוקר לחם דוקא ולא שם חיים • יתנאר לן טעם לפר לפה"ל נאמרו על התורה עד שהוקש המשכן דכתר נתנאר לעיל כדר כי תשא נציווי מדבר דבים קשים עלי שלו ל"ה וכו' לומר שמשה נפיני וכו' דטעם שלא הוקש המשכן עד ד"ק ניכן לעפ"י שכתר נעשר מלאכתו וכ"ה נכללו הוא משום דהמשכן היו דומים לשוש שכיון לים לאלתינו דמ"ם לפרישן עשה לו הפלך ונו' • והשכיון הוא ע"פ מ"ש רז"ל לנוקפים לנקולה י"ג שלם משה שתנשה וכו' • וכן הק"ב בניכול שנא

בידוע דמי שמחר הכרית נקרא נדיב · הנדיבים דייקא דמשתף ישראל במשכו
לפי שכתב לו דמלאכי שמכתב לו בתיקים לפי בניו של אהרון הרי כלפי הפשטן

נין לענין הסמיכה וכין לענין הדורות ולא ספרי הכתובים להדדי :

אבן עזר י"ל בכלל המדרש מה שסיכר נ' דרשות וז"ל הכיונים נראו לאהרן תלו

בלוים · ר"ש תלו הכוהנים וכו' ר"ל תלו המלכים וכו' ונכוהני דיתיב
להו ולבניו ונכללו שלשתן נמ"ש הכיונים נראו לאהרן דוכרון שלשתן שלו לפניו
והכיון קוד ע"פ מ"ש במדרש סדר קדושים · לפי ר' יוחן כתיב ואתה תרום וגו'
רומתך לפי שכוהנים נעשו לו · כתיב כהוכה לאהרן לשולם נדרית מלא היה ·
מלכות לדוד לשולם שכ' שלח לכם להעת כי תלכי ישראל כתן במלכה וגו' ·
קדושה ליסראל לשולם שכ' קדושים תהיו ע"כ · ואתרינו נוה דמתפלה כשרפה ליתן
התורה ליסראל הכתיבן על שלשתן וכמ"ש לפי רחיתם לפי עדיתי למנרים וגו'
עד ולפי תהיו לי ממלכת כהני"ם וגוי קד"ם וגו' דרמז להם שלשה מעלות הללו
נלפון שעל דעת כן הניחיה מתנרים ליתן להם ג' מעלות הללו · והנה משה
רבינו לוכות בכוהנה מלכות · וכמ"ש הכני לכהונה שכני למלכות והק"ב ת"ל שתיהו
משעל לפני מעלות הללו תלה לקדושה וכמ"ש לו לא תקדב הלוים וגו' כי המקום
שכר לתה עומד עליו לתמיד קד"ם הודיעו לו שלאותה הקטפקה שהנטיחן על
קדושה הם לו שלך לכל לא ניתן אתם · ומשכר שהנטיחן על ג' מעלות הללו
ת"ם מ"ם הניכנים נראו לאהרן וכו' דמ"ם מה לתת עושים בין הטתלים וכו' · הנכנים
נראו לאהרן תלו הלוים ר"ל אתת הלוים הקדם"תי לי וכמ"ש ואיכר את נכי לוי מתם
הניכוך מן הטתלים הללו וכמ"ש למשה כי התקום תשר לתת עומד עליו לתמת קדם
הוא דהיינו הלוים יקריתו ע"ש משה היא שם שהיה שתניא לידי קדושה כיון שתלכו
ר"ל · ותח"כ תומר הניכנים נראו לאהרן תלו המלכים היינו הקטפקה הטלישית שכ"ל :

ובזה לפשר לשכר מדרש רבה כדר נא ה' המוקם הזה לכם · הה"ד יפרח
בימיו צדיק ורב שלום יער בלי ירח · עד שלא הוציאם הק"בה
ממצרים ברמז הודיע להם שאין המלכות באה להם יער שלשים דור ·
הלבנה בראשון של ניסן כתהלת כל שהיא הולכת מאירה יער ט"ו ימים
ודמקום שלא מהמלא · מט"ו יער ל' אור שלה חסיר · בשלשים אינה
נראות כלל כך ישראל ט"ו דור מן אברהם ויער שלמה · אברהם ההחיל
להאיר שנ' העיר ממזרח וגו' · בא יצחק אף הוא האיר שנ' אור זרוע
לצדיק · בא יעקב והוסיף אור שנ' והיה אור ישראל לאש · ואחר כך
יהודה פרץ הצרון רם עמינדב נחשון שלמון בועז עובד ישי דוד כון שבא
שלמה נתמלא דיסקופ של לבנה שנ' וישב שלמה על כסא ה' למלך וכו'
ומשם ואילך התחילו המלכים פוחתין והולכים · רחבעם אביה אסא
יהושפט יהורם אחזיה יואש אמציה עזזיה יותם אחז יחוקיה מנשה אמון
יאשיהו יהויקם כיון שעמד צדקיהו כתיב ואת עיני צדקיה עור חסיר אור
של לבנה וכל אותן השנים אע"פי שהיו ישראל למקום שנ' ישאו הרים שלום
מתפללים עליהם ועושים שלום בין ישראל למקום שנ' ישאו הרים שלום
לעם ואין הרים אלא אבות שנ' שמעו הרים ריב ה' ועד מתי היו האבות
מתפללים עליהם עד שאבד צדקיהו את עיניו וחרב ב"ה שנאמר ורב שלום
עד בלי ירח עד ל' דור שהיו לישראל מן המלכות ע"כ · והקושיא גדולה
ויעצומה ביה החשבון דקחשב מן רחבעם ואילך שבעה עשר ואנו אין צריכים
אלא חמשה עשר · ואם כתמר דעוזיה יותם קמשב להו לפי משום
דעוזיה נפיין נקרא מת כמ"ש ויחת עוזיה ויהיה במדרש משום מצורעת ונפיין
נקרא מת ונפיין מלך בנו יותם ונמנא לה כאן לפשבון רק ט"ו · ומתילת היה לפשר
לומר ניסוד קומיה וו ע"כ מ"ש במדרש הוכח נילקוט סדר לת פסוק הזה
סיתן נקת ו"ל · רשב"ל לתמר כל פורש שהוא נוליך מן ו' שעות ולמטה יש כת בעין
לרחותו מן ו' שעות ולמעלה אין כת בעין לרחותו ואותו הפורש שתמר הק"בה
לפשב נוליך מו' שעות ולמעלה והרחוהו הק"בה נתמנע הפורש הזה · רב אחא
בשם רבי שב"ל אתר שכם סיכלו ישראל מתנרים היו פורשי תפוקה ומפרי תפוקה
שתן ע"כ · ולפשר משום דקמיה להו מתי יחורם הזה דקלתר ותירן כל אתר
לפי דרכו דמפני שהיה נו סיכוי לכך לתר הזה · ונוסף נרחה לפי ע"ד לדייק
בפסוק מ"ש וירבר ה' אל משה ואל אהרן ונוסף · הפורש הזה לכם לשם פרשם
דשמעון הזה לכם לפרשי דמה שהשנה שתתנ הפרש הזה אותו כיתי חרש
שנות הפשב הזה לפשר עפ"י מ"ש במדרש הוכח נילקוט כהעלותך על פסוק זה
לאהך כ"ש תל תרכי וגו' · ל"ל לאהך הזה הפשב ואהרן לבנה בלוט כר מכני בפוקם
פשב ולבנה וכו' כרי להדיית דמשב היה הפשב ואהרן הלבנה וידוע משר"ל על פסוק
הזה לאהרן ומשה הזה משב ואהרן מלשר שמקולים היו וכו' ע"כ ואח"כ לפשר על
כן אלו היו יתי פורש הלבנו' שיש ליתי פורש הפשב שהיה שתלת שליתת
לומר שמכיתם פורש · ומה לפשר וידבר ה' אל משה ואל אהרן הפורש הזה לכם ר"ל
פיקח הפורש לכם ורמז לכם שכיכם כי פיש לתת לו · כלל העולה ניאותו פורש
היה הזה לפורש הפשב וידוע פיתי פורש הפשב הם ב"ש יוס · ואם כן לפי פיטת
מדרש הנזכר שרמז כאן על מכין מלכים של ישראל לפשר דייק להם גם כן בשתרו
הפו"ם הזה לכם וגו' לפורש הפשב הזה שהוא בשתנה ישתלר שדשי השנה פיש בו ל"ל
יפיש כיתי שלש הפשב הזה שהוא לכם פיתן על המלכים שג"כ יפיו לו ל"ל כן היה לפשר

לפרש לשום היכוון · לשמש הנרלה עיקר לפש"ר דייקא ויהו"ה ויהו"ה היכם
נפשנים במכין הט"ו שרמז על פשיטת הלבנה ולא הוכירן רק ע"פ סדר המלכים
לפל לענין פשיטת הלבנה היכם נכלל מטעם שיתבאר · וכן מוהר סדר יתרו
הפשים לפניה ולא נתו לפשנון כלל ע"ש · ובפל מתנות כהון נפרושו על הדרוש
תמה על הסרלה למה הפשיטן · לפל לפש"ר ת"ש הנא בשמתך היך קפשב בפל
המדרש לשכח ויהושפט יתם ויפוקי כפל חותן שכפשתו והלכו ונדמו לפשב הלבנה
והלא נדיקי נמורים היו ולא סרו מדרך דוד המלך יתן ושלמה כתו שמעשיך הלבתה
על מעשיהם · ולא הדבר פשוט דלתו לענין מעשים קלשר שפחתו ולא לענין
הפלישה ותוקף מלכותם כי הנה שלשה המלך יפב על כפש ה' ויהו ישראל כלם
תפת יד משל"ך לפ"כ כיתי דשבטא נגו התחיל מלכותו להיות פוסקת נמה שלא
מלך רק על יהודה ובנימין · לפל עשרת השבטים נשרו להם מלך נפני עצמם
וכן כל המלכים הנלוים לשרין ויהויקים עפ"י משר"ל כתכבת מנלה ז"ל ולך שלקים וגו' לל
תולדה הכניסה ובמקום דקלי ירמיה היכי מכנלה ליה וכו' ר' יוחנן לשר יהויכו
הוה ולא הוה התם שהלך להפזר לת השבטים · ומ"ל דהדרי דכתיב כי המוכר
לל המכר לא יפוב · לפש יוכל בפל ובניה מתבנה עלין שיבטל שלא מלשר שיהויכו
כן לתון מלך עליהם · ר' נחמן לשר מהכא לם יהודה שת קניר לך כשובי לת שנות
עמי ע"כ · שרי להדיח מפורש דביתי יהויקים תורו עשרת השבטים תשת יהו ומתילת
יהויקים ולשרין יהויקים תלכו שניהם על כל ישראל כמו ביתי דוד ושלשה ולך כשבב
לותם נתוך לותן שפחתו ונרמו לשטרין הלבנה דהיינו מפשת שנתלקו מלכו ישראל
ביתיהם והרי ביתי תלו לך נפלקו ולא קפשב לותם נם במדרש רבתי הכ"ל כ"ל
ע"פ הסדר המלכים ולא לענין הפפת · לפל לותן ה"ל קפשב לפני תלו שניס
וכן נדקיה שנשלה הכל לשתר לכל מידו ונכשתת עיניו לנשרי היו דיתיון לט' ויתי
כפיתת הלבנה ולשמר · כן היה נרלה לפש"ר ביטול קושיה זו · ונפזר לענייני
לענין הפרשה :

רבמדרש רבתי ליתן נשם שנת תני לוי ל' תעידנא על שתים ואחד
יהודי לו נני לו שנך שפשה שלשר בסוף ושתם לותו על
ירך נמוסף לפני ה' הק"ב ווכר לו שקידת יצחק וכו' ע"ש · וי"ל לתה זכות יש
לנכרי זה לל שקידת יצחק ונתלמת בעיקר שמנין תה שסיים בסוף ושתם לותו על
ירך נסוגה לל מעשה העקידה עד שנזכירו לותו בסוף ווכר למעשה בעקידה
לפשר לומר דטעם שחיטתו נלפון דיקא הוא להכניע מדה"ד לפר בשחילת לנד
לפון ומזכירים זכות העקידה שנלותו מעשה בשקדו כל בעלי דיניס לפני נעלי
קרפים דסור בעקר לפני לריה נדרש לפני היכל מלים לפני נדק וכדיתת
נספר מלחמות ה' ת"ל קר תני מעשים · לפל זה קשה מה שייכית יש לנו לזה
העניין ונהי דר"ל לפר ל' לפרו לרפה קשיא למה נשתחיני יתנרש זה · לפן לפשר
לומר עם מ"ש משר"ל נשעה שעקד לפרהם לת יצחק נמו תיקן להם שני כנסיס לפר
בעקר ולא נעשרו ונלפו לפשה ג"כ למה תיקן להם שניס ודי נלפר כיון שלל לפר
לקריב יצחק · ועוד למה קנע להם ושניס לפו לפר בעקר ולפר נשרב ולא נלו
תיקן נעת לפר · לפל לפשר"ל שניהו שניס לפר כנגד יעקב נמו ולותו כוקנע
בעקר ולפר כנגד עשו נמו ולותו כוקנע נשרב · והוה ע"פ מדרש ויהי ערב זה
עשו ויהי בקר זה יעקב וכו' והוסיף לריל סדר נרלשת · ושפשה תיקן נם
לעשות פקנה זו כי נלותו מעשה היו נם עשו נכח יעקב כמו יעקב שלשיין לל
כולדו והיו עדיין נכפו לכך יש נם לעשו וכיון נו · ונזה לפשר לי"פ מ"ש יהוקלל
סיתן מ"ו בעין קרנות על ערתיד ושפו לת הכבש ולת המנחה ולת הסמן
בעקר עולת תמיד · וכתב הרד"ק וקרבן הערב לא זכר נרלה שלא יעשה לעתיד
שלא עולת הבקר ע"כ · וי"ל למה נאמת כן למה לע"ל לא יקריבו לותו על ערב הלא
דכר הוא · תמכם לדרכינו ת"ם דכיון שלותו של ערב הוא נלד עשו וכ"ל ומלפר
שלע"ל יהיה עשו כדפה תן הקדוש לנמרי וכדילתיה בגמרת דמסכת ע"ז שלעתיד
מלכות הרשעה מנקש להניח שי למלך המשיח והק"בה ת"ל נער אית הכא וכו' ע"ש
לכך נדפה קרבנו ולא יהיה לו וכרון נלותו תקדם שלע"ל שיבנה ב"ק תמן :

ובמדרש רבה זה הסדר ר' תנחו פתח יסובו יושבו נגלו תלו הנרים שנתים
נגלו של הק"בה · יחיו תנן נעשו עיקר כישרל וכו' וזכרו כיין
לנטן לתר הק"בה שניע עלי שלותן של נר"ם כיין נסך שקרב לפני על נני מוכח
וכו ע"כ · וקשה לענין מלי מלשה שלותן של נרים ליין שנתנסך על נני פלוגת
ומה היה שיבתן נזה עד שלתר וכרו כיין לנטן · לפל לפשר דמה שהק"בה ניוה
לנפך יין על נני כשוגם שלות דבר מסוכה כי לא תיקן רק נסך שתן וכמ"ש נני יעקב
וינו מנחה ויסך שתן על ראשה · לפל לפשר הוה ע"פ מ"ש במדרש רבה ע"פ נתן
מתנרים תניש תלו ישרל מרשעתו כנפן מה נתן זה נסתך ע"ג יעקב כך ישרל
כשיכים על לנותיהם לתנרשם יעקב ויעקב וכו' ות"ל לך היה ליוצלי מנרים לנסך
יין ע"ג מוכח כדי לוכור להם זכות לתנות לי' וכ"ל · ויוצא דהק"בה לתר ליה
לאנרהם כי נר יניה ורע יך דהוה לניכיה של כנרים וכמ"ש כי לה שתן נויס נתתיך
ומכלן נסתנב שתפנים לת הנרים נשם לתנרהם · ולפ"ו לתרו וכרו ביין לנטן

פניך עלי שמותן של נרות ר"ל מה שמת ייחבים לחר לברכם כיון שנתכוין על נני פונם שהמכוון בותו יין להוכיר להם וכות תנות וכן הנרות נעשים עיקר כישראל ותני זוכר נס להם זכות לנדבתם:

סדר צו שני

ויבר ה' אל משה ונו' במדרש רבה ר"א ור"ח ב"ב ור"ח תרויהון בשם ר"ע ר"י דכפר חטים אמרי משל למלך שהיה לו ב' מגריסין בישל לון האחד תבשיל אחא ואכלו והיה ערב לו ועשה השני תבשיל ואכלו וערב לו ואין אנו יודעים איזה מהם ערב לו יותר. אלא ממה שהוא מצוה את השני ואומר לו בתבשיל הזה תעשה לי אנו יודעים שהשני ערב לו ביותר. כך הקריב נח קרבן והיה ערב להקב"ה שנ' וירח ה' את ריח הניחוח. הקריבו ישראל והיה ערב להקב"ה ואין אנו יודעים אי מהם ערב לו ביותר אלא ממה שהוא מצוה את ישראל וא"ל ריח ניחוח תשפרו להקריב לי אנו יודעים ששל ישראל הוא ערב ביותר הה"ד וערבה לה' מנחת יהודה וירושלים כימי עולם וכשנים קדמוניות. כימי עולם כימי משה. וכשנים קדמוניות כשני שלמה ר' אמר כימי עולם כימי נח. וכשנים קדמוניות בימי הבל שלא היתה ע"ז בימיו ע"כ. וי"ל מ"ט שהקריב נח וכו' הקריבו ישראל וכו' ואין אנו יודעים ליזה מהם ערב לו יותר למאי ד"מ ולענין מלי ערב זה יותר משל נח. ושוב מצאתי מהם שמצוה את ישראל וכו' לנו יודעים שמל ישראל מניב יותר. לכתי מכ"ל שמח כל לחת ולחת היתה מניבה לו בשעתה. לחמה פעם המדרש מנוחר הוא ס"מ מה שכתבנו בסדר הקודש בניאור מדרש רבה שנתו ר"ה לו נלעם ס"מ הוא לומר ליזראל סיקריבו קרבן ולנו ליזו לומר. ל"ל מפני שקנאו התורה וכו' ונדרשו לותו על פי ס"מ במדרש שעל כן נלמר קרבן ריח ניחוח על שם נח שהקריב קרבן ונלמר שם וירח ה' את ריח הניחוח. ועל כן נתו ר"ה ושעטו דמלמר שהקריב קרבנות שערב לפקב"ה היה נם מקריבם מפני שמתנו יונלקבל שבעים לומות. ופ"ה יש נם להם סייעות לפרבנות וכו' ס"ם שהקרבנו נוח. ול"ל נם בנלון נת נלמדינו שהקריבו ר"ה מענין קרבנות ת"ל מפני שנם מקריבם עשה לו לותו בקרבן וערב לו שכ' נם נו לפון ריח ניחוח. ס"ת של ישראל ערב לו יותר ובדבה על ידם נרית של נח וכדלימת במדרש שלמר לחלקם שם נם ברת נרית ונח לני ושבועתי מפות יותר ובדבה בריתי בפריתו שמת ינח לחר ויפעל מפות יות לחני ויבדבה לת בריתי. ל"ל לחכי מן ך מנחן לח המעמתי מתיניס ומחך לחי מעמיד מניכים ס"כ הרי דע"י לחרכם שבעמיד נדיקים נדבה בריתו של נח נלחון שלין לו לוכור נרית נח לענין שלינם מניכים לחל ליזראל שבם מניכים הוא מוכיח להם בריתו של לחרכם וכוה מוען מלין מדרש רבה סדר נח וירח ה' לת ריח ניחוח הריח ריחו של לחרכם עולה מכבשן האש ס"כ והיינו לומר שלת ברת נרית נח שבשביל לותו הקרבן עולה לחרכם ריחו ברת נרית נח ס"כ ולפלפוקי ממ"ל דשלמינו שהקריבו הקרבנות של שם נח. ולכך תרב לו טפי קרבנו של ישראל והם לו לריח ניחוח. והו שאמרינן רבי לומר ושרבה לה' ונו' כימי עולם וכשנים קדמוניות שלת היתה ע"ו בימיו ל"ל שלעתיד לבת שיהבכו כל העולם לחת ישראל שהם מניכים קרבנות ובמו שהיה בבר בימי הבל וימי נח שלת היתה שום ע"ז בעולם ולו יקבל קרבנות מכל העולם. לחל מבשיו שעדיין עם"ו לינו מקבל מהם הקרבנות. לחל ת"ק ס"ל דנם לעתיד לת יקבל קרבנות כי לם מישראל וברבה לה' מנחת יהודה וירושלי דוק כימי עולם כימי משה וכשנים קדמוניות וה שלמה דבתו שלחיתו בשם נתרבקו ל"ה כך יהיה לע"ל. וזה לחבר להבין מדרש רבה הדר נרחשית ינין הניח נם הוא מבבורת נלתו ומקבלינהו. ר"ל לומר הקריבו בני נח שלמים. ור' יוסי ב"ר לתי מעולם הקריבו וכו'. לרי"ל קרא מסיי לר' יוסי דכתיב ולת תור העולה היה העולה שהיו ב"כ הקריבין כל לחד לשלמי ולת תורת ונם השלמים לחר הקריבו לין כתיב כלן ללא יקריבו מכלן ולהכא ע"כ. וי"ל מלי נפקא מינים שם שלמים הקריבו לו עולה הקריבו. לחל נראה דמעלת שלמים עדיפת על עולת מפני שעולה על פטא היא נאה לכפר דהיינו תמיד של שחר היה מכפר על של יום ושל בין הערבים על של לילה. לחל שלמים על שם שלום ונרית שם נלים. וכ"ל לר' לחי דהקריבו ב"כ שלמים כי הק"נ כרת נרית שלום שם נם לחריהם ושל לותו הנרית הניחו שלמים. לחל ר"י ס"ל דעולות הקריבו נדרך כפרה לחל לח שלמים דדוקא ליזראל שקנאו התורה הקרבנות שלום ומבואר במדרש הנ"ל נסמ"ק הקודש עיין שם:

ובוה מבואר מדרש הובא בילקוט ריש יתרו נשעה שקנאו ישראל לת התורה ויהי קולו הולן מסוף העולם ועד סאנו נלו ר"ה לחל נלעם שמא ס"ה עתיד לעמוד לעולם. ל"ל שוטים שבעולם כבר כשמע שלינו שלח ס"ה ונ"ל למה שלנו ר"ה

שבועה מניה לו מבול לעולם לחר ושל מה יליה המבול דוקא בלולה כרק. ומפל כיון שברלו ר"ה שלין ישראל עתיד ניהוג קידוש מעשה דישראל לינם מתיבול ולמה שנה יותר. ושולמה ר"ל בלמרו ת"ל ס"ה יבנך לת שמו נשלוש שבתינו בבלעם על מ"ם ס' עזו לעוז תן. לחל לחפסר לבני שלה נלחינו לקבל התורה וישראל קבלוה ושבעו דמתיל בדחו לם מלותו נרית שבית עם נח על ידי לותו ריח ניחוח דמעשה הקרבנות מוחים ליזראל דוקא ומחילה יניח מבול על לומות נבי נח כיון שבטל לותו ריח ניחוח לחר נשבע בדם נרית שמו לבלתי הניח מבול על נבי. והטיב להם בלעם כבר נשבע שלינו לחניח מבול ולי לחפסר לוחות השבועה לבל הקול הוא מפני דהק"נ שנו לעמו יתן דהיינו התורה. ול"ל דה"ל ליזראל יקבלו התורה ל' יבנך לת עמו נשלום דהיינו שיתן להם השלמים נוסף על העולם שהקריב נח ותולדותיו לבל נבו יניח לת שלבי דהיינו שיהא לבו ב"ב שלין נקרבנות עולה כמו שהקריב נח עולה. דשלמים ס"ל ליתן לבו מפני שלין הקרבנות שלו"ס שלין לפי שוקבל השמחה לבל מ"ם העולה היו השלמים שהקריבו נבי נח ישלינ לבו וכ"ל:

ועוד לפסר לומר דמ"ם הקריב נח קרבן וכו' ולינו יודע לינה מהם ערב לו יותר וכו' נם מה שהקיש והניח מפלוקת לם כימי עולם קלי על ימי נח שלא היתה ע"ו בימיו לו בל ימי משה ושלמה לפסר דהיינו נתה שהשלמו נתם שהשלמו נרכות ולפר מ"ל נדולים נדיקים מבעלי תשובה לו לינכה. והנה בדר בבלומה שלא היתה ע"ו בימיהם לא נת לותו הקרבן על שום שעה לבל ימי משה. לפסר שעשו בשבל נת פרשת הקרבנות לבפרה לדורות. ול"ל מ"ל וברבה לה' ונו' כימי עולם כימי נח והבל שלא היתה ע"ו בימיו ס"ל דשדיבת ליה להק"נ לותן של נ"ע שלא יבלו נדרך בפרה ופשה דקנסם מבול ע"כ מבשה טפי קרבנות של בבל ונח שהלו מבדיקים נמורים. לחל לינך ס"ל לבעלי הסוכה עדיפי ונת ללמדינו דלף על כי שלעתיד לא יבלו על שעה שרב לו כלותן של משה ושלמה שבוה מניה לו מבול לעולם לחר ושל מה יליה המבול דוקא בלולה כרק. ומפל כיון שברלו ר"ה שלין ישראל עתיד ניהוג קידוש מעשה דישראל לינם מתיבול ולמה שנה יותר. ושולמה ר"ל בלמרו ת"ל ס"ה יבנך לת שמו נשלוש שבתינו בבלעם על מ"ם ס' עזו לעוז תן. לחל לפסר לבני שלה נלחינו לקבל התורה וישראל קבלוה ושבעו דמתיל בדחו לם מלותו נרית שבית עם נח על ידי לותו ריח ניחוח דמעשה הקרבנות מוחים ליזראל דוקא ומחילה יניח מבול על לומות נבי נח כיון שבטל לותו ריח ניחוח לחר נשבע בדם נרית שמו לבלתי הניח מבול על נבי. והטיב להם בלעם כבר נשבע שלינו לחניח מבול ולי לחפסר לוחות השבועה לבל הקול הוא מפני דהק"נ שנו לעמו יתן דהיינו התורה. ול"ל דה"ל ליזראל יקבלו התורה ל' יבנך לת עמו נשלוש דהיינו התורה שיתן להם השלמים נוסף על העולם שהקריב נח ותולדותיו לבל נבו יניח לת שלבי דהיינו שיהא לבו ב"ב שלין נקרבנות עולה כמו שהקריב נח עולה. דשלמים ס"ל ליתן לבו מפני שלין הקרבנות שלו"ס שלין לפי שוקבל השמחה לבל מ"ם העולה היו השלמים שהקריבו נבי נח ישלינ לבו וכ"ל:

ועוד לפסר לומר דמ"ם הקריב נח קרבן וכו' ולינו יודע לינה מהם ערב לו יותר וכו' נם מה שהקיש והניח מפלוקת לם כימי עולם קלי על ימי נח שלא היתה ע"ו בימיו לו בל ימי משה ושלמה לפסר דהיינו נתה שהשלמו נתם שהשלמו נרכות ולפר מ"ל נדולים נדיקים מבעלי תשובה לו לינכה. והנה בדר בבלומה שלא היתה ע"ו בימיהם לא נת לותו הקרבן על שום שעה לבל ימי משה. לפסר שעשו בשבל נת פרשת הקרבנות לבפרה לדורות. ול"ל מ"ל וברבה לה' ונו' כימי עולם כימי נח והבל שלא היתה ע"ו בימיו ס"ל דשדיבת ליה להק"נ לותן של נ"ע שלא יבלו נדרך בפרה ופשה דקנסם מבול ע"כ מבשה טפי קרבנות של בבל ונח שהלו מבדיקים נמורים. לחל לינך ס"ל לבעלי הסוכה עדיפי ונת ללמדינו דלף על כי שלעתיד לא יבלו על שעה שרב לו כלותן של משה ושלמה

היינו בלו לאותו דור בשביל מעשה עצמם · ולא שסבלו בעד עצמן ושעבדו דשוב הם
פעורים אבל בתעורר עליה עוד דין שקוצי מצרים שעע"ז במצרים והוצרך הק"בה
להוציאן ממצרי בשביל שמו הגדול וכמו שכיפר שם ע"י יחזקאל באותו ענין ומסמת כן
הוצרכו להשני גם מות ת"ש שנה ועוד היה אפשר לומ' משום דעל עע"ז שעבדו במצרי
עבר קטרוג עליה עוזא ושר של ים ואמ' הללו ע"ז והללו ע"ז למה הללו טובעי והללו
אינם טובעים עד שהשיב הק"בה ולמד עליהם כנגורי שומים שבעול וכי לדעת
עבדוהו והלא מתוך הטירוף עבדוהו ומתוך שיעבוד וכדאי במדר הובא בילקוט פ'
והמי להם חומ' ע"ש · הרי דבמצרים עע"ז מתוך הדוחק אכן בא"י שעבדו שם ע"ז
אדרב' הית מרוב טובה וכמ"ש תחת אשר לא עבדת את ה' מרוב טוב וגו' לכך נפרע
מהם למפרע על שקוצי ע"ז שעבדו במצרי וו"ש שנא' שנתנו ישראל ביניהם לבין אביה'
פי' בימי יחזקאל שנתנב' עליה' על שעע"ז בארץ סמדה טובה מרוב טוב היא עוררה
עליה' דיני דיני מה שבמצרי עבדוהו מתוך הדוחק דבממ"ג אם הדוחק היא סיבה
לעע"ז א"כ למה קלקלו מתוך הרווח ואם אדרבא מתוך שהשפי' להם טובה יש להם
טעם' אתה גרמ' להם ע"ד משר"ל גבי ודי והב א"כ למה במצרי עבדוה מתוך דוחק
אבל על כל פשעי' תכם' אהבה שאהב את ישראל ומצא להם כאן וכאן וכו' ואחז להם
הקבל בתרין ראשיו דעל מה שעשו במצרי מצא להם טעם' שעשו אותו מסמת דוחק
ובימי יחזקאל על שעשו כן מרוב טוב והיינו ע"ד משר"ל ישראל אינ' יכולי' לקבל לא רוב
טוב ולא רוב פורענו ובמצרי היה להם רוב פורענו · ובא"י היה להם רוב טוב ויש
כאן וכאן התנגלות כמו האוהב שנוטה לאוהבו לבד זכות בכל פעם · וו"ש על כל
פשעים תכסה אהבה וגומ' :

אמנם לבא אל תוכן ביאו זה המדר' מה שבימי יחזקאל נתעור' עליה' מה שעשו
במצרים צריך שנדע תחל' אותו הויכוח לפי המשך הכתובים ההמה וכפי
עניינו שמובי' בו דשם נאמ' סימן ך' · ויהי בשנה השביעית בע"ו לחדש באו אנשים
מזקני ישראל לדרוש את ה' ושבו לפני ויהי דבר ה' אלי לאמר בן אדם דבר את זקני
ישראל ואמרת אליהם כה אמר ה' אלהים הלדרוש אותי אתם באים חי אני אם אדרש
לכם נאם ה' אלהי' התשפט אות' התשפ' בן אדם את תועב אבות הודיעם ואמרת
אליה' כה אם אדני ה' ביום בחרי בישראל ואשא ידי לזרע בית יעקב ואודע להם בארץ
מצרים וגו' ואומ' אלהם איש שקוצי עיניו השליכו ובגילולי מצרים אל תטמאו אני ה'
אלהיכם וימרו בי ולא אבו לשמוע אלי איש את שקוצי עיניה' לא השליכו וגו' כל הענין
עד הבדרך אבותיכ' אתם נטמאי' ואם שקוציה' אתם זוני' וגו' ואני אדרש לכם בית
ישראל חי אני נאם ה' אם אדרש לכם והעול' על רוחכ' היו לא תהי' אשר אתם אומ'
נהיה כגוים כמשפח' הארץ לשרתי עץ ואבן חי נאם ה' אלהי' אם לא ביד חזקה
ובזרוע נטוי' ובחמ' שפוכ' אמלוך עליכ' וגו' כאשר נשפטתי את אבותיכ' במדבר בארץ
מצרים כן אשפט אתכם נאם אדני ה' וגו' וע"ש המשך הכתובי' איך שבאותו הויכוח
מספר להם מתן התור' ומצו' שבת שנתן להם לאחר יציאת מצרים · ומפני אהבת
הקיצור נסמך על המעיין שיעיין תחלה בהמשך הכתובי' איך מתיישבים ע"פ דרכינו
זה · והנה רז"ל אמרו בפ' חלק דבאות' שעה באו זקני ישראל בטענה לאמר עבד
שמכרו אדוניו ואשה שגרשה בעלה כלום יש לזה על זה וע"ש הרי שהיו רוצים
לפרוש מאת המקום באותו זמן ועל זה היה אותו הויכוח שנתעור' עליהם דיני דיני
מה שהזכיר להם תועב' מצרי' אשר שקוצון לא השליכו אלא דצריך ביאו' וכי מה ענין
זה לזה וע"כ ז"ל שהיה מן הצורך לפי התשובה על אותה הדרוש שבאו הזקנים
לדרוש באותו פרק · וכן מה שהזכיר להם שם מענין קבלת התורה ומצות שבת היה
לצורך תשוב' הק"בה על בקשתם ואת · ואגב אורחין נדייק במאמר זה מה שאמרו
עבד שמכרו אדונו · ואשה שגרשה בעלה וכו' למה באו מכח תרתי דממ"ג אם
דימו את עצמם לעבד לגבי הק"בה היה להם לבא מכח תואר עבד שמכרו אדוניו
ואם רוצים לדמות עצמם לאשה הי"לל לבד טענת אשה שגרשה בעלה · אבל שניהם
יחד לא יוצדקו והם תוארים מתנגדים לא ראי זה כראי זה · אבל כראה שהיו
מסופקים בזה גופא אם יהיו נידונים כדין עבד או כדין אשה ובאו בימי יחזקאל
בדרך ממ"ג להיות רשאים לפרוק עול שמים מעליהם ולהיות ככל הגוים · אי
מצד התחלת לקיחת הק"בה אותם לו לעם ממצרים או מצד שגלו אז בין האומות
וצריכין שנדע קצת דינים מה בין ענין קניית עבד ומכירתו ובין קניית אשה
וגרושתה והוא דקיימא לן דעבד נקנה בעל כרחו ונמכר בעל כרחו כדאיתא במס'
קדושין · אבל האשה אינה ניקנית בע"כ אלא ברצונה ומתגרשת בעל כרחה ·
והנה ישראל במצרים נקנו בעל כרחם שהיה קשה להם לפרוש מע"ז והוציאן בע"כ
ע"י שמתו רובן בג' ימי אפילה וגם את הנשארים הוציאן ביד חזקה בע"כ וכמ"ש
יחזקאל באותו סיפור ואומר לשפוך חמתו עליהם לכלות אפי בהם בארץ מצרים
ואעש ל' מען שמי וגו' ע"ש · הרי להדיא שהוציאן בע"כ להיות לו לעם · וכן אח"כ
בשנתגרשו מעל אדמתן ארץ ובת חלב ודבש ודאי נתגרשו בעל כרחן · ובאו ישראל
בממ"ג אם נידונים כדין אשה א"כ כיון שאינ' ניקני' בע"כ הרי שלא כדין נהג עמה'
במצרי' שלקחן בעל כרחן שהם היו עע"ז ולא רצו לפרוש ממנה והוציאן בעל כרחן
להזדווג בשכינה להיות לו לעם והלא אין אשה מתקדשת בע"כ ובשלמא אם היו
הקדושין ברצונם ניחא דלא היו יכולים לבא בטענה על הגירושין מא"י שהי' בע"כ
שכן אשה מתגרשת בע"כ · אבל אעיקרא דדינא פירכא איך לקחן מתחלה בע"כ
אלא ודאי היו מתחלה נידונים כעבד כנעני שנקנה בע"כ א"כ יש להם מקום
וס"פ על קבלת התורה בכלל כיון שהם עבדים כנעניים אין להם שייכת להתורה
ובשלמא אם היו בדמיון אשה שזיווג אותם הק"בה לו לאשה על ידי הלוחות שהיו

הקדושי' וכמו שיתבא' בטע' שבת שנתן להם מקור' לכן וא"כ עיק' הזיווג נעשה ע"י
שהיו בדמיון אשה אבל אם היה עליה' שם עבדו אינם שייכי' להתור' כלל כי העבד
אינו בן תור' ואדרב' אמרו המלמד עבדו תור' יוצא לחירו' וקשי' בממ"ג · ועל כרח ג"ל
דאי' להא ולהא דמתחל' בעודן במצרי' היו נידוני' כדין עבד כי היו עבדי' להק"בה
וניקני' לו בע"כ שלא בטובתן אעפ"י שהיה קשה בעיניה' לפרוש מע"ז לקחן משם
בע"כ · ואח"כ הביאן אל המדבר וראו כל אותן האותו והמופתי' אשר עשה במצרים
דאו נתפייהו ישראל ועזבו הע"ז מרצונם וכמ"ש וירא ישראל את היד הגדול' אשר
עשה ה' במצרים ויירא' העם את ה' ויאמינו בה' ובמשה עבדו · משמע להדיאל
דעד אותו שעה עדיין לא יראו את ה' ולא האמינו במשה · אבל כשראו היד הגדול
אשר עשה במצרי' אז יראו העם את ה' וגו' ואז נעשו בת זוג להק"בה וכמ"ש בשיל
השירי' לסוסתי ברכבי פרעה דמיותיך רעייתי ופירש"י דעל הים הראיתי לכ
שרעייתי ובת זוגי אתה ע"ש בלשון רש"י ועכ"פ מבואר הוא לדרכינו שמכח ניסי
הים נעשים בת זוג ורעייתו של הק"בה וכמו שיתבאר עוד בתוך תשוב' הק"בה
להם ע"י יחזקאל · ונמצא לא קשיא מן ההתחלת הקנייה ולקיחת משם בזרוע כיון
שהיו אז בדמיון עבד שנקנה בע"כ · גם לא קשיא ממה שנתן להם עול התורה
והמצות כיון שאחר כך חזרו על הים ונתרצו להזדווג לו וכנ"ל · לכך ישראל באו'
מכח שניהם עבד שמכרו אדונו ואשה שנתגרשה כלום יש לזה על זה דבר · דאפילו
את"ל שנדמינו לשני תוארים אלו שמתחלה הינו בדמיון עבד במצרים ואין לנו
טענה מצד שלקח אתנו בע"כ ממצרים שהינו שם עע"ז · ושוב הינו בדמיון אשה
ואין לנו טענה על מה שנתן עלינו עול התורה ומצות כיון שאח"כ נעשינו בדמיון
אשה ברצונינו מ"מ הרי כבר מכרנו וכבר נתגרשנו וא"כ יצאנו מידו משניהם בין
מתואר עבד ובין מתואר אשה ואין לנו עלינו כלום ונהיה ככל הגוים · ולפ"ז הם
גילו על דעתן לחזור לגלולי אבותיהם במצרי' וכמו שא"ל אח"כ הבדרך אבות כם
אתם נטמאים וגו' · אבל הק"בה השיב להם תשובה ע"י יחזקאל וא"ל התשפט
אות' התשפוט בן אדם בפל לשון ר"ל צריך אתה לדונם על שניהם להתוכח עמהם
בין על של מצרים ובין על של עכשיו כמו שהם באו על ידי שניהם וכנ"ל · ואדרבא
מכח שני הזמנים הללו יש לי משפט ודין עליה' שמעכשיו הם מעוררי' על עצמן
דיני דינים גם מה שעשו במצרים מה שעד עכשיו היתה השנאה כבושה אצלו ·
אבל מפני שהם באים מכח אותו ענין אתה צריך לעשות עמהם ויכוח גם על של
מצרי' · כי באמת אפי בעודן היו במצרי' כבר שם אישו' עליה' שכב' נזדווגו לי מיום
שבחרתי בבי' יעקב ולא עוד אלא שנשבעתי לאבו' ח"ש ואמרת אליה' כה אמ' אדני ה'
ביו' בחרי בישראל ואשא ידי לזרע בית יעקב ואודע להם בארץ מצרי' ואש' ידי להם
לאמ' אני ה' אלקיכ' וגו' ואומ' אליכ' איש שקוצי עיניו השליכו וגו' ר"ל דבאותו זמן גופ'
באתי בטעם' עליה' שכב' אני ה' אלקיכ' מאז בחרתי בזרע בית יעק' שכב' נשב' להם
ואשא ידי דייק' ונמצ' כבר יש לכם דין א"א מאז ומקד' שכב' נזדווגת' לי מיום בחרי
בזרע בית יעקב שאש' ידי להם בשבוע וכן נשבעתי לכם במצרי' כמ"ש לכן אמו' וגו'
וארז"ל אין לכן אלא שבוע וכו' וזהו ואשא יד"י להם לאמר אני ה' אלקיכם ר"ל גם לכם
נשבעתי נוסיף על מה שנשאתי ידי לאבות והרי אתם צריכי' לפרו' מע"ז דאם ל"כ
חייבי' אתם כניי' כדין א"א שזינתה · אבל וימרו בי ולא אבו לשמוע וגו' ואומ' לשפוך
חמתי עליה' לכלו' אפי בהם וגו' והוא ע"פ מה שהו' אכלנו בביאו' מדרש הוב' בילקו'
פ' והמי' להם חומ' חימ' כתי' שהי' עוזא משמי' קולו לשר ש"י ואמ' הללו ע"ז והללו עע"ז
וביקש להטביען בים וכו' דהענין הוא דס"ל כיון שעע"ז במצרי' יש להם דין אשה
שזינת שחייב' אנק וע"כ רצה לדונן במים דוק' ע"פ משרז"ל אעפ"י שד' מיתות ב"ד
בטלו דין ד' מיתו' לא בטלו מי שחיי' חנק או טובע בנהר וכו' ע"ש אלא דהק"בה דן
אות' לכף וכו' מחמ' אהבתו אות' וטען בעבור' וכי לדעת עבדוה והלא מתוך טירוף
וכו' ר"ל דמאחר שמתוך טירוף ואונס עבדוה א"כ יש להם דין אשה שנאנסה בע"כ
שמותרת לבעלה וכדין תחלתה באונס וסופה ברצון · וכמו שנתבאר לעיל סדר
בשלח והוא נהי נזפא מ"ש כאן ע"י יחזקאל ואומר לשפוך חמ"תי עליהם וגו' כמו
שהמים להם חימה מטעם הנ"ל ואעשה למען שמי הגדול לבלתי החל וגו' והייתי
משתק טענות שר של מצרי' בטענה הנ"ל אף על פי שבאמת יודע אני שמרצונם
עבדוה שהרי התריתי בהם לאמר איש שקוצי עיניו השליכו וימרו בי ולא אבו וגו'
מכל מקום כל זמן שלא נתתי להם אות על הקדושין דהיינו שבת שהיא לאות ביני
וביכם לדעת על ידי כן כי אני הייתי מקדש אותם בקיו ושין גמורי' וכמו שיתבאר
בסמוך הייתי מהדר אחר וכות · ואם כן כיון שכבר היה להם דין אישות ולא
שם עבדות הרי יש להם שייכות אל התורה · ולכך ואתן להם את חוקותי ואת
משפטי הודעתי אותם וגומ' · ולאפוקי מאשר עלתה על דעתן שהיה להם דין
עבד דלא שייך במצות ותורה ממה שהוצאת בעל כרחן ממצרים זה אינו דהיה
להם דין כאשה ומה שהוצאתם בעל כרחן אף על פי שאין אשה מתקדשת אלא
מרצונה הוא לפי שכבר נתקדשו לי מיום בחרי אותם מן זרע יעקב ואדרבא לולי
שעשיתי למען שמי כבר כליתי אותם על עון עבודה זרה שעבדו כדין אשה איש
שזינתה וכנ"ל · ומה שאמר וגם שבתותי נתתי להם להיות לאות ביני וביניהם
לדעת כי אני ה' מקדשם ולכאורה יש לדקדק הרי שבת בכלל החוקים והמשפטים
הם ולמה יצאה · ואגב גררא נבין מ"ש גם ע"י משה רבינו גבי שבת כי אות הוא
ביני וביניכ' לדע' כי אני ה' מקדישכ' מה הוא האו' ההו' · אכן לפע"ד היא אז' ועדות
שישראל כבר נזדווגו להק"בה והם לו ית' כבת זוג על פי מה שהוא אכלינו במ"א

ואכתי קשיא דאכל יקוב בקבל הקרבן עצמו הקשה הרמב"ן ז"ל ותירצו דמיירי שהטרפות
ניכר שנעשה מעיקרו ע"י עצמו מעולם שכריחה לעולם בעלייה וכאן שהתרפה
שהוא כדר נרטעים דרמון ע"י ויכולו וגו' שדמו כן נמי אמר רחמנא אלים לעפ"ת
ע"ם דבעשה הוא לפע"ד משום דקיל שהטרפה לפניו ע"י שלים דלוכלת עמו
פלילי שבעות עכ"פ. ולכך ניחא המוכל כניכול מעשה לוקים ע"י שטרפן.
בשנעות שהוא ליל שעוקה נרוך כניכול להזהיר עמהם ולזוכם בשניהו לא ע"י שלים
ועיין מ"ם כדר ויקבל. וכוי תפשר שנת כיון לות מהם נת ועו על הקרבה שכבר
מזונו לו ורחייה שעל כן נרוך נזוק פחמם ולהשפיע עליהם בשניהו דוקא בשנת
וכחזור. ולפי שנם נכלין ניחי יקוקל כתוכח עמהם נוה הענין שם הם כיזונים
כל"ל ושייכים לתורה שם לולו והקרבה העביר נהם שים נהם דין לחיות נזה אמר
נם כלן ונם שנשותי נתתי להם להיות לאוכלה ניכי וניכיהם לדעת כי אני ה'
מקדשם ר"ל הרי שנת היא לות ומופת תוכך שתכי כ' שיהיה מקדשם לי לתהה
ול"ב כדין קבלו עליהם עול התורה לכל הם היכיהו לא"ב שטח על כתב שעשו
נמצרים וזורו נם נמדבר וימרו כי בית ישראל נמדבר נפוקותי לא הלכו ונו' ואת
שנתותי לא זמרו ונו' ר"ל שכפרו בזיווג כל"ל ונשנת שניתן להיות לות עליה ומזר
לשפוך שפת עליהם נמדבר לכלותם ונו' ר"ל דמעשה מורה לותה הפיחה מה שנם
מתפללה נתפללה שר' ים שיהי עליהם מחית מרגה לדוכם כדין ח"ל לנה שתכי
קייתי מפלך נוכותן להיות עדיין לא נתפלת ולא נשפרש להם ענין הזיווג כיון
שלא ניתן שנת עדיין ולא היה נהם לות על הקדושין. לכל שכשהו שכבר ניתן
להם שנת להיות לשות כי אני ה' מקדשם ומל"פ כן ומו לשפר שב"ו נכן חזר לותה
שיהי לשקומה לשלותן כדין ח"ל וכ"ל. ות"ם יען נמשפטי מלסו ואת חוקותי לא
שלכו נהם ואת שבתותי שלו כי לשר עלוליהם נהם הולך ר"ל דמשפר שכפרו נתותו
ווזו ונו אחרי שלוליהם לשרים דשוים הו נלכיהם דמשפת שוב אין להם התנצלות.
ולפ על פי כן לא כליתי לותם לשתן שהי ואכתוב. לכל ענודה עליהם שנכם ש
יפרישנו נלות דשיינו גירושין ולגרושים נשרטות ונו' ושתה נתתם מכא כן לשעיון
שלי דשם כן תשם שיתו דשכלות ים לנשלה על נוה לשר נכן לשון אמור אל נני
ישראל כי תשר תדבי כ' נדרך תשוניכם לתם נשתים ונו'. כי כ' שם לגרוש
להם ונו' ושעולם על רושכם היה לא תהיה ונו' כיה תוקה ונזרוע נטרוף לתלך
עליכם ונו' כלשר נשפשתי לת לנותיכם נמדבר. לרן תל"ם כשיעשו לתכם
כלם לדבי ה"ר"ל כאו שלקפתי לתכם נעל כרחכם כיה תוקה וזרוע נטויה
משנים משפט שכחר נשניתי לאלות העולם לנשור נזרעם ניה יעקב וכאו
שלשר לעיל ושפשיי נזרע ניה יעקב ולזרע להם נלרן מנים ושפת ידי להם
ע"ר"ל שכבר נשלתי ידי להם ונשניתי לנשור נלרשם דוקא ומשר שניתה
שם שכועה לי לשפשר לנרשם כלל ושם שכשנרשו תעל לדעתן לא ניתה נדרך נש
כריתות וכאו מלשר לית שפר כריתות לחכם וגו' ול"ב שכא לוקם טשנה
נוכח לשלוך נם עכשיו עליכם מפני חוטא השכועה וכחזור. ומעילת מיוסך
מדרש כ"ל מ"ם שכאן תשורר עדנים שאלה שכתנו ישראל כיום לנן לכיה שכשעי
ר"ל אמ שרנו ניתי יקוקל לשלום נהקים כה ולהיות ככל הנוים היה שורר עליכם
דיני דיניה דחכם שכשנתן היה נדיך לשתוכח עמהם ולעיינן לשפרש נם על חותו
שנת שעש"ו נמצרים ולאורות לנם שכשר כזרועו ניסראל מן שחנות שכשנת להם
נכשפלו ידו לנם ונכ"ל ולנורות לנם שניו שיניים כלייה כנר על מה שעשו נמצרים
לנלו שעד לותה שנה על כל פשעים תכסה פשכם ושנם כשוגג ושוגם וכ"ל

כך היה נרלה לפע"ד לנרש רלש זה נמצרים:

אכן ם"ם ר"ל שנאלה תעורר מדניים שנאלה שתן לשרן ניסראל נכן לניה ס
שנשמיים היה שורה עליה דיכו דיניה וכו'. קשה לוזה דיניה שיעורר
עליהם ע"י חותו מעשה כי נכלורה לי לנם נין לותו מעשה השנל שעשו. והיה
לשפר לומר נכניו ם"ם ויפכיהו משפרש ויקומו לנקם לין נחוק לנלו ע"ג ם"ם ול"ל
וכו' ע"ם. ויל נשלשה ע"ו שנזכרו שעשו חטום כי לשרו זה שנה כלים לו לעשו
מה היה לו לנכל ג"ע וג"ל ולה קשה היה רחו על נכלה. ועוד למעשה דיומשרת
עשו שם כל לילה ולא שעקודם נכן היה שעשו את השנל. לכן לשפר לומר לשרן
נרש להם כל ואת נזה שעשלוש מוידין כשניעת קרבנם לשניעים ול"ל דעו שלין
נו שום והשניין הוא ע"ם ם"ם סדר נם רחמן נכיאור מדרש דנה שם ול"ל שוטני
נשער מוכיח לפי שלל נם שלים שנשולם שתם מניעים מי שקולו שוער לרוש
ומוכרים ע"ו שלין נה שום וכו' ולפי שהיו שפוטים נגול נשוחו לן השולם ע"כ.
לויכין נם גול מלן דנה שניה נכל הרי שתע נע"ו שניה ומכיי נגול
לכל השניין הוא דנה נשה שהוכיחן כך נשנרי ע"ו לנה נרש לשם שע"י כן
שלוש נגול דשתלה תשבו דור המבול שים ם"ם נע"ו והיו ירלים שע"ו שלה
תעכם לותם שהיו מוכדים לותה כיולה ולע"פי שעשו נם ם"ם שה שפשנוה
למעם לה היו מוטלים נגול לן יפנשום ירלתם. לכל נה שהוכיחן על ע"ו ונ"כ
לותה נכניהם ולשר שתם מניעים מי שקולו שוער לרוש ומוכדים ע"ו שלינו
לן על לרו. הנה נם נתכוון לטוכה כי שתה תשון כך יענדו לשקולה
שוער לרוש לכל הם נקטי פלגי נידם שתמרו דע"כ שנם נע"ו לין נו שום נית
דין נלית יידן וכל לפי שון כי העולם קדיין ושל כן שעשו ישראל נגול ווישה
נשתרו לין שכר ולין עונש וכו שה שכתנו נכיאור זה שכרש וע"ש. ול"ב לשפר
כה"נ שתם היה כלן ניסראל ולהרן נשפשה על התפלה שעשו את השנל וקבלוה
שוה וירלו שתם על פטוחם ע"ד ות"ם לשל לשתרת נקח לשרן לת קרבנם וישקטו

נכניהם לומר דמוכחין נו שתם וכוותנו היה ש"שנו על ם"ם לכל הם לשרו דע"כ
לית דין ולית דיין נשל"ם והעולם קדמון ולין שכר ולין עונש ונוגו ועכשו ושכבו
דמים וחשלו נע"ם ולית היה ניסר נניניו שעשה ות"ם וניכי שתפרת ויקוטו נגד קונכו'
לדוקא לנשרת נזמן שפיעת לשרן קרבנם לפניהם ושעם לותם הניזים לו
ויקוטו לנקם נם נם"ד ות"ם נוסיף על ע"ו שפשו כנר שם ושם קלקר שכתה
תעורר מדניים שכתה שכתן לשרן ניסראל שיהי לית"ם והיינו לשעם
לותם נם על נ"ם וש"ד ולולי שפשה לשרן לפשות לותם שיהין לית היו שוכרים
רק על ע"ו לכל לשרן נרש להם סיקומו לניתן נע"ו וש"ד וכ"ל ם"ם שפשלו חוזרין
ות"ם לו שקנה מי לשר שעה שהיו לי לשתכו מספרי וכו' לין שפשה שלש כלי וכו'
ויש לדקדק דלכאורה ים כלן פסקים כותיים וה לת שפק"ת ל"ל לשר
חטה לי לתוכו שכפרו שעם שכיקש לשתות לת לשרן נגף. ולל"כ לשר ולשרן
לתלוק להשתוכו. לין השעה לגלה כילה נרש שעשה שהוא רוצה לפשיע נף לת
נניו ושיכוך ת"ם לשתכו מספרו מעשה לו לנעמו לגוד. לי כם נדרכיהו שכנין שהוא
קי לפ"ו ש ניד לשרן פסים לפת יה שהטל הוא נכני מנשו שעם לפם לת שעל
שניה שה שעשה לת ישראל נשעה שהיו עדיים ושל שלו שה שעשה להם השעל נקבם עליו
פיהם. ושל שה שעשה לותם מזידים נקבם השעלה נם על נניו. לשלשה
נאכילתו ניכל הנוזיר שנקבם על לשרן נוסף כיון שהיתה לשרן נשניל
תפלתו. לכל חותו שעל נניו נתקיים סדרי מעו נדל ולרוממות וכפי שעשה
מעשיות ככתוב ת"ם ולשרן לת לשרן ה' לפשיהו ולת לכלל נשר לשרן ונו'.
לשעה שהקהל תפלתו על לשרן נעדי. ות"ם ר"ל דשכל לין שעלו לגל שפי לות
לפי הדיוט לכל לפי שעשתה חטא שהיה לגל ולפי לית ניכל שעה נתכלתו רק שה שנוזר נדיה
על לשרן תעמו נשניל השעה השעל שעשה ניסראל לפר עליה לשר שי לשר שנוזר נדיה
שני נניו על לותו השעה לגל ולפי לית ניכל שעה נתכלתו רק שה שנוזר נדיה
על לשרן תעמו נשניל השעה השעל שעשה ניסראל לפר עליה לשר שי לשר שנוזר נדיה
לי לשעה נ"ל ש"ש ניכל לשרן ולת ניכל שעה נתכלתו רק שה שנוזר נדיה
קיה נם לל שעה לשתר להם עניניו הכוונה והסוזנת שכקרבן ולפ"כ נו לת לשרן
ולת נניו שה שעשתה ניסראל ולת תורת שיינו כי ם"ם נניכל לל שעה לשתר להרן ול"ל שעה שעשה לכרם תור
שנרוכה: ות"ם לשתרן ונכוו לשתר ה' שה העולה גופה כשעשה:

אכן נכנסין למה פתח מנה וו נלמוד מה ... לפתח אמ לפי שכן מצינו בתר כה שפתח
לו ג"כ נוה הל ויג"ו על התדש וגו' והכהן הוא נכנס נתנה נסר הקוד על
פי מדבר לכהר שם" המשכן נכנס נריח ס"ו שפתח שכל מה שהי נו ימי נרחציה
היה נמשכן ואהרן היה נמקו לד כמנוה שם ע"ם המזבר ... ומנו נריכי למורתי
הקדש מעול מ"ם נספ" מאמרו ואתם היה לד כה זוכ היה קוה כ"נ ונפשב לו לכילת
עני הנן לנכסר קרבנו ועל הדש לעולה שהיו נהכל לכפני ע"ם ... ולפע"ד לכך כתן
כשנת נמשה לנהרן תור השעל לתר נ"כ ל"ו את נהרן ואת בניו לתת תורת
העול היה העול" ונו" דמ לתר שלהרן כוה נמקו" לד"ה וכנו"ל וכמו שכתבנו נסדר
שעל כן פתח ת"כ פרש הקרבנו נמלת לד"ם כי יקריב לשון יעמוד כ"נ
נמקו" לד"ה שיהל הקרבנו" שהם נמקו" עני הגן שהוצר לד"ה ע"ם וכמו שהם
הרחמן מצוה לנלתי תכול מעל הדש" כך כתן כתנו תם לנהרן היה העולה על
מקדה ונו" לנלתי תכול מתנו ותפש לנני לשון נו שהו לעומו ויהו תלקי של בהדש
וכמו שהוא לנלתי נ"ר תר"ל מסדר תנוה וזה תשר תעשה לפס ונו" ... הס"ל כלה
לתה מקדם תלוה קדושי ולא נמו" וכו" עד שלא חפץ לד"ה כך לתרת לו שלא יהכל
מעל הדעת וכו" ... לתה מות קדושי תהיו וכן זה תשר לפס לקדש לותם כהיר
מתנו השות וכו" שהוא מכוחר ע"ם הקדמה זו ולקדר מי נרך ועיין סדר הכ"ל

שיר השירים

ובוה רחינו לרשוס כתן ביחור מקנת פסוקי שיר השירים ... וי"ל ע"ם שיר
השירים שה הרנוז נכפל זה שיין כפרים ... והיה לפע" לומר ע"ם ע"ם
נסד"ר סר תורים" ... וז"ל אחפ רבי לתרקוש ולפושעי לתן נרק ... ל"ר שמוחל נר לידי
תפסוק הוה חס לליניו לתרו מחלים שנפ ... ואם נרוח הקודש לתרו שנחי שנפשים
ע"כ ... הרי לתדים דשלוק ניהיה שנפ שתרו לתדים מדעתו ומחלים לתו הוה
שנפ נעלמה ולפ לתרו נרוח הקודש הוה שנחי שנפשין ... ונכר יהוש מחלוקה רז"ל
חס שיר השירים מטמא את הידים חס לתו מ"ש היה נדוח הקודש נלתר" חס
לתו עד שהכריזו כנתורת ס"ו לא נקלקו על שיר השירים דשניהם נלתרה נרוח
הקודש נע"ם ... ולפ"ז לפשר הכתוב הורה כתן לותה הכרעה שנלתרה נרוח הקודש
ו"ם שיר השירים ר"ל שהוא שנחי שנפשין כי נרוח הקודש נלתרה משמ"כ חס שלמה
מעצמו היה לתרה דתו תינו תלא שנחי וכלתר:

ובמר" תית" תיתת נלתר" נים נלתר" וכו" ע"ם ונכלתת ג' סכוקי" הרלתזוני"
וה לפ"ה נרוח" שהתייסר כ"ו וסכוק נפשו" למי שלתרו דהכ" תניתן דעל
כי כי נ"כ יהו" שלתרו שיר השירים והנשי ומלכי הסר" ... וכתוי נתר"ר סדר נשלח
ע"ם קדמו שרי לתה נוני" נתוך עליתו" תופסו" שם" ויש"ל היו שומרי לומר שירה
לת"ק כ יש"ל יאמרו תפל וכו לתרו ס"ה לא דיינו שקדמונו כלא נשי נס הכשי"
ל"ל מיכ" כן ועיין ס"ם נוה נסד הקוד" ... ולכ"ז יש"ל לתרו יפקני מכזיקו" כיהו כי
טובי" לי דודיך תיין" והנשי" לתרו שתן תורק שתך על כן עלמו" לתהוך ... והמלכים
לתרו מסכני לתריך נרוזה כנלתי המלך תדריו כנלה וכשתם כך ... וכוה מיוסד מה
שפפו יפקני שהלשני לתריהו וכר שם שה תוהר יין ... ונפפו" שהנשי" לתרו כוכי" נתיבת
שתן ונפפו שם" לתרוהת לת כוכי רק מה שהו" תלא תעשל" לפי שתל" הלשני" תניך
לנשיהו יין כמשל"ל לנשי" ... נתה מתשלתן כיין וכו" נכך לתרו נשיר" שלשם תוהר יין
לוש" שתניך עליהו דודיך טפי תכל שתשה שנעול" שתשתה לותהו ותפי" תיין" ... ונכשי"
תתעדני טפי נשתן כי יין לנפני ערו" ... לפל נשתן המור היה עיק" קישוט שלה" ונניך
עליה" לכך לתרו שתן תורק שתך על כן עלמו" לתהוך שהוכירו נשם תוה" הרניך
עליה טפי ותם" ס"ם עלמו" לתהוך תכוה" טפי שהנשי" לתרוהת ונופל על לשון נתוך
עולת" תופפו" ותפ"ה נתלקיהם לתרו הנלתי המלך שיר ... ונו" שנתנו שיר ונשי
להק"ה שנתב"ה עוזו השלוני לשתיות לשעל" ס"ם נניל נשמש"ל כי המלתי"ן להס
פרשם לנל שה שנתב"ה עוזו השלוני ... ופ"ם זה לתר שיר השירי ונו" דמ"ם שיר ל' יפיך
השירי" לפן רניס לתורו דהמלתי לתרו שיר לשה שנב" קדמן ס" שירות דהיינו של
הלשנים והנשים וכו"ל ... ויובדק פי' זה טפי ע"ם דעת מלן דלתר נתדרש פוסק
זכל שירה ותת מלתי השרת לתרה דשיר השירים לתרו ס"ה זה
השיר לשר שי שירות שקדמו לותם ולתמר:

ושנים לשיר ו"ל ל"ה דלכלו"ק לפ"ך יפדק שירת ס"ה לעפן מנרי" שנוב" נשיר"
ו"ו וכמ"ש לפוסטי הרכני פרעה וגו" ... לפל מפשר לפי שמ"ה נ"ב היו
נאתו פיעבו" כרחי" כוה" דמ"ב מרכבו ס"ה ירדו עם יעקב מלער" המכפל" נשם"
שהיו ישרל נער וכל הקול לשער המכלה וגווש סנה וכו והושפק לעיל סדר
שמות ונשם" הנ"ל כנשועם ישרל וכמ"ש נאו נכתו ס"ה" ולפך נס הס לתרו שיר
נאתו פרק ושה לפע" ניתן ט נס לתדר לנוב כשדר הקול" דנשם" שעשוהו על היס
הקנו ישרל עם"ס לוש שירה לת ישרל יאמרו תפל וכו עמקו הנשי" ס"ם לתר יקימו
הנשי" לתרו שקדמונו לתנשי" הלא נס הנשי" ס"ל מ"ש כך ו"ל מה טעם
לס"ם שתעבו להקדי את הנשי" לתשר שכנר ס"ל מ"ש ישרל לתרו תפלה" וכי הנשי" לפ"ל
הכלל עם ישרל הס ... ועוד מ"ם תיכס כן הוה ולמה נחלת כן וכנר כתנינו זה
ניהו נכון נסד" הקוד" ועוד יתנת" נס"ד מ שיר קדוש" ... לפל לפי דרכינו לפשר לומר
כפשום ה כי שתית נספר מלתרו דשתנון ס"ל מנה שנתקר לת נתקוי" ע"י ישרל כי
תס רט"ו שנה ... לפל מ"ם ו"ש תקל ר' מלות ושלשי" שנה ונו" היינו מתיר נשרית כן

שמרתי נמ"ם ישקר קטונתי מכל החסדים שעשית עמדי ועתה הנני הקטן • ועקטן מע"ם רז"ל כל מה שיש בה"ק בה מלמעלה מעלי לית ליה קטר • וכן כתי קטן מקטני של הלין דלעין בנפש"ב וכן מהרהא עניניהם דסתרי דנר זה •

ופירוש דים חילוק בין דבר שנלמד ע"י הקיבוץ נפשות דלו לין קבוצה לנדיקים ויוכל לעבור בכי רחות עיני ית' דעניך ליה מה שיש טובה לאדם ש"כ • אבל נדבר שנלמד על ידי שלוח לו ע"י נביא לינו מוכר נו מפוש דל"כ יפסד לותו לעולם לו נביא שקר וע"ם כי בהריכו נזה • ול"כ לפסר נם בכלן שקבלו הנוירות ועונשן ושתן שברן ע"י שליח פשם שמע כיון שנלמ"ע שליח ל"כ נרך שיש הסכר פ"ם ולי לפסר להסתנות ומטעם הנ"ל עלך ל"ל מקבל לאדם שלוחו פי לאי"ם נל יפן לך שכר כי לפעמים יעכב עליך שכרך וכנ"ל ונל תחסב כיון שהוא עלידי שליח לי לפסר להסתנות וע"ם הן והן בפל ולחמור • לכן בדברי רבנין דב"ל דהדינור נעצמו לאמרו נל הניאו נדבריהם זה שקבלי כי נל היו נדיקים לו דבלאי הכי הפלי לעשותו ומטעם שנ"ל • ולפך נל"ל שהוכיר נדברי רבנין שע"ל שקבל לאדם שלוחו • ועפ"ז לפסר לאמר כאן לדעת רבי יוחנן הנ"ל יפקבי מנפילות פיהו • פי ופי הרמוזו כנ"ל ור"ל דבפיהו נפקבי מ"ש שליח ופרפור לבד ונל ע"י עצמו ולפי שבקש תרוויהו קלוני ויפקבי מנפילות פי ופי הרמוזו דמה ש שקבי על ידי שלוחך ושליח קוי מוכרח מצד בתיבת הסכר כדי לבוזות שלין הבטחה לנדיקים וכנ"ל • אבל מבקש לפי שנם קוי נעצמו יפקבי נוסף על בפילת הרמוזו דב"ל לפרוזות לי בבה יתירה ווהו כי טובים לי דוקא מלין שיותר ים פינה מנפילות דהיינו בעצמו וכנו שלדעת רבנין נחמת כן היה נחלק שלדעתו נל היה שם נפילות הרמוז כלנדק בפילת שהיינו בעצמו ויפרשל מבקשים הרמוזו דב"ל יפשנו שלוחי לפלום ולמלן נבפילת הרמוז דב"ל • יפשנו שלוחי מבקש שיחלה לי לכל ענין נין נעמד עמוד ענין נמוד דעה וכנ"ל • ע"ם לפי מבקש שיחלה לי לריך לחבתו ופיבתו לבפילת נ"ב ליון שפיבתו טובה לי מיון • ווהו לפסר ע"ם לריך שמלין טובים על כן עלמות לחבוך ר"ל בבר לאמרתי לך שלוחי מבטח" על נפילתו לותי ע"י לותו הסרמוז אע"פי שהוא הורה שלין לי לפנות ע"ם לבקל סרם ולוחי כמו ע"ם שלוחים נלים מלבקה נלל שלוחי שריף שלחוך טובים ר"ל שפני שיחלים שלחה שטיב ים שבר לחוך על כן עלמות היינו לעלמות שבקרלים עלמות לחבוך וכפירש"י ר"ל ע"ם נלוסן דשבריו עלמות ב"ל שתניירים כשביל שריף שלחוך טובים לבל לפי לוכי כן נל"ל שלוחי לשריף נרוצה • לפי לאדבר לרך נל זרוע כי לפי מלבבך לך מבל שמועל ונל מבל הטוב והשרב נל"ל נגילה ובשמה בך נזכירה לדוך מלין מבריס לשבוך כי לאבקה עוד לבבה מיעור כפיר"י ז"ל כלומר שנל ע"ם לבקל פרם נל"ל בם"ל כי טובים לי דוקא מלין וכלומר ונל כמו ע"ם :

ואפשר לפי יפקבי מנפילות פיהו • ר"ל דשלחוך שלין מבקשת לחבת הקב"ה עד שלחוך לשבה יפר הקב"ה לותה • לבל כי"ל לפקבו מנפילות פי שיפת בשפתיו שלוי לוסך לותו עד שלחוך מבה יבירה מלוה לפי לבסקו • ול"ם כי טובים דוקא לי ונ"ר ל"ל דבנפילות שלך יש לי קופלת נדול מפוש דטובים דוקא מלין וים שבר לחוך נלחבה שלחבת לותי • לבל בנפילות שלי לך :

לין בפילות ע"ל לם לחבקה מה לחן לך :

ובתרגום לוחך טובים לי דוקא מלין לן שבשים לומות בניתרי' יין ע"ם • ולינו יהא לבוון לפירושו רחם הפסוק ע"ם יפקבי מנפילות פיהו •

ולפסר לפי שלוחך נמל"ם סדר כיתפת כפוק בכל לך • שלוחך שלורה רוצה בע"ם פפוה רחם לחבתוב לבם רוצי תורתי נכתב כמו וי נפשנו שלומרו לומות לבני ישראל ולנו ניתנה התורה ע"ם וזהו לפסר שלמר יפקבי מנפילות פיהו כי' לני רוצה שלין לו רוב תורתו נע"ם פי'הו דלוקא נבוה יוודע כי טובים לי דוקא מבל שבשים לומות בניתרי' יין דבתה יוודע לוכה כי מלחתי לן בניניו מבל ע' לומות שם לא ע"ב וכלומר • וכדי שלי לוסך שלמר דשלקלחת שטובים לו דוקא יפפי מל"ם פפוה דבם לא"ב מפנה לנל שלי שם טובים טפי ולרים בפעלה ולוכה מפנינן לפני מפקה • לו"ם לרים שלוחך טובים ונו' על כן עלמות לבוזוך ופיר"י דרפו על הנרים ע"ם • והעין לדרכיהו ע"ם פה שלוחך בפורש תנא נבי שלוחי שלוחי פה ק"ב פפנה את לומות שלבי הנרים פיוולים פפם ע"ם • וזהו לפסר ע"ם לף פוגב עפים כל קדושיו כיוון וסה שלו לרגלך ונו' ר"ל לא פיבעיל שפחנב לישראל נלא לף פוגב עפים שלפילו נל"ם הוא מרחם להם לפעפים פינה וכי תיפת לפה בן לו"ם פה שהוא פפנב לף ל"ם הוא לפי פבל קו וסיו כיוון ונו' ר"ל כלינון קפוה שנלוחן הפעים לחים לידוך וסה שלו לרגלך ר"ל שפפם לחים לפעפים נרים לפפוה תפת לכפי הסביבה על כן לחף פפנב קנת פעפים • ול"ם כלן פפכני לפרוך נרוצה ונו' • וי"ל דפקם נלפון יפיר שלפר פפכני לחרוך לרון ולוי ולפר פפכנו • וסיים נלפון רבים נלפרו נרוצה ונלא לפר פפכני לחרוך לרון ולוי ולפר כניתני פפלך עו"נ נלפון יפיר • לבל לפסר לדרכיהו כפשך פלעיל שלפר דנפ כלוחות פפנב פבני הנרים וכנ"ל • ול"ם לפכני לחרוך נרוצה ר"ל דנפ נבלות פבני הנרים פיו נפכני לחרי הנרים פפ פפדב רב דפל ידי פפכני לי לבל לחרוך נרוצה לבי וקע"ר • לבל נל רלי זב כרלי זב שברע לי פינה יפיר פפם כי הניאני פפלך פדרין ר"ל שלני לבדי פייתי תוך בבן הכבוד ונל קע"ר • ווהו פפורה לבי ונלוחה ר"ל פפורה לבי פנפים לבן בל כלוחה לבי פנפים לעבן פפיה פפכך עלי ופבין בן הפעם ווהו כלהלו

קדר כיריעת שלמה שפם שפורים מנפיון ונלים מנפנים כך לבי לפון לבבן שפוך ופנפים כלוחה כלמור • וכי לימת שדי לפ"ב שלוחו נפ ישראל בעבלן נ"ל לבי תרלוחו שלבי נ"ב שחרפורות ושופלני הפעם כיופם ל"ם בני לבי נפרוני הם הע"ר הסיתוני והפסילוני לוחי לבל לף פעבניי :

או אפשר לפר פפכני לפרוך נרוצה על הלפילת נלות פנרים שפתפללה פיה נפפך יוסף יפיני פפ דיוסף קורל פנריפה ולפיל נפנרים ויוסף קורל הפכיבה לפנרים ולפר יוסף כנד עבמו פפכני ולפר כך לפרוך נרוצה כולנו שהרי לפרי כן ירדו נפנעים כפם וכפבל הפרה פפוסכי שפבל לבניה וכיון כפכני לפרי כן עשיתי לך הפ"ב פפורה פפכני לפרוך נרוצה • ול"ם יוסף הניאני הפלך קדרין ר"ל שפלך פרעה הכלאני קדרין וקרל לבני לפרך ופפלנני על כל לפרלנו • לבל כל זפת נל פוה לי הלל היה לנל כבוד דמיוני לנל נגילה ונפפה בך ונישועתיך דבייהו פפנלל לותנו פפנרים ולפו נפפם כלנו בך :

או אפשר כי דור יונלי פפנרים לומרים פפכני פפנרים כפי פה שלנו פבבנו בדור הזה לפרוך נרוצה בל הדורות • והוא ע"ד ע"ם ולנו נל הוניף הק"ב לת לפונתינו פפנרים הרי לנו ובניהו ובני בניהו פפופנרים היינו לבריפה נפנרים • ל"ב דור שנגלו לפרו פפכני פפנרים לפרוך נרוצה בל הדורות • וכן בניאני הלך הדרין לפר לפון יפיר עד דור המלבר שעפדו על פר כיני וקבלו התורה ולפ"ב נגילה ונפפה בפון דניים ע"ב ולל לפיבם לבדבם לני נורת ונו' כי לם לת לפר יפבו פה ולפר לינינו פה ונו' • ולפפר לפר לפון פפכני לבי פביו טנופים לו בטיט היון בפער הלפנים פפטופלת כו לילף בוזה והטופ בטיט לינו יכול לרוץ • ול"ם פפכני פוה פטיט לבייע לי פלוי לטבע ולל לפקב יותר ולו לפרוך נרוצה כני ברך בינפה בלי פבבע פהרי לפ"ב לפרו בפה ובפה בפה ובפה ובמדרש דנה כדר לפור לילף ול"ל לדם ובפה תושיע ס' • לפרו ישראל ר"ש כלדם לינפו • בבפה תושיענו לבי שלבי בפנפים לפרוך בפה הס"ב פפכני לפרוך נרוצה לביון לנו בפפכים לפרוך לנן שרן וכו' ע"כ • ול"ל ם"ם לוס לנפנו וכו' פפישים לדם לפנפו • ועוד קשה לם לדם פס לילף בפפכני בפה ולילי כ"ת • ועוד קשה ם"ם לביון לנו בפפכים לפרוך לנ"ם וכל"ל לתורה ולעשודה לנו בפפכים לפרוך • לבל לפשר לפפפיך לדבר על הדין ם"ם פה שיהענו דעבד בבעבי נקבה בפפיבה בבפה לנל דבפה לפי' לל בביפה קוסה נפקל ובלה לנל קבה לותו פפוס דלוכת לנל לדעת בלדם קוסה לותה • לבל בעבד דביון דבר דעת הוא והולך לדעתו לבך לינו קוסה לותו לנל ע"כ תקבו והביאו לנלו ועיין בע"ם פיימן קנ"ו • ועוד פריכים לפקדים ם"ם בעדם רבה בבוק הפעבו ה' לנלך ובפוה • דישראל יש להם ויכוח עם הק"ב • דישראל לומרים לה"ב בה שהוא יפיבם לנל שלוחו והק"ב לומר פוהו ולי וכו' עד של"ל בתתו לי בפוה של פפוה וכו' ם"ם וכן בלון ישראל לומרים פפכני לפרוך נרוצה ר"ל פיים נפנו לבעבו פ

לרמוז נקודת הסוקים הללו ומלת יתן לחבק ולנשק לכויים לי להודיע לאחר
פעלותיה להגיד לרמוז על כל המלה בדיוקה שאר תרגומיה במגלות:
וראיתי לרמוז בכאן גם קנין דברים מן הכיוצא שבארתי על הכתוב על
פסח שמתקיל לומר מנדרים הייתי לפרעה וכו׳ ויש לדקדק דפתח
בלשון עבדות ומסיים ואלו לא הוציאנו וכו׳ עדיין משועבדי היינו ולא קאמר עדיין
עבדים היינו וכמו שאחר בפסלת דברים׳ ולפי כשהוא כתיב בן ד׳ ע״פ מה
שרו״ל בתנחומא בעובדא מלחמות היו במצרים משה דחיתיה בכלא בכלא מיוסף
שנא׳ נתנו בסבות משכל שכמו וכתיב ברזלות ביוסף שם עו׳ נביתיך תקעו בסודם
שופר וכו׳ וכתיב הכה והוציאתי לתכם מתקת בכלות מצרים ע״פ׳ כלי דבעודן
במצרים נופלת טרם שיצאו משם נטלה משם העבדות והעיקר לכל כאותה בני
שנה מן תחרי עד כיון לתפ״י שכבר נטלה משם בחינות שבדו שלא עשו כאומר
ולבנים ׳ מ״ם עדיין היו משועבדים לפרעה כשאר הימים עם שתקת מתקלת
יד פרעה משם משועבדים לאלהים בימים ולרגעים ׳ ופשטם נאמת למה יצאו
שעבדות נתחרי ומן הסיעבוד נגיון כנ״ל בפ״ד ע״פ שיטת התוספו׳ במסכ׳
שבת להלן לפחד בשבול שמקל שני כלשים ירדו אבותינו למצרים וכו׳ ות״ת והלו
לפרעה בשבול שאחר בהרים בית לחדש וכו׳ ותירגו דסיעבוד בשלשת בגורש
בשבול בית לחדש לכל קושי הסיעבוד היה בשבול יוסף וכו׳ ולפ״ז ח״ם דהעבדו
והעינוי היה בשבול יוסף ולפי שיוסף ירח מניח היחסירין בתחרי כמו שכלמד
שבסוף תקבו בחומש שופר וגו׳ וכנ״ל ׳ לכך נס״ל כן כאותו פרק בטלה העבודה
מאבותינו שבא בשבילנו ׳ לכל הסיעבוד בשלשת בשבול בית לחדש שבאחר
לפרעה היינו שם לחפ״י ולכך יתן לשעבוד בשבול בית לחדש שבאחר בחומר
בשבול בית לחדש

לישראל בירושלים היינו לאחר שכבר נשמטו אותן לעיני עכו"ם ובזה מובן שפיר דמ"מ שוב"פ תהיה בכהן שכ"פ נהיינו על בעוה"ז מוכתמת שיעשו בעגלה ואינו מוסב לתרומות עגלה כלל ולהדיא מריבוי לשמטו לעיכובא להוי"א לסם שלוח עכ"ז ממ"מ ומ"ב נס תקח יכול בעשותו כהן הנכי אחי לפסר לך לאכלו בירושלים כמוה"ו ויכי לישראל מעלה יתירה עליך מצד האכילה מפני בנוירה שעליך מ"מ בזוביה אחס שוס וכמ"ש כן עשו ק"ק מסה ומריבה כן עשו וכמדובר:

ואפשר לומר היפוך זה דמ"מ לק"ק מסה ומריבה כן עשו הייטו שעשלוחו על חופן שעשלוחו ישראל וכאן הייטו שהם אכלוהו בירושלים ומלמדינו לאמ"י שבנזדמן על מסה ומריבה לק"ב כך יכנכנו נמ"י והוי למיכל שנה אבל אינו יכולים לכנס שם קמ"ל דלק"ק מסה עשו כן ומתו

ובטעם דנקי דהיינו בנוירה על מסה מלו עתה תרתי ולא ל"ח מלכים לא תכוב עליו בניסת ח"י כי אם עלחמות ל"ח מלכים אבל לכנס לא"י לא נזר עליהם מדיין עד שי מלינה בהכלת הפלש ו"ם מסה ומריבה כן עשו הכלכו"ה שלא ישלטו בהם ומ"מ עליהם וילכו ויעשו דמשמע מיהיה שבלכו מעמדים למקום אחר ועשו שם בשמיהן דהיינו בירושלים כן עשו מסה ומריבה וכנ"ל. כך לפסר לפרש זה המדרש ולא דרכינו לשנות דרכינו בדרכי מ"ם מסה דבר זה היה יכול לעשותו ולא הוכיר לת ישראל משום דס"ל דהוה לנבדי יוכח הפסק הפני שרואה ישראל לא היו פורשים מע"ז וסניר היה מיוחיין בעל כרחן לישראל ח"כ לא יוכחו לת הלקיהן כיון שהם מיבדים לות ובאמת לנבי עשלו ו"ם דבר זה היה יכול לעשותו לי לתת יורש שהרואין שלקיהן של מבדים ומביא ראיה שהרואין הוה לקלקי מבדי"ם מ"ם נזכר תבעת מבדים ונו"ל ולא היה לפסר לפרש מיבד שמת יסקלוהו כע"ם ולא יסקלוהו דדבר זה אמר דרך ויכוח בעלמא ש פרשה לא בהחמת הוה כך וכאן לא הביאו בעל המדרש לשלא לאחת דבריו שהרואין הוה לנקי מבדים נמ"ם מסה היה יכול לעשות לו לא מלך המורה ואפי' מבדים אמר כן לא"י היה המכוה תתקיים ע"י דמה מוטיל שחיטתי בלקי מבדים ליטרחל שהם עדיין עובדים לותה תועבה וכשלמת אם ישראל יעשו ע"ז ויתרצו לעשות ע"ם שלהם שביר שבדי כי כל המכוון הוה על זה שיחטאו הרואין ויבטלו עבודתן אבל מה שיהיה מוניין לע"כ לנקות לו נוי מקרב נוי דהללו ע"ז ח"כ היה נבי עובד היכר הוה אם לא יעשו ישראל דמה מוטיל מעשי לכוונ"ו וז ופשיט לו חייב הין ישראל מכאן ואד שיחטאו כשהיהן להודיע להם שהין נע"ו מפה ר"ל שנם ישראל יפרשו לו מע"ו כי כנ"ו ימי בחלב היללו ע"ז ולא ישלרו לו לותן שיתרצו לעזוב הע"ו וז"ש וכן מצינו שעשו שכו וכו' ר"ל שעשו כן ולא היו מסכימין מלשתף בחיהן לע"ז כמו שעלה על לבעת שם וכן מלינו בעשו ויקח:

ומעתה מדוין מ"ם היינוי שבדים היינו וכו' ויש לנו שפה מכפיל מה שפשט מכנה הק"כה לישראל כשם שבדים כע"ם שבדיהם אחר קונאתי לותם מארץ מבדים. ובשם נקראי' בשם אחר כע"ם הן ישלא לים לחשתו ונוע. ולשפתיים קרויים כשם בנים כמ"ש בנים אתם לה' ונוע. אבל לפסר דמהדרינן היו זו אחר זו לשעבון נחלת שבדי קדוש שבדים לפי שהיו שע"ז ולא רנו לנחת שם והוניין בע"כ וכ"ל הוצרך ליתן לשם לו תוחר שבד ולא אחר שם ד' לפי שהיו בקנת בע"כ שלא מדעתו אבל שבד בקנה בע"כ שלא מדעתו ואפ"כ על היה אחר שרשו את היה הבולש מה כתיב שם ויחלינו כה וז שם שבדו ר"ל שמלכו הן לעצמו בע"ו ויחלינו כה" ולו יגלו מעוחר שבדים לשעלה יתירה שיבקרוי. בשם אחר וכתו שפירש בפסוק לפוסתי שבבי ברביה פרשה שם ריסתיך דעתי פירש" שם הרחיבו לכל שרשיתי אתה. ואחרינו שהכוונה ע"פ מ"ם מורי בעל תבלה עיוותים בטשם שניהנו המבדים בטניפה נתי ר"ם לפי שהלו וכוזקק ליטרחל שהם אחת היה להק"כה שהרי הם זוג לקק"כה ומי שנוזקק לית"ח דינו בשבק וכנר אחז"ל מי שנתחייב שבק או טובא בנהר וכו' ועל כן בטבעו המבדים בתים לאחר שהרסו אחר בני ישראל והו תוקף דבני הרב ולה"ק. ויהו לפע"ד ח"ם לבוסתי בהבני פרע"ה פירש" שרשך אחרי ישראל שם ריסתיך והרחת לכל שרשיתי את ר"ל לנרכינו שם" שבטבעו בנים הרחת בזה שהתה לחשתי והיינו משה שבידעו כלים מי שבוזק לית"ח וכנ"ל. והו קבלו את הק"כה לבעל מדעתן ומזבו את ע"ז וכמ"ש עתחיהם כה" ונוע" ואחר כך בשקבלו התורה בעלה לתבוז למדריגה יתירה למדריגת בנים לתקום והיינו משה דמשה נדמיון פשפה עדיין יש ריעותא משה שיכול לנרשה בע"כ דלשפה מתנרשת שלא מדעתה לכך קרוים בנים דלא שייך בה נירושין וכדלתיתא בזוהר סדר קדושים שבבדל סנין עבד לבן דעבד יכול לנרשו אבל בבן אין יכול לית לו יעניד דעותיה וכו' ולא יכול למפקיה וכו' ע"כ. ויתבאר זה בדרוש נסוד דנרים בע"י. ומאל שבמדרים היו נדמיון ענדים דאל"כ לא היה יכול לקוייתן בע"כ. לכך לפסר אחר היתיד ענדים היינו לפרשה במדרים ויעלתו ה" משה ביד מוקהוכו' ר"ל שהק"כה הנילחו בעל כרחיהו ביד מוקה דייקא כי מבדיהו היינו משועבדים שם עד עולם כי היינו מתערבים עמהם ומשתתפים עמהם בע"ו וכנזכר לעיל. אבל הק"כה הוצילחו משם ביד מוקה ר"ל בעל כרחן וכדי שלא תקשה לך בחיוב הנילחו בע"כ והרי אין לשה כיקשת לות לדעתה ורמוזה זה הקליש לומר שבדים היינו הקליש ומשלבר שבמדרים סייטו בתוחר שבדים וכמ"ש שבדי הם לשר הוצילחו מבדרים לכך

שלין משה למזבח וז תלת תלילו מאן מהעבודה מזהת לכם
לגלח נזרך וכוה כפר בשיקר מלשון לנזרו על מנת ונזרתם קדש לכם לכך תלו היה
שם לא היה לכהנים שלהן כיון שלהן בכלל כהונה ס׳ :

מלחלה עש״ו היו לנזיותו וכו׳ . היה לשקדן כלשון מתחלה דקאמר
מה מלמדינו כי משם היל״ל לנזיותו היו עש״ו ושמעתי קרבנו
ולנ׳ . ושי״ל עש״ו היו לנזיותו . היה שם הלכותיו עש״ו דלא הטיפן על
הנזירה בהשעות שהכין בש״ם ותקח את הכיסם את הנזירה וגו׳ כמה נזה לא
נדקה לשון לנזיותו ולשון רבים שלא חלוקו לומר כיל״ל ולפי משום לכלול בו נם את תרוה
לא יתכן על תרוה שלוה שלוה מלוה מלוה שיקרא בשקרא לשרה בשם שם בשם נם
רש״ל אמרו לון קרין לנזרת לשון לנזלה וכו׳ . ושי״ל בשפוש ותקח את הכיסם את
הנזירה וגוף את תרוה וזיכוך למה לי למה היה המקרא קצר כיל״ל תמרו את
הכיסם הנזירה נם את הכיסם כולו מיותר דלא הוי נזיר קרח למימר לנזלה ותקח
את הנזירה ושלא כן לכי לומר לי דמלמדינו שעוד לא הפר היה נבלל בלבינו הנזירה
והיינו משום הרחשון מהקרא ס״ב לנו לא נזיר בשקרא וכש״ם לנזיר היה חשון פשא בי וגו׳
דקאי על לא יפר כשרש״י שם וכדי לבטן הקבין נזיכין שלין לומדני דנזרי ר״ש
בן יהודי בוזה סוף סדה בתוקות בלא הפר אבר על ידו פלגי על האדם ותקומה
לון בו תלת ע״ו וע״ש וכו׳ משה לנזיותם נקיים מעשה נזרים ומעט בנזרה
וכפיק הפרשה לנזיר ולא לנזיותם ולנ״ד כפיק מעשה כש״ו ותשתה יין משמע
מהלי משה וכו׳ לנזיר תת ויפק ותשתק בזוכה תבוכה לשתות בפסוק על
הפשה לת״ש ולא נדש כהיכה דיפק בבריכה ותעבירי כיון דנזיר כהכל שנו
כהוגות ונפיק קבוה לנזר לא עבו מובן דם . לנזיר כפיק יעקב מחיכים ליה
נלנן ותעבירי שבר נפיה לשקה עד יקיטין דעד שם נזיר מפריחה ודע
נ״ש ותפיק נון נון לנזן הלריני פשא וכו׳ ש״מ כי הלריך וכבר נזרנו לשקיחה ו
בשנר ורת וכלל הענין כוח דלר״ר פשא נל מעירות הללו נשקן תשלם ע״
לנזרתם לנזיו לשיעתלנל בשפוש לר״ר ומשפת ונוסף על עון ס״ש
נו יעל עמנו ישמעאל עש״ו כש״ם ישמעאל מפשק וכו׳ . ולדעתי לכך נאמר על
ישמעאל ולא יקים כבוד לר״ם ולמשו ש״ם נפורש רשם לאבנה על שלם קדמוי
ומכל ונפשת ש״ר מוקש שלוחי ישמעאל עש״ו ישמעאל מפשק ולא נשמה בשמה
מוקו ע״ש מוקש שלוחי ישמעאל עש״ו ישמעאל מפשק ולא נשמה בשמה
מנחת שתי לחמים וכש״ם רש״ל שופרת דיפק מעין סוכרים לש״ר . ותעש״
שלחותיכו הלו התשלו לשקן שלשתן לש נשקן לנמרי תיקון נשו״ר שרדו לחוותיכו
לנזרים וקוברכו לשקן שלשתן לש נשקן לנמרי תיקון נשו״ר שרדו לחוותיכו
שלין נש״ו משה ונקנו עון ע״ו שרת כלורות נבשלים נש עין שו״ר .
ונדם מילה שקייפו נשמעו ס׳ כי שליך פרעו כל היום כשרש״ל תיקנו עון ש״ר
ושוב יעלו נוכות נשים לשקיות כש״ם נן נשעול לשוחים כלש וכו׳ . ואחת היתה
ופרשם׳ הכתוב ושקנו עון ע״ש עשוב יש לנו משה שפשיק לשם כתוב על לחוותיכו
לשיות נמנרים ע״ל שנה כי עין לנזרשם ישיעך היו נרכים לשקן לת שנות שר״ר
שפיי עש״ק שנה . ושנה לנזרשם ישקה ושעקב שלחו לנזיריך יחוד ת״ק שנה ולו
ושקנו ת״ק משנותיו שלו לרש שנשלרו עוד ת״ל שנה נשלוש׳ תשק״ל שנות לרש והו׳
הזון שלין נשנרים לשניו תלוה וכל״ל . וכוה מנוזר נרני שמיר שלש נתשלה
עש״ו וכו׳ לרייק לשש״ נרוח נשלו נשתלה על נשתלת תעולם ושה שלש
עש״ו היו לחוותיכו לייעקב לנזרש שלין נשלה כלול כו לחניכו הרחשון וה לרש וכו״ל
והעניך לשקן עון ע״ו שנו ולולי ו״ש ש״כ נדרך רמו נשנר נשהר נשהר ישנו לנוותיכם
תעולם וגו׳ מעולם לייקח היינו משמעות השעולם ולקח לת לניכם לת לנזרשם
הרשן לנו נוד שלם לנזרשם לקח עוד לת לשר להיותו כלול מכשות לניכו הרחשון
וכוה לנו לרוש לי״ם נשפר הנשר ישנו לנוותיכם נלשון רנים לשש״ שלנזיר
היה יעניך נו לשון רנים שלשם נשכר . ושר ושקן לוחת יעקב ושקן לניקח
לת יעקב ועשו וכו׳ . ולכאורה קשה למה לא הזכיר כאן לת ישמעאל כמו שזכר
לת עשו . ואל לריך כ״ל שזכרו נש״ם ושרדה לת זרעו וגו׳ לרמז שהכתוב על יעקב
לשוד ושהשתעה כאן עש״ו לת יכתוב לשר על כן יפיעי לשון לנזרשם לניכן כלל
כלל לכל לנזעתי רמז על ישמעאל כש״ם עליו לשנר הרבה לניכם את זרעך וגו׳
ושבני שסיה בא לו מן משפשה לת יישבו נם רמז שלר לנזרשם כאו שיושבים לת עשו
לשר יעקב רק לשר ולרבה לת ורעו כיילו שנשתי לו לת ישמעאל לקיים מה
שלשרתי לשנר הרבה לרבה וגו׳ וכן ש״ם לנזרשם וישמעאל שמעתיך הנה נדבתי
לשתו וגו׳ ושרניתי לאתו שלשר מלך כרי שנים עשר ישמעאל נשלת נזרשם .
ולש״כ שלר ונתן לו לת יעקב וגו׳ כשמעתו שד ויעקב עכיו ירדו מנרישים לשנרך
להלריך סדר הנולדות ין ולקח לת לניכם וגו׳ ללמדינו סיכה לנלות מנרים ושלח
הדבר לשר דיברינו שתכלית נלות מנרים היתה לשקן שון לנזרשם שלשה נני
נושי עניות ונזרשם תיקון שם שמעתו ש״ם שלשרבה לת ורעו ישמעאל שנה
יש סנ ש״ו וכו״ל ולש״כ ונתן לו לת יעקב לשקן עון ש״ר נשכינת לשמיה
ונש״כ ונתן לו לת יעקב ושמו לנשור תיקון ש״ר ש״ע שמו שה שלש נשמה נשנה
ע״י העקיד׳ וש״י יעקב לנשור סיג ג״ש ונשלשור ומנני שכל ושלש נת לשרה לנוותיכו
שם ל״ש ש״י מרנשה נלות ושלשים שנה שיו נמנרים לנלות ש״ש נשנה שנשרו
עון ת״ק שנות לנ״ר וכו״ל ש״ש ויעקב ונניו ירדו מנרימה ויניכו לשקן עון

ולנשה ל״ש נשר כן היתה נוזרת עין הנשתרו כשלשה לוחשים לשיכו נזרות . עשה׳
ושיטרי״ם ס״ש כי ל״ר יכיה ארשיך ושבדו״ם ושי״ל לנוותיכו וגו׳ לנוותיכו נ נוסי ענייות
סנוכרים דנשתי״ל עין ס״ש לשיכו נשנה לפי שלח היה לו מתי ללוות ושל
כן לי נניותיכו דהיינו נלות נשלמת שהוא שוכה על קיום נשנים .
שהוא דרך נקנם עליה עשוה קשה ומ״ש ולח שהוא שלוה לרש ושעשוה
קשה ופירש״י שהיתה קשה נשניהם לפרוש מש״ה דהוה״ל ס״ש מכוה .
כי וה לנוותיכו וה עשה שלקים ולחמור . ונשה ל״ל נקנם שליהם שילני
ושפ״ש ורלת לת עכיהו ועבריהם דרך לרץ שנקר״ש ליני כש״ש לת תעשה לת נשלה
ונו׳ ולחמור ל״ל לת תעשה נתשמוש שהי הכל היה מדם נשלה .

ברוך שומר הכטחתו לישרלל וכו׳ לשיל לחר נזכוך שכח נתוכ וכו׳ ולחר כך
מתפלה עש״ו היו וכו׳ וכיון ברוך שומר הכטחתו וכו׳ לשפר הוסיף זה
התיפל׳ ולכלי שיעשוד מכרים להברים כלנינו שלשה שיקרים שהם שורש לשוכת
ישרלל שלה כדי שיהיו מוכנים ומיוסרים לקבלה התורה שלה כני נלף בפלנית
קשומד ומיכוך הנשמי נפור שנרנל ומכוחר לשיל סדר שמות . שכית לכוליש
מיליות שהם שקידם לת הכולם יש מחלין ומכוחר לשיל סדר שמות . שלשים
שיש שכר ושוכם שהם שלשה שיקרים נשלשת ישרלל ושלחר מכשים לפה וכש״ם
כשל הפיקרים שלשיהם שבד דוד המלך נ׳ נשקתך וכו׳ . נשקתך נקן לשולם
ותורתך לחת ושו נשד מרכה תן השמים . ונשקתך לולים של מרוס לחר עשית
נדולות ונו נשד מליות השם . נשקתך כהכרי לל משפטיך תכוס רכה נשד שכר
ושוכם ולפשר דו״ם השכם שם שעות ותקוקים והמשפטים לשר ניוס ינוס נשר
כתורה לחר מה השעות . נשד שליות השם ס״ש פוקי שיים ולחרן לשר השופים .
נשד שכר ושוכם לחר והמשפטים . לכך לחר כשרש״י נרכך שכתן תורה וכו׳ לנלידך
שוה שיש כוונת הקרה שנלש חנרים כרי ליתן לנו תורה . ולח״כ מתפלה עש״ו
היו לנוותיכו ובכשרי קרנו הוריש נזה תכלית שני שש״ נלוות מנרים שלשים
שלין נש״ו שתם נוסף לליות השם ולח״כ לחר נרוך שומר הכטחתו וכו׳
לנשות ש״ם שלוה לנזרשם כי נה יכיה וגו׳ ולשר כך יעלו נרכוש נדול כרי נשיש
כשכר ושוכם :

ארון מה שיש לנקדק נקיכך ולח תנה ש״ם נדרך השקו נרוך הוה שקיכ
פיסה שקן וכו׳ תלת היה לו לומר רק נרוך השקים נרוך הוה שקיכה
לת הקן לשה חזר ולחר שקיכה שקיכ פיסה . והיה לשכר לומר שלשרלינו נוף נשם
שקיכ נש נשנשו וכנוכו היה שמכו נללת מנרים כרליתה כוהכר כדר ס שות הכם
פוף פיסה לת הקן ר״ל תלת שנשן הקן והוה טעם לשר מן הטשני נשם שקיכה
להם לת הזמן שכני שקיכ וכשלית שלו שנלו שהכם נשקיכן של ישרלל ורי כלנו
היו שם כשל וכשלשר נשכוף נוסף ושכיל ישרלל ונוסף ת״ל שנה נשנים היום
הזה יהיו לנזיות ס׳ וגו׳ ליל שמוכים הוא לכ שלשים שם נשקומו . ולשלינו כוה
לישור פסוק ויסי כיום נרבי שם ויהי מלך מנרים . ולשנשו נכני ישרלל וגו׳ מן
העבודה וגו׳ לשוהר לישת ס״ו שכפוק ויהי מלך מנרים לנשית שר מנרי לשיות
מסלטנותיה וס״ש והיינו לנדכיו שכל יהי השיעבוד ניתן לשר מנרים שהוא של
שרי ישרלל ונלישו כרי שיעבד נוה הוהן לכבל וכו״ל . ונשתיכה וו נקדים לישון
היים יהים רנים על שם כל יום ויום נשפר לנני יהים תכני שנשרף לשם
העבודה על שרי תעלה נ״כ לשנשודה לנשתה . לכל כשהת מלך מנרים שהיו
שיכלו נכלות ה׳ מן מלטנותיה שר על תנרי ניכי נשקרכ העבודה על ישרלל
לשוחה כי נה היה לשם שיש לישלה כיון שיכלו נחותו קרם מלטנותה נשנה
מנרים על כן ויחנכו נני ישרלל מן העבודה והיינו קושי שיעבוד שכבל לו שלושם
לשם . ולש״ו לשפר לשר כלן נרוך השקום נרוך הוה שהם״ש שיכלו לשקן
ס״ל שהם״ש נוסף שיכל ומלה הוהן שהם״ש שיכ לשקיים שהם״ש שיכל
כרי לקיים ס״ש שנה נלנרשם ושרים ושיכו לחותם ת״ שנה נלנלשם שהם״ש שיכל
לחותם ת׳ שנה עדיין לא הניע הזמן :

אכנם לשנין שיקשה ו נרים לשקרים ניחור מלשר רש״ל נשכבת נרכות
דנר כת נלחוני שנם ושלנו וגו׳ לשן כת נלח לשון נקשה ס״ל נשקשה
שמך לך לחזור לישרלל נשקשה מכם שלנו כלי כקף וכלי זהב כדי שלח יחטר לחתו
שרים ושבדוש ושיכו לחותם לשים שנהם ולח״כ יעשו נרכוש נדול לת קיים ע״כ .
לשנין שיקשה ו נרים לשקרים ניחור מלשר רש״ל נשכבת נרכות
דנר כת נלחוני שנם ושלנו וגו׳ לשן כת נלח לשון נקשה ס״ל נשקשה
שמך לך לחזור לישרלל נשקשה מכם שלנו כלי כקף וכלי זהב כדי שלח יחטר לחתו
שרים ושבדוש ושיכו לחותם לשים שנהם ולח״כ יעשו נרכוש נדול לת קיים ע״כ .

סדר שמיני

במדרש א"ר שמואל בר נחמן זה הדיבור נאמר למשה בסיני ואל נודע לו יום שבא מיניה לידו אמ' משה לאהרן אחי בסיני נאמר לי שאני עתיד לקדש את הבית הזה ובאהרן נדול אני מקדשו והייתי סבור שמא או בי או בן הביה הזה מתקדשה ועכשיו שני בניך נדולים מכמני וממך כיון ששמע אהרן שבניו יראי שמים הן שתק וקבל שכר על שתיקתו וכו' ע"כ

ונראין דברי מקום שנהנו ממנו מיקדש הניתן מן ה' אלו נתאחרן וכי יש כאשר נלא מפקיד הקב"ה בעיניו דעני"ו הוי נלא"ד וכמי דשל מקרן חמד הוא ניזו אותו עון וכמ"ש ונלאהרן בתוכך וגו' אבל על עשו לפי שהי עשה כן למה יאמרו כי מה עשה ונראין אלו לקדוש בזה שיהי מפ"ק דשנת דף ד' נעי דב ביני נר לנניי דדניק מת נתנור בתירו לו נדרות קוד' שנת לירי קיב שנת לו לא בתירו ל"ל הכי לתת לרבינא ס"ל תלמיד נשוב ולא תיכר הוי לשלן בתירו ותלת לאו דלי דדר ותיכר מי מפייב והנהן כל מיני תשת תיון קייני מר שמעה מפלתן שנת וכופן שנת ותלת נאוד קולס מיכולו לתיכור מקילה מנני ליה תמר רב סילא לעולם כשונא ולשלן הניזו לאחרים מתקיף לה ר"ם וכי אומרים לאדם חטא כדי שיוכח תניא נאוד ותיכף קולס מיני לשלן ע"כ וכתבו התוספו נד"ה וכי תאמרי לאחרים קילה שנת זכו ושם דתמר נפ"כל מערבין ניחא ליה לאהנ לישנר תיכורי קלילה ולא לישנר עם האהרן תיכורי רבה ד"ה כי דהתם לית נלתא נאומר לאהנ מלא לן כלכלה זו של תלמיד שהלי נד"ה כעם האהרן לכל נוכר לישנו על שישנר לפי שלא נאמרו אלא לשבח המוקף וכו' נשלי המבלני ד"ה רבי סניר ניחא ליה לאהנ לישנר הוא לאחור קלילה כי לשנר שלא מן המוקף ולא כישנר ע"ם תשורת רבה כי לתכול טלנים ודאהנ סניר דניקא לאהנ דנשנינ ע"ם תשורת רבה ותיהו לפלוגי תשורת קלילה לא לשנינ ונקשיא לרבה דלא

מעשה מזידי ר"ל יגיע לתרן וכמו שהקטיגור על עסקי לעשות הק"נ ולהיות כ"נ ולעשה מכיון אותי להיות כ"נ וכמו שנתקיים מה שיקר לי לא דמיתי הק"נ שיקנו אותם היה לתרן כנגד כל הדברים ולהורות שהיה בלבם ולא יתקבל ע"ם על המזבח כמ"ש הרשעים ז"ל כוה גם התקבל על מה שעשה אותם מזידי וכו' לומר שכבר מקודם לזה היו מזידי וכנ"ל • וכוה יפה מה שייך שרפה לעשותן לומר לא היו יודעים וכו' שהרי מזידים היו כנ"ל ואל כן יתקדש הבית בשעה כהוגן והוא לו' כי מעשה הכ"נ וע"ם לו כך הוא שם נאמר דשמעני' היו ישראל ומשילה לי יחתי וזכרי ואתה שייך שעשית להם השגגה גם עשית אתם מזידים • אלא עכשיו שעשו שכן כניך לי דוקא שהם נדולים ממני ומשך • ולכוורה קשה לכתי היה להם נדולים משניהם נמצא נדולים אלא נשרף אחר שהם כיון שמשעבל סניר לו כי לו נך הרי דדי נאחד וכנכנו שם במקום אותו האחד לו שעשו ע"ם שיש שם נשרף שניהם ומ"ל שהם נדולים שני משניהם • אלא העניין הוא דשעתה קשיא ליה למשה דמאחר שת"ל הקב"ה ונאחם נדול הוי מקדשו למשה נאחם ולא נשני לכהנים ות"ל קשה למה אמרו אלים ואהרון • ועל כן משה שמשפט דשעתה שכשהוא מתרעים שהיה סניר לו לומר לו כך וכך ולעשות כך וכך ולפעמים לומרים לאחם ואחר שהוא נדול ומשה ואהרון עם בניהם עם הלויים ושתי הרים ות"ל שהם נדולים ממנו ומשך ויותר ממני שנאמר לכפר עלי ועליך ועל ישראל ולא נאמר לו כן אלא נדולים ממנו ומשך אלא היו שוים לעבדיהם ות"ל שעדיין ישראל לא נתכפרו ומ"ש לם לא היה ערכם דק כנגד לחד מקום שנתכפרו דעדיין היו מחוסר כפרה ומשעשו מה שקיבלו עליהם שהיה קודם לכפרה ואחר שנתכפרו נתנשאו ונתנדלו ויותר ממני ומשך שנאמר לכפר עלי ועליך ועל ישראל ולא נאמר לו כן אלא נדולים ממנו ומשך אלא היו שוים לעבדיהם ות"ל שעדיין ישראל לא נתכפרו ומ"ש לם לא היה ערכם דק כנגד לחד מקום שנתכפרו דעדיין היו מחוסר כפרה ות"ל על כרחך נדל ואנישו נדולים ממנו ויותר ממני ומשך שנאמר לכפר עלי ועליך ועל ישראל ולא נאמר לו כן אלא נדולים ממנו ומשך אלא היו שוים לעבדיהם ות"ל שעדיין ישראל לא נתכפרו ומ"ש לם לא היה ערכם דק כנגד לחד מקום שנתכפרו דעדיין היו מחוסר כפרה ות"ל על כרחך נדל ואנישו נדולים ממנו ומשך אלא היו שוים לעבדיהם ות"ל שעדיין ישראל לא נתכפרו ומ"ש לם לא היה ערכם דק כנגד לחד מקום שנתכפרו דעדיין היו מחוסר כפרה ומשעשו מה שקיבלו עליהם שהיה קודם לכפרה ואחר שנתכפרו נתנשאו ונתנדלו ויותר ממני ומשך שנאמר לכפר עלי ועליך ועל ישראל ולא נאמר לו כן אלא

ביה של בעלים יכנס ויזמרוס ויקרב להפנירן ע"י שכיבה של אהרן עין כדר
מנחם • וכניסה הקדמות אלו יפד מכוחר הענין טפי כי הענל שפיה שכיה סור ופניו
מעל נגד יכנס ויזמרוס ויעשה מהם לחם ויחיה ברמו לכניסו שימותו מפני שלח
ממד כשנדן ולכך הזמין כאן את בניהם הוקנים שהכריעו לאחו נחיתו קרח •
ומחילת מיוסב ע"פ כוה בחדרם על סור וכל אמו כו' כי כשכיל זה מתו שכים
מכניו • ועוד קשה דבקום בחשוב ומסיים עשו להם בעגל נם כריפת כתן לו תוכר
סור ולא בעגל • ועוד ע"פ על פה אלו ישראל וכו' כי הוא זה שאמרו זה אלהיך ישרא
לינו אלה הכשבות דנרים שכ"ד פיפ על סור וכו' • ופי"ל ע"פ על אלהים זה משה
וכו' אשר ירפיון אלהים יעלם שכים להעבו דמשמע שכיה משה מפיינו כן מצד
הדין פימותו שכי כניו ולמה כן ולא עוד אלא דמשמע דכוזר זו משמע לינכת
פחדרת משה הקפנל על אהרן וניטל מקנה • אם לא שכ"ת לשה ולהם דמכם
לוקה הקפנה נוכח היה מחייבו בשני כניו והוא כדין ביזור וטעם • ועוד אם
פנד הדין דחויים היו פימותו אחרעשה לשה כשה לו פניש בשכיל משה לשכל משנה
ואם הועיל מתנה שמה לא הועיל לכולה • והנראלה לפ"ד כוה נזדר אשכרי דמה
שכינת החשל פעם לזור פעם לשכל כמו שהיכרנו כוה בחדרם וקריאת בחדרם
זה הם עיר שכרוקם אליו העבירה לשני מיניש לשכל ושור שכ"שה לפם שכל •
ולהלן הוא אומר וימירו את כבודם בתבנית שור יכל אוכל עשב • גא שור ויכפר על
מעש שור • יבא עגל ויכפר על מעשה העגל • תרעו שנתרצה המקום לכפר
על עונותיהם עביר שאהם בת ישראי כמנה כבר היא נזבח לשני המקו ע"כ •
ויל"ל מ"ם מלרוב שלחר משה לאהרן וכו' מהיכן כלמד זכר זה עד שלח מלמד וכו'
ומיהו דלמלחם לוח דקשי ליה סיכן מניעו שנעשו משה על זה מן הקב"ה לומר
כן לאהרן כי לא מניכן שנח שדיעו לחשה מן הק"ב על זה • לכך כי המלאכיעו משה
משה לאהרן כי שאחר לו כן כדרך שעשה מפי עצמו שלא בדרך מנוח מן הק"ב אלא
בדרך דורן וכדבה שלח יהא ק"ב לשמעון וכו • וכוה מיוסב מה שלית בחדרם הוכח
בילקוט ז"ל זה הדבר אשר ציוה ה' תעשו וירא אליכם כבוד ה' ל"ל משה אשרא אותו
היה ר' השעירו מלמנב וכו' עשית כן וירא אליכם כבוד ה' ע"כ ל"ל מה קשיח ליה
לשעל שחדרם כוה הפסוק עד שהוליחו מפשוטו כי שמא שדרים כשחשמן שלא
שיעשו קרבנו הללו שלאחרי נשעין כדי שירחו אליהם השכינ' • שלא ולחי קשי ליה לחש
על הקרבנו לאחר שנעשה עליה זפי הק"ב וכתשמעו ע"כ היה לו להקדי שפוח זה
הדבר אשר ציוה ה' נראלם הכרם לומר ויאמר אל אהרן זה הדבר אשר ציוה ה' לך
שגל נו שלח ולחי אותו הענין משה מפי עצמו לומר לאהרן בדרך נדרך עגה וזה
הדבר אשר ציוה ה' הוא הדבר אשר ציוה ה' תעשו וירא אליכם כבוד ה' ל"ל משה לך
שגל נו שלח ולחי אותו הענין משה מפי עצמו לומר לאהרן בדרך נדרך עגה וזה
הדבר אשר ציוה ה' הוא הדבר אשר ציוה ה' תעשו וירא אליכם כבוד ה' ל"ל משה לך
לשקדם עוד ע"פ שלא יכעס לו הק"ב לשה יפור שכלחו כנוחו
לשקדם • והיה לשם משה שכעשו שיבה לשקדם שנכחר, לרחות כ"ג יתעודר עליו
על זה קטרוג על מעשה העגל עד שפ"כ יבוה השטן לדחות את אהרן מכהונתו •
והוא בהקדים ע"פ נעשר דשם וכפ' נכהן נעגל נע"ו לו קרבנו ריח ניחוח לשם ע"פ • ולא שמח השטן יבא עליו
נעשה ע"פ כי אהרן עשיהם לו הכפורה ויהיו עוזרו נמשה ובע"פ לו כלא לאהרן אלא
הלוי ואית כתדרם שם שכיר הייתי לעמוך כ"ג ולאהרן לוי עכשיו אהרן יהיה כהן
וכו' משמע כבר מלו נעשה כ"ג • ל"ל כשעשה את העגל יש לו דין כהן מעגל נע"ו
ומשה ע"ל לחין קרבנו ריח ניחוח ומשו לחין קטינו נעשה כשיעו לו"ל נש אהרן מע"פ
שהו נעשעו לא עבד לעגל ע"פ שנו בשה שעשהו ליעזל ואין יפל כשיעור ליעזל
שהרי הוא השטילין נלותו מעשה • ול"ת שלא היה כ"ג נאות שעשה שלא לאמר כך
נעשה כ"ג כשהוקש השטן לכל נשעה שעשה את העגל לא היה כ"ג לא יהיו לו
התנגלו על מה שעשה להם את העגל • ונשלחת בלאו הכי יש לו תירוץ מה שתירוץ
שחת והרגוהו וכמו שעשו לעזר ויקריב להם לם יהרג במקדש כ"כהן וכניה וכמו
שהרו"ל • אלא לם לא היה בלותה שעה כהן ל"ל לשה מכר עלמו על קידוש
השם כמו שעשה עזר כך יבא עליך בדרך שה"ל לכך נדרך ליתן לעזר כיו של שטן שלא
ישכלוך בנוחך להקדים ר"ל שעה שכבידה לותך נח על המקדש ולהיות"כ יבוכלוך
למקדש על מעשה העגל שעשית ויבא בשה"ל ותכשלו מה שבא לעזר כיו של שטן
עדת קרח על אהרן כאשרו כל העדה קדושים ובתוכן ה' ומדוע תתנשאו על קהל ה'
ויתבאר בחקומו בם"ר • ומה מבשר ל"ל שלאחי ל"ל כפרה שלאחי וכו' ול"ל
לאיך בשבן זה מן המקדש ומה אתיא ל"ל לכן לכן לדרכינו ל"ם דשלח דשה מנרך
לאי לדורון זה ליתן לתוך כיו של שטן דרכינו מפני שיש לו ל"ם שלי משה שיש לי דין
כהן שנעשה שלין קרבנו ריח ניחוח וכנ"ל • ל"ל זה לא שייך לנבי ישרא וא"ל ל"ל
כפר אלא לאי בשבר לאי כהן אבל ישראל א"ל כפר לו ולא לשך ישראל מריכי כפרה
כי ישראל וגו היום נראלהם כשכינ' ומה ל"ל זה הדבר אשר ציוה ה' תעשו וירא אליכ'
כבוד ה' וכ"ם וירא כל העם וירונו ויפר בשלח לשיל דמעשה העגל מה שעשו תכנות
סור הוא מפני שרואה אליהם כבוד ה' כמרכבתו וראו דמות כסור ונשלחו על
לותם הנורא כדי דבקת לותם הרשים עשו • ועכשיו שנא נם כן להרחות להם
כבודו וקבל

[illegible]

סדר תוריע שני

וידבר ה' אל משה לאמר וגו' כתורת כוהני ה' אל כל המשפט כהנה"ב אל כל המשפט וכו':

אמר ר' אבא ארבעה מלאו חברו דשמעונו מבוצינא קדישא רשמע משמיה דרבי אלעזר יוצא אחא אתא לקמיה חד חכים א"ל מבא מבא חלח בעין בעינא למתבע מינך חד ראתון אמרין ריהבני לכו בי מקדשא אחרא ואנא לא הוו למבני אלא תרין ומנין בית ראשון ובית שני בית שלישי ובית רביעי לא חשכח באוריה וכו' וכתיב גדול יהיה כבוד הבית הזה האחרון מן הראשון ותו ראתון אמרין ראתון קריבין למלכא עלאה יתיר מכל שאר עמין מאן דאתקריב למלכ' אהי חדי יתיר תדיר בלא צינורא בלא רחילו בלא דהקי והא אתון בצערא ובדוחקא ובינגא תדיר ויתיר מכל בני עלמא ואנן לא אתקריב לן צינורא ודוחקא וינגא כלל אנן קריבין למלכא ואתון רחיקין ותו ראתון לא אכלין נבלה וטריפה בנין דתהון בריאין ונפיא דילכון להוי בבר אותא אנן אכלינן כל מה דבעינן ואנן תקפין בהילא בבר אותא כל שיפין דילן בקיומיהו ואתון לא אכלין חלשין כולכן במרעין בישין ובחבירו יתיר מכל שאר עמין עמא דכני אלקיכון מכולא טבא טבא לא הימן לי מידי דלא אשמעינך ולא אקבל מינך וקץ ר"א עינוי ואשתאי ביה ואתעביד הילא דגרמי ביון דנח רוגזיה אהדר לישיה ובכה ואמר ה' אלוהינו מה אדיר שמך וגו' וכו' אילין מילין דשאילה האי רשע אנא שאילנא יומא חד לאליהו ואמר ליה במתיבתא דרקיע אפשר קמירה דהקב"ה כל ישראל בצערא ואנא לפמבנו לון ביתא קדישא ונחתא ליה כמלאכין קדישין דעלמא ואנא לפמבנו לון ביתא קדישא ולמחתא ליה מנו דק עין הב"ה אמו ותשמעון ברה נחלתך באן אתר מכון לשבתך פעלת ה' בראת דשעלת אנת ה' מכון לשבתך פעלת ה' דא מקדש ראשון מקדש ה' כוננו ידיך דא בית שני ותרוויהו אומנות ה' הקב"ה אינון וכו' ויאמר כאן בנינא קדמאה הקב"ה לא הוה בעלמא וכו' ואסתלק עד לסוף יומין בפולקנא כתראה שאלתא אחריתא דוראי אנן קריבין למלכא עלמא גיב מבל שאר עמין דישראל עביד לון הקב"ה לבא רכל ולמהבי איגון ישראל בין שאר עמין בלבא בין שיפין וכו' ליבא איהו רכיך וחלש נא הוקיומא רכל שיפין לא ידעין מצערא ועקא וינגא כלל אלא רביה יומא דביה סוכרתנא שאר שיפין לא קריבין למלכא ראיהו חמסה ומובלבלנא דשריא בגויה אלא לבא ושאר שיפין רחיקין מיניה ואין לעין מניה כלל בן ישראל למלכא קדישין קריבין ושאר עמין רחיקין מיניה שאלא אחרא דישראל לא אכלי נבלה וטריפה ולכלובא דשקצים ורמשים כשאר עמין הבא הוא דהא לבא דאיהו רכיך וחלש ומלבא וקיומא רכל שיפין ולא נפיל למוניה אלא בדידו וצחותא דכל גופא ושאר פסולות אנח לכל שיפין ובר שיפין לא משתיחן אלא כל פסולת ובישא דגולא נטלין ואינון בתקיפו כמה דאתחזי לון ועל דא לכל שיפין אינון אבעבועין שאת וספחת סגירו דצרעת ולבלבו או מכל הני כלום אלא איהו נקי קריבא מכולא ליה בית מוכא בלל ע"ד כתיב כולך יפה רעיתי ומום אין בך אתא רבי יוסי ונשקיה ראמר אמר אלו לא אתינא לעלמא אלא למישקיה הא דיינ"ב ויקהל קנל מלמוני ס"ם ונכמון נכתוב מה שכינ"ב מתנות הללו שלוה הקדוש ברוך הוא לישראל בשביל שיבנו לו מקדש שנ' ועשו לי מקדש וגו' ונכתוב על מתנה הללו פרשה שלוה הקדוש ברוך הוא לישראל בשביל שיבנו לו משכן שנ' ויקהל משה וגו' ואלו הן פרשיות שבת ר"ח ופסח ועצרת ר"ה ויוה"כ וסוכות ושמיני עצרת ופרשת המן ופרשת מחצית השקל ופרשת פרה ופרשת החדש ופרשת התמיד ופרשת שבת ופרשת תרומה ופרשת זכור ופרשת פרה ופרשת שקלים ופרשת מלחמת עמלק ופרשת מלחמת מדין ופרשת מלחמת סיחון ועוג ופרשת נחלת בנות צלפחד ופרשת מלחמת מדין ופרשת מלחמת יפתח ופרשת מלחמת בן ופרשת מלחמת שאול ופרשת מלחמת דוד ופרשת מלחמת יואב ופרשת מלחמת אבשלום ופרשת מלחמת אדוניה ופרשת מלחמת יהושפט ופרשת מלחמת יהורם ופרשת מלחמת יהוא ופרשת מלחמת יהואש ופרשת מלחמת אמציה ופרשת מלחמת עזיה ופרשת מלחמת יותם ופרשת מלחמת אחז ופרשת מלחמת חזקיה ופרשת מלחמת מנשה ופרשת מלחמת יאשיה ופרשת מלחמת נכו ופרשת מלחמת נבוכדנצר ופרשת מלחמת אחשורוש ופרשת מלחמת מרדכי ואסתר ופרשת מלחמת גוג ומגוג ופרשת מלחמת המשיח

ואמרת אליהן ישראל מצערים ומיסרים נפש יוצאין מהם לוחש טומאה לשון כמו כלא"ה ומפני אשר נגזרתם ביום גזרתם כמותו וגזרך לגזירת נגזים ורע לו ונהפוכין נדמעים מלין נפש בטומאה ובקלקלה אין יכול נפש נעשים מהו גיהנם לו מי לחכור להנצל לו לעתיד לבוא שזה נזהר מדבר שנאמר בו ואל תגעו בטמא ואקבל אותם :

ויבוא נפ"ל מיושב אף שפתרנו בו אין עלג שלוחך סמין שפעל לוחץ נפש לפי שהוא מדקדק בדבריו נתו"ן שלוחך בלוגו כנגד נ' נקשות שבקש משה רבינו ונפ"ה בעין נקבות שבינו לומר בדי שפה רבינו שבקש על שלשה דברים ובדי שלא נשלו ניקם שנאמר שבינה בישראל ובדי שרבנו נ"ב ואין בשבינו נפש ובדי שלא תלחמו שלוחי לפני שפה שבעם שליכ' תשוב ועתיד לשוב נכם שבינה כדי כיח רחמן ועיש כדי נלחמ' נ"ל שוב נ"ל נלחמ' נ"ל שוב נ"ל אין בשבינה שורת ועשה נקשת משה מה שבקש שנשרה השבינה בישראל כי היה לוחש בנשמתו שוב ואל תה שבינתי לוחצכ' ונלכנו לחי ומתך דבריהן שלח שנשרה שבינה על ל"ב כדי שיוכלו נשוב מעלתכם כי קריכן לתם לנני עליכ' כח"ם ובתוך יהיה לוחש כי שלחתי אין עו ושרי לחדר לאן קריכן יושר שרי אלף דקריב לנני מלכות הוא נשלח נשרף ואתם תדיר נשרף כרי נם נקשתו בשבינה שבקשה לו נשלה מכם • ואי משום נקשתו הנ' לנדיק ושוב לו רשע ורע לו שרי לתם לוחש לוחלים נכלי וטריפת ואתם מנושים ומדוכאים ישבורים כרי נדיק רע לו • ואלן לוחלים לכו ונרחיצי ושוקים שוב לנו והוא רחליה לנם ניקם בשלים נשלח שום נשת שלא לנדיק לנם לוחש לוחלים נכלי וטריפת ואתם מנושים ומדוכאים ישבורים כרי נדיק רע לו •

ובוחן פנלנו טעם נפה כיח נעשים לאחר הקשה שפעלן נכבר שנת כשבים מדבר נעבין הקדנות ולדרבינו ע"ם דבר"ת נעשים ניח לוחלים עבדות דוקא לאחר שפוקם בשעבוד שבינה נאמר נכל שנת ואחר וכע"ם רו"ל ושכנתי נשעבוד לא נאמר אלא נשעבוד שם ואחר שנת ב

לא כשבעל התורה כולה . ולדרכינו ס"ל דמקרא זו סיפא הוא ופירושה כשיש על כל התורה וכשלא עמדו כה הרי כלנו מפלגו כל התורה . ולפי שלא אמרו כאותו כשיש לך כשפע"ל כשבעלו להר סיני לקבל כל התורה כולה הארך ליש לכם וכשיש לאחר שם"ם לכם את זה ולכלנו ואת זה לא תלכלו שנא נ"ב לנרך ולעשות לוקמ וכו"ל .

אמנם עדיין לא הונח לנו מה ענין זה לכאן בספר נקרא ספרי הקרבנות ולרך להקדים תחלה תחלה תחדם מלתיתי בספר נקרא ספרי כאן ו"ל . חכמת בנתה ביתה זה המשכן . חצבה עמודיה שבעה אלו ז' ימי מלואים . טבחה טבחה אלו הקרבנות . מסכה יינה . יין ושכר אל תשת . אף ערכה שלחנו זאת החיה אשר תאכלו . שלחה נערותיה תקרא . אשה כי תוריע וילדה זכר ע"כ . ויש לדקדק מה עלמיגו נזה לחינו קפסד רק סדר ספרשית שכתורה . והפרלה לפ"ל בכלל הענין הוא ס"ם מה שכתבנו לעיל סדר ויקרא דפתח כמלת לחם כי יקריב ונות' לרמז לס"ם נמדרש לכתיב דעכשיו להקמת המשכן נתחדש מעשה נרשתית בכל מה שנאמרים ונלרך נעשה נמשכן ע"ם . ויש לנו להרמיז הענין כאן להכה הקי"ה ויכה את ישראל נג' מתנות טובות נכפופה ומלכות וקדושה וכ"ת נמד"ר כסדר קדושים ולתה מרום ונו' רומת כתתה בעלנס נתת כהונה לאהרן וכו' כעת מלכות לדוד וכו' נתת קדום' לישראל שכ' קדושים תהיו וכו' ושם יתנלר כס"ד . והאהרן הוא לפי דרכינו דכמו שכנגדית הרלשונה נרת לחם על הלרן ושעטנז כהן נדול ושעה לו כתנות חור כס נגדי כ"ב כתפאר לעיל סדר ויקרא . ושעטנז מלך על כל הנריות ושעטו קדום וכדלתיה נמד"ר ס"ן הן הלחם היה לפתר מכאן וס"ם ריתיתי קדום לתר ונו' ע"ם . ונתן לו מנוה מכל עץ הנן תתכל ומעץ הדעת לא תתכל דתיתה נספר מלאות דשם לא עטה היו נתה לו לחדרש זו נמקום קדנות דעני הנן היו נשנים לו כחכמת ושלחי שכתכלי' לכהני' ועץ הדעת היה נשנה לו כעולה שהיה נכל תתכל נכהנים וכו' ע"ם . תלת שפני שלא יהיה נשיה נשלחו שלחו נתנת שלחה נכל תתכל ומעץ הדעת היה נשנה לו כעולה שהיה נכל תתכל נכהנים וכמ"ש לו ותעשך לנוי נדול ונות' ותיתך נמדרש שם ותעשך לכהן נדול כתר"ה וכו' ע"ם . ומאכו לזרעיו עד שהלו לבר סיני והקליט לכם שלחתן כמ"ם ותעם תניו לי מעבד"ם כהנים ונוי קדו"ם כרי שלחתן . רמז להם לכן וניתנה כהונה לאהרן שהיה נמקום תר"ה וכמעשר מעוך מדרש תנכיר כנ"ל ומשה ניהו הקרבנו' ותע"ם לו לת זה תתכל דהיינו קפיתת ושלחי' שלחו כנגד ניהו תר"ה מכל עץ הנן תתכל ומעץ הדעת לא תתכל ונכוכר לעיל . ותם"ל נתן העלוכה לאשה לפי שעה נמ"ם ויהי כישורון מלך ונו' ותם"ל הפלים לחתה לדוד ולנדעו . ונתן הקדושה לישראל ונכיה לחתה נ"ב תקלה כת"ל לת זה תתכלו ולת זה לא תתכלו הוא שנענש לעניו הקדושה כי קטרנה מניחה לידי קדושה . ות"ם לעיל והקדשתם והייתם קדום' ונו' לפירש להם נוה שתחזר לקדושה מכורה לכם נרישים לתת להיות מורפקים מדנרים שתלים מקנים ורמשים רחוים להם נס כן שלח מתעלת תדם ופיין ס"ם לעיל סדר מי נס"ם נתדרש ע"ם זה הכתר לחנר כיום ה' ונו' הה"ד הלא לתה לחנה קדו"ם מקדש ולא נמות לת"ה הד עד שלא שלח תכל מעץ הדעת וכו' ס"ם . וזה דוקא כי שכשתרים מתנדים כללו דתו מקדושת ע"כ תדם ר"ל כמו שהיה תדם קודם הפטא לכן להיפוך לפתיחה מותרים כזה המשכן והמה כתדם עכרו נרית שהיה נכפל נ"כ נמנה זו ונתפעל מקדושתו לכך תפסר נס כלן תאר תדם כי יהיה נעור נפרו ונות' רמז שיתנלל כמו שמתקלל תדם הרלשון ע"י שעבר על מנוה זו נאוכן שלם וכה הרי נקרא תדם לפעליותו דהיינו שיכה לאותה המדרינה שהיה נו קודש הפטא ולם לתו הרי הוא כתדם לתאר מדרנה מאותה שעלה וכתמור . ונכה מכות' מדרש כשכור לעיל שכיות נפתה ניתה זה המשכן . מסכה שמזיגה שנשה תנו ז' ימי מלואים . שנשה טנשה תנו הקרבנות . מסכה ייכה יין ושכר אל תשת . לקח ערכה שלחנה ואת כחיה תאר תאכלו . שלחה נעדותיה תקרא תפה כי תוריע ונו' ונכור נזרע ת"ל ונמד"ר נזרע נרעיון ס"ם נתדרש המשכן שתפקש כל דנר מה שהיה נרלשונ' והוא סדר ת"כ דשלחיהו כלו נוד' ימי נרתית והקרבנות נלו לנעותת שני הנן ושל נדעת שנעטוה לאהרן לכל קרבנות ושלח לאכל השלח וכו"ל . ולאחר כן כת לו כלומדה על יין ושכר אל תשת לתתן סה שקילקל תדם מעון דהיין כדלתית נזרם דנה ותקם שפריו עננים כפשה לו וכו' ועוד לתרו דלותו הענן נתן היה . לקח ערכה שלחנה ואת הקיה תאר תאכלו וכו' ר"ל לנוסיף על מה שנלו הקרבנות לאהרן נתקום מנות תר"ה שנשה טנשה תכל ענן הנן ונו' וכ"ל . נוסיף על נעטו נס ישראל מזה תאכלו ונו' לקי דייקת דמשמע מוסיף על ענין הרלשון . והייגו מוסיף על שנתה טנשה תלו הקרבנות כנ"ל שניתן לאהרן . תלת שלאהרן ניתנה מנד כפופת תר"ה ויסראל מנד שלק קדום' תר"ה וכנו"ל . ות"ם שלשה נשרתי' תקרית לשה כי תוריע ונות' דנוה נלו נס ישראל לתקן נס שם שנת חוה שתשלה תתפלה שמשכה דמו של תדם לכך ניתן לה דם ניולה וכתשרו"ל . וה נדנרי רבינו נקרי ו"ל וה הסדר שכתב שכל ענין קרבנות של היולדת שנתרם זו נלו לכפרה לפטול חוה שרחשונה שקללה כדם התדם ונתנה לה דם ניולה ויולדת נשער והכשים מניחים כפרה על עונה של חוה ס"ם . והוא מנוחר לדרכינו לפי סדר הכתוב :

ובמדרש הוצלה ניולדו ו"ל . תן חלק לשנעה וה דור שתל' משה לשנעה ונם לשתים וה דור שתל יהושע לשתנה ע"כ . ו"ל שם רבונו

לותר לדור שניני ונור שניני מן לנרשם . קשה תדע דלישנה לא משתע הכי"ת כ"ש היה לו לומר וה משה משיה השניני ותל לותם עם לשתנה וה יהושע שהיה השתיני נס לין לו לתלות מנין שניני ושתנה נדורות שלהם כי לף על פי שהיה משה מ' ויהושע השתינה מן לנרשם לינו מחייב שיהיו נס דורן ו' וס' . נס יהושע נופל לא יוכרע שיהיה הוא השניני מן לנדרך דשתע תעם' שהיה משה השניני דנשתנ ת"ו לו קלת עשרים עשה נדרך שניניתן ולא כמדת הקולדה . אבל יהושע מכ"ל שהיה השניני מן לנרשם . ושוב תלי נפקא מיניה שהיו לו לומר וה לתו נשמוכה . ולי לתו דשתע היה לו לומר דהוא כמשעו שדור שלו משה כשלו לנשתע ימים ודור שלו יהושע לשתנה ימים ולא יהושע נשתנה ימים ולא לשתע נשתנ ע"ם תיעול נשתנה . ושרשו נו השפרשים דשכוונה דלי משום דלין דולק שני שתרלה שני שנת שתרלה שני שתנה וכדלתיה נמד"ר . ת"ל די נומן שנשה ימים ועיין נכפר תן כוש . ומשני שלא יהיו כולם שתפים ולכני ולתו . ענינים שי' שפני שלינו טוע"ת שלידתה עד לפר שנשה . ות"ל לפפר תוה השעם דור שלו משה רשינו דשלי לשתנה נשוע ימים שטעו ולידתה נשתנ ת"ו נשפה שניו ישראל נשתנ לא היו רולות נשות שם מכני שיעת מנרים שהיה עליהם . ולף משיגלו משה לא היו רולו נשתנ שהשכינ' היתה ניניהם והכני קלנו שתור תפלה שנ' כה תתור לנית יעקב וכו' ושם יתנלר כס"ד . שרי לפ"ל לא שייך כדור משה שלא יהיו לכני לתתו עניני שהרי לא היו רולים ס"ם מכני שהשכינה ניניהם ונמצא שניר תלינר תן שלח לשנעה ו דור שתל משה לשנעה וכו' . לתל מי הולו שכינים עניתו כדנר זה מה שלא תשתתם קרא וס"ם תלתי להודעני דנר זה שהוא פירוש . ומכל מקום לפ"ל מיושב נזה ס"ם תחלת הכרשה תשה כי תוריע ונות' ותשתלו' ימים כימי נדף דוותה תעוות ניוש השניני יוול נשר שרלתו . ור"ל ס"ם כימי נדף נכף הדמיון לשה תלה טתתלה של לירה נשדה ורש"י כי המלדינו דתפילו נשתם הקנר נלו דם ונם לדרכינו יתכן . ומוד שה מקום לשנות שילה נכלן שכנגים נין הדנקים ולהזכיר מנוה זו לנד מלות טתתל לידה . לכן ס"ם מדרש הכוכ שדור המלנר לת היו רולי דם והיי לשיעת דת"כ לינם נשיני לשו שתתלה לידה כיון שלינ' נכי רולות דם הם . ומשיל ס"ם ות"כ נס כן לינם נשיני לשקפיד לשול לשניני דוקא תלת עלמיגו לשניני ולינם כשלר נשיני לשול נשניני כדי שלת יהא לחניו ולתו עלנים . לתל תלו שלינם נשיני לשנעל תפני שלינ' רולו דם ס"כ יעמוד לשנעה . וז"ל לתיגו כן דנין זה מדור ונין דורות שלחריהם נין לחד להם כן לשנין טומלת לידה הן לשנין שלינו כיומל תלת לשתנה . ות"ם ויכר ה' לל משה לאמר . דנר לל נני ישראל לאמר ונו' . לקשה שרשי פשה לאמר ל"ל לכן לדרכינו לאמר לאמר לישראל שנדור הזה . דנר לל נני ישראל לאמר לדורות דלתע"י שהם משוכים זה מזה לשנין ריחוק דם . מ"מ וטתלה שנעת ימים כימי נדף דוותה ר"ל כלנו היו נדה לתע"י שלינה נדה כי נזירת הכתוב היא שהלידה שטתלה תלינו נדת ס"כ . ות"כ נשתך מזה שלי' נזה הדור כיום השניני יומל נשר ערלתו ולת מקודם לכן משום דלכתי לינה לשעתת שלא יהיו לשנין ולתו עלנים וכנ"ל . ונזה לתבאר להנין מ"ם נכפר שיר השירים הנן יפה דודי לף נעים לף מרשינו דשנה . ופירש"י הכי יפה דודי שהשרת שכינה נינינו לף ערשנה שנת נעים ונעות ות"ם ונקשה תה ענין זה לזה . לכן לפי תה שתתנת שהיו נעות ישראל מסולקים דמיס מתתת השכינה שהשרה ניניהם וידוע משרו"ל לשם שניני מדונים נעים מרונים . ות"כ כלן שהיו מסולקים דמיס כיו לתינת דת"כ ההכתינו שלא היה להם נעים ונכות כ"כ . מדונים כדולי דם שנעים מרונים ול"ל דלינו לן כי היה שם שרשי לשעליותיה שהיו מסולקים דמיס ולתע"י לן היו שרים ונרים שרשי נשניל לן נקרת מסכן . ונקדש לשרשין ומשה דכשם שהשה לפריש ונרים כך היו ישראל פרים ורנים נשניל . ות"ם הנך יפה דודי שהשרת שכינה נינינו לף ערשנה . רשנה נעים יהיו נכות נשם נעים ונכות ולכאור :

לשע"כ מתינו היינו מסכן ומקדש רשנה נשם נעים ונכות ולכאור :

ובמדרש עוד שם ניוס שמיני יהיל זס"ם תן חלק לשנעה ונו' אלו ימי הנדה . ונם לשמנה ימי המילה תנר שם שמרת ימי נדתה תני נותן לך ותה תלו לשמנה ע"כ . ונריך ניול תר"ה ליה שמיני עם יד שה זו . ועוד ס"ם שמרת ימי הנדה תני נותן לך ותה תלו לשמנה שמי תיתי שלא לשלו לשמנה ולל"ל תני נותן לך בן שתם . ועוד ת"כ תותן לך בן שתם לשון נתינה לשם נעים וכריס כי שם נקנות וכי שעלה על דעתך שלא שמרו שניהם נדות ס"ו תכן השנין לשנר ס"ם תה שתיתי נשות שנת סרק ר' לניעור דמילה . וניוס שמיני יהיל נס ר"ונות' נשר ותשע"ים נו נשרת יהול ונו' . ונריך לשה לי קרית דנר שלין שתכון הוא ותותר וכו' . לתרשב"ם שתרש נאמר לקון נשרתו . תיגש נדול קטן שלי לינה לשיתר לתר רב שנרשית לתר לקון נשרש נגו הוא קשתכון . ולי לינה לתר לישנך לתר . לתרש"ל כל מקום שתתה תונה שנה ולא תעשה שם שתתך יכול לקייס שניניה תותר ושם לתו יבא עשה ידשה ל"ת . לינה לתר ע"כ . ות"כ נשתע לם ס"ו לשעתים תל שמיני נשנת יש לו נשרת לינו כיומל ע"י לכני לתע"י שהוא מוהל וכנין שים לתר . וידוע עוד תשר"ל שהנעים מניעים תנר שלינו והיר נכדה לו"ל שם שמרת ימי הנדה דתו לתשר שיהא לתותו הנן נשרת תל שדלתו ונריך לתר לתלו שם לינים יום שמיני נשנת . לכל שם שמרת ימי הנדה

סדר מצורע שני

וידבר וגו׳ כשבת ע״ז לומר׳ רבי אלכסנדר מכריז מאן בעי
חיי מאן בעי חיי כנופיה ליה כורי עלמא ואתו לגביה
א״ל הב לון חייא אמ״ל מי האיש החפץ חיים נצור
לשונך מרע וגו׳ ושמא יאמר אדם הואיל ונצרתי לשוני כרע ושפתי מדבר
מרמה אלך ואנרה בשינה ת״ל כור מרע ועשה טוב ואין טוב אלא תורה
שנ׳ כי לקח טוב נתתי לכם וגו׳ ע״כ וי״ל נפש חמר בבהמ״ל מאן נעי חיי מאן
נעי חיי ועוד וכתיב נאום ה׳ לו אין חיים אל״ף מ״ל מי הוא האיש החפץ חיים וגו׳ לומר
אנן אל״ף אלפים חיים בעולם הבא ומ״ם מאה שנה בעוה״ז לומר לכם כמה מאה שנה נעי חיי
שתהו חיים אלפי אלפים בעולם הבא ומ״ם מאה חיים בעוה״ז לומר רק נצור לשונך מרע ודוד
לא הסתיר לומר לפי שכל העולם נתן תגלגל הרשע לכם מן הפסוק דלמה תדבר לנו
כאי שהוא כבר מת ואפילו קיים והיינו זה שסיפר ל״ב ובעגם בנעשי שכחתי כשפת
כשמרו ל״ל קמ״ט כתיבים ואכתי אכלן לחיים מה שלא היה לו חיים עד כאן:
ומ״ל כ נשתיר עלמא לא שייך לומר שהוא אכלן שנשבר היה לו חיים
שהיה לו לומר מי שלא אכלן ישות לו שיהיה בחיים לכך כשבר לו כ״ש לגלגל ח״ל
זה הפסוק לאומרו לעיני עדנה שהיתה עלמא מוא שכבר כיסר ל״ב ובשעה שנתחשב כמת
ורוצה להתרפא ולהחיות עצמו מצרעת שנשתבש על ידו כמה שלו לא שבעיה שנרך
לשתוק עצמו מ״ה שלא יהיה לו שום קרוב לומר לו שהוא מת ואין טוב אלא תורה
ס״ם ושמא יאמר לית לן בה שכל זמן שאני בחיים יש לי תקנה לחזור בתשובה
ואין טוב אלא תורה דכתי׳ כי לקח טוב נתתי לכם תורתי אל תעזובו ועשה טוב
שנאמר ועשה טוב ולא יהא לך שום תקנה לחזור בתשובה ת״ל לפיכך יחשה כל חסיד
לעת עתה אע״פ שהוא חסיד גמור ואין טוב אלא תורה שנאמר כי לקח טוב נתתי לכם
תורתי אל תעזובו ועשה טוב

מצורע שני

הולך בתורת ה׳ ואינו יושב בטל אלא עוסק בתורה או אפי׳ לא פעלו עולה לסוד
הרי הוא נחשב בדרכיו הלכו · וכן משמע מאמר ר׳ אלכסנדר הנ״ל שאמר יכול יאמר
אגרה בשינה ת״ל ועשה טוב אין טוב אלא תורה וכו׳ דמשמע דדוקא אם לומד
התורה ואינו יושב בטל או מספיק סור מרע דהיינו יושב ולא עבר עבירה · ולפ״ו
לפום ריהטא נתיישב קושי׳ וו · אבל לא משמע כן ממאמר זה שאמר פתם ישב ולא
עבר עבירה נותנים לו שכר וכו׳ דאם כן היה לו לומר ישב ועסק בתורה ולא עבר
עבירה וכו׳ ומדקאמר פתם ישב ולא עבר עבירה משמע דאפי׳ ביושב בטל מיירי
ומ״ש במאמר דר׳ אלכסנדר יכול יאמר אדם אגרה בשינה ת״ל ועשה טוב וכו׳ וכבר
נתבאר לעיל דהיינו דוקא בענין סיפור ל״ה דאז אינו מספיק בשב וא״ת לתקן
מה שעיות אלא דוקא לשון חכמים מרפה וכמ״ש מה תקנתיה של מספרי ל״ה ילך
אצל חכם וכו׳ וכן למ״ד סיפר אין לו תקנה צריך ללמוד תורה כדי שלא יבא לידי
ל״ה · אבל לענין שכר על מצות ל״ת משמע דאפי׳ ישב בטל נותנים לו שכר כעושה
מצוה · וא״כ הדרן קושיון לדוכתא דוה שמקיים המצות במעשה ושורש בהם יאמר
לריק יגעתי כיון שזה נוטל שכר בשב ואל תעשה כמוהו · אבל יראה לפע״ד דמ״ש
נותני׳ לו שכר כעושה מצוה לא לענין רב טוב הצפון לע״הב קאמר אלא לענין שכר
ע״הו דכיון שאין בידו עביר׳ להפרע ממנו עליה בע״הז נותני׳ לו שכר בע״הז כאלו
עושה כל המצות שיש בהם לע״הב ועה״ו כמ״ש אלו דברים שאדם אוכל מפירותיהן
בע״הז וכו׳ כך נותנים לזה בע״הז שכר על ל״ת · אבל לענין שכר ע״הב ודאי א״א
לזכות לרב טוב הצפון שהוא שכר בלתי בעל תכלי׳ כ״א במעש׳ המצו׳ שהם מבלתי
ב״ת ונתבא׳ שם זה הענין ע״פ משמעו׳ כמה מדרשי׳ עיין עליו ובזה נבא אל הענין
דהנה ר׳ אלכסנדר שהיה מכריו בכפל מאן בעי חיי מאן בעי חיי · רצונו בזה על שני
מיני חיים אחת בע״הז ואחת חיי עדי עד בע״הב · וכשבאו כ״ע לגביה א״ל מי
האיש החפץ חיים אוהב ימים לראות טוב נצור לשונך מרע דמשמ׳ דמדבר הפסוק
במי שהוא חפץ חיים בע״הז ונם לראות טוב דהיינו שיזכה לרב טוב הצפון צריך
שיהא סור מרע בשב אל תעשה דמכח כן הוא זוכה לשכר ע״הו · וצריך גם כן שלא
יאמר דאגרה בשינה אלא ועשה טוב דאל״כ לא יזכה רק לחיי ע״הז ולא לראו׳ ברב
טוב הצפון שאינו אלא למי שמקיי׳ מצות עשה · ומב״ש אם לא יקיים איזה מצות ל״ת
דאז אפי׳ בע״הז נפרעי׳ ממנו על אותן העבירו׳ וזו שחידש ר׳ אלכסנדר במה שכפל
ובמה שמסיק יכול יאמר אגרה בשינה וכו׳ וכנ״ל · שבא בדרך תוכחא ומוסר וכמו
שראוי ונכון לאיש כמוה לדבר על לב בני אדם למושכן לתורה ומצות · אבל הרוכל
הנוכר לא היה לו עסק כלל בענין התוכחא ומענין חיים הפשוטים לא משל ע״הו
ולא משל ע״הב כי באומנתו יהיה עוסק שהיה לו סמים למכור ומיני סגולו׳ לחולים
וכל מיני צרעת וגנעים כמו ששייך לרוכלי׳ · והיה מכריו מאן בעי למזבין סמ״א
דחייא והיינו לדעתי שהיה לו בתוך סמים שלו סם א׳ שהוא באמת סגולה ורפוא׳
לצרעת אחר נחשב כמת על ידה והיה מכריו מאן בעי למזבין סמא דחיי ר״ל דאפי׳
מי שהוא מנוגע בנגעי׳ ונחשב כמת בע״ש ד׳ נחשבי׳ כמת מצורע וכו׳ אפילו לחולה
קשה כזה יש לי רפואה ע״י סמים שיש תחת ידי ומכ״ש לחולה אחרת קלים מהם
ועשה כן לפאר עצמו ולפי סם אומנתי׳ וכמו שכן הוא דרך הרוכל המכריו ומודיע
טיבו כדי שיבאו אליו לקנות ממנו · אלא שר׳ יצאי שמע הכרוז והבינו כפשוטו וא״ל תא
מזבין לי וא״ל לית את צריך וכו׳ ר״ל אינך צריך לסמים שלי על הנגעים כי אתה
בודאי אין לך נגעים שבאי׳ על ל״ה כי אתה לומד בתור׳ וכבר אמרו מה יעשה אדם
שלא יבא לל״ה יעסק בתורה וכו׳ וזה שהוציא לו ספר תילים והראה לו פסו׳ מי האיש
החפץ חיים נצור לשונך וגו׳ דמשמע דמי שאינו בעל ל״ה יש לו חיים דהיינו שאין
הנגעים באים עליו ואינו נחשב כמת ומאחר שאתה עוסק בתורה אין לך נגעים
וא״כ כיון שאין נגעים איך צריך לרפואת סמנים שהם תחת ידי · אבל אני מכריו
לאותן שלא נשמרו מל״ה ובא עליהם הנגעי׳ ואני רוצה לרפאותן בדרך הטבע ע״י
סמים וסגולת שיש בידי להחיותו מצרעתו שנחשב על ידיה כמת וכאמור · ולז״א
רבי יצאי כל ימי הייתי קורא פסוק זה ולא הייתי יודע היכן הוא פשוט מי האיש
החפץ חיים וגו׳ ר״ל שלא הייתי יודע מה ענין החיים אל הרחקת מל״ה כי לא
הייתי יודע שיהא תלוי חיי האדם בעביר׳ וו עד שבא רוכל זה ופירש לי דהחיים
תלוי׳ בו והיינו משום דאל״כ הנגעי׳ באים עליו ונקרא מת ממיל׳ משמע דבהיפוכו
אם נשמר מל״ה יש לו חיים · ומחילא מיושב לפ״ו מה שלא כפל הרוכל זה מאן
בעי סמא דחיי מאן בעי סמא דחיי כמו ר׳ אלכסנדר משום דזה הרוכל לא דיבר
כלום מן שני מיני חיים כמו ר״א רק מה שהיה צורך לאומנתיה ומחייתיה · גם
בשביל כן לא סיים בעל המדרש לומר יכול יאמר אגרה בשינה וכו׳ ת״ל ועשה טוב
דדרוש זה אינה נמשך אלא לפי כוונת ר״א שמלמדינו ההפרש בין שכר ע״הו לשכר
ע״הב שהיה מכריו מתחלה על שניהם מאן בעי חיי מאן בעי חיי וכאמור :

והנה מה שרבי יצאי לא היה ידע עד עכשיו שהחיים תלוי בל״ה · והרוכל
שחידש לו דבר אפשר שתלוי במחלוקות רש״י והתו׳ במס׳ ערכין פרק
ג׳ דאיתא שם · אר״י על שבעה דברים נגעים באים על ג״ע וש״ד לשון הרע ג״ע
וכו׳ · איני · והאמר רבי ענני בר ששון · למה נסמכה פרשת בגדי כהונה לפרשת
קרבנות וכו׳ · כתונת מכפר על ש״ד · מכנסיים על ג״ע · מעיל על לשון הרע
וכו׳ · לא קשיא · הא דאהני מעשיו נגעים באים · הא דלא אהני מעשיו מעיל
מכפר · ופירש״י ז״ל · הא דלא אקשי נמי מש״ד וג״ע · משום דעל ג״ע וש״ד
אחרים נענשים ובגדי כהונה מכפרים על אחרים · והנגעי׳ באים על העוברים
משא״כ בל״ה דלא מצינן אחרים נענשים לכך קשיא ליה מאלו דוקא · אבל התוס׳
הקשו על פירשי שהרי על ל״ה ג״כ אחרים נענשים אם יש בידן למחות · ואם אין
בידם למחות אם כן גם בג״ע ובש״ד אינם נענשים · ולכך פירשו דמשום הכי לא
קשיא ליה מש״ד ע״ע דיש לומר דבגדי כהונה מגין על עונש מיתה שיש בהם ·
ומכל מקום הנגעים באים עליהם עכ״פ · משא״כ בלשון הרע ליכא למימר הכי
שהרי אין בו עונש מיתה וקשיא דהרי ע״כ מעיל מכפר על עונש הנגעים שבו
וע״ש · הרי למדנו משיטת התוספות שאין בנגעים עונש מיתה וא״כ על כן רבי
יצאי נתקשה בפסוק מי האיש החפץ חיים וגו׳ נצור לשונך מרע דמשמ׳ דבהיפוכו
יש שם מיתה ולא מצינן מיתה בל״ה וכמו שכתבו התוספות · אבל זה הרוכל גילה
לו שאינו כפשוטו חיים אלא שאם סיפר באים עליו נגעים · אבל שומר חיו ולשונו
שומר מצרעת נפשו ואינו נחשב כמת והרי שפיר תלוי בו חיים :

ועל פי הדברים האלה מבואר מה שארז״ל שהיו ליצני הדור באים לחלוצותו
של דוד המלך · וא״ל דוד אימת יבנה ב״ה אימת בית ה׳ נעלה
וכו׳ · ובפרק הזהב איתא בזה הלשון · ולא עוד אלא אפילו בשעה שאני עוסק
בנגעים ואהלות · א״ל דוד הבא על אשת איש מיתתו במה · ואני א״ל מיתתו
בחנק ויש לו חלק לעולם הבא · אבל המלבין פני חבירו ברבים אין לו חלק לע״הב
ע״ש · ובסדר ראשון כתבתי בביאו׳ הענין ג״כ ע״פ שיטת רש״י הנז״ל ולא לגרוע
באנו אלא להוסיף · כי יש לדקדק באמרו שהיו מתכווני׳ להקניט את דוד אימת
יבנה ב״ה וכו׳ במאי הקניטו אותו ע״י שאלה זו · ועל כרחך צריך לומר שהיו מראים
פנים לו כאלו הם צריכי׳ לבנין ב״ה בשביל ענין דב״ש גופא והיפה השאלה מעניינו
ועוד האיך נשאן לבם לשאול שאלה בדין הבא על א״א בשעה שהיו עוסקי׳ בנגעי׳
ואהלות מה שאינו ענין כלל לשאלה זה ואינם אלא כמחייכי ביה ונחשבו לרשע ושוטה
דהיו יכולים לרמוז את עונו ברמז בדרך חכמה לא בדרך גולמי בכה״ג · אבל
אחשר סבירא להו כשיטת רש״י ז״ל שבעון ש״ד וג״ע אחרים נענשים וכנז״ל וצריכי׳
לבגדי כהונה שמכפרים על אחרים וכל ומן שאין ב״ה בנוי אין בגדי כהונ׳ שיכפרו
שהרי אותן בגדי כהונה שנשתמשו בהם בימי משה לא שמשו אז שכבר היה משכן
שילה חרב בימי עלי הכהן ולא היה חכהן יוכל ליכנס לפני ולפני׳ בח׳ בגדים וקי״ל
עודן עליו מכפרי אינם עליו אינם מכפרי ואם היה ב״ה בנוי אז היה בגדי כהונה
מכפרים עלינו על עון ג״ע וש״ד שעברת באורי׳ וב״ש ומה שלא נבנה ע״כ אתה
מעכב בשביל זה גופא משו׳ כי דמי׳ רבי׳ שפבת וגו׳ שנרמו לך מן שמים שיש בידך עון
ש״ד דלפי שב״ה נבר׳ להאריך ימיו של אדם היפך ש״ד ע״כ אינ׳ נבנה על ידך ע״ד
לא תניף עליה׳ ברזל וגו׳ שאינו בדין שיניף המקצ׳ על המאריך וא״כ מתיראי׳ שמא
יענים אתנו בעבורך כיון שאין לנו בגדי כהונ׳ שמכפרים על אחרים בעון זה ולא
הית׳ כוונתן כן לשונתן אלא להקניטי׳ וכ״ת מנא לך שמא לא לשם הקנט׳ נתכוונו אלא
כפשוטו לשוב׳ עצמן שנתיראו באמת מעונש שלא יענשו בשבילי · ולז״א ולא עוד אלא
בשעה שאני יושב ועוסק בנגעי׳ ואהל״ו וכו׳ דמה שאני עוסק בב׳ענייני׳ אלו בענין
נגעי׳ וענין ניומאת מית׳ אני מכוון כדי שיהא עסק אותו לימוד של נגעי׳ כפרה על
נגעי׳ ולימוד אהלות יכפר על עונש המית׳ · ובזה אני מגלה להם שיש׳ התו׳ הנ״ל
לומ׳ דלעול׳ אין אחרי׳ נענשי׳ כשאין ביד׳ למחו׳ ואי משו׳ קושיו׳ רש״י דקשי׳ ש״ד וג״ע
הרי יש לתרץ כמו שתירצו התו׳ דיש על החוט׳ גופ׳ עונש מית׳ ונגעי׳ וא״כ בגדי
כהונ׳ מכפרי׳ על המית׳ וא״ה הנגעי׳ באי׳ עליו ול״ק מידי כי על החוט׳ עצמו נמצאו
ב׳ עונשי׳ הללו עד שבשביל כן אני עוסק במס׳ נגעי׳ לכפ׳ על נגעי׳ שאני חיי׳ ועוסק
באהלת שמדבר ממית׳ מכפ׳ על מית׳ שאני חייב כי העסק בהם מועיל לכפר עליה׳
ע״ד ואת תור׳ חטא׳ וגו׳ כל העוס׳ בתור׳ חטא׳ כאלו הקרי׳ חטא׳ ולא כמו שהם תוספי׳
שיט׳ רש״י ז״ל וס״ל דמגיע להם נזק ע״י וכנ״ל זה היה כוונתי לעסו׳ בנגעי׳ ואהלות
אבל הם בשע׳ שאני עוס׳ בנגעי׳ ואהלו׳ מטע׳ הנזכ׳ הם אומרי׳ לי דוד הבא על א״א
מיתתו במאי לסתור סבר׳ זו שלא שאלו אותי הבא על א״א מהו חייב אלא שאלו איו מית׳
חייב כלומ׳ בשלמ׳ אם איני חייב על א״א רק מית׳ בעלמ׳ הרי לימו׳ אהלו׳ שמדב׳ במית׳
סתם עולה לך במקו׳ מית׳ דעלמא · אבל מאחר שהבא על א״א חייב מית׳ מי וחדת
בפרטו׳ דהיינו חנק א״כ אין עולה לך לימוד זה לכפ׳ על מית׳ פרטיו׳ שאתה חייב בה
וז״ש מיתתו במאי כלומ׳ אינ׳ מית׳ רעלמ׳ שתעל׳ לך לימו׳ זה אלא חנק אתה חייב וצריך
אתה ללמו׳ לימוד כיוצ׳ בזה דוק׳ ולזה אני אומ׳ להם מיתתו בחנק ויש לו חלק לע״הב
אבל המלבן פני חבירו ברבי׳ אין לו לע״הב ובזה אני מגלה להם שיט׳ שלשי׳ בסוגי׳
הנ״ל להשיב להם תשוב׳ נצחת גם על מה ששאלו ראשונ׳ אימ׳ יבנה ב״ה כו׳ שכוונת׳
מית׳ להוכיח משם מבח קושי׳ הנ״ל דאחרי׳ נענשי׳ וכו׳ וא״כ אימת יבנ׳ שיגיע עלינו
בגדי כהונ׳ ולא נענש בשבילך וכנז״ל לכך אני לומ׳ להם הרי מעיקר׳ לק כל עיקר
כי יש כאן שיטה אחר׳ נזכרו ג״כ בתו׳ בשיט׳ הנ״ל שכתבו התו׳ שם בהם המפרשים
לתרץ קושיות רש״י הנז״ל · והוא דהמקשן באמת מקשי גם ש״ד וג״ע אש״ד וג״ע
אהדדי והתרצן השיב לו אכולן הא דאהני מעשיו הא דלא אהני מעשיו · וכי תימא
בג״ע וש״ד מאי לא אהני מעשיו שייכ׳ בהו י״ל בג״ע בכגון האי דרז״ל מתוך ששהו
קיניה׳ מעלה עליה׳ הכתו׳ כאלו שכבו את הנשי׳ · וכן בש״ד כגון המלבין פני חבירו
ברבי׳ דהוי כאלו ש״ד דכגון זה מקרי שפיר לא אהני מעשיו כן שלא חטא בפועל
ועל זה בגדי כהונה מכפר · אבל ש״ד וג״ע ממש נגעים באי׳ · ולפ״ו דוד המלך
גילה להם שיש ב׳ מיני ש״ד וב׳ מיני ג״ע אח׳ ש״ד וג״ע ממש ואי מה שהכתו׳ מכתיב
עליהם כאלו ש״ד וכאלו ע״ג והנה דוד המלך בזה נתן תירץ קושי׳ רש״י הנ״ל גם
התנצל על עצמו שאותו ש״ד וג״ע שהכתי׳ עליו הכתו׳ בענין ריג׳ אורי׳ וזנות ב״ש
אינו ממש ש״ד וג״ע שהרי כל מי שאומ׳ דוד חטא אינו אלא ט״ו וכמו שהמלינו עליו

בגמרא אלא

שהכתוב

שכתוב מעלה עליו כאלו הרגו לפי שלא דנו בסנהדרין אבל לעתיד שכ"ש ריצוי שיתכפר לו לגמרי שיש מי שילוי שכתוב כזוהר • ולא כפר יום לו כפרה כנגדי כהוכה לא היה כ"ה נכנה • ולענין מורה היכים נהם שלפי שיעתן שלא תעכבו תירץ זה שיינו שכתוב דע"כ כ"ל דלא סייך לא להכי מעשיו לגבי ס"ד ולא כ"ל דהמלבן כני קנינו נרבי יהיה נשכר כשכתוב דמים משום דקרי בהיכל כמלבן כני הכניס ורחים שלחם מנייתי לותי לאיכם שיחסר לכם כ"ל להצטרך בנדי כהונה בשביל שנמיכ על שלחם מלבן כני שבינו נרבים אלא בשביל להגין עליכם שלא תעכבו בשביל וכתי"ל כפי שיעכם • ולא מלאך שלחם מהשים עון זה על נקלה אין לכם חלק לע"כ • ולזה נדריכי אלו עוד לדברי בעל תמורו' שיקוד דין שכתב לייחס מה שהקשו שם ס"ם על כל היורדי' לניכסם שוני' עון מה' הכת על ג"ל וכו' משל דאמרינן דהכת על ג"ל היה לו פלק לע"כ וכו' • ותירץ הרב דהכי קאמר הכת על ג"ל מיתתו בפנק וע"י שמתוודה יש לו פלק לע"כ • ואפילו אם אין עדים והתראה ואין מחייבין אותו נמ"ד • ס"ל הוא יודע בעצמו שחייב מיתה דומ"ל קרי רב הוא ומתוודה • לכל המלבן אדין נו עוכם מיתה לא שמירת בשיניו אותו שעון ואינו מתוודה" ובטרד מן הע"כ ע"כ הרי לכדי' דע"י שקילי בשיני האד מון מלבין בני שבינו אבים מוה אדין לו פלק לע"כ • ואם כן ס"ד דוד המלך רמז להם כן למ' ובית הוכיח דקיל בעיניהו עון מלבין שבינו שלחם בשב לחם כש"ד דאף שהיה מחשבי' אותו לעון גדול כזה לא היו מחייבי' אותו נם לא היה להם מקו' מעיקר לגזר עלי מכח קושיו רש"י להוכיח ממ' נדריכי' אתם לגבי כהוב בשביל כיון שים לכם תירוץ על קושי הנ"ל לפלק כין להכי מעשיו ללא להכי מעשיו נם כש"ד ונ"ע • ומ"ב ניית להם כגר • ו דמחשבי עון מלבן בני שבינו על נקל • ול"ב כיון שהו נקלה בעיניכם לא אתברר תשוב על אותו העון ומחילת אין לכם חלק לע"כ כיון שחיכך כזהרי לכי ואיכם תוכיחי תירץ זה תירוץ קושי הנ"ל וכחמ" • כלו העול שלפי שיש אתו לתירוץ הראשון אינו מקום לענין שלחם הרם ולא מ"ע ומ"ש מהו לאלו"ם נהם שת ונרי תרתי לכדי כהוב לכם על שת" ומ"ש נגעי בתי ל"ב אין נו עוכם שת וכו' • ולכך היה ר' יוחי כל ימיו מתחי' על פסוק זה בפרק קדשים חייב וגו' כגר לשוך מרם וגו' דמשמ' דחייב ומוחל ביה לשון ויש נה עוכם שת" והוא היוך שיטה הנ"ל עד שנלה זה הרוכל ופירש חייב ומוחל שנשתלח על הנשבי' שנשמה על ידן כוחת ונכשתלקוחין הריהוא כי כשאר כל לחם וכנו"ל •

אכן לפי מה שלי' כוחמ" זה הסבר ול"ל ויכא נלפיו נשמת שיי' דת נשמתה קדישת דשתשכב" מלישון שיי' לשעיל יהי' החלם לנפש שיה וכו' ת"ק נגעי דהתי נפש שיה לוה קדים שנלה וכו' וכך לרש קדים שכתה לה נגוזה ותתכלל כדין קדישן לה נשמה ודא היא דכלל לשעיל ומלל" קמי מלכ" קדים שעייל בכל תרעין לי דיתמי כידהה" על דא לתקרי" רום ממלל דכלל כל נשמ" ליה לון דשו למלל" קמי מלכ" נר חלי ופ"ר לחורית לכרייתי ולומר כנור לשוכך מרע ומפתיך מדב" מרע" וכתי" זוח" פיו ולשוכו שומר מנרת נשמו דלי שפוחי" לישב" ממלל" מילין נים" לימין מילין מלכין לשלוח נשמת דשלקין כולן מכרזין ואמרין לשתלקו סופרני דמלת ניש דשלנייה פנין לתרת לאחרת דשוין תקים כדין נשמת קדים שלק" לתשברי מיני ולא יכ" למלל כדין כלל"תי דומי השמתי מטוכהו נשמת שלק" נכסוף" נשתקו דכול" ולא יהנין לה לתר כשלקוחין ועל דא כתי" זוח" פיו ולשוכו זוח" מנרת נשמו נשמו ולחי ניש דמלעיל" לתשברי" מסתוק" וכו' וכמ" דשוכם דכ"ש ניש מילת ניש • כך שוכים נגן מלה טנת לחי ליי ליכ" לעלל ולא שלי נגן דשני לשלי דשל" כ"ש לי מעת לוגין כשורם עקים והוא יכיל למלל לשו ושתיק ולא מלין כשם לחלוני לכתי כלכתי דומי לשמת מטוכהו כשמת שלק נכסוף

אחרי מות שני

מסכת דכיונו מכפרו של לר"ש שרשמת שם דור ודורשין וכו' משכי כח משם
שלא תהיה לרשע ושופט עליהם דשם לחי ה"ג הקנין והמוכלת עליהם הרי ע"כ
צריך שפה לשתול לכם לותו המעשה שהרי יש להם טענה לומר דהמוכלת לא
היה שם כי אייתי נרקיע בותו פרק ולי לשבר שלא תפל שטלת" שם לא שתמחי
מכפרך שלא להשתיכני לשיות לחי מוכלת שלכם. אבל שק"ג הטיב לו שם על זה
שי לשר שטלת לי לחיכני מכפרי ולית' במדרש רבה ריש פרה גו דש"מ מי לשר שפל
לי לייגו לאהרן וכו' ע"ש. וכיוגו משה שר' כלשון יחיד ולא לשר מי לשר שטלו לי
בלשון רבים שלא ולחי על לאהרן כלשר. ולדרביגו היא תשובה למשה רבינו דש"ל
שהוא היה המוכלת שבש"ך בלותו פרק ומוכלת יש לישראל הרבה מלות שב"ל בלחיגו
כן שלא לאהרן היה מוכלת שבש"ך ביגי וביגי ובכאיו שלשה בכלן לשתו לאהרן
מכפרי כי לא היה מוכלת רק ביגי וביגי ומוכלת כיון שבש"ם היה המוכלת שם
בלותו פרק שוב אין לכם טענה לכך ושתם לך כשה וגו' וכיוס פקדי וגו'. כלל
בעולם טענה גו תלוי כשם משה קול המוכלת שם לשו. כמלת הדבר היה תלוי
ומומד עד שלקי' זה משה דכתי היה לקיים כתיך לפרשה ר"ל שם בשבר משה שם נס
לותו פרק לתוכר זה שם לשו. לכן משה רבינו בתפלתו הכריע דשם"ר שבשלו
לשמר שם שפא גו ולא ישראל שבשם גו לשה ה"ג למה ה' יחרה אפך בעמך דסייגו
ישראל שהרי שם"ר הסיתו לותם ושטוס. ול"ל לפיגו את"ל דהיה המוכלת עמה'
דקיימו לאהרן ולא לשטור שלא טענה זו לכולן לקיים לש"ר. מ"ש ישראל שבקרקים
שם שם בקיים מלותו עון ולא לקיים לותם ולא את לאהרן לרבעה תפת משה שלא
על שם"ר שבשלו כאשר שלן לאהרן היה ג"כ שלא כשל ה"ם שבים ישלם ועל כן
ביטל משה רבינו דלא שתו לרבעתן משום ר' שבלן תפת משה ולא שתו שלא שבים
משום כשל דבוהג בכל דבר לשילו בלשור. ומשילא מבואר משמך לשון המדרש מ"ש
לרבעתן היה רשון למות ותפלל משה עליהן ועשלתו תפלתו שבא וכו'. ומפרש
לה ולשל מלינה טעם היה רשון למות לרבעתן וכו' ביטל משה לותו הפסק דין.
שלל הקב"ה לא כתבתי על כל דבר בפשט על שור ועל חמור ועל שה' לין לשלה ושכ
מה שעשית בשור וכו' ר"ל מה שרשמת לשם לא שות שבשות שור. ומש"ל שלה
היה לא על חמור לין מלרים וכו' דהיינו שם"ר מבני משה שהיתו את ישראל
לשם על שה על ישראל שבקרלים שה בשורש ישראל. ומבני שים בשקופות שזה לשנין
כתשלומין דהרי בשבול חמור לינו היה שלא כשל. וש שבול שה היה לרבעה לכך
שלקיחו וכמו"ל. ובשה הקב"ה הכריע לקיים את לאהרן שהיה קנין להם ובדמו
שהם שלמה. ולשל ישראל שבשלו כשה ולדר וכות על שמורים שכ"ל והיינו מבני
לאהרן וישראל לא מיקו בש"ר בכל ולין שלא היקו לשהם ולא שמדו בשנדש כרלים
להשביב את שש"ר בשיגני והקולר תלוי בהשבוים שבשה בש"ם ושאם בראשי"
דלשבות העם תלוי בהשבוים ולשכת לפ"ו היה לאהרן ד' וזה שפור לומר על שלמה
כמד"ל קנין שהיה לגו על כל לחיכם שלן שכתב שלן לאהרן היו שמי דלשמורה
קשה הרי כבר הוכיר לותם בשבת ראשוגה שלמר עליהם על שה שלו ישראל שבל'
שה בשורה ישראל. לשן לדרביגו כלן הוכיר הכתרשה עליהם לומר שים להכריע
לפוכה על שלמה ועל כל לחיכם ושוב דהיינו על הקנין שבשה לאהרן שהוא לאהרן
ועל כל לחיכם דהיינו ישראל שבשלו לו לשלן לו בוהג על שלא היקו בש"ר ושם כן
הרי לאהרן היה ד' שתא השה כי לולי שהוא לא היה עושה השכשה להש"ר לא היו
ישראל נתבשלי' בשניל שלא היקו הש"ר פוטרי' ורחוים לפ"ו לשות לרבעתן
לקיים ל' תפת הגשן. אבל עד שלקים יש לבר שביהם זה משה דכתי היא רשה
בתיך שלקים וגו' ר"ל לבר שביהם בין של חמור דהיינו המלרים ובין של שה שלו
ישראל הכוכרים לשיל כל עד שלקים זה משה לא לשגין השמבט שהו' יפסק ביניהם
שהרי לש"כ מייתם השפק לל דהיינו כש"ם לשר יהשמון שלקים שלו בדיגים.
ושור הרי משה שיהו יכול לשיות דיין על לאהרן לשיו ובשו שהשבינו לשיל שלא
בכוונה שהיה שם טענה לשרת לשטור לת שבי כיתות הגו"ל. והדבר מגיע מכח
שמשה הוא בקרא בשם שלקים דמשה מכח כן שלא מקום לשטור לת שגיהן בשהרו
הרי טוגגים בהוראה היו ואני המוכלת שבשם שבבר ע"ש אני בשלקים שלא בייתי
עמהם וכם בטורים. ומכח כן שלה בשבר לבני לבייגים ר"ל לפני השכשלרין של
מעלה דבש"ך ומוכלת של מעלה היו"דים ביגם וכן שק"ג והכריעו שם ש"לאהרן
היה לו המוכלת ביניהם וכאו שבתבגו בש"ם ולא הוקגים לשר שגו לבם פה וכבה
לאהרן ושור עמבם דהוקגים עלו לשגין שבעים ושור הרי"ש שבשלרין ולאהרן
מוכלת שבש"ך וכאו שהוכיחים הגו' בשם שבשלרין דהמוכלת היה מפשטן של
ושלר ע"ש. ומשלא לין כלן טענה מכר המוכלת שלא היה שם. אבל הכריעו ל"ל
של מעלה לקבל טענת משה לוכות את ישראל ולשיב לת שש"ן שפיגן שהם הכניסו
לת ישראל ומפשת כן לין לישראל שלא על שלא היו לשהם כי לאהרן שם בוהיה
גלבדו בתוהם רשה ע"י שהכניסו לתוהם בש"ר וכעשים כאוגים ומיגל לין לשייב
לת לאהרן רק בשבל בשניל שתוהרים דהיינו שם"ר שעל כל פני שיב עליהם כשל
שבוהג בכל דבר ומתו שני כגיו. ולא לרבעתן בשניל ישראל שבשלו לשה ובכיב
ולרבעה שת הגשן שהרי לישראל בש"ם בהכלות הכ"ל ולכך לשר לשה ירבשון לנקי'
לנו הדיינים שני ישלם ולא ר' ולשמור. ומשה המעיין תדע כי יש לתנו ע"י שבר"
שלנו לנשר לרבה עניינים ושמבתי על פשטן דש"מדרש ולקוה לכי נרוך:

ובמדרש כשיקשה ושרשת לישה וו"ל. וישר ה' לל משה דבר לל לאהרן
לשרך וגו' שלשרת עליו הלה שהרן לשרך שלני ורלך ושמש בלנו

גלותו׳ פרק • והענין הוא שענינו שמעיל מכפר על לשון הרע דיבת הנר שנקול וכו׳ • ומענין שני לתרגו שו׳ יו פוסקים לו בלשון הרע שאמרו מתי יקומו ב׳ וקניס הללו ואני ואתה נגביה את הדור ואין לך לשון הרע גדולה מזה • ואם היה להם בנדי כ״ג אחר בתוכן היה שמעיל והיה מנין עליהם על לותו בין לא היו מתים • וז״ש מקוטרי נגדים היו והיינו לפי שהוטרכו לכנס כל׳ נגדים ולא בשמנה וזה היו שסרים ר״ל מה שהיו נריכים לכנין עליה שמעיל היו שכהנים וכו׳ וכלומר :

ובמדרש רבה זה הסדר ה״ל • כל׳ מקומות מוכיר מיתתן של בני אהרן ומוכיר את הטרפן • כ״כ למה להודיעך שלא מצא בידן של לותו בין לכך • אלא ר״ת המוסרי נא ורואה כמה קשה מיתתן של כהנ ומכיהו לפני ה״ק לכך שלא יתיו פולם שלא שמוכיר מיתתן מוכיר קורבנן כ״כ למה שלא ניתן פ״ם לבחי פולם שלא יאמר מעשים מקולקלי היה להם בסתר ולפיכך מתו ע״כ • ו״ל כיון שפרש בוומם למה כתבם בד׳ מקומות שלא כתבם להודי • ועוד ליבתב מיתתם ד״ם ואת קרבנם פעם אחת ובזה כתב מיתתן לפני המקום גם כתב שלין ניכם מן אחרת דל״ב היה כתבו כמו שכתבו לאחת מהם • ועוד קשה מ״ם להודיעך שלא נאמרו נהם שלא לותו עון המשכת בלשון רבים ובאחת מניכן פעם אחר ובניס לא היה ופעם אחר בהקריבם שם ורה • ועוד ל״ב נרך לומר דקולן על מה שחיתה בחדרם וה בסדר • ר״י נסס ר׳ לוי אחר על ד׳ דבריס אתו בני אהרן ובכולן כתיב מיתה שהיו שתוי יין וכו׳ ושהיו מחוסרי בגדים וכו׳ וט״ו שבכנסו בלא רחיצת ידים ורגלים וכו׳ ו״ל שלא היה להם כשים וכו׳ ועוד מן הדא ולא מצאת אומר עלה אלא על ס׳ עלוה שהיו שתוי יין וכו׳ ושהיו כדב ותכיהו הולכים אחריו ואמרו אתי יחוקו

שבקדושות שערית אנו אומרים מקומך מוסיפ ולעתן נוכח · ובקדושת כתר
לעולם אומרים מקומו אינו ולעתן נכתר · משום דמפלת שערית שיהיו עד
שנות פק"כ שם נכל י"ם עולמות ומזי לנלינו ולכך אומרים לעתן נוכח כדאמרינן
על הסביניה שמנוים שם · לכל נמפלת שאף כנר הסביניה שב לעמוד ליעד על
כסא כבוד ואלין הוא שעל כל נריוטין לכך אומרים בלעתן נכתר מקומו הוא יהן
נרשעים נגי ר"ל מקום שהוא משם יעניש עלינו נרשעיו ויען וכו' · וכתי מיוסב
משם שם"ם אומרים נרוך כבוד ה' מקומו' לעתן נכתר משום דמ"ם מלאכי כשיר
שלפס לאחר שכנר שם רס דשיננו לאחר שכילת ישראל שבכר שבניה נמקומו
הרחמן שעולה למעלה והעלם אמרין כל אי ואריכים לומר נרוך הוא' מקומו
שהוא שם כמו שיש שבעלי מלאכי השרת ר"ל נמוכף זה בלעתן וכנ"ל שלא שבשתרית
משנים לומר מקומך בלעתן נכתר משום שבמלת נכל פעולות שה שבלותו פרק
עדיין לא פניש ואין שבח של מ"ם וכאמור · ולפי"ד שבשניה זה היו מתוכאי' מ"ם
וישראל אי יאחר שירה תשלם דכ"ם הוא שבל כת היו מהדדים ומשוררים לומר שירה

קדושים שני

שם נרוך קדש למדינו דמקום שלין שם עשה לינו דומה דאל"כ ס"ל דדמי
ג"ן שהקב"ה שוה כבודו לכבודו ולכן נרוך לעיכן וה מקום דהשוה וכו' וכוה
מיומב ס"ם כאן לים אמו ולחניו וגו' ואת שבתותי תשמרו אני ה' ומהקדיש
אורה הא ומה לאחרת שבת משמש לעלוקת שלא יקשה ממלוכת למשכן לשבת. ומ"ם את"כ
אני ה' כולכם שייכים בכבודי קש"ל לעיכה. אבל מלמדינו דנקשה אחרת כבוד
אב ואם מכבוד המקום כש"ם רו"ל דהשמיר בכבוד אב ואם וכו' מקום דבכבודו כתיב
כבד את ה' מהונך אם יש לו מכבדו. אבל בכבוד אב ואם אפילו אם אין לו נרוך
לשוור על הפתיחים ופ"ם נתוספות דאלו מניחות הרי לעיכן כיבוד בעלמא ביבוד
אלין אם בידוד שהיה לעיכן מאכל ומשתה יש לה קדימה לכיבוד שבעות שהוא כיבוד
המקום ולעיכן זה בקדים כיבוד אב ואם לשבעות. אבל לפ"ב בתב ה' כולכם
חייבים בכבודי קיבו כיבוד שיש בידוד שהיה דנקש ואלו אין לפילו במקום
שלין שם עשה ולכאורה ל"ל התוספות הנו"ל:

ונחזור לעניינינו בעכין ג' העטרות שפ"ה מעטרים לקב"ה בכל יום ולשם
נותן שתים מהם נרוך נגיו ואחת לעצמו. ולפשר זה יש ליישב לפי
פשוטו פ"ם מה שמעטרמינן שלש קדושות בלו. קדים בשמים מרומת בית שכינתיה
קדים על תרעא שניה בירתיה. קדים בשלש עלמין ק"ב. והעכין הוא כי הנאמנו
שם ה' אלא מאחרים ומהללים לשם קדשו כי הוא קדוש בשלש עולמות כשלוש בפעם
בכודו והוא לחוד קדים בשמים מרומת בית שכינתיה.
קדים על תרעא שניה בירתיה ר"ל שה לחיר שער בתרן שביכר קדושתו בתפתונים
וקדוש הוא בכל עולמות וזה לחוד קדים בשלש עלמין. וח"ב לפשר קב"ה
נושל מן ג' קדושות אלו ואתן שתים מהם דהיינו שם ס"ג שהנתים שמות ית'
קדוש בעולם התחתון ובעולם העלוין של ס"ג הוא נותן לותם נרוך בנו על פי
שבר"ל. לחם מקדש עלמו מעשה מקדשים הותו הדבר בע"ה. לחם מקדש עלמו
בע"ה מקדשים אותו לעצ"ב. והיינו מעין לותן שתי הקדושות שה שם ס"ג לא' ליה
קדים על תרעא. קדים בשלש עלמין לומר דמן העש"ו ועד העולם הבא יהיו
בקדושתן. ונשמע נדלמו היינו שה שלומרי כנגדו קדים בשמי מרום כית שכינתיה
והוא מנוחר:

ובמרדש דבר אחר ר"י כתיב ואתה מרום לעולם ה'. רומתה אתה נוהג
בעולמך. בתת כהוגה לאדון לעולם נרוץ אלא הוא. בתת מלכות
לדוד לעולם שנא' הנה אכם לדעת כי אלפי ישראל נתן לי מתלכה. בתת קדושה
לישראל לעולם שנ' קדושים תהיו כ"ש. ואל זה משתעי מבני האכם שמ"ר
לשתק חייהן ר"ל ה' דוד שלמד מלך בעלים הודו לה' כי טוב כי לעולם
חסדו. יאחר כח ישראל כי לעולם חסדו. יאחרו כח בית אהרן כי לעולם חסדו יאחרו
כח יראי ה' כל"ח. ע"ם מ"ם בתדבש הוכח ביולקוש שם ור"ל יאחרו נא יראי ה'. וה
ניתו של דוד שכר אחי לכל אחד ירחוץ ומה עשה עתו לקח אחי לתעמור לו שכאחר
ושמתי לפד כבתו ושכר ה' מעולם ועד עולם על יראיו ע"כ. ופ"ו דוד אחר הודו
לה' וגו' ר"ל תנו שבח והודאה לפ"ב על חסדיו שהם לעולם דנוחן שכוח ביוקש
לו נדולה שפקה לו ולזרעו עד עולם כל"ח דיוקא. ואניח ראייה על זה ואחר כח
ישראל לנתן להם רוממות דהיינו הקדושה והרי לאחר רוחה כל"ם וכש"ם קדושים
תהיו ככו"ל. וכן יאחרו נא בית אהרן שנתן נפש הכא לבה נרוש אלא לעולם הבא
לעולם חסדו. וכן יאחרו נא יראי ה' דיינו בית דוד שב' נהם אבר אחי בכל אחר
ירחוץ וגו' שנתן נפש המלוכה לעולם וכאלוה ע"כ ממעתי ממנו מכוונתו ככוד לאחת
נפשו נרוחה נגדוד הפיים לחן. שלא לדעת ניאור שה ענין נ' מקבו בלבו וה ושמות
שכתן ומלך בעולמו. והנראה לפ"ל כוה הטעם הוא לאחר שבתים בלבו בדבוק
לפם ע"י קבלת התורה. כי מתחו וישמעאל לקח מהם מלכותן ונתן מלכות לישראל
כי מתחלה לא נברא ע"ה אלא לשכינ ישראל וע"כ נשבע ישראל אלא שתתלה
מפני הא ורוח מפניך לחו. ועי"כ נא קנת המלוכה מפלשם לישראל אלא שתתלה
לפי שעה ויהי מפה ביהושע אלף ואל"כ נתנה לדוד ולזרעו עד עולם. ושוב מן
הטעות קדם דהיינו מעולם מ"ם ס"ם שבעי ם' ומשלים בני מלך מלכי המלכים
במשמרתיהם שחוזרים ומהללים לפניו ית' לפי קנת מפה ומסרה לאחרן ובניו
עד עולם. וכן לישת נרשעים ע"ם כי ה' ס' נרחקו לליכם ותלת נרחה בישיפן
מעונין הוא לאחרן ותלת לליכם הוא לותיות מיכאל. כי לקח את אחרן שיעמוד
למטה בחקוה מיכאל בעולם המלאכים בחשבן מטטרון שהוקש ביום שהוקש משכן
בתפתין ועיין סדר שמיני. ואל"כ בתן קדושה לישראל מעולם ככבוד כמ"ם קדושי
תהיו כי קדוש אני וגו כלומר כביכול אני מולך לכם מקדושתי כי קדוש אני בישראל
כלומר וז מפלי וזה בשתיתם בתרין ג' בעולמות:

אמנם לפי מה שלישת במדרש רבה. וז"ל מפה למ"ד למלך שקידש חפה
ת"ל הוא ואתקדשתם ונשמי אני ה' אלקיכם. כפה שהוא כבודי
כך היה כבודך למה שלת אחתי. כך אמר הקב"ה למשה לך קדש לי את ישראל שב'
לך אל העם וקדשתם קידשם. נח הקב"ה ות"ל ואתם תהיו לי ממלכת כהנים
וגוי קדוש למה כי קדוש אני לתם תהיו קדושים שב' דבר אל כל עדת בני ישראל
קדושים תהיו וגו' ר"ל ראיתי שהמלוכה דבר למלך עם תרוסתו וקדושתו ונשמי'
שלום ית נהנו לעם ויוד וה"ב ר"ל כי נמשל נ"ב כה"נ ורבונו של ישראל נתקדשו נשמי'
קוח ית נהנו ה' אלקיכם. וה"ב מה נדיך לנפילת שעם קדושי תהיו לי מפני קדוש אני וה"ל
קדושים תהיו לי מפני שהקדשתם לי. נם עיקר פנין קדושין לחי נדיך הנאה
לכל פוח מתפחר עם מה שהקנינו כה"ב כדר ויקרא פחור בהתעלת הדיבורת מלכי
ר' לחניך וגו' לח יהיה לך לחלים לפרים וגו. לפי שהותן הדיבורת הן עלמן
הקידושין וישראל פה בא יוה להקב"ה שהקנינו נהם כשהן עמם בשותו ענין.
ר"ת דהיינו שבת לכבוד שבת ויום טוב שכתוב בהם קדש וכתוב בשבת
ישראל בתקדשו להקב"ה שמיר דהיינו שבעות שבהם הקדש על כל שאות פלא שנעשוים
להקב"ה. ומילת לחים רמ"ם ישראל להודות לאחרן לחין מפרין לותו נם פ"ו. לבל ה' תתקבל לבי תרי לח קוים. לבל לחים נוסח כמה נפים וכוי פחיב לבל
ישראל בתקדשו להקב"ה שמיר דהיינו שבעות הקדש על כל שאות פלא שנעשוים
להקב"ה. ומילת לחים רמ"ם ישראל להודות לאחרן לחין מפרין לותו נם פ"ו. לבל ה' תתקבל לבי תרי לח קוים. לבל לחים נוסח כמה נפים וכוי פחיב לבל
מלמד שנאמרה פרשה זו בהקהל שבני נושי התורה ושמרת הדיבורת תלוים
בה וכו' יש לדקדק למה נאמרו אלו ולבל כאן רוב נושי התורה ושמרת הדיבורת
לבל נפ"ד הסכין הוא ע"ם מפ"ל לת"כי שניתנה התורה מסיני לח נתנה אלא
עד שניתנו בהלמוד. מפל לדמוחפת וכו' ע"ם ולח מיבין כל התורה מבואר
שניתנו בהלמוד. לחלח ודלי כאן ניתנו כולה כפר וכוה דלאחר פרוש
המשכן שהוח לחפרין והפוסה שכוונתו השכינה וכ"י ניתנו התורה לל בל עדת
ישראל ולמר לפה קדושים תהיו כמפל שלנך שקידש לפה ית"ל מלמד שנתקדשו בי
לחני לנך ולחתה מלכה וכו' וכנ"ל נפה פמרה נכמו שקורין בכתובה והתקדשתם ונהיתם
קדושים כי לחני ה' אלקיכם וה"ב ניתנו לישראל ב' תורות שבכתב ושבעל פה
לנוף מנד בעוכ מלכילה ושתי' ויש בה עונג לנפשה יפירה מלד פיור' שעוסקים
בו לחשר הוא בכוי ומנשל מלוכתו ותוסק בתורה נמלח שנת מילחת דשויין
לתרוייהו ועיין מה שלנחר זה הענין בדר ויקרל ובפיור שעוסקים מלר בתורה שבעל פה
נקנין בדברים יפר יפירו ע"י ונרוך לחי לנקר במקום שיש לישרין לחנל לפה פמיין
בלנעל פה ותו כין לענין העוסק כין לענין הפרנסה ושפרה על ידי שלים שלוכל
ושותה עמה נלילי שבתות. ולכך לפנר לחר קדושים תהיו וגו' ר"ל פדי יש לכם
ויוע ע"י מנד הנשמה ונדיקים לשפרה נשפרה ונקדושה כי קדוש לחני
לכם ויש שכי מנד הנוף על ידי לח ולח לכך יום לחמו ולחניו תרלו. ולת שבתותי
תשמרו כי הוא ומן הכופר לשמוח בה הנשמח שניח מנדי ונשף שניח מנד לח
ולח וכנ"ל:

וממילא מיושב למה שלנרך לומר פרשה זו דוקא בהקהל. נם ס"ם דנר לל
כלי עדת ישראל ולחרת מלינים דמ"ם ולחרת לליכם לכלומר הוא
מיותר. לבל בכוונה שטעם הקהל הוא כדי שישמעו כולן דנרים הללו מפי משה
נופח ולח על ידי שלים ותתורגמן והנו ולחרת לליכם דנו"ן. טעם נוסף למה נדך
לחתה להקהיל כל עדת ישראל שהוח כדי שלחיר לליכם דוקא ושמשו כולם
לדיבור מפיו דוקא. והיינו משום דכנר נתנלה שכלן היו עיקר הקידושין שנתקדשו
לקב"ה והוקש לחברין ונקרל הדטונמת דהיינו התורה שכיכית עכשיו נחוכל
מועד שהיא החופה וכנ"ל. ומכל מיו נדיקים לשחוש הקדושין דוקא מפי משה
רבינו ע"ם מה דקי"ל נחלן המור סימן ל"ל ונם"ם שם דשכני קדושין מילי ניכו
לכך לין שלים לחשון שוסה שלים שכי לפילו לם מוכר לו בקדושין משום דמילי לח
מיוסדי לשלים וכו ע"ם ויפות שלומות ותמשה שרש"ם בהנהנת הכרים דשה ו
וח"כ נם נכלן היו נדיקים לשחוש הקדושין דוקא ממשה רבינו שהיה שלים בחשון
משה"כ ע"י מתורנמן דח"כ כי שלים שכי ומילי לח מיוסדי לשלים ונכר כת נגנו
סדר ויקהל דו"ם בתדבש סדר כי תשא דבר אל בני ישראל לך לת שבתותי תשמרו
לח ע"י חלוך ולח ע"י שלים ו"ם. ושפל כן נם שם נחמרה לותה פרשה בהקהל
כ"ם ויקהל משה לת כל עדת וגו' ולחלי שנבר נחמר לשם לו קודש שבודש
המשכן שור משה לעשות לותן הדברים משבודש המשכן וכיכית התורה שלח נעשו
בשבילן משה וכלחמר. ולחלי יש כוה לייחס עוד דקדק לחחר בפרשה ו"ם דבר
אל עדת ישראל וגו' קדושים תהיו כי קדוש לחני ה' וגו' דמשמעות פלטין הוא משמש
ידבר זה בשביל ישראל קדושים תהיו כי קדוש לחני ה' וגו' כלומר הק"ב נשמח
מדבר עשה משה עשה נלטין מדבר לנוכשה שה שנוצא לחמר לו היה לומר
דבר אל עדת ישראל קדושים יהיו כי קדוש לחני ה'. ולמי היה משמע שדבר כן
לנוכא למשה וכוה לחוד וידבר נלטין שיוכיח לפי משמע הלטין שדבר לנוכא
נשניל לחמר. לחכן נם כוה מיושב עם מה שכתבנו נשדר ל"ם עשרו"ל כל הכנויי כתבנו ומשה כוה שדבר וכו'

סדר אמור שני

במדרש

רבה · אמר ר"ת בר חנילאי · שני פרשיו הכתיב לנו משה בתורה · והן טהורות ע"י · מי ניתנו · ע"י שבטו של לוי שכתו בהם כשף צריף בעליל לארון וכתיב וישב מצרף ומטהר כשף ושהר את בני לוי וזקק אותם · ואיזו · זו פרה אדומה · וברשת המת ע"כ · ר"ל כמ"ש שני כרשיו כתיב וכו' מניין · לפי שנאמר ב"ש ובן טהורו בתוך שניו · ר"ל דלמא מטמא · דכתי טהור · ב פרה שנתת לנסס טהר על טומאת מת · תנן ו על ב"ש במת · ר"ל לעכין מה היה טהורה · ובכ"ג אית דאמרי תרי"ת וה הסדר לומר לה הכשיר וגו' כה"ג מטהרת ה' טהרו' וכו' ב"ש וקמי' ר"ב מה עכין דרש זה בפנו' זו דוקא ולא בשאר טומאת · ופשרת שנת כ"ב · ולפי פשוטו לפי שלא נכנס לה טומאת ועוד דלעיל מלא לתורה שלא יהא לה טומאת מת · ומ"ש מפני שלא רצה לכנות בטומאת · וכן ב פרה הקרי תמלא לה הסדר שב' שנאמר · לפר פרה טהרה שלא רצה כי יהות בחלל עוד · מטו · דנפר נשון שרופי · וכתיב נשקה · לכן לריכה שני הקדוק · שלא יהא מטמא רשב · תניא ר"ש בן יוחאי אומר מקיש ב' לשנים · כתיב הכא פרה ב' כתיב התם פרה ב' · מה להלן שנים שהן רבים · אף כאן שנים שהן רבים · ר"ל כל בנר ובנר · שהי הוא · הקי לשנים · ר"ל כמ"ש בש

[illegible] עליו נפשו שנו ריש יומא וכו' לחבל בעמיתים ע"י נזק וחציר' וה"ב נס
לא היינו מן הנזרק נופר רק כשהשליה כי לחברן לא יעשה להם דמן המקדש לא יפה
מלפי שאר בני אהרן ככהני' ההגדולה דנעלמא הוי רשאי לעשות לעליה כיצד כהן
גדול ככהנים שבעיר דינם לאחרן שלא יעשו בו ביו' חלפ אח לעשות ואלמנה
דוד מהרן שישאו מתת בני הקודם ולאהרן ולאלעזר ולאיתמר ולבניהם בני אח
רשאים על עפרתו וכגדיהם לא תפרעו וגו' נשופן שהיה כהן גדול שלא
יעשו שלשה ולא יטמא לאחיהם וכ"ב לאהרן שהיה כ"ג ושוה הין ל"ל שהרי נאמר
לא יטמא :

ובמדר' אמר ר' דסיכין נאמר ר' מלמד שהרחיבו קרנה למשה דוד ודו' ושופטיו
דוד ודור ומלכיו וכו' והרחיבו שולש וניו נוכלים נחבא ואח לכהני מלך
רחמן שיעשה על נניך ידקר נחבא ר"ל קרנה אות שהיא לאמור על הכהנים
שהרג משה מקטרני קותי שכ' ויאמר ה' אל משה אמור אל הכהנים בני אהרן ת"ר
כלם משלי כאחים אומר לדיק שכ' ויעש שלום בחמלן לחבר אחד ואל שהרג נוב
עיר הכהני' ואל שהרג אחב ואל שלא עשה לשמוע שכ' ויהי כשמוע מר נחזי שיך
ולא עשה ואין ושלא נראה וידעוני ולא דרש אח ר' וימיתהו ונו' ר"ל מכ"ל
שמשה כח בשלש וו ולכני אקח מקרא זה ת"ש לעיל ואיש אי אשה אי וגו'
דמיה בם שה דמיה כם דקרא שהוא מיותר לנמרי ולכך כי שניה נוסף שנעשלת על
שנשקף משה נקרית שאול ונכ' שהרג נדב ואוה וידעוני ואין לו הקב"ה
דמיה בם ר"ל משה נרמז לשם לעשים שם משה שעשל נאות דמיה נקרא שה
ל"ל כן ואות יש לומר לו שבעבור מ"ל שכהני שהרג דואג מנע מסדר על אות ושפיק על
נוב ואל נרג לעלי רשעת משה רבינו היה נתירני קרוב על שאול נופל ואין
נניו וכדרייש נאמרו והרחו שאול ובניו נוכלים וכו' ואכה על חיתת שאול בקבל
נניו ולדעתי ר"ל שהוא שבעה נשבע לעצמו כן לפי שאול נאח וכדרים
נשבע ר' ואין זה שאול ואשה ו' נעל אות וכו' ע"ב ויה דמיה בם ר"ל נרמז לעצמן
וכ"ל · ועל מה שפירש משה על נניו שכשלוב"ב שפו ל"ה ולי אתה אמו ל"ש
ככהני שהרג דואג שהו שאול והכני מהרג כל עיר ככהני שנכנס כך נהרגו בם
נניו · ואו היה נרג לום וכו' ע"ב ויה דמיה בם ר"ל נרמז לעצמן
נער

שבעים תומות והוא לפע"ד מ"ש ואומר לכם תמם תרגם את תרומתם וגו' ואני אתננה לכם לארץ ונתת חלב ודבש וגו' כורח נותם שהורית ליחזקאל פלוני דומם ונותם זה שהבדיל לנזיר מן המוכר בדומם ונותם • ופמ"כ לאחר והבדלתי מן הבהמה בהמה טהורה וגו' לאחר הבדלתי לכם לשמות ר"ל שהבדלתי מן הי' המדבר את מין טהורי' נתתי לכם למאכל חמין שבראתי והבדלתי לי • וכל זאת משום ואהבל לתכם מן העמים להיות לי ר"ל מין הבעלי חיי המדברים הבדלתי לתכם מכם לי לעבודתי וכ"מ ואתם תהיו לי קדושה מכל העמים וגו' • ולכך הוצאתי אתכם מארץ מצרי' הבדלתי לי מן הדומ' והיו זכר לכם והכם מן הכותם ומהבתי לכם שהבהמה והעוף הטהור לאחר הבדלתי לי מן בעשל פי שהיו מדבר • ואחתר שבדולים נבלעני לכל פלוני נכבי עצמו לכך ואיש או לאשה כי יפרש כסם לוזר וגו' ואחר יראנו וגו' מלבי שכספים מערב פלוני הבלוני ושאו פושה מן התת השפרי ומן הארץ דומם מכספכם לתיות לי מן המדבר • אבל לאחר אל שכהנים הקריבו לפחול נאחרי ותומים כתוכחר נמדרש הנ"ל שסם ג"כ עולין בפלך דומם לחלק מדבר נרמזן פק"ם וכאמר • וכספר הקריבו נפיו"ל סוף שופטים כתוב שהקב"ה הפליג וברך את הארם מזרכב תפלה עולמית ומכר ניתו אכתת שדם תשניות מכל הפלכים ומן עולם הפלכים ומן עולם הבא והיה דרי שוכות ושדים • מן עולם הפלכים סם הפחים נחולת וכוכבים • מן העולם העליון היה הבכורה וכו' • ושוק והשדים כתוב אבל הפחם בכוכבי • והפחם כתוב אבל הבהמה • והבהמה אבל הקב"ה שלשתים חבשל בבולתו ומכבכו מרפש לטוהר וכו' ע"ש • ואפשר להבין מזה מ"ש בענין שחול סימן כ"א השמחל ל' ולא שבהמה ס' נבלעו נס בהמות ועיין סדר הפסוקים מה שכתבנו בענין ג' דברים הללו שפרש • ושפיין לא הוצא לנו ע"ש בכל מקומה מצת נס מה כל נרכז ואבל שלוקה הרחמן דהיינו בשלומות בשים לא יועדך מזת נס לחוכיח על שלפניו אבל אחשר שמר לפי שלש"ש דהיינו שלומות מרים וכפול סם בפחל מן ג' מדרגו שלמת מסם דהיינו עופו שדי • וסם ג"כ בשלקי נבר דומם מי שהיה מדבר מי מדבר וגו' כי בנד הפוני בכוכבי שרו לידע ע"ש בכוכב ס סם לשומת אלף מזה לאחר ואין לאחר אלף דברי כסם רק מרפי דברי ע"ש כוהן בגם לשעלם מסם כתובי והתזתי שמשלוני דברים שפי בלשני הקודם שהוא הדוב • ונגד בעלי חיים שהניחו העופו העתידו ע"ש היסודו הכה לישעל מסם שקודם לו שפי ע"ש שנא היסודו וכפי שבא הלשם שהוא מפחל בכך וכפו שכתבנו הרחפוני ז"ל בענין הפלוחו" וכנר הפרי שסם מרידי בעת"ד שסם שהנרים בכנני לשם • הנה לשעלם מסם הכפוי וכ"ש • ונוה מיוסב מ"ם ולא שכתו ס נס בהמות לנרנות לשוים • נס בחורי לנרנות השוים • נס בנביאים לנרנות הפרים לא מפעיל שלא שנא שלותם בפלוחות וחורים ובנביאים שלא נס בחלוק ג' שלשה שהם עוד שהם בעלת נוף ולא וכר •

ובזה לפע"ד מיוסב מה שכתב פיה לפפחול בשל כחורים ותומים של ושלן ולא בפחול בחול שלמחן והוא שתק לעיל • וכן בהנרי פיהם ויתת פחול וגו' על אשר לא לרם את ה' וגו' • וקו שאר שלוך הלאחי את פחול שלא לרם נס ורבם בחול מה פיה לו לעשות והוא עשה את שלו שלא עכשו ס • לכן לנרכינו מס"ם נס בחלומו"ם וגו' פחול נס מסת דמקוה שרבם בשלומו' רבם בשרבינה שלשה ממנו דהיינו בישורו ע"ש עופו ובישוא נוף • וקו שרבם בחורי רבם בחוים שהם לשהם שהם ושרם שרבם בנבחי לרבם נשרי לבניו בחול וישבוני שהם מעם שרים ולכך לא עכשו והלאי אותו על ככה כרין והוא מ"ם שוטב פיה לו לבא בחורי שלשלמן ולא לפפ בחול שלמחן ר"ל דשוטב פיה נו לפפ תפל בחורי ולא לפפחול תפלה בחול • וכוה מיוסב מ"ם ופפחול מת וגו' ופפחול הפיר את החוטו וגו' ולא עכשו ס נס בפלומו' לא פפ פיה לו ופפחול הפיר את החוטו כלל • כ' לאחר מ"ם ולא עכשו ס נס בפלומו' לא פפ פיה לו ופפחול הם ד' וגו' לאחר נקשו לי אחת בפלת חול וגו' דוהו בפדר הנכון פיהם מעמו דמבני מ"ם לא עכשו ס נפלומו וגו' נתן דמתו ליולך לאב החוב ומפני שפחול בפיר ואנו לכך ואחר לא עכשו נקשו לי וגו' • אבל נתן לין שכיהו לא לעכשו לאחרית לעיניהן פס • אבל לנרכינו מ"ם לדיר שפחול את ולא פיה לפפחול המלך לפפ מתו לו"ת כתן דמתו לפפ בחול שלא פפחול הפיר את החוטו וגו' ר"ל שנוקם לאחר בעל חול הוכרים ולא מכא שלא פיה פחול מיר פפם ולא"כ כפלא מכא לו הלך לפפחול בישורו ולאחרים בפלומות ולא עכשו ס נס בפלומות ר"ל לא עכשו ס"ם השלומו שלמחן פפם וכן בכולן זה לא וכ"ל • וכאחרים שלא פועיל נקשו לי אחת בפלת חול וגו' ולכאור קשה למה קפך דוקא על לאחת בפלת חול ופפ"ל לא יתכלו לאחר שלא לא פיה בפל חול והרי שיק ליהם ולאחרים שכא על עכיר וגו' ונ"ל בתור על בוכרי • לכן לפע"ד מיוסב הזה לפי דרכינו דמתפלה פיה מהדר פחול לאחר בפל חול וכר שלא שלא חכא והוא מ"ם ופפחול מת ופפחול הפיר את החוטו וגו' בחפת שפי יקוי לאחרים לפפחול שלא מפני שהפי את החוטו לא מצא אחר החקיר והדרים זשוב פנים ש בקשוטו לאחרי לאחרי ולא עכשו ה"י ולא"כ לאחר אל עבדינו נקשו לי אחת בפלת חול ר"ל מאחר שלא נמצא בפל חול וכר שכבר חיפש ולא מצא לאחר שמא יתכלו לפפ שכא בפל חול שלא הרבינו נה כשהרבו בפל חול הוכרים כי טפי היו מרבנים בוכרי בפלי חול מנשפ שהיתה נפחות ונפלמת מהם • וגו"ל נקשו לי לפפ וגו' ולא לאחר אלים כי כבר נפעם הרחפונה נקשו לים ולא יתכלו ולאחרי האמנם כדי להלין בעד פחול לנדל קנת לזוכותו ולהקפין לאחרי הענין יפ"ש נן ג"כ לפפ נכר נו דוקא לפפ בפלת חול ולא וכר • ופ"ל

מ"ם שם קפחי לי בלוח והעלי לי לפ שמוש מצת תרתי קלפ' • ולזה נדיכי להקדיש שיפה מפרק ל"ת דף ס"ב • ת"ר בעל לוח זה המדבנין הפרקים פיר"מ מכין ספרקי של המכתב כנון על פרקי אנבעותיו ולא"ל פרכו ע"כ • מיתני כיה כלוח מלרן קולן יפחי לאו דמשתעי כי אחדפי פי' מתוך קנרו ומתוך כך קולו נמוך • ומצני לא דית בין הפרקי פיר"מ ומיכו קולו נמוך מפני שלין בו פיזה ע"כ • ת"ר בעל לוח ר' המשל נוכחו ור' הכשל בנבלתו פיר"ש בנבלתו המוטל מן המת לארץ ועוכה מה שמולין לותו פ"ו כיוסף ע"כ • מה בין זה לזה • אבל נוכחו לינו עול כדרכו • כי שלא רצליו לחעל לינין שול בפנת • אבל כשל בנבלתו עולה כדרכו ועול בפנת • וכרין מול לנזיכן פניק הי קמיס מנא • שלא עוב כדרכו כי אלא פניק לפיתי בין הפרקי ע"כ והתו כתבו בד"מ מעל בוכרו פיר"מ מעלה ומוסב את המת על זכרו • ולא יתכן בפעל לזה דמשולפי דמם היתה נקבה • אלא נדלה דמם מכספיכך הוא תרגומו דחוב וידעוני מתרגמינן בידין וכוהין • ומיהוים לתמוה דל"ב ס"ל למינקט מעלה בידין מהוא תרגומו של חוב עכ"ל הפוס • ולפע"ל מעיקר קושיית על פיר"ש ל"ל קיקרי הוא כלל דמ"ל דמעם אות בעל חוב היה דוקא בעל בוכרו שמא המת היה חוטל בארץ ושוכה ע"י כיוסף וכיימו מאד הכשל נבלעת הנלחמי נבריית הכ"ל • ולי מסוס דקס לזה דל"ב היה עולה כדרכו בם"ם נבלעת בעל כדרכו והוא כותר לפ"ם נמדר ולתה פחול מסוס דלא כמו שמולה להדיוט עול לחלך וכו דכתי עלה פלא כדרכו • קשה מדה דלא מצאת שמכאו הפוס ע"ו דמל"ל דל"ב היו מכיאי כמדר להקשו"ממנו לפיר"מ • ועוד לין מפיני דן הדוחס על פלוחה פלנו שלא כותר סם פילוק בין מלך להדיוט ולא מלך בין המת בוכרו לחפיליהו בנלבולו לפול עול כדרכו • ולפע"ל כדלה דמעטם זה נוסף דרש פחול המלך לחפ ולא לאחר לים בעל חוב כי לא דמה פיהלה המת בוכרו שמכם שלא מצאת בנלבול פחול המלך בנבלת פיר"מ ל"ל • ותו לפפ"ל בעל

שפטם בנדי מלבושיו וכו' והיינו לומר שהודה לדוד כי משפטיו לוקחלוכה ע"ם ע"י שפרע בזה עיר הכהנים בספר טעמה זו ולזה נדיקי' לנקר עור ע"ם בזמרם הבוכר לעיל מה כתיב למעלה ואיש לו תפה כי יביט בסם תוכ' אים זה שחל וכו' ולי תפה לומר לאחר ש' הכהנים שהרג וכו' ונקיטלן פתם בחוכ' וכיים בזה שהרג והתרכנו בזה לעיל ע"ם • תמהם שפסר לומר דנמצ"ל שיש שחל ולא יתכר עיר על הרינת בזה עיר הכהנים והיינו שחשב לשחוטלן ובני משפחתו מורדי' במלכות שחול ומטעם שחיתה במדרם בזכות נדיקים שם ע"ל ויאמר לנו שחול לא תהרגנו שפה ע"כ שלי לפה וכן יהי נפתך לו לפה וחרב ושחול לו נדיקים • ועוד דוגי לשחול • גדיל ליה • כי' המשך הדבר ושטעימן לו • ל"ל עשית דוד מלך בשיך • לין בשפ' נאורי' ותועים תלה למלך • ודוד נשחל נאריס ותועים • כיון של"ל דבר זה בכניס כי' רוע קנקלה שכן ל"ל שחול נתתך לו לפה ורבה ולא דיך • תלה שחול לו נדיקים • כיון שרחה שחול סביו מיד ויען לשיולך וגו' ליום שקלוטי לשחול לו כדיקים וגו' לין זו שקטלה לאור הייתי שוחל לי ל"ל כך הייתי שוחל לו ולין לתה שייב מיתה וכו' ע"ם כדי להדיק דיקה לו לשחול כשבה דכיון שהוה עשה לת דוד למלך בשיים על שחול וסניך דכבר נשלם שמלוכת משחול בשמשם דוד למלך ולהכרת דוד לתגיעל הגו"ל ל"ב יש לו התכללות על שהרגן לפי שהיו כמורדים במלכות שחול • תגל ל"ב קשה למה שחול נאות ולא נאורים • ולפי תפוס שלה היה בשבה נאורים ולימו מה הוי ליה לשיתגד וכמו שאעיבו לשיל • כגה היה נופלה קשיא לתה לשבעלה • ולפי תפוס שכבר פלים שלכות בית דוד וכבר נשלם שפטו המלוכה וכנו"ל • ל"ב תוכיח בכרת שלשיולך שכיון שחול לדוד ושפטו שלך בשיי שחול ולשה שדע למוד על שפטו למלך בשיולך • ולפי יכר שלכבר ושיפטו ויתר העם שעון נוב נרע' בדבר נודעי לה ילדו עמו במלחמה פסוס דעון שי שקטרנ שכי בשעת המלחמה דוקא • והוא לפי שפיכון בתחלת סדר למלך' ויאמר לי יפתה לת לתחלך ונלה ויפול ונו' ויבא פרוש וגו' • ותרגו שה רוצו של נבות שהרג ויאמר לכי לבה ונו' והיינו פסוס דעון ש"ל שפטך קיטרג שליכה דוקא בשעת שלחמה דפופך דם הלחם שמו יפפך שלחמה שדם נפשה ושל כן נדיך לשיל' נדיקים שוב לחטא בפרטו כפורדי' למלכות • ובסדר כי תנא יתבלר בזה בסיכת ע' כי יוסף הלל וגו' ולתה לנעבר דם הנקי כי בעת למלחמה וגו' ע"ם • ול"ב לפ היו מכריח לפלוש שלה בשבה בפיים בזה עיר הכהנים ולא בלחו חטא דשלמה לו ולזלי לין יכבבו לת עשם בשלחמה • ופ"ה שוחל שוסף אותו מעם ע' בשל לוב וכו ויסתיים שלחמה שיעלה בחת שלה בדרכו נפה שלכבנו בשעות לכ"ם שלה כלדכו וכנ"ל כדי שוכרח שדבר דלה שלך בזה ומחלה למפרע חטא בשון בזה ניקטרג עליים בשלחמה שדם נמרה וכנ"ל בלה יבבו חטו בלל בשלחמה לכך עשתו ע"י חפה נשלה שלוב כדרכי שפילו להדיוט ומחילה לין מוכרח שליכו שלך דשמה בשלוב בזה שלך וכדין נכרת בזה שכבי שמרד בשלכות היה ופה שלה בשבה נאורים שבשר הכיבה היה מפעת לוב חטא בשלחמה שלך הקטרג עליו דוקא בשלחמה :

ובדי לפלין פה שדיק בזה שמדרם לומר לל הכהנים שכרם שבשר שהם מקטרגים לותי דכנ"ל שהם מקטרגים לבני • ולשפר מרבו פה שבשתי בשבר גרוב שמור כדר שופטים דעכין הנקמה שלמדרה שקורה לנקום נקמת דם עבדך • לפיכך שכרת שהרשר שלר הסכיבה נדדיתיו ושפת כן לינו יכול לנת למנותו וכשלר בשעתו בכלנים עוי כפה שבר ע"ם ולומר דוד לגיל' שברת בשבי מיד כלב יפדתי עד שיקמו נקמתו ונפה דעתו עליו • וזהו שבשר ע"ם שהם מקטרגי לותי דכניכול לותי הם מקטרגים ומכריחים לשרי לכך נדיך לנדיקים נקמתם :

ואשר לשר ויאמר שמואל לל שחול שלר לתה עמי ולרנ"ל שלר לתה עמי נשתיכי • על פי שכרנ"ל דשחיל היה מינה לשריותו נשפותן של נדיקים נטוות תפת כפה שכלוד בשלת לוב הפיך שבקה לשמואל • ל"ל עוך ע"כ שוכם היה וכו' ע"ם • ולשפר דלה היה תלה לשיים לשותו נבי • תגל לבי שלר כי הדבר ידוע שהכל כנ"ל ע"ם שלה יכול כה להוריד נפה הנדיק ומכ"ם לשוב שהיה שלשיב לשריותו • ולי לשו מכריח שלר שלשיב שלה בשבה עיר הכהנים ושמואל שלשיב לשריותו

שנא ויגל את השארית מן הארץ ער רצתה הארץ את שבתותיה כל ימי
השמה שבתה ער מלאת לבבל שבעים שנה לפיכך אמר הקב"ה למשה
רציתך שלא יבאו הזהירים על השמיטין ועל היובלות הוא שאמר בסוף כל
הפרשה את שבתותי תשמרו ומקדשי תיראו אני ה' אני הוא שעתיד
ליתן לכם שכר אם השמרו אותם ואם לאו אני עתיד לפרוע מהם ביד
המלכות ובשתקרב שנת הגאולה אני גואל אתכם שנ' כי יום נקם בלבי
ושנת גאולי באה ע"כ ובילקוט נאמר קנית בהתקה ע"ם לנקדק כל הקדקדים שם
על כן נאמר הלא קנית אבך הוא עשך וכונך הלא אב אחד לכלנו אלוה אחד
ענך אם אב הוא איה כבודי ואם אדון אני איה מוראי אמר ה' צבאות
אליכם הכהנים בוזי שמי ואמרתם במה בזינו את שמך מגיבים על
שלחן ה' מגואל ואמרתם שלחן ה' נבזה הוא ע"כ ואם נגש
לנקיק כל הקדקדים שם לנקדק נגד המדרש יהיה למשל ככך יכנדו ממנו
על כן נאמר הלא קנית אבך הוא עשך וכונך הלא אב אחד לכלנו אלוה אחד
פנה אם אנחנו אב איה כבודי ואם אדון אני איה מוראי אמר ה' צבאות
אליכם הכהנים בוזי שמי וכו' הבו לי כבודי בשעורים והודה לו בשעורים ויהיו לו לאב"ע לייחב
ע"כ מה שיתיע בזוהר בירו ויקרא ע"ל מה שלא ומה נעים אנחנו שנים לאיש נס יחד
ואלין אינון ישראל דלא יכיל למן הקב"ה לרברבא לו לשלימא לגא ישראל למידון
ביה ואוף למידכרו ומיכלהון דילה ון קרא לון הקב"ה עבדין הם ד"ת כי לי בני
ישראל עבדים עבדי הם לכתוב קרא לון בניס אתם לה' אלהיכם
לנתר קרא לון לאיס לאמר לפי ורעי ובנין דקר לון לאיס שוין שדומיך
הוו לא יעדי מיכהן וכדין כתיב מה טוב ומה נעים שבת לאיס נס יחד וע"כ
ספיר בשיב הקב"ה על מה שבת משה מן קודר לאיס שהוא מקייב לשבת יחד
ולאוף מנורייה עמהם הרי נעוריהם אני מוכר ביתי ואין לי מקום לשבת עמהם
כי נרמו בעוונותיהם למכור ביתי ולקרת מאמר כוזר לה הפשוטו קול לפי מה
שנרמז בעוונותיהם למכור ביתי ונקראת בזויים ונקראים בניס ונקראי לאיס
הוא כי מצוינים הוו לאנו לעבדים וכתיב בם עבדי הם אשר הוצאתי אותם מארץ
מצרים ומצינו להם קהורה אינה יותר ונקראי בניס למקום שהוא מיכנס
יותר ענה ביתו בקהורה אינה ע"י שקראת אותנו לאיס לקויים מ"ש מה
טוב ומה נעים שבת לאיס נס יחד ויש עוד מדרשים ומעלה לאפרת יפרוץ ממנו
מה שקראים אמו הרינו בניס עולמים כמו שלאחר שעשרה שעשרה לו אמו זכות
נכתוב עוזר בשעת הדחק עד שעשרה שעשרה לו אמו מעל לפי שניס לו את
לא זו אפנה עד שקראת אמתי לזו שהכנה עד שקראת אמי וכו' והיינו כי
בשלחו לאיס נותן הקב"ה שבת לישראל כלומר כניכול לוס את לאיס יעזרו ולכך
טוב שבת לאיס נס יחד כדי שיעזרו זה את זה לעל תוהר אמו יתיה עליו
בכנסת הוא נדיך לכנסתו והכתי על עצמו דעייתי ואל פרנסתי ובל ואת מתוך
ריבוי שהכה ישראל מוכיחים כח למעלה ע"י הקרבנות ועיין בדברי האבר
על הכוזרי והשתקע נוקראת רחמין וכישראל כיון שנזכרים על רגלו ס"ד יוכדים
שמדרגה לגדרגה עד שזכו לתדרגת עבדים ואו נמכרו כעבדים שעבדו על
רגלו תהנגיהם והוא שכתוב כן תכר לתנו את הלומות ובכן וה כלמד
מדברי הזוהר סדר קדושים וו"ל כן יכנך לך ועבר תדונו כן תלא תקנל תגרת
לנגל תנוה היא נכיונך תכא ואמא ואי לא כעי לתיעבך דעותיך יכתב ליה לנגא
ואמא עד דיעביד בכל כרקין ואי הוי כרא דכרבי כ"ב כופין אותו ואי לא נעי
למיעבד מה כתיב בהיגו זה סורר ומורה והיגו ליה נסקילה לנגל עבד על מנת
לקבל פרס אי לא עביד היגו דרגיך תעביר ליה מנו ביתיה ויעל לאפרת מה לנא
יכיל לעשביר הכי לאריס לנא יעביד ליה מה יקשיל ליה ע"כ נמצא לפ"ז ישראל
שכתבו לאומות ע"כ מעשה מדרגת בניס למדרגת עבדים לנגל כ"ב לא הוי
יכיל למכרן לנא לשמיהן וכל"ל ויעבוך ע"י וה מדרים כדר דות ו"ל בני מרבנים
הם לבלותן ל"א להוזירן למצרים ל"ל לא מיסרין ניסודין וכו' והיינו משו' דכתוב
מיוסדים על ההרים הם קושטים העודן בתדרגת בניס והיו מייבים כלייה לו
יעמדו ביהם לא הנא ואיתא עד דיעביד בע"כ בעמדו קטן ואמ"כ כתיב ולו
כופין ת"ת נמלקות לו בחיצה ול"ל ולכך אמר לכלותן ל"ל ר"ל לנקטל לותם כדין בן
סורר ומורה בכופו דכ"ד מחיצן וה ל"ל אמנר נשבתי לאלותיכם שתיני דניכלכן
סורר ומורה בכופו ובן לכתוב לעבדים דהיינו מיכיו בעמר מעבדים כמו שהיו
בעותם בתדרגת בניס לעמר מעבדים שקניתי לותם לעבדים ל"ל להזוירן לנס ליכד
מיד בעמר בניס לעמר עבדים משום דעדיין בניס הם אלא שנם נכ"ם כרבנ"ם
ר"ל מתעלין להיות כבן סורר ומורה אלא הלכ משם עליין עמר בניס כיון שלא
נשתרשו עליין נשעה אלא מייסרין ניסורין דהיינו להכלות מלכות ומדרות כשתלמד
בן סורר ומורה שמתעלם מייסרין לותו ואמר כך הם לא יעשיל לו אני נותן להם
עמר עבדים כדי לשוכרן לעבדים בין הבניס ובכך משורים בתדרגת בניס
כשקניתם מתעדים וכו"ל. ומשה רבינו שנא על נקב"ה בעמר לאיס שים להם
כח"ם רב"ם שם קרית לותם לאיס. מה שהוא מפייב לשבת עמהם ולקויים מה טוב
ומה נעים שבת לאיס נס יחד. והיינו שלא"ת כך"ם לא מלך לאיס שם
מתעדים בניס וכו' שהוא מכך שנקראו עבדים שרשלי לעמרו ולא קרית לותם
לאי שהוא מפייב לשבת עמהם ולקויים מה טוב ומה נעים שבת לאיס נס יחד
אלא שניס לו לברשם מעל כניו בשיב בסיני לו שקב"ה נעמנתים
אני מוכר ביתי וכו' ר"ל הרי שם נרמז עמהם לירך מתדרגת זו והרגו לעשות שלא
שלחני התקום שיבחתי נו עמהם ע"י עמר לאיס שהכרתי לאמרו נעוכם נאומן
שהיה נו מל הכרו שלא"י שתעלה קיה לשם וה שבחתי וקבעתי לירעי ביניהם
לקויים שבת לאיס נס יחד. לכל שם ירדו מתדרגת זו עד שעמרו לשיות עבדים
ואל כן אני מוכר לותם לעבדים ובלאמר. גלוי לפשר לאמר לאף נאמרו לשלכיו שלנו

בהר שני

לגאל וכו׳ל · ולו״א אלא מאי נר ותושב ר״ל וכי תימא דסבירא לך כר״י דס״ל רשות
ורא״י שעל כן כתבת נר ותושב עמך כדי להרגיש בקושיו׳ ר״י שהקשה לר״א מכח
פסוק ואיש כי לא יהיה לו גואל וכי אפשר לישראל שלא יהיה לו גואלים אלא זה שהו׳
הגואל ואינו רוצה לגאול · וזהו כרמו במ״ש נר ותושב שהם שני הפכים בנושא א׳
דאם הוא נר אינו תושב ואם הוא תושב אינו נר אלא ודאי הוא בנושא אח׳ בכנון
זה שיש לו גואלים כתושב ונדמה לו כנר שאין לו גואלים והיינו שאינו רוצה לגאול
באופן שהכרעת בזה הלכה כר״י דס״ל רשות ונפק׳ ליה מאיש אשר לא יהי׳ לו גואל
דמתפרש ג״כ על זה הדרך וכו׳ל · לו״א אעפ״י שהם נעשים נרים ותושבי׳ בבבל
אם לא תסנם הרי הם אבודים ר״ל דנסי דפליג ר״י במקום שאין לסוש שמא יטמע
בין הגוים דאז יש לו דין נר ותושב בנושא אח׳ וע״ד הנזכר מ״מ מודה ר״י במוכר
ע״ע לגוים דהכתו׳ קבעו סובה וכמ״ש לא בע״ע הנמכר לגוי ולקבעו סובה אפי׳
לר״י · וא״כ גם בכאן הם בסיג ע״ע שמכרת אותם לגוים ויש לחוש שמא יטמעו
בין הגוים ואליבא דכ״ע אתה סייב לגאלן בדין וזהו אם לא תסנם הרי הם אבודי׳
בין הגוים ר״ל יטמעו בין הגוים דעל כן מודה ר״י דבכה״ג הוי סובה ועל כן אני
אומ׳ תפס עמהם בדין פי׳ דסובה היא עליך וכאמור · וע״ז א״ל הקב״ה בעונותיה׳
אני מוכר בית שנ׳ וכי ימכר איש בית עיר סומה · ר״ל הניסא לענין גאולת ישראל
דשייך טעמ׳ דלא יטמע ומודה כ״ע דהוי סוב׳ · אבל מה תעש׳ לענין בית המקדש
דהוי בית עיר סומה ובהא אפלגו ר״י ור״א דלדעת ר״י אינו אלא רשות וא״כ נהי
דאתה יכול לבא עלי מצד ישראל אליבא דכ״ע דהוי סובה מטעם הנ״ל · מ״מ לענין
בתי בעיר סומה דהיינו ב״ה לסוור ולבכותו אינו מצד הסיוב אלא תלוי ברצון שלי
שארצה לבכותו מרצוני הטוב · ומשה אמר למה נמסרו למלכיות הללו וכו׳ · וכבר
הוינן בה הרי כבר א״ל הקב״ה ראה האיך נמכרי׳ לגוי · בשביל שחללו את השביעית
ואי משום דמשה קשיא ליה בדיוק שאמר למה נמסרו למלכיות כלומר דמ״מ האיך
עברת על לא תסגיר עבד אל אדוניו וכמבואר לעיל · קשה דאם שאלתו היתה
שאלה תשובת הקב״ה אינה תשובה שהרי על זה הטעם נוכא שאלו למה נמסרו
וכו׳ וע״כ צריך לומר דעיקר תשובת הקב״ה על זה הוא מה שמסיק בעל המדרש
וכשתקרב הגאולה אני גואל אתכם והיינו לומר דלעולם אני מוכר אותם בשביל
שעברו על השביעית וכדקאמרת לך כבר · ואי משום דלא תסגי׳ עבד אל אדוניו ·
הרי בשביל כן אני גואל אותם כשתקרב שנת הגאולה · והענין הוא מבואר ע״פ
מדרש הובא ילקוט ישעיה סימן מ׳ פסוק נחמו נחמו עמי · מתכנסו׳ כל הנביאים
לנחמה וכו׳ עד ענייה סערה לא נוחמה · אין ראוי לילך אלא אני בעצמי מפני
שעברתי על מה דכתיב בתורה כתבתי בתורה לא תעבוד בבכור שדך ולישראל
קראתי בני בכורי · וא״ל הביאו צואריכם בעול בבל וכו׳ כתבתי לא תשנא אחיך
בלבבך ואנכי שנאתי׳ על כן עלי גם לפייס׳ כתבתי בתור׳ לא תסגי׳ עבד אל אדוניו
ואני מסרתים לאומות שנ׳ אם לא כי צורם מכרם וה׳ הסגירם כתבתי בתור׳ לא
תכלה פאת שדך וכתיב כלה ה׳ חמתו ויצת אש בציון וכו׳ · א״ל בתי אני מביא
אותם ונפרע מהם בסניך וכו׳ וידעו כל בשר כי אני ה׳ מושיעך וגואלך אביר יעקב
מיד אומרת מי יתנך כאח לי כאיזה אח וכו׳ אלא כיוסף וכו׳ ע״ש הרי להדיא דהקב״ה
מודה להם שעבר על לאו דלא תסגיר עבד אל אדוניו · וכנגד זה הוצרך לפייסה
בעצמו לא ע״י אחרים והיינו מה שהבטיחה שתהיה גאולה האחרונה ע״י הקב״ה
בעצמו לא ע״י שליח כמו שהיו גאולת הראשונות · וכמו שמסיק כי אני ה׳ מושיעך
וגאלך אביר יעקב · ובזה מיושב למה לא נתנחמת על ידי שום אמצעי ושום שליח
ששלח לנחמה ודוקא ע״י הקב״ה בעצמו ית׳ · אבל לפע״ד לפי שחשבה שכל מה
שנעשה ע״י ב״ו שהוא עובר כך גאולתו ונחמתו אינו אלא לשעה · אבל גאולה
האחרונה שתהיה ע״י הקב״ה בעצמו אין אחריה שיעבוד וכן מפורש במדרש ·
וא״כ מכללא נשמע דאותה הבטחה שהבטיח אותם שיגאלן בעצמו נמשכה ממה
שעבר על לא תסגיר עבד אל אדוניו וכו׳ הנ״ל · ולכך אפ שר גם בכאן ששאל משה
רב״שע למה נמסרו לאומות הללו ר״ל הרי כתבת לא תסגיר עבד אל אדוניו וכאן
שעברת עליה · לו״א בשביל שעברו על השביעית ר״ל אעפ״כ אני מענשים בזה
העונש בשביל שעברו על השביעית וכדקאמרית לך לעיל · ואי משום שעברתי
על לא תסגיר הנה כנגד זה אפייס אותם שכשתקרב הגאול׳ אני גואל אותם ר״ל
אני בעצמי גואל ולא ע״י שליח וכמ״ש שנת גאולי באה ר״ל גאולי שלי ולא על ידי
שליח באופן שתהיה גאולת עולם ב״ב אמן :

ואפשר עוד לומר מ״ש אעפ״י שנעשי׳ נרים ותושבים בבבל אם לא תסנם
הריהם אבודים וכו׳ · וכן מה שהשיב הקב״ה לו בעונותיהם אני
מוכר ביתי הוא מבואר מאליו ע״פ גמרא דמסכת מנחות דף ק״י על פסוק הביאו
בניך מרחוק ובנותיך מקצה הארץ · בניך אלו גליות בבל שהיתה דעתן מיושבת
עליה כבני׳ · ובנותיך וגו׳ זה גלות אדום שקש׳ כבנות וכו׳ ע״ש · ולפע״ד ז״ש דוד
במזמור על נהרות בבל שם ישבנו גם בכינו בזכרינו את ציון וגו׳ וכור ה׳ לבני אדום
שאומרי׳ לירושלי׳ ערו ערו וגו׳ דאפש׳ הכתו׳ מתאונן כמה קשה גלו׳ של אדום מגלו׳
בבל כי בבבל שם ישבנו ר״ל היינו מיושבי׳ בדעתינו וישבנו שם במנוחה ולא חסיר
לנו רק קדושת ציון · וז״ש גם בכינו בזכרינו את ציון ר״ל אעפ״י שישבנו שם במנוח׳
מ״מ ג״כ בכינו שם בזכרינו את ציון על ראש כל שמחה · ובזה מדוקדק לשון גם
דקאמר דר״ל אעפ״י שאני אומר על נהרות בבל שם ישבנו אני אומר לך דגם שם
בכינו לא מצידנו רק בזכרינו את ציון דהיינו המעלה והקדושה שהיה לנו שם והו

בגלות בבל · אבל וכור לבני אדום וגו׳ שהקשו את עולם עלינו ואמרו ערו ערו וגו׳
ולפ״ז מבואר גם מדרש הנו״ל שאמר משה קראת אותם אחים תפוס עמהם בדין
להוציאן ואף ע״פ שאינו חסרים שם מידי שנעשים נרים ותושבים שם וישבו שם
כתושבים מ״מ אם לא תסנם הרי הם אבודים שם כיון שלא חסיר להם שם כלום
ישתרשו בעמים · ולו״א בעונותיהם אני מוכר ביתי ר״ל המה לא חסרו מידי כי
נעשים תושבים שם אבל אני חסיר ביתי שהחרבתי את ציון וצריך אני להחזירן
מצדי כדי לבנות להם ב״ה :

ובזה אפשר להבין גמרא דסנהדרין וז״ל · א״ל האי מין לר׳ אבהו
אלהיכם גחכן הוא דקאמר ליחזקאל ושכבת על צדך השמאלית
וכתיב ושכבת על צדך הימנית וכו׳ · אדהכי אתא ההוא תלמידא · א״ל ר׳
מ״ט דשביעתא · א״ל השתא אמינא לכו מילתא דשויא לתרווייכו · א״ל
הקב״ה לישראל זרעי שש והשמיטו שבע כדי שתדעו שהארץ שלי היא
והם לא עשו כן אלא חטאו וגלו מנהגו של עולם מלך ב״ו שסרחה עליו
מדינה אם אבורי הוא הורג את כולם · ואם רחמן הוא הורג את חציים ·
ואם רחמן מלא רחמים הוא מייסר את הגדולים שבהם ביסורים · אף כך
הקב״ה מייסר את יחזקאל כדי למרק עוונותיהם של ישראל ע״כ · ועיין
סדר ראשון · ועוד לאלוה מילין בהעיר מ״ש אלקיכם נחכן הוא מה קשיא ליה שהרי
לפי מה שמפרש ביה קרא ונשאת עון ישראל וגו׳ הוי מילתא בטעמיה · ועוד מה
דאתא ההוא תלמידו ואמר רבי מ״ט דשביעתא קשה מאד על אותו תלמוד שראה
את רבו עומד בויכוח עם ההוא גוי בענין יחזקאל ומקשה לו מענין שביעית ולא
המתין לו עד שיסב תחלה תשובה לאותו גוי ואח״כ ישאל ממנו מה שירצה · ועוד
מה קשיא ליה לאותו תלמוד בטעם השביעית או האיך לא שאיל עליה עד אותו
פרק ולא מיד שעמד על דעתיה · ועוד אי שאלתו שאלה מה השיב לו ר״א על
שאלתו · ולא עוד אלא שאחר השתא אימא לכו מלתא דשויא לתרווייכו ומי יתן
ידעתי מהו מלתא דשויא לתרווייהו דלכאורה השיב לאותו תלמוד תשובה בפני
עצמה · אמר הקב״ה ורעו שש והשמיטו שש בני שתדע שהארץ שלי · ולאותו גוי
השיב דהבי׳ איסורין על יחזקאל למרק בהם עון ישראל ולא ראי זה כראי זה ·
ועי״ל מ״ש והם לא עשו כן אלא חטאו מה אלא חטאו דקאמר דהיל״ל אלא עברו על
שביעית ולא לומר חטאו סתם · גם כולו מיותר ודי באמרו והם לא עשו כן · ועוד
קשה לי טובא במשל שהביא ר״א בתשובתו אם רחמן הוא מייסר חציים ואם רחמן
מלא רחמים הוא מייסר הגדולים וכו׳ למה עשה שני חלוקות מה שלא היה צריך
בנמשל רק חלוקה אחת שהיה מייסר את יחזקאל ביסורים כדי למרק עונות כל
ישראל א״כ גם במשל לא היה צריך מה שאם רחמן הוא מייסר חציים הלא דבר
הוא · והנראה לפע״ד בהיתר כל זה דאותו תלמיד שאמר מ״ט דשביעית נולדה לו
ג״כ מענין יחזקאל הנ״ל · והענין הוא שאותו הגוי שאמר אלקיכם נחכן הוא מסתמ׳
ידע סיפא דקרא שנעשה למרק עונות ישראל ועם כל זאת אמר אלהיכם נחכן
הוא והיינו ודאי משום דקשי׳ ליה איזה קושיא באותו ענין עד שמכח אות הקושי׳
נראה דלא הועיל כלום באותה מעשה וממילא על חנם ניער לאותו צדיק ונראה
כחוכא ואטלולא · וז״ש אלקיכם נחכן הוא וכו׳ והוא כדי לכנוס עם ר״א בדברים
שישאלו למה כן והוא יפרש לו קשיותו · ומפני שמדיין לא פירש דבריו הנה זה
התלמוד הבין דודאי יקשה מה דקשיא ליה על זה הענין · ועל כן הקדים ליתן
רמז לר׳ אבהו מה שקשה לו בזה הענין כדי שידע מה שיסב לאפקורס זה דמסתמ׳
על קושיא זו נתכוון לפי דעתו · והוא דקשיא ליה דמאחר שמספר ת״ל ימים
ששכב יחזקאל הוא כדי למרק עונות ישראל שחטאו ת״ל שנים וכמבואר באותו
ענין · א״כ קשה כאן קושיא גדולה ועצומה דמאחר שבאו שבעים שנה של גלות
בבל לעומות שבעים שמיטות שהיו באותן ת״ל שנה ועברו עליהם א״כ קשה בממ״נ
אם יחזקאל סבל ונשא על עצמו כל הת״ל שנה ובכללן השביעיות שבהם א״כ למה
חזרו ישראל להצטער בגלות בבל שבעים שנה בשביל שבעים שמיטות שעברו והרי
יחזקאל מירק אותם כמו שמירק עונותיהם בכל הת״ל שנים · ואם היו צריכי׳ ישראל
בעצמם דוקא למרק עון שבעים שנה של שביעיות שבהם · א״כ לא נשארו על יחזקאל
למרק מן הת״ל שנה רק שלש מאות וששים שנה כי שבע׳ שנה נשאו על עצמם בגלו׳
בבל שבא כנגדן · ולמה בא״כ נצטער אותו צדיק על חנם שבעים שנה יתירים
דלא היה לו לשכוב על צידיו רק ש״ס שנה זה היה קשה לאותו תלמוד וכמו שיתבאר
מתוך לשון שאלתו׳ לקמן · ובאמת תירץ קושיא זו הוא מבואר דלא קשיא מידי דהנה
ישראל בעודן על אדמתן חטאו בחטאים הרבה וזלת עון שביעית · בע״ו וג״ע וש״ד
ושאר עבירות וא״כ אעפ״י שעל ישראל נשאר עונש עבירה של שביעית להיות ע״
שנה בגלות בבל כנגדן באופן שנתכפר׳ להם עי״כ עון שביעית מ״מ שאר העונו׳
כולן שעברו באותן ע״ שנה שביעית במה יתכפרו כיון שגלו׳ בבל לא היה בו כדי
לכפר על כולן רק על עון שביעיות לחוד · והו לפי הבנת אותו התלמוד כפי מה
שהבין וחשב לפי דעתו יקשה זה הגוי קושיא זו לר״א כשיכנס עמו בדברים ולזה
הקדימו האי תלמוד לומר מ״ט דשביעית · לא ששאל על מצוה זו שבתורה דזיל קרי
בי רב הוא והיה לו להקשות טעם הדבר מאו ומקדם מיד שהיה לו שכל להבין
במקרא · אבל שאל מה טעם השביעיות שבימי הת״ל ימים שנצטער אותו צדיק
כלומר לא קשיא על כל הת״ל ימים ששכב על צידיו שהיו כדי למרק עון ישראל · אבל
ע״ט השביעיות שבהם שישראל סבלו אותם בעצמו בגלות בבל ועל חנם שכב יחזקאל

באותן

ואמרתי בנדקה וי"ש שאני מעשה ונדק כי קרובה ישועתי לבוא וצדקתי לגלות כ"ב אמן :

ועל בני הנביאים כפלה מבואר מבין ירמיה ומגמלי נכסיהן ל"ב · ויאמר ירמיה כיה דבר ה' אלי לאמר קנה מגמלי בן שלום דודך בא אליך

קנה לך פן תאמר נשבעתי כי לך מעשה הגאולה לקנות · וינא אלי מגמלי בן דודי בחצר המטרה ואמר אלי קנה נא את שדי אשר בענתות אשר

בארץ בנימין כי לך משפט הירושה ולך הגאולה קנה לך וידעתי כי דבר ה' היא ואקנה מגמלי בן דודי את השדה אשר בענתות ואשקול לו את הכסף שבעה שקלים ועשרה כסף · ואכתוב בספר ואחתם ואעד עדים ואשקל הכסף במאזנים · ואקח את ספר המקנה את החתום המצות והחקה ואת הגלוי · ואתן את ספר המקנה אל ברוך בן נריה בן מחסיה לעיני מגמלי בן דודי ולעיני כל היהודים הישבים בחצר המטרה · ואצו את ברוך לאמר כה אמר ה' צבאות אלהי ישראל קח את הספרים האלה ספר המקנה הזה את החתום ואת הספר הזה הגלוי ונתתה אותם בכלי חרש למען יעמדו ימים רבים · כי כה אמר ה' צבאות אלהי ישראל עוד ישמעו בארץ הזאת ובכל הסביבות אשר אני מגלה אותם מהם בקול ששון וקול שמחה קול חתן וקול כלה קול אומרים הודו את ה' צבאות כי טוב כי לעולם חסדו מביאים תודה בבית ה' כי אשיב את שבות הארץ כבראשונה אמר ה' · ועתה כה אמר ה' צבאות אלהי ישראל על כל הערים ועל כל הסביבות אשר יהיה בהם נוה רועים מרבצים בצאן · בערים ההר בערי השפלה ובערי הנגב ובארץ בנימין ובסביבות ירושלים ובערי יהודה עוד תעברנה הצאן על ידי מונה אמר ה' · הנה ימים באים נאם ה' והקימותי את הדבר הטוב אשר דברתי אל בית ישראל ועל בית יהודה · בימים ההם ובעת ההיא אצמיח לדוד צמח צדקה ועשה משפט וצדקה בארץ · בימים ההם תושע יהודה וירושלים תשכון לבטח וזה אשר יקראו לה ה' צדקנו · כי כה אמר ה' לא יכרת לדוד איש ישב על כסא בית ישראל · ולכהנים הלוים לא יכרת איש מלפני מעלה מעלה מקטיר מנחה ומבעיר זבח כל הימים · ויהי דבר ה' אל ירמיה לאמר כה אמר ה' אם תפרו את בריתי את היום ואת בריתי את הלילה לבלתי היות יום ולילה בעתם · גם בריתי יפר את דוד עבדי מהיות לו בן מלך על כסאו ואת הלוים הכהנים משרתי אתי · כאשר לא ימנה צבא השמים ולא ימדד חול הים כן ארבה את זרע דוד עבדי ואת הלוים משרתי אתי · ויהי דבר ה' אל ירמיה לאמר · הלא ראית מה הדבר הזה אשר דברו לאמר שתי המשפחות אשר בחר ה' הנם ויזנחם · ועמי נאצו לנגדי כל היום · כה אמר ה' אם לא בריתי יומם ולילה חקות שמים וארץ לא שמתי · גם זרע יעקב ועבד דוד לא אמאס מקחת מזרעו מושלים על זרע אברהם יצחק ויעקב כי אשיב את שבותם ורחמתים · ויהי דבר ה' אל ירמיה לאמר · כה אמר ה' צבאות עוד יהיה בנוה הזה אשר חרב מאין אדם ועד בהמה ובכל עריו נוה רועים מרבצים עדרים · בערי ההר בערי השפלה ובערי הנגב ובארץ בנימין ובסביבות ירושלים ובערי יהודה עוד תעברנה הצאן על ידי מונה אמר ה' · הנה ימים באים נאם ה' והקימותי את הדבר הטוב אשר דברתי אל בית ישראל ועל בית יהודה · בימים ההם ובעת ההיא אצמיח לדוד צמח צדקה ועשה משפט וצדקה בארץ · בימים ההם תושע יהודה וירושלים תשכון לבטח וזה אשר יקראו לה ה' צדקנו · כי כה אמר ה' לא יכרת לדוד איש ישב על כסא בית ישראל · ולכהנים הלוים לא יכרת איש מלפני מעלה מעלה מקטיר מנחה ומבעיר זבח כל הימים

שבמדבר שיקחו עד שכסף וגו׳ ומשילת מיומב נ״כ מה שמתת בחמשלו בן דודי ומכייס לעיני שבמשלו דודי שבזכר כאן שבמשלו דודו לומר שקייס לו מעכן כירושה כמו״ל ובזכר שבמשלו בן דודו לקייס עניו מפסט הגאולה הכ״ל:

נקרוב לוה מפסר לומר בקיצר במרן ע״פ ס״ב דבר ה׳ וה נגואלה ומתייחב עוד ס״ב שבמשלו כי לך מפסט כירושה ולך הגאולה קבה לך לעשה

פור ולמר קבה לך לאמר שכבר למר קבה כל מת שדי וגו׳ ועוד דלם קאמר בשלו לך כפ״ם לך הגאולה והיל״ל ולך הגאולה בשל לך׳ ועוד היינו מה שאדם כי דבר הוא׳ דמפשמ שהיה כך היה מתקלה שכר שבמשלו זה דוד ירמיה לת שדה וו בשבמשלו זה שהיה בן דודו של ירמיה וכו״ל׳ וכך זה שהיה בן דודו ומכח מן ירמיה שיקנה יהוה יגאלנו מחכו כמו שכתוב״ת לך הגאולה שגוכלנו בן זה על מי שבמשלו ממכר קרובו וכמ״ל׳ לכן כפ״ם לו קבה לך רמז לוכרך נגואלה שברך לתת לקנות עוד לשר נחוה וו בן כעלה הרחשן דהיינו בן שבמשלו דודך זכותו מה שיהיה לו כשבנים ומן היובל לעזוב לנו כדי שת שעמוד בחקומו נם לבנין החמוה ובכולה שפשוב לנו לעשה היובל שיהיה לומן בקן וכל״ל׳ וזכר זה רמז לוכפ״ל כיון דיושב והגאולה קבה לך כ״ל דכשבינל שיהיה לך לירושה כדין לתת לקנות עוד משבמשלו דודך מיכח נם הוא לבין לשר נחוה וו שתגלו לותה ממכי נחוץ שבמשלו זה שהיה בן דודו עד תמד עכשו נם כיון לירשים שיכל עוד לבין נם משבמשלו דודו כדי לקנות ממנו שדה לעבדך ועבל וכחשר׳ וו ע״ם ולדע כי זכר ה׳ הוא ר״ל הבנתי כי שבמשלו זה בן דודי נזדקק כנוחה כפיו להודיעני שיכל נם דודי שבמשלו לבין שהיה שמוכר הרחשן כדי שלקבתו נם מידו שלכך תור ולשר קבה לך לשר שלמר יהיה הגאולה מה שהיה שבמשל לבין שלמר שלכך נם מידו שלכך לך לשר שלמר שלמר יהיה הגאולה על שבמשל דודו בן דודו לזכות כה מיד׳ ולשר כי זכר ה׳ הוא ר״ל הבנתי כי שבמשלו זה בן דודי נזדקק כנוחה כפיו להודיעני שיכל נם דודי שבמשלו לבין שהיה שמוכר הרחשן כדי שלקבתו נם מידו שלכך תור ולשר קבה לך לשר שלמר יהיה הגאולה מה שהיה שבמשל לבין שלמר שלכך נם מידו שלכך לך לשר שלמר שלמר יהיה הגאולה על שבמשל דודו בן דודו לזכות כה מיד׳ ולשר כי זכר ה׳ הוא ר״ל הבנתי כי שבמשלו זה בן דודי נזדקק כנוחה כפיו להודיעני שיכל נם דודי שבמשלו לבין שהיה שמוכר הרחשן כדי שלקבתו נם מידו שלכך תור ולשר קבה לך לשר שלמ

בחוקותי שני

לתמר ונתני שמה בקרן שמלת הפה יהיה מיכוך מנך עלכות :

ובזה מיושב מ"ש בקונטרי תלכו · ע"פ פירש"י תלכו שתהיו עוסקים בתורה וכו' ומתרגמינן הוו עובדי' היו עוסקין כה כדי לקיים פתחון וכו' ע"ש וקשה למה חילק בפירוש על זה בדרך · ויש לומר בקונטרי מדרש קטן · וז"ל ניקח קטלת מנין ת"ל ניקח קטלת לעשות על סתן סברן של שמות דכתיב כי נחלה שמנתי וגו' ת"ל ונתך יוסר וגו' ככר כתבתי מה רב טובך אשר כפנתי וגו' · ועוד ניקח קטלת לעשות על סברת על תורה · ת"ל עין לא ראתה אלקים זולתך ע"כ ודייקו הרשבונים שלמה אמר מכל מנוה מתן סברת · ואנכי הפוחה לומר סברת על סברת עיון כלי מחדה סדר כי תבוא · וע"ל לשם קנה ס' מה רב טובך וגו' · על שמות · ופסוק עין לא ראתה על התורה · אבל לפ"ש נוח דפנה ניתן סביר על קיום פתנות ליכו מנך הדין לנוח בדרך מתנה ומוח עם · מפר"ל מי יקראני ואשלם מי עשה לי מזומה עד שלח נתתי לנוכן · מי עשה לי ניניה עד שלח נתתי לו מניה וכו' מי מל עד שלח נתתי לנוכן וכו' הרי דפבר שכופין על זה קוח נדרך מתנה · ומ"ש בפיוט שלמה אמר סברת קדישות פסבר ואניש לו מנך סדין וכמו שיתפאר שלח בדר שקר ס"ש ולכך סבר קיום שמות יש לו מתנה נאה מה שמקדימו הקב"ה נאה לו ניח לו ושבח וכו' וכל שונת פ"ה ויש לו נאה לה נוח סהנה נקרא ניתן סבר על סם שביאן לו בתנה נפוסקה ואניה נאמר מה רב טובך ר"ל שעוכך ארוגים סם על שמתה נוען שפה נם נאה"ם לכל סבר ליעוד סתורה עין לא ראתה בע"ה כי אין לו שום קדימה רק כולו נעוץ נאה"ה ואין נהם סבר נפוכני בלל וזהו שפתר מ"ש לם נפקתי תלכו שתעסקו בתורה כפי' רש"י ז"ל ומפרש ופשיתם פניכו קיום שמות לו ונתתי לת נפשכם וגו' דוכתיי מתנה מתנה עשמיכם מפתנו כני שניה שלשם מנך הדין · וניינו תאם דקדוקיהו מתנה כפ"ה ומבר עם"כ מנך הדין וכו"ל וכל ילפ מנך שמות הוכל על סבר סתורה לינו מניע שום נפ"ה ונתתי :

ועל כי זה מיושב מ"ש לם נפקתי תלכו · ואנכ מתייסב לן מ"ש ונתתי נפוסיתי לכ"ל לי"ל כנפוסיתי לישראל וכי אלא היה הדי של הקב"ה הוא · לכן ת"פ הוא עפ"י מ"ש בפיוט כתיב כי נדול עד שמים שברך וכתיב פעל בשמים לת קציה כאן נפוסקים לשמה שלח נשמה פי' הדין דכפוסקים לשמה פעל שמים שברך משה דלו מסדים לו לת השערכת · ורומה ע"ה על מה שנתנ פתרץ וגו' על פוכח לת תורתי ולא הלכו נה משה ולא הלכו נה שלח נדרכו בתורה פאלה כיהשו בשברים דל"ל שלח למדו לשמה תלמו דייקו ע"ד ולא הלכו נה שפי' על ענין עכיקת לשמה וכ"ל לו ונתתי נפשיכם וגו' ר"ל דלו מעל שמים שבדו ויש נה כיהו לנדל לת השערכת וכפוסים נירו לנחלים ופתח לשת שנוך :

אמנם לייבא עוד לפון תלכו דקאמר נרוך לקב"ה מ"ש ורדפו מכם משה מלה ומלה מכם רבבה ירדפו וכבר כתעוררו נוה ר"ל משה דקשיה לפו ומלה לה כך הוה פשטנון שבו' ועיין כפי' ר"ל ותירנו דפשטה מ"ל ל"ל פאלטים סנכם וגו' וכראה דכלריחוה לפרש כן דעל כרחך תדבר משני מיני כיתות מ"ם מלת מכם שני פעמים לל"ל כלל רק ורדפו משה מלה ומלה רבבה · ועוד דמלת ירדפו הפני הוה מיותר · ומעתה כך לפוז נעת כפי הוי בתדפא קוים פסוק לך מלמה ומלמי לכוהרים פרוז · ר' שייל נרייס דיל מלת לשון מיותר פורש נאשר נוהל לוף · מלת נאשר מלמיים נפפרו שבי לתת לפוז תשנטו של יפשבר ופשנטו נפתלי שבטו של כפתלי ע"י פשיל עוכקים לשורי תור' נאשר נפלו שבר ת"ל כה"ד ונכפתלי שרים לוף · לכל שנטו של יפשבר ע"י שהיו לוחדים שלח נאשר נפלו שבר מתתי' שנת' רלמיים מתתיים וכל לאחיהם על פיהם · ר' יונן אומר לעומד בתקומו נוהל מתתיים · והעומד שלח בתקומו נוהל יפשבר של יפשבר ע"י שהיו לוחדי בתקומו נפלו שבר מתתי' ע"כ ות"כ ע"ש כאן אם בתוכותי תלכו ומשמו פתתי מתנתו בריכה מעם שילוחו לעסוק בתורה ומשמש נמי שילוחו מתוך הנאה וכתירם רש"י פשפיו עשלים בתורה ובנפל וכפלת ה' שברן נפ"ש ורדפו מכם משמש מלה ומלה מכם רבבה ירדפו דלומלה

בחוקותי שני

דקאים יעקב לגבי אברהם בנורא יקום השתא לגבי אילין הה"ד כה אמר ה' אל
בית יעקב אשר פדה את אברהם לא עתה יבוש יעקב מהאי כסופה דלינגותא ·
ענא כלהו דהוו חייכין ממילא דא אתוקדו בההוא נורא ומאן שוי · לאילין על
דהוו מגלין קמיה הק"בה ומיחדין שמיה כדקאי יאות ע"כ דמאמר זה הוא עמוק
עמוק מאד מי ימצאנו ומ"מ להוציאו חלק אי איפשר דקשה מ"ש לא עתה יבוש
יעקב והכתיב ויהי מבני יהודה וגו' לא יבוש יהודה מבעיא לה וכו' משמע דאי
הוי אמר לא יבוש יהודה אתיא שפיר ולמה כן וכי בשביל שהיו ואלו קדושים משבט
יהודה · יבוש יהודה טפי משאר אבותיהם של אלו הצדיקים ולא היה לו להקושת
לא יבוש יעקב יעקב מאן דכר שמיה הכא דלא היה לו להזכיר שם לא יהודה ולא
יעקב · ואדרבא על פסוק ויהי בהם מבני יהודה וגו' נופא קשה למה נפקא מינה
יחסן אחר יהודה · ועוד צריך ביאור מה שאחר דכאשר הזכיר שם יעקב תוהו
ופתחו בלינגות וכו' מה הית' תמיהתם ומה היה לינגותן בהזכרת שם יעקב דוקא
והוא פליאה נשגבה בעיני ובסדר ויצא פרשנו דכלמד מן מ"ש רז"ל דאחת לשבעי
שנה מביאים ברומי אוש חיגר וכו' ואחרי אתונא במרכא זייפנא הוא וכו' מה הועיל
רמאי ברמואתיה וכו' הרידנם שם מתנוגנים על יעקב שביקש לרמואתן כמ"ש
הכיזקרא שמו ויעקב ויעקבנו ולא הועיל רמאי ברמתיה · וכן כאן אפשר כשמעו
שמא דיעקב דמורה על עקבה ומרמה התחילו בלגנות ושחוק לומר מה הועיל
באותה העקבה שהרי עכשיו אתם שפילים מכל אומה ואתם אסורי בידינו לעשות
עמכם כאות נפשינו ולנקום את נקמת עשו מכם ע"ש · ולפ"ע יש לפרש עוד על
פי הענין של ג' צדיקים הללו עצמן מה ששייך להם באשר הסיבה להם יהודה בן
יעקב נופא כדי ליישב עם זה גם פסוק וריב ל"ה עם יהודה ולפקוד על יעקב
כדרכיו דפתח ביהודה ומסיים ביעקב · גם מה שהערנו במאמר זה מ"ש לא
יבוש יהודה מ"ל מה לא יבוש יעקב והענין הזה בהקדים מה שאיתא בתרגום ·
יונתן וירושלמי · ונדפס בחומשים סוף ספר בראשית · וז"ל היא מוצאת ונומר
תמור היא מתקפה לאתוקדא בנורא ובעית תלתא סהדין ולא אשכחית · יתהון כד
אתא סמאל מלאכא ומטרינון מן קדמהא ותקפית עינהא לשמיא ואמרת בבעי
מינך מלכא חייא עניני בהדא שעתא דאנא נקרא · ואנא יהבי לך תלתא צדיקיא
אינון חנניא משאל ועזריא בבקעת דורא דיפלון בנורא על דילי בהשעתא רמז ה'
לגבריאל ונסית ויהבתין לה ואסיקת יתהון לקדם רגליהון דדיניא ואמרת
אשתמודע כען דמן עוזקתא ושופיתא וחוטרא חאילון · ואשתמודע יהודה ואמר
וכאה מני היא מעדיא ולית היא מעדיא מבנין דזנו במיכלתא דאדם מוכיל מכילין
ליה כד נסיבת כתונא דיוסף אתא וטבילת יתה בדמא ואתיתיה לות אבא ואמרית
אשתמודע כאן הכתונת דברך היא אם לא כן אמרו לי אחי וכל אינשי בית אבא
אשתמודע כאן דמאן עוזקתא ושיפיתא וחוטרא הא לון טב לי למידן באשא טפיא
מלמידין באשא אכלא ע"כ נמצא למדין שתמור ראויה היתה לשריפה אלא שאמרה
אני יהבית לך על דילי לאות ג' צדיקים בבקע דורא שיעמדו במקומי לכפר עלי
ובזה מובן מ"ש במ"דר וז"ל היא מוצאו היא והו' צריכי לצא' פי' היא מוצית כתיב לשון
שריפ' עיין במתנו' כהונה שהוא מלשון מציתין את האש · וכן הצדיק יהוד' על עצמו
כאן במ"ש טב לי למידין באשא טפי מלמידין באש' אכלא וגו' לפ"ז א"ש מה שייחס
נפשי' לחנניא משאל ועזריא אחר יהוד' כמ"ש ויהי מבני יהודה וגו' לפי שאותו הענין
נסתבב כול' מן מעש יהוד' ותמ' שעל כן ניצלו מן האש ע"י שהעמידו את אלו במקומן
כמו שנלמד ממאמר ירושלמי הנזכר · גם יתכן מאד מ"ש במאמר הזוהר הנ"ל לא
עתה יבוש יהודה מבעי ליה דאם היו נשרפים ח"ו אז ודאי יבוש יהודה בן יעקב
אבינו על שהוא גרם להם כן ע"י מעשה תמור וכאמור · אבל אמר לא עתה יבוש
יעקב להורות דמכח כן היתה למזכרת מעשה יעקב מה שעשה לעשו ויצחק אביו
בענין הרמאות שרימה בהם בענין הברכות · ולזה צריכין אנו עוד למאמר הזוהר
סדר וישב וז"ל הק"בה מדקדק עם הצדיקי' כחוטא דשערה · יעקב עביד עובד'
כדקאי חזי במאי בגין דאקרב לגב אבוי שעיר דאיהו סטר דדינא קשיא ומכ"ד
דאיהו אקריב ואכחיש ליה לאבוי דאיהו סטר' דיליה אתעניש בהאי שעיר אחרת
דאקריבו ליה בגוי דמא דיליה באיהו כתיב ואת עורות גדי העזים הלבישה על
ידו ועל חלקת צוארו · בג"כ ויטבלו את הכתונו' בדם אקריבו ליה כתונו' לאכחשא
ליה וכולא דא לקביל דא · איהו גרם ויחרד יצחק חרדה גדולה עד מאד בגין כן
גרמו ליה דחרד חרדה בההוא זימנא דכתיב הכר נא הכתונת בנך היא אם לא
ר' חייא אמר ביה כתיב האתה זה בני עשו אם לא · ביה כתיב הכר נא הכתונת
בנך היא אם לא ע"כ מכללא שמענו דהדברים מגיעים עד יהודה ומן יהודה עד
יעקב אבינו שאם ח"ו תעלה בידם ולכדו חנניא משאל ועזריא במצודתם והיינו
על כרחיך מחמת שויהי מבני יהודה וגו' לומר דיהודה גרים להם כן · ויהודה
נופא כזמן לו סיבה ההיא מן מה שהטעו את אביו בהכר נא · והיא נופא

נסתבב כן ליעקב מחמת שרימה באביו ועיקב את עשו ליקח ממנו הברכה א"כ
בודאי עתה יבוש יעקב · וכמו שבאחת בההוא שעתא דשמעו כולהי שמא דיעקב
חייכו בלינגותא וכו' והיינו כי נזכרו ברמאות ובעקבה שעיקב את אביו ואת אחיו
במ"ש הכי קרא שמו יעקב וגו' וחשבו דאדרבא מכח כן נתגלגלו הדברים שאלו
שהיו מבני יהודה חייבים שריפה במקום יהודה וכנ"ל · אבל הק"בה אמר כורכא
דילי בההוא מלא דכולהי חייכים בה אשוי להון לא עתה יבוש יעקב מההוא
לינגותא דכולהי הוו מחייכין וכו' דכמה דקאים יעקב לגבי אברהם כך יקו' יעקב
לגבי אלו וכו' להורות דאדרבא יעקב אמותי היו כדין שקיל לברכתא ההי' בחכמת
תורתו ולא היה ראוי לאותו צער מחמת כן ואע"פי שלפ"ז יהודה שלא כדין עשה
בין במה שהטיעה את אביו בהכר נא הכתונת וגו' ובין במעשה תמור נופא עד
שהיו חייבים אלו שריפה לכפר על יהודה מ"מ יפו אז משריפה וזע"י יעקב כמו
שפדה את אברהם מכבשן אש כמ"ש כה אמר ה' לבית יעקב אשר פדה את אברה'
ובזה יתבאר מה שהערנו בפסוק וריב לה עם יהודה ולפקוד על יעקב כדרכיו · גם
מה שהערנו במד"ר הנ"ל בהקדי' עוד מ"ש זה הסד' וזכרתי את בריתי יעקב ואף
את בריתי יצחק וגו' והארץ תעזב מהם ואף גם ואת בהיותם בארץ אויביהם וגו'
וזכרתי להם ברית ראשונים וגו' דקשה דלאחר שחבר ברית אברהם יצחק ויעקב
חזר לומר והארץ תעזב מהם דלמה הארץ תעזב מהם וגו' מאחר שהוא זוכר להם
זכות אבות ולא עוד דשוב חזר להבטיחן ואף גם זאת וגו' ושוב חזר לומ' וזכרתי
להם ברית ראשונים ועוד ברית ראשונים מה ניהו דאי ברית אבות כבר נאמר
וזכרתי להם ברית יעקב וגו' ובמדרש אחרו ברית ראשונים אלו השבטים וכו'
אלא דקשה למה לא הזכיר ברית השבטים בבת אחת עם ברית האבות הנ"ל ·
אבל הענין הוא לפ"ע דישראל בזמן שעושי רש"מ אינ' צריכי וזכות אבות · אבל
בשעה שחוטאים צריכי לזכות אבות וזכות אבות אינו מגיע לעולם כי יש ומן שתמ'
זכות אבות וצריכים לזכות השבטים עצמן ולכך אמר וזכרתי את בריתי יעקב
וגו' ואע"פי כן והארץ תעזב מהם וגו' והיינו לאחר שנשלם ותמה זכות אבות אבל
אפילו הכי ואף גם בהיותם בארץ אויביהם לא מאסתים וגו' אע"פ שתמה זכות
אבות הנ"ל מ"מ וזכרתי להם ברית ראשונים אלו השבטים שלא תמה לעולם כמו
שנשבע להם במצרים שאמר לכן אמור לבני ישראל ואין לכן אלא שבועה וכמו
שבררנו לעיל סדר ואחרא ע"ש · ובזה נבא אל ביאור מדרש הנזכר דבג' מקומות
שמעו א"ה שהק"בה מוכיח את ישראל וכו' · לכו נא ונוכחה יאמר ה' אחרו עכשיו
הוא וכו' · והיינו כל עוד שזכות האבות היה קיים והיו ישראל סומכים על זכותן
א"ל לכו נא אצל אבותיכם ויוכיחו אתכם כמו שדייקו גם רז"ל במלת לכו אלא שהם
ז"ל דרשוהו על לעתיד לבא ולפע"ד לישראל אמר אתם סבורים שא"א לפגוע בכם
מחמת זכות האבות לכו אצל אבותיכם והם עצמן יוכיחו אתכם על פניכם ויוכיחו
עמי לייסר אתכם ועל כן שמעו א"ה והמחו דעכשיו הוא מכלה הנאיהם כמו שאין
להם לסמוך על זכות אבות · אבל הק"בה הפכה לטובה ואמר אם יהיו חטאיכם
כשנים כשלג ילבינו והיינו משום דעדיין זכות האבות לא תמה · אכן בפעם שנייה
שאמר שמעו הרים ריב ה' והאתנ' מוסדי ארץ כי ריב לה' עם עמו ומשמע שכאש
בא לעשות מריבה עם ישראל עמו היה קורא להאבות שבקראים הרים ואתנ'
הארץ כמש"רז"ל לאמר להם שמעו את ריבי וקשיא להו מאי האי שקורא אל האבות
לריב שיש לו עם עמו ועל כן שמחו כי אמרו דודאי הורה בזה שלא יועיל להם עוד
זכות הרים ומוסדי ארץ כי כבר תמה זכותן וממילא עכשיו הוא מכלה אותם · אבל
הק"בה הפכה לטובה והיינו משום דאפילו אם תמה זכות הרים ומוסדי הארץ אלו
דהיינו זכות האבות שתמה עד שגלו מן הארץ הרי גם בהיותם בארץ אויביהם
לא מאסתים וגו' משום דוזכרתי להם ברית ראשונים הם השבטים וכנזכר לעיל ·
אכן לאח' פעם הנ' שאמר להם וריב לה' עם יהודה ולפקוד על יעקב בדרכיו ס"ל
שאמר כן לשבט יהודה שגלו אז לבבל דלא יסמכו על ברית השבטים כי יהודה
אביהם יש לי עלי ומכח מעשה תמור עד שנתחייב שריפה עליה גם ראוי לעונש
על שהטיעה את אביו בהכר נא וממילא היתה ולמזכרת עון על יעקב נופא על
שהטעה גם הוא את אביו יצחק ואת עשו שעקב אותו פעמים וכנ"ל דעל כן אמר
וריב לה עם יהודה ולפקוד על יעקב כדרכיו דפתח ביהודה וסיים ביעקב משום
דזה תלוי בזה וכמבואר לעיל באופן שאין לשבט יהודה זכות אבות ולא זכות שבטו
ואדרבא מכח כן יפקוד על יעקב וגו' ושמחו א"ה · עד שהפכה לטובה וא"ל בבטן
עקב את אחיו ובאונו שרה את אלהים דמספר מאורע יעקב עם עשו ועם המלאך
ויוכל להם מחמת שהק"בה עזרו והכל היה ברצון יתברך באופן שלא היה ליעקב
שום חטא בזה וממילא גם יהודה לא חטא בהכר
נא ואדרבא במה שהודה בהכר נא יצאו
ממנו מלכים וכמשר"ז:

תם ונשלם · שבח לבורא עולם · יום ד' ח' שבט לסדר עם ז' גאלת לפ"ק

(על ידי הפועל במלאכת הקדש הקטן שמואל יכונה ונוויל בן לאדוני אבי מהורר יעקב שליט מק"ק ליסא במדינת פולין גדול)

ספר במדבר

במדבר הובא בילקוט • ו"ל בשינה שקיבלו ישראל ההיזרה נתקנאו אומות העולם בהן, מה ראו אלו להתקרב יותר מן האומות • כתם פיהן ק"ב • א"ל הביאו לי ספר יוחסין שלכם שנאמר הבו לה' משפחות עמים כשם שכתיב בני ויתילדו על משפחותם לכך כתיב בראש הספר הזה אחר המצות • אלה המצות אשר ציוה ה' את משה אל בני ישראל בהר סיני • ואחר כך וידבר ה' במדבר סיני שאו את ראש וגימר שלא זכו ליטול את התורה אלא בשביל היוחסין שלהם נן נעול אחותי כלה וגומ' • אחת היא יונתי תמתי • שמינו אומות העולם • אף הם התחילו מקלסין להם רואה בנות וישרוה וגומ' • לא עשה אלא כשבאו לשיטים • ויחל העם לזנות אל בנות מואב • שמחו א"ה אמרו אותה העשרה שהיה בידן כבר היא נמולה סהן • אוהו השבח שהיו משתבחין הרי בטל • שון הם לנו • כשבאו לידי נפילה נפגלה זקפן המקום שנאמר אם אמרתי מטה רגלי חברך ה' יסורנו נגרך המקום את כל מי שקילקל והעמידן על טהרתן שנאמר ויהי אחרי המגפה ע"כ :

וקשה מה שאחרו ל"ה מה רצו ללמדנו להתקרב יותר וכו' שם רצונו שאחרו כן בהתחלת קבלת התורה למה הקב"ה קירב לישראל ליתן להם התורה ולהיות מקדר לפה שאר אומות • וה נדמי להיות מקדר לפה שאר אומות • מפני לחלן הביא מפי תלמה ולא רצו לקבלה ולחר כך נח לו לקבל ישראל • ושם רצונו לומר שהקב"ה התורה שלנו למה נתקרבנו בעבין בקשת לחל מוצר ליתן בתוכן ולא בתוך האומות וזו נס כן לחן לו שפר לכתורה דשאר שלא קבלו התורה לחיך • קרבן • ובשיטה רחשונה היה נדחק דרוצה לומר בשעה שקבלו ישראל התורה ובטרו עליה בשעשה העגל וחזנו דשפעתה לחן יושעתה להם כלום ולחר כך רחו שבתורה להם וקרבן בקשת להסבין להסדרות שבינתו בתוכן ולחן להם תלני רחם על זה ולמי קבילו לחלקר דשכל בני' בית ישראל ושע"ז מה רחה לקדמן יותר מהאומות כיון שכלנו שע"ז • וכדי להבין מה הביא להם על זה ל"ל דהיו לי ככה יפסלן שלי • נס יש לקדק מ"ש כיון שנאלם טיט וכו' שאחו אומות העולם לחרו לאומה שבעולם שהיה כובר היה נטולה מהם לאותו בשעה שהיו מתנבאין הרי נטל • דהוי לריכות לבון וכבול שלא לנורך דלא כ"כ שלא לאותו הבשע שהיו מתנבאין הרי נטל • ועוד מה שאחר שון הם לנו מה רבותא כזה • אלא לפשר לפי פירוש שלפוקי מתות לא יכול ליתקן ונומר דשר דרשו על זה שבתים מדברי תורה דהוי מתות לא יעבל ליתקן • ושר אחר זה הבא על פרוש ונגררו משעה דוקא נבנין שהוליך מוער לכל במדבר משעה דלבלו לא תוליך הסוד ולחילו בן הן הפנויה • וכן משעה בשם סוטה ס' לחרו לחר יעשה ונו' כל בפרט' לא נאמר שלא לחלוף ולבעת וכו' שלחת זה שלא פל הנויה והוליך בן והלך זה הבן ושע"ז ע"ש • והבה בשעה שקבלו ישראל לת התורה וברצו מחילו ושבו לת העגל כ"ל לאומות העולם דשעות לא יוכל ליתקן הוא התורה מל"ת ולכך מצרו אומה משעה לבני ולא יהיה לך ולבכוף לרבנים יום עשו לת העגל יש לה תקנה דוהלי שעות לא יוכל ליתקן הוא וכ"ד זה התורה מל"ת לכל הקדום נדוך הוא לחר ליה הניחו לי ספר יוחסין כדרך שבניחים בני והבניה כליהן מ"ד דוהלי חם היו פוגדים בעריות זה היה שעות לא יוכל ליתקן • לכל נביאי יש להם ספר יוחס שלהם ולפי על פי שאחרו יש להם תקנה • ובשבתו לישראל ויהל העם לזנות ויהל העם לזבוח ונומר ואחרו לותה העשרה שהיה בידן כבר נטל מהם • רוצה לומר לותן העשרה שבשעשרו בשעשה הר סיני כשאחרו בשעה ובשעה ברצו מן התורה כבר נטולה מהם כמדו"ל שנח ק"ן ריבוא ישראל לך ורק שפורו ונשקרבו על ידי ספר יוחסין שהיו מתנבאין שהם נלוחים דעדין יש להם תקנה כל זמן שיש להם ספר יוחס • ובשהיו ה שפנח נס כן הוא נטל שבני שטלו אומות שם כן שון הם לנו ושוב לין להם תקנה דנשא"כ הוי שעות לא יכול ליתקן שם משעשה הרשעים שהיו פורשים מדברי תורה שם עבד שנלו שבעיות על שבריות • לכל הקדום נדוך הוא וקבן ושעידן על טהרתן שנלו על שבריות נשיטים ובשהלים בניהו ספר יוחסין שלהם כדשבקרינן ומשלה נשלחה בשבקרבה בא"ד שעות לא יוכל ליתקן הבא על שבריה • לכל ת"ח שבירים הן לו תקנה ולכך יש ישראל חוזרו ונשקרבו כדין :

אבל יותר נראה דשם שאחר נשעה שקבלו התורה היינו בשעשו דדמוהו לומר בשעת מתן תורה שעשלה נלו שלומות לומר שם

אפס מי לכה לו הסליכה וכמדבר ל"ש ושכנתי בתוכם׃ בתוכו לו
ב לחנה לנו בתוכם בתוך כל לחנו ולחנו כדי שאפרוש שכינתי לפניו על לחנו
אשר הכה בנו הורש שלפניו כל לחנו מישראל פניך עליו כלומר שלפניו
ואל כן לחנו לפני ניזה למקומן תפלה לקורות פיצתן שכל לחנו ויחנו הוא מרכבה
לנו להשרות שכינתו בתוכנו וכלומר ׃ ומעלה ו זכו לה נס כן בחנוכה
כדי פיני וכמו שהוא לחנינו שאם נאמר לחנכי ה׳ לחניך ונוחר בלשון
יחיד ׃ שהוא להורות מעלתן שהוא יחנרך מייחד שמו לפניו על לחנו מהם
לחנכל לחנו ולחנו מישראל נאמר לחנכי ה׳ לחניך כולו הוא לומר שלפניו׃
וזהו לחנשר מה ש נאמר במדרש רבים לומרים לנפשי רבים לנו ל"ש לומרים
לנפשי לומר שמשמה נפשי לחנכי ולא יפיה לך ולנפוש לרבנים יום עשו
עם העגל כלום יש לה תקנה וכו׳ וכנר נדרנו זה במדרש נכמה פנים ׃
לכן לדרכינו מיוסד ל"ב מה שנתן לאומות העולם שם תוהר רבים ולישראל
נשם נפש ׃ נס מה שדייק נאמר לומר שמשה על פי פיני לחנכי ונוחר ׃
לכל לחנשר ל"ל לומות שאומות העולם שהם נקראים רבים להיות כל השנאתן מנד
כללית דוקא שם לומרים לנפשי דקיינו לכל נפש וכשם יפיני מישראל שהם
לומרים נוה הלשון לומר שמשה לחנכי ולא יהיה לך וכו׳ כלום יש לשם תקנה
ר"ל למשקר שכל נפש וכשם נקראו נשם שם כמנין מה שנאמר לחנכי ולא יהיה
לך נלשון יחיד מהלי טעמת נוקפא הוא לחורו׳ שכל נפש מישראל שקול לו כשם
שלם ורחוי לייחד עליו שמו ולא לחנכי שלשה נויה ולשם לא ניה לו להם
נאמרה נלשון יחיד כמו שהקב"ה משה עליהם הלא ט"ל ש"ל לין להם
תקנה על מה שעשו את העגל לכל לחנה ה׳ מנן בעדי נוכו ל תכחתי לייהו
ש נאמר עשה וכור לאברהם ליצחק וישראל עבדיך ונוחר וכו׳ ניעל הנשיחה
ול"ב לחני ליתא לקמיה דני מיתי וכמו שהשתו לומות העולם וש"ל לחטעם
לחנר נאמר נלשון יחיד וכל ל"ש ים לחניו עליהו מנד זכור לחי"ו ונוחר
ו"ש כנודי שהשרת שכינה ניהו ומרים רחמי שכתוב לנו תלוי רחם
ולחנרחמי תשא את רחם ונוחר דנאה שכוות ליחנות כל נפש וכשם מישראל
להשוות כל לחנר נפני עמו קייומת שיתנו של לומות העולם הכ"ל נומר
ונח אמרה נלשון יחיד שהוא לחנינת לכניך שכל לחנר הוא רחוי שתשרה שכינה
נתוכו שהרי נשביל כך ניתני למנות כל לחנר ולחנר נפני עצמו וכלחמור ׃
והוא עצמו מה שלחנר נכדר ולחנת הנרכה לף מובב עמים ונוח תורה ניוה
לנו משה מורשה ונוחר לחנר תורה ניוה לנו משה מורשה קורה לנו ניוה ונו ה׳ מורשה
עלחנוקי שנת לחנר למשה ניוה ולא לנו לנא לנו ניוה ונו ה׳ מורשה
ע"ג שם כל"מה נלשון יחיד לוה לחנר דהוא משום דלף מובב עמים
ונוחר רומה לומר דניכה יחידה מודע להם נוה לנורים שלשלו לחנר נקרא
עם ומ"ל שהיה"ו ל"ש שם וכנוכר לעיל מה שלחנר כל קדושיו נידיך וכם
תוכו לרגליך ישא מדברתיך ופיהם מישראל תוכו עצמן לרגלי הכבר וכו׳
ולדרכינו היא הוכחת שלניהם דיבר ולא עם משה לומר ל"ש לשם השמירן
לפר כיני שם לא לשמוע הדיברות וזה שלחנר נאמר יחיד הוא משום
דכתיב שמשמו כולם וכל ולא הוכחת דמה שלחנר נלשון יחיד הוא משום
דכתוב ממים וכלומר ׃ וזהו לשנר מדרש ע"ש כי כל הענדה כולם
קדושים ונתוכן ה׳ ומדוע תתנשאו ונוחר כולם שמעו נאזני לחנכי ולא יהיה
לך וכו׳ ע"ש דנת להוכיח לכולן רחוי לשיות נתוכן׳ להיות מרכבה לו
השכינה ורחוים שתייחד השכינה על כל לחנר ולחנר ורחייה דכולם שמעו
נאזני לחנכי ולא יהיה לך ר"ל שעל כולם לחנר נלשון יחיד לומות לייחד שמו
על כל לחנר ולחנר ול"ל מוות תתנשאו ונוחר ׃

ובזה לשנר לחנר מלחנר רז"ל כרוך לחנר ד"ש ׃ ת"ל מהי מינה לנרני
לחניכה כתיב נתורה מי כעמך ישראל גוי לחנר נלחן מהי
רומתייהו לחנן נמי מרינתא נהדן דכתיב נכל הנוים כלין נגדך ׃ ת"ל
מיידו שם ניזה עלן דכתיב ונכוים לא יתפשט ע"כ ו"ל מה שלה על דעת
לחנה הנין לשקשות מהי רומתייהו לם רומו לשקשות כפשוטו דלחנר
שנם ישראל נקראים גוי כ"ש מי כעמך ישראל גוי ונוחר וכתיב כל הנוים
כלין נגדך משמע דנם ישראל שם נלכל לחנן הנוים שהם כלין נגדו שם כן
מהי הפיה לו נלחנרו ונכוים לא יתחשב הרי נם ישראל נקראים נשם
תוהר גוי כמו שכוכים מי כעמך גוי וגו׳ וכתיב כל הנוים כלין וגו׳
משמע ונהי לכל מי שנשכב נשם גוי יהיה שהם כלין נגד שם ׃
ועזר דמה זה נהיפוכה ישראל שם נשם שהם כלין נערך שהוא יתנרך
ד"מ כין לחנה ישראל׳ וכין לחנר לחנו׳ם ניזראל מעלות שליהם נלחנן
דכל לחנר לחנומות ליהם הופכי לנדי ישראל וכתיב מי כעמך ישראל גוי
לחנר נלחן דשמשם דנלחן לשנר שם לחנה נערך ישראל ונם ישראל ליהם
שנונים לנהקדוש ברוך הוא ולא קדוש מילי ׃ ויה לחנר לומר דלחנה
מין יהא עוד כלחן שליהי מה שלחנר כי נכל שבמי נויה ונכל מלכותן מלין
כמוך דמשיכן נם כן למין לחנר שנשראל מלחנה שלחת של זה למין
והוא מה שלחנר כוהר ברחשית שנשל מין לחנר לרבי לחניכה כתיב ולא קס
כניהי ניזראל כשנה עוד ולחנריהן ניזראל לא קס לחנל נ"ל קס ומהו נלשנ
לף אמו נלחנר כי נכל שבמי נויה ונכל מלכותה מלין כמוהו לחנל נשבמי

ישראל ים כמוהו ושניה לו ר"ש לין ל"ב דנשבמו ישראל כמוהו כניהנל
מה הוא מלייה מלים כך הנדיקים עלייה מלים הוא נוור ושם מלנלים וכו
ע"ש כרי שהשוה זה יש תשובה למין להרחות לו מעלות ורנוחייהו לחכמי
ישראל לומר שהם כניכול כמוהו ׃ ולכן משמע נניהוך מתין פסוק זה
שלחנר כל הנוים כלין נגדו דלשם נלחנר שנם נכללן שם לשם כן קנוה
מלי רנוחייהו לישראל שלומרים שהם כניכול כמוהו יתנרך ׃ ולשנר
ההוא מינה נתוכם מקודם לכן עם רבי לניכה נלחנן כשוק נכל שבמי
הנוים וכו׳ וכיה מלייה לו תשובה ר׳ מלישוד הל"ל דלין ל"ב וכוכור לעיל
ועל זה לחנר מהי רנוחייהו הלא נם לחנן שריבתן נהדן לין שם כן קשיין קרלי
לחכדרי על כל הנוים ׃ לחנלר לחניה הוכיח שם מפשוק זה שנשבמ
ונומר דמן לחנו כשוק נוהה לם יתירן ולא קשין קרלי לחכדרי דהכה נלשם
לחנר כן עם לנדך יככן ונכוים לא יתפשב מי הכה עפר יעקב ונומר ותרתי
משמעין מכה לחנל הנוים לא יתפשב ונכל מקום שלחנר שלם נוים לין
ישראל נכלל ונמנין שם שלחנר כל הנוים כלין נגדך לא נלחנר לחנל על כשם
נוים לחנל שנשראל שם כניכול כמוהו וכמו שלחנר לין כשוק כי נכל לחנמי הנוי
ונכל מלכותן מלין כמוך שנשראל כמוהו ׃ שנית לומרו שם"ם
נרישה כן עם לנדך יככן ונומר נלחנר על כל יחיד ויחיד מישראל שנקרא
עם כשם שלחנר לף מובב עמים ונכוכור לעיל והוכיח נלשם כן שם ארלה
שהקדוש נרוך הוא מובה לחותם נכלשה ושוסף לחותם ל׳ דנל ס נמדבר
דמוה נשבמ לחדרי מעלותן שכל שנה שנקרא נני נפני עצמו ולא חנעני כל שבמ
לחנל לחפילו כל יחיד ויחיד שהרי על כן מנה לחותם ושל לחותם שלחנר לחנר מי
מנה עשר יעקב ושכשר רומה ישראל ולחנל נפרים"י ו"ל כשרומו שלחנר
נני לים וכו׳ ע"ש הרי לחותם ענין לחנר נלשם מעוך שרלה ישראל ניחנו
ונכללים נר׳ דנלים ותמה על זה מ"ל ריש"י דקרלי מ"ש כן עם לנדך יככן הוי
נ"ל מעין זה וכ"ל ול"ב ש"ם מי כעמך ישראל גוי לחנר נלחן שנלחנרו
כוה מעלות ישראל שלפילו לחנל נקרא גוי כמו שנלחנר ליעקב על נניין גוי
וקהל גוים יהיה מיהך פייהו לענין שנייחד שמו עליו ומשלחר כו׳ נומר לחני
לנוכי נלשוני לפילו יחידי ל"ב על כרלך הם שנוים נניהו עד שנייחד שמו
עליו כמ"ש נייחד שמו על כל לחנר מהלכות וכ"ש יעקב לחנר נך לחשלחר וכל
זה מורה ש"ם כל הנוים כלין ונומר לין ישראל ככלל :

ומעתה נכון נס"ד לנחר הכשרה דיומא שתשלם ספר כוסם וכפר
נרינון נסדר רלשון ושכשיו נוסיף נס דנרים כני נוסף
ברוש ו"ל קח לך לחסם וכוים וילדי וכוים ונו׳ ותשלה מריבי לחנו לנחר
מדרש רנה מסדר רות ׃ ו"ל ויקי כ"י שכח הסוכטים ׃ הס"ד שכשכן דרך
לוים ונו׳ לקח לחנר הסכשך דרך לחנו ישראל של כ"י דור תשכוכות שהם ׃ לוים
לנו ישראל לים ישראל כשנש ונו ׃ ווה שעשו עמען נפני הק"ב כוכיים של"ב
נעדו כי נוים וריש ילדו ׃ ווך וה"ב שנוהג עמהם נמדת ניזה נעולם
כוה ונתן שכרן שלם נע"ל כחיון העוזה שלחכה כלחוכה לחנל נעה"ב ׃
נלחותה שעה לחנר הק"ב נני ברוגים הם ׃ לכלותן לי לחפשר ׃ להעודן
לחנרים לי לחפשר ׃ נלשליהן נלחותה לחנרת לייכי יכול לחנל מה לחעשה להם
ברי מיסרין ניסורין ומנדרן בדעגון ניתי שפוט הסוכטים הם"ד ויכי רשב
נארץ ש"ב ו"ל לחק תשם ליתן לחותו דור תוהר הפכפך להורות על כי דור
תהכוכות שהה ׃ ועוד מ"ש נוים ברוגים הם וכו׳ מלי לשהיה פשיטה ליין
שהם נעשים וריש לו פשיטה שברוגים הם ׃ ועוד מ"ש לכלותן ל"ש להשורין

במדבר שני

נמצאו דיקסיל והו ל"ת פסוס דכנר כשנעת לאנות שלש לדין לותס
נכליה ולפורן למצרי דהיינו לדונן כעבדי' ונלוקה נפיכה לעבר לקפתי לותס
מצרים כמ"ש עבדי הם לעבר פוצתיתי לותם מארץ מצרים והו לי לפעבר
כי כנר יגיו מתוזר ענד לתוזר עבד למכנירו מנו נייתיה ויעל לאחרת מה
מלאי טעמת דוהו לינו שלש נתוזר ענד למכנירו מנו נייתיה ויעל לאחרת מה
שמינו יכו ל לפיניה לנדיה ובנו"ל : שלש מייכרן מני ניסורין ר"ל דנוסנ
לני עמו כדין כודר ומורה נהתפלנתו שמייכרין לותו כיסורי מלקו' : ועיין
כל הענין נאר סטיע נאריכות סדר הכ"ל נדנרים מתקנלים אל הסכל וכאן
לא נאנו שלש ל"מ וכו' הרי דישראל מטלון לו נגלוי שריות ונפרים לאחרו לא
מנגנו ישראל ע"ו : שלש כדי לכתיר להם שריות וכו' הרי דעיקר פסלן היה
נשריות ולכך לפעבר לא רנה ק"ה לקנלן לעם שלש יהיו ניכם עוד כנוסף
נמורי' ומחילה לא יהיה נהם פסס פמורות כיון שנעדין לא עמו כם פסל"ש
לם יהיו כנר עמו ים נו פסוס של מחורות מחמת שנפתו דרכם דלין שנת
שלש נלני שריות וכו"ל : ו"ש רחיתי לת הנם כוה והנה קני פוף כוה
ר"ל פסס מחורות יש נייניה שהמוזר נקרא נו כנים וקני פוף ע"ד פשרש"ל
יכי דנון שנעלני מעני כנים ופרשו רז"ל דלא לפויל מחורת פסוס נו כנים
ור"ל לאם תיענה לוו פ"ם כנר עמי ולא תכבי עמדי נוס נפל דוגם כישראל
יש נהם חסס מחורות ושתה יפר לפי נהם ולכלס של דרך כל פוקס
שלשה מוגה זנות לפרשלמיהו נא לפוגה"ן וכחורת סנים ורפים ויוסר
כנים פסס מחורות נדניק הוא ל' ויעל רש לשפת לנשפים שנ מניף ונר
ומלה כמחורי שם הכתרים ול"ב לו הניפה לי שלכלס נלפי לו שלש יהיו
קרחים עמי לחופן שעדיין נוים הם ולא ניין נהם פסס מחורת : לפל פסס
לפר לפה ם יפרה לפן כפיך ר"ל לפוגם לכרים דפיך לפי פסוס פסס
מחורת לשה רוצה לכוונתן ע"י הילף נדרך לפרלפ"ש לפה תעשה כן
פיפרה לפך נפיך להרוג טונים ורפים על ידי כלף : ולהניף הע לפוגם
הלא יש פקנה לשרת לפרון הן הוגות מנלעדי סרון הלף נדרך פעבה הוא
מה שלפר כך עשה להם פקנה לשרת על ידי פוסק לא נני ישראל שנו לן
כפוטות וכו' וכל מי שה"ם בי פסס וגות ומ"ש פחורות שת על ידי כן :
וגוה כפתידן על פהרון וכן לפעבר לפר ויכתב ה' על הר"ש לפר ניכר
לפשות לעמו פשפש דלוני כן היה רוצה להניף הרשעה לקיים מ"ם נדיק הוא
ה' ויכול רש לכל פשה נפל נזירה ו"ו ומכל פקנה לשרת הנה ר"ל

סיני ונומר מלך הנרכה : נבן ונהיה נמקום שפר יאמר לכם לא שני לשם
ר"ל דנלוכו כנוי' נעורי' פתוך כך נוגת יהת' לכם כני לא פי ולא יהיו ורש
מרעי' ופשם פחורו נכם ו"ם לפרו לנשיב שני ולשלוחכ' רומה ר"ל כי לותו
הלנדורות שנתלכדתי עליה' לקרלת' לא רומה ולא שני נורם לכם פונה
ורפחנות נדלה ונלמור : ולפשר כן היה פשה ניסרלל כשפלו נפל
ולא' שם לן כך כי שפת עמך ונו' ויפל רלית לת הפס הזה וכנה שם קני
פורף הוא ונעה הניפה לי ונומר ויפל פשה ונוח' לפה ה' יקרב לפך נפחך
ונוח' ו"ל לשה הקב"ה לפר לפה שם עמך ולא שני יאמר לפה יקרב לפך
נפחיך : לפנל לדרכינו לפשר נוח לניפור הפפורש שפת לין שפת ל"ש
לין שפת שלש ל"ש וכו' הרי דישראל פטלון לו נגלוי שריות ונפרים לאחרו לא
מנגנו ישראל ע"ו : שלש כדי לכתיר להם שריות וכו' הרי דעיקר פסלן היה
נשריות ולכך לפשר לא רנה ק"ה לקנלן לעם שלש יהיו ניכם עוד כנוסף
נמורי' ומחילה לא יהיה נהם פסס פמורות כיון שנעדין לא עמו כם פסל"ש
לם יהיו כנר עמו ים נו פסוס של מחורות מחמת שנפתו דרכם דלין שנת
שלש נלני שריות וכו"ל : ו"ש רחיתי לת הנם כוה והנה קני פוף כוה
ר"ל פסס מחורות יש נייניה שהמוזר נקרא נו כנים וקני פוף ע"ד פשרש"ל
יכי דנון שנעלני מעני כנים ופרשו רז"ל דלא לפויל מחורת פסוס נו כנים
ור"ל לאם תיענה לוו פ"ם כנר עמי ולא תכבי עמדי נוס נפל דוגם כישראל
יש נהם חסס מחורות ושתה יפר לפי נהם ולכלס של דרך כל פוקס
שלשה מוגה זנות לפרשלמיהו נא לפוגה"ן וכחורת סנים ורפים ויוסר
כנים פסס מחורות נדניק הוא ל' ויעל רש לשפת לנשפים שנ מניף ונר
ומלה כמחורי שם הכתרים ול"ב לו הניפה לי שלכלס נלפי לו שלש יהיו
קרחים עמי לחופן שעדיין נוים הם ולא ניין נהם פסס מחורת : לפל פסס
לפר לפה ם יפרה לפן כפיך ר"ל לפוגם לכרים דפיך לפי פסוס פסס
מחורת לשה רוצה לכוונתן ע"י הילף נדרך לפרלפ"ש לפה תעשה כן
פיפרה לפך נפיך להרוג טונים ורפים על ידי כלף : ולהניף הע לפוגם
הלא יש פקנה לשרת לפרון הן הוגות מנלעדי סרון הלף נדרך פעבה הוא
מה שלפר כך עשה להם פקנה לשרת על ידי פוסק לא נני ישראל שנו לן
כפוטות וכו' וכל מי שה"ם בי פסס וגות ומ"ש פחורות שת על ידי כן :
וגוה כפתידן על פהרון וכן לפעבר לפר ויכתב ה' על הר"ש לפר ניכר
לפשות לעמו פשפש דלוני כן היה רוצה להניף הרשעה לקיים מ"ם נדיק הוא
ה' ויכול רש לכל פשה נפל נזירה ו"ו ומכל פקנה לשרת לפרש הנו"ל :

אכן פס"י דרכינו לפשר שפנין כי פניין דישראל נפנכם נפורש
וננניהים נכשה כיונים לפפשים נקרחים לפשך כלנו שם נת
זון לקב"ה וכמנוחר היה הפנר דנכל פנין הלוחות ופעשה הפשכן היה
פתנכל פשכם נדפיון היה ופשה : לפפשים נקרלו נניים לפשם כ' וגוי'
ולפפשים נשם ענדים הם ל"ם פנדי הם ונומר ונהנה פלנד פה שנרנו לפיל
פתיך פלפר הוזכר : לפשר לומר דנכל לפלייפת הוא דשל שם דניקות
פפקום נשם וגולל פלהנה שפוכן קרחים נשם נשם : ומכח נולל
הרפחנות שפרפש עליהם קורחים נשם נניים פשום דנרפש לפנל נניים
פרפש עלינו : ומכני שהם פשוענדים לו לשפור פוקיו פלוחיו קרוש
ענדים כמו שפשוענד הפנר לענודת רנו כך ישרלל פשוכנדים לו נקיים
נוירותיו ולפי דישרלל חטלו כימי הוסס לכך רמו על כל זשת נ"ל קפ לך
תש"ת וגוני לניות רמו שכשמו נתוזר זה פה שפקוד' היו דנוקים נשם ק"ה
והיו קרוחים לשתו ונכשיו ונשה ושם"ו : ולחר כך נדלני זנוניס היו
רמוזי' על שלר כיוני' כמו שיתנלר ולכך לנן הרלשון קרל ישרלל ופרנוס
יונתן מנדריש וכו' להורות שיכלפש מעל פניו נעט תירונין ערפש פלרן
ישרלל הרי שלקש פהש פוזר לפה : ולפר כך ופלך היה ניש הפוה ושנרתי
לל רפפה להורות שיעל נפ פתוזר נניים על שם שפרפש עליהם כלנ על
נניים וכלן לדרנת קרלה לל רומה כי לל חוסיף עוד לרפש ונומר הרי
שכטל פהם תוזר נניים : ולפ"כ תולר עוד נן ויפור קרל שמו לל שני וגו'
היינו נגד תוזר' ענדים שניש לכם ונכשיו לקב"ה פהם תוזר זה כי לפה לל
שני ונומר' : לפנל נכפיף לפר והיה נפקום לשר יפור לכם לל שני יפור
לכם נני חל פי וניינו כעו שפפרש ולויל לפרו לפיכם שפי ולפוניכם
רומה היינו נלפיכם כי היה לל לפשי ולפכי לל פי פה ולפכר ונוניך
פפניה וגו' והיה ניום ההו' נאם ה' תקרלי לישי ולל תקרלי לי עוד נעלי וגו'
ולפרפיך לי לעולם וגות' ולפרפיך לי נלפונה ונומר ס"ם דשלר ים לעמוה
דלשר לפר יפרו לפיכם ולפוניכם רומה לין סוג פור לקנער
לוה לומר היינו נלפיכם כי היה לל לפשי ונומר ולל כבר כנני כן
לרפש עליהם ולקרלם שמי : ועוד דלפר כך לפר ולפרפיך לי לעולם
וגו' פיפוך ס"ם כי היה לל לפשי : לפכן נפש"ל דרכינו נניריף
מ"ם ולף נם נהיות נלפרן לויניהם לל פלפיהם ולל נפנלפם וגו' דשפש
דלפילו פס נגלות לל יפוד הפפוניות פפנו : ונפ"ו לפר פנם לשר פיפר
לכם לל שמי ולל רומה לשפ"י כן לפרו לפיכם שמי ולפוניכם רומה

נפוכן

מלמעלה שמעם כן תראם עליהם כאילו עומדים בשעת מתן תורה
ומתוך שמעם כן תראם עליהם כאילו עומדים בשעת מתן תורה
מותם נגזרה עליו אבל רשאים בתוכן וכן כך קרוים נזירים דלמא
על פי שכשהוא לבי שמח הוא מתורים וכמו' כללו' מ"ש לאיש מכלה אשתו'
עדיין היה לו לשמוח ואני לא תיסר כיון שעל פיהם נזיר להיות
קדוש כשם ואי אפשר לנזיר להעלותן לשעלות ולשכנה כשהוא
טמא ומוכן לשם שנית המקדש בדרך זה ואחכה ליחות עד שהכהני מפציר
ומלבביה למדבר ודברתי על לבה וגו' ואז ישובו לי ככל לבם וניחם הוא מקרא
לישי וגו' ר"ל לשמור כלבבה למקומה ובדרך לישות ספי ואדברנה לו ואחרשתיך
לי לשולם ר"ל שלא תגרש מוך לשולם שעשיה נשולה שלישה ב"ל לשון

מגילת רות

זמרתה נגנה על ניחור קנקן פסוקי מגילת רות שאחר ויהי בימי שפוט
השופטים ויהי רעב ונאמר ויש לדקדק שכי פעמים ויהי למה
לי ובמדרש הרבים נקוטיה זו ותירץ לשון נרשנון של נשים ואחת לרשנון
שורה וכו' ע"ש ולשטר זה נמשך מזה • והוא שפ"י שהיתה נמדרש רבה
שטרה מיכי רשנון נתו לשולם • לשון בית דינו של מעלה וכו' ולשון לשניד לבא שכ'
לו רעב לשנים ולא נמלו לומר שם לשמוע נבר ה' וכו' ע"ש ויש לדקדק מ"ש
שטרה מיכי רשנון נתו לשולם מדקאמר נתו נלשון שבוד מסוף שכל השטרה
רשנון נתו ככר לשולם • וכדי לחזרו שלשיתיה לנא הוא לשון מהכה ושדיין לא
נת לשולם ויהיה לו לומר שטרה רשנון נתו לשולם והשתיני לע"ל •
לשפ"ד לותה רשנון שיהיה לע"ל ככר נת ב"ב לשולם עם כל לשון ולשון מן
לותה רשנון דלותה כרשע שיהיה לע"ל דהיינו לשמוע נבר ה' שילכו נחסרון
תורה שכה לותה כרשע היה נכולן שעברו נלא שני גלוח שכי לשם אין קמח
אין תורה • לשון לשע"ל יהיה לותה רשע לשמוע נבר ה' וגו' רשע נפני עצמו
נ"א שיהיה רשנון לשם ויהיה כמו שכי כתשעה רשנון שקדמו שטרשב לשם
ויהיה נרמו לותה רשנון תורה לשון לשני שיהיה הב"ל יהיה רשע לשמוע נבר
ה' • ולשפ"ד מיושב עם זה לותה נסוף מ"ש נלשון ניום ה' שוע ואומר
לא רשע לשם ולא נמל לומר שם לשמוע נבר ה' • שיהיה לומר ניו' הוא
יהיה רשע לשמוע נבר ה' • לכן לדרכיכו מלמדיכו דוב שבנגל שם שיהיה
שיהי לע"ל כוב הרשע לף על פי שכנר הוא משתם נכל הרשנון שנא לשולם
שנה לע"ל לא יהיה רשע ולשון של לשמוע נבר ה' ולא רשע
לשם כלל משמ"כ נרשנון שקודמים שהיו נם כן רשע ולדרגת לותה
הרשע של לחם ומים שיה שיהיה לזה הרשע של תורה • ושפיר לשאר לשטרה
רשנון נתו ככר לשולם שהרי לותה שלשיתיה הוא מעורב ומשתם עם כולן • וכן
כ"ל לשופטים ויהי בימי השופטים ויהי רעב"לכי ע"י שהיה רעב לשם היה נ"כ רשע נלשון"ת
ובמדרש רבה לותה ו"ל היו בימי שפוט השופטים מי היו • רב
לומר נרק ובועז היו ר"ל לומר שמנר ולמד היו
שפוט שד • שופטים תרין השופטים שלותה ע"כ שה שהיתה בירושלמי וכשניא נטור
לשון מ"ש בימי שפוט השופטים על כי שה שהיתה בירושלמי וכשניא נטור
ח"ש קיימן ו' לשפוט שכולה לרון • ובועז לא היתה רבה כשעתה • שלשון
שלחתה לשופטי ישראל וכו' ע"ש נב"ר עוד תירון לאחר נשם הוא' • ולפ"ז
לומר ויהי בימי שפוט השופטים ויהיה בימי בועז שהיתה שופטת נשעתה
שופטים לאחרים שהיו נינה לבין ישראל כי היתה שלשדת הדיינים לשופטים
והשופטים שפקו הדין • שפוט השופטים דייקא • ובמדרש שוחר טוב שפוק
ובועז לשון נביאה • לאיש ו"ל • רבי נרכיה אמר ד' שילונין • שלשה
נשלמה • ושלה נלאיש לה • חסון שיהיה רבבי לאיש לה • שיהיו נינרע רבבי
לשלמה • חשוך פתיחה רבבי לשמיה • שיהיו דרש דלאיש לה רבבי' ובועז
שמה שניאה ע"כ • ומשלש מיושב מ"ש ויהי בימי שפוט ונאמר דכיון שהיתה
בימי בועז נוחו ושל דלאיש לה רבבי' ולכאורה • שלון לשמדרש זה שיהיו
קנת ניאור מ"ש חשוך שיהיו חשיך לאיש לה וכו' לאיש לה היה אילם כלי שפה
לכאורה ושלשה מ"ש חשוך דרש לאיש לה רבבי' מכיון שנאמר כן בימי שפוט
השופטים וכל"ל ושל אותו דור כאמר זה הוי • שלכל לישך שלשה
שלירש כן לכאורה לא היה ולא יהיה שלא חשל בשלשה הוא ומ"ש הרכה
כיוצא בזה היה יכול לסדר מהדברים הרבוקים שבשבע העולם • לכל לאמר
לפי שבשלשה בלשון לשון וברח הוא שלשון לשאר לו לאחרים לשאר חשלשה
דברים או לשלשתן יחד • ולשפ"ש הוא שלשון לשלשה ולהיכו בשבה נאות
שלשו מפני שלין לו ובלית שלשו ושלשון לאות לשות הקדושים לשאר
שלאין הקב"ה ושו"ל חשוך דבבי לשת לה שלשה לשלשה ולכך לשאר מה שלשה זכור
ושמור • ולשפ"ש שלשון שלשה שלשה שלשומד בשנדו ושנקש
לשון מקשלם שמני לשעשן על קנה דשון כנון דור לאחו וחבירו שסמכו על
מנרים וכדומה להם וכשהוא נשניהם יפשיה וירמי' • ועל לותו דור לאמר
חשוך דרש דשיבור שלשון לשלש • ולשפ"ש שלשון שלשה ושכתה ועל זה לאמר
חשוך דרש לשקנא שלשון לשני שלשה שלשיבו שנשנה ולשון לשני שלשה
שלשון לשני לשלשה שלשה שלשה שלשה שלשה שלשה שלשה שלשה שלשה שלשה
ושנו שמניין שרשנעם שעשל נשנת הילדים ושלקוטו מן שמלכות • לכן מה

דוקא

סדר נשא שני

במדבר סוף סדר הקודם . וז"ל אל תכריתו שבט הקהת
ה"ר למען שמי אאריך אפי . מדבר בקדושים .
למה"ר למלך שהיה לו בן ונרבקו לליסטים ונתפסו . ונתפס בנו עמהם
אמר המלך אהרג את הליסטום או אפשר שהרי בני עמהם . בשביל בני
הריני אפנה אותם עכשיו . כך היו הלוים נושאים את המשכן והיה
הקב"ה מביט בקרח ועדתו שיתעתדים לחלוק על משה ועל אהרן .
אמר הקב"ה מה אעשה לאלו להרוג אותם עכשיו א"א שהרי מיעורבים
הם עם אחרים צדיקים וכדי שלא לפגוע בבולן מה"ר הלקח הקב"ה
חצי השם ונתן עליהם יו"ד ה"א . ה"א בהחלה יו"ד בסוף לכך כתיב
הקהתי כאן ע"כ :

וראוי לפשוט לך למ"ם כך היו הלוים נושאים המשכן והיה הק"כ מניח
בקרש ובפתו וכו' וכי נפגיל שהיו הלוים נושאים את המשכן והיה
מקרש ובפתו יפלקו על משה ואהרן ויעלה על הדעת להכרית כל שבט הקהתי
מן העולם ויתן סם ים עליהם . ולי משום שמתעתדים להתפגר
עמו מ"כ היה לו ליתן שמו על כל שבט לוי שכתבנו לו עמו . וביותר קשה
לפי מדרש רבה שם . וז"ל על תכריתו ונו' סל"ך מגיד מרחשית לאחרית .
לפי שהיה גלוי וידוע שעתיד קרח ועדתו וכו' ומשה יתפלל ומלפה פיה וכו'
לכך כתיב שם וכרון תהיה ונאמר בסיר המקרח וכו' מה ראה משה לו .
הק"ב למשה לו לחי שומע לך לאבד שבט כולו ע"ם במשך
נשון המדרש נראיכות . משמע להדיא הכי אמרינן בגמרא כל שבט לוי
משמת מלקוחין ומשמע נמי לכן מלה על דש משה מלת שמת לו ולא כל כלם
והוה תמוה ונראך ביאור . ועוד ליה דוקא על שבט לוי יש הקטרוב כשביל
השעיד שיעמדו משה מי פילגך על משה קלי גם שבט ראובן היה שעתיד

שם שם דקאמר ועוד דלא קאמר למעשות׳ לגית לנמעם מלא לגית לנמעם למעשותם • ועוד מ״ם כתן לנכרי נמא מעת כ ביערלא דלא קאמר מלא לנכרי וכסר הרגיבו כמדרשים נכל זה • לכל לתעבר למיא על פיתה פיתה במדרש הוכח בילקוט סדר פקודי • ו״ל אמר הקב״ה למשה מעלה אני שנטך שנט לבי • עשה ד׳ מעלות תשין שכנוד של מעלה הושיבם בענני הכבוד שנאמר לה ימים עמוד ענן • עשה להם דגלים כדגלי מרום • שנט יהודה בראשונה ישכר וזבולן עמו • כשנתן נאדום עלה שור תלוסים שם בשמה במורח וכו׳ • דגל ראובן בדרום וכו׳ • כשנתן נמרום סרטן לריך בתולה משמען שם בשמה בדרום • דגל לפרים במערב • כשנתן שם בשמה נשערב מלוים עקרב קשת • דגל דן נצפון • כשנתן שם בשמה נדי דגים וכו׳ • קרא להם נחלות ב׳ • וקרא להם כוכבים שנאמר והכוכבים היום ככבי השמים • תינה לת שהם מעשיהם לפרני מעשית הורש • עשה להם מעלות מסורים לבניו ומשרתים לעבודתנו שנ׳ לעמוד ולשרתו משה לתרן וכניו מוכיח בשורש נין דגל יהודה לתהל מועד וכו׳ שניים לשם בני קהת בדרום וכו׳ שלשים בני גרשון נמערב וכו׳ רביעים בני מררי • ותהל מועד בחצבו וכו׳ ש״ם וכד דייקת נוה שנאמר יגל לך משה עכין שני סדרי הדגלים של ישראל ושל לוים • לישראל נסדרו על פי סדר מסלות משפטים שם השלה על פי שכנט השפרכות • לכל לאמר כך סידר לת הלוים סביב לקל מועד דוגמת כסא שכנוד ומחלקים משנים לת כפה שכנוד למעלה ומשוערים לפניו וזהו שלמה אמר שכנוד וכו׳ ר״ל שים לשם נוה עלה ומדגיש יתידה על ישראל שסם לת נסדרו לנל מנד המערכות ושלש קלנים לכל שכנוד שם כנגד מולם המלין • ולכך לאמר נדגלי ישראל לאד לנפרד ולכל שלוש לאמר לנפרד נפרד לפי שהם כלו נגד נפרד על נפרד נגדי השמים • ומשה לנפ״ל משום דש״י דגלים שלנו וקלנו שני דברים חדל שה שהיו נדרך הטבע כדי להגיל קיטה ופחד על כל פ׳ אומות ולכנוס לנניסם לת הארץ וכל מי שיוה נתת השמש ומולות • ולת שיטה על ידי דגלי ישראל שפיו נהים נמקום מולות • לכל על ידי קלוים שהיו, כ״ב לנף כמשכ השכינה נוה הוריהו לת השלינה שתשרה נתוכם נלכל מועד ושם מקיפים לותו דוגמת כסא הכבוד והמלאכים • כדי שהלוים היו לנפרד נפרד לומר נפרד נפרד שעל נני נפרד ולאמור • ולפך לנפרד לאמר כתן נם שם לנית לנמעם • רומה לומר כעד ישראל נשהרו נוה שסדר ע״פ הסיפון שיכור לשם יעקב כך לנו יסהרו לנית לנמעם והוא לשיטת המדרש לשיטה שיוה משה על סדר הדגלים לאמר מה לעשה שכשיו יהא מניחה בין השכטים לשנט שלני לומר לשכון בתוכם יאמר לני לשכן נמערב וכו׳ לאמר ליה כנר סיון שפר לשם שלניהם יעקב כשלאמר ליה לע לת לנרכו וכו׳ לאמר ליה יהודה יפנר נמזרח ראובן נדרום • לנרים נמערב דן נצפון וכו׳ לוי ויוסף לל ישמעו לנרים ומשה נמקומם וכו׳ ע״פ הרי לנרים ומשה נכתם לחקום לוי ולי לאו סיזה לישקר מניעה כל״ל נלוי ויוסף היו עומדים נמערב לנל שכשכנו לנלו נמקומם ומחנה נפ נרצון שכשנר נגד שערב היה לת נמקום לוי משם כי זה היה מקומו לנל שקבנים לת לנרים נמקומו • ועוד לאמר נפ לת שהם רומה לנותם לומר נמערב לן לנרים נמזרח ראובן ושמעון ונד יעקב לנניסם נפ זה לוה לנית לנמעם משל שלאמר לנני לנמעם לת לנרכו וכו׳ לאמר ליה יהודה

וכו' מה היה לו ללמוד ממנו והלא מבר על מנה שבתורה ומפי היה לו לומר לא היה כך לעבור על דברי התורה • אמנם נדרכינו יאמר דלפילו לפי שיטתך שלינו שנוה לדורות ולא יבא מלא כן היה כך ללמוד ממנו לחלוק בכוד לתורה לעשות אותה שינוי רק במדבר כלל השולח משפחות דוד היה משפט שלא לעשות אותו שינוי רק במדבר :

ובוה אמנם לייפוב ס"ב בנדרי היתים ר' חייא ס"ו • לו אמר שלשה לא לעשות את הרון הלוים כי אם עלים כי גם בשר ה' לעשות הרון עלרתו עד עולם • ויקח קוד לבדוק ולחקיר הכתובים ולעיים תומר ויאמר להם אתם רואים בחנות עליו שעקדתו אתם ואחיכם שעליתם את הרון ה' לוים אל מכיאתי לו כי לשרתשוב לו אתם כרין ה' שלינו כן לא דרשנו משה בדבר ה' בכתבי בחוקות משפט שכיאר דוד לו כשלו אותו לוים ומכשיו ידעו כי לוים את הרון לוים כאשר ניה משה בדבר ה' בכתבי בחוקות משפט שכתב לו אתם ואחיכם את הרון הל

מאכין אם ולכך הרשו לו לחזרתם מכין הכוכבי׳ והמעלות וכלילות לו מכין
מכוונים שיעלו למעין יהיה לומר דכתב המעלם שיתיסד על מעלות נדיקים
מעין המעלם מסיר מכם • מפל לפי מכין זה לפשר לין כיום למנות מכתב
ולפדר המשרכת כיון מכם כיכם לנלת סוים למכין המשרכת • לנפל מם מם
יפרים לפילו לפך יותר מפכין מעלים לו כפם יתיהב על משרכות ויכולים
למנות השבם • ולכך כלן לנבי שכם ולפנין לפקה ומכה לי
נלו מסיו שקולים כמעלים ולפר נדיקים נת היו יכולים למנות כשבם מה
שעל פי הטבע מנוח ולפעמו היו עקרים נת ילפה וכן אכם עקרה מיתה לנפל
מפלי מסיו שקולים כל׳ נדיקים נשפה על יפם נם נדול מיפין הטבע :

ובוה לפשר למכין מה מעלר כשמעך המכין יבא עוד לנינו וירוטו
מה נעשה לנשר סיולד ונומר פה יפים מפשם כנשר ומעשיהו
ונומר לנפל פשם דיקן ליה לקרלו נפש נשר • ועוד מה שלי מה יפים
משפט ונומר למה משפט • לפן לפי מה שכתלנר שלוקה פעולדה
מיתה כדרך נם נדול מכיר היה מנוח שמת שרים מדברים שלא יעקריים זה
כולך כדבה מכים ויעות כשיחות נשר כאו שיתלנר • ולזה לדרך שתלא מוקש
משכיבי מרע שנדול (החלטין ו׳ נ) נשפר תרלות שנשלות נחלכים כ׳ ם מן נ׳
דרבי יהושע בן לוי שתעבל שיתענה לו חלישו ו׳ נ ושיעך עמו מחקוס לשקוס
פוטפן בתורה וכו׳ בלילה חתת נמו נשית לים מלר ועשם לכשכיח נדול
מעשיהו נרוב שמחה • ולנקר השפיעו לנדרכם ורלה לליהו בפנך שבלתנקר
על זה שעני ורעב • ובלילה שכיים נמו נשית לים לשר עוסר נדול והלה נס
בעין רעה • ובנוקר רלה מביהו רפשת ירים וכנה לו שם נירא נדולה • ל׳
ריב׳ לין דשתי סוכלת ה׳ • לשעיר נמו הרעת פרתו ונלרי עין נשית ניתה
ל׳ הנה ל׳ נעל תוליל • נלכת עמי דע כי כרלשון היה פתיל לשות אפרה
מעשיי נו כפ״ה נשרתו • והשני עתיד לשבור נשניהו ונשנות מלטון ושל ידי
מכיהם לא יעשר שם • והכיהו ו לפי שפיל משפה נים בשלמה לא תתקיים
לו זמן ברכה ע״כ • נשלהו למדון שכל מה שנשפה נדרך שם אינו מתקיים
הרבה זמן • ולכן שפה כמלכך לא תשת מכות ולא נת חנין לנלה תשתו ממר
הכה לת עקרה ולא ילדה • והריית וילדת בן משפע דכתיב נפ לת שכם סלף
על פי שפיל עקרה ומי מילל לה שתלד בן ס״ע יפשב נפ שכב בן • ונם
מה שלא נת לנינו לנלה הנן בפשתו בפ״ל ובריית • ונומר למשפע סיפת
כבן שם סרלה ובוקנע ולזה דכתן הנלה מכיהלה דנוקנע לנינו מלריך יתים
משום דרבים יהיה מות וכשנוהר לפיל סור וירק ס״ע ולפרש בן ע״ם •
ועוד דייק נשפון שמלכך שם ל׳ לכי נוד לנלים יהיה שכפר עד יום מותו
למשפע שלא יהא לו ריק כתומר נשר ולא לים מכל זה לשר מכוח דוקני לא
יפריך יים משום דוה תלוי כוח לנלי סיפים נדרך שם לין נו שלא מירוסו •
ולכך נקשר נפיהלה דנוקנע ולא נת שלא לפשפה • ולכך לשר לים שלנים
לשר שלמת של כיפשה יהא מות שלינו וידעו שה נפשה לנשר היולד • ר׳ ל שיהא
נם שלי נקשרו נפיהלה דוכרה וידעו שה תיקון נפשה לנשר היולד שיולד שיהיה
יפים שיהא מכלל נשר לכלל לים לזכות לעולך יפים ולא יפות כקטון נשר •
ועל זה לשלכן נופת לשר מותו שמלכך כשנה שלינו ר׳ ל שה יהיה משפט
נשר ומעשיהו • ר׳ ל שתא לשרת של משפה כי כוכב שלנים יהיה הנשר על
יום מותו משפע דעל יום מותו יהיה לו פס נשר ונשותו פס יפות כי לא
יעלריך יפים שלא תשר לנו פתח יה לו תיקון לפשרו נפיהלה דנוקנע לו׳ ם שה
יהיה משפט נשר לפיל מיתה פשה לייקר ותיות משפט לייקר ותניד לנו משפט • ונם
מניד לנו משפיהו ר׳ ל תקוהו ורכוהלה על מותו משפט • וה שבריה לשפ״ל
נישוב קושיה הנ״ל לעודל :

אבן ים לדקדק עוד • מ״ם ניסי ונומר שרשה • משפפת הדבי •
ושפה נשתי ל״ם מסיכן היה ושם מלשדיהו נוסף • ונשרדם רשף
שיתה על זה ו״ל • היהו לומר משפט שלא משפפת • הרי לפי לשד שהיה
מנין יודן ושפו של מנוח מיסודן ושו״ת שלר דן יהין עמו לשלח שנטי ישראל
כמיוחד נשנטים זה ליהודה וכו׳ פ״ם נשם על זה קשה לישה נשקוטין יבא נמו
מוח היה לין שני שנטים הללו שיהיו לשר שפיה יודן שה נדרך
לייקרו לשר לתו שהיתה מיהודה • ונם על זה נלשדה • לפשר לומר
דמשפון משפפת ושתשר תלר נשנו כמו שהשנים הכתוב מעטו לפשר ניגע
לו לין שני שנטים הללו • כי לא מהין לפוס שנט שנקרא לריה לשל שנים
שלו יהודה נור לריה • דן כמ״ם ודן לשר נור לריה ונומר ונוה לפשר ליתן
טעם לשה המשכן ונכה ע״י נשלהל שהיה משנט יהודה וע״י שלינפ לשנט
דן שבני שהיה כוחה הם״י להנניר כח לריה נשנטן כמו שהנין נשם השובה
שלם היו ווכים היתה רנוחה כלרי • ועל כן נקרה השקדם לוריהל כי״ם
הוי לוריהל ונומר • וכן כלן שהיה שנד להיו מדן ומנד לשו מיסוד דשניהם
נקרלים לריה על כן כתיב לו כפ לריה • ולולי דעל כן נשפה שהלך לשר
עיהו ליקח לו לשה מכלשתים לשר ויהלו עד כרמי תשובה וכתב כשיר
לריה שוש נקרלתו ותקלח עליו רוח ה׳ ויכשפו ונו׳ שכתשורר פלרי כנגדו
בשהלך ליקח נויה שכתשרה בו ככלב וכתב לת שתהו שהיה בו כח לריה •

לפתים • ונלחמת מ"ם המלך לחי לאמר לשון היה לי דמשתמעי לתרי לפי על
דרך הלתה וה בני עמו וייחר לחי וכתו שיתגבר עוד עליהם במדבר • והנה
לבני ה הדבר מבני ולהודיעו מלת יהיה משמן כויב נדור מתנו לך לאמר מכל
לאמר אמרתי לך בלשה עשיר מכל ונו' וכוה הודיעו שלין סוה שליחות לחנני
לנו לנחת לך בלשה כי כויב לחנים יהיה ולת כויב נדור • וחנוף לת נכוה
בעמין וסכיר לשעוים יהיה כויב נדור ממנו: לנת שעכשיו לפי נוכל לומן
כשעלת לך בלשה לין תתנהג ביחי עיבורה ממנו • ולאמר כן כשיולד הולד
יהיה נם לנת טעם שכית כדי להודיעו שיהי לוחן כויב וידיעו בהנחת
הכעור לך יהיה לומן שכוה חי ונ"ל חי מי שלך ונומר והיו כי יבחי בדרך
ובכנסם • ויונה נומר לחי מנין שתנת עוד טעם שכית לחני לכשולד כילד
לו לנודיע לי ע"י כתב לין לתנהג שם הולד ולכך הוצרם שלך יכי יבחו
בנרין לחי טעם שכית ובכנסם • והסיב לו המלאך לאמה וה ושלח נשמי וה
דייקת כ"ג לנוכך זה לינך נכוך לשלול נשמי כי לת לחנך עוד לינך •
ו"ם
ולת יוכיף עוד מלאך ה' לחריאות לחנו לו ידע מנוח כי מלאך ה' הוה ראוה
לומר דמשתה הכין למפרע לשל"ך ה' והזירו בעוירות הקי"ב ולשכוני
מדבקת לדעתי מעיקרה ושמש • שיהיה עוד טעם שכית בכשיוצר ובינו
לבני מה שכויב היה שלינו לנת לנחת לכל אמה שלת נראה לחנו עוד לשילו לאמר
שכוליך שמשון מתולה יהיה שיהיה מלאך ה' והזירו ולאמור זה הוה שנראה
לפע"ד נזה נכון קנוה נתעוים בשנים:

אכנם • יש לפרש נ לשנין טפי בתוספות דנרים שפ"י המזרם רנה זה
הכזיר שנת לפרש שם כל הפסוק לכיוצא ע"ם • ונשתיק קנת
מהם לפת לשפת נתיך הביאור • ונהנין תקנה מה שהשה ת"ל חיש
לחלה ס נת לחני ומרחיבו כמרחיב מלאך לחנים נוכח מלה והזיק נוה נשתי
ב"ם לתמרה כן • וכן מה שלמרה כי נזר לחנים יהיה נשר מן הנטן עד יום
מותו • מה שלת נחתר כן נדברי המלאך לחיה רק כתם ת"ל כי נזיר לחנים
יהיה הוער מן הנטן • לכך לפסר לומר נהלה שפשה לנשה כן יקשנה
נשלה שתם נתענבר ת"ל נתיסור מלאך לחנים לנשה שכל לומן היחים היו משנים
לומן נשקר כמיתת נשרם שהשה לחמרה רוחו עקר ושכשיו נוכלו הרה
לומנים כי הדנר רשוק מלהחמין שתת חיש לחנים לחיה ונא חנו ולוכרת
מוכרם היה הדנר עפי שיתת לחנו כדי שיזירו הוא נשורות לו נכל הפעות
יבא לפניהם יפר דהיינו לל הלשה כדי שתם יור לת עצמה ניחי שנורה מכל
ניחת מן היין • ולת היחים כדי שיזירו כשיולד הולד לחנו ולחי שקרם וכוכב
נשלה • ומשלה נו מעל ושל כן הלם' יוחת נתנה לחתלת והתנשנות של הזנר
לחם לת נת נשניהם דהיינו לחנו כדי להזירו • ולה כדי שתשמור עלמה
ניב עשורה • להוה מכם שני טעמים שדל מחה שתחזרו כמלאך לחנים מורה
שהוה מלאך ויהוא מזרע"ם לחין מלאך לחד עוסה לת שליחות ולת היה חוזר
שלים יוכל להיות שלים לפניהם ובודאי יעשה עוד מלאך חחר לחנו ותירץ
זה הרמב"ם ומחלוקו כמלאך לחנים וכו"ל • שכיח דשמא נחתא לת היה
כזיר מבן חדם כלל לחנו זה המלאך הזירו בנזיר הטעם שהם היה לחנו מזירו
לת יהיה נזיר רק עד י"ג שנה כשהוחר לפיל נדרך הלחשון שלין כחב מזיר
לת נכו מלת עד י"ג שנה לכל זה יפי נזיר עד יום מותו • ומכח כן הוסיפה
לחשה נסיפורה לנשלה כי נזיר לחנים יהיה כנשר מן הנטן עד יום מותו
דלמדה כן עמה שלת נת לל נשלה שיזיר רוח לת הנן ויולד • והנה מנוח
שהיה נדשתו דפי לפסר היחים מלאך נראה לל הלחש וכ"ם נסיף לל לפסת
מות נמוח כי לחנים רלינו • על כן כשיר היה דודלי הולד נניח נשלמת
ולכן לפסר לחר ויפתר מנוח לל ה' ויחזר לחים ולת היחים לחנו לחר שלמת יבא
עוד ונוח"ם מעמה דקדק דוקת על לותו היחים ולת שיבלה לחים לחר חשוש
דקד"ל דחין שכי נניחים מתנבחים נסיגנון לחד וח"כ לח לחר יבא יחזר לו
נסיגנון לחר ושמת מכח שיבוי נשכי לנשונות יהיו נוליד לו חיזה ספק לכך
ביקש שיבלה לו עוד לותו היחים דוקת • ונם לחר יבא עוד ללינו ויזכרנו מה
נעשה נשנר היולד ללינו דייקת דהיינו שיחזר לחנו מה תעשה עד שיולד •
ולי יחזר מה לנעשות כילד לחחר שיולד חכן כשבא המלאך עוד ונדחק על
לישה נחזר וינא מלאך לחנים עוד על לישה ופיל יוסנת נשדה ומנוח
לישה חין עמה ותמכר לישה ופרץ ותנד לחיסה ותחזר לחיני הנה נדחק לחי
לחים לחנר נת ניוס לחי ע"כ דהנה כחן לחזרה לישה נדחק לחי היחים ול"ל
לחים לחנים חו מלאך לחנים לנת היחים • ובהיינו לנשתי דכחן לכרייתה לישה
לחיסוך דוד חי לחינו מלאך לנת נניח כ"ו כי משנה דשכשיו לחנת נשבילה
לנת לנשלה להנידשם יעשו לחינו לחחר שיולד לחלו לה כבר נחזר שם תעש'
בימי עבורה ומחזר שיהו היחים נת. לחנים לנשה לכרייתה דשמת' לינלו
מלחמת דוד ולת היחים ולת מלאך הל"ל לין נת הוה עשמו נשליחות על היחים
לחחר שכבר היה שליח לנשה ובדי לין מלאך לחד עוסה כ' שליחות לנת ולדלי
לחינו לנת נניח שיוכל להנשות הדבר נניחות לכך ותרץ ותנד לחישה • ומנוח
עשה מוה תשלה מלאה וינת לל היחים ויחזר לו לישה היחים לחנר נדרת לל
לישה ויחזר לחני ולחיתת נמדרם על זה לחזר לו המלאך לחת קוסב שלחי היחים

ולחיני לים לנת מלאך ודכוותיה לחתה זה נני עשו ויחזר לחני ע"כ הרי לנדיק
דמנוח סבור שהיה לחים • ולכך חמר לחתה היחים עוסר ומחזר שקבל
דוקת על נניח הרחמן כדי שלת יבנת לו כשינמן לחר משמש הכ"ל לכך
ת"ל לחתה היחים לחזר דנרת לל לישה ורנה לידע חם נתקנלה שלמנה נס
כוה והוה ת"ל לחני • ויתכן לכי דרכיו עפ"י מדרם שם יו"ל ויחזר לחני
קוה נתשלה ולחני הוה נכוך שליחי מלחיך נדנרי ע"כ וכו' מבחר לנדרכיו
דר"ל לחני לחיליך לן כינמן שרנרים ולחני הוה ולת לחזר • ומחזר לדע
מנוח שכתקנלה עכשיו כולה • ומחזר שכבין מנוח שהמלאך נחם שת"ל לחני
ר"ל לחני הוה נניח ולת מלאך לכן ת"ל מנוח עשה ינת נדרך חם יהיה
משמש הנער ומעשיהו • ולחיתת נמדרם שם שה יהיה משמש הנער כמילת
שיהרך הנער לעשור לשחר ת"ל • ומעשיהו מה שעשה לחמלך נחם
שתיהו הרם ממנו ע"כ הרי לנדיק שנזיק ממנו תרתי לשניך לו לשיך יקנהנ
נו נשנין הנזירות לחחר שיולד • ויניד לשמו נכניו מה שעשה ביחי מנורה
ויונדק נזה לשון ושתה יין ושנר ר"ל דמחזר שחמרת לי לחני משמש שלחה
מודיע לי שלחה היחים ולת מלאך ת"ל כי עשה יכת דנרין ליעכיו ונשלימה נלת לחני
ולת נפי חם ת"ל לחני לשת לשת שתיקרת שלחה מלאך לו נלקייה יוכל
לעשות לחנל מלאך לשת שוסה לחחר שלחה היחים לחני לשת לשת לחני
היחים ת"ל כי יכת דנרין לי ולחשתי • הנל למלאך לכי חם שלת נת לנניד כלוס
לחנוש לשנין חם שנוש לחני משמש הנו"ל נפי שלת יכת נדור נדור
מחניו לנך לת לחמר נו רק כי חם שנוש לל הלשה ולחמר חכל לחמרתי לל
הלשה תשמר ושוה ונשמש מנוח שמדרין נת לחמר נו חם יהיה משמש הנער
לכשיולד כנזיר היה שהוה חם ש"ם דמדרין נת שיילת ושוה חזון למוסד לנת לחני
לכשיולד הנער ולהודיעו חין יתנהג שהו ונו"ל נו נשמרה נת לוסך ולומר
ויומר מלאך ה' חם לא תשמרני לת לוכל מנלקוך ולחם תשמש שוכה לה' מעשינו
ולת נפי חם לא ידע מנוח כי מלאך ה' הוה • ונשר כיוצן כוה לנלחמרם ש"ם כי לת
ידע מנוח שוה' חין כחן מקומו חלת כך היה לו לומר נשמרה כת לוסך
ונשמה לפניך נדיי עוים כי לת ידע מנוח כי מלאך ה' הוה • לכך נפשר
כתנו נכחן נחמר ת"ל למלאך זה חלשה ולם תשמה שולה לה' תעלינו לומר דשמה
שכחן ת"ל מלאך זה הלשון לה • תעלינו היה לו לומר לנרים טכי ולנוכים
מכח כן שהוה מלאך • והוה שכ"י עשה"ל שלת יחמר לחם לה' קרנן קלת
קרנן לה' וכו' וחיינו משמש דשמת יחות לחחר ש"ל חשם שכיו לו יש שם
חלם לו סוס כיוצ לחמרת ונמלת כוכיח שם שמים לנשלה ש"ם ודנר זה לת
שייכת למלאך שהוה חי לשולם • ול"כ כחן שחמר לו לה' תעלינו ול"ל תעלינו
לה היה לו לומר ללמוד מזה שהוה מלאך ולת ב' ושמש כי זה לת נכוה חפי'
נחמי חמרן לכך כתב משם כי לת ידע מנוח ונומר לשמר ת"ל למלאך לה'
תעלינו וקלי חכ שכחמר לפניו ול"ל לת מבעיל שמשלה לת ידע
שהוה מלאך ה' ול"ל נשמרך ונשמש לשנין נדיי עוים לת שלינו לחמר
שהמלאך לת ליתן לו רמז ב"ל לה תעלינו כדי שיוכיח שהוה שהוה מלאך ה'
ולת"מי כן לת ידע תומר כי עדיין שכיר היה מנוח שהוה מלאך ה' ונשמש נמשה
שלת שניתו לו מכשיו שמשה שנשר לחחר לידעו מפני שעדיין לת
הניע סוסן לשוא ונשמש שהיה משמש הנער לחחר שיולד חלת נראה לו ידע
כי ישלח ה' לשלית עומר ע"ם • ול"ל לשה לשנין זה שהלת שלת נחי
ולחי נפקוחת לחמרת יגת לך משמי דנם תדע משמש ותשוחה נכוונם על יה
כי לתה חוסך שחני לכת לחין עוד לשם שנית כדי שתויר לת נכך נכויר
וכ"ל לחינו כן חלת לחי חזרתי לוחו נכויר ולחייב משמי שנקרת נשם שליחי
על שם כי יפלח עומר והוה ע"ם לל הלשה כי כויר לחנים יהיה הנער
ולחר כך ויקח מנוח לת נדי עוים ויעל על הנור ומפלית לנשות ומנוח
ולחשתו רואים לו שמש מנוח לשה שלחר לו והוה כליחי הוה על שם לוחו
הפלח וכמו שלחינו שם נמדרם לנד כירוסף ול"ל והוה פלחי לכי פלחי
פלחות שעוסה על ידינו ע"ם ולם כן עדיין כביר היה מנוח שהמלאך
רק נניח ונקרת נשם זה על שם שיעשה על ידו פלחות כי נשמל ידי נניח
עוסה פלחות הרבה לחנל לפלוח לענין השליחת יסוד חלת על הלר מנוח ולל
יזירו כנזיר • לחנל לחחר שלת יסף עוד המלאך ה' לנוה לות על מנוח ולל
לשתו יולו ידע מנוח כי מלאך ה' הוה • כי לת היה נרך לנזירת לחת שלת
נזיר לחנים הוה וכו"ל:

סדר בהעלותך

במדרש רבה • בהעלותך את הנירות • זש"ה יראו את' קדושיו כי אין מחסור ליראיו • את מוצא למעלה י"א שבטים הקריבו ושבט אפרים הקריב וכל הנשיאים הקריבו חוץ מנשיאו של לוי ומי היה נשיאו של לוי זה אהרן שנאמר ואת שם אהרן תכתוב על מטה לוי ואהרן לא הקריב עם הנשיאים והיה אומר אוי לי שמא בשבילי אין הק"בה מקבל שבטו של לוי • א"ל הק"בה למשה לך אמור לו לאהרן אל תתירא לגדולה מזו אתה מתוקן לכך נאמר דבר אל אהרן ואמרת אליו בהעלותך את הנירות • הקרבנות כל זמן שב"ה קיים הם נוהגים אבל הנירות לעולם אל מול פני המנורה יאירו • וכל הברכות שנתתי לך לברך אם בני אינם בטלים לעולם ע"כ :

וראשונה נתיחן לייסד מ"ם את מוכ"י ל"ת שבטים הקריבו ושבט אפרי הקריבו

וכו הרי שבט אפרי בכלל י"ל שבטי היו ולמה יצאו • ועוד י"ל מ"ם ל"ת שבטים הקריבו ושבט אפרים הקריב וכל מה וכל הנשיאים דקאמר בתראי ולא פוד ללא דמסתפא שכל הנשיאים הקריבו אפר אפרים ומקשין כיצד לריש דקאמר י"ל שבטים הקריבו ושבט אפרים הקריב מסתפא דכל כי"ל שבטים הקריבו קודם אפרים • ונם הוה ליפוך דאמתא דאפרים הקריב שביעי • ועוד י"ל מ"ם אני לי שמא בשבילי אין הק"בה מקבל שבטו של לוי וכו' מכלל היה לו לומר שבטו בדאמר עמו לבדו היה להק"בה כיצם ולא רצה לקבל ממנו קטנה • ועוד דסתם נשבטים וסיים בנשיאים • לכך אפשר לומר דמן הק' בכית נשיא לאפרים הוכיח אהרן שכל שבטו נשיא שהקריב לא הקריב בעד עצמו ללא בעד כל שבטו דאם היה אומר עצמו יצאו לא על ככלל כולו מ"ל אין שבט אפרים הקריב בשבת והרי קיש לן שאין קרבן יחיד דוחה שבת אלא ודאי כל קרבן בא בעד כל השבט ונקרא קרבן ניחור שדוחה את השבת ואל כן נצטער להרן לומר בשבילו נדחה כל שבט לוי • ו"ת מנלן ל"ת נשיאים הקריבו ושבט אפרים הקריב וכו' דלוקא ע"י קרבנו של אפרים נולד לו זה הנער ברחותו שהקריב בשבת • ומילא מיוסב עם זה כל שהקריבו בשביל אפרים מכלל שהוא כולל כל שבט לוי • ו"ל ואת שכוכת המוכח ביום המשח לותו מלת נשיאי ישראל מעיד שכתוב שהתנדבו מעצמן והיה קרבן כולם שווה כאהרן כך ראוין כך מתקבל ולא הקריב אפר יותר מכל אחיו • שלולי הקריב אפר מה יתר על אחיו לא היה קרבן אפר דוחה שבת וכו' • ל"ל הקדוש ברוך הוא תחת שלקחת בנוך אפר לקחו ואני מולך לכם בנוך שהקריבו בשבת שלי כדי שלא יהא הפסק בקרבנכם ע"כ ולכאורה קשה וכי בשביל שיהא קרבן כל אחד שוה לאחיו דחה קרבנם את השבת עד שאמר שלולי הקריב אפר מה יתר על אחיו לא היה קרבן אפר דוחה שבת • לכל הענין כולו צע"ג מה שהיתה במדרש שם ו"ל ואת שכוכת המוכח ביום המשח • וכי ביום שנמשח נעשה כל שכוכת המוכח והלא עד מלואת י"ב יום לא נאמרה שכוכת המוכח שלא ללמדך שכל השבטים היו שווים ומניחים כולם כאחד לפני הק"בה שהעלה עליהם הכתוב כאלו ביום ראשון הקריב כולם ע"כ • ונם נכלל קשה וכי בשביל שהיה קרבנם שוה היו יכולים להקריב בשבת • לכן לפ"ד מה שכתבתי היה לותו הקרבן דוחה שבת לפי שי שכרחה שהוא קרבן יחיד ואפילו ת"ל שכל בשיח היה שליח לכל שבטו מ"מ כיון שכל ישראל היו בקנין אחד כמדבר לא נקראו רוב ניחור ע"י שבט אחד כי אם כרוב כל ישראל • לכל הטעם הזה שכל בשיח ובשיח היה שליח בעד כל השבטים נכלל ולכך ניחא מה שאמר שהעלה עליהם הכתוב כאלו ביום הראשון הקריבו כולם כאלו זה הקריב בעד זה וזה בעד זה ולכך היו כל הקרבן שוה וזה כזה כאהרן כך ראוין ונו' דכתיב שהיו שוים ואין שלוק ניחיה מורה שהיו שם שותפות נמור וכל אחד בשבח לבדו ואמילא היה כל אחד קרבן שלכל ישראל וכדין דוחה שבת מש"ב שם היה אחד מקריב יותר מחבירו לו היה מראה שכל אחד מקריב בשבי עצמו כמנא לא היה קרבן ניחור כיון שלא נח' בשביל כולן • ומזה לפי שכרות בעל זה המדרש דס"ל דלא היה הקרבן קרבן ניחור על ידי שבט אחד אם לא ע"י כל ישראל כיון שהיו בקנין אחד • ומזה לפשר מה שאמר במדרש הכ"ל את מוכ"י ל"ת שבטים הקריבו ושבט אפרים הקריב נשבת ודאי שבט אחד מהשבטים הקריבו ר"ל דראה להרן כיון שאפרים הקריב בשבת ודאי הוא משום דשבוש עליהם הכתוב כאלו תקרובתם מעורב של זה בזה וכולם הקריבו בכלל יום אחד ולא היה לאפרים מקריב נשבת והיה כאלו כולן הקריבו קודם לאפרים וכולן הקריבו אחר לאפרים משום דכלל זה אחד זה שכשבא לקרבן ניחור ו"ל ממה משום שלא הקריב אפשר דהיה נשבילו נקשה שבטו • ואל פי

הדברים קאלה • לפשר להכין מדרש תמוה מכדר נשא פ"ד פסוק ויה' פתקריב ביום השביעי נשיא לנבי אפרים וכו' :

(ז' ל') **אמר** ר' עזריא • א"ל הק"בה ליוסף אתה שמרת מצות לא תנאף שהיא שביעית בדיברות ולא נאפת באשת פוטיפר • וגם שמרת מצות לא תגנוב שהיא שמינית שלא גנבת ממונו של פוטיפר ולא גנבת מקור אשתו כמה"א ועין נואף שמרה נשף וגומר יבא עת שאני פורע לך לכתחור כשיבאו הנשיאים להביא בחנוכת המובח • יהיו נשיאי שני בניך אחר מקריב ביום השביעי והשני שמיני ואין שבט אחר מפסיק בין שני בניך כשם שאתה לא הפסקת בין לא תנאף ולא תגנוב שכן כתיב ביום הז' נשיא לבני אפרים וגומר ביום השמיני נשיא לבני מנשה וגומר לכך נאמר ועת ומשפט ידע לב חכם ע"כ :

וקשה מה שתלה הדבר בחכמת הדיברות שלא תגנוב בשביעית ולא תנאף בשמינית ושכנגד כן יהיו כניו מקריבים בו' ובח' אלו ל"ש שמה דיברות ולא תגנוב רק לאחר שאמרת לא תגנוב ולא תנאף שכתובים זה אחר זה כך בניך יהיו מקריבים זה אחר זה ומכל מכין הדברות נראה שאין בו בשקופא הלא דבר הוא • ועוד מ"ם כשם שאתה לא הפסקת בין לא תנאף ולא תגנוב וכו' ליוסף הפסק היה יכול להפסיק ביניהם נמה פייך הפסק בין כל דיבור ודיבור • ועוד מה מדה במדה ליכא הכא ומה דבר שאין לו סוף לכתורה • ולזה נראין לקרבים תפלה (מלאכי רו"ל ומזמלה בילקוט סדר יתרו) • ו"ל לא תנאף לפה נאמר • לפי שנאמר מות יומת הנואף והנואפת • מנין שמעבו • תורה לא תעבו • ת"ל לא תנאף •

תנא דבי ר' ישמעאל לא תנאף • לא תפיק בך ניאוף לא ביד ולא בגרגל ע"כ ומה ראית לומר סס • תניא לא תנוב בנוב נפשות בכתוב מדבר • לו תינו אלא בנוב ממון • תאמרת אם אלמד כ"ג מדות שבתורה נדרשת דבר בלמוד מעבירו וכו' וע"ם ולכתורה נראה דמכי בריתות הללו בלינת מהדדי דתניא דנפקא ליה לא תנוב בנוב נפשות מדבר אחד משום דכלמד מעבירו שנאמר לא תרצח לא תנוב לא תנאף וכו' משמע דכל מעבירו מדבר בשיוב מיתה דוקא ואם כן גם לא תנאף מבבר דוקא בדבר שחייב עליו מיתה ואם כי לפשר לומר לא תנאף בין ביד ובין בגרגל וכתניא דבי ר' כ"ל דא"כ אין כאן חיוב מיתה דהא אין מיתה בגרגל • ואל כדאיך ל"ל דס"ל להלי תנא דנאמת בן לא תנאף לינו מדבר בחנוק ליה מיתה בין ביד ובין בגרגל ולחלון בחנוק שאין בו מיתה • אבל תנא דבי ר' כ"ל הלא תנאף בין ביד ובין בגרגל שמעבירו נאמר על כי דברי רבי ישמעאל לפה לא נלמד מעבירו דנמדבר מכפשות וכי חולק הוא על דברי עצמו שאמר רבי ישמעאל נופח בי"ג מדות התורה נדרשת בהם מדבר בלמוד מעבירו ורבי קאמר תנא דברייתא פ"ל • אבל לפ"ד אין חוב מזה שום סתירה לדברי רבי ישמעאל • דעל כרחין לינא דכ"ש אין כל השבח דיברות כולן בכלל מעבירי נפשות שם מדברים דהנא בעלמא הרי לא תעמוד ולא תעבוד אין בהם איסור מיתה ולא שום לשעבירה דלמיל מלא ולהלי לא תעלה על שום דעת בעולם שיהיו כל השבח דיברות כולן מדברים מעבירי נפשות • דק נדיך שלא יהיו מעורבים מעבירי ממון ומעבירי נפשות ניחד לינא נדיך שיהיו כל מעבירי נפשות מסודרים זה אחר זה ומעבירי ממונות ומ"ו ולא שיהיו מעורבים זה בזה • כגון שם כאמר לינא תנאף ולא תנוב שיהיו בנפשות או ב"ל דמתחילת הדברות עד לא תעבוד שלא כל בניהם מדבר בנפשות ולא בנכסים ביניהם שום דיבור שמעבירי ממון דמ"ל לא הוי מעבירו כיון שבכלם מעבירי ממון הדברים שלא ולהלי עד לא תעבוד כל מעבירי נפשות ואין לא תעבוד עד שוף הדברות מעבירי ממון • וכן אם כאמר לינא תנאף ולא תנוב נלמד מבפשות ומשם ואילך מדבר בלא בנפשות • וזהו שהתנות הרחשונים קיימו כי' דיברות קודם שניתנו ובדתיתא במדרש שאל כן אמרו כל אחר דיבר ב' בפשב ובפשב לומר עד שלא בפשב בנר בפשב • לנבדם קיים לנכי ונו' וכו' ע"ם דפשב כל כי' דיברות שקיימוה • (וכזה נכוח לל פענין) דבכה יוסף מה שהמיר על מצמו שלא לבעוב עם בעויה דהיינו שם שלא פוטיפר ולהלי לא מיבון בה מיבוי מיתה כי אין לוקין עליו שם מיתה ואין כאן לאוין שלא תנוב ולא תנאף ולא תגנוב ולא תחמוד ואין לוקין עליהם שם מיתה ואין מיתה בגרגל ואין מחלה לא תנוב בנפשות דנתרים לפילו ממון מיירי כגון שנוב מקור שבירו לשם ו' שלין בו בפשות לבדה בתורה הקדוש בלותו הדיבור • וכל ואת הכרים יוסף כן מכח מה שלמדנו מדי דיבורות הלו זה לאחר זה לא תנאף ולא תנוב בפשות שלא ולהלי בכל דבר תנוב בפשות ל"ם ו' לפשר לפרש לא תנאף ולא תנוב שלולי בכל דבר

ובכ"ל

ואכ"מ עמ"כ אם היה מקדים הכתוב שני דיבורות הללו דרך משל לכתבן בזה אחר זה אי אפשר היה לו לכתוב קודם לא תרצח ומכ"ש אם היה כתבן לשון שיהיה בדיבור אחד אלמלי לו דכתיב אלקיך לתחייש לא תרצח ונו' לא היה מקום ליוסף לתחזיר על עצמו תכת לא תנאף ולא תגנוב משום דלו היה מוכיח על כרחך דלימו מדכר אלא מעתה אינו נפסדת כיון שלפניהם ולאחריהם כתי מעניין אינו נפסדת והוי דבר שלמד מעצייני למדכר מעצייני נפסדת.

ונפלוג אכבאו שכתו שני דיבורות הללו בשניות ונפרשיות לפיכך נפרי נפרי ונכתבו מעצייני נפסדת ולאחר כך סידור ד' דיבורות עד סוף הדיבורות דהיינו שני דיבורות אלו לא תנאף ולא תגנוב ולאחריו לא תענה ולא יכן לאסור לא תנאף ולא תגנוב אלא לאסור לאחר דמדכר בנפסדת. או לאסרין דמדכר בסתם ואינו יכול לומר לעצמו לאחר דעד לא תנאף קום מעצייני נפסדת ואין לא תנאף עד בתולת הוי סתמון ולא קשיא מדכר הלמוד מעצייני לכבר בתנאי נפסדת לעיל דאם נכתבו נפסדת לפני עצמן ואחרון בפני עצמו דאין מקו ללמוד לדבר זה לאחריו רק נאחרון אלא יפי מעצייני וכ"מ ול"כ יוסף בשניות שני דיבורות הללו לא תנאף ולא תגנוב ולא דבר אחר לכאף יפי כיוצא כל דכו ולא דבר לנגוב נגיכה כל דהו אפי' אין בה תוכחת מיתה עשוי דם"ל דלא תנאף ולא תגנוב כל דהו משתא לפילו הינו בשיתה ואחיתר לעצמו להסתיכן בשלפניו ולא לאחריו ובכר זה הוא ולאי משה שכתב בכתבים בשניות ובסתימות ולא פירשו אלא לפי שהיו מוכרח בדבר שלאו דלא תנאף ולא תגנוב מדברים לפילו אחרון משום דשלמד מעצייני ואו אין להחזיק מוכח לומר שלא נאף אם אחת מיתה ולא נגב מקורו דאלי דבוקים הוא בתוכיח מעצייני דאלילו כיוצא ובניכה כל דהו אפי' ולא יכול עדיין אם היה עומד עליהם שכבר כתב לו דהלכות בכלל זה ואפי' בשעת הדיבורות עד שלא פיתחו אלא דיבורות אלו שם בשניות ובסתימות שלפניהם הוי מעצין בפסוקות ולאחריהם אלילו אחרון ואין הכרח לומר שלא לאחר שלא נאף ולא נגב אלא לפי שכיוצא ובניכה שיש עומד עליהם שכבר כתב לו.

ואין מכאן ראיה לשאר הדיבורות שלא נכתבו בפסוקות ולאחריהם שלא נאף ולא נגב אלא לפי שכיוצא ובניכה שיש עומד עליהם שכבר כתב לו.

דכוותן שב"ה קיים היה ליעקב שני דברים טובים לנפול את הכסף ולהעניר
לפי שעת הדין. פרש על ידי מעשה הכרובים כשהיו כפם הק' וכתוב
בזוהר דהוון מפל לעלך ג"ן שנעשית כשהו מניחים לכניו תינוק או כשהו
מתרגם. כך על ידי הכרובי' שהיו כעין הניח הוון מתקרב להם וע"ם. שניה
מניון שפל ידי הכרובים נפל מדב"ר כדלישע"ן גם כן כוזהר זה הסדר דכתיב
דבר"ם דפיהו יומא דדיבון ומעריין דלישבת כיסא קיימי עלייהו דישראל
וכניון כשוכר לשתשוקה ופסיקי נפלי הבלי כשהי ומשתרע רשעי ולשנרת
מלריקין דלישע"ן וכו' כך כשנת רבא לשפוכון לשמלקא נירוש וכו' שרי דנם
הכירות מנטלים מפא הדין כמו שכשוכר שנשלו וכמו שפוא מלניהו כיחוד
פסוק לשבי הנם יהודי תרומה כ' בחור כניך יהליכון. דר"ל בחור של
הכירות וענין שתרומת הכל שולא בקנה בחד. ומילת מבחר פסוק הזכור
לכבר כתבתי שיש לפק"ם כשם על שמו כשביל לחזק מעשה ומשם כניהו
בת לידע שם נתרבה לשם שם שלא על מעשה קול משמש וכו' ו"ם
ויעשה לת הקול ר"ל קול משמש. ושיימי שם שדיבר שלום על שמו כמבחר
בשנרת כל"ג ומבחר מתוך הכרובים והוא סיון טוב ליעקב שידעו שניטל
הכעם ע"י שהיה בכרובים וכמשל הנו"ל. שניה נשמלתך לת הכירות ונו'
שהם ג"כ מנשלים הכעם כמו שכשוכר וכנ"ל הני כלן שני דברים ליעקב
שניטל הכעם כשנדם. ולפי שלשתו הכעם היה לו נס על לחרן לשר לחרן
הרי ישראל יש לשם שני עדות שניטל הכעם. לשלשי לין שוש כיחוד ולכך
נכשבר עליה. עד שה"ל ג"כ שני סיהיים טובים כשנדן שהם לשנר לותו
הקול שנשבע דיבר שלו' על עמו וחוכיח כן בשקלו שה"ם תפלה נרכות כשני'
שהיה בחלת שלוש וה"ם ניוס כנות וכשהוכר בשדרש כשנכר לריה"ל לף
שהקדוש ליה הוא שבוי וכו' לכך ל"ל לשחרן שלשתה נרכה נוף דהיינו נרכת
כוהנים שהיה ליעקב דשיהיה כי ידבר שלום על עמו לה ניתנה אלא על ידי
כוהנים שני לחרן והיינו כשנר הקול משוכח ב"ל. וכשנר שה שנשמע
לותו הקול שדבר עכין שני כרובי' דקול כדי שיהא לשם דשיהיה שכשה הכעם
כשטל לכך ל"ל שומו כן כיתנה לו שלשת הכירות שכלו ג"כ לנטל הכעם
ולשניר דשיהיה כמו השוכר וכשחזר בילחן שכלו לו שני דברים הללו כשנר שני
דברים שנשו ליעקב כשכירה לשם:

ואבשר לייעב עוד שה שדקדקו כשדרש שכו ג"ל לת מונח י"ב שנטים
הקריבו ושנט לשברים הקריב וכל שנשיאי הקריבו והיון
נה שה שנשתו נשנטים ושמיים וכל שנשיאי' וכו' דלפי שעשו נרלה דקשיל
ליה נשיפור שנוכש שנשיאי' ע"ם ויפי שהקדים ניו' שרלשון נשטון כן שמיכה
לשעשה יהודה ונשו' זה קדמן כשטון כן שעיכה. דלמה אזר ואחר נשיף זה
קדמן כשטון כן שעיכה לשחר שכבר אמר לפיל ניוס שרלשון כשטון כן שעיכה.
וכ"ג קשה כשל שנוכש ושנוכש. ועוד שמשלה ייחס לת הנשיא לחזר
שנטו ולנשוף לף שה שקדמן לשעשו רק על הנשיא לחזר דלא קלחר זה קדמן
כשטון כן שעיכה יהודה כמו שפשה. לשל מכל מה שנזכר שלשתו
הקדמן נלה לשם השנט נכפי עלמו ונלה לשם הנשיא נכפי עלמו כי נתכוון
לשם שניקש כי קנש שקדימו הקריב לשם שנטו וקנש לשם עלמו. ו"ש
לת מונח י"ב שנטים הקריבו ושנט לשברים הקריב וכל הנשיאי' הקריבו ד"מ
י"ב שנטו הקריבו היינו שה שהקריב כל אחד נשד שפיי כ"ם ויפי המקריב
ונו' לשה ונוסר ומ"ם וכל הנשיאים הקריבו היינו שה שהקריבו נשד עלמן.
ולכך נכשבר לחרן ואמר חוי לי שמת כשנילי נשיפ כל שנטי שלשתי לכי
נדשק נס שנטי. ונוסף שנוסר שדרש רבה בדור נו ע"ם זה קדמן
שחרן וקדמן נכיו ניוס ונומר רבנין לחרי שניב קדמנות של לחרן לשני קל"ב
כקירון נשיאים. נקדמן כשיהים כתיב זה קדמן נשפון ונומר ונקדמן
לחרן כתיב זה קדמן לחרן ניוס שעשה לותו. לחר ר' נרכיה שניב קדמן של
לחרן לשני הקהו כי ב' שנטים שכחתר זה קדמן לחרן שניו זה י"ב ע"ב. ויל"
שה מוסיף רבי נרכיו של ע"ם ונכשלני קשלני. לשל שנוסר הוא לירכיהו
דשלשריהו שחניב קדמן לחרן קשל כולם שנד שכי שכוונ' שהיית' נשם שה שנד
הנשיאי' שניון לו"ם נשניב קדמן לחרן לשני הק"ם שכל נשיאים. ושה שנד
השנטים לו"ם נשניב לו שכל קדמנות של י"ב שנטים:

ואבשר לשחר ע"ם ושנט לשברים הקריב וכו' שפרש לת לשרים שכלל
שלחר השנטים. נם שה שפשיב לחרן ושיהו נשניו הכירות
ונרכות כוהנים. ונלה לשפשר קינח לכל השנטים שנד שה שרלשה הק"ם
קינח להשנטים כי כשנרכו על ידי הקדמנות שהקריבו ושנטו נדשה. שניה
קינח טפי כשנטו שברים שלו שהקריב כשנטו וחינח יתירה נוספת לו נוה
שהקריב כשנטו. ולוה הטיב לו שלל תירוש דכשנד שה שהם שהקריבו והוא
לו הקריב ושהם שמלנדשה מן שכרכה לכך פירוש כשה שנטל ידו כיתן לכולם
נרכת כוהנים. וכשנד שניו שנטו ל"ל שניתן הכירות על ידו שהוא
ג"כ כשנד שנטו והוא שלחר עפ"י שדרש סונח בילקוט לחר ר"י שסיה
שמשכן שקול כשנד שעשה נרחבת. כיצד ביום לחד נשרלו השנטים.
שהם כלשל לף כלן היו יריעות שוות וכו' כך יהי רקיע ויהי שנדיל ושמשכן
כתיב והכריל שפרוכת: נג יקוו השיש ושמשכן ושניש שנשרת וכו' בס"

ועוף יעופף ושמשכן והיו כרובים פורשים כנפים. נו' שניש לחרן כשה
היה ושמשכן לשהם כי יקריב שכם. נז' היה כולו לוד ושמשכן היון שכנים
לחלקי' לשתהו שתעשה שנשיק שן השכינה לכך כתיב ונשה משה לשנר לותו
שנוסר שהשלותך לת הכירות ע"כ כשנין לפ"ו נת שלשקות שכירות כנד יום
כשכינו לשהיות שכינה שכולו לוד וזה נתנו לו שיהא יתיר שעל לחרים:
ושתחה נבלו ב"ל ליעב קנת ליקוטים כפרשה. חלת מ"ם וידבר ה'
אל משה לאמר. דבר אל לחרן ולמדת אלו שהשלותך שנוסר
דשלת לאמר שכשלן לכלחדם אין לפרשו שמוסיף היה לדבות וכשמשמו נרוב
השקוסות דל"ב היו לו לשקדים שניה לשחרן שם שהות כת לשותו דוב
ושל"ב לוהדים לדבות והיה לו לות' דבר אל לחדן לא לשקדים לוכיח
לדבות טרם שניבר על לותו הוון ושוב לילך נסיף היה של כבירו לשנין
שכוכת שכשיים לו לכשוף השמוך לו מ"ם לשיל ושכל משה אל לפל ושוב:
כנם ושפשר לכתו שלחרן נשפשר אל כל שנשיים השרינו קרבן שכוכ
והוא לת השריב של שביישו נבירות וכשנוסר לשיל שלוך כשדבר. כך משה
כרינו נוסף שכשער ג"כ על שהכל כניהו כדשלן והוא לת הניח:
על משה לאמר. דבר אל לחרן ולמדת אלו שהשלותך ושוב
דשלת לאמר שכשלן לכלחדם אין לפרשו שמוסיף היה לדבות וכשמשמו נרוב
השקוסות דל"ב היו לו לשקדים שניה לשחרן שם שהות כת לשותו דוב
ושל"ב לוהדים לדבות והיה לו לות' דבר אל לחדן לא לשקדים לוכיח
לדבות טרם שניבר על לותו הוון ושוב לילך נסיף היה של כבירו לשנין
שכוכת שכשיים לו לכשוף השמוך לו מ"ם לשיל ושכל משה אל לפל ושוב:
כנם ושפשר לכתו שלחרן נשפשר אל כל שנשיים השרינו קרבן שכוכ
והוא לת השריב של שביישו נבירות וכשנוסר לשיל שלוך כשדבר. כך משה
כרינו נוסף שכשער ג"כ על שהכל כניהו כדשלן והוא לת הניח:
ונחלוי משה רבינו. נח"ם לל שול כני סיהיים טובים כשנדן שהם לשנר לותו

ולא נו אלא לכשלום הוא עושה שלנו וכתוב :

ומשרה אמר ר' שלמה והלא כבר נקרנו בתורה ועשיתם מי יהלכנו תלוה ויביאנו ונכנו גם בני ישראל ויאמרו מי יהלכנו בשר ·

ונקשה לפי מסרו"ל על עסקי משפחות שלמה אמר להם · ת"כ מה מי יהלכנו בשר דקאמרי ואף על פי שרמזו על שלו בשר · מ"מ קשה למה נרמזו עסקי משפחות הוא לומר · ועוד דאל כל פנים נרוך לומר שניקנו גם בשר בשפחות וכמו שלמ' ניתן להם לו משלנו ות"כ קשה מה ענין לשלול על בשר נלוחו פרק שלמה להם שעריות לכל לבע"ד עם' דכתי פשר מאמרות על פסוק כירך עשר נתתי להם את כל דרו"ל לאחרו שלו ניתנה בשר לעשב משה ופירש הרב לפי שלמשפחותיה' יגיעו בני גם מן הניבה שקנלו להוקק למיניהם ולא כמו דור המבול שמשחיתו דרכן על הארץ לכל לנו קבלו על עסקי משפחות ומשו זה כשעשה ירק עשב שלמדו קל ומומר מן הילודות והוציאו למיניהם לכך כתיב לכם את כל ואפילו בשר וכו' והו תורף דברינו בקיצור ות"ש נמלנו למדין שלמה ניתנה לנו ביותר לכם בשר כל ומן שקבלו עליהם משפחות יוחסין · ולכך כלן כל ומן שלא קבלו ישראל על עצמן לפרוש מעריות לא היו יכולים לשלול בשר · מפני שלא עשו כירק עשב וכ"ל · לכל כשעשה לותם נס"ל לפרוש מעריות לו משה נכו למשפחותיו על עסקי משפחות שלמה להם לכך ויאמרו מי יהלכנו בשר דשם לא יתיר לנו משה בשר כירק עשב שהוציאו למיניהם ונשלחו על עסקי משפחות כיון שנעשה כירק עשב שהוציאו למיניהם ונשלחו על עסקי משפחות ושוב מעריות לא פוסר לנו בשר כירק משעה שכ"ל · לכל עסקי משפחות ומעריות לו ת"כ יהלכנו בשר וכתוב · ומפ"י דרכינו זה מיוסד מה שלמרו ונשמנו קשה לשלוק השוקל משוקליו דיבה על המן נלוחו פרק לפי מה של"ל רבו לקבל עליהם קרקע הערוות ויהיו מש"ל מלמה שלמה והמן כורש נד ונומר שנקרל נד על שם שהיה מניר להם הסדות בשעין הערוות שלם משה משפחות ונפלו שם היה בין ו' לנשי לו כן ס' לרשעון נודע ע"י היכן העומר נמנה וכו' ע"ש ולכך הוציאו לנו על המן נשעה שהיו טוכים על עסקי משפחות והכתוב נופל משרש לשה כן מלשו כו לפי שהמן כורש נד ר"ל מפני שהיה לשם משעה ניוקף משלו · ואפשר להכין נוה שעין היון שני נוני"ן שנרשתו נכלן · והוא ע"י מה שלילה כתוב כדר נשלם עמוד ק"י · ונוה לשונו רבי שמעון אומר ת"ח עד לא ישיב קל"ה לתורה ישראל תנחין בין לילין כלילין בני המנותה וכן לילין שייכין דלמו בני המנותה ולא קיימין נתורייתא · ונמה תנחין לון · נמן · וכל לילין דלמשכחין לילין בני המנותה · רשים להו הקדוש נרוך הוא נרשימו ולחסד כמד"ל למילים לשמרו שה"ר למען לשכנו ונומר וכל לילין דלא משכחו בני המנותה לשרי מני כתרה דל ושמן לכרי ולחר וכתן רשמים תשכור ע"כ · ולדוש דלות שנון מורם על המיכות ולכשמ"ל כף · מכנין נון נון נלמן כשוש נלמן לקוק וכו' וקיימו לפי שמם כרו מלקרי ה' על כן קור ורשים לותם לשמנות נלות שני כנוין :

האמנם לשר לני לומר לי דבר מפורש כשנין זה לייסב כל מה שפרשנו לפיל ולמה לייסב עוד מ"ש לפיל ויכשו מכר ה' נס מ"ש ושנן ה' עליהם יוסי ולהוה לכלורם שלא לנירך נכלן לפי הענין · נס מ"ש שכנוסם לשר משה קומה ה' ויפזו שוניך לוניס היו לו מכוסים עד שלחר כן · נס מ"ש סוכה ה' רכנות שלפי ישראל על לוש רכנות ולפיס לשר כן שיכלו · נס מ"ש ויפי השם כשתלוננים שלין לו הכנה לפי מעשהו ולין פורש על מה היו מתלוננים · נס מ"ש ויפשע לת השם נוכה למשפחותיו מה טיבו של נכייה זו ומה ענין משפחות הלזו · למה פרש"ל על עסקי מעריות וכו' קשה למה הוציאו כלשון משפחות · לכך נראה לפ"ל לומר נדרך לפשר לת לפקלט הדברי דמשמע זה לירש להם לשלר מלחמות ככנעני שכובר נסנור פוקת שלמר שם ויפשע ככנעני כי נת ישראל דרך לשתריס ול

שני למנים בתפ"כ ענוגר בתקלחר וישלח נתפנה עשתע שלותו ההול
היה עתון למתנה . מ"ם קשה למה נאמרת היה מקון למתנה . ונדרנו
הענין עפ"י שיטת הזוהר שכתב שבני עפרים נבו בדבה למסכן מדת קדום
שעלה מפה לפרוס לקבל הנותות שבתנו כל כספן וזהבן לפרוע על שכלתר
דנו לעשות פת"כ השגל לת אלהו ככיפס סוס ופר והוברכנו לבותי חוביפס
שפרקו ואתנו לשגל וכו' כדלתיתך בוזר האשתק סס תלת שבני לחותו הבדבה
היפך יה הע"ר עשפס תזרו ופשו נדבה שפשה נפרשת ויקהל והביאו עוד
מדנה פישראל לפוד ולת מע"ר . כתוזר סס נשס הוזר וקפיתן על זה
דת"כ מה כשפה נאתה נדבה בקדושה שפ שבנו קודש פירד עשפ תן הפר
ונאדנו סס ונשפה ממנו לותו תעשל שפשה לו תשה מקון לשתנה וקריא לו
סס לקל מועד והוא הלהל לדינרות שעשה מקון לקחנה לע"ר שפס היו
טוכיפס מקון לשתנה מקון להשבן ולת נתוך ויעשו בני סס עשה ישראל ושיינו
עשבני שכאתנו שקל מועד היה תלק גס להע"ר לכך נשפ לותו תנלס מקון
למשנה לקל נלותו של תוך המחנה לת היפך תלת עשל ישראל והיפה תוך
המשנה ועיין סס הסיב . תלתת נשפעיפס ונקחו עשו ותפטר זהל זה לתר
וחרון ברית ה' נוסף לפניפס . ותיתך ניקוש זה הכתוב ו"ל וחרון ברית
ה' נוסף לפניפס זה החרון שנסף לפניפס נתפנות והיו גו שנרי לותות
שנתר וחרון ברית ה' ושפה לת עשו תתוך המשנה וכו' ע"פ עשפה לפרוש
דמ"ם וחרון ברית ה' נוסף לפניפס היינו החרון שהיו נכפס שנרי הלותות
עשהיה לכל לותות שכיות היו נתוך המחנה לתר שכי הדגלים ושיינו לתעשר
לדרכינו תשוב דשע"ר שלת היו נתוך ענגן לברלות לפה הדרך היה לותו
החרון תהלך לפניפס לתר כו שנרי הלותות והיו מונפיפס נתוך לותו הלהל
שתוזן נתפנה תה שיישרו לפע"ר ונכנסן הלך לותו תחופל עם החרון שכו
שנרי הלותות לפניפס לכל ענגן ה' היה פליפס יותס נכנסס תן המחנה ר"ל
לילו תכנסו תן המחנה דשיינו ניפרשל היה הענן פליפס ונלתוקי תשל
לותס ר"ל שיהו תפוזן לתחנה כי הס היו נשיבי תן לותו הענן . ותפטר
דוה נתיתך בתורש כוכת ניקוש . ו"ל ושכן ה' פליפס יותס נכו . כל כפס
סביה תענן תנין על ישראל היה תנין על לותות העולם ע"כ . ת"ל פליפס .
על ישראל היה תנין ולת על לותות העולם ע"כ . ודלי תקשה לפרשו שכת
לתעם לנוי ממש שלת היה פליפס בשכן דתני תיתי שתיגן על לותו העולם
עוזת דבר שלין לו שער כל תיקר ולת נרין קרת לתתעטינהו . תבל נרתה
דתתעם ת"ע שכתוזן לותות ותלתך שלת היו נתוך הענן ותסכיס
לפניפס כוזר כי תעשל הנו"ל דהע"ר לת היו נתוך הענן כלל . ולכך
תפטר תתר כלן ויהי העם כתתוננים ונותר ותיתך בתרתם שתתר כתה
לנטנו נדרך וכו' ע"פ ותנותר תחד לדרך יכו דנתשך תלונה זו תלתיהל דלפי
שענן ה' של ישראל ולת על העם היינו שע"ר ותשתת כן לת כתלנטו ישראל
בדרך תבני שהענן היה נוסעין לכל היכן שהיינו שע"ר שהיו תוך לענן היו
תתלנים ותקרתמים על שכתלנטו בדרך לכל ישראל לת היה להם לפרעתם
על זה וזה נכנין בפלונה נלנטות בדרך שלת היו ישראל שתחתם נזה תעשה
בנוכר לכל כאנין תעלוה שכתלו תלוה תתר וישובו ויבכו גם בני ישראל
ויתתרו תי יתכלנו בשר וגו' ולענין גם בני ישראל תשתם תוסיף על שע"ר
שהיו תתלנים כל לנטיות שכתלו תלוה תתר וישובו ויבכו גם בני ישראל
ותוכר לכל כאנין בפלונה נלנטות בדרך שלת היו ישראל שתחתם נזה תעשה
על זה וזה נכנין בפלונה נלנטות בדרך שלת היו ישראל שתחתם נזה תעשה
בנ

ולמה מכנסים אותם לערים בחשבון יפשטו אחוה מכא לאת מצרים • מן
אשכני ישראל לא לחיותנו בשבת ושוטות ארץ ישראל וכמו שהוא בלעתי
לו יפשטו דלחמינהו • רק מצרים לבדם כל מני הסדרה ובשר
מקומות הם • מרם יכנסו נה וקי"ל כחתן דאמר בשבת ביומר ע"ו מרוץ
ואמר כך רמוץ וכדאיתא בגמרא ע"ז • וכן כך וכן כך יהיה לכנעניים
שבשם לומר הלא חבשיות שהיום בדמי לכם אלא דאמרינן שם היו בכור
בתוכה רחוים להגלות שהכה דבמ"ב שם כתו כפשוטה לרגל את הארץ
ארי שם תחומרי לאכה ואי"ן לא בתקון הוה לאדרשם שאמר בשם לחם
ולי בשבל לבדות כל חלני ע"ו הרי יש לכם שבשה אבא העגל •
שהקדים מעשו"ל בש רבי יעקב • אלא ואמר רבי • ישראל שוקף לבינה
ובא בני לבשמחה לא תברה • ע"ל בתפלה של ארץ ישראל • ואמר
דאמנה ואשריהן מעשרון בתם • מכרי יהושה היה לשם אחנותה ולין לדם
לומר דבר שלימו שלו • פירש דלא הוי אלא ע"ו שלנו ולכשיבוא לבטלה
ולי מקום הנך דאשיקרא • בניכול בשלמא מני לסו • אלא מהכלאו ישראל
לשבל בלו אלא שייהו דכוף • להו בש"ו וכי אתה בני ובלאה שלישיות ליראל
עבדי • ואריך ולמה בשבל כיצד ליה בחדי אחריכא לא ניחא ליה •
קרא אלא לתיבך בעבר מלאך מלוה לתיבות הרבה • לימה ואחדי שבל
בתכתי מכלן ולילך לא • פירש מאבהר פורו בתשובה שבי • ומאכי אלו מוכיח
וכו' ש"מ • ומנה נכלן לפי הוא שהם מכוונים שבאו לכרות כל אחרות ולאלי
ע"ו יהיו בעיבה שיחמרו מה נדיכים לכרתן ואלא לאים לחמרים לשם תביטל
בשבלה כני • אלא ואלי מקום דבש"ו קוי כיפא לזו ולכן שלישות שלשם
שבירון ול"ב לך יבואו לארץ ישראל ולחדבה מייבים בלות כשביל כן וכל"ל
אלא ביבשיה כן אלא מוד יש תשובה בשבות ומוה בהקדים מדרש הוצה בילקוט
ישמעאל סיימן לו על הכוון בן לחם ישבי הכבד דשלישו לומרים לחם היש
לחרשם וירש את הארץ ולחבאו מרוצים לנו ביתכם הארץ • שאמרו ומה
לחרשם שלא עבד אלא לגוים לחם ירש את הארץ • לכו שעובדים לילקוט
כרכם ק"ו אלנו ביתכם הארץ וכו' אכבר הושעת לשיל בדר במדבר ע"ש
ולכאורה לין לק"ו זה טשה ורש כלל • לבל בשם שאנין הוא כי לוני בגוים
שאים שלך לאחר מוציאים בל"י תמורת מעבדת בשבחים היו מעתידים שם
שאים ובכר אמר וכש"ם בכבר חלכים בברי שלרות לחת לחלכיך היו פוברי'
ואת ה' היו ירלים וכו' ובן כל הלומות לף על פי שש"מ • וא"כ יבאו על
לשבל כש"ם על בניהם וקוראים לותו לחלבה לחלבה וכמ"ל • וא"כ יבאו על
ישראל בש"ם דאמר לחם פוחדים לחבד ה"ו ואל כרחך שמה לבלות ה"ש
ש"ו ובכר בתרשבת' מן הל"ם אלמר שבשה לכבי אלא יהיה כולם יש לה
בלבה • אם לא שתאמרו לחלבה ח"ו שבשלוך וכו' וכ"ש בש"ם בתשתף שדיק
מלוסר בשיקר ויש לו תקנה א"כ למה לחם לחיים לעקור לחבו • ובנרשינו
מן ארץ ארי נם לחבו שתחים ה"ש ול"ש • אלא ואלי כל השתף ה"ש
ל"ש בעקר מן העולם • א"כ נם לכם שהייתם שתחים ה"ש ול"ש
ואיני לחלבות שרבה ורחיים שבשביל כן לחם נרכים לבבות כל השבות
בשבוקר נגמרה הל"ל ארי מן לכם תקנה ארי דשבי נדלים יכולים לשעון
עליהם וכ"ל • לבך אמר לפה אל תבוחו כנגדים ר"ל אל תנלו אם
בבקשה מרגלים שתשתרדם את בשם כנגדים כדי שלא ירגישו בשם ר"ל
ירגישו בכם שלחם כמרגלים דשלמה ואת"ל אלא אשם כי לא
יוכלו לשנוא בכם ח"ו יבאו עליכם כוכוח ושעבה הגו"ל לומר דאי אשבר
לכם לרשת את הארץ אלא שלחם שבוקרי לאבה שלא נתקן שדיין חטא
בשה אלא ואמו אבלחת כן ל"ל הקב"ה לבניכם אלי בחבם • בניכם
שלא יפשבו כוחים כל אחד ע"ו ובכך כן יבואו עליכם שבשה
אלי אם כ"ל לכך אמרו ואלי אבהת בשבים ל' ימיום ואחבל אחד וכו'
ר"ל לא לרגל את הארץ ולא לכרות הבשרות בלנו אלא ליקח אחבל וה וקבת
דיסוים ולשבוש מביאי הארץ • כך ניוה עליהם מעה שאל המרגלים לא
שמעו אלא אלו יבאו בשלוחים ובכבו בשבוחים ובכל עד שכרון דקיימו אחד
אם ומאו אבא בלאר לעיל ובדרך המרגלי' את הארץ שלחם מתאבלי' יחד כדי
שלא ירגישו בשם ולכך ל"ל תלמי על מה בחתם עליהם • ולא בש בעולם
בולו של חלוסים היה ולאי שהות רוצה נותנה • ר"ל בשם ביבלים
שבשבים כי מרגלי' חלם ואם כן לא בחתם בהק"ב שתוכלו לכבשה שלא
בדרך השבע ובדרך שם ולא בייתם ברוכים לוה כי העולם כולו של הק"ב
הוא ולאי מרוצה הוא בתנה כי לאי כן אי אפשר לכם לכבשה ורחיים שלא
יוכלו לעמוד בשוחתו שבוא בשם ובכלו על פניכם דקרוא לשם הוה בבורתו
בדי שירחו שם הוא ולא יכבשו אותו בדרך הטבע כי אם בדרך שם ושתרוש
בשלום ובשבר וא בייב אפשר עד בלות בית הלחרון אלא בשבר כי לפי
טבעותו של ישראל שלא ירחוש ולא יבלו בשלחן והעולה טבעותן ואת
בלבי שבחם מ"ש בשם עד בלות בית הלחרון אלא בשבר כי לפי
להוציאן אפשר שבוכר

ואבה אפשר לבניו ש"מ שלא לך ונאמר אלי בתי נותן דקאמר וונלת ברכינו אפשר להבין בוה מדרש

בלשון לקחתי בגרעתי בדי שיהיו הכל עכשיו ל"ש שאם נקשה לומר ל"ש יהיו
מסתכלים מה שעשה למרדים . אפי' כן לא היו נלמדו . לכך נאמר לא
ידעו ולא יבינו ל' ו"ל מ"ם ותדבר מרים ואהרן במשה ואמר כך שלא לך
לנבאים . מה קשיא ליה נוסח . ואם רצונו לייסד בסיבת הענייניים משום
דס"ל דלא היו המעשיים בתחילה כן זה אם"ו ונקשיא ליה למה נפחכו . ל"ב
היה לומר מה כתיב לפלה מן הענין ותדבר מרים ונאמר ואמר כך שלא לך
וכי מה ענין זה לזה וס"ב לא ידעו ונו' אבל מלבון זה אינו משמע שנקשה
ליזה קושיא אלא משמע לתרוצה בא להורות לנו סדר המעשים דמתחלה
ותדבר מרים ואהרן במשה ואח"כ ל' שלא לך לנבאים ולאחריו מלותו בכורת
קלקלי מרים ומהרון במשה מ"ם שכתוב לא ידעו ולא יבינו וכו' . ועוד קשה
מ"ם וס"ב לא ידעו ונאמר מה רצה לומר בסוף מעשה מרים שלא לך ונאמ' אמו
תמיהתו נזה וכדי לתרוצה מלבון דלעיל משמע דסדר המעשים היו כן
בתורה וכדדיקינן לעיל . ולא עוד אלא דבתחלת דברי מרים מהניה
פסוק לא ידעו ונאמר מיה רצה לומר מה וכו' ואח"כ יבא פסוק לא ידעו
לייחב תמיהתו לא כן שכשיו שהניא הפסוק לסוף נו בתירץ קושית הקושיא
וכדי כאלו הקדים בתירוץ לפני הקושיא . ואפשר לומר נוה לפי שהיכן שלא
מתורעות שכיוצא נזו בתורה דבלשון היו מון לשון הרע ופיוצו . מעשה
מרים . מעשה קרח . וכ"ל לנבל המדרש נפסוד הזמן דמעשה מרים היתה קודם מעשה מרחלים . ומעשה מרחלים קודם לקרח
ובמו שמפורדים בתורה ולאחריו מעשה דיעות נוה דס"ל שלא נסדרו אלא
בדרך מוקדם ומאוחר אבל בשל סדרם וס"ל שנסדרו כסדר והוא מה שאמר
ר"ל שלא לך ונו' ותדבר מרים ואהרן ואמר כך שלא לך ונו' דבל נה
לא נדרך קושיא רק בדרך המעשה שבא ללמדינו דמעשה שהיה כך
היה דתחלה דיברה מרים ואהרן במשה ואמר כך אמר שלא לך וכדדיקינן
מעתה המדרש . והוכיח ממרים ו' דוס"ב לא ידעו ולא יבינו ונאמר
דבכתוב זה קשה שכבל מה שאמר לא ידעו ולא יבינו . אלא ודאי מדבר
מעני מעשיים שהיו מעשים זה לאחר זה מלבד מעשה שנעשה לפני
מעשה דלהו השניים היו ל"ש לו לומר ק"ו השני מן הראשון . והשלישי
ילמוד ק"ו מן השני שבל הם לא ידעו ולא יבינו עומר מעשה ראשון
בבל לאחד ק"ו בפני שעשו מדעתיהם בבבל ושינו לשון דיל"ב יאמר סתם
לא ידעו שיהיה בלל לבולן . שלא ודאי לפי שלהו שניים יש לבל לאחד ק"ו
בפני עניני בדי שיהיה בלאחר לך לאחר בפל ובלאחר . נם מיושב לשון לא ידעו
דמשמע לשעבר . ולא יבינו משמע להבא . וב"ב לא יתכן במדרש לקוט
יפתי' ס"ם ישראל לא ידע עתי לא התבונן . ת"ל ישראל לא ידע לשעבר עתי
לא התבונן לעתיד ע"ם וכבא בן מבא במדרש ותדבר ותאמר ואח"ב
שלא לך ונו' דלו ת"ל דל"ל דהיה להם ללמוד מה מה ק"ו לבל בלאחר ק"ו מאשר
לון כ"ב תימה . ומעתה הוה בי המרגלים היה להם ללמוד ק"ו מן מרים
ובדאיתא במדרש ומה מרים שלא נתכוונה אלא לע"ם על לוחות לשה בבושית
שבירה מחבה . בך שלשה לא . ק"ו למרגלים שלא היה להם לכוון לנוסחה של
ל"ל בל שם לא ידעו מבל השבוד בי לא לקחו מוסר . ואח"ב לשון ולא יבינו
לעתיד על קרח ועדתו שעתידים לירות שלא בבינו ללמוד ק"ו מרגלים
שלבינים בנחדא ומה מרגלים שלא אחזו אלא על עניים ואנשים בך
ק"ו אלו שהדרו בלילים ובשה הרי בפ"ם בל לאחד יש לו ק"ו בפני עצמו
ומובים מוה נם בן דמרים היה קודם מרגלים . ומרגלים קודם לקרח
אע"ב לא היה בסדר בעניין לאחר בדעת מלבושים שבניה בתורה בכון לקנין
דס"ל בסדר המאורע היה קרח . מרים . מרגלים . וביינו נהיבי לפר' ק"ו קרח
דלא ידעו ונו' שהדבר עם מרים ומרגלים ולומר דלא לאחד מרים ק"ו מן
קרח וכן מרגלים מן מרים וקשה הרי מרים לא היתה יכולה ללמוד ק"ו מן קרח
דשמא סלקי קרח שלא נתכוון לעונה ולא"ם אינה בלל בענינה וב"ב
וכן מרגלים לא היה להם ק"ו מן מרים דשמא שלקי מרגלים שלא דיברו בך
על העניים ואנשים וב"ל . וב"ב נהי לי לפרש לומר דבסדר היה קרח
מרגלים מרים ותדבר מרגלים ומרים ולא ידעו והבינו זה מזה דא"ב נם בן
קשה דלהיך ילמדו מרגלים בענין מעשים ומנגים ק"ו מקרח שהיכר נמעשה
וכן מרים לא היה לה ק"ו מן מרגלים שנתכוונו לנסתה וב"ב . ומשל"ב היה
דוק ותשכח שלי לפרש לייסבו בדרך ק"ו אם לא על דרך זה דהיינו
מרים מרגלים קרח וכאמור . ולבך שפיר מהיך ד"ב ריש לומר לפר'
מעשה מרים שלא לך וכו' דדוקא שבאו אם המעשים היו על סדר הב"ל קשיא
ליה נ"ב מה ריש לומר שלא לך ואנב יתייסב לפון מה ריש לומר שלא לך לפר' מעשה
מרים דבך היה לו לומר מה ריש לומר מעשה מרגלים לפר' מעשה מרים
נל בן שבאו שהעשה ענין מרגלים לפי לפון המקרא דבתיב שלא לך לנבאי'
ולא ענין מרים בעשה מרים ודיה לו לסוכיר לת מרים בעשה .
אלא נראה לפ"ד דלין הענין בפו שמענן מפשוטו . לולא שלא
מוה קושיא לפרש . וזהו דבאה מיגון נסדר דברים שיראל שהשתא
שהקב"ה ויבקשו מרגלים לבניסם ובא"ם ותקרבון לני בולכם
אלמרו בשלשה לבנים עומר ולא בדשמעת מבלן שהקב"ה אמר לשעשה

שלח לך מבלי נקשות ישראל ולבאורה קשה הא בינוי . אלא לפ"ד הוא
דנאמת ישראל בקשו לשליחות מרגלים מיד בשנכנסו בדגלים בדי לבנות
לעצמם או בלו ואמרו בשלשה לנבאים לבנים והק"ב לו בסיבת בלום נאותה
שהיה ובינבום על לאחר שעשה מרים שבנור לקחתה על עסקי דיבה לו אמר לו
הק"ב שלא לך ונומר וזה מיוצב מ"ם ויבר"ם על מעשה לאחר שלא ונומר
דאלת לאחר בבאן לון לו אחר לבאורה בין שלישה מהנה לדורות . אלא ל"ל
לאחר בשובה על בקשת ישראל שבקשו בשלוח מרגלים ולא בשנתני לבם
בשובה לו ובבשיו לבי מיניב לבם שלא לך אם תרגם . והוא לפ"ד מ"ם נוה
המדרש מה ריש לומר לאחר מעשה מרים שלא לך ר"ל מה ריש הק"ב שלא
בשבוא לשלוח מרגלים בשעה שביקשו ישראל אמרו להם שלא לך ומה ריש
לבשיב להם שבשיו שלא לך ולמלות בקשתם שבשיו ולא בשיבו בן מיד . ובשלמע
בלא ואת לאחר דלין מוקדם ומאוחר בתורה ולאחת בלאחר שלא לך מיד בדגלים
בשהתחילו ליסע בדגלים לא' מיד ר"ל שלא לך אלא שלין מוקדם ומאוחר .
אלא מלאחר שהובים אבסוק לא ידעו דתחלה היה מעשה ותדבר מרים ואח"ב
שלא לך ונו' ולין בלן מוקדם ומאוחר בי לאחר בסוף בלאחר לאחר
לבסוף שבשיו שלא לך ולא לאחר בסוף בן מיד בשבשבו מאמרו בשליחות ותיבף
בשהתחילו ליסע בדגלים לא' מיד ר"ל שלא לך אלא שלין מוקדם ומאוחר .
בשלין לדבי שהיה נבוי לפני הק"ב שיאמרו ל"ב על הא קשה שלא יאמרו לא
יודעים הוא ל"ב לפיכך הק"ב לא לאחר בסוף בן מיד בשבשבו מאמרו בשליחות ותיבף

לך היה נראה לפע"ד כעניין זה על פי הקדמת פ"ג נדרך לפסרי וקס סניתי
לפי ענין משנתי וק' כטוב יכפר בעדינו :

אבן לעזרך ניסף מה רלו ישראל שלאורו כשלקה לכנסים לפניהו • ומל
פי מה שלאפת נמדרש סיכח בילקוט • ו"ל • לאמרו ישראל
ישלקה לכנסים לפניהו • מ"ל למה • מ"ל שכבר הבטיחנו הקב"ה ואמר לנו
מלחמו נכנסים לארץ כנען וירשים כל טוב שנאמר וכתיב מלחים כל טוב והרי
שמעו שלחו נכנסים והם עושה לפס נתי מטחונים לס מטיניס הס לת
שמוכם ואני נכנסים ולא נמנע כלום נמנע דנרין על הק"ב נטל • שלא
יכלו מרגלים לפניהו וירלו לנו לת הארץ לין כתיב כלן לנלה ויחפרו לנו
יכלו ויפחדו על מה שפרו נארץ כיון שמעו כן נלכד מפס שנאמר וייטב
הדניר בעיני ה' ונומר ע"כ ויש לדקדק היכך יכולים לעמוד על המטחונות וכי
סופים יהיו הכתבנים שיעשו המטחונים כפניהם • לנל לפסר דשענין הוא
פע"י מדרש פסיקתא הובא בילקוט ירמיה פיהמ"ל • ו"ל • לתה מונה שני
שנים שעמדה הארץ פירות מרובות מה שלא עמדתה כל ימות העולם • שנה
רחשונה שכשיפתן לא"י • שנאמר וכתיב מלחים כל טוב ונומר וכתיב ויכרתו
מפס ענוקי ועשרה בני לדם טופנים לותו • ושנה לחת שנלו מן הארץ שנה
ועשרה לכנסים נחנה נס וילמדו לל ישראל לל תמיהו כי ים לנו מטחונים
נשדה תנים ענורים וסמן ודנש שלא היה לפס מקום סיכן ליתן והיו
טומנים לותם נשדה ע"כ • ומפילה ל"ם מ"ם נשדם שנוכר הרי שנטמנו
שלנו נכנסים וירשים כל טוב וכו נשמד של מה שפרו נארץ • דלמו של
מטחונות זה וכפף שנאר כלי חפן שדרך להטחינם נרחים נכתף נמח • שלא
נאמר על מותר שנמלחה שהיו סופרים נשדה מפחת רוב שנה שעמדתה
הארץ נלותם שנה לקיים וכתים מלחים כל טוב וכתנחומר נמדרש הנו לשיל
ולותן חפרות לין עושים נספר אלא שלנכנו לה נדע לותן השפירו לנך נלך
פס לעבוד על לותן הפפירות שיעשו נלותו ומן סניה ימי הקיר ומן
עשוים לותן הפפירות • ולפ"ז נדרך לומר ע"ם שם מטחינים פס לת
מחנם לין ר"ל מפס שכפף ומה חלה שוה מעון לקפר • ויותר נראה
לייסד קושיא זו דמ"ם לעמוד על הפפירות רלוכ נוה שיעלו פס פלה
וירלו לותן הכתים שפס עכשיו חלה"ם טוב נכסף ומה כדי שלפר הכינוס
יכלו שפה לותן הכתים ולפ יעכלו פס לותו הטוב הרי טוב ולפ ללו ישעו
שורלי הפפינו לותם ויפפרו ויחפשו לפר הטפונות לנל פס לה יכלו וירלו
לותן הכתים שפלחים שיה מלין ישעו שניה פס פיני ומן נדריכים לנפור
לת כל הכתים שפפק :

אמנם על פי מדרש הנוכר שלאותה שנה שכבשו לארץ היתה עושה
פירות יותר מפפיטות ומניה רלייה מלפנל פכרתו ומן עפרה
כני לים עושים לותו • שנה נוה מוכן לפ"ע מ"ם כלב לל פפס הארץ
לפר שכרגו נו טוכה היא מלך מלך לפ פקן ה' נגו ונתנה לנו לרץ לפר
היא ונת שלב ודנש • דכפוב זה תפוה • קלת מה שפלנל לת הארץ
נפפלנה כפולה נלפרו טוכה היא מלך מלך ולא די לו לומר טוכה מלך •
ועוד למה עשה לפ"ב שלוקה לפרת לומר לפ פקן ה' נגו ונתנה לנו ארץ
ונת ונומר לרי כבר כפלינה לעיל נפלך מלך • ולא עוד אלא דמשמע
דמתפלה הפלינה נט נה יתירה נפלך מלך • ולפר כך מיעט נטוכה לומר
שהיא ארץ ונת שלב ודנש דנרלה שלינה כל כך הפלנה כמו נרישת •
לכן לפ"י מדרש הנוכר ניפה דכנה המרגלים לוניהו דנת הארץ מכא פירותיה
נלפרו שלא לל הארץ ונם ונת שלב ודנש ויה פריה דדרשו רז"ל שלפרו
כשם שפריה מטוכה כך עשה מטוכה ויהיינו מפני שנלותה הפנה הוניהה
פירות מפנה יותר מכל הפנה מטפה הכ"ל כשנורים פס שכן פירותיה
מטוכים פעיר ומכח כן טענו דכמו פפירותיה מטוכה כך לנפיה מטוכים •
ומזו לפסר מ"ם נלוכו לל הארץ ונם ונת ונומר לפלת ונם לין לו פפר •
ר"ל פפנה ונת שלב ודנש דשלמת הוה טפל לל פנפה פהיה נדרך מוסנל
מלך ורלים שוה כריה ר"ל מטוכה פירותיה נמקן פיה נה פנה יתירה על
פעולר ונת שלב ודנש שוה טפל לה • ומפיך פנפה לתם יודעים נמותה
דכשם שפריה מטוכה כך לנפיה מטוכים • לנל כלב לפר לתם פטוכה
הארץ מלך מלך ר"ל שלא כדרך הטבע ללא לנל לא יהיה תמידי
כן נכל פנה ופנה כמו שלתם כנורים דלם פקן ה' נגו ונתנה לנו ארץ
ארץ ונת שלב ודנש ר"ל כפי הטבע ולא נעלר מלר כלפר הוא שעה כיפה
פהיה עשה כ"כ כהפלנה שלא כדרך הטבע היינו ע"ם כיפה ומעשה שנתנלר
כדי לקייס נתים מלחים כל טוב ולפרו :

ואפשר לייסד עוד מלת ונם ונת עומר דכלב הוא שפלר כן על הארץ
פהיה טרפים וסוקה לקנרות ונם פיא ונת שלב ודנש וכיתה
על לתת מפנא נגולן וכא"ד ולפנין הוא דהכה הכתו לומר וינא על הארץ
ולר"ל כלב לנד הלך לפס • והטעם נמה כלב לנד הלך פס מלנד עפר"ל
שהלך פס להפתפל עליקבר מבותיו לפפר לומר עוד טעם לחר דמעמ מפס
עניפו לת כיוה לותם לינל כל לרכה ודפנה שלא ס"ל על זה נכנס ונלינה
לת הפר ר"ל עד גבול הארץ שנלותו פקר הקברו הקלנות ודלים כפניקם כלב

שלח לך שני

היתה יכול להתפרנס ממנו מעשה כל"ל כלל דבעלמא סדיא נמי ניחא לי
למעבד עשה דחלה ולרבנים שכח בשדה לעניים ולישראל כדי להניחן לאחרן
ישראל והן עתה מכתלאו סמרגלים כדי להניחן לאחרן ישראל מיד טרם
שיבגלו לאחם היסורין דלעלמא שחטאו נתרגלים כבר שניחן מיד לאחרן
ישראל וקשה הרי עדיין לא שבלו יסורין הללו וכבר כתבתי לאחרן ישראל
לא ניתנה תלה על ידי יסורין ועוד עכשיו שהיה לשם לכנוס לאחרן
ישראל לא היה להם עדיין זכות יסורין שהרי עדיין לא נטלטלו במדבר ויעוד
שיוכו לעתיד לחרן ישראל ועד שזכו להם זכות יעקב וכו' לדוקא וכות יעקב
עמדה להם והוא מצוה דיעקב היה לו מעבה ו' שהיה נשל יסורין כמו שאמר
רז"ל יעקב אינו יסורין שלאחר ותכלן אינו ועוד הרי דיעקב קיבל על עצמו
יסורין עכלן לאחר עמדה להם זכות יעקב דוקא ליתן להם מתנות ט"ו. ואמנם
עדיין קשה מה לו להזכירו בפה שנולד לאחרים ועוד ולפי מה שפרשנו ניחא
דאמנם כח בלעיקם נטעבה מה שישראל לא הבלעינו המקום לחרבה מלות שכח
דקדק במלות ונתנה מנוח לו שלא רבינו בחרן ישראל וכתו שכתבתי לעיל:

וידוע מה שאמרו רז"ל כתיב ושבקוש ואינו לותם ת' שכח. וכתיב ורוד
רבינו ואינו לוה לפשר אחר רואה שלא נתן לו ה' שכח. ולזה לפשר אחר
רואה שאין לישראל זכות רואה לומר שלא נתן לו והיו נראים לייסר מניין ת' שכח
לפתוח פה המקטרג דנשלמה לם היו זוכים לו מפשר הדורות לפניו וכבר
כשלמו ד' דורות בזה אחר זה ישראל הרי לפני כלם היה דור שלישי לכל מעבי שלה וכו
לכן וכר לשם וכות יעקב שכולל לאחרים לך שכח ולפרש ת' כ'. ואפשר
לומר שפתוחים לשם שבעון הבנים משמלה יעקב לאחרים כן שלה שכח ושרה
נת ל' שכח דשח ושכוח משם עד כאן הרי כשלם נם מניין בנים וכבר נתבאר
בפשר פרשת ויצא ע"ש:

ובמאמר דקרק ר"ש. מיתת. ור"ל כשאמר שעלה משה למרום מצאו
להקב"ה שיש קושר כתרים לאותיות. ת"ל. משה לין
שלום בעולם. אמר לפניו. רבש"ע מי עכב כלום יש עכב שבעון שלום לרבנו. ת"ל
ת"ש כן היה לך לעזרני. מיד אמר ועתה יגדל נא כח אדני כאשר דברת
לאמר ס"כ. מלמד שכשר כתפגעו בו קשתי ונתרגז דנתרגזתי היה לדרכו
פושה ולעבה שלקי לקי לקי הפני נדחת לפרשו נדרך לפשרי לא להשליט
פרצני. לך לנפשוה כפשחה של משה לפני המקום. ושוא נתקדקים מה שכתבו
התוספות בפרק מרובה כל"ם. כלי שילית תלמוד לרב. ור"ל והא דאמרינן
בפר"ם כושה יש עכב שבעון שלום לרבנו. עכב שלני. שלימת רבנו שלים.
ובשוש עניין לין ליתן לו שלום ע"כ הרי דמשלקים נין עכב לתלמוד בעניין
שלית שלום לרבנו. ושוא גריך לפקדים שני הקדמות. קדמ מה שלית בשוא
משמעים שתוד ר"ל. דמשה רבינו מתפלה היה לו לומר נעם הדעת טוב
ורב דהיינו מטטרון ומיתל ונקרא עכב נכל נתי נלמד הוא. ונקרא נעב
מנד מט"ט שנקרא עכב נעב ואו לא נמצאו בינו רק ט"ט שערי ניכה ונרם
לומ"ט לנני רשע. שחטא והכה את הכלע. ולעתיד נקרא נן למקום דהיינו
נעב נן ל"ם שיעמוד בינו משה של עין הסיום וכל משני שערי ניכה וכו' ט"ם
שנית ט"ם נכוונת לאחר. ור"ל להא דאמר רבנן ר"ל דנדיים שלח נמשרו למשה
נמשרו לר"ם שהיה דומה של כל לקוק וקון תילי תילין וכו' והא כיתד.
ולפי משה יודע לומם נעל פה לכל ר"ם היה יכול לנדעת מהיכן רמיון של ידי
שיש עניין בתנין שכתורה שבעל פה. ור"ם. ומכלל תעך שני הקדמות הללו
לפניהו דעניין שרמוים שבתורו מתוך התנין מניע לפשר השמיטים מה שלח
עלה למשה בשיתו עבר להקב"ה לשם הוא מן הט"ם שערים לוך נשלמה
משה רבינו כיון שיצא לות שלח ולפי ר"ם היה לו השנה קנת נלחותו שער
שמיטים מה שנלמה משה ונתנלו לו. ונוה נבא לל בכיאור. נשעה שעלה
משה למרום מצאו להקב"ה שהיה קושר כתרים לאותיות כיינו מה שמשה
מתנין וקוצין לאותיות לרמוז כמה רמוים טמונות מה שבתבו לפשר נשל פה
כתרים לייקא. ומכח משה לא היה יכול להשיג אותן שכתבים כי נשלמו מתנו
ולא נתנלו שלח לר"ע וכבוכר לעיל. ומוה יצא משה שעדיין לינו שלח
נמדרגת עבר ונתנוכר מלמר הזוהר לכל ומן שלח נמשר נינו שער השמיטי
נקרא עבר ולפי שלח נשבעו לו רמוי התנין לניתן מן שער השמיטי. ועל
כן לא נתן שלום לרבנו משום שלין עבר נוסן שלום לרבנו ולכך
משה אין שלום כעיכך למשמע דנכל פעם לתרגם שעלה היה נוסן שלום
להקב"ה ומכאן רוקא שמלמו קושר כתרים לאותיות לא נתן לו שלום ומיהו
משעם שנוכר כי מכאן ולרבנו שנכשיפים שלא שלח נמדרגת עבר ו"ם שלום
י"ם עבר שבעון שלום לרבנו. ר"ל עד מכאן ומעלה שלני לן להקום לשיהו
ניבה נן י"ם משמע שלני שלום לרבני וחייבי יכול ליתן לך שלום
שכן המלמוד נותן שלום לרבני ומ"ם הנן דשולן נשלו שלני לרבנו שלום שלני
רוחם שלא שלח עבר ונשוש ענין לין בעבר שולן נשלום רבנו. ולזה ר"ל לקח
שלי כן היה לך לעזרני דלפי שלימת שלני יכול לומר לך שלום
דנרים שנרמוים נשם לתה יודע נשל פה וכ"ל ויש לך לפשעיני נרחמי
פרקים נפ"ם ולני כותבן וכשב נתנין כללו. ומיד ר"ל ותתה יגדל נא כח
לחתר דנרת לחתר. ר"ל יגדל נא כח לחני לכתוב נכתב מה שדנרת שלי

לחתר נעל פה וה מה שנרחה לפע"ר ליתן לנוש למחתר זה ואם שניתי פתי
תלין וה' ישוב יכפר נעדינו:

סדר קרח שני

בפרק

חלק אית ו"ל. דרש רבא מאי דכתיב שמש וירח עמד
בולה לאור חציך יהלכו. מלמד שעלו שמש וירח לזבול
אמ' לפני רב' שיש אם אתה עושה דין לבן עכרם נצא ואם לאו לא נצא ער
שזרק כרם הצים א ל בכבודי לא מחיתם. בכבוד ב' מחיתם. והאידנא
לא נפקי עד דכתו לרו ע"כ:

דמאמר זה לומר דרשוני יהיו לים לישראל נמה כתעבדו שמש וירח על ריש
לת נשם וכי מאי איכא להו נמה שמוש דין לנן שמר לם לאו אף שכם יל זה
רנו לנשות פוקה להעניין זה מלך ונרך נער ונר נער דישראלינו והנאתי לאמר
כה ס פיט ן ונכל נו ידי כיאורו. סדרך הרחמן רחה נפע"ר נהניר תפלה
ל זה דישראלים נכרשם. מדת מ"ם ויקח קרח נן יצהר נן קהת נן לוי לשה לים
לי אפשו כל כך. ונת עוד לתלך דרו"ל רנו לחוסיף עוד שני לו לומר נם נן יעקב
ופירש"י ליעקב שתפלל על הבנר נאמרו נקבלם לל תפד כנוני ולוני כן היה
לומר נ"כ יעקב וקשה מלך דשל הרחמנים אלו מבטחים לשב מכה כל לוחן
שלמות וסס ו"ל נלו לחוסיף. ושי"ל מ"ם הענין ונו נני רלון לשה נכנסו מפנש
רלונן לזה המחלוקות טפי מכל שלר כשנש. ושוה יש ל' קדק מ"ם ויקוחו לפני
משה משמע דלת היה להם דנר רק עם משה ולפ"ז לומר. ויקהל על משה ועל
אהרן שרי הכ"ו נכו נם לת לחרן נלותו. מחלוקות. ושוה מ"ם ונינר לל קרח
ויאמר שמעו נא נני לוי ולא דינר משה כלום לל נני רלונן. ושוה מ"ם להם
נקר ויהיה ס"ע מה רנונו כזה ורפ"י כי ללמו להם על פסוק ונדל מלהים
נין כאור ונין הפושך כן וינדל ת לאהרן יכולין לתם להבך לאור לפושך כך
לתם יכולי להבך וכו' ונרך ניתו לשה כת לליהם נענין וה דוקא ומנלי כוכפ
כלל. ולזה לריכי להקדים מה שלית כוזה ברלתית דף כ"ג ויה מנדיל נין
המים ונו כתיב הכא הנדלה נכתיב ויהי מנדיל. וכתיב וינדל ונו וכתיב כתם
משמע כי הנדיל ונו וכתי נעת כיוה הנדיל ה' לת שנט הלני. דשת ודלי לים
הנדלה הלת נשני נאתר דאיהו שתלת לתיתים כנדלה נשני איהו ואחלי
הנדלה הלני דאיהו תלית תלית. הנדל נשתעון לנשתך דאיהו שני
שע"ג דלני איהו תלית תלית. ומתת דיעקב שני היה. ולעולם הנדלה נשני היה
ונמולתי שנת כלקח מניכני. שר כ טרם שתניקת נישת הנשי לשלשה נשמע
לאחרי ישראל ומשה יהיו כוכנה עליהו נוכיח מהלי היה הוא דרנו לתיקרי
שלום וכני לתפרנס נזרעת ישראל ולשלשה עליהו. וישראל בנדי עובדי
נהדם ונין ואחרי הנדלה ולתפרים מניהו. וכיון דמנדילי על כנים מלך
הנו ס טרח ומלך לי וכתי. לתר דקרא וסיעתיה תמון דכתיב וירדו נס
וכל לאר לשה לים שלום ואיכון לן כתני תמון עד דישראל עבדי הנדלה
מהכון דכתיב הנדלו מתוך העדה ונו' ולעולם הנדלה נשני לתיהו שתלת נשמות
ומחלוקת ורוגז לתעבר שתלת נמחלוקות. עד לת שכיך נכייתה ולתנרי ניה
ניכני. כדין לתנכריהו כל לחינן מלתכין דקטרנו למרייהן לניתלת ולכיל נון נורש
לתוק. וכן כל שלר לחינן המתנטלי ולית לן קיומא ולתתלכו נכור כנוסת
דת קרא לתת ל"ב והעתקנו כל זה כי נמטרך לך לנקון הרי לנדי לשה שנכדל
לו מכל הסנטי לנלק נפשה. הוא משום דהוא היה הסני נשמת שלין מן שנש
נשמין לחנות ולת מן רחוקן והיינו לני משנת יעקב. לחכל לשם נשמיע על
רחוקן כהנה של נלה נשנשו שני לחכל. לחכל לשם נשמיע מן רחוקן יהיה
הסני דנני קהת עמר ויהר ונו' ענין טני שתשך הכבוד שמו. וכ"ל מן
לו שנכלה מכל הסנטי על כרחך משום דהשנלה נשני שנשם וכשיש הוא כל
הללו דהיינו מן יצהר קהת לו יעקב שנכולן מוכיח דלשולם הסני שנין נשני
הק"ם. מדת מן קהת שלפי דלפ"ז שנני לו היו נרשון וקהת ונמר וליה נרשון
הנכור לפ"ז כן נכר קהת ומרני שהיו מכוסף הארון וכיון לת נרשון
על כרחך משום דהסני ענין. ול"ל נם יהר לחינו שיהיה מן ורני על קהת
הסני דנני קהת עמר ויהר ונו' ענין טני שתשך הכבוד שמו. וכ"ל מן
לו שנכלה מכל הסנטי על כרחך משום דהשנלה נשני שנשם וכשיש הוא כל
עמרם שהיה הרחמן מן קהת וכ"ל היה יכול להיכיל הוכחת ו מן יעקב
דלפ"ז שעשו היה הנכור ליעקב נכור יעקב כמ"ש כי יעקב נחר לו יה ועל
כרחך נמ"ל משום דהסני ענין ול"ל היה לו לומ' לעון לו מכל הסנטי מן
יעקב כת למחלוקו' זה ושפיר לתחר דהי"ל נם מן יעקב לתת משום ליעקב
שתפלל על זה שלת יזכר שמו משם. והכח לפי שיטה ו נוסף ביתת נו לת שנט
ריחון כדי לפלוק על הנדלת לו שתניקת ולנת נתת"ל הנדלה נשני לתת שנט
הנדלו תחר. וכיו יהר ולת. ל"ל לתת נכדל לו מכל הסנטי ולת מתין
דשרי לו הו"ל לנלים תם לת שיפנעו נהכנור ריחון ולות שיהיו מן הסני

חקת שני

[illegible] ויעמדו אפילו בעמדים יותר מכל הנעמדים • והוד
[illegible] ה׳ ר״ל אלא מצדנו ע״ז בעמדים בתוכן ה׳ דייקא • ומדוע תתנקאו
[illegible] בעמדין שרדה דלמה מה שהקדים את נשמון למשה יהודה היינו מנד
[illegible] שמשה אלו מבשיו דאל״כ למה הקדימו • ולכך נשלקו על זה ואמרו
[illegible] לא הגיע • מזמן שמשה שרדה אל יהודה וכמו שכבר יצאה הב״ק
[illegible] הניחו אותו ונומר עד אמרי מות יהושע וכו׳ כנ״ל • אבל מבשיו לפי
[illegible] נדיך שמשה שרדה אלא לראובן כמו שהיעה עד מבשיו מקלה כמו
[illegible] שרדה ואמר כך שמעון ואמר כך לוי • ולכך אמר לשון רב לכם ונומר
[illegible] לי והוסר לכם לנהגה שרדה שהיו נוהגים בני לוי לאמר מות שמעון
[illegible] ונדיך להתעיל מראש דהיינו מראובן כיון שאין נכנסים לארץ • וכל
[illegible] לשיעה רז״ל שפירש מקלוקות על דבר הכבוד שהקדים את נשמון לג׳
אלו ובאמור :

[illegible] רפ״ל • אותה • אמרה לו אשתו • משה מלך • אחיהו
כ״ג • בניו כנני כוהנים וכו׳ ע״ש הדי נשלק על משה ועל
אהרן ועל בניו • ומשילא מיושב • ע״ש במ״דר • אמר משה רבש״ע לא כך
אמרת לי ואתה הקרב את אהרן ואת בניו ותומר ע״ש שתפס פסוק זה משום
[illegible] על שלשתן ובאותו פסוק משמע שנבחרו שלשתן כמו שאמר ואתה
הקרב א״ליך את אהרן ואת בני״ו ותומר • ולכך כשנתן ראייה לאהרן
[illegible] ידי [illegible] כתיב [illegible] אהרן לוי ויצא פרש ויצן
[illegible] • ואיתא במדרש יצאו פרש רמו לפרשי כהונה בני אהרן • ויצן [illegible]
[illegible] אהרן וכו׳ עיין בספר תולדות יצחק • ולכאורה קשה למה הקדים לרמו
על בניו • קודם שרמו על אהרן נוצא ודוחק לומר מפני שכן הקדימו בני
אהרן הכהונה קודם אהרן דמשמעות הספר עד פרשת נו נאמר והקדיבו בני
אהרן וורקו בני אהרן עד שהתעלל משה ואמר בזה שנואה ומיעיה מבינין
וכו׳ ע״ש במ״דר • אבל קשה למה רמו כן מבשיו שכבר נתקרב אהרן ונעשו
בניו מעלים לו כשבואר במדרש הנ״ל נוצא ע״ש • אכן לפי״ד הקדים לרמו
עליהם משום דעיקר מקלוקות קרח היה על בני אהרן דוקא דבא להוציאן
[illegible] ומדר הפולדה מטעם שיתבאר ומשילא תשוב אליו הכהונה גדולה •
והעניין הוא עפ״י מה שלמדתי מדברי הרב האלשיך ז״ל בסדר ויצא •
[illegible] הדברי רבינו בחיי ז״ל סדר [illegible] פסוק [illegible] לה׳ תומ׳ דמה
[illegible] ואהרן כל אחד לשרדותיה • הוא מנד מנין [illegible] ומשה ואמר
[illegible] הנאן מעשילין למשה לתעלה דנכנס אהרן לדיר יוצא ראשון
[illegible] קודם כך [illegible] ואנו מד לוי שהיה המשירי קודם
לה׳ • אבל אהרן היה מעשר מן המעשר דהיינו קודם קדשים [illegible] דלו מן
[illegible] לוי דהיינו [illegible] וכו׳ [illegible] על אהרן וכו׳ עיין [illegible]
[illegible] ואהבת הקינור לא [illegible] • ולא [illegible] אלא להוסיף
[illegible] על אותן [illegible] לפי [illegible] ועל [illegible] דלכאורה
[illegible] קרח [illegible] על הכהונה • [illegible] נם לענין
[illegible] מן המעשר [illegible] ורנה [illegible] את בני אהרן מן המשבון
[illegible] ה׳ [illegible] זה כילוי בנים ונהי [illegible]
[illegible] כדאי׳ [illegible] נעוך [illegible] קרח [illegible] ואי״כ [illegible] המשבון
[illegible] לתעלה [illegible] קרח [illegible] כפי [illegible] זה אמר זה [illegible]
[illegible] בשעה [illegible] ואהרן זה [illegible] כמ״ש [illegible]
[illegible] אהרן [illegible] הקדים את משה כדי ליתן לו [illegible] דהיינו
[illegible] ופעם לאהרן כדי ליתן לו הכהונה ושם נתייחסו [illegible] זה אמר זה
[illegible] • [illegible] • [illegible] אלנעון [illegible]
[illegible] • [illegible] הדיינו [illegible] את בני אהרן
[illegible] • [illegible] על אהרן [illegible] הקדים [illegible] בני אהרן
[illegible] • ולכן [illegible] אלעזר [illegible]
[illegible] מעשה [illegible] ובאמור :

סדר חקת שני

במדרש אמר רבי אחא בשם ר׳ יוסי בשעה שעלה משה
למרום • שמע קולו של הק בה שאמר אלעזר
בני אומר פרה בת שתים • עגלה בת שנתה אמר משה רבש״ע
עליונים ותחתונים ברשותך ואתה אומר הלכה בשם ב״ו א״ל • משה
עתיד צדיק אחר לעמוד בעולמי ועתיד לפתוח בתרשת פרה תחלה
ר״א אמר פרה בת שתים וכו׳ ע״כ :

ועיין [illegible] דדייקינו [illegible] ע״ש [illegible] קולו של הק״בה [illegible]
לומר אלא מצאו להק״בה שהיה אומר פרה וכו׳ וכמו שאמר במדרש
הוא לעיל סדר שלח לך שמצאו קושר כפרים וכו׳ • ועוד יש לדקדק מה
שנא באותו פרק שנודמן שמסק בפרשת פרה דוקא דודאי בא הק״בה לרמו
לו בזה על איזה דבר • ועוד מה השיבו בא״ל עתיד צדיק אחד לעמוד בעולמי
ויאמר פרה וכו׳ דאכתי קשה אין אמר הלכה בשם ב״ו והוא יתברך הנותן
בינה והשכל ואונן לאדם דעת • ונריכין להקדים תחלה מאמר הזהר מדם
סדר יתרו • וז״ל תרין מתיבתין אית לעילא • מתיבתא דמטטרון
מתיבתא דהק״בה ובכל אתר דתנינן מתיבתא עילאה • דא הק״בה •
מתיבתא דדקיע דא דמטטרון וכו׳ ותפיאל רב ממנא אזיל מנו מתיבתא
עילאה ומתים סיתרין ורזין דאורייתא מנו תרין מתיבתין • במתיבתא
עילאה לית תמון פרכי וקושין אלא במתיבתא דדקיע • ומתים מתרי מתיבתא
מילין דאורייתא כדקא יאות • ועל דא כתיב ילכן מחיל אל חיל • ולזימנא
דאתא מסתלקין פירכין וקושין מנו מתיבתא דדקיע דכתיב יהי שלום
בחילך שלוה בארמנותיך ע״כ ועוד לעיל מיניה איתא שם • וז״ל דודי ירד
לגנו • דא גורן דדקיע • מתיבתא דמטטרון דקיימו כגורן • לערוגת
הבשם ללקט ששנים • אל תקרי ששנים אלא שושנים • ללקוט ששנים לעיינא
ולאיסתכלא באינון מתיבתין דיליה וכו׳ דמסלקין ליה בקדמיתא למתיבתא
דמטטרון ותמון אחר תלמודיה דאית בידיה ואוליף תמון מה דאוליף •
לבתר סלקון ליה למתיבתא עלאה דק״בה ויסניה למתיבתא דיליה ותמון
אישתעשע בהו באינון דיליה ברזין עלאין ושעמי דאורייתא דהוי סתימין
בהאי עלמא ע״כ ומ״ש • ואפשר דז״ש הנביא ישעיה וכל בניך למודי ה׳ ורב
שלום בניך • ר״ל דלע״ל לא יהיה רק מתיבתא דהק״בה דלית תמון פירכא
קושיה ולא ילמדו כלום במתיבתא דדקיע של מטטרון אלא כולם ילמדו מן
הק״בה וכל בניך למודי ה׳ דייקא ויהיה רב שלום בניך וכמ״ש יהי שלום
בחילך וכנ״ל • ומשילא מבואר מדרש רבה זה הסדר • וז״ל ויקחו אליך ונומ׳ •
לך אני מגלה טעם פרה ולאחרים חוקה • דאמר רב הונא כי אקח מועד
אני משרים אשפט • וכתיב והיה ביום לא יהיה אור יקרות וקפאון קפאון
כתיב • דברים שמכוסים בעו״הז מכם עתידים להיות צופים לעו״הב כהדין
סמיא דצעי דכתיב והלכו עורים בדרך לא ידעו ע״כ וכבר כתבנו דמ״ש
דאמר רב הונא כי אקח מועד ונומר מה דלכאורה אין לו שחר בכאן אבל
ניכרים דברי יושר ואמת דכונתו למדרש שוחר טוב על זה הפסוק נוסף וז״ל
מה כי אקח מועד ונומר אמר רב הונא כשיבא אותו הפעם למועד מועדים
באותה שעה אני משרים אשפט וכו׳ ע״ש ושפיר מביא בכאן רב הונא נוסף
ראייה מזה למה שאמר׳ לאחרים חוקה מפסוק כי אקח מועד ונומר דכן
משמע מפסוק זה דדוקא למועד מועדי דהיינו לימות המשיח עתידי להיות
צופים כהדין סמיא וכדמסיק אח״ה אבל בעו״הז המה סתומי וחוקה ולעלי
שכבר נתבאר מאמר הזהר הנ״ל שלע״ל ילמדו כולם מן הק״בה ולא יהיה
אז שום פירכא וקושיא לכך אמר כי אקח מועד אני משרים אשפט • משרים
דייקא דאפילו המחרות יהיו דומים כמישר ; ולעי שמשה רבינו וכה שלמד
בעו״הז מן הק״בה ממתיבתא דהק״בה לכך א״ל לך אני מגלה טעם פרה אני
דייקא דאחרים שלומדים במתיבתא דדקיע הוא להם לחוקה אבל לך אני
בעצמי מגלה טעם פרה מה שנאמר במתיבתא דלעילא • וזהו הקדמה אחת
הנריך לן לזה המאמר • שנית נריך שתדע שפרשת פרה היא חוקה של כל
תורה שבע״פ וכדאיתא בזוהר ובדבינו בחיי ז״ל שהיא נחנבה מתורה שבע״פ
ועיין סדר ראשון וזהו ואת חוקת התורה ונומר ר״ל פרשה זו חוק של כל
התורה כולה • ובזה מבואר מאמר הנ״ל בשעה שעלה משה למרום וכו׳ ר״ל
בשעה שעלה לקבל תורה שבע״פ דהיינו באותן מ׳ יום שפירש לו הק״בה
התורה בע״פ • והשלוחו הק״בה למרום רוצה לומר למתיבתא עלאה • עד
ששמע קולו של הק״בה רוצה לומר שמעה מה שיצא מפי הק״בה יתברך נוסף
במתיבתא עלאה ושמע שנתעסק אז בפרשת פרה והיינו מפני שבא לגלות
למשה סתרי תורה שבע״פ מה שהוא עפ״י פסק ההלכה מה שאין נו ספק
ומקלוקות כלל • ולכך כשאמר אז הלכה בשם רבי אלעזר תמה משה ואמר
עליונים ותחתונים ברשותך דמ״ש עליונים ותחתונים אפשר אמר כן על שני
הישיבות לפי מה שנתבאר שלאחר שלומדים חידושים בישיבה של משה בפלפול
וקושיות אז הם הולכים לישיבה של מעלה לשמוע שם פיסקא ההלכה בלי
מקלוקות כלל וכאן ששמע קולו של הק״בה שאמר מישיבה של מעלה הלכה
בשם ר׳ אלעזר שחולק על חכמים ואשב משה דמסתמא ההלכה כחכמים ומה
שאונים דברי ר׳ אלעזר אבל חכמים אינו אלא בדרך פילפול בעלמא וזה לא
יתכן רק בישיבה של מטה דיש שם פירכא ופלפולא • לכך אמר רב״ש
עליונים ותחתונים ברשותך ר״ל עכשיו דמתיבתא תתאה ומתיבתא עלאה
ביחד ושומעים מפיך הלכה פסוקה מה שהיו מכוונים אליבא ההלכה [illegible]
צריך להיות מכוון לדברי חכמים והאיך אתה אומר הלכה בשם ב״ו ר״ל מה
שב״ו בזה מסברתו והוא כנגד ההלכה • ולזה השיב לו עתיד צדיק אחד
לעמוד בע״ולמי ור״ל לעזר שמו ולומר פרה בת שתים וכו׳ בעולמי • [illegible]

[illegible]

שלהדיא נהי מוכח מכלה כר"ל דכן
את קול יעקב כתנור ניח אכולי
מה לכם לגזל ר"ל שהלכה כמותו ובכל מקום • הרי לדידיה דאמר לקמי' שנה"ד
על מטה פוסקים הלכה כאבמים לגזל למעלה פוסקים בכל מקום שהלכה
כר"ל • ולכך לאמר עתיד נדיק לאמר לעתיד נשולמי כלומר נתתיני דלי
דהיינו ניסיבה של מעלה ונומר פרה את שתים כי לקילו לאחר מיעלה
מעתיקת ודקים דהיינו מיסיבה של מעלה ליסיבה מעלה דילי לאחר שם
לומרים הלכה פסוקה דוקא לקמיה דאמרי שמים שהלכה כן דפרה את
שתים כי נם לאני מבריא שם דברי הלכה מסיני שהרי הלכה כמותו בכל מקום
וכלמור :

ועל פי הדברים האלה לעשר להבין מדרש תמוה הוא בילקוט שמות
נשא לאנכיר ו"ל • ואתכי לאיה עם פיך והוריתיך לאשר
תדבר • שם נאמר • לאיה עם פיך • לשה נאמר הוריתיך • ואם נאמר
הוריתיך לשה נאמר לאיה עם פיך • אלא לאיה עם פיך זו בקונקי פה ומעבה
לשון • הוריתיך זו נגוי שכאשה שנילה לו הקב"ה לשעשה כל נגוי תורה שכאשה
ומדע ונגוי חייס • וברלוהו שה שעתיד לבוא לעולם הבא • וכיון שרואה
נפרנוד של הקב"ה • כיצות של סופרי' ושל סנהדרין שהיו יושבים בליבסת
בנויה והורסים התורה כמ"ש פנים וברלוהו רבי עקיבא שהיה דורש כתרי
אתיין לאמר לין לי אלא בשליחות האקום שנאמר שלח לך ויד אשלח
משה הקב"ה שיגרו לשר של שכאה ושכסו לשעה והוליכו לאקום לאחר וברלוה
לו בפרנוד של הקב"ה ריבונות של סנהדרין מיושנים והורסים ואומרי'
הלכה לשעה שמיני מיד בקדרה דשתו של משה ע"ב וכבר כתבנו על זה בלר
רחמנן ס"ם • לכן עפ"י דרכינו זה רואי לשוש לב תקלה שה שנין שני
הפרנוניס כללו שברלוהו שנפרנוד לאד דורשי' התורה כמ"ש בכני' ובפרנוד
שני אומרי' הלכה לשעה שמיני ולשה בקדרה דשתו לו בשתשו הלכה לשעה
שמיני ושתקלה שה רואה עד שלא שנטיל כן מיחין על שליחת הקב"ה
ועוד שה שעשיר לשעה שר של שכאה ושכסו והוליכו לפרנוד לאד הוא נדיך
בענה ונדרך בלל דברים הלה נדריכים ביאור • הלל אומר הוא מלוין עפ"י
מאמר הזוהר הסובר דיש לשעלה שני יסיבות יסיבה של משה דשם נותנים
ונוטנים בהלכה בשילמולא קריפתא קושיות ותירוצים • הלל ליסיבה של
מעלה' לין שם רק הלכה לשעה שמיני דהיינו הלכה פסוקה • ולאחר שנתנו
ונתנו בשתיקתא דרקיע דהיינו ליסיבה של משה הולכים ליסיבה של הקב"ה
דהוא יסיבה עלאה ושם בשעה תורה בפוקה ע"י שר יופיאל רב ממונה וכו'
ונוכוכר לעיל • וכבר נתבאר בשדר רחמנן שם כוונת האר"י ז"ל על מ"ש
דברים שלא נשלמה לשעה נתגלו לר"ש והיינו לומר שר"ש היה יודע שפי
ממשה לדרום התורה נקוניה ופניה על שה שם נרמוים הלל משה ידע הכל
בע"ם ופירן לעיל בשדר שלח לך בניאור מדרש נששה שלמה משה לשרוש מעלת
להק"ה שהיה קושר קשרי לשתיות וכו' • וז"ש כאן שמשלה רואה בפרנוד
של הקב"ה כיצות של סנהדרין יושבים ודורשים התורה כמ"ש פנים
ורואה נתוכן את ר"ש שהיה דורש כתרי לותיות וכו' ואחר כך שיבשמו שר
בשכאה והניחו למקום לאחר שמוחרים הלכה לששה מיסיני וכו' הוא הדבר
לאחר דנרמז שיה לשמלה שני פרנודין דהיינו שני יסיבות ושתשלה נכנס משה
ליסיבה של משה לאחר כי נושלים ונוטלים בשילמולא בקדרה קושיות ותירוצים שם"ם
שני ורואה נתוכן את ר"ש שמתוך קריפתא ובילמולא היה דורש כתרי לותיות
לרמז על כל תורה שלמד משה בסיני וכשרואה משה שהוא נדיך בילמולא נתרבי' שנתנלו לר"ש לא נתנלו למשה דהיינו לשנין כתרי לותיות
שהיה לר"ש יתרון עליו וכ"ל ומשה שנשלמה מחנו נוסי מהלכה משה
לכך לאמר שלא נא ניך תשלח שוה יוכל ללמוד את ישראל שפי שמני שוקי לשלים
ותורתיו עד שסניר לו שר החכמה דהיינו לדעתי יופיאל שר רב ממונה הנוכר
לאחר הוא שותם הלכה כבי שה שמסקינן ליסיבה של הקב"ה עלאה והסיבה
פיסקא הלכה של כל התורה כולה שה שר"ש דרשה על ידי פילפול והסיבה
מתוך כתרי לותיות ולותן הלכה נשמרת למשה בדרך פסיקה לו נתקדרה
דעתו • ז"ש שה משה הקב"ה שיגרו לשר של שכאה והליכו לשקום לאחר וכו'
והיינו לשתיקת עלאה לאחר שם ניח ניד"ל וקושיו' והרלוהו נשם רינונו
בסנהדרין שאומרים הלכה למשה מסיני דהיינו שה שלאחר שלותן סנהדרין
היו נושלים ונוטנים ביסיבה תשלה היו הולכים לשתיקתא עלאה ובירורו שם
הלכה פסוק' כמו שנשמרה למשה מסיני לו נתקדרה דעתו לו ידע שלא
שכרו דבר מכל שה שדרש ר"ש נכתרי לותיות רק שם ע"י פילפול
וכלן בלי פירכא וקושיון כלל וכלאור ולדרכנא הרלוה לו שם כל תעלומה וכל
סעמי תורה שנכלל בפרשת פרה שהיא כלל תורה שנש"ם וכמו שנ"ל לך לחי
מעלה טעם פרה וכו' ובדרכו לעיל דר"ל דלאחרים לא יתנלו טעמיה כי שם
לשתיר דהיינו לשת מוסר עדנים דכי לקח מוסר לו משנים לשמים •
ולאו עוריס נדרך לא ידעו לכל משה נשכרו כל טעמי התורה בשו"ה
דשתיקתא דלעילא • והוא שנאמר שה שאמר נשדרש שנכנס נשער
לבריו והורתיך זה נבוי שכאה שנילה משה כל נבוי תורה והרלוהו שה
ששתיר להיות לעולם בנא • והוא שנאמר מלך לדר כיצו דר"ל דלותן סדנרי

ברוך אתה ה׳ אלהינו מלך העולם אשר קדשנו במצותיו וציונו על נטילת ידים ברוך אתה ה׳ אלהינו מלך העולם אשר קדשנו במצותיו וציונו על נטילת ידים ברוך אתה ה׳ אלהינו מלך העולם אשר קדשנו במצותיו וציונו על נטילת ידים

ואומר ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד ואומר ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד ואומר ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד

ואומר ואהבת את ה׳ אלהיך בכל לבבך ובכל נפשך ובכל מאדך והיו הדברים האלה אשר אנכי מצוך היום על לבבך ושננתם לבניך ודברת בם בשבתך בביתך ובלכתך בדרך ובשכבך ובקומך וקשרתם לאות על ידך והיו לטוטפות בין עיניך וכתבתם על מזזות ביתך ובשעריך למען ירבו ימיכם וימי בניכם על האדמה אשר נשבע ה׳ לאבותיכם לתת להם כימי השמים על הארץ והיה אם שמוע תשמעו אל מצותי אשר אנכי מצוה אתכם היום לאהבה את ה׳ אלהיכם ולעבדו בכל לבבכם ובכל נפשכם ונתתי מטר ארצכם בעתו יורה ומלקוש ואספת דגנך ותירשך ויצהרך ונתתי עשב בשדך לבהמתך ואכלת ושבעת השמרו לכם פן יפתה לבבכם וסרתם ועבדתם אלהים אחרים והשתחויתם להם וחרה אף ה׳ בכם ועצר את השמים ולא יהיה מטר והאדמה לא תתן את יבולה ואבדתם מהרה מעל הארץ הטובה אשר ה׳ נתן לכם ושמתם את דברי אלה על לבבכם ועל נפשכם וקשרתם אותם לאות על ידכם והיו לטוטפות בין עיניכם ולמדתם אתם את בניכם לדבר בם בשבתך בביתך ובלכתך בדרך ובשכבך ובקומך וכתבתם על מזזות ביתך ובשעריך למען ירבו ימיכם וימי בניכם על האדמה אשר נשבע ה׳ לאבותיכם לתת להם כימי השמים על הארץ

ואומר והיה אם שמע תשמעו אל מצותי אשר אנכי מצוה אתכם היום לאהבה את ה׳ אלהיכם ולעבדו בכל לבבכם ובכל נפשכם ונתתי מטר ארצכם בעתו יורה ומלקוש ואספת דגנך ותירשך ויצהרך ונתתי עשב בשדך לבהמתך ואכלת ושבעת השמרו לכם פן יפתה לבבכם וסרתם ועבדתם אלהים אחרים והשתחויתם להם וחרה אף ה׳ בכם ועצר את השמים ולא יהיה מטר והאדמה לא תתן את יבולה ואבדתם מהרה מעל הארץ הטובה אשר ה׳ נתן לכם ושמתם את דברי אלה על לבבכם ועל נפשכם וקשרתם אותם לאות על ידכם והיו לטוטפות בין עיניכם ולמדתם אתם את בניכם לדבר בם בשבתך בביתך ובלכתך בדרך ובשכבך ובקומך וכתבתם על מזזות ביתך ובשעריך למען ירבו ימיכם וימי בניכם על האדמה אשר נשבע ה׳ לאבותיכם לתת להם כימי השמים על הארץ

ויאמר ה׳ אל משה דבר אל בני ישראל ואמרת אליהם ועשו להם ציצית על כנפי בגדיהם לדורותם ונתנו על ציצית הכנף פתיל תכלת והיה לכם לציצית וראיתם אותו וזכרתם את כל מצות ה׳ ועשיתם אותם ולא תתורו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם אשר אתם זונים אחריהם למען תזכרו ועשיתם את כל מצותי והייתם קדשים לאלהיכם אני ה׳ אלהיכם אשר הוצאתי אתכם מארץ מצרים להיות לכם לאלהים אני ה׳ אלהיכם אמת

ויציב ואמונה וכל נכון וקים וישר ונאמן ואהוב וחביב ונחמד ונעים ונורא ואדיר ומתוקן ומקובל וטוב ויפה הדבר הזה עלינו לעולם ועד אמת אלהי עולם מלכנו צור יעקב מגן ישעינו לדור ודור הוא קים ושמו קים וכסאו נכון וממלכתו ואמונתו לעד קימת ודבריו חיים וקימים ונאמנים ונחמדים עלינו לעד ולנצח נצחים עשה נעשה לנו ה׳ אלהינו ואלהי אבותינו על הנסים ועל הנפלאות ועל הישועות ועל הנחמות ועל הגבורות ועל הפרקן ועל הרחמים ועל החסדים ועל הנקמות ועל הכפרות ועל הסליחות ועל המחילות ועל הגאולות ועל הפדיונות ועל הצדקות ועל הרחמים ועל החסדים ועל הנקמות ועל הכפרות ועל הסליחות ועל המחילות ועל הגאולות ועל הפדיונות ועל הצדקות ועל הרחמים ועל החסדים ועל הנקמות ועל הכפרות ועל הסליחות ועל המחילות ועל הגאולות ועל הפדיונות ועל הצדקות

שבחות ותהלות לאל עליון ברוך הוא וברוך שמו משה ובני ישראל לך ענו שירה בשמחה רבה ואמרו כולם לאמר מי כמכה באלים ה׳ מי כמכה נאדר בקדש נורא תהלות עשה פלא משה ובני ישראל לך ענו שירה בשמחה רבה ואמרו כולם לאמר מי כמכה באלים ה׳ מי כמכה נאדר בקדש נורא תהלות עשה פלא משה ובני ישראל לך ענו שירה בשמחה רבה ואמרו כולם לאמר מי כמכה באלים ה׳ מי כמכה נאדר בקדש נורא תהלות עשה פלא

שירת הים שירה חדשה שבחו גאולים לשם קדשך על שפת הים יחד כלם הודו והמליכו ואמרו ה׳ ימלך לעולם ועד ואומר כי פדה ה׳ את יעקב וגאלו מיד חזק ממנו ואומר ברוך אתה ה׳ גאל ישראל

אשרי איש אשר לא הלך בעצת רשעים ובדרך חטאים לא עמד ובמושב לצים לא ישב ואומר ויהי נועם ה׳ אלהינו עלינו ומעשה ידינו כוננה עלינו ומעשה ידינו כוננהו ואומר יושב בסתר עליון בצל שדי יתלונן ואומר ויאמר אם שמוע תשמע לקול ה׳ אלהיך והישר בעיניו תעשה והאזנת למצותיו ושמרת כל חקיו כל המחלה אשר שם במצרים לא אשים עליך כי אני ה׳ רופאך ואומר ה׳ צבאות עמנו משגב לנו אלהי יעקב סלה ה׳ צבאות אשרי אדם עשה לבטחו ה׳ צבאות ואומר ה׳ הושיעה המלך יעננו ביום קראנו ואומר ליהודים היתה אורה ושמחה וששון ויקר כן תהיה לנו ואומר כוס ישועות אשא ובשם ה׳ אקרא ואומר נר לרגלי דברך ואור לנתיבתי ואומר ה׳ עוז לעמו יתן ה׳ יברך את עמו בשלום ואומר ה׳ צבאות עמנו משגב לנו אלהי יעקב סלה ה׳ צבאות אשרי אדם עשה לבטחו ה׳ צבאות ואומר ה׳ הושיעה המלך יעננו ביום קראנו ואומר ליהודים היתה אורה ושמחה וששון ויקר כן תהיה לנו ואומר כוס ישועות אשא ובשם ה׳ אקרא ואומר נר לרגלי דברך ואור לנתיבתי ואומר ה׳ עוז לעמו יתן ה׳ יברך את עמו בשלום

ואומר ואהבת את ה׳ אלהיך בכל לבבך ובכל נפשך ובכל מאדך והיו הדברים האלה אשר אנכי מצוך היום על לבבך ושננתם לבניך ודברת בם בשבתך בביתך ובלכתך בדרך ובשכבך ובקומך וקשרתם לאות על ידך והיו לטוטפות בין עיניך וכתבתם על מזזות ביתך ובשעריך למען ירבו ימיכם וימי בניכם על האדמה אשר נשבע ה׳ לאבותיכם לתת להם כימי השמים על הארץ והיה אם שמוע תשמעו אל מצותי אשר אנכי מצוה אתכם היום לאהבה את ה׳ אלהיכם ולעבדו בכל לבבכם ובכל נפשכם ונתתי מטר ארצכם בעתו יורה ומלקוש ואספת דגנך ותירשך ויצהרך ונתתי עשב בשדך לבהמתך ואכלת ושבעת השמרו לכם פן יפתה לבבכם וסרתם ועבדתם אלהים אחרים והשתחויתם להם וחרה אף ה׳ בכם ועצר את השמים ולא יהיה מטר והאדמה לא תתן את יבולה ואבדתם מהרה מעל הארץ הטובה אשר ה׳ נתן לכם ושמתם את דברי אלה על לבבכם ועל נפשכם וקשרתם אותם לאות על ידכם והיו לטוטפות בין עיניכם ולמדתם אתם את בניכם לדבר בם בשבתך בביתך ובלכתך בדרך ובשכבך ובקומך וכתבתם על מזזות ביתך ובשעריך למען ירבו ימיכם וימי בניכם על האדמה אשר נשבע ה׳ לאבותיכם לתת להם כימי השמים על הארץ

ואומר ויאמר ה׳ אל משה דבר אל בני ישראל ואמרת אליהם ועשו להם ציצית על כנפי בגדיהם לדורותם ונתנו על ציצית הכנף פתיל תכלת והיה לכם לציצית וראיתם אותו וזכרתם את כל מצות ה׳ ועשיתם אותם ולא תתורו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם אשר אתם זונים אחריהם למען תזכרו ועשיתם את כל מצותי והייתם קדשים לאלהיכם אני ה׳ אלהיכם אשר הוצאתי אתכם מארץ מצרים להיות לכם לאלהים אני ה׳ אלהיכם אמת

ויציב ואמונה וכל נכון וקים וישר ונאמן ואהוב וחביב ונחמד ונעים ונורא ואדיר ומתוקן ומקובל וטוב ויפה הדבר הזה עלינו לעולם ועד אמת אלהי עולם מלכנו צור יעקב מגן ישעינו לדור ודור הוא קים ושמו קים וכסאו נכון וממלכתו ואמונתו לעד קימת ודבריו חיים וקימים ונאמנים ונחמדים עלינו לעד ולנצח נצחים עשה נעשה לנו ה׳ אלהינו ואלהי אבותינו על הנסים ועל הנפלאות ועל הישועות ועל הנחמות ועל הגבורות ועל הפרקן ועל הרחמים ועל החסדים ועל הנקמות ועל הכפרות ועל הסליחות ועל המחילות ועל הגאולות ועל הפדיונות ועל הצדקות ועל הרחמים ועל החסדים ועל הנקמות ועל הכפרות ועל הסליחות ועל המחילות ועל הגאולות ועל הפדיונות ועל הצדקות

שבחות ותהלות לאל עליון ברוך הוא וברוך שמו משה ובני ישראל לך ענו שירה בשמחה רבה ואמרו כולם לאמר מי כמכה באלים ה׳ מי כמכה נאדר בקדש נורא תהלות עשה פלא משה ובני ישראל לך ענו שירה בשמחה רבה ואמרו כולם לאמר מי כמכה באלים ה׳ מי כמכה נאדר בקדש נורא תהלות עשה פלא משה ובני ישראל לך ענו שירה בשמחה רבה ואמרו כולם לאמר מי כמכה באלים ה׳ מי כמכה נאדר בקדש נורא תהלות עשה פלא

שירת הים שירה חדשה שבחו גאולים לשם קדשך על שפת הים יחד כלם הודו והמליכו ואמרו ה׳ ימלך לעולם ועד ואומר כי פדה ה׳ את יעקב וגאלו מיד חזק ממנו ואומר ברוך אתה ה׳ גאל ישראל

אשרי איש אשר לא הלך בעצת רשעים ובדרך חטאים לא עמד ובמושב לצים לא ישב ואומר ויהי נועם ה׳ אלהינו עלינו ומעשה ידינו כוננה עלינו ומעשה ידינו כוננהו ואומר יושב בסתר עליון בצל שדי יתלונן ואומר ויאמר אם שמוע תשמע לקול ה׳ אלהיך והישר בעיניו תעשה והאזנת למצותיו ושמרת כל חקיו כל המחלה אשר שם במצרים לא אשים עליך כי אני ה׳ רופאך ואומר ה׳ צבאות עמנו משגב לנו אלהי יעקב סלה ה׳ צבאות אשרי אדם עשה לבטחו ה׳ צבאות ואומר ה׳ הושיעה המלך יעננו ביום קראנו ואומר ליהודים היתה אורה ושמחה וששון ויקר כן תהיה לנו ואומר כוס ישועות אשא ובשם ה׳ אקרא ואומר נר לרגלי דברך ואור לנתיבתי ואומר ה׳ עוז לעמו יתן ה׳ יברך את עמו בשלום

ויש דור המדבר קורא לעתים נסע משה ואליהם הוא אומר ויסע משה נקדם
ר"ל שנתכנו נקדם ונלך בלבו משה אלה ולכך נכיהם מרן שנתע משה ואהרן
מכח שהיו אין קנאיהם נאמר לא ידעו עדיין שנטל הספר וכנורים היו
מיומנו כאותה שנה טרם שיבוא לייסוד גבול הסייף לארץ ישראל. ולפע"ד
מיושב עם זה שאמר משה מרן הכתוב ויסע ישראל מארץ המאורי ונומר ויבנו
ויעלו דרך הבטן ויבא. עוד נומר ואיתיה בתחלת עקום עם ר"ל מלאומות
כיוון שבו נאלוק ובו' ומלאומות עוד היה לאחר משה ויבנו ונו' וכתיב
זפניות נבקר והלכת ונומר ס"ת-משה מלי מלמדינו דוב. לגל מספר לומר
לדורות לותה הסוד היה כוס מהרהרים היו נדיכים לפחות נקדם דוקא כל
לותו הזמן דהיינו נמדבר. כין נכתתין מר שיתתו לגל שם שנשארו עדיין מן דור
המדבר לגל מנד לותה הנדה שלימה יכולים היו לבא ויה למלאומות כיוון
ועוג. ור"ל וירב העם עם משה ונומר דוקא לומר שלותן המיעוט שנשארו
עדיין מן דור המדבר שהקדימו נסע העם כשהרגישו שנשארו
להתעצב בל העדה שם עד שיתעו שם ושמו עריכה עם משה ויאמרו לאחר
ולו נותנו נגוע לפניו ה' ומה בקלת את קבל ה' לל המדבר כוה
לומר שם שהקדימו ונומר ר"ל רואים הנו שנשתלשלו כדי שנשות לשאנו במדבר
כוה קוה מניח עמנו נם כל קבל ה' היינו העדה שלימה כל"ל שלא יכנסו
ליעוד עד שנשות לשאנו שם לגל בלולי שכבר נוספו בנות לפניו דפיינו עם
אחר דור המדבר שנתו כבר מכח לותה הגזיר ולו לבל הכפות לא היה נדיך
לכנוף ולעשות לת קבל ה' לפניהם לל המדבר הוה מדבר אין בפניהם כי
ולמה הכניסתם לת קבל ה' לל המדבר הוה כדי למות שם לאנחנו ובניהם
משמע הנזירה כל"ל דלי לאו בשבילהו היו יכולי לכנס ויה לארץ ולכאור.
ויפתר כך היו מדברים נם אם שנוגע לל עצמם ולמה הפלתנו ונומר
לגנס לאחר משה שמר נאמר ויהו שנטלה הנזרה לו בלבו כולם מקדם
לשלאות סיוון כי ראו שנטלה הספר ארמייה שמשלו לו י"ט ולכאור.
ומספר דעם כל ולת כל ואין שלת נפלם הסכה לא היתה המשיחה במלוכה
ומשמו שמע עדיין יהושע קולם ראם קודם תפרי שהוא סוף הלרעים כי
שמע עדיין לא בטלה הנזירה ומשם' שמר ככר תשמה כאה ולא מתו מה
לכך דשמה הזמן לגזר נשפכה עד שלמת משה ועדיין ירחו לנשמה שלא
יכנסו לארץ המאורי ומרו מהן משה לקדם לגל לאחר תפרי לו ויסע ישראל בערבי
המאורי וגנו' ולו ויבנו ויעלו ונו' פיינו בפודם תפרי וכ"ל ויתקלר עוד משה
נספר שלאחר זו:

ועדיין לא הוגף לנו נכל זה על מה שכתב לאהרן ולא מניין שמשה
כלום. ולפי לאו דמיבעיא ליה לשמע שלמת משה ולאהרן לפי שקרובי
דניני מתוך שיעמע דליכא כשכלייך לאחרו ויקבלו משה ולאהרן לת הקבל
ונומר הרי משמע דנס לאהרן נכתב עם משה בספר זה. ולאחר כך לאחר
ויפתר לנס שמשו כל המאורי דמשמע דלאחר משה קוה שניהר כן. נס
לא פירש מי קוה מכניסם שניהר כן משה לו לאהרן ולדרכה משה שלאחר שלמת
ויפתר לנס ונו' שמש ונפ"ל ויאמר משה לת מטהו ונו' דקוכיר שם משה
לאחר זה ולא קוכירו דלמוכה לגלת שלמת משה לאחר כשם ויפתר לנס לאחר כך וירם
משה ונו' ויפיכה מכתנרם דפי' לגל ויפתר משה לנס שמשו ונו' וירם לת מטהו
ונו' והוי ניעל טפי דמשמוכיר כבר שמו סוף לגל קוכרך לפרוש שמו ופ"ל לגלת
לאחר כשם וירם לת מטהו דמכתנרת הוי קלי שלאחר משה שהוכיר לפיל נסמוך
ועל כן ירחה דעל לאהרן הכוכר לפיל קלי ויפתר לנס שמשו כל המורים. ואין
הכלע נוניה לנס עיה ויאחר כך לאחר נגד משה וירם משה מטהו ויך ונו' דלפ"ז
על שניכם היה לו לנס"כ שניכם'. על לאהרן נפניל שמשו כל המורים ועל
משה נפניל שהכה לת הכלע ולגלת על ידי דיבור ומחילת שניכם חטא נשין
לאמנה כי לאהרן שלאחר המן הכלע הוה נוניע לכם עיה משה שניה הנגר
דקוק כעיניו שיוכלו להוניע עיה ממנו ולגלת לאחרן. וכן משה רבינו לגיות
הנגר דקוק שיוניע על ידי דיבור הכתו כשתים כלאחר הלוקי שילגו עיה ע"י
הכפה ושתים לאחר יען לגלת האמנתם ונו' על שניכם. כך היה לפשר
לומר נשניכם קוטיות ז' ולא שניתי לנלות על מה שקפרוה כשתו לפי שלין כי
בתנתי לת לפשיר פלוגה שלגלת יעלה על לב לחשה שהיה לאהרן נשכה בגלת משה
ושלגלת יבא עול בשיק ה':

וראיתי בדברי קנת מדרשתוניה ר"ל ד"ה וקח לת המטה שלפני ה'
פיינו של משה לאהרן שהיה שלפני ה' לפפר מפלוקות קרח.
לגל משה משה לגלת מניין שהיה לפני ה'. ועל כן לאחר משתו כל המורים
ונומר דכן על לותו המטה נאחר והיה לאות לבני מרי ונומר ועל כן ניקח
לקח זה המטה מלפני ה' ונומר כך מנלתי ולפפר לפ"ז משה משה נס"ם
וישם לת ידו ויך לת הכלע נמטהו. ר"ל שלגלת נמטה לאהרן שלקח
מלפני ה' שלגלת נמטהו וכעניין זה כתבתי לעיל משם הזוהר שכתן משה
לשלים לאחר משה שוה היה מעין שעיה. שוה משה ויהי ע"ם. ולגל
עמ"י דרכינו לאחר דמשה לגלת לעשו' הדבר כי לפ"ז מטהו משה שכתב
כישהו והכה בו לת הצור ויצאו מים שיה ולגלת ע"י משה לאהרן שנעשה עכשיו
נוספה בו לת המטה נאחר משה שיה לאות לבני מרי ולפ"ז לגלת לאחר
המלוקות קרח. לגל הק"כ לאחר דקוק נאחר משה שיה

שהיה עלית משה שפורש אהליקת נאחרת נשה נסבר הקודש ונ"ל ויש שין
שהיה בלו משה כאכורש דוה כשם הוא שהקדוש שלגלת יעלה והוא
דאמינן נדוד המלך שכתב שיתין ואחי תקוש לעלות עד שכתב כשם על
חכפת וכו' ופ"ם ונ"כ לוולי ולולי על כן נשעה שכתב משה לת הכלע שלא
תקדוש ושלגלת הרכה מישראל לפיל נשם שמוכ"ם שכתיב כלן יקדש
נורים נמדבר וכתיב כשם ננקבו תקוש ונומר ופ"ם. ולגלו היה כוה
משה של לאהרן לשר שם המשוח' עליו לגלת היה כשם שתקוש לעלות כ"כ ועל כן
קנכו שלגלת יבלו לת השם ונ"ל לין לתקש כשר לעשות על בני קח לת יכוש'
וכאכות' נמדר קוטתק לפיל. לו לפפר דעל כן קנד שיקח משה לאהרן דוקא
לפי שכלין נקבלו על משה ועל לאהרן הרי שפורו לפנות נכנוד לאהרן לכך
לפפר ניוש ליקח לותו משה לפיהם שלגלת יקרש לפם כשו שקרש
לעדת קרח לשר זה משה היה לאות. וזהו לפפר"ם ויקבלו השם על
משה ועל לאהרן. וירב השם עם משה ונומר דפתח נפתרי ופיים נשה
לשון. ועוד שהגלתי לאמור. ועוד שה ולו הרי שתלת הרבי שלין לו שפר.
לגל לפפר פיעור. הפנין כי הם שתפלה עשו מריבה עם פיהם ומשה הפרש
נשם מנד לאהרן ור"ל וכי פכשפם שה נשעה לכם כשניל שפלקת על לאהרן
רלו ודעו שה שתם מוסים שלגלת ירחה לכם שמקרש לפפר קרח לעדת קרח ולת
וירבו השם עם משה ויאחרו לאמר תסוכה לשפה על ולת דשה לתם שלפיה
לנמועדת קרח שלגלת נשוה כשתם ולולי נשעו שמה לפני ה' כי מיתת נשה
קשה יהולכם. ולפיכך פיהם שה"ם לא ליקח משה לאהרן שמא ירבו שפי
נרלותן זה השמה ויש שהפרוי על זה שהלקו שכשיו שיחדם על משה ועל לאהרן
ונלך ר"ל קח לת המטה ואהרן לת משה שלפני ה' ונומר לפיינו
משה לאהרן שלפני ה' ולשתחו:

סדר בלק שני

במדרש

הזוהר זה הסדר. וז"ל ת"ח בשיטתא דחריטו
ישראל אדעה דסיהון כרווא אהעביר בעלכו
דשמיא. אהכנשו גברין ושלטנין על שאר עכיון. ותחטון מלכו דאמראי
האך איהחרב. בההוא שיטתא. כל אינון שלטנין דהוו כמוגים על שבע
עכמים אהכנשו ובעו לאחרוא מלכו לישנה. כיון דחכמו חוקפא
דמשה רבינו אהדרו לאחורא. הה"ד על כן יאמרו המשלים. אינון
שלטונין מכנין עלייהו דאהכנשו והוו אמרין באו השבון מאן הוא
דחריב ליה. הבנה והבונן כדקדמיתא ותהדר מלכו לישנה. כד
חמו גבורתא דמשה ושלחובא דמלכא אמרי. כי אש יצאה מחשבון
להבה מקרית סיחון כיון דכתיב מחשבון אמאי מקרי כיחון דהא קרית
סיחון השבון הוי דכתיב כי השבון עיר סיחון מלך האמורי. אלא
שלהובא דמלכו שמיא נפיק ויאחל וחריב טלא בשיעתא דאינון
אמרי תבנה ותכונן עיר סיחון כתיב ולא אמרו השבון דחשיבו דבנין
כך תבנה דמהובא דאמוראי. כדין אתיבו ואמרו לא יכילנא. מ"ם
דכל אוראין ושבילין אכתמו בתוקפא דרב עלאה דילהון. אינהדר
וניכא ונידבר השבון דתבנה. הא אש יצאה מחשבון. ואי נהדר
ונימא כתם קרית סיחון הא להבה מקרית סיחון דיין דההוא שלהובא
דאשא תכון שרא עלה לית. כאן דיכיל לה לאהרא. לישנה דהא
מכל סיטרין לית לן רשו לכאן ולתלאה אוי לך מואב דהא הוא דהוה
מגן עלך אתבר. וכ"כ כיון דחמו דמגן דלהון אתבר כדין ויגר מואב
מפני העם מאד וכו' ודא וידא בלק את כל לאכנאה עלאה ותתאה
דאפילו שולטניהון דלעילא ואפילו שלשניהן דגוברין דלהתא וכו'
ע"כ ועש"ש:

ובבר כתבנו כדר דלשון דשם וה מתייסד שם שלפפר כיכוש לותן
השריש. לפפר שני פעמים ויסע ישראל בערבי המאורי
שדה קודש כסוף על כן יאמרו המושלים ונומר ונקל לאחר כן והוא עשה
שלפר. ומיושב שם זה שפפר כי לאחר שכתיבנו ישראל בערבי המאורי
קדלו עליהם ערפור בפלכות שפים על זה שכיכוש וכלו המואבי' דפיינו מלי
שכעה לומאת לכוניהן משם נשעבונתן. לגל יפלו שייכים נאותו דין משה
כי שם יפלא משכון ונומר ונטלא לותו ערעור לכך זקור ופפר ויסע ישראל
בערבי המאורי לאחר לותו בשיעור לפורו' שישראל יפלו וכאים בדין ומדרכת
השוויק נידיהם שפי כי על כרחם הוסרו להודות לשם שכתן כשטה ופ"ם.
שלא דנרך ניעור שיה טעמה היה לשם עד שכלו לו לפשיר כשעשה ליושפה
ונשה נתנטלה לומה בשעתה. דן לאחר דכשהקשה פרלמוכה שלמה על
דעתי לומר לפי פשוטו דכתב לאחרו מרי שעשה לומות נשעתה דליכא לאחר משם

שכבשתם ארץ הכנעני עד שרעו הפלוגתא דשמיל נפקית וכו' ר"ל רעו
דברק נה הוה נתנה להם ברצונו נתנה להם וברצונו נטלה מהם ונתנה
לישראל ורחייב דכרי הן בשעתיס נלעזיס שעתה דשלכתא דשמיל נפקית
ושריב כולה לנך זוכו • לכן כך מעיינית בתוכן כעניין כמה שתניא
לאותו הלא יהלה והקריב כולה על שלמיו תנגה ותכונן עיר ציון ולא
כוכירו את שכונן כשוכנם שכשיגיל זה יש להם זכות נדין להחזיר העטרה
לישנה ומכא כן הלא יהלה משכונן שוב רצו להוכירו כשם ציון ולא שנם
נוה לין להם זכות דלכבה מקריה ציון דשתא שכשלו ונתנו מהיכן יכו
נדין להקריבה לם מפי שכונן לם עכר שכונן ציון וככל כך יגלו ביניס • ועל
כן כדבר צריך ליזור כי כעניין הוה כתוס שלה ומשלל שכנה לנחרי
ועוד קשה מה שאמר שרעו תוקפא דשמה ושלחוכא דשלכו • שרעי לשי
עין עור לגלה דהני כיהנדה ועוד לקרא דלם קורו מכא תוקפא דשמה •
אכ"ם ציון להם לשון בנוסח כניס ע"י שלחוכא דשלכו שמיל • ועוד קשה מה
ביתה שנרתן מתחלה לכעזים שם משכון ותחרו תנגה ותכונן עיר ציון
ומשנינו שנשיגל כן תשוור לאמורי וכו' למה יהיה להם זכות נה שפי תכל
ביחון ולא על ידי משכון שהם ותחרכת הרי משכון מיהרים נשביון דלוני כן
לא היה לישראל יכולת לכבשה שפני דיזור לל תנר לת מואב ונומר וכא' שרעל
עמון ומואב מיהרו נשביון וכאן משהם שהכא ציון כאו לוכות נו ושכל כן
לא הוכירו נשם משכון אלא שהיה עיר ציון • ואילולי דמשתניגל כי תי
לומר דכל לותה השרעה שנתעוררו שמואלים לייניגו שלטונים שמניס
עלייהו לא כאו אלא כשביל ציון דוקא • ואנא מתייהב לן נמה שקולים
ציון ושוה נגד כל שלבי כנען • נס למה נתירת משה מן שוה שפי יתר
מיתר הרפתים ושנקיש שניו שם • דלאו משני שהיה כאן נדול מנד שנמן
דק נתירת מן שר שלשם • ושוה זלזלת נמדרש הוכח נספר דניגו כתיי ז"ל
דס מן ושוה שני משמיגל היו שניו משני אלהים • ושמואל לא לשתעו
על מה שמיך לכניסתה לתיכה • וציון שולד נתיכה • ולכך שימה שם
נתיכה כדי לכבות על לשתעו ס"כ • וכוה כתיישב לפרש הכ"ל שפי שלמר דכותיגו
ז"ל שלמרו הם מן ושוה לשים היו • ולולי לא נמלט נשכול דק עוה שמלט
משכול • שלל לפי מדרש זה ניתא שכולד ציון נתיכה וע"ש הרי לשיון
ושוה כולנו מן שלחך שמואל • שהוה עולה עדיין נתשובה נין שנים ולרץ
כדלתיגו נמדרש לנכיר הוא שתקק ניללוק סוף פדר נח ע"פ ונם שלר כך
שלר יכולו שני משמיגל לנות נלשם ושיין שם הטיב • ולשלר דשל כן
נתעוררו לשלשה שרי משלה שפ עכשיו לשנות דין של ציון כי לשנר
שמואל שנלחך שעשכל שהשתורת היה למשלה ולכך הזכירו שם ציון
שיהיו לת העיר לציון כמה שלמר תכונן ותכונן עיר ציון ולא של
שם משכון שתם • כי משר שניה שנשר ס לישראל וכוח לשלך של כי
שהיתה ממולך הרי שיהיה נציון ולא נאו לה שם שנשנה כן לציון שהיה
כן שמואל • כך היה לשפר לומר נהיתר קושיא ו"ו • לכל קשה היה שמשיך
לנשיך לומר מכל מיטרין ליה לון רשו • מכלן ולשלשה לוי לך מואב דשל
שהוה דהוה מנין שלך לשנר • וכנ"ל מואב כיון דשתה דשנן דילמן
ליתנר כדין ויגר מואב מפני שם וכו' ושקה דשתה נציון ושיים במואב
דשלשך מנניב מכלי לשעיל דשר של מואב שהיה מנין עליהם נשבר וכשל
ולא לא שיפר רק מפלת ציון • לכך כרשה לפ"ש דשנין שלה שיהה
משכון • ושנין השלשה שיהה מקריית ציון • שלל מיניהו שיהה כדי
לשניל שר ציון ולריך לשר מואב • וכוח מוכן שם שלמר כוורה כשין
שלמר כשוכר • שוב לשוכו ורל נלל נשכיתה דילים • לן ניסור ניסור
שלם • נטיל ניסור מכשכם כשבכח וכו' • יש שר שניד שנדל ונטיל שניל
ניזורק כרא ושויל לתעכב ולא לתת כוה מנשער נשפיים שר לשתת ושתת
שר שלוכה לשתת דשם לשתריים ושוקיד נלשים כדין שמכו דשיל מקשים
דישראל עד כלן • לשפ"ש היל שלשה לשתת דכלן היה שלוכה שכוכר
כוורה שכוכר לשיל לשם יהלה משכון לשנה מקריית ציון וכו' והוה דשני
מיני לם היה שם שלר לשנר כת שר של ציון • והשני לשנר כת מואב
ונפ"מ לא היה יכולים לשם לומן שמלכים שנתעוררו עליהם למשלה
נשתתת דקלתרי תנגה ותכונן עיר ציון וכו' כשוכר לשיל דשם שר
ציון הרי לשנה יהלה מציון ולי שנר מואב משכון שהיה עדיין נמואב
הרי לם יהלה משכון • וש שלמר לי נשדר ושיפ שם קריית ציון
רומה לומר כשנה לזכות נשכון שנר שנייפה לציון שלמר היה שם שכשיגו
לציון • הרי לשנה מקריית ציון ולותה השנה השנה שנר ושנייגו שרו של
ציון למשלה ולי נדכר משכון לומר שמנר מואב לין לשם וכות • הרי
לם יהלה משכון שהרי רשם שלשה לשת נם שלר נפור של נלל לשורות
שנשלש נם כשו • ולם כן שכלן והשלה לוי לך מואב דקל כשות שנן
עלך לתנר רומה לומר שנר שלו לישנר ולשמר ושנין כן מואב כיון דשתה
דשנן דילמן לתנר כדין ויגר מואב ונו' דשתה דלותה משנה שלה שנשנר
שר שלשם ושיינו כלשמן •

אמנם לנת של ענין ולייש קנת קושיות נשרשה דע • לפשר

בלק שני

שמם תעכולת בלק כי לא נתכוון רק על כה"ר כי ידע שלא יוכל לקלל את
ישראל כי אי' ענם ת"ל נשוות מתבגן שניתן לפם ארץ' שמתי לחל רב לנכות
פשם תומן שניתנפסו עליכם כדי שלא יעטרכו לכנום שאר מקוות כי יפסיק
להם נשלא ' פשמים וכו"ל וזה לפשר הכח שם יגיע משמרים כלה כפם את עין
ארץ וכי' רבי עין כאדץ היינו סיחון ועוג שהיו מגיעי עליהו וכו' ולהרביהו
רבונו כוה על כה"ר שיגיע משמרים שלא נשפכמת קה"נ וכם היינו את עין
ארץ היינו ארץ סיחון ועוג כי לולי כם לא היו ישראל נדיכים לארכם ·
וזה לפשר שיעור בפסוק וירא בלק ונומר למשנה רחב בלק לפשר עפה
ישראל לאמורי נשמע של בדבר כי שוב נקם נקמתו כי הוא נלפם בעלך
מואב הרפתון ויקח את לרבו מינו · לבל ויגר מואב מפני כפם כי רב הוא
ר"ל לא כיגיע לך מפע"ר כי רבים כם ונדיכים לכנום משנות של לשרים
ונשוע יכולו גם לנצולו לבל ליפראל לחדבק היו לוחכים משפלה · לנלא מתוך
שוגר מפני כפם תורו ומלפו גם נכני ישראל ו"ם ויגר מואב מפני העם
כי רב הוא ויקיאו מפני בני ישראל שכ"כ היו שוכחים את הע"ר עד שקנו
לפולו בכני ישראל שפשמלה היו לוחכים לותם מטעם כנוכר ·
וזה מיושב ש"ם בלשם בן לשרם יכאבי בלק ונומר לכה חרפה לי יעקב ולכה
ועפתם ישראל ונומר למשנה בלא היטה כוונת בלק לקלל רק את יעקב
ולתגרה בניילך בשלמת את ישראל · וזה מנוחי הנרים נקרא נשם יעקב
כמ"ש ר"ל ע"ם כה תשמר לבל יעקב ועניני אל בני ישראל ע"ם כי מעולם
לא שלה על דעתו לקלל את בני ישראל כלום בקללתו אבל
אמר לבלק לו את העם כי רב הוא וכל"ל ואע"פי שכ"כ יתגרה ויעש את
ישראל שיתפללו עליהם היינו כשביל שה"ר לא ליכפת לו כ"כ כוה כיון שלא
יפגע בעם ולא"ל עם בלעם · מי מנה עפר יעקב ומספר את רובע ישראל
ונו' לנם בלעם בעקב ופיים ביפראל · ועוד נדיך הנבה מ"ם ומספר את
רובע ישראל · לאן לפשר מרמז לדברינו הנ"ל שה"ר שנמנה שנעוסק
על ישראל כדי לאלות נשם תורן לרבעם בלקים שנכבדו מישראל ניפי
הפלגה · ולא"ל מה אמר עפר יעקב היינו שה"ר נשעם יעקב כוכב · וכי תימא
מה תועלת ליפראל בהש לזה לפשר לשר ומספר את רובע ישראל ר"ל שהוא
מתלאים את הקרבפם בלקים שם שנפשר נשם נמנים רובע דייקא שהם
שרבם כגד שאר מישראל · וכ"כ לזה בזוהר רובע ישראל מלשון רביעית

וע"ם :

ונמצילא מכואר מלשר פוהר הלזהר נם על דרך זה נשעתה דאמרינו
ישראל לרבעת לסיחון פרוש נפיק נמלכו דשמיע לתכבשין
נגרגיו שלטנין ובפשון מלכא דאמוראי כלישך לתשרוב וכו' ונעו לאהדור מלכו
ליסבה כיון דשמו עוקפת נשעם לאהדרו וכו' · וכבר כוינו נם מה דאמ' על
ככה ומה שפירש הוא שפירשו בתלמוד ו' שבי מכל תלאות · לאן לנש"ך
כשראל יפראל כוכבים לרץ סיחון ועוג שהוא מעבר זה של ירדן מה שלא
ניתן לנם רק · נשעתים ולריכים יותר מכן לבל נם כוכבים נם לת
שלו לנוכך הערב דב מה שהשלה עשה מתנים לו בי לנשם שהשלה לת הע"ר שלא
נוטל נאלת שאר עתים · לבל כשראים פוקפת דשעה ושלוחת דמלכו ר"ל
שרוח תוקפו וגבורתו של משה שכניכול הוא מכנע למחרים וה"ק כה מסכים
לשעשיו ומנשל רבונו מפני רגון משה לשדרו לאמורי ·
ובזוהר וה שפשר ר"ל ויגר מואב מפני שעם כי רב הוא · דהא כדין
לריכו רב · וכן הוה ועיר דלריכ שכם קטן נתעיר נגויש ·
וישראל שילו הוה רב נלתר עשו לכתיב ביה וכי יעצר נעיר ח"ם נגרן דשמו
ישראל שילה ותתיר לכתיב לת כל לשר עשה ישראל · לשר עשה ישראל מיבעי
ליה · אלא לת כל לאסנלה פילוסי ותתיר · שילה לשלילו משולטיהן דבדבנייך
ושלטנין דלעילא ואפילו משלטניהן דבדבנין ושלטנין דלמתא · ושל דא כי
רב הוא נלתר הרב לכתיב לכתיב כי נכורי ישראל וכו' ע"כ · ויש
לדקדק כוה אלתר מה שלתר הרבה לנלן ביפראל הם נקראים רב נמקום
עשו שהיה רב ונכור ועשו הוא קטן וכו' אלו נקרא ליה הרבה וה ולמה מכני
וה ירא ונרס לו לעשות מה שעשה אלו לכפת ליה לם יעקב הלא הנכור לו
עשו הוא הנכור הלא רב הוא · ועוד דשם שהיה מיגר מואב הוא משכה
משה הרבה לשר עשה ישראל לאמורי ולא משתת שכוח הנכור · ולו משה
דחזהר שפרש פסוק לשר עשה ישראל לאמורי דקלי על ישראל כנוח מה
הרבה לת עשו משעשה עשה ישראל לאמורי וכבריה ר"ל נשפסוק מיד
לאמורי · קשה לשם לן להזהר להתחיל לדבריו ודרשינו נתחלת
פסוקים נשה לשלר לשר עשה ישראל לאמורי ולפרשו לפי דרכו של ישראל
כפה ועשו · לא כן עשה שהניח פסוק דשעון על עשתו ועשה מפסוק כי
רב הוא ומשם דעד כאן הוא כשמעו שהשה בלק שנשמעו ישראל לת סיחון
מלך האמורי · ואנב נדיך לייסב מה שהשיבו לעיל לשה בלק מה
שעשו ישראל לעוג מלך הבשן · ועוד נדיך לייסב מ"ם עשה בלק הקטן הזה
לת כל הניכוסיו ונומר דשמשם שלח ירחו על נפשם על כליש לנשרי כמו
שעשו לאמורי ולא כשיגר רק שמא יעלכו הניכוסיהם לעור · ועוד מדיכין

לפקדים מה שלימע נספרי הלילו ר"ש ור"ל סדר שופטים ת"ל · שכתלה לא
יהיה לו נקרב לחיו ונומר · וכתלה לא יהיה לו זה נפלת שהר · נקרב
לחיו זו נפלת חמשה · זקי"ר · סמעבר הירדן ולילך נקרלת ארץ מואב
פמשה ס ופל סיחון ועוג שני עמים לחמרי וכבשני ונפלת שהר לרכוש קיני
קיני קיניי וקדמוני ע"ם שזה לחדון שפעבר הירדן והלאה לא כמנת פם רק
פמשה עמים הן הפסדר עמים שנתן לישראל · ועוד מינן נע"ם
בפסוק ולסיחון ועוג שני מלכי לחמרי · משמע דנפ עוג נכלל פשהרי
היה ואין כתורה סדר לך לך בפסוק לת הקיני ונומר · ומחילה ליז מקוש
לקוש ח כל"ל מה שהוצרן על לחר ורחץ בלק לחר עשה ישראל לעוג מפוש
דנכלל האמורי נס עוג דבני שנפלקו לשני מלכיות ס"ש לחמר לפת שיהיה
שזה נפח לל הענין דפשהר כחשר רחה בלק שלקפו ים-של לרץ האמורי
כמ"ש לעיל ויפע ישראל נשרי האמורי וירש פת כ"ם עתידים לירש שפשה
עמים מעבר הירדן והלאה היה סובר דוודאי נכלן עתה ים ליעקב
ליעקב דשבני מישקב הוא נוטל שני פלקים ועשו השלים נמנח ים ליעקב
נלנו פשרה עמים פפה חקים ושני פלים ולעשו שלשה שלים · ורוחב נ"כ
שנתן לתן השרה הוא קנזי וקדמוני הלא שניר מלך הבשן נלו לידי פלוקה
ומחילה שיך לו ליעקב מפה שזה השמים דהיינו האמורי שנזה השנר
ומחילה ים לחלק פשהר הפני · ועוד שני פלים הן קיני קנזי וקדמוני ים
נלחלק פשהר הפני קיני וקדמוני הלא שניר מלך הבשן נלו לידי פלוקה
פשהר הפני שנזה השנר הוא כוכרת ומ

בגלגל אמצעי שם שם שם שמש שמים לחוד . ולפעמים לומר דעל זה אמר
בלק בבא עם ילך מעמדים . ובלעם אמר אל מי מהמלכים ועומד דטעמות
בלק בידיעת דמלאך שהם ילכו אלו מהמלכים קודש ומהו כי לית שם רק רב"ו
שבכל . אם כן גם בשלמא ל"ש שהוא בשוב וה שאוב לא ירצו רק במלאכי
השרת בשמים . והוא לפלניהו טעם למה לפי שהרב כל"ל נקראו אלו
אמצעי שהם נאלה שהם והמותר שמעבר וה בירדן נקראו שהם בשלמא שלח
לפי שלהו חשבו מניע ליעקב"ל מנד הדין לעומות שהות השיעבוד . אלא
השתא היה מניעים להם מותרת בדרך מתנגד שהם ובדרך שכר . ולכך אמר
בלק שם שבא עם ילך מעמדים והבה כשם לת עין הארץ . דמלאך שלח
ממעמדי מעמדי מקדם ומהו לת היה לכתוב לת עין הארץ הוא מטעם הפוכר .
אלא בלעם לומר לת מניעיו ממעמדים ר"ל שכבר בשלם כוונו ומחילה לדרך
ליתן לו כל המתנה . ור"ל לעומר וה בשבר . ל"ל לשעור לת שהתבא בשלמא
שבים לאחשבא כשלעם רשיעא דשל בקדמיתא הוא שהתבא במעמדים שעל
ידי קשרי מעמדי עלייהו דיעקב"ל קטורת דלת יפקחו מעבודות הון לעלמין .
ודע הוא דאמר מה לילכל לאחשבא להו דהאלהא שבידעה דלא יפקחון
מעבודתא דמעמדי לעלמין אלא מוציאו המעמדים וכו' ע"כ :

ומעתה אפשר ל"ל כיון ר"ש נראה בלק בן בעור את כל אשר עשה ועומר
שים לבקדק מה כל אשר ועומר ומה לא לרבות נחלת כלי
ואיך אפשר לומר דמעמדים לת לייחד קיים ה וו דו"ל נראה בלק ועומ'
לחלק שהוסיף שומרים לשמרו מן הנייחד והיה נטוש עליהם סיעת נוצרים
וכו' וכן בלק ראה מה עשו נסיעות ושוב שהיה מעלה עליהם שכר לשמרו
ונצייתית מעלמו . ושוב שראה נישים של נשל מרגון ע"כ וים לבקדק מ"ל
שראה את שהיתים יחד מה שלחי ושוב שראה נישים ושלי מרגון דשמת לת
ראה אלא מלשמות סיעון ושוב לכני . אלא שראה דשלח כל קדרם דשמת
שראה שהי ראיות אלא מה שראה כש ונשתבח מנד רבוין שפרי כל אותן
הנייחות לת יכולים לעמוד בשניהם . שנית מנד כי אין השמים נלשמים
כשניהם וראייה נסי מרגון . ו"ל את כל ועומר . והבה שהמון שם לת
נתיירא רק משני שהם כי רב הוא ר"ל שכ"ל כי מפי רבונן לת יוכלו להם .
עלכן נתיעצו להתחבר שמדין ושלח שלום בניהם כדי שיעמדו לעזור אית
לחבירו ויהיו לנגי גדול לעמוד בשנדון בשם רב יותר מעדתן . ועוד שהם עמו
דייקת ובניהם עשבי שהשמון שם לת ראה אלא ראיה לחת הכ"ל לחנל בלק לפי
שראה ר' ראיות שהי ראה שראה . ומהו דכל נרגנות עוד כיחי מרגון וידע
נשמונה שלח כדרך כשנע . ההכישה דשתו לשלוח לחר בלעם הקוסם נשלוח :

ולפי שהו פרי שלחת דשוית לתרוייהו כי בלעם היה מכשף וקוסם נשלוח :
ועוד מה לחרות בניהם וו שהיה שהם השין ר"ל בשל עין הרע . ויהיה
כוונת בלק שעל ידי כשפיו יוכל להשיח מחלוקת על מעלה ביחוסן שלא יוסיפו
נדרך שם על ידי שק"ב ועל ידי שיכשם נהם עין הרע יוכל למשטן מרגנין
ביחוסן שלא יוסיפו על ידי שהיו מעלה . וזה מבואר מדרש השתא סור ושלח
רשלחן . ור"ל שתיינה כה על עולמך . לחר בלעם ישראל נשעבים נוכות
בקרבנות שבשעה שק"ב לשראים כה יהיה ודעיך . ושם נשעבים עוד נוכות
גדולת להיות שבתב נשה תנרכו לת בני ישראל . וכן לחר משה לל מלך
מדום כה לחר לשיך ישראל . לכך שתיינה כה על עולמך ולחבני לקרה כה .
לחת בקדנייך ולחבי נשבתי ע"כ . ויש לדקדק מה ענין שבי כה הלזו לת
שנית ישראל נשעבים עליהם ומה שניינם להדדי וכבר כתבנו על זה סדר הל"ל .
לכן נפי נוסחא זה בדרוש . השעין הוא נשקדים תחלה לת שלית נמודם סדר
נשה . כשבא ק"ב ליתן עור לישראל עשה פומבי נדולה שנלאו וכל העם
רואים לת הקולות ושלשה נהם שין רעה ונשתברו הלוחו"כו' כיון שנלאו ועשו
לת העגל נתן להם תפלה הנרכות כדי שלא ישלטו נהם שין רעה . לפיכך
כשבא תפלה ישרלך ה' ושמרך מן שין רעה ושם"ך ויחי נועם כלות משה ונומר
ושיין שרי משפטים רשעון . ומחילה מנואר מדרש זה לחמר להם בלעם שם
נשעבים על כה יהיה ונומר ושל כה תנרכו וכו' ר"ל דוקא נשעבים מנטרפים
יחד לו שם נשיעה דשיהיו על כה יהיה זרעיך שנשעיתן על ריבוי השון שם
נוכות הקרבנות שישראל פרים ורנים על ידי כן שהרי על כן נקרא המשכן
משה ואפריון וכלילית נמודם . אלא דלי לאו נרכת כשבים לת שיה
מועיל ל"ש עכ"פ ישלוט נהם שין פרש לכל נרכיהם לוה לקמיה דנרכת
כשבים שמנרכי לותם ישרלך ה' ושמרך פשין פרש וכ"ל . ומחילה רחיה
שעלת כה תרמו על הלטשות הרנוי מקה שת"ל משה למלך לדוש כה לחר לשך
ישראל . ונומר דשעלת כה רלה לשיים על מלך לדוש ולייחת לקרה כה לחת
לעבור נילהו . לכך לחר בלעם שתיינה כה על עולמך ולחבי לקרה כה לחת
בקדנייך ולחבי נשבתי . ר"ל לחת על ידי קרבנות הללו שנטל עניין
ענין רבוי שלא ישרו וירבו שוד להנח ולחבי נשבתי לכבים נהם עין הרע
לשמעון מריבוין דלשעבר :

ובזה מיושב הרבה דקדוקים נפרשה וו מה שנלך שהם לשון לחר כמ"ש
ושתה לכה כח לחר לי לת שהם ונומר ובלעם לחר לשון קנה
כן מ"ש וילכו וקבי מואב וקבי מדין וקסמי' בידם דשהשת דוקבי מדין לקבו בידם קסם לחם לך
מיד שהשם יש בו שהם וכו' שהשת נאי שהשת שקשמים בידם קלי של וקבי מדין
דוקא ויוקבק נם לפי דרכינו . נם מ"ש לת שלך שהשת לת תלחר כי נרוך הוא
דהו כשל נחלות שוות . אלא לשון לחם לשון מלחמה סילון מחלחם .
שים המלחרים שכוונתו היה לשהשון מדרינו שניקוב נשם בין נרש .
אבל לשון קבה הוא לשון קללה שהשת ו"ש ר"ל יקנני וכדומה
לו . והבה לשון שנין שנין לחר דשיינו לכבוים נשם עין רשה היה נרוך בלעם
דוקא לבוא לכאן אלא כדי לרחותן שהם ולשהתכל נשם בעין רשה שלו
דלא נחש ליכול לשעול שפלוניו כי שם כשרואה לותם בעיניו נכוונה . אלא בשעין
קללה ונקבה היה יכול לקללם נכל שקבו שהיה . והבה לשבר וקבי מואב וקבי
מדין שה שהבא וה לא שבא וה כי וקבי מואב שהיו שהיו מעלחים שהם שנד רבוי
כמו שלחר וינר מואב שפני העם כי רב הוא הרי לשרוף שמואב נעיניהם שנד
דיבוים לכן בשלעם כשלעם רשיעא דשל בלק לנקם שכוונו מן בלעם שיבא שלו לכאן
דוקא לשהשון בשין שרש ו"ש לבא נא לחר לו ונומר ר"ל כי מנקש לשהשן
של ידי לך שהשן עיניך שהם וניך שלך לכאן לשהשכל שהם בעיניו בשל
די לך לבא נא לחר לי דייקא . אלא וקבי מדין שלחר שהם שהשיון שהם
שלנלם שלין כאן לנך שנפה דשיינו נדרך שם וסם נשים נשורש שק"ב . וניך
בלעם לשבלו כשבים וקבשים דוקא שהם מבשיים שמלית של מעלה עלוב
לין ניך שיבא לשל בלק אלא יוכל לקללם שהקומות" קסמים וכשפי' ולכך
וקבי מדין הולילו שקבשים ניים לשל בלעם כדי שיעשה שם כשפיו וקסמיו
והבה בלעם כשבא לנו שלחים ונ"ל מי שהבשים בלעם עפך
וסי' היה שוכא לות' נשלח לשל בלק אלא ונרם לשהשון שקבי מדין לקללם שלכבים
לין ניך שיבא לשל בלק אלא יוכל לקללם שהקומות" קסמים וכשפי' ולכך
וקבי מדין הולילו שקבשים ניים לשל בלעם כדי שיעשה שם כשפיו וקסמיו
והבה בלעם כשבא לנו שלחים ונ"ל מי שהבשים בלעם עפך
וסי' היה שוכא לות' נשלח לשל בלק אלא יוכל לקללם שהקומות" קסמים וכשפי' ולכך

פעמים כתיב אחר שני אנשים בעיר אחת מקבץ שכאשר ס"ל לתנא שלו שנראו בשלש נשאר כלומר כשלישיה כוותר לכך אמר נאם בלעם בנו בעור • וכנגד עיניו כתיב כרע שכב וכלפי פעמים כתיב כלומר אין מכאיבו ולא עין רעה יכולים לפעול בהם כלום מפני כי נרף הוא בנרכה כאריה וכלביא :

ואפשר לומר מה שמתפלא הכתיב לנרכן נרכה מי מנה עפר יעקב • ובמכייה אמר הן עם כלביא יקום וכאריה יתנשא לא ישכב עד יאכל עד ודם חללים ישתה • וכן אמר מה טובו אהליך יעקב משכנותיך ישראל עומד • וכל אחר מעבירו ולא מפה אחרינו ולא קרוב ונומר • לכבי פעמו רמה מעלותן מן דור המדבר עד מספרם ועד נכלל • לאחר מי מנה ונות׳ ומספרם את רוכש כנד דור המדבר שהיו פוכים נד׳ רבליסם ולכך אמר תעות נפשי מות יסרים ועכי לאחריני כשהוה רמיא ס"ע מנוך מליהם מיתת במדבר ס"ע עכי לאחריני כשהוה וס"ל כת"ד היש לכם פלק לכולם כנה •

ואחר כך אמר על דור יהושע שיכניסם לארץ ואמר הן עם כלביא ונות׳ וכס חללים ישתה כאריה ס"ע ושוב רמה בית המקדש נשני ויטנו להם תחת נפנו ונות׳ ל"ל מה טובו אהליך יעקב משכנותיך ישראל • ושוב רמה דור אחרים ואמר לאשרנו עלה עמה לרמתו ולא קדוש ונומר דרך כוכב מיעקב ונו׳ כאריה ניתיבו לחן :

סדר פנחס שני

במדרש פסקתא • ו׳ל בא לו שבטו של שמעון • אצל זמרי בן סלוא • א׳ל הם נידונים הריגה ועתה יושב ושותק • עמר וכינם כ״ד אלף משבטו של שמעון הלך לו אצל כובי בת צור • א׳ל השמיעי לי • א׳ל איני נשמעת אלא לאדם גדול שהוא כמות אבא • א׳ל אף אני נשיא שבט • ולא עוד אלא שבט שלי גדול משל משה שהוא שני לבטן ושבטו של משה שלישי לבטן • מיד נשמעה לו שנאמר והנה איש מבני ישראל בא ויקרב אל אחיו וכו׳ • קם פנחס מתוך סנהדרין של משה וכו׳ א׳ל להיכן אתה הולך א׳ל ומי גדול לנו משמעון אמרו הניחו לו אף הוא לעשות צרכיו נכנס וכו׳ ע״ש :

וכ״ה ליתא בגמ׳ דסנהדרין אלא דסס סכיק ו״ל • ויד סכסף בנלוריתא והניחם לבני מסס • ל״ל כן שמרס ו מוסרת לו לסורס • ואס תאמר לסורס נמ יפרו מי סיניר לך כשלשה הלכה כמותו וכו׳ ע״ס ו״ל סס סיתה כוותם אלים שניוה לה אלא תודקק אלא לסנהדרין שבטו דוקא • ועוד סס שבח ומרי מנד סיתום לניתת שבטו שני מנסן ושבטו של משה שלישי לבטן מרי מכתחת לא סיתה קפידתו של אביו כי אס מנד גדולת עניתו דאס הוא היתה גדול ממנו על ידי שיתום שבטו ועוד אפי׳ אס ל״ל דקאר נס על יתום שבט דבר זה היתה תלוי בחינן לפיתה שני לו שלישי וכי נשניל שבטו אחד מוליך לפני מרינו יפה מיתום מכתו ס״ל כאחר דשבט נניתין אסיה מאחור לכולן יהיו כולס אחוזים אחתו ומניתן דלדידהו נין כתיבי שכן השכינה • וס״כ נרין לומר דלדוקא מנד אסיה הוא נאמרו שני שהוא יתום ואין בשלום לו וכך כתו לו נשבטו ו שהוא אסיה שבטו שני לשבטים • ונרין לומר שלא יתכן שבט שני לשבטים ואחר כך שלישי אלא ודאי שבטו שני לשבטים ואחר כך שלישי לבטן • ואחר כך אמר ויקח אשה מבנות יתרו ויולד לו בן ושמו גרשום ואחר כך אמר ויקח אשה אחרת ויולד לו בן ושמו אליעזר • ואחר כך אמר ויקח אשה מבנות מואב ויולד לו בן ושמו אבישי • ואחר כך אמר ויקח אשה מבנות יפתח ויולד לו בן ושמו פנחס • ואחר כך אמר ויקח אשה מבנות יתרו ויולד לו בן ושמו אליעזר • ואחר כך אמר ויקח אשה מבנות מואב ויולד לו בן ושמו אבישי • ואחר כך אמר ויקח אשה מבנות יפתח ויולד לו בן ושמו פנחס • ואחר כך אמר ויקח אשה מבנות יתרו ויולד לו בן ושמו אליעזר • ואחר כך אמר ויקח אשה מבנות מואב ויולד לו בן ושמו אבישי • ואחר כך אמר ויקח אשה מבנות יפתח ויולד לו בן ושמו פנחס •

לא ידעתי:

באמנם נתבדם רבנו זה שם דר' יעקב ז"ל. ולזה תפלת הארץ. ומי שם לעמודים בערכאות מולך. ולזה ליוחאי מארים בתפלת הארץ דכתיב ובני בכורי אתה מושבה. ואפשר מה לו חלקה לשם. לפי שכתוב לפני הקב"ה בלשון בעידים מסופקות לבלות מהן ומי שם. אלו שכתובות למעלן. ולכי שמעון יעמוד ויתן ולחד ויכין יעמר ושאול בן הכנעניות פרי בטנה. וכשאתה קורא למשולש מסופקת כולהו אין שם לחד. וכן בנימין בני בנימין נולד ונכר ונעמר פרי עמרם וכשבא לשמעון נולד מסופקת הבלעי נעמר שכתו שמעון בן כנעני. כדי שמא מסופקות שכתבו על פתחם בנימין נולדו בעצם ע"מ וכו' ע"מ ודריך ולחי שמא למה מצינו בנימין דוקא נבלו כ"ב מסופקות ובשלמא משום שמעון שמות על כשמותם נבעים. אלא בנימין למה ובעוזר קשה לפי שם מסופק בחדרם רבנו ור"ם פנימו בשם ר"ם לדעתן ז"ל כאן בפרקיים מקנת בנותת ביאל שקרוהו בן חוכי. ושם נפלגם בנעמה בקרקיים כולהו ופ"ם ולחי קשיא טפי. ואתר יעקב בן מדרש תמוה שבכתפיים רפא כדור ויסב. ז"ל ובכה ויתנו מלמים מלומים ונשוב קשה מלומתי תשוב. ר' לוי אומר. בקשיים אתם לעתות מלילים מלומים לפני שגלו על ירושלם ולאחר שגלה מלך ישראל. אמר רבי אחא אפילו אתם בקשיים לשמלים דברים על לפני מלך מלכי המלכים הקב"ה. ואתן קולים לי מסתוקתא ראשי וכו' ע"כ. וקשה מאי היכן מצינן דמסתוקתים דלילים שמדה לו בוכה שאתן ומצין מ"ם של כדר ויסב. לפני הפנים בקשיים שנדרש מכיה רבנו לפני הקב"ה. ואומרים רבש"ע ויש ומי שהיה רבתי ז"ל בלותה קשה רבנו לפני

דרך הכ"ל ס"ל דר"ל בכר מני ראוי ס"ע ונהפיכוך מן מנכי ס' ונוסר ובכתיו
קוף כרע כשיו וכו' ומנכר על לא תרצח אבא לעומתו וכלוס יש לו תקנה :
ובורח לפרש ס"ם ר"ל דביקשו אלהי לשפוך וכו ולפ"כ לחמר
בשבתים לבוחתו וכו' והייט שהוס דשני פעמים מייחנו אחת
נסיך כדר הקודם ואחת בכתן זה בסדר • ולפיך נשניל אלפי עשרת • ה' דרך
בשניל בשבתים • ועם כל זה בדברי לדיכי' ביאור והכא בשורש רבה לית לה כוח
כלעון • אף מוקי בשאף מרקר ומרי עמדו השבתים עלינו ואמרו ר"ת כן
כוטי זה שביעה אלי ראו מגלים ע"ז ורבו נשיא מיפלל • לפיכך כח שכתוב
לייחסו בשאם כן אלעזר וגו' לכך לחזר לכני נתן לו נדיבי שלום • שעדיין הוא
קיים • וכן הוא לומר נדיבי ביקש אותו ושלום וגו' ס"ב ובכר הערבו
נזה נשמין מה ענין זה לזה • ועוד קשה מיכו מנין זה בנדרי שהקב' עמו
דשיינו שמיים ושלנו • והנראה לפע"ד כוה דשאם נאלה שכרו נשני זכרים
קשתה נע"כו שניתנה • לו בשוטה פילש כי מעתה נוכר לנישת כאן עומד
משרת לבני שק"ה נע"ז • ועוד וכה לנישת נמדר נו מלאך לאחר שכירות •
וכס שני מדינות זו על נב וו • כלומר לשמרם שהיה ילקוטו שכר מלאכי על
פשוק כי שפתי כהן ישמרו דעת ותורה יבקשו מפיהו כי מלאך ס' צבאות הוא •
וו"ל שניהם ישראל כשהוא מכוון • אין מכוון אלא כשם לשוטה • שלוח ואתם
כהנים • שבינין כהנים כשהוא מכוון אין מכוון אלא כמלאכי כשבת •
שנאמר כי שפתי כהן ישמרו דעת ותורה יבקשו מפיהו כי מלאך ס"כ וכתם לשניהם וכה
פעמים כי מלאך ס"כ הוא • ואומר וכה לנישת נמדר נו מלאך לאחר שכירות •
לשניהם נאמרה זה • לפרש לומר שהוא עם"י מדרש הוא שכתוב בדר
מעות שכוס ונקרב קרבן ס' לאחר ר' יוחנן וכו' כל המכוה עכשו מן המוכן •
שנאמר ותשלו את נפרי ישראל ויעלו עולת • וכל מי שניגל מן המכירה ולא נשלח
ניוון מוא השכיח כשלאכי השבת ויהוו מלכים וגו' • וכתיב שוטם
מיניו מרחוק נרשם מלך ניוון מתוכם מיניך ס"כ ס"ל כדר נא שבי • ואלו
תרוויהו אין בשניהם נמשמש אחרי שכיחול אין השכירה ולא נשלח • נס כנס
לנו מן השכירה ואחרנא הרא לנישרי על כנה לך וכה לכשוכה ונשמש כ"ל •
ונשמש שלוך ונשמש מוא • השכיח לקיים ס"ם שוטם מיניו מרחוק נרם מלך
ניוון תחוכה מיניך • ולפי שהתירלו ס"ם לדשמו • ואתלו השנט לנוחו
וכו' לפע"ם כשנד וה וכה כשנד לשני מתנות הללו תחיים והשלום • דלכי
שלאכי שמרת ניקח לדשמו וכה לפיו מדיעד שניוא שלך ניחד ס"ם מכני
שנקשו לדשמו ומשמר דוחו שנאו היס ניקשת שם ס"כ כיו לדשמו מחוסנין
לומר למה יוכה לשמלת ומדרינת מלוך • לכך לדרנת נשמש מלוך • וכשנד
מה שהשתוים נאוכו ודשמו אנשיס שנשר לדרנת לשיות כאן דקיימו
שניוון ולשלמי ניכם וניו קס"ב • ואיכו שכר שלום שניתן לו כת"ם
שני נתן לו כדיתי שלום ויהיה לו לשקדיו נדית כהונה עולם •
אבן • לדרכיו נניו שנין שכירת שניתן לו • על כי חיה שליחת כוחר וה
שמשר דשר עכשיו ניה שכירת על שמש ושכשיו חזר שמש ונאן
שמשה לאותו שכירת על שנאם ס"ם לכל לין שהיה מהוקבל ס' חוה שכירת
ואף לא שמשתיניה שייתי שחזר דוה שכירת שיש לשמש שמ"ם לו נקבלת
שחורה שכיו שם כי שם"י דדכרי ס' שלום כרתי אתך נדית ואת ישראל וקיימו
אם שפילפולא של תורה כתוב לשמש ושכשיו ס"י שמשמיד שנאם
שמוך שתורה שלוני הוא כשר נשלם מהם שתורה אבא ס"ם לשון עד שנשניל וה
שאמרו ס"ם שם ריאו לנו להתקיד וכו' ע"ש • וכן כשנרת לאמרו שא"ל כתית
מוחב לויי שמעת לך עד שתכשר נתורת משה ושכשם שנאם שחזיר
לשכרת ליוחנה ווכה שי"כ לוה הנדית שנאמת שלשיד שכר לשמה והוא עתיד
לתרן כל הכפיקות כשאמרו"ל • וכוה מוכן לשע"ז ס"ם נשכר עלכים סיכן ר"ש
ניקש וילך ויעש נכא שלכילם שכוף שרנעים יום ושתעים לילה עד כד
שלכים שוכב וינא שם שלו שמשרש וילן • ושכח כשר ס' שלוי ויאמר מה לך שם
שליהו ויאמר קנא קנאתי לס' שלהי נשלות • כי עזבו נריתך בני ישראל את
מזנחיך הרסו ואת נביאיך הרנו נשרב ואומר לאשכר כאן רשע לשכוח לו לאותו
הכדרית שניתן לו משמש רבינו כי • שנאם זה שליה שיניע לתלמוד שכר לשמש
רבינו לע"ל כדאיתא בזוהר ובשו שלשרו תשני יתרן קוסיות ושנשית וכשו
משמש רבינו קיבל לנדרית זה נמ' יום ומ' לילה שלה לכל ולא שתה כך שליה
וילך נכח שכילה וגו' וכתי"ל ונאותה משמש כיתן לו שלייני השכשם •
לו מה לך שם שליהו ויאמר קנא קנאתי לס' שלהי נשלות • לפיכך הקב"ה ל"ל כשה שתה רוצה לוכות לזה הנדית ושמיו משום וקנא
קנאתי וגו' ואיתא בזוהר הוא רבינו נשיי"ל קנא נשמשה קנאתי
נשיטים וכו' ע"ם רוצה לומר שרוקח ע"י שני קנאות הללו שני יכול לוכות לזה
והוא נדרים שה שכתנהו לשמלה דיש כנדרת שחולקים שם יש לקנאות שני
על עון זוה לו לפיכך ומשה רבינו שלא קיבל על משמש שעור כמו
שאמר הרנו דיש לקנאות שני שנאמרים לנשל שעור ולא קיבל על וכה ואני
כתנהל לומר דיש לקנאות שני ונשלות ולשאות נכבוד שמוש
ולכך קיבל משה על דנר שעור • אבל משה ס"ל לשיכל דו"ם נשלש נשנשה שלו כי נדרך נתתי וגו' ע"ם וכל
ולא על ע"ז וכע"ם לשיל דו"ם נשלש נשנשה שלו כי נדרך נתתי וגו' ע"ם וכל

נדרך ליתן לו נדריה שלום ומכח השלום יוכל לקבל את שכרו עליו ועל כן משה דלין כלי מחזיק ברכה אלא שלום ר"ל דשלום מחזיק ברכה שלא יתום ולא יחזו לעולם: משל"כ נמשל מכי דלו לין כלי מחזיק פירות הברכה לאריכת ימין לכך אם הקב"ה רוצה שיחזיק המעיין לעולם נרכה הוא מברכו בשלום דלו יהיה כלי מחזיק הברכה לעולם וז"ש כי שם צוה ה' וכו' דכוותו לייסר מה טעם לפעמים הוא שכיון לו בריתו שלום: שכול שכניל אליהו הוא פינחס והייתו לכהן לו ולזרעו לו כחוק עולם לכל תמוך ממנו לעולם כמו שפירש ולעיל בריך נשכיל זה לברכו בשלום בש"ם לכן לאמר הכני נותן לו בריתי שלום משום דגדולה בשלום שניתן לפנחס שלין בשלום אתנהג וכו' עד פרש"כ לין כלי מחזיק ברכה אלא שלום ולכך שפיר ג"ל לכן הכני נותן לו בריתי שלום: כני שיהיה לו כשכיל עולם כי בשלום לותו כלי מחזיק ברכה שלא יהא קיים מתן לו אלא לעולם: וקולא שמחזיק שפדיין הוא קיים וכן הוא אומר בריתי היתה אתו החיים והשלום: ומשה דפתח בשלום ר"ל דשלום נחיים קיים: ושיים בתרתי נחיים ושלום ומיושב שם דרכינו זה דשלום הוא הכלי: ובשיים פיל ברכה:

סדר מטות שני

במדבר איכה רבתי משוק ישבו לארץ ידמו זקני בת ציון: א"ר אלעזר אל תהי פרשת נדרים קלה בעיניך: שע"י פרשת נדרים נהרגו סנהדרי גדולה של צדקיה: לפי שכשגלה יכניה מינהו המלך נבוכדנאצר על חכמת מלכים וכו': והה עליל ונפיק בלי רשו יומא חד עליל לגביה חוא התליש בשר ארנבא ואכיל כשהוא חי: א"ל אשתבע לו דלית את מפרסי לי ואשתבע ליה ובמה השביעו ר"ח אמר במזבח הפנימי והוו חמשה מלכים יחבון ומפרחין ביה בנ"נ קדם צדקיה: וא"ל לא יאות ליה מלכותא לנ"נ אלא לך יאה מלכותא דאת מזרעא של דור: אף הוא מפרסים לנ"נ ואמר אנא חמינא דהוה תליש בשר ארנבא ואכיל: מיד שלחין וא"ל למלכא: החוא יהודא דהוה עליל ונפיק בלי רשו קדמך: אפור לן אנא ואת הוא לנ"נ דהוה תליש בשר ארנבא ואכיל: חה"ד וימרד צדקיה במלך בבל: כיד בא וישב ברבני של אנטוכיא: ויצאה סנחדרי גדולה לקראתו: כיון שראה אותם בעלי צורה: נזר והוציא להם קטדראות והושיבן א"ל דרשו לי את התורה: מיד היו קורין פרשה ופרשה ומתרגמין אותה לפניו: וכיון שהגיעו לפרש"נדרי" אמר כי ידר נדרי א"ל אי בעי למידר ביה יכול או לאו: א"ל ילך אצל חכם ויפתיר לו נדרו: א"ל דומה אני שאת"ה התרתם לצדקיה השביעה שנשבע לי מיד גזד והורידן לארץ: חה"ד ישבו לארץ ידמו זקני בת ציון העלו עפר בראשיהן חגרו שקים: התחילו מזכירים זכותו של אברהם דכתיב ואנכי עפר ואפר חגרו שקים: התחילו מזכירים זכותו של יעקב דכתיב וישם שק מראשותיו: מה עשו להם קשרו שערן פונבי כוסיהם והיו מריצין אותם מירושלים ויורדים לוה"ד הורידו לארץ ראש בתולת ירושלם ע"כ:

ו"ל ס"ם על פתי ס' נדרים קלה בעיניך מאי קיימי אמר פרשה זו קלה בעיניך לפרוש עליה פרשת נדרים: ומה ראיה מדבדת לפרשת סומכת על שבועה זו ושבועה על קלה בעיניך לפרוש עליה פרשת נדרים בעיניך עומדת ועל כן אמר על פתי קלה בעיניך שפרי בשכיל ס' נדרים נהרגו סנהדרי גדולה וכו' ולכאורה קשה למה נתפש בשבועה סנהדרי' בשכיל נדרים וכי בשכיל שנדרי' מעל בשבועתו נענש כך: תלוי על כרחך בלשון אומר שבועה שתפרי' בשבועה עליהם וכמ"ש רו"ל בשבועת שוא בשבועת בטוי וקשה וכתיב בהו יקוק בכל מעשיהם בפרשיו מעכו וכתיב ומשפחתו וכו' המשפיט עליו וכן לדקיה דמלמ' כיהוכן בשבועת קשה בשבועתו סם עיין עליו וכן אמרו רו"ל סוי יהוא שכל העולם כולו בזכות אחד נתמר לא תעשה וגו' והיינו לגמור שם שכתוב לכל העולם ע"י שבועה אף על פי שכתוב אני ה' אלהיך המעל' כיהוכן אמר רחמו כאן להיפוך ולכך נס נכתב בשבועה הסנהדרין בשכיל שבועתו של צדקיה ולא שיעו כו על שבועתו: ולפשר לשל כן אמר כאן וידבר משה אל ראשי המטות וגו' לומ' כי ידר נדר וגומר לא יחל דברו וקשה למה לרבות המטות ו"ת שמשיך לכל לומ' ולפי' הוצרכו לומ' לפי שהיו סנהדרי גדולה בשכיל נדקיה: ור"ל ס"ם כאן על פתי פרשת נדרי' קלה בעיניך לאו דוקא שיהא נשבוה ו' לחדרכת עלמדיכו להחזיר בה אלא לאוסיר על ס"ד שיסביר על ככה: אבל קשה דר"ל לא יחלל כל פתי קלה וכו' דמשמע דסוי חולין שלא יחלל בה דבל"ל מסי ליה ליחזר נדולה פרשת נדרים וכו' לפי שכשגו סנהדרי וכו': ועוד י"ל ס"ם על פתי פרשת נדרים וכו' לפי דייק לומר פרשת נדרים קלה אלמר

לפ"ז נראה לי שיש נוהג עוד דקדוק אחר נוהג בעבדים מ"מ לו נאות
ליה מלכותא כ"כ אלא לך • יהי מלכותא דילת מוקדם דדוד
וגו' ובקשה מלך וכי בשביל שבוכדנאצר היינו מוקדם על דוד לא נאה ליה
במלוכה וכי מה שולטים הגוים בזמנינו מוקדם מלך דוד רוקח אם נאה •
אבל נפש"ך תפשר נוסר על פי מה שים לי על מה לפשוך קנית כי מלחתי
בקשתי אחר"ר חייס ויטל ו"ל בשעה שבקשה ב"כ נפש עבדי כש"ם תלכי בתרי
כל בלורות הללה ניד מלך בשל עבדי וגו' לפיוחנו נפ מן שלשה המלך ע"ם •
וכן מלחתי בספר מלחמות מלחה מה כל פי סיפון כ"כ • דמה שוכה כ"כ
הקרוב לרי מפני שמניח דור קלוחי שורשו של שלמה משלבת שנה לחר
שניירה ומפני שלנה לא נכון עשה והורה להורה לכך רשקו בניו מיטה
נלה על מכס ניקם דניאל להסיחו עשה טובה נאמר לו מלכי יפשר עליך •
ונעשם על זה • כי כוף ולדה כמוה ועל כן קרחו מלך מלכיה • ולפי פי
שנמסכת שנועות דרשה כלפי מעלה ש"מ לין מקרח יונה מידי פשוטו שכן
שלמה יסב על כסא ה' ונולנת מנדולתו ניחן לב"כ לפי שעה וכו' ונסיתן ב"ל
כתב שנתנבא עליו ירמיה שהלילוהו מן הפשים" על כל הגוים וכו' משלו
ניתנה לב"כ וזהנה על ירמיה שניוה את רב טבחים קשנו ועיניך פים
עליו והיה ניקח דוד להפלים כאן לא להלחידו כי נו יכופר עון יעקב וכו'
ע"כ ש כל הענין כ' לריך הוח • הלי שנולינ ב"כ מן שלמה המלך ומן
מלכות שנה • ונוה לפשר להניין מה שחר"ל כשרק שולל • ול"נרנו יהיה
הוספת לי • לפר ר' יהושע לפר ר' ירמיה לכב על חרי זכר • ולפר חנין
ברחשו לקיים מ"ם וגם את פיה שנה הפלה ב"כ שנתני לו לעבדו ב"כ והלח ים לעשות
וכי מה רחה לעשות כן והוח דבר זר מחד ומחי רחין על לינה דבר • לכן
נראני דשלה על פי הקלמה הנ"ל דמו שהוח מנד ורש כלה ין שלמה שבקרה
חלרי • ומנד הלם נח מן מלכות שנה לימה דשנים שהוח מנד הענין כיולוע
שמשתדנגים מחנה כל הכיוהרו לשרה • ונלכך נראה רכב על חרי וכר דוקח
לומר דמנד למנו הוח חרי חשום דקחלי מנית דוד שנקרח חרי וניינו משלמ'
ולקר חנין שרחשו נדמו על נד המו מלכת שנה דשיו מכוהרו דחנין • וכיון
שה לימה נוהר כדר ניפי נשפוך יכי דן נחם עלי דרך ונומר ש"מ נשמעת
דמשמ נרכיזין נילה דמשמ לנפלה לכוללה שכשה חמי נדן דקשיר נפוחו •
שהדר קשיר ליה נחדיה ס"ל ונדן חמר דן נור חריה וכו"ש • ונ"ב נם
כ"ב רחה שהוח קשיר נפוחו מנד חמו דבה לקשר כשנין נראה חרי כדי לשניה
בפוחו על שלמה • כדי שיניה לו נרנו יתירה מחין של שלמה •
כלל קמולה שב"ב פתנלה נדב נמה שרבב על חרי וכר לפורות שהוח
מוחש דדוד ולו המלוכה מן הפשים ולכך לחשיר שלו בפחשה
המלכים נלו ניתן עשה לנדקיה שיחדוד נו לחמרו לך נלות המלוכה לחתה
מוחשת דדוד נלו לילפוקי משנחת כ"ב שחשבב עמנו לוחה דוד נמה שרבב
על חרי וכר וכל"ל ונשניל כן מנהלה על כל כרים לחמרו לחרי ח"ם פולל
בחוש ובמו שבילחת נשנם ניכיהל על שניקם להשיח עמה לב"ב משוה לשוף
סוף הולד בחוש וכו' • כשלה לא נאה לו במלוכה לכל לך יהות המלוכה שלחה
מוחדו דלוד ולחי נלי פיקפוק • לפל ירמיה כתנלה כב לחתו ושלם על חשחה
מלכים הללו לומר דהדין עם ב"ב דנחייחם נ"ב על בית דוד ונקרח עבדי ודוע
ח"ם לו לו ושתה לפני נחתי חת כל בלורות הללה ניד ב"ב מלך בשל עבדי
ונומר ושוב שלמו בחמשה מלכים הנזר לב"ב וכמו שב"ל ובו הנראה לפ"ל
נדרך תפשרי לו להלים בדנרים :

אבן ח"ם ונשה השניעו ר"י ב"ם לחר בחוזק השניעי וכו' בוש ולחי
נריך שעם נשה השניעו דוקח בחוזק השניעי • ונכה כשה דרכים
לחמרנו נוש • לפל לו נשתיק חלה שה שהוח נראה לי פיקר נאין שפק •
וכוח בחוזק השניעי הוח ניה מתוקן להקטיר עליו קפורת סמים שנלחר
והקטיר עליו קטורת ונומר וידוע מש"ל על שה מכפר בקטורת על נאין
הרש לחר הק"ב יבח לבר שנשחלי ויכפר על בפר שנשחלי פירש בפר
שנשחלי היינו קטר שנח נפני להקטיר של מוכח הקטר • ול"ב כלן שהשניעו
כדי שיהיו כדנרים הללו נכשלר בחוזק בחוזק השניעי בחוזק השניעי שיהיו
כדנרים הללה הללו נכשלר בחוזק שכוח בפר שנשחלי • לפלן לי קשיל לה
קשיל לי שה שפלים • נוה המדרש התחילו מוכירים וכוחו של חנרפס דכתיב
ולכני עפר ולפר • חנרו שקים התחילו מוכירים וכוחו של יעקב דכתיב ויפס
שק בחלניו וכו' ונקשה למה הוכירו וכוח שכי לחנות הללו דוקח וקניהו וכוח
יעקב למה יגרש בניניהם וכוח יניח חוכות לחנרפס ויעקב • ולפי פשוטו
היה נראה נפיכור קשיל זו דמפני שדנר זה נח נפס מן מלך כפלים כי
בתחילה מכשיו נלוח נכל שנלמן לל בית לחמן כמש"ל • ונכה לחנרפס ויעקב
פניהם היו פס וכשנו הדרך לפני בניהם נחוקן שנח יבח לוחה הנלחת כ"ב
קשה מפ"ב יעקב שנח כלך פס ולכך נח הוכירו וכוח יעקב רק לחנרפס
שכולך פס וכן וכוח יעקב שהלך נ"ב לפס נקניש פס בנלות וכמ"ש נוה שדר
ויעל נבייאור מדרש ונכה סולם זה נכל ומלחכי חלהים זה מכניח מפלל
ומוריד וכו' ש"ם • לכן לדרכינו נם כן יונן • ונוה נרינים לקרנים מלחר

הנוסר מכדר לחרי לוח ו"ל ר' יהוקי פתח ולחר לכן כה לחר ה' ל בית יעקב
לחר פרה חת לחנרפס לח פתה יכוח יעקב ולח עתה פניו יחוורו ונוכר •
כלי קלח קשיל • לכן כה לחר ה' לחר פרה חת לחנרפס מכחי ניה מה כפ
לחר ה' לל בית יעקב לחר פרה חת לחנרפס • דנכתוב שמעת דכתיב כנו'
כורח דכשדלי דנו דינים • לחר לח ישמעלל דכתיב מיכיה • לחר ק"נ
לח ניקח ריוסה קלים ש"נ מוכח • לחרו כלשון שכתיב מיכיה • לחר לח
יעקב דלילו כורשיל שלימת שלמה עליהם לכל בנוהי שלימן קמלי לחרו ולחי
כוכיתה לחי שתיוה לחנרפס הה"ר לחר פרה חת לחנרפס • לח עתה יכוח
יעקב ולח עתה פניו יחוורו כי נרחותו ילדיו מעשה ידיו נקרבו יקדישו שמי •
מלן לינון ילדיו מעשה וגו' חלח לינון מכניח מעלל ושוריך דלקילו נרמייסו
לנו נורח יקידתה לקדשה שמיה • לח עתה יכוח יעקב מה נפי שכח יעקב
וכן כתיב ויפי נהם חנשים מנני יכוחם ניכיהל מיעלל ושוריך וכ"ב
לח עתה יכוח יהודה מנשיי ניה • חלח ענינן נהנוה שמעת דלכניתו נורח
נמעלל נכורח כל חד לרוש קלים ומח נלני כל לינון שיחון ומלכין ולחנרכיה •
מכניח לחר ה' לי לח לירח מה יעשה לי לרש ונומר מעלל לחר ולחנה לל
תירח מעני יעקב נהם כ' כי חתך חני לי לעשה ונומר נהנוה שמעת דשמעו
כולהו שחל ליעקב חוזהו ומייכח נלנונתה • חוריח חתה ולחר שמע ישרחל
ה' חלהינו ה' לחר הב"ר וה ילחר לך לחני דל לחני מכניח • חה יקרח נשם יעקב
דל מעלל • וה בחוך ידי לך ונשם ישרחל יכוח דל חריח • ניה נשמעת
כנם קב"ה שמליח דילי לחר לון נמלן מלה חלינון דלחרו לנין חלנה לנפוך
לן חתה ולחרו וידעו כי חתה שמך ה' לנדך עליון על כל חלרן • ניה
נשמעת לחר הק"נ כורחי דילים נהנוה מלה דכלהו מייכין נה לחנוה לנון
לח עתה יכוח יעקב ולח עתה פניו יחוורו כמה דקלים יעקב לחר פרה חת
נחרת יקוס נשמעת לנני לינון כה"ר כש לחר ה' לנית יעקב לחר פרה חת
לחנרפס לח עתה יכוח יעקב מהנוה דלינונתה וכו' ש"ב ונין סדר
נפקתי • ניש לדקדק מה לחמר כמה דקלים יעקב לנני לחנרפס נכוח יקוס
הנשמעת לנני לינון • לפנין מה דיעקב פנין זה לנשמה לחנרפס • לפל לפשר
זכיהו שלחרפ כורך לכשיל עלמו לכננון לח לקדם סס שים לינון עון ש"ו •
כך ניש נריכים הללו לקדם סס שים לינון עון ש"ו מה שניו חובני כל לוחן
כשים נילרן ישרחל • ונוה מיוסב מה שלמר לח עתה כוח יכוח מכני ניה
ונשה שלה המלך יונתן לומר לח יכוח יכוח • ולחה לפי לח לחמר כן
עדיין חקשה לן יכוח מה נעי הכח כי נמה יכוח יכוח לח ישרפו לח הלו •
לכן לדרכינו ש"ם כי שנם יכוח עכשו ש"ו כל לוחן השנים שיהנו על לחתן
והעדכו הלו לקדם ש"ם שלח להשפוחת לנלם • ול"ב לח יחמר לח עתה כוח
יכוח ניפח ניש דר"ל לח יהנו כשם כתה נידוע שלח לינון חוד ש"ו
שעבר שנם יכוח על חתה שלח שלט נשם חתה ידעו שכנר נחנון •
ש"ם לח עתה כוח יעקב ולפי קשה לכן לחמר לפני שניו מפייכים לניונתה
על שהוכירו לח ש"ם יעקב ולניונו ניש מה שחלה נשפוכם ניעקב ולח נקב נש
כמו הלו שים כענן משלל לחמר ה' לי ונומר וכן מנירח לחמר שמע ישרחל ה'
ונוח ולכך חמרו ופתחו נלינונתה לומר לין יעלם הק"ב מיהיכו כיון שלח
וכרו לח ה' לל יעקב ושיו נשפוכם נב"ו ש"ם המלחכי כשבל חוחם הק"ב
כמלן מלנין שלחת לפניו לחתם וסס הניעו וילכו כי לחה ה' שמך ונוח ר"ל
רחוי שיעלו נוכית שמך לפוך ולח עלה נשם יעקב וכמו שנחשב חלו ופייכו על זה
וכ"ל • חלל לפי הלחת היה הענין כלן כמו נלחי לח לחמר לח שהושלך לכענן הלה
לעקן ש"ו ולח היו כהני עיקון נוכית עשים לח לח שנשרף עליה זכות יעקב
וכמו שקלים יעקב לנני לחנרפס יפוס שיה קטרוח על לחנרפס מפשם ניו
כרשעים וכיוכר נפלנת המדרש • כך כלן נריכים לוכות יעקב שניפה
מטתו שלימה ולולי זכותו היו כשרפי מפשם עון ש"ו שנעבדו נלחרפס וכלמוך
וכנר כתנו סוד ישרחל הו ש"ם וכמה מלחכי הלניים שוניס ויורד דים שהוכיר על
ענין זה יונדע מלת זו כי כיעקב שולים ניעל יהו נילנו ולכתוב :

ואפשר עוד לומר נשעם שלח הוכירו דוקח לחנרפס ויעקב ולח יעקב
שם ש"חנרפס כנר חולדות ש"ם ויה כלפר תריח • לפר ניש
לילים יעקב פורק עול חורה נזור עליו שחרות ולח שולם נו שה ה' כי פשם
לחניהו כי לחנרפס לח ידעהו • ויפר שיל לח יכרהו • ויעקב היכן הוח לחמרו מי
שלומר נזור עליו שחרים לפשם מעכיהו שם לחנות ש"ב ולכך לפשר נש
כלן שנזרו עליהם נזירות הלו לח היו רוצים להוכיר לת יעקב ולפשכיהו
שם לחנות :

ומיעתה נשע נב"ב שיל המשך שכר שכתובים ורחוי לדקדק שפלה ש"ם
ניכנר שפה שיל רלחי המטות נומר לפשם • נש לדיבור כלן
שיל רלחי המטות • ורו"ל לומרו מזו שרלחי המטות שם יהיו דוקח מן
המחחילים ומיין כשר"ש ו"ל הלה דקשה לפיטתן לשם כן לילך פירש ענין
מה שנוגע שיל ההתרפ טרם שמליין לח הוכיר ענין הנדרים ולפלה ניה לו
לומר לילם כי ילר נדר ונומר לח יחל דנרו ולחר כך ילדר ענין ההתרפ ש"י
מי יהיה • ולפי לפשר לומר לשלמיענו נוה ש"ם רו"ל כל הנומר כלהו נוגע
נמה וכל המקיימו כלהו הקדיש קדשן פירש דלח יקיים ילדר פלה יפיר

לפנינו

נאמנו על ידי הכתב הרי זה קיים ואין הקרקע חוזרת ליורשי המוכר אלא ביובל שלאחר היובל שלאחר מכירתה שנאמר וחזר איש אל אחוזתו ואל משפחתו ישוב וגו' ואומר בשנת היובל הזאת תשובו איש אל אחוזתו ואומר בשנת היובל הזה תשובו איש אל אחוזתו ואומר ואם לא יגאל איש ויצא היובל וגו' ואומר ושב לו אל ביתו ואל אחוזת אבותיו ישוב ואומר ושבתם איש אל ארצו ואומר ואל משפחתו תשובו ואומר ואל ארצו תשוב ואומר ואל ארץ אחוזתו תשוב ואומר ואל ארץ אבותיו יפול ואומר ואל ארץ אחוזתו ישוב ואומר ואל ארץ אחוזתו תשוב

כיצד להפות ולא מיפה • להתיר נדרו ולא התיר • והלא אי אתה יכול
להפות ולא מיפה להתיר את ישראל לחוטאו ואינו מזהיר כל דמיט שנשתכין
לישראל כשפכין על ידו • שנאמר ואתה בן אדם נתתיך ונומר ואתה
כי הזהרת את הרשע מלחוד שכל ישראל ערבים זה בזה ע"כ דמלחוד זה קשה
מלר דפתח בכוין נדרו של יפתח שנדר שלא כהוגן • ומפיים שנתקבלו
בני לפרים עלית למלחמה ענו' וכי כשביל שנדר לותו הנדר נתקבלו בני
לפרים לעשות עמו מלחמה ולא מפורש בקרא סיבה לפרוק להשלוקת בני
לפרים שהוא כשביל שלקץ למלחמה ולא הודיעו שליחו שהו • ולפיך תלה
מלחוד זה שנדר יפתח שלא כהוגן דלא דבר הוא • ואם רמוזו להפיל את
יפתח על שנשבע שלא כהוגן למה נשבעו בני לפרי שבועה • ועוד גם ליפתח
אין להחיים לותו על שלא נשבע שלא כהוגן • דמה שנא הוא מן ג' שנשבעו שלא
כהוגן • שלשור יהושפט שהציל יפתח וכו' ולשלשתם היה כהוגן וליפתח
לבוד היה שלא כהוגן • ומיהו דא לפשר לייש בהגין לשון מדרש ו"ל ג'
פעלו שלא כהוגן והשיבם להגן • לפר שלא כהוגן והשיבו שלא כהוגן
דלא כלל את יפתח עם אותן שנ' וקי"ל ג' פעלו שלא כהוגן וכמו שנתן
סנוסף נשם' תעניה • שלכל לפשר לומר טעם למה נאמר הפיל ה' ס"ם
משום ד"ג פעלו על פי שנשבעו שלא כהוגן ס"ם יש נשם גר שחר דלפשר
מתרגמי ומקרב לשיות כהוגן • כגון שלעזר שהיה הדבר תלוי מס יגיע לשביו
מיגרת הו סומיה • שלל לפשר שנתגל לשביו מי שהנוזב לו • וכן שלשתן
כיוצא בזה • שלל יפתח שהיה נדרו מתקבל לשלא כהוגן ע"כ ואומר ס"ם
לפר יגיע שהלתי ביתי לקראתי דשמחת מי שבא לקראתו לנקל פניו וריבוי
לזיה לרם שהוא שיבא בשמחה לקראתו דשלמין נהשה לו שיך לשון לקראתי
דקרא • וא"כ שפעלה שהיה נדרו על שלא כהוגן להקריב מין לרם שלא שלא
לחשיב לשמחתו שנתגל נתו לקראתו משום דכל כנודא נת מלך בשיחה
לכך שפני שהיתה שלחתו על שלא כהוגן ע"כ מכל מ לכך שהוצרו שלא
כהוגן ששל"ב נ' בלשון הקודש הכ"ל וכלשון כך יש ליישב קושיא זו בלשון זו
ואולי יש להקשות מה שלשון כיון שנפשה לכוכיחן להתיר את נדרו לא נאמר
ולמשות פמו מריבה בלשון וכו' וכי מה היה לשנוש לפרים כוחה לנוף להתיר
נדרו ואולי לשה דוקא שנוש לפרים יכולו להתיר נדרו מכל מקומות שבעולם •
ואולי כיון בלשון שלשה לפרים על שלא כוכיחן לומר לשם להתיר נדרו לא
בשלם וכו' כיון היה יכול לכוכיחן על זה ושלא יכולין היו להשיבו משום
שנאמר ולשר כך קשה לפרים • שם משה מתפיק ואמר שלא הוה לא מיפה
ולא התיר נדרו משום דוה תלוי דוה ולו נקיט דהיה לו לשלוי' נשם נבני
לפרים • שלו היה לו לשלוי להתיר נדרו של יפתח וכן משום שם ס"ם מי
סרג לותם פשם שהיה לו למחות ולא מיחה • להתיר נדרו ולא התיר משום
דסתם את פנים נשניהם והוה תמוה מאוד • ושנראה לפ"ד שניחוד
וה המדרש הוא דמריבת בני לפרים עם יפתח נתפארה דוקא ע"י שהקריב
את נתו לעולה וגלה נשלו על נדרו דנוח פניהו כוונת יפתח לשה לא התיר
את נדרו ע"י ג' הזיונות לו ליוח משום דשלוחי מצוה פטורי מכל פגע
יתיר נדרו שך שנין שייצא למלחמה ולא נרע דשלוחי וכו' דהנה נוגע
של שנש לפרים דוקא ואל כן לשלר שהשלח פוטר לקרבן כתקבלו בני לפרי
ליותו המלחמה • כי הכה נתוך וכוח של לפרים עם יפתח לשלר נתוך לפרי נתוך
לשלי נלעד את לפרים כי לפרו פליטי לפרים לשם נלעד נתוך לפרי נתוך
מנשה ע"כ וכיו"ב וכן מדרי"ל ו"ל שלשרו לשם הקודש זה פליטי לפרים •
פירש פקופים שנלפרי' היו מכוונים את נלעד ופוזרים לכם שה לשם נלעד
פנוים נתוך לפרים וכתוך מנשה עד כלן ים לדקדק שה היה זה כיוכוח
ניכיבם נשותו פרק דוקא עם פיקדו זה כיוכוחקשה לפנין שה רנוכח נזה
שה לי שם השפוכים שנלעד נשפנים כנגד שפפוים שנלשרים שם לשו
ושה רלו לפנים את מנחם לשפיעל את נלעד נשלוח שריבה • לשכם
לפי שה שנשלשר לעיל שם"י פכוח ושיה פדבר הגדול יכיולין לל משה דכל
דנריו של נשיא שנם נרין שנא נדרך לפני ד' של ע"ה • ועוד נרין לשקדים
ע"ם נשפר שלשרות שלשר שם כל שי ו"ל שהיה משה נוסף נרוש שקודם שנין
ניוסיף שנרשם כל שלר ושלר כשו שכתב משכם ו"ל נשירושו על שלוך ושלר
שכל שי שעתיד הוא נכדו לשעתיד שעים ניבא שנה רשם משפחה ושל
כן ניאמו שביא נלעד לשנים עם היות שביא שלי נלעד לנדו היה
נשלו לשעתיד שעים ניבוח ושנאמרו לשביא מוסר בניו שלעד נלעד
וכו ע"ם ושיין בשיר שי ו"ל שדר שנשם • ולפי זה נשנתרף הדברים יפדיו
כדשם דוה נוסף היה שלוחות שכן נלעד וכן שנש לפרים כי בני נלעד
לשיותם משפשה נדולה וניהו משם שעים ניבוח כל"ל היו משמיעים לת עלמן
לשיות נידונים ככל שפלות שנש שלם לכיון שכל שכתבים נשרשון לת היו כי
לם שעים ניבוח ושלקו לי"ל שלקים כל שכן שפם נשני שנשה לנדם שעים
ניבוח שיהה נשלשי שנש נשני שנשה ולא יפיו נשלילין לשנש שנשה ולשפרי'
לכל פליטי לפרי' היו לומרי לשם לתם נלעד • נתוך לפרים ונתוך שנשה
ר"ל לשם שפשיכם לת עלמיכם לשיות נחיצים לשנש נשני שנשו ולא לשיות
נתוך שלר שנשה ולשרים ורוצים לשקור עלמיכם שכלל שנש לפרים ושנשה

נני יוסף ולשיו כן חלה לתם שנלעד נתוך לפרים ונשוך שנשה כלולים עלה
כל כמיכו להשניל לת עלמיכם לשקר לתכם שייפה לפרים ושנשה לשיות
נחצב לשנש נשני שלמיכם לכל נני נלעדי לה כן שלשה וכ"ל ולפ"ז יפתח
שהיה לרוח וקנין על נלעדי נשפוך לפי דעתם לנשיא שנש וכשלה כל דנרים
כלים לפני כ"ל של ע"ה שלשה לפי דנרי לפרים ושנשה שהיו נלעד נתוך
לפרי ושנשה שרי לין ליפתח דין נשיא שנש • ושן עשה לשלרמי שלשה ניח
ניפתח שהוסיף להתיר נדרו לוף על פי שלשה הדיוטים לו וכשה שוסף' שפיו
יכולי' לשתיר נדרי שים דשלמ' • לה הנה הוא להתי' נדרו על ידן דא"כ יפסיד
פשיעתו שלה יהיה לו דין נשיא שוס • ויש דוקא שיעיבי לו נדרו נית ניכוו של
פנחס דפיינו כ"ל של שנשים ופנחס על נעיבון ושפני שנשנש לו הנה לילך
שלנו והוה לו הנה לילך לל פנחס דין נדין נלכנה שריבה כי כל כך קשה
על כנוד הנוכר עד שלא השניח נהשפל נתו רק שלה יעניכוהו בני לפרים
ושפשה להשפיל שהם כנוד נלעדי נכלל ונלשור • ונשרלו בני לפרים
שפקדיב יפתח לת נתו והיה קשה להם לשה כן ושל שה כן במכלי שכרון
שנשים היה שלא היו יכולים להתיר לו על נדרו • ושתוך כך הניחו כוונתו
הכ"ל דוזקי הוה כדי להפוין נשנרה זו ולהנדיל לת שנשם נגד בני
לפרי' ושנשה וכשלופר לנך עשו שלשה וו שם יפתח ולשרו לו הנה שעה שלא
רנית להתיר נדרך לפני יתלן דהו הוה כדי להשתדר ולעקר לת הנלעדי
מן לפרים ושנשה לא עשיה ולא תקוס כי לפרים נתוך שנשה רוצה לומר
כלולים לתם נתוך שלר בני יוסף ולא כמו שעלה על דשתיכם ליטל כנוד
שנמיכם ושלילת ר"ש שה שכין לדברים שלנו לפי שלשורש • כי שכשיו
נוזקי ר"י שהשלה נקו של יפתח היו שעורר מדנים זוה שה שהיה ניכיפס
שלו ושקדם ניפלו דנרו ונוכחו דנרו • שלא שכשנשו על שהשתיקו נשלא נשו
נויכוח זה שקודם נכן ולהכריחו ליפתח שיתיר נדרו לפני לישה מוחשים לת
להשות פנשם נדנר השנרה הכ"ל להשתדל שיפתח שילך שלנו לכל שה שעשו
לא עשו שלה לשלר שכנר נד ולר • ושלילת שכוזקי שדרש תנא דבי לליהו
הנוכר • ר"ש יפתח הנלעדי כדר נדר שלה כשון להשלוח לת נתו ר"ש
מוכח נשקנו שלו בני לפרים וכו' ר"ל שאל זה נוכח על שה שקריב נתו
על נבי מוכח ולא התיר לת נדרו ולכה דוק שיתיר לו יפתח נדרו ר"ש כדי
לנפח לת בני לפרים שהיו לומרים להם פליטי לפרים לתם נלעד נתוך
לפרים וכתוך מנשה ולכך על זה נוכח קודו ושפו שפשם שלוקות על דבר
זה נוכח לומר דשם כל זה שלן לתם נשפנים לשנש לפני שנשו ונדנריהו
הרחשונים שלו עומדים • לו"ש היה לו לפנים לומר להתיר לת נדרו שלא
נתם ולשנו' שתו מריבה נתם • ר"ל תקודם לכן שד שלה שעלה לת נתו ולא
נשפה שהשפה שדיין לא כייתה נשיא נמריב' ו ושכשיו שכנר נד ולר נתם
לשפות שתו מריבה לשוד דשכשיו שלן נשקושה דק לשנין שכנוד שלה לשפ
שנים דוקא שם כייתם נשיא תקודם לכן דשיינו ניכי וניכי שדם שנשפה
שהשפה כייתו לנים לתכם לנד וכות שנלשם להניל נשפ ישראל לא כן נתם
שכנר השלה לותה ול"ש שלן כלן שלא שריבה נשלמ' • כך היה יכול שנשם
לנא עליהם ולשכנ לותה שהלשה • ושלן נריך לומר שים שם שכיבה על שנשם
נוכח שכה שיקר שענין על שנשלשה ולא הלך שלנו להתיר נדרו • ושכללו
שהשלין היש להשיב ש"ל לת נני לפרים נשלא שלא נח שקודם לכן
כשריבה זו והיה יכולים להניל שכשרה • ועל שנשם נשתרשי נחם שלא הלך
לל יפתח להתיר נדרו שכיה שלא שיה נשיא שנני לפני לנא עליה שטשנה שכ"ל
ושנה שנשם שלא הנה לילך לשל יפתח להתיר נדרו לא נשניל נחוה ונוסת רוח
עשה כן • שלא שפני שלא הנה להכריע לת נני לפרים לפני דשפרי היה שדין
עם לפרים ולפי שנלשה היה שדין שם יפתח נשיקר הדבר כי לא היה לו
לשלל על נדרו לפני הדיוטות לו"ש שוומח שלא לפני ד"ל ע"ה דוקא כי
נשנשה כשניל שנש שטשם שנשלשר נשפר שלשרות שהיו נני נלעד עשים
ריבוח וכנו"ל • ולכך לשלר שי הרע לת שלו • שנשם שהיה סיכת ניהו לשוף
שלא שיכה להתיר נדרו ולא התיר וכו' • כיון שהיה רשם שנש פלעדי היה
שדין הוא דוקא להתיר לת נדרו כדין נשיל שנש • נס לשוות נני לפרים
ולומר להם שהדין עם נני נלעד לכל הוא עשה כן שלא התיר לת נדרו ולא
שיכה נני לפרי' ניגיל על דעתו שהדין עם נני לפרי' עד ששמעם זה נוסף
לא פלך הוא לכל יפתח וכנוכר לעיל • ולכך נתלה השין בזו • ושפשר דוה
שלשרה כשעה שרשה שהנו ונומר ושרך לל הפרים לל שפכהדרין וכו' וכ"ל
דשפשר פלכה לל שנשם וכ"ל דשיינו ל"ד של ע"ה לולי פוכל לשיכוח שילך
הוא לכל שכיה לו שיכה לשלו להתיר נדרו לפני ד"ל ולשכרים הדין
לנני נלעד וכ"ל והוה לו הנה ושעשה זה נוסף לו הלך יפתח לליו כי לא
הנה שנשם להתיר לת נדרו שם ד"ל לשילו כשיכה יפתח לשלו כדי שלא
לקנוח פלכה לשכני נלעד שיתקלקו יון לפרים ושנשה ולשפשר שנש נשני
עלמיכם וכ"ל והוה הנרשה לפ"ד כוה שענין לייש שה שהיה יפתח שפדר

דוקא לשר שנשם :

אבן לורכיהו שכ"ל היה נריך לשנשם שכוח יהא לשכרים הלכה כדברי
או ושכוח יודע שהדין שם יפתח נשרוייה דשלכה היה שלא

שקדא

מטות שני

וכו' וכתיב בשמות ויברח משה מפני פרעה וישב במדין מכלן נס עם נכלי בתרך כיון שלפני זה בשמות כבר היה יתיר משמים שכח • ומדרי שם בערבות מואב נתת דשמות מיעטו רחמנא כמ"ש יונתי בחגוי הסלע בסתר מדרגה על משה דאיכא בני יונתי בחגוי הסלע וכיוצא בו שלח ליטול עם הכיתני בתרבו' מוהב כיון דלח יונתי בחגוי הסלע ל"ל ככלי תתח לנחת ולכח למלאתה ר"ל בח"ם כל יונתי נתן לח לימשטו פיתרים מבני ס' כמוני שהרי לפניו פיתרים על ס' בני יונתי בחגוי הסלע ולילי' דלתי' שכשיו שלחי בן ע"ם שכח מדיין נכסי ויכול לנחת בנתח המלחמה ומ"ם בני משה דנקראים יונתי נכח ולח מת שנאמר קרח נלחמו כל יונתי נתן ול"ל הרינו כמשל מכלן ומכלן • ונם חלק המרגלים משום כי ומפני פשיט ס' לומני מיונתי בחיב קדיר ראש על מה שכתוב ויכוסם וכלב פיו מן הלחמים לחמר שלח ונומר :

ובוזה נכח נס"ב לל נילור מדרש הכוללים מה שכתוב בלעם פרוש כל לחת על הכרחה • דכתר נתנחר לפנין שלוקח בחרץ דלדעת ר' יהושע נשלוקה ליונתי מכרי' • משום דכתיב בשמות משות לחבותם יכלנו ולדעת ר' יוכנן לנחי בחרץ נשלוקה ונקרח לה חן לנלה תשלוק בחרץ • וקרח לשמות לחבותם יכלנו מכרים דשלמדינו שחשובה נשלה חבל לחיים ומשיירין בכלה חבל לחיים וכו' ומשמע דלדעת עלן לחמר ליונתי מכרים נשלוקה לין כלן מכרע כלל • והקשו שם בתוספות • ואם תחמר מלי נשלוקה מיניה נין מ"ר ליונתי מכרים • ונין מ"ר לנחי בחרץ בשלוקה • דמשמע כשחשיירים כל נחי בחרץ לחבותיהם כל מה שנשלו ישלוקו נשוה כרי כלומ נשלוקה ליונתי מכרים • ותירץ ר"ת דנקרח מיניה לחבותם כשנות נלשבר דלמ"ד ליונתי מכרים נשלוקה היו נוטלים חלק מנד לחיים • ולמ"ד נחי בחרץ נשלוקה לח היו נוטלים כיון שכבר מת לחיים המלך ע"ב ולתירץ זה נריכים לומר דבשה שנחתת לקמן נשות נלשבר לחלק לחיים הוח מוכרע ליונתי מכרים נשלוקה ולח כמ"ד לנחי בחרץ נשלוקה • לכל לחיים שם נתוספות עוד נשלוקה לשרת • כגון שהיו לחנות נשלוקה • ומתו כמלכר • ונחיים לח היו נכי"ך כשנלו לחרץ ושם ליונתי מכרי היו נשלוקה היו נוטלי' • ושם לנחי בחרץ לח היו נוטלי' • לו לחיכה שם יונתי מכרים שלים ויהו נכי"ך נכחי בחרץ שם לו נחיים נמ"ד לנחי בחרץ היו נוטלים ולמ"ד ליונתי מכרים לח היו נוטלים וכו' ע"כ ולתירץ זה משמע דלין לשלק בין נשים ושק ודיכם שוה כי כשנים ללו נכי יונתי נחת כם ולח שייך לשלק שפם בין נכי מכרי' לו לחו ות"ם כשיני נשיניץ כולו • ונזה נכח לל כניחור • דשרחשוכ לשרה לחבותם חת נמלכר • כשיניץ לה ב"ל ליונתי מכרים נשלוקה כי משמע ושם נחמר לנחי בחרץ נשלוקה שחם יש מקום לנטעל דין נומר דלמ"ד לין לנשים כמו שם חלק בחרץ וכתירץ רשמון שנשוספות כגו"ל לעשת ר"ת דנשלוקה מיניה בין מ"ם לנחי חרץ ומ"ר ליונתי מכרי' נשלוקה כ"ם לנבי' כשנות נלשבר לכן פוקרכה נומר לחבותם חת נמלכר נומר שלח היה מנחי בחרץ חלח מיונתי מכרים ול"ב לחפילו חת דלח היה לנבי' חלק בחרץ שרי נחי מנד נלשחד לחניה ונמנותר חתוך שיעת חתנו נוה היניץ • ודייק ליה שנמלכר חת לשלוקה שלח קיימה שחם נשוה נשחרים חת ול"ב לחפילו מנד יונתי מכרים לין לשם כלום לכך פירשו שנמלכר חת ומחילה היה מיונתי מכרים ומ"ר ליונתי מכרים נשלוקה יש לנו חלק חלק על פי שחבותו שכשנבי' לחרץ כשר הוה חת ולין הכשות ליונתי חלק בחרץ מ"ם מנד חבותם יש לנו וכשו"ל • והנה לפ"ו היה מקום לנעטל דין נומר דל"ב דסמ"ל ליונתי מכרים נחלק ומ"ם לנחי חרץ • שחין מחלת קרח היה שהפסידו חלקו חשפ"י שהיו מיונתי מכרים וכדחיתה בנמרח מחלוכים יהושע וכלב נשנו חלקם וחבירם שם מחלוכים שכשדת קרח חמר ע"ם וכיון שחיכם נחים מנד מחשם שהיו נחי חרץ חלח מנד מת לחיכם יונתי מכרים לח מהיכו חבותם • ולכך נחתה הסניירה ומלחה דברי הרחשונה ומתרה ומזה לח היה נשדת קרח שכוחרים על ה' ומחילה יכולים לשלוקה לחבותם שהיו מיונתי מכרי' • חלח משוסד מלבתי ים לומר שחת לחיכם לח היה כן ל כשיעת חתכרים • ושוב חפילו נמ"ד ליונתי מכרים נשלוק היינו דוקח לכלי עכרי' ע"כ ושחת לחיכם לח היה כן מכרים כשיעת • לכך נחתה הסניירה ומחרה מקושם היה שכחת ויחנה חים מקושם וגו' דמדקריה בשם חים שחת חניה היה כן מכרים דנשבות מכלן היו נקרח חים כמ"ם ע"ם מי שחך לחיים ומכי חין חתה כן ל' ומכלילתך בשרש שם ומכר יהוש חשר"ל דמקושם היה נשלוק חרנעים מיד שיעלו מחכרים בשר"ל דלח שמרו חלח שבת רחשונה ומכניה לח וה ושלנו ברי דע"כ כשיעלו מחכרים ככר היה חים לשיניו כן ל' • לחמכ הרניעית שלחרה ונכיס לח היה לן • כוסיפה ושעבה היה לה כלן ומלן כדחית רשב"ם לחמר חלח נשלו ונלו נשלוקה החרץ ולחם היה מכלן ומכלן נוטל מכלן ומ"ל כ"ש כשיעה משבי נני מרם כנון ליוכן שהיה ל' כשיעה מחכרים ומוליך כניה בחבר וחת • והכניה היו נני ל' נכניסתן לחרץ נוטלים חלק נשכיל לניהם שהיה ליונתי מכרים ונוטלים חלק נשכיל מנד מת נלכלי חרץ • ומלן כנות לחבותם שנהם היה חבות מנד מת נלכלי חרץ ומ"ר לחבותם חלח מיונתי מכרים ומלן מחר לנחי בחרץ נשלוקה

סדר מסעי שני

במדבר איכה רבתי ד"א ויקרא אל משה וגו' לבבי
זש"ה ברוח הקודש על ידי בני קרח אלה אומרה
ואשפכה עלי נפשי ונומר בנגד מי אמרוה בני קרח למקרא זה לא
אמרוה אלא כנגד כ"י שאמרה כ"י לפני הקב"ה רשב"ע ובורא אני
בטחון ושאנן ושלוה שהייתי שרוי בו ועכשיו נתרחק ממני ואני
בוכיה ומתאנחת ואומר מי ישימני כשנים הראשונים שהיה המקדש
בנוי בתוכו אתה יורד משמי מרום ומשרה שכינתך עלי ואי"ה מקדש
אותי וכשהייתי מבקשת רחמים על עוני אתה עונה אותי ועכשיו אני
בבושה וכלימה ועור אמרה לפניו רבש"ע שכמה עלי נפשי כשאני
עובר על ביתך והוא חרב וקול דממה בתוכו ואומה מקום שוריו של
אברהם הקר בו קרבנות לפנין וכהנים עומדים על הדוכן הללוים
בכינורות היו שועלים מרקדים בו ה"ד על הר ציון ששם שועלים
הלכו בו אלא מה אעשה שעונותי גרמו לי ונביאי שקר שהיו
בתוכינו שהחטיאו אותי מדרך חיים לדרך המות לכך נאמר אלה אזכרה
ואשפכה עלי נפשי וגומר ע"כ:

ויש לדקדק מ"ש אמרה כ"י וכו' ועור אמרה כ"י וכו' ומשמע דעל שני
דברים נתנ לאמת ליתה כוונתה ובקשה מה ענין זה לזה והיה
מפשר לומר דנתכוונו כ"י למ"ש רז"ל במסתרי תנכה בתוכו כשפי מעני נוה
מה מעני נוה תר"י מסני נלותן של ישראל שנטלן מהם וניתנה לאומות העולם
דשנ"ל חמר מעני מלכות שמים שנטלה וכו' ועיין סדר פרקים ריפון לפסח
מר לא קדח ומר קדח ונלה פליני כי על שני דברים יש להתאונן מה שהפקדנו
נמו"ק ע"י תורכן ניש קדמונו קדח על דוג טוזה שהיה מביא לנו מקודש לכן
שהיינו יושבים נטח לים בשת נפנו ולים בשת תלמתנו והיינו מלאים כל טוב
והפקדנו ואת שניש מנד כנוד השכינה שהיתה שרויה בינינו דכנוד לאב
שיושב עם בניו והוא לדעתי מ"ש במדרש רבה סדר קדושי ור"ל כי ע"י תלמוד
מתלמך נקרב מקוך להגילך ונומר סד אמר לרוקן ככבי לומות ולימן לך:
ואך אמר לסיות כל על רחמך והו' ע"ם דברה דבנו תנחי כתבנו תנחי
דמלן לאמר לרוקן ככבי לומות מבנים דהיה מניע לישראל עונת עונ"ב ע"י
בית המקדש כי ע"כ היה מרוקן כל טובת שלמה מלו"ם ונתנה לישראל והיינו
לשלן לאמר נמסתרי תנכה בתוכו מעני נוה מעני נלותן של ישראל
מהם ונתנה לא"ה ור"ל דמעקרא היה ס"ד מהלך עמהן לרוקן ככבי ח"ב לבנ
ובינו לנחמו יושבי בשלה ושלון על"ם משוחרי' ועכשיו נכפך הוא
דאמר להיות כל על רחמך היינו מה שהקב"ה בעצמו וכולנו קנין עליהו כתב
על נביו וכפ' ירחף על נוליו ועכשיו מרב בית קדשינו ושוחלי הלבנו וה"ו
כמלן לאמר מעני נלותן של מלכות שמים וכו' ולכך שניר קלאר נמדרש
כה"ל מלך מאוב' ונו' לאמרך כ"י וכוזה לני נטחון ושלון שהיה שרוי
בו ועכשיו נתרחק ממני ולני נוכיה וכו' ור"ל שוכר לני נלותי שנטלה
ממני כי מלו וקרס הייתי לני בשלום ושלון ועכשיו נטלה ממני
וניתנה לא"ה ועור לני ווכר ושמחה עלי בקבי כשלני מוכר על ניתך והוא
חרב וכו' ועכשיו שוללים הלכו בה ר"ל שנוה נלותן של מלכות שמי נטלה
ממני ולני נוכה כי עוכתי גרמו לי וכו' לכך נאמר אלה אזכרה וכו':

ובזה נבוא לדקדק מ"ש בסדר פלת מסעי ונו' ויש לדקדק מה
שלה דקאמ' דכל מקום שנאמ' אלה פוסל בזה ובלן מה שסול בזה.
ויש לפשר לומר דמלמדינו בסילוק ובהפרש שהיה בין ביאה דשנה ג'
שם"י משה כשמניין מנלות מקרים: לניאה שהיה שרוי ע"י עזרת מנלות
נגל והוא על פי מ"ם בזה' סדר כי תשא מחול של"ת וו"ל כשנשב בין הקודי
נשפעת דאויל לסילקם שנשכה לאחוקה נרים נוכרת נהפוך זיונה לאויל
מלכת נרמי נאילין בהרכה עם דינלין פריסין ואפיק לנריס נאברת נכפה
נעורין ואיתיה לנריס ויתיב נהיכלא כדרא כיחלקדמין ואפקיה מניתיה.
מה עבדו ישראל אמו דהה לאחרני לפגל לתערנו בעמתי נסיני נסין
נכריות וכו' אמר ליתי בני ליסו מדרמי בוזיל ויהיל יקו- לא מתפוי דאמר
אתיל אמון לאחוקא ליה ולמשניך ליה ניסא ויתו לוין בלי פיומא בלי פלילין

וכו' ע"ם וכסדר בבה נדרינו עם זה מדרש אנכוחא ע"כ כי ימוך לאחיך וכו'
ע"ם ואפשר דו"ם במדרש וז"ל נאים כנלן עמך וגו' נכלאות עשים לכם.
תורה נתת לכם: ימכך הושעת אותם תלוי רחם נתת לכם ע"י מי ע"י משה
ואהרן ע"כ ו"ל מה מלמדינו כזה. לכן לדרכינו למד שכלן מה בין הסנהנה
שבשינן ע"י משה ואהרן כשיעלו מצרים להכתב שנייה מנלות נכל.
לכלן נכלאות עשים לכם דהיינו נשילין דנרנין שעשה נכלאות נאדן לא
ולאחוקי ניאה שנייה שנא ניסים ונכלאות ודנלין פריסין לנכל כלן
נכלאו עשים לכם. וכן פירש נתת לכם לאחוקי נניאה שנייה שעדין עבדי
היו לפרוש מלך פרס. וכן ימיך הושעת לכם ר"ל שהנהנת אותם ניסינך
לנכל נניאה שנייה היתי מנדמה לתיל. וכן תלוי רחם נתת לכם. ושם נאו
נכסופא וכמלוחר שם. ודיינו מ"ם ע"י מי ע"י משה ואהרן. ולאחוקי מאותם
שהנהנ ס"ע עזרת וכ"ל. והו לאחר מ"ם לנה מכאני נני ישראל לאחר יצאו
מארץ מצרים דכתר בשרנו מה לנה דקאמר. ועד קשה מ"ם לנה מכאני נני ישראל לאחר
יצאו מארץ מצרי מה דייך לאחרו לאחר יצאו מארץ מצרים וכי יש לו עוד נני
ישראל שנא יצאו מארץ מצרי. לכן לדרכינו כוסל כוזה ניאחן של ישראל
שנכנל דלנה מכאני נני ישראל לאחר יצאו מנלות מצרי היה לנלות. ר"ל נשילין
הנרנין ונדלנין פריסין נדנלי מדנה ויהיה עם"י והו ויכתב משה את
מוצאי ה' למסעיהם של פ"י וניינו נניאה ו' דהשתא ואלה מוסיף על הראשוני
פעם שנייה מכאני למוצאיהם דהיינו נניאה שנייה ניתי עזרת שנא נאו משה נא
היה עם"י ר"ל נהנהנת הקב"ה עצמו שנא מה נכאו מעצמן ונאמר.
ושמעתי מפקונל לאחר דו"ם תינות מן לנה מכאני נני ישראל וגו' ים
נו רמז על לדנשה מלכי ד'משוח' נכו לדוש של פסח דכתי נכל יום ס"ב
לנל לילי יודע מה ענינם לרמוז לותם כאן ולפשר דר"ל דלפי מיניו מלרן
מצרי קודש ומן המובחר לפס הוצרכו להשלימו נשאר מלכיות וכמו שנתנאר
הקדמון זו לעיל סדר שמות ובסדר נו ס"ם. נניאור מדרש הפודם הוה לכם.
ובזה לפשר לדנין מדרש מלינה רבתי ז"ל הסנשבני כמדודי כרוני לעבד
הסנשבני למדודים זה ס"ט רחמן של פסח דכתיב על מנות ומרורים
יאכלוהו קרוני לעבד. ונפשוט נאנ מה שהסנשבני נליני ס"ט רחמן של פסח
הרוני נליל תפשה נאנ קו ליל ס"ם ברחמן של פסח קוא ליל תפשה נאנ ס"כ.
ונריך ניאור מה ענין לכילת מרורי נפסח להרוני לעבד נס"ב דלא רתי וס
כרתי וה וס מורם וכר לנלולה שנללו מהידוד מלרים שלעבר וס מורם להפלת
כנלות כמר קוס. ואוד כפל לשון כי מה הוצרך לאוור ולומר מה שהסנשבני
נליני ס"ם של פסח הרוני נליל ס"ב וכו' קוס כלר לאמור. לכן עם"י מה שהסנשבני
דישראל לפי שיעלו קודם קוזן הוצרכו לנלות של נבל ואדום וכנו"ל. ס"ב לפשר
מה שניוה לאכל מרור נליל פסח לא לנד להיות זכרון על מה שעבד דעוד ים נו
רמו על להבא לדמו שעתיד נליל וה יכניון ס"ב לוותם האכילה מרורים של פסח
כיון עכשיו מה שהרוני נס"ב ו"ם מה שהסנשבני נליל י"ם מרורים הרוני עם"ב
כי נתן רמז בזה דעוד לכלינו מרור לפר להסלים מותו המרור של מצרי ולפי
שאקנינו עתיד פוה ליל פסח ו"ב לכך נאותו הלילה נתן רמז על ליל ס"ב
שתשתך מן נאלה ו"ו של מצרי וכנ"ל:

ובמדבר לניה רבתי ניתיה ו"ל תלו וכיתם בייתם קורחים נתורה כי
ניום הזה יכפר עליכם ועומר ומפרשו שלא וכיתם הרי אתם
קורחי' טומתי' נסולים. תלו וכיתם בייתם קורחי' נתירה מכל פטלתיכם
לפני ה' פטהרו ומפרשו שלא וכיתם אתם קורחי' פטל פטל ירושלי' ס"ב ו"ל
מ"ם תלו וכיתם בייתם קורחי' נתורה כי ניום וגו' למה תלהו נקריאה שלהם
והיינ תלו וכיתם היה מתקיים נכם כי ניום ונומר. ועוד מה דבר ומיכוכו
ניניה הנה דמה פרים זה לזה:

אמנם הנראה לפ"ד נניאור זה המדרש נהקדים מדרש קונה נילקוט
סוף סדר קרח ור"ל וז"ם יפפתה לנוי ס' יפפתה לנוי נכנדת.
דנכין מה' כל פתחה מוסיף לנו"ט מנו מוסיפין לך קרנות מה' ר' נו נכל
יום ויום מדרש ניקב הקב"ה ליתן לישראל מלמד. נניסן נתן להם כסף. נאייר
פסח קטן. בסיון נתן להם. נתמוז היה נדמעו ליתן להם מועד נדול ושנו
בשנה. ובטל תמוז מן הלוח. ונא תעשי ופרע לסם. ר"ה ור"ה וקנה לאחר
הקב"ה לאחרי הוא כורת ושלו אינו נוטל תן לו יופי ניום השמיני עצרת וגו'
ע"כ. נמצא לפ"ו ר"ה הוא כרמון לשורם תמוז ור"ה נוא לשורם אב. ונחנ
לשורם תלוי. ומדיין לא ידענו נאיזה פיום נקבע חמוץ כומנו המיוחד נו מלו
לא תשלו כיון שני חורב ראש השנה נתמוז ויה"ב נאב ניניה יום נשורם שהוא
היה נקבע לותו בחג. לכל קרוב לשמוע דמסתמא היה חג של תמוז
ניי"ן נו ב"ה נו ניום שנקבע נכבוד יום ט"ב. וידוע ח"ם ר' יוסף כנורא מלו
היתי אחם שייתי קובע התנכו נשני נשורם וכו'. ומשלה לפ"ו ל"ל
דנם לותו כאם שרנה הקב"ה לקנות נו היה רצוי להיות נשני. אם
שתא"ב נדאה עד שני נשורם נלוח שנני יום ט"ב. ודוחם ח"ם ר' יוסף כנורא מלו
לניות נשעדה נאנ. נמצא מכל הדין שתשנו דאה שהסנשבני מלו קורחים נספר

עורב וי"ב כי ביום הוא יכפר עליכם וגו' כי ביום הזה יטהר מכל חטאתיכם לפני ה' תטהרו. ושפיר קאמר במדבר הנזכר. הלוי וכיוצא קיימא קורבני בעזרה כי ביום הוא יכפר עליכם וגו' ר"ל שאם קיימת וכי. ולא אפשר במעמד הנמצא קיימא קורבני בעזרה ביום הוא גופא נמסר עזרה ממילא כי ביום הוא יכפר עליכם לטהר אתכם וגו' כמו שקרבני כן מכפרין ביום כיפורי והיא היא. ראוי לקנות ב"י בתר כ"ל לגבי מכפרין שלא ובית. הוקבע בכיה לדורי וקורבנות גו ביום נקיר תיכה טוחתי נסולי. וכן קיימי קורבני מכל שלמיכי וגו' מכפרין בו כי קורבני שלא הקריב ואז ר"ל מה שלא הבין בקרית וכמדבר ובמדבר הוצא כילקוט לי כה לישע ר"ל. אמר ירמיה אלהותי אלהותי למן אתם יודעים שב"ה ברך. ישראל נוגים וכו' הניח לנרקם את ידו על ראשו וידו אחת בקורבן לשלמים וסיכ נוסף וזכה ואמר כי"ש בני ביכן סם. ת"ל כי בעון עליכם וש אותם. אמר לפניו כי"ש לעולה שהיה שוחט אותה בצפון ואחר כך מקבל דמה בכלי שרת ומולק ומקטיר על גבי המזבח ואין לו דמים כלל ואילו אתם מביאים שלמים שהן קדשי קדשים ואחר שחיטתן מקבלין דמן בכלי שרת ומולקין ומקטירין אימורין על גבי המזבח ואתם אוכלין בשר חזה ושוק לכהנים ואומר לי אל תקרא בשלמים אלא בשלמי. ת"ל כי בעון עליכם לטהר אתכם. אמר לפניו כי"ש בני ביכן סם. ת"ל שאין הדם שלשה נפשות ואין נוגעים אותם לכפר כפעם ואם קלים היו דודיכם מכפרי הפשעים. אמר משה לפני הקב"ה כי"ש לשעה ואם קלים היו דודיכם מכפרי הפשעים. אמר ירמיה אמרתי אולי אינם יודעים על מי אלמנתי שערי. ת"ל לין לתה מוכה מן ימים שהיה מעיר מרעית לחיות הפרס. אמתה ואמרה אני לעמך נתיב מעיר מרעית לחיות הפרס. אמר ירמיה דומה לחכם שהיה יושב בתוך ביתו ואומר בלבו אי אפשי שיכנס אדם לביתי ואי אפשי שיצא אדם מביתי. ת"ל לין לתה מוכה מן ימים שהיה מעיר מרעית לחיות הפרס. אמר ירמיה אמרתי אולי אינם יודעים על מי אלמנתי שערי. ת"ל לין לתה מוכה מן ימים שהיה מעיר מרעית לחיות הפרס. אמתה ואמרה אני לעמך נתיב מעיר מרעית לחיות הפרס. אמר ירמיה דומה לחכם שהיה יושב בתוך ביתו ואומר בלבו אי אפשי שיכנס אדם לביתי ואי אפשי שיצא אדם מבית

ועושה חסד לאלפים לאוהבי ושומרי מצותי וגו' ובירמ' אבלון שמרו חוקי מרבים
שמרה פרשיות על אחת כמה וכמה מלות וכו' ס"מ ג"ל כאן וכתיב לך חסד
ואמרינן וגו' ר"ל הרי קיימתי לך כולי לזיכוי לך כתיב בו ושומר חסד
לאלפי וגו' מה שמתוכיח לי לקיים מכאן שלמדני חס וכו"ל · וכיון שאני
קיימתי כולי הדבור וכתבתי לך חסד כתוב נרך לזכי לקיים בך גם אתה
הזיכור והוא ס"מ שעל כולם ר"ל לזכי בקוד עון לחנות עד רבעים וכו"ל ·
ומאחר שהתנחמתם עם ה' ונלך מצלו כי טוב כי רקוו מצלי · ואפשר גם לחסר
לחומים מעשה הנחמתם ניכלם שלחן לכם את ארץ הכרמל ותנלו ותשתלו
את ארצי וגו' נכן עוד לזריע לתכם ואת בני ניכם לזריע ונומר דכתלת עוד
משחת מוסיף על לחמותיכם עוד גם מעכם לזריע · ולא מבעיא לתעכם לנלל
ואת בני ניכם דהיינו שלשים ורבעים ב"כ לזריע מעשה כי עד דור רביעי
לזי עוקד עון לחנות על בנים ובבני בנים ס"ו ומשילה יתקיים גם ריקוד לא
יהיה לך כמו שקיימתי כולי הדיבור · וז"ס כי שתים רשות עמו שמי ונומר
לזרו"ל לאחת שתים כשתים וז ס"ו וכו' ור"ל דמלאך שפעולו בס"ו נזריך לזריע
נפשיל לחנותיכם את בני ניכם ועד נכלל :

האמנם קשה ליה לאחת מלנלל על הכנים ובני בנים עון לחנותם עד
שלחר שוב לזריע לתכם · ואת בני ניכם וגו' · ולזה מדרך לנלח
שלמה מוהו ס"ט מספר תילים ס"ם · מזמור לאסף לולים לולו נזו' נשלתיך
וגו' · והכה לאחנת הקיסור לא נשתיק הכסוק כולם ונקשר על הסמיין · ויש
לדקדק נמ"ם לולו נזים נשלתיך · שמעו את כילכל קדשיך שמו את ירושלי
לעייס · הרי שכתוכון על הבנים והחנים שלמה ושלקן לשלמה נשלתיך
משפט כל הנגול סנ"ל · ואת כילכל קדשיך היינו נית המקדש · שמו את ירושלי
וגו' כמשמעו · ובה"נ פור והתכוון על הכפות ושלקן גם כן לנ' חלקים
לחלוי · נשלתי · נשלת ענדיך מחכל לעוף השמים · נשר מכירין לציותו
הארץ · שפכו דמים כמי סכיבות ירושלים ואין קוכר הרי ב"ב נ' נשות לשנין
הנוסים דמשמלה לשר נתנו נשלת מכירך היינו הפושלים נכפשתם וקרלים
נשם נכלת · ולפ"ז נשר שפיריך נגד הנדיקים שכירנו שהרנו
לשר נשכו דמים למי כביכול וגו' נדרך כלל על שלר בהמון עם · ושיין נשר
דכתיב וכן ליקח נמדרש ס"ט שלשר מכיון דלאותן הרשעים שכתבו
שכוללה קרלי לותם נשם נכלות חוזר וקורלי לותם כשם שפדים לשמך
שכיפר עליהם פרעתם ונקלת נשם שפדים וכו' וע"ם · לכן לדרכינו נכתוכ
זה לשר זה כמו שכשדרו על ה' בסדר נ' שלקי ארץ ישראל וכ"ל כמו שיתנשר
כי עור יש לדקדק ס"ם שפוך חמתך אל הגוים וגומר כי אכל את יעקב
כוזו בשלו שמשמר את שכורה שלכל את יעקב היינו הכפות · ואמר
את הקלה שלת נוזו שמו לדיינו עלים ואכני · ומזה ליך נמשך מוס ס"ם
שלר זה לל תיכר לנו מוכות רשעים · ומזה ס"ם רשעים · רשעות מנשי
ליה דרשעים משמע דקלי על בני אדם דרשעים לכם נוזן · ואמנם
נכיקר כל זה אשר לומר נכקדי שלמה בקדמה לפני · ומזה ליתיין נמיית
כמון שכתכילו ר"ל את הכוטה לנוה דיינו כנשל חוץ ממם וכ"ם כוטה
פותח כשכוני מקוץ והנע"ל מפוזרים תמיד ונפרעים מן הלחם וכו' · וכן
ליקח נפשר רשעים שכמה שכל כן מתרנים חפץ · מהנה · משום שמפוזע
מוסף שוב למעלה ונדיך נפרעו · לנל קנת מן הרשעים כיצו את כוטה
לנוסם לומר מכו מוץ ותבן לשלה ליל"פ שנשלם שלינלת ליצו כוזם
מ"ם נשלם המשרתים הוא שמם מ"ם שמכיד את כיצורים ומכנה את
הנפש מלידד נפדרנה נכל כשלם נשל"ם נמשלות נפ"ם לך נדרך
שמלתי ר"ל נשלם שלך ליצי פוגם נמוני כלום · רק יש שם שפרון מנליעו ·
ומלת שטלתי הוא שלמון לכי שמלים נני שמלים לנל נשלם המשרתים הוא
פיגם וכו' ויתנשר זה נשעון עוד מדר נדרי · ולפ"ל לפי שלי ליל"ל דנש"ם
ליצו כוצורות לו נציצו"ת לשלר מן העידות ולפיכוך
שם ליצו לכיוזו · והנה נכנסים של ישראל דהיינו ארץ שנשב שמשים יש נו
עדיות דהיינו מקום נית המקדש שמעו שהוא שר ליין כי שם ניוה ה'
הנרכה · ויש נו ניצורות דהיינו ירושלים נשרך נית המקדש נקרל ניצורות ·
ויש נו ניצורות דהיינו כל הנגלל שמשנב לוצורות נגד ערך ירושלים וכ"ב ·
וכה"נ נמי נאלקו ישראל שים נשם נדיקים · ניצים · רשעים · וא"כ לפשר
כשראש לפך הקנ"ם בין לשנין נפיית קולו מן הכסאים · ובין מן הכפות
היה נוהג קולו מכל נ' הלנלים וכיצד מדה נמה נכרע מן
הכסאים והנופים והל קי"ל דלין לוקה ומכלם וכמו שנרמו שמיה ו"ה נמ"ם
כי לכל את יעקב ואת נוזו השמו וכמו שיתנשר מוד · שניש שקה דנין כבי ·
ולין הכי נמה נכרע מן השלשה שלנים כולם · ומשם לפך תשלה נשנין
הכסאים · ואמר מלכים נלו נגדו שלשלתיך היינו נכלל נשלת ארץ ישראל ·

(על ידי הפועל נשלשת שקדם שקבל שמעל יכוכ זכוכ בן שלמוני שני שהוד יפקד שלים מק"ק ליפא כמדינת פולין נגדל)

במדרש רבה ריש הפרשה. אמר הקיבה ראה לשונה של תורה מה חביבה שמרפאת את הלשון. מנין שכן כתוב מרפא לשון עץ חיים ואין עץ חיים אלא תורה שנאמ' עץ חיים היא למחזיקים בה. ולשונה של תורה. מתיר את הלשון. תרעלך לעתיד לבוא הקיבה מעלה מגיע אילנות משובחים. ומה הוא שבחן שהן מרפאין את הלשון שנאי על הנחל יעלה על שפתו מזה ומזה וגומ' ומנין שהיא רפואה של לשון שנאמ' והיה פריו למאכל ועליהו לתרופה. ר' יוחנן ור' יהושע בן לוי חיא לתרפין. וחא כל שהוא ואלם ולועט הימנו לשונו מתרפא ומצחצח מיד ברית שכך כתיב מזה ומזה ואין מזה ומזה אלא תורה שכך כתיב מזה ומזה הם כתובים. ר' לוי אמר מה לנו ללמוד ממקום אחר נלמוד ממקומו הרי משה עד שלא זכה להתורה כתיב בו ולא איש דברים אנכי כיון שזכה לתורה נתרפא לשונו והתחיל לדבר דברים מנין ממה שקרינן בענין אלה הדברים אשר דבר משה וגו'. תוכן תקלת דברי מדרש זה עם לבלורה בהסקפה ברישונה תמוה מרובה להוכיח שלשונה של תורה מרפא את הלשון מיהו שלעולם הוא מעלה עם לילכות טובות שמרפא בהם את הלשון ולכתי מכח לן שהתורה נופא היא מרפא את הלשון ושמא סגולות אותן הלילכות יהיה מרפאן את הלשון לכל התורה אע"פ שים בה מעלות לאחרות טובות ויתירו' מהם מכין לן שים בה גם סגולה זו. ולא עוד אלא שאתה מצא לן דמשמע לים כאן שהוא מרפא לשון עץ חיים שאתם לתורה דוקא זה התואר להיותו נקרא עץ חיים עד שנריך להביא ראייה דהמכוון היה של התורה כמ"ש עץ חיים היא ונומר ולשה לא לאחר בפירוש מרפא לשון התורה ואנב ים להכין מה שכתוב הכרין בה קנת ואת כל מי שהוא ולועט הימנו לשובו מתרפא ומצחצח מיד בד"ת ולעיל בתחילת הכרין לאחר שאתם מהו שכתוב מרפא את הלשון ע"ש שמצחצח מיד. לכן מתייסב לן כל זאת על פי הקדמה מעולה שכתבו הראשונים ז"ל בביאור מדרש רבה ויבאתו בנין שלש לעבדה ולשמרה לעבדה אלו מצות עשה. ולשמרה אלו מצות לא תעשה. דהכוונה שהקב"ה כשמשיך את התורה מעולם העליון של עולם הזה התחתון המשיך לותה תחלה של רחם זה העולם והוא הנ"ע שלשטה הוא המקום הרוחני רוחני יותר שבזה העולם ושם נייר הקב"ה פרטי התורה בקלקיה הנ"ע שנמצו וברוח בו לילכות טובים דקים ורוחניים משם מכוונים של מצות עשה ושם של מצות לא. ואם תרצה לעמוד על עיקרן של דברים אלו ולימן דעתך מה הם. הנה מן עץ החיים ועץ הדעת תוכול להבין סגולות ומעלות שאר הלילכות. ואם לאו ילמוד ספוס מן המפורש ע"ב ההקדמה ומתילת מבואר כוונת המדרש הכוכר דשפיר מביא ראייה נמורה ללמוד דעת ידיעה לאחרת מן אותן השנות שהוא מביא מע"ש לאחר שם מרפאים את הלשון של התורה דמ"ש שמרפאת הלשון מכח ק' דמה שאותן השנות של ע"ש שם מרפאים את הלשון מניע להם כן מסיבת מעלות התורה דלפי שאותן השנות נכתבים על מצות עשה ול"ת שבתורה לאחר שהשיך תחלה לגן עדן וכנ"ל ומפני שהם כמסכים מכח התורה ים להם מעלה וסגולה זו שמרפאת את הלשון ואם טבע אותן השנות ע"י שהם רמזים לאות להתורה מרפים את הלשון ק"ו התורה עצמה שמרפא את הלשון וז"ש רחם לשונה של תורה מה היא מביאה שמרפאת את הלשון וכו' תדע לך לעתיד לבא מעלה מע"ש השנות ומהו שבאן שמרפא את הלשון וכו' והנא בעצמך מה טיבן של אותן להשנות שירפא בהם את הלשון שלא על כרחך ודאי הטעם הכוכר לפי שהם כמסכים מן התור' ר"ל מזה תדע לך ידיעה נאחנות שמ"ש וקל וחומ' שהתורה נופא מרפאת את הלשון. וז"ש מכאן שלאחר שמרפא לשון עץ חיים הוא עץ חיים שלא תורה וכו' דאה שהתם קרא דוקא לשון עץ חיים הוא לעומת מה שבאתן אותן השנות שנע"ש ים בהם נ"ב עץ חיים ומהנו לכו עומדים על סגולות ומעלות שאר השנות וכמבואר בתוך ההקדמה הכוכר ולומדים ממנה ק"ו שהתורה שהיא נקרא עץ חיים בשביטה שמרפאת את הלשון וכמדובר וכדי שלאיקשה לך דמ"כ דלשונה של תורה נופא היא מרפא את הלשון מה צריך שוב לע"ל לאותן השנות לרפואת בהם את הלשון ולמה איכו מרפאהו ע"י התורה נופא. לזה תירץ ואת כעל המדרש בתוספות לשונו מ"ש כל מי שהו' שים ולועט היינו לשובו מתרפא ומצחצח מיד בד"ת וכו' דל ודאי לשוב של תורה נופ' מרפא את הלשון שלא קייבו ע"י רבילתו שמרגיל לשונו בד"ת תחלה לאבל כל זמן שאיכו רגיל בתור' עדיין איכו בעל דברי' שלא דלבסוף הוה כעשה ים דברי' מכח רגילת התור' לאבל בתחלה איכו מוכרח שיהא כעל לשון מיד ורחייה מיטה רבינו שלא כעשה ים דברים עד לסוף מ' שכה לאן סגולת אותן השנות הם שמביאין שהו' לועט בהם הוא כעשה תכף ומיד בעל דברים ומצחצח מיד בד"ת כי שתיהן בביאורן דהייבו דברי תורה והשנות שלו מועיל לו שמצחצח מיד בד"ת בתחלה מיד דייקא והו הברואה לפע"ד ביאור תוכן בוכות זה המדר' אלא מה שמסיק ואומר מה ללמוד מיקום לאחר כלמד מיקומו שדברי מטה עד שלא זכה לתורה כתיב בו לא איש דברים לאבי כיון שזכה לתורה לאחר שלה הדברים ונומר ודאי נריך ביאור דקשה וכי כל המכ' והתורה לאחר שם מטה לפני בכי ישרא עד שלא התורה ליכם דברים. ועל כרחן נריכין לומר דלהיות שלה הדברי' לאחר דיבר מטה עכשיו הם היו דברי תוכחה ודברים כפושים שנריך לזה דוקא דברן יודע להוכיח בכחות לשובו בלופן שיכנסו בלאן שומעין ויתיישבו על לב שומעין הבה לדברים הללו ודאי לאחר מטה בתחלת שליחותו בטעה שכשתלך שלא מדברים להוכיחו על פכיו וכן להשתדל בדברים להוציא לת ישרא מידו על זה אמר לא איש דברי' לאבי כלו' דדברים בביונה בלילו נריך ודאי בעל לשון נחות שיוכל להתווכח עם מלכים ולא יבוש ולאי כבד פה ולשון לאיכו יוכל לדבר דברי תוכחה מטה' דמתחלה לא היה יכול להוכיח ומשוכה לד"ת אמר שלא הדברים אחר דיבר מטה והייכו דברי תוכחה שהוכיחן בלאן במשכה שורש דמשמע שהיא הים דברים לל בעל תוכחה ויודע להוכיח. וכה"נ לאיתיה בירמי' עפי' מדרש הובא בילקוט סימן תלף ת'. וז"ל ת"ל הק"כה ביומיה לך והתנבא על ישרא והיה משיב לבכי הק"ה בער אבכי לא ידעתי. שלאיכי רוצה לילך ולהתנבאת על ישרא בבוזה קשה ע"כ הרי להדיא דמ"ש לא אוכל דבר לא בלאמר על פסוטין סיבור דברים בעלמא אלו מילי דאוריתא שלא על דברים קשים כגון דברי תוכ' וכן בלאן מ"ש מטה לא הים דברים לאבי הייבו של דברי תוכחה לאוד סירב מטה ולפניך נראה בוה לפרש הספטר' דברי ירמי' ואנו ואתוכחה יתבאר לן בס"ד דמטה וירמי' לדבר לאחד בתבוונו ויסוד הבנין בבאה שפ"י מ"ש במדרש בוכח בילקוט שבוטים פסוק בביא מקדבך כמוכי היום לקים ואנו זה ירמיה וכו' ופירושו בו שבמי האת' דהבוונה לע"ש בוומר דירמיה היה ביומן מטה רבינו ע"ה והוא לך העתק הכתובים בקרה ויהי דבר ה' אלי לאמר בטרם אצרך בבטן ידעתיך ובטרם תצא מרחם הקדשתיך בביא לגוים בתתיך ואומר אהה אדני אלקי הבה לא ידעתי דבר כי בער אבכי ויאמר ה' אלי אל תאמר בער אבכי ונומר אלה הפקדתיך ואנו להרוס לבבות ולבטוש ואנו ויהי דבר ה' אלי לאמר מה אתה רואה ירמיה ויאמר מקל שקד אבי רואה ויאמר ה' אלי היטב בבר ה' אלי לאמר מה אתה רואה ירמיה ויאמר סיר בפוח אבכי פבוה מפבי מפוכה ע"כ. ים לדקדק מ"ש בטרם אצרך בבטן ואנו בכל לבטן בחלת סוכית בטרם אצרך ובטרם תצא מרחם ואוד בכלל בכל לאת אומר ידעתיך ולאחרת אומר הפקדתיך בביא ואנו ואוד הרי בכלל מחלים מבה דכיון שהפילו קוד' ביניהם ושר' סיוכר בחבי לאחר בכר הקדישו ויודעי מלי רבותא סוב דשר' סיוא מחבי לאחר הקדישו ודאי זו ואת"ל ואוד מה רא' ירמיה לומר לא ידעתי דבר כי בער אבכי והלא לפילו בער בן ה' שבה ים לו פה לדברי ואוד מ"ש לא ידעת מחבי לבון בער והל"ל לאיכי יודע לדבר. אחנם בפי' הקדמה בכוכר דירמיה היה ביומו של מטה רבי' לאחר בבר היה לעולמים ושעליו נאה ההבטחה בביא מקדבך בחוכי ואנו יתבן לומר בטרם אצרך ידע"תיך היינו מה שבבר ידעו ובבנו בימי דור המדבר וכמ"ש ואתה תחתת ידעתיך בסם ידעתיך דייקא וזה היה ודאי בטרם יציר"ו ואת"ש על בריאה של עכשיו ובטרם תצא מרח' הקדשתיך בביא לגוים כתיך כי בימי דור המדב"ל לא היה בביא לגוי"ר כי אם לישרא כמו שהו"ל בבליכו בבאתי"מדב"ר הבה הועתק לשיל סדר תבוה וסדר ויקרא רחשון לאחר מטה רבם"ע מכל ע' לוחות לבותבי' שים לך בעולם שיקראה מבוכי אלא על ישרא וכו' והייכו דקשיא לי' למה לא בעשו בביא לגוי' לפי שרה לגוי' וכפה שהוא יוכן להיות בביא גם לגוים ולא רואה יפה כי בימי ירמיה בעשה בביא לגוים וכמ"ש לו על יציר"ו וכבר תצא מרחם הקדשתיך בביא לגוים והו לאפטר מ"ש ירמיה לאבי לא ידעת דבר ר"ל בבר בימיה הראשונה בימי מטה לא ידעתי דבר וכמ"ש שם לא הים דברים לאבי ועדיין בדברי הראשונים לאי עומד עכשיו והו לא ידעתי בלשון עבר וכאו שהעתיבו בפוך לאחר בן בדרך רמז על יציר הקדוש וכב"ל ולא"ת לא בן הק"כה של תאחר בער לאבי לא בדרך סותרין זה לאת זה בסיטה זו דמיכה שאתה אומר לא ידעתי לשון עבר משמע שבבר היית לעולמים ול"ב לאיכן בער בבימי ירמיה בער אבי אלא בבר ידעתי בבר ידעתי בבר בער בבר בבר בבר

לכני מצד שנתי ונם נקנתי מצד לדם הרחמן שהרי ימיכם תעלום שנותיו
של אדה"ר וע"ם וכן כאן אמר ש מעתה כשר אני כיון שכבר היית בעולם
וזקת שני לך ונפקי עכיה דשוב לא תוכיל לומר לא לוקלך דבר כמ"ש נתעלה
קודם שזכה לתורה שהרי לעתיד לבוא ימות משוכה לד"ת אמר שה הדברים אשר דבר
משה וכאחר לשיל מתוך מדרש רבה משה עד מלא וכה לתור' אמר לא לים
דברים וכו' משוכה לתורה אמר שה הדברים ואלו על המדרש הנזכר דע"ם לא
לוכיל דבר היינו לומר שהיה רשה לומר לישראל נבואה קשה ים להקשות
מנא ליה לירמיה שע"ם נביא לנויים כתיב היינו לדבר קשות דוקא עד שת"ל
לאני רשה לומר לישראל נבואה קשה · ושוד י"ל ע"ם לו מה לתש רואה
ירמיה ונו' הרי עדיין לא זכיר הכתוב שרואה כלום עד שאמר ליה מה אתה
רואה ירמיה ואמר לא רואה כלום ואין הרואי לומר וירא ה' מקל
שקד ואיאמר לו מה אתה רואה ונו' ושוד מה עת' הטבת לרשות מלי רבותיה
שמצאנו שסשיב לרשות כיון שהיו מרשין לו לשלים מלן דהוה רואה בחום
מה שהרשין לו לפנינו לכך לשבר לומר דקשיה לשת מתיישבת בירך שבדתה
דמיד עת"ל בטרם אצרך ונו' שרואה לו ק"כ שהני מרשו' דהיינו מקל שקד
ושיר בכוח ולפי דעתו של ירמיה היו הנני מרשות הללו שני הכרובים ש' מרשה
על נבואה קשה ולשת על נבואה טובה ולכך אמר להם שלכי שלהים לא הרי
לתה מרשה לי שני הכרובים רשתים ודין שלכי דיקא כמו שיתבאר ולא
לוכל לכר לויני רוצה להתנבאת נבואה קשה לא לנבואה הטובה לשר מרשה
ש'מורה עליה לכי מקבל על להתנבאת לכל מרשה לשת המורה על נבואה
קשה ודין לויניהם להתנבאת והוא דלפי דעתו של ירמיה היה מרשה מקל
שקד שרשה מורה על הרש'לומר משקד על הרשה כאו' שפירש לו ש"כ לכל
סיר נפוח שרשה היה נרשה לו שהוא מרש' על הטובה משום דלישת בשדרש
קשת דכי שיהו · שלשה הכרים הרואה לותן סימן שלו' הוא והוא הר ניסוך
קרי' הר שלוש ישפת לנו ונו' הרי דקדרה מרשה על שלוש ולכך אמר לדכי
שלים לא ידעתי דבר נבואה קשה שלא נבואה טובה לכי רוצה להתנבאת
ול"ק לי מה אתה רואה ירמי' לל על לויהס מן המרשות שרשית אתה אומר
לא ידעתי דבר נבואה קשה והשיב לו מקל שקד לכי רואה והיא לפי דעתי
שרשה על קשה ולכי רוצה כה נ"ל לו הטבת לרשות לל ודאי כוונת כוה ש
ברשות שמקל שקד מרמז על נבואה קשה כי שוקד לכי על קרשה ונו' הטבת
לרשות דייקא כלומר יפה כוונת לדשת על מה היא נאה · ואע"ג לאר ויקי
ד' שי שנים ואמר מה אתה רואה ירמיה לל מה רשית סוד שתת' מרוצה
בה וקבלת לניך להתנבאת לותה מה שלפי דעתך מוב' על הטובה מנד לדכי
שהוא רשעים מה רשית שתת אומר כן · ולזה השיב ואומר סיר נפוח לכי
רואה ופניו מפני נפוצה ומאחר שהרשתני מרשה זו נסיר שהוא קדרה
שזורה על שלוש לכי כוכר דרכון דשלוש תשפות ליראל ובאתה להכניסן
בא ליראו ולא יפתו מפני ב"ב שהוא נכפן ולותה נבואה לכי רוצה כה ולזה
לאחר הכתוב ויאמר ה' אלי מצפון תפתח הר"ש ונו' דכאן לא אמר לו הטבת
לרשות כמו שת"ל כרשתי אמר לו שלא לאדרבה אמר לו שלא כיון שכה דהו' סבור
שרשין לו שלו' ישראל מפני ב"ב שעתיד מצפון תפתח הרעה
בני לאומן הבטבת לרשות וכאן לא הטבת לרשו' וכי תימא ת"ל הרי
שה הסיר שהיה קדרה מרש' על שלוש והיינך רמז כה על כי מצפון תפת'
הרעה כיצד לו' תירץ לוקושיא זו מצפון תפתח הרע' ונאמר ודברתי מספטי
לא עם על כל רשעתם ונו' ואתה תאחור מתניך וקמת ודברת ונו' ל תפת
ם זכיסם ואני כתיך היום לעיר מבצר ונו' ונלחמו כך ולא יוכלו לך ונו'
כי אני הרשיתיך כמרשה זו נוסף על הסיר שני הכרובים נוסף לאחד דהסיר
דייקו הקדרה מרשה על שלוש וכמו שאמרת שפניו מפני נפוצה מרשה על
נבואה קשה ורשה כי מרשה הללו שהוא המרש' היא נשור' טובה לך להנתך
לא זכיר לך שלא תפת מהם כי שלוש יהיה לך דכן מרשה הקדרה על שלוש לכל
מה שפניו מפני נפוצה הוא נבואה קשה ליראל דצפון תפתח הרעה ונו'
ולא כאו שעלתה על דעתך שמרשה שלו' ליראל דנזה לא הטבת לרשות ונזה
מבוארים הכתובים ותייסבים כל ההפרות שהעתקנו מהם :

ובמדרש קוטה בילקוט בסוף מי יראוך מלך הגוים : ת"ל הק"כ לת'
קורא אותי מלך הגוי' ומלכיה דישראל לית אתי ת"ל ויכון דשלמת
לשוש מה דאמרת לי נביא לגוים כתיב לשל שהק"כ ת"ל לגוים ע"כ
ולכאורה מדרש זה תמוה וכי בשביל שהק"כ ת"ל נביא לגוים כתיב יבוא
קלילה בכבוד המקום לומר שהוא מלך הגוי' ניתן מקום לטעות לומר דאיכו
מלך לישראל אתנם מבואר הוא שפי' מדרש הנזכר לשיל ת"ל הק"כ לירמיה
לך והתנבא על ישראל ודיה מעיד לפני הק"כ נער אנכי ונו' שליחי רוצה
לילך ולהתנבאת על ישראל נבואה קשה ומסיק ות"ל עד שת"ל בטרם אצרך
ונו' נביא לגוים כתיב מיד מקיבל הנבואה ושכור היה ירמיה שהיכו מתנבא
שלא על הגוים וכיון שקיבל עליו הנבואה מיד ת"ל הק"כ קח לת מכוס יין
הזיקה · מיד נפלו ירמיה ת"ל הק"כ נא שלא מדרך ארץ כלום מפקיס
שלא לשי שתסיס ברשם וכו' ישראל וכו' הק"כ פתחני ה' ואתה וכו' ע"ם כבר
הוה מוכיח דשל כרשיך לפי פתחת מ"ם לו ק"כ נביא גתיך לגוים שלא

על מ"ם לחסך לקיים כאן נוסח כנחלתן ונומר דהעניין הוא שמקדם על מטה מכוון ש כ"ה על מעלה ומתן רשות לכהנים העליונים לכנוס במקדש העליון כתו שכנכנסו התחתונים במקדש התחתון. ושל תעשה בזה שם"ו יבא כח מיוחד במקדש העליון בתוכו מ"ו. לכל המשל הוא שהאור על מקדש העליון מתלחף מלינו ומוש' מאזיק את התורכה ולאותה מקום שבשאר רוש' הקדושה פוגעת אות קליפה וכו' ע"כ וי"ל לאחי כ"מ בכנכם: לשם ולזה תועלת מניע לנחות השינוה ההוא כזה ולחסך הנכיה שהתלוכן על זה כאמרו שקי' כאן בנחלתך מלי לחיכפת לו כזה. לכל לכאורה נראה שבע"ה מתעכבין וכהכין הם מן לותן רוסס על כח הקדושה שבשאר שם ויש להם חיות נדול מזה. וכה"נ ענין מתעכבין הלומות למטה ומתנברין ומוסיפין כח ע"י הרוסס שבשאר בניית המקדש על מטה ורלוי מפורשת לזה מוזהר סדר תרומה ע' ר"ם דבית קדשי קדשים אע"נ דהשתא לאו לחיו בקיומתי בוזותה לחיתן כולה עלמה ומוזכח וספיקא לכולה יסודה וכו שם ענוג' דכר בשמא כאו מהבונים מתנברים ועולין למעלה מן לותו רוסס קדושה שבשאר במקדש על מעלה כך הו"ם מוספיעים כח בכל עוז ע"י לותו רוסס שבשאר במקדש על מטה ולכך לחסר כל זמן שלא נכרכו היסודות לכל שעור קיים מלכלוקת היינו שריפותו כיכר עדיין לו יונקים ח"ם מלותה קדושה ויוסרין שלהן ושלוה מלחים כל טוב. לכל ביכוש קנירה תשברנה דהייכו כשתיכם לות' הלכלוקת כאשר כעו"ה הלומות מסתלין לותו רוסס לחת לאחת וכמ"ש לחסך שקים כאן נוסח נכחלתך טחלו לת היכל קדשין משמע דכיסיכתם עליה מסתלין לותו יקוסם הקב"ה ויתפרש מהם. ומפיר קאמר לפ"ו וכורח לכני לדושלת יוסף ירושלים הלומרים עכו עכו עד היסוד כהיסדם ביכוין לותה לחת לאחת ומוחכן השפע מן לותו רוסס והוא חיותם וקוסת לכל לכמיתקדו יסודותי דהייכו ביכוש קנירה לל שלותה הלכלוקת תתיכם לנמרי ע"י שמתלין לותו רוס' כעו"ה לנמרי לו יוכור להם ה' לנקוס מהם ומשכר זרוסס וכוסס הרי מיוסב בזה כל מה שהעכו בתוספתא זו נם לזה אין הסכיכה מזורת לכית המקדש כל זמן שהם רלשון קיים לה. ולמה היכו זוכר לכני לדוש לת יוסף ירושלים כל זמן שהיסוד קיים. דהק"ה היכו חוזר לתוכה כל זמן שהם רלשון עליה מצד השכועה שנשבע שלא יכא למבוקה זו וכו' נם מה"ת לפנקס מכני לדוש על מיקר היסוד שלה כל זמן שהרוסס הקדושה נשלרה בהם כיוונים מהכה ומוספיעים מלותה קדושה כשנכנסו לתוך וכו"ל וזה מבואר מדרש נילקוט רנתי וז"ל:

וכבר היו ר"נ ורא"בינ נבנסו לעיר ושמעו קול המון של רומי עד ק"ך מילי התחילו הם בוכים ור"ע משחק. א"ל עקיבא אנו בוכים ואת משחק. א"ל ואתם למה בכיתם. א"ל לא נבכה שהנו' עע"ז לחוי משתחוים לעבניה' ויושבים בטח שאנן ושלוה וביה הדו' רגלי אלינו היה לשרפה אש ומדור מחיות השדה ולא נבכה. א"ל לכך אני משחק. א"כ למכעיסיו קיו לעשי רצונו פעם אחרת היו עולים לירושלים והניעו לציופים קרינו בנדיהם הגיעו להר חבית ראו שועל יוצא מבית קדשי קדשים התחילו הם בוכים. ור"ע משחק. א"ל עקיבא לימלם אתה מהמה עלינו אנו בוכים ואתה משחק א"ל אתם למה בוכים. א"ל ולא נבכה מקום שכתב בו והזר הקרב יומת והרי שועל יוצא כתוכו ונתקיים בה על הר ציון ששמם שועלים הלכו בה. א"ל לכך אני משחק הרי הוא אומר ואעידה לי שני עדים נאמנים את אוריה הכהן ואת זכרי בן ברכיה וכי מה ענין אוריה אצל זכריה ואוריה במקרש ראשון וזכריה במקרש שני אלא מה אמר אוריה כה אמר ה' ציון שדה תחרש וירושלים לעיים תהיה ומה אמר זכריה עוד ישבו זקנים וזקנות ברחובת ירושלים ואיש משענתו בידו מרוב יומ' וכתיב ורחובו' העיר ימלאו ילדים וולרות משחקים ברחובו, אמר הקב"ה הרי עלי שני עדים אלו ואם מתקיים דברי אוריה מתקיימים דברי זכריה ואם ישלו דברי אוריה. אין עתידים להתקיים דברי זכריה ובלשון הזה אל עקיבא עקיבא נחמתנו ע"כ:

ויש להקשות כזה המדרש מה שנשמעינו זכוכים בשמעם קול של רומי מרקוד על מ"ם מתיס ויוסכים כשלוה ושלהן זכית הדוש רגלי שקים היתה לשרפת אש וכי מורכן כית מקדשינו מקייה לת או"ה על ליסד בשלוה ושלהן קאם על או"ה להתלכל על מורכנו כמו שנתקו שנחרב בעו"ה. הנם לתפשר לאחר שהכווכה על פי מ"ם כתורה כתיכה רנתי. ככה תנכה נוכית ומכנית או"ה עתה וכו' ע"ם דשטעם הוא כרתה עפ"י משתר"ז דשנתי' פרי שהקריבו ישרל בתו הם כנגד שבעים לומות סיניהו על יסיס תן היסורים זוהו שלאחר הכתוב תחת אהבתי ישטנוני וכו' ם"ש ועל כן לחפשר תחלו על שרלו לאו"ה שתתיס יוסכים דהשקט שלהן ובשטח כלי יסורים כלל לחפילו לאחר שנחרב ונטלו לותן הקרבנות שהקריבו ישרל עבורם וו"ם לת נכנה שהנוים וכו' יוסכין בשם ושלהן והדוש רגלי שקיהו בשרף וכו' דבשלוה כל זמן שלת בשרף ב"ה תין תתיס לחפילו מס יוסכים בשם ושלהן בשם"י משע"ז ורלויי לפרשנו' הרי הקרבנות תניכים עליהם לכל מאחר שנטלו ת"ם בת נכנה יש לנכות בע"ם נוכית ומכנית לאו"ה עתה דאו נכוהו כלני' משטיס ושלולים ליסורים

לכבל על לחקרת ליכיתקריים כך כרלה מסחטו לכבל לין פורם מהו לותו דבר
סמתרעם עליה טפי מלותו מעשה ועוד קשה ר"ש והקרסתי • לפ' שהיה מסה
מפיים עלי • דמית' הנורה ליוצרה וכו' וקשה דמלקר שכבר נתפיים למס
לא היה לו להזכיר מה שעשו לכבר נתפל למס על שלבבר ולכל הפעות היה
לו להזכ' תיקר התעה קול' שוכר לת הפיום וכך היה לו לומ' שה עשית במדב'
דמיתם הנורה ליוצרה ולת הנטויה למי שנוטעה ולת"כ הקרסתי למה
שהיה מסה מפיים עלי וכו' דלמקר שהזכיר לת הסליקה והכפרה לא יתכן
להנדיל השון לתפרע והדבר תמוה מלד • לכך כרלה דמ"ש דמיתם הנורה
ליוצרה וכו' הוא כסתן ונמשך עם מ"ש והקרסתי שהיה מסה מפיים עלי ונא
להודיע דכוה נופל פיום מסה רבינו לתק"ה מסום דלמיתם הנורה ליוצרה
וכו' והתכוון הכתוב הוא על פי מדרש רכה זה הסדר ו"ל מוכים לדם לחרי
כן יתנלך • תהו לחרי • לתר הק"ה לה כב"ישול תם שהוכיחני לת' ישרל והוכוח

כתשלומיכי ושוכות לבותיכי ירושלי' ושמך לברכה ושתה שמע ל תפלת עבדך
ועל תחנוניכי ושחר פניך על מקדשך השמם * דשתא כירושלים וסייס
במקדם * ושוב תאמר מקדשך שייסם לותו לקב"ה ולא לאמר לעיל ירושלים
עירך ושמך ונו' אבל לאפסר ס"ל כר' יהודה דירושלים כתלקה לשבטים אבל
כית המקדש לא כתלקה לשבטים שלא הק"ב הסתיר לותו לעצמו לשכון שם
ו"ש כי בחשתיכי וכשוכות לבותיכי ירושלים ושמך לברכה דכיון דתכתבו
מטתנו ושמשנו כיטלה שלנו מידינו כשונו' עמיכי * מה שבתלקה לנו אבל אבל
קבה ושתה שמע ונו' ושחר פניך על מקדשך מה שהוא שלך ודאי ואיכו שלנו
כי לא כתלקה לשבטים ות"ש לאיך ינחמו שלנו ליקח לת שלך וכי טוכי'
מטה ושיכנוד מכנגיד * וזכו לאפסר מאמר ירמיה כאיכה יסיב בת ציון
כפלין משמים לארץ ולא זכר הדום רגליו שתחה על שהחריב כית המקדש
שהיה הדום רגליו דכתי' שהשליך משמים לארץ כשעה שהיה שכינתו כולה
ירושלים ע"י שהשכיה כשם כתליתיה כאדרם שדרך ב"ה יון השמים וכפלה
לארץ ולא רצה לקכלה אבל מ"מ לת תלקה שלו דהיינו כ"ה שהיה הדום רגליו
לתה לא זכר; היה לו להניל לת שלו. כלל העולה לשלשת ת"ק ירושלים כולה
וכ"ש ב"ה לא כתלקה לשבטים ולשעת רבי יהודה כי' המקדש לבדו לא כתלקה
אבל ירושלים כתלק * והכה כפירש לא כתלק לפי שמשתו משלא כתלקה
לו שלא כתנה ליסראל לירושה ותלוקה כי הסתיר לותו נבול לעצמו שכתלוה
לשכון שכיכתו שם כת"ש כי כחר ה' כציון ליה למושב לו * אבל מלכרי רש"י
שם וכן משיא מלכרי התוספ' כפרק מרובה דל"ה ולין ירושלים כעשית עיר
נדחת משמע דלל הלא כאל כדרך תלוקה שלא כאחר' כשו תפות לכל השכטים
דיד כולם שוה כו אבל מ"מ הק"ב כתן להם כתחנה ככלל ת"י וכבר כתחלה
מנחת הכ"ל שכי דשות דלמד מ"ד תפילו ירושלים לא כתלקה לשכטים ולמד
מ"ד לא שמעיכי אלא מקום מקדש לבד * לאכם כמלכרי רבה יסלר כת פסי'
החודם הוה לכם * ליתיא שם שכתן הק"ב לת השולל לאברהם לזכיכו ת"ל שם
לתן לת'כתן לי כית המקדש תק"לאמר על תק"לאמר לא כתת לי כלום וכתן
לו כל מה שהוא יוכקש שכ' ואכי כתתי לך שכם ויד שמת שכתם" כאלוקים
לשלוחה לתלקה שכם ושתק שכת לתדד ע"כ ע"כ ע"ש כפירש מתכת כהוכה
משמע שהשכיעה דיקלוקו להם לת ירושלים זו שכם ושתק שכת לתדד הייכו
נ"ש * וכתכת נ' לתלוקת כדכר לשעת ת"ק ירושלים נ"כ לא כתלקה * ולדע'
רבי יהודה ירושלים כתלקה לבל כית המקדש לא כתלקה ולדע' המדרש רב'
נם כ"ה כתלקה * וכזה מכואר טעם נ' שכיאים הכוכרים לעיל דירמיה קרא
לותה כחלתיכי שלא יאוש לכו כי אם הכתלה והייכו ירושלים שכקרא כאלה
כמ"ד לל הכתלה זו ירושלים וכו' דכשיתיה קיימין עתה דירושלים קרא
כתלה ומ"ל לירמיה כמ"ד דירושלים כתלקה לשכטים כאופן שכתלתיכו היה
לבל כית המקדש אין לייאסו לכו שהרי לא כתלקה והייכו כשעת ת"י דאמר
חכי לא שמעתי שלא תקו"כ לכך שכן ישעיה קרלה כית קדשיכו להורו' שנם
כית המקדש כתנה לכו וכמ"ש כאברהם כל"ל על לאברהם שאמר לאלקה שכ'
ו ירושלים ושתק שכות זה ב"ה תאבד משמע שכתנה לאברהם להתאלק בין
נכיו וכתנת לפי' כ"ה שלכו הוא לכך קרלו כית קדשיכו להורו' לפי' כ"ה יש
לייאסו לכו ומ"ש הנחל' דהייכו ירושלי' דכפיסת שלכו היא שכתלקה לשכטים
לבל אסף ס"ל כת"ק דאמר ירושלים לא כאלו לשכטים דמשמע לפי' ירושלים
לא כאלק וכ"ש ב"ה שלא כאלקה כלל לשכטים וש"ל כפירש שלא כאלקה
כדאשתיע מכשטת דלא כתנה כלל לירושל' שלא כאברהם ירושלים וכ"ה להק"ב
וא"כ לא תנאלתיכו היא דירושלים לאו שלכו היא ולא כית קדשיכו היא שלא
כין ב"ה וכין ירושלים שלך היא דכאו נוים כאאלתך הייכו ירושלי' * שאלו לת
היכל קד"שך הייכו ב"ה דשלך היא ולא שלכו וכדשת"ק דאסכת יומא הל"ל
אמנם לפירוש מ"ד דס"ל ש הכאלה זו שילה וכו' כאנית שם תואר כאלה שקרא
ירמיה ואתם נריכין לפרשה על שילה וייתכאר נ"כ טוב טעם לאלקותן של
ירמיה וישעיה ואתם נס יתייאב לן כאאמר הל"ל מ"ש מה לידידי כביתי וכו'
שאת אם המתנה להם וכו' וכל מה שהערכו בו כהקדים הקדמה ידוע היא
שהשילו מכין המשכן ואתקל לכותן משכן לאלוה על הלותאו כאופן דאק"כ
כתן לכו תורתו הקדושה כדרך אלוה ואלאכו מסרנו ליה משכן הייכו והכ
המשכן ואת עוכרים על תורתו הרי לוקח משכנו והא לין לריך רלייה כי
נלוי ואפורשאת הוא והכא כדין האלוה על המשכן אם קונה המשכן אם
לאו מכינן כטור ח"מ סיתן ע"כ וכב"י שם לפי הנשאלת והפוסקי' כשאת מכלכן
נ' סכרות לכתנתן האלוה קונה משכן מדרבי יצחק ומשמע להו דקונה
משכן כין שלא כשעת האלוה כין כשעכנו שלו כשעת האלוה *
לימו קונה שלא שלא כשעת האלוה * אבל כשעכנו כשעת האלוה
קונה משכן וכל זאת לאתן דס"ל כרבי יצחק דאתר אלוה קונה משכן *
לא"ל דאין האלוה קונה משכן לא קנה כשום ענין לפילו שלא כשעת האלוה
עוד לימא שם דקאת פוסקים כשמואל ולפי מה דקי"ל כר' דקונה משכן *
סי"ל נ"כ כשמואל דאבד קאת דמנלת אבד אחד וזאת וכזה מכואר הענין
דהכה המשכן שילה נתנו ישרא לה"קנה אוד כשעת האלוה דהייכו אוד
פכוחס לאדבר סיכי לקבל התורה אתק"ב שקבלו אות'כהלוחה כל"ל כתנו

לפ"ע על פי דרכינו דהיתה התורה והמקדש כדרך שלמה ומשכן
ודייקו עד זמן תת"כ שנתן כמיכן ובשבתם ואם היה מעתיק להם
עד סוף זמן הכ"ל לא היה יכול להתעסק עמהם על פי הלין לקבל
המשכן שנאהל בנך כל המוב אפי' לשמוע דאתר לאבך קתך דמנלח לאבך
שלפך ווזי • דאפילו שמוע לא ס"ל הכי שלא בנסרש קודם זמן לבל מסהניע
זמן מקבלו בערבו ומשלם לו המותר וכ"ל • לכן הקדים להתעסק
מהם שתי שנים קודם מתן ובשבתם כדי שיתרך לקבלו בכל המוב •
ולאברהם לבדו היתה עניין זה שבשתי דוקא לפי תשובת הק"כ הכ"ל שעל
כרחיך דהק"כ תפש שיטת ר' יצחק ושמוע משום דבלו מא"י קודם זמן
ומעשה הכ"ל • לזה אתר רב"ש שמא אם המתנת להם היו קוראים אתשובה
והויכן כה דאל"ל לא יענבה מובו לעולם לבן לדרכינו ס"ם שהרי"ב לפי שיטה
זו עליין היה להם זמן ליסד נא"י ובלו מענה קודשהזמן ובדי להיתה לטובתה
משום דבדיק ה' ויפקד על הרשה שמא אע"פי שאנד ה' הוא להם לזכות
בשתוב בכ"ל מ"מ קשה להם מנד ה' כי הפסידו בקדימת זמן הבלות לעניין
תשובה שמא אם המתנת להם עוד לותן ב' שנים היו עוסקין בתשובה ולא היו
צריכים לתקנת שתוקל דאביך אלפך זוזא ולא נאבד כ"א ולא בלו מלהרבם
והשיב להם דבלוי לבינו שלא יעשו תשובה ומשילא היו צריכין לתקנה
הבוברת לעיל :

ובאיכה דבתיים קנת סיבו במאתר הכ"ל דמסכת מבקות ז"ל אתר
רב עוקבא בלינ ט"ב נבנה אברהם אבינו לבנית קדשי קדשים
שלמו הק"כ בגדו והוה מטייל בו אתרות וקברות ס"ל מה לידידי בביתי,
ס"ל רב"ש בני היכן הם • ס"ל מטלו והבלתים לבין החומות • ס"ל לא
היכתם בדיקים • ס"ל עשות המוטלת • ס"ל לא לבי לך להסתבל בטוכים
שבהם • ס"ל סוגיהן ניסן דבתיב עוסתה המוטלת הרבים • ס"ל היכן
להביא לבנית מילה שבנסרש • ס"ל חייך בכרו בה בל' ובשר קודם יעברו
מעליך ולא עוד אלא שהיו סתתין בתולתן אלו על אלו דבתיב בי רעתיבי
לו תעלוזי ובתיב שתא לחיל לא יבקה עב בתוכן מדרש זה לפי פשוטה
ומשמעות הבדרים נראה דהכוונה לבלית ישראל בתוכה היו רשעים
ובטלים לה' רבוני לומר רשעים בתוכה ובטלים בנוכן בתוכן שהיו רשעים
זה לזה בנזל וחמס כמ"ש נוילת העני בבתיכם וכתיב בתרגום ליכה
דבתי פסוק נלתה ישראל מעוני מתה שעשו לעני וכו"ש • ועוד היו מטלוש
לה' בנוכן ומשקר אתר יבה' בתוכה כזה • ועל כן תדה במדה בקבו בתרתי
לקו בתוכה ולקו בנוכן • וזהו לדעתי מ"ש אסף חלקי בתו נוים ונו' שתו
ירושלים לעיים • לל הרי בפרשו בתוכה ומ"ב לתה שבבו דתים בתים
ונו' הרי אין לוקה ומשלם • אם לא שהנוים שורו לדעה ולא בהם בתוכך
ס"ב שבוך מתוך לל הנוים ונו' כי לבלו את יעקב ואת נוהו השמו ואתר ש
תוכר לבו עוכות רשעים כי דלבו מאד עורנו אלהי יושבו ונו' ולל הבה
הנוים אסם לבלו את יעקב לל אסם הרגו ופנשו בנופים ואת נוהו השמו
הייבו שלקחו בכסיסם ותוכים • וכי תימא הרי הוא תדה בשדה שבן תוטת'
בתתן ובנוכן ובריבים אתם לשוב בתשובה ולהחויר נזילה לבעלי' וכן שלא
לחטוא עוד בשעת יפה"ר ל"וא לא תוכור לבו עוכות רשעים שתטלתו בכר
בזתים ש ולבך בנד הנזל אתר כי דלבו אתר ואי אפשר להחויר כי קשה נזל
שבולל וכיותר שלין לבו אתה לשלם • וכבנד תטלים שע"י נוכן ע"י יפה"ר
ל"א עורנו אלהי ישבו ונו' ע"ד שתרו"ל יגרו על אדם ותבבר עליו בבל יום
ואלמלא הק"כ עוזרי לא היה יכול לו ל"א עוזרינו אלי ישביבו סיוסתך
אבו דריבים ולעורתך אבו מנפי' מבלין ואילך שלא יובלו לבו ולא יקטלנו עוד
לבל עכ"פ עוכות רשעים תה שבבר תטלתו בשביבם נריך שלא תוכור לבו
מעשה הכ"ל • וזה מבואר מדרש הנוכר • בלינ ט"ב בבנס אברהם וכו' ס"ל
מה לידידי בביתי לל שבלינ ט"ב היה מטייל עמו ולתקדתו לעשותי ערב
שהניע הזמן שיקרב ב"ה לאתר מר לעת ערב היניתו בו רתם ואח"ל מה
לידידי בביתי לבבר הניע העונה ושעת שיקרב • ולו"א רב"ש בני היכן
בם לל הרי לין לוקה ומשלם דאתר שבני לינם ושתרעתא נוכן ע"י בלות
לתה יקשו מתוכם לוליבבת אתר אחת' רוצה לבחוב ב"ה ס"ב קשה למפרע
על בביי דלתה בניי לינם • והשיב לו בניך אטלו ובלו דייבים הם תרתי בי
אטלו בם בנוכן והייבו בערבות וכדומה לזה וכ"ש ס' ר"ל ס' הגויקין דעל שני
פתילות בבר ה' בתתם נזר לינם • ולבך אברהם שלל שני שתלות מכוונים
בנד שני אטלים הללו דבבנד מה שטלו לה' בנוכן לו"א לא היו לך להביט
בנדיקים • וכבנד רשים בתוכם זה לזה אתר לא היה לך להביט בטוב"ם
שבהם דדייק שפיר בבנד רשעה דבתוב בתן לבם אתר בדיקים ובבנד שבייר אתר
טובים בל אד לפי עבייהו בדיקים לל בדיקים לשתים וטובים לל טובים
זה לזה בטובים שבה"ם דייקו היינו שו בלשו וכ"ל וקו"ה השיב על שבינה
עשותם מוטלת ר"ל שטופים בזמה היו והיינו אטלים בנוכן • המוטלת
לייקו דמשמע תרתי • משמע זימה וזנות • ומשמע לשון מקשה על שני
אלו בינים בל הלילה על הנזל שיעשו כיוס וכמו שנילה עליהם הכתוב בשתר ו
הוי מושבי אתן על משבבותם ומעלי רע על משבבותם בתור הנקר יעשוה.

שרשו על שני אלו אלים בל"ל • ולבך בנד שבינה שבינה לאברהם להם
זבות • ולעומות אלו שבנוכן שאטלו בוכות אתר היה לך להביט בבבית
שבבשרש ולל בי בבית קודם ינרש להם לבבות בה היו"ר שע"ל זבות שהוא
בתשך אתן הערלה דוקא ובבודע ומשל אלבי אלים ערלים יאוזו אתן זה •
והשיב לו הק"כ ובבית קודם יעברו הרי בנד זבות ולאתר בך לאתר בנד אלו
שהוא בין לדם לאבינו אתר ולא עוד אלא שדם שאלים אלו על אלו בתלתן
ל"ל שב"ב שוכלים זה את זה עד שדם שאלים בל אחד בתלתו על אבינו
ובודאי שוב לא יאוזו בתשובה נם על זה השון מאתר שבשתרשו כ"ב בו :

ועל זה הדרך אבאר לבאר מדרש אלינה רבתי • אתרש"ב בם בששה שדרש
רחמו ואבה אתבניו וקורא את בנדו והיה אלהך ושופד ובועק • אתר
לפניו רב"ש שע"י בתתיתי אבל לומה ולשון שבתתי לידי בושה וכליאה ואת
בין שבחומו אלהכי השרת אף הם קשרו שורות שורות ואומרי' בשמו
שם שלת שבת שוכר לורת הפר בבית אלים ערים לא קשר לנוס • לאמרו ת"ה
לפני הק"כ דרכים שהיו ישראל עוברים ושבים בהם בהנים הלין שבתו •
הפר בבית לאמרו ת"ה הופר בבית של אברהם לפניך שלא יהו אלו בשבתו •
הפוגה ופ"י אלהי בבבוד הק"כ בשבתו ופ"ה לאמר שבשתרשו ת"ה לפני הק"כ
שלא ירושלים ואם בניך בעלה בספך • לא קשר לנוס אלא לאמרו ת"ה לפני הק"כ
לפני בדור לנוס שהיה רשם לעובדי ע"ז לא קשרת את ישראל • בלותה שעה
בזקק הק"כ בא ת"ה ת"ל מה לבם קוסרים מקשר בשנין זה שורות שורות
לאמרו לפניו רב"ש בני היכן אברהם אוהבך וכו' ע"כ ו"ל דמשמע שבבוזה
בתבוזתו העולבי שרת להסכיד דוקא שורות שורות בתי"ם לף הם קשרו
מקשר שורות שורות וכו' ת"ל הק"כ מה לבם קוסרים מקשר בשנין זה
שורות שורות דמדלת קאתר שתם מה לבם קוסרים מקשר לזה לאתר קוסרי'
מקשר בשנין זה שורות משמע להדיח דעל סינוון ואוזן המקשר שהיתה
בזה השנין שורות שורות של הק"כ • מה טשים בה • ובן משמע נסכן
מהעוסך המדרש משמה בל אלוקה ואלוקה בבח בפני שנאה ובבל בשם אתר
לאמרו אלהי הפרת דמדלת בייל בולה באתר אתד מקשר שבל אתת ואתת
היתה טשנה בפני שנאו ודבר דבר על הוסניו הסינו וכדרך חוכח ואתן
ואתן • ועוד ת"ש לא קשר לנוס לפילו בדור לנוס שהיה רשם לע"ז לא
התפרת לותה מה רשומה בזה • ולפי דרכינו לפשר שפתי כיותת בינות
לשון בל אתת טשנה מיוחד מה שטשן זה לא שטן זה והוא שבת אתת שטשה
בשניל בלל שרי ישראל הנבול והנלינ שבקרב • ובת אתת טשנה
בפרטות על ירושלים ובן הם לא בזו כי אם מבה אברהם אבינו והוא
דרחשובה לאמרו שבת לורת שהיו שוברים ושבים בה וכו' משמע לדדיך
שטאבותן היה של קורבן בל העריס שבקרבו ומשלת שבת לורת כי בשאר
בתיבות בדולות וקטנות • ולא טעבו על הערים שלמן והלאלים שהיו בהם
משום דשל זה לא היה להם ס"ב דבינן דעבדו ע"ז בבל הערים במ"ש בשפר
עריך ישראל היו אלהיך דבו לות' בסייף והעיר ובל שללה בשרפה בדין פיר
בדקת וכ"ל דק טעבו על קרקע עולם שבשתו הדדבים ובתקיימה ת"ש
בתיבה ובשתו דרבינם דהיינו בתיב בדולה וקטנה וכפי' דבי הם ומבני שבת
זה לא פירשה טעם לשעבה ו"ת סייבות ים לה שבשיו דוקא לפי השנין
שרשו את אברהם אבינו בוכה בבו"ל לבן בתתה בת בנייה וכירשה טעם
הדבר בתתרו • הפר בבית של אברהם אבינו שע"י ייסב העולם ושל ידי
הבירוך בעולם וכו' ל"ל דדוקא מבח אברהם בתתה לשעין על יסוד העולם
שבתרב בולי שבלי שבר ושב ולא וכר זבות אברהם שעל ידו בתייסב יסוד
העולם ושביתי עוברים ושבים ושוב אברהם אבינו לא קבע אלהי רק
במקום דהוו שביתי עוברים ושבים ורתייה דבשבתרות סדום ושבלו עוברים
ושבים בשם משם שם"י רשי פרשת וירא • לתשב בת נ' בתתה על
ישראלים בפרטות וז"ש מאם שרים לאמרו ת"ה לפני הק"כ מאסת ירושלים
ואין לאתר שבתרת בו וכו' ותלוי טעבה זו בם בן באברהם וכאו שיתבאר
ומבני דקשיא על זה מה שבת ירושלים ואין שבירטו מבלל שאר ת"ל דלא
קשיא להו כ"ת על הדדבים והבתיבות בב"ל ות"ש על ירושלים ואין דשטנו
עליהם בפרטות ולבך בתתה בת ד' ופירשה טעבות לא תשבת לבוא אפילו
בדור לבוא שהיה רשם לע"ז לא התשבת לותה דבשנין ת"ש שהוכירו בתבו
טעם לשבת על זה ור"ל דבתי דשל בלל שאר שרי ישראל שבבבול לא בקשיל
מן הערים שבמן משום דדבת לות' בעיר בדקת על שע"ש וב"ל ושל בן לא
היה להם טעבה ב"ת על הדדבים ובלאור לבל על בין ירושלים אפילו אם
בתתה לדוסה בדור לבוא בשניל ע"ז יהיה מה שיהיה הרי ת"ת לדוסה בעיר
בדקת בשניל ע"ז מטשם שלין ירושלים בעשית עיר בדקת אם לא תאמר
שבבעית עיר בדקת כי בתתלקה לשבטים ת"ב היה לך לזכור זבות אברהם
שלין לו אלא בלל זה"ב קוסיף זו שבולד לת"ה ב"ב דוקא מבח אברהם" זו"ם
בתותה שעה בזקק להם הק"כ מה לבם עושים הסכד בשנין זה שורות
שורות דוקא לסדר דברים בת על בת ות"ל בשניל אברהם אוהבך וכו' ר"ל

מקום דכל"ז אין מקום לטענות אלו כיון מנד יסוב ה"י בטבעי הדברים ותיכות ויסוב עולם כיון מנד ירוסלים וכיון לגל עכשיו מכח מברהם כאם על פתיחם ולכך כאם להסיב כסדר וכסדר מטח ומתן ומתן וכמדובר:

דברים שני

במדרש רבה והנכם היום ככוכבי השמים. למה נרך אותם ככוכבים. מה הכוכבים הללו מיעלות על גבי מיעלות. כך הם ישראל מעלות ע"ג מעלות. הכוכבים הללו אין להם חקר ולא מנין. כך ישראל אין להם לא חקר ולא מנין. מה הכוכבים שליטין מסוף העולם עד סופו. כך הם ישראל. אמר לפניו רבש"ע למה לא משלת בניך כחמה וכלבנה שהם גדולים מכוכבים אמר לו הקב"ה חייך חמה ולבנה יש להם בושה לעיל רבתי' וחפרה הלבנה ובושה החמה וגומר אבל הכוכבים אין להם בושה לעולם שנ' וידעתם כי בקרב ישראל אני ואני ה' אלהיכם ואין עוד ולא יבושו וגו' ע"כ

רו"ך למה כלו ישראל בדיבורין נ' דברים הללו במשל הכוכבי' ומה ענייה להדדי ומדלית קאמר כעל המדרש ככל מלוקהומלוקה מהם דבר אחר וכמהבנו בכל מקום מטעם דמלמדן בכת אחת כרמז' בתואר הכוכבים ועל כן נדיך סמס. ועוד קשה מאד ע"ם מפה להק"כה מפני לא מפלה כניך כחמה ולבנה שהם גדולים וכו' הרי אין הקודם לטפלה זו כלל דמה שמשלו לכוכבים הוא להורות נ' מעלות הנ"ל שאין להם מכין ושים להם מעלות זו ע"נ זו ושהם שולטי'מסוף העולם ועד סופו ודבר זה לא היה יכול להראות בתואר חמה לפי שהוא משמש כה לילה תואר לאד ועוד דמשמש דקות מיפה רביעי כמשלפי הדרוש הקודם ולא לפשוט' דקרא ולמה לא קאמר לו כל"ו אין על הכסוק ועל כן נראה דע"ם מפה ע"ה לא מטעלת לותם כחמה וכו' אין הכוונה לומר כחמה שהארבו. שלא לדימה"ל לותם לטעלתן לחמה ולבנה ולכוכבים מפני טעלת מדרינות שו כחופן דכלל לחת ירמו לחת דהנה הכוכבי'מודים על ריבוי ומחילת כלאד מזה דכמו שאין להם מכין ישראל ג"כ אין להם מקר ולא מכין. וכלבנה שטולטת ביום ובלילה כמשדו"ל פ' שו מריבות דמשמש שם שאין מפטלה כשום מול כמו הלבנה שהיא שולטת ביום ובלילה כמשלא יפה יכל הרמו כה שפי מה הלבנה שולטת מסוף העולם ועד סופו ביום ובלילה כך ישראל שולטי'כמה"ו והכי. וכעין מעלות זו ע"נ זו יבא הרמז שפי כמה שהיא כאלך בכל המולות כשל"ם מכל"ל שהם מעלות זו ע"נ זו ומקשה עליהם על כולם הרי כל נ' מלוקות הנ"ל יבאו על ככון כל ג' ולא כאמר מטלמה דברים הללו לא כן שכשהו יבאו מכוסף לאד דקיימו בין הכוכבי' ותפסת מרובה לא תפסת דשמת ישנה כעל דין מקום לקלוק ולומ' שלא כאה ההכסף כי אם של מלוקה אחת מהם ולא שלשתן יחד וקשיא ליה מי הכריחן לרמז שלשתן כדבר לאד עד שמכח אותם ההכרח לא אם לעשות מיטבו ויפנו כפירושו ורמזו. ועל זה הסיב לו מפני שהמה בלבנה יש להם כוסה וכו' דל שכוונת הכתוב ללמדינו שאותם הנ' הכעסות שנרמזו ככוכבי'כולם יתקריימו לעולם ויהיו בנצחיי'ובלא כוסה וכלימה לעולם כמו ככעים שלא יכושו לעולם לכך רמז לשלשתן בכוכבים משל"ה שם יכא הכעסה מעלות זו ע"נ זו כתואר הקמה ג"כ לא יהיה כוהג כאותה מדרינ לעולם דדי לו להיות ככדון וכתואר שלו דהייכו כקמה שאין מעלותה שלא עד יסוף הקמיש לכל עתיד ובפרה הקמה וגו' ומשמע דנם אותה מעלה כשל ישראל וכן מעלות הנליסה שיבא כתואר לבנה כאמ' מיכושו כוה לע"ל כמו שלבנה. לכך כדקיק לרמז שלשתן בכוכבים לכך לומר שלא יכושו לעולם כאלו נ' הכעסות שבכוכבים לעולם ועד ולא ליכסת ליה על שמתוך כך ישנה הטובה ויפסק שלא כראו כו רק מעלה אחת דלא יפסידו כוה ישראל כלום אבל בהיפוך יגיע לישראל כוק דל"ב יכושו נפ הם ויבטל מהם אותן שתי המעלות שכשלשו נהם לקמה ולבנה והוא מכואר כן במדרש דכה סדר במדבר. וע"ל למה נמשלו בכוכבים ולא כקמה ולא כלבנה. שלא לחרהם כמשל כקמה. ויפסק כלבנה ויפסק בכוכבים. הקמה ולבנה כושו' שכ' וכושה הקמה וגו' והכבי' ליכם כושי'. כך לחרהם ויפסק פניהם מתכרמות כשביל בניהם לחרהם כשביל ישמעאל ובני קטורה יפסק כשביל עשו ואלופיו. הכוכבים

אין להם כושה כך יפסק אין לו כושה וכו' ע"ם:

וע"פי הדברי האלה יתבאר לן קצת פסוקים מתפלת קיבות מ"ם ליכה יסבה כדך ונוח' ורלכוכה יש לדקדק כאלת ליכה מתפס ור"ל קלקו הקלה דהכוונה לומר ליכה יהיה ורציך שתמרת לחרהם. שלא דקשה הליך כמשך לפ"ז התכת הכתובים לכן עם"י מדרש הנ"ל שכלמד מתכו טיש נ' הכעסות ליסרל כתואר הכוכבים כאופן דכשתמ' לחרהם ספור כת הקבבים וגו' כך יהיה ורציך רמז לו נ' טובות הכו"ל וזה עתה שקרב בית

מקדשיכו כשלו שלשתן לו"ח ליה כה ל"ל הרי כשל לותו כה כשלשתן דרמז כנ של הריבוי לומר דכמשלו לכוכבים שלין להם לא מקר ולא מכין הרי שבשני יסבה כדך הסיר רב"י טי טס. ל"ל שבשלרו מטס מהרכה לאד מטיר שנים מטשקה ולס ל"ל ככבים על מעלות ושרדה וה ע"נ וה הרי שר"ת מיכמדיות כלומר לותן שהיו שרתי ככל המדינות שבשני היתה כשלמה וה היתה כלשלמה שרתי כמדינות כלומ' שהם שפילים וכנוים כנוים. ולס ל"ל שכמשלו לכבבים לשנין השליטה כמו הכבבים שטולטים ככל העולם ל"ל היתה לשם ל"ל הרי הס משבבדים לאחרי' לשם ולא לי שליכם טולטי' כעולם שלא לאחרים טולטים שהם הרי לא כתקיים כה יהיה כטוס נד ולכן לא' היה כה כלומ' נשלו כל שלשת המדינות שברמו שכה יהיה וגומ' וכל"ל.

ועל דרך זה אפשר לומר נס כתיכה יומב ריאה ה' והכיטה לשי עלשת כה. לס תשלכה כשים פריס עולני טפוסי' ונומר ול הרי הכטשתי שכה יהיה וריצין ריאה נא עתה לשי עלשת לותו כה ל"ל שלא כתקיי' כשם דכו הכטשתי לותם להרכות וריציהם ושלשיהם והרי כשים תשלכה פריס מכח קריבה כשטוטו לו כמ"ם הלשתע"י לילות שהם מכלי'הכני' כמ"ם כשלשתי. ולס מכד מעלותן זה ע"נ לו"ח לס יהרג כמקדש ה' כהן וכניה שכהו לאחרן אותה כשר ותקן ונומר ל"ל לכולם סוי' לריבה כין כהן כין כשר ותקן מה שעד לותם שעה היו מיכים מתיכים טוכים כהדרג' וכעלות ועכשיו כולם כטלו ולס כעד שליהתן בכל העולם הרי תקרא ביום מועד מנור מסניב ולדו"ל כשון הומכת לפוס כהרא מסיו מניריס לותם ח"כ לאחי עלית כה יהיה וריצין:

ובמדרש ילקוט ליתא ו"ל ליכה לאא לכדי'. מפל למטר וכה שהיה לה נ' טוסניכים לאד ריאה לותה כשלוותה. ולאד ריאה לותה כפמוותה ולאד ריאה לותה כניולה. כך מפה ריאה לית ישראל כשלותן ולאר ליכה לאא לכדי. ישעיה ריאה לותם כפמותן ולאר ליכה פיתה לוכה. ירמי' ריאה לותן כניולן ולאר ליכה יסבה כדך ע"כ וכתכתוב' הכוסקת שלפה כתכ"ו כלשון ליכה ע"ם וקפה מ"ם נ' כתכתבו כלשון ליכה וכו' דמלאר דלא רבי זה כרחי זה דכתכיכה ריאה זה לותם לא ריאה לותם שכיכו ול"כ לפה כחמת לאמרו לשון לאד. ועוד לכי הכוסקת דנ' כתכתבו כלשון ליכה מה סייכה כניחות מה שכעכיכם ריאו הכתנת דורם דשל מה ריאה כעיכיכם לאר כל לאד דכריו. ול"נ לזה נכוחה. לאחכם לכאר לכאר הענין עפ"י מדרש ליכה רכתיר' לנא פתח והמה כאדם שבורו כרית. וכ' לדה"ר לאמר הק"כה לאדם שכשתו לנ"ע ונוייתיו ועבר עליכם ולכתי לותו בנירוסין ובשלוחין וקבלתי עליו ליכה לף לאתכם שכשתי לא"י וכו' וקוין עליכם ליכה יסבה וכו' ע"ם. ולכאורה קשה מה מלמדים כזה מי לא ידע לת ולת דלה"ר לנ"ע וכו' ולת ישראל שכח כם לא"י. ואין לנו נריכי' ללמוד לאד מקבירו דזה מפורש לקריא כמו"ה. לכל נראה דבא לשלוותן ובפה נכנוחה מה דסיבה ל' לכניכם שקטלו ע"י לותו הסלוח דהייכו שמתוך כך יהיו לוזכה כמשל מי שים לו כן יחידי דשנו ומלכיהו ותלה לו כים של זהב והסיבו כשוק של זוכה מה יעשה לותו הבן שלא יקטל ולכך ע"י נכוחה לאמר ליכה לאא לכאלת ליכה כתכתב מסה של של יסעיה דמן שלוותן נראה לותם לותו כשם מסה רבינו יגיע מוס כוק סיעמד יסעיה. ויאמר עליהם ליכה היתה לוזכה שע"י רוב טוב יסבאו לאת ה' וילכו לאחר שרירת לבם ויהיו לוזכה לזוכה דייקת לרמוז על משל הנ"ל שהסיבו כשוק של זוכות ויסעיה ראה לותם בפמותן לאחר שכבר כשנו כה"כ ונתקיימה נבואת מסה רבינו הנ"ל לאמר הוא ליכה היתה לזוכה כתכתב נ"כ כאלת ליכה על של מסה רבינו על ליכה יסבה כדך שאמר ירמיה לרמוז על שטותם אלו יגרם להם תורבן וע"כ מתיר ירמיה לקונך עליכם ליכה. וירמיה לאחר שבתוין ככוזת יפעי' וכתרב ד"ה כעו"ה לאמ' ליכה יסבה כדך רמז כאלת ליכה על של מסה רבינו לומר שמתוך הנדה נדולה והקורבן יסוזו כתשובה ויתקרבו ואז ים להם תקבה סיזוזו לא"י והייכו שאמר לשון ליכה להורות סיפור עוד כלילה ויסובו לאותו מעלה שהיו כימי מסה לאמר סיעשו תשובה. והוא מפרש"ל דישרל ליכם יכולים לקבל לא רוב טובה ולא רוב פרעונות כי ברוב טוב ישמון יסורין ויבעט וכמו שבתבה מסה רבינו וע"י רוב פרעונות שליכם יכלים לבכול עוסים תשובה וסוזר ומקבלין ומסיבן על לדמתן כמו שהיו כימים קדמוניות כימי מסה הרי כל לאד כתבה על העתיד

ובזה אפשר להבין מאמר רז"ל דמ"ם מבות פ' שו הלוקים:

אכיר ר' יוסי ב"ח ארבעה גזירות גזר משה עה ישראל. ובאו ר' נביאים ובטלום משה אמר וישכן ישראל בטח ובדד עין יעקב. בא עמום ובטלה. חדל נא מי יקום יעקב. וכת' נהם ה על זאת. כשה אמר ובגוים לא הרגיע. בא ירמיה ואמר הלך להרגיע ישראל. משה אמר פוקד עון אבות על בנים בא יחזקאל ובטלה שנאמר נפש החטאת

הַחַטָּאת הִיא הַמֻּתֹת׃ משה אמר ואברתם בנוי בא ישעיה ואמר והיה
ביום ההוא יתקע בשופר גדול ובאו האובדים עיב׃

רש״ל סלמר ד׳נזירות וכו׳ מכיון ל׳ וכבר כודע מכיב׳ מתוך הפסוקים
ושוב קשה מ״ם נזר משה וכי משה נזרן והלא מפי הגבורה נאמרו
ובשלמא פסוק ויסכן ישראל בטח ונו׳ וכ׳ ובנוי׳ קשה לך תרגיע נאמרו
בסיבה תורה עי׳ משה לבל פסוק פוקד עון אבות ונו׳ וכ׳ ואבדתם ונומר
לך נאמרו בסיבה תורה והדרך קשיין לדוכתיה מה דלקה שייכין לאחר משה
ושוב קשה מי כתן כה לך׳ וקיכים הללו לבטל דברי משה והלא לפיליו״ד
מברכה וכפרי כתה דורות קדלקה תגר וכו׳ עד שהשיב לה ולפי׳ קודי מתך
לילו בטל וכו׳ ולהלן כתבטלו ע״י ד׳לזקנים הללו מן התורה ד׳ בסוקי׳ הללו׳
לכיאור הוא לפ״ד שבטל פסוק מן ד׳ פסוקים הלו שלמר משה בתורה ש
לפרש בו שני פירושי׳ בלומן שפירוש ה׳ יש בו משמעות רעה ונזירה קשה לבל
לפי פי׳ הכ׳ים בו טובה וברכה׳ ומשה רבינו לפי הבנתו שפי׳ בו פי׳ הלקה
כתבה בלומן שילה בו נזירה כפי משמעה׳ לבטל ד׳ הבלילים פירשו בו פי׳
הב׳ ובטלוה מהשמעות נזירה׳ ומשה רבינו נפה לת הכל ולדלה בנזירה
דלשונה שבח עמום ומשוירו לפרש בו פי׳ השני על בן היה נדלה לו שלי״ת
לפרש בו פי׳ זה השני לא לת שתעסך מהבה נזירה לשלת דבריהו ובנוי׳ לשם
לת תרגיע בלומן דלפ״ו על כדרכן לותו פסוק נדיך שיהיה דרך נזירה
ופרשנות וע״כ הכתיב משה לותו פסוק כתוכף׳ כדרך נזירה׳ וכך ירמיה
ובישעיה נס בזה משמעות הנזירה ופירש בו פי׳ לשלת השבה משה בן חשב
למשפט דל״כ ע״כ יש לנומר פוקד עון אבות בדרך נזירה דוקא תלוי בזה וכן
בדרך זה ובסיב זה כולן וכמו שיתבאר בם ד׳׳ והוא דקשה משה לומר
ויסכן ישראל בטח בדד עין יעקב דמשמעו לפי מה שפיר׳ בי״ל בפסוק
ויסכן ישראל בטח בדד יעקב וב״ל בדד עין יעקב לימת יסכן בטח׳
בשיהיו כיעקב לבניהו כלם ד׳לזקיקים בעין יעקב ולפ״ו יש בו נזירה קשה דהוה
דבר בחטא להיותכולם כיעקב וא״כ משה שבתבה לפי פשוטו הרי נזר מזה
נזירה קשה דמשמע דלם לת יהיו כיעקב לת׳יסכנו בטח׳ לבך לת שתם
ולומר מלל לת מי יקום יעקב והורה לבו פירש לומר בזה הפסוק ושייכו לפי
מדרשו ע״י הפסוק בספרי ו״ל ויסכן ישראל בטח בדד עין יעקב לין בטח
שלת רוסקן וכה״ת ויסכן כמדבר לבטח׳ בדד׳ לת בבדד שלומר משה ה׳
בדד יבטחו ולת בבדד שלומר ירמי׳ לישב יבטח בדד׳ תלת בבדד שלומר
לותו רשע בלעם הן עם לבדד ישכן׳ עין יעקב בברכה שברכם יעקב יפקד
אלהים לתכם והשיב לתכם שבות ש לרץ דנן ותירש וכו׳ ע״כ ל׳ דמשה רבינו
הבטיחן שלאחר שיתערבו מלרץ ישראל לבין הלומות בגלות בבל עת׳ דים
שיזכו לל לרץ דנן נס מלותי נלות כמו שלומר יעקב על נלות
מצרים יפקד אלהים לתכם והשיב לתכם שבות ש לרץ דנן וכמו שלומר לותו
רשע הן עם לבדד ישכן ונו׳ דהייבו לומר שיבטח דור המדבר לל״י׳ וישבבו
שם בטח כך התבטח משה שנס מן נלות בבל ישבו ש לרץ ישראל׳ וכדי שלת
תיתת שתבטח בן לגאולה האחרונה לשר עליה נאמר ה׳ בדד יבטח
לו שלת תיתת שיהיה בגאולה קשה דשמת רמז על לימה יבטח בדד׳ לזה שולל
שבישם ואומר לת בבדד שלומר משה ה׳ בדד יבטח׳ לל לת נאמר על גאולה
ונאולה התחרונה דלו ה׳ בדד יבטח ונו׳ ולת בבדד שלומר ירמי׳ לימה
יבטח בדד ונאמר דהנוכו לומר דהנלות יבטחו בטח ולת יזכרו לל״י ע״י שיבטחו
בטח בין הנויס ולת יבטיחו לל״י׳ דל״כ וכן לל יבטח שלת בטח בשם ה׳
עם לבדד יבטח ונו׳ דהיינו שלת יבטחו מנלות לל״י׳ נס לקיים הבטחת
יעקב והשיב לתכם ש לרץ דנן ונו׳ לשלם שהבטיחן נס משה ע״י שיזכרו
לל״י נס מנלות בבל לאחר שיגלו מתכה וכל״ל והוה מדוקדק בם׳ מ״ם ויסכן
ישראל בטח בדד עין יעקב כתב בישראל וסיים בישקב׳ לומר לפיסקה פיסקא
בקוט ויסכן ישראל בטח בדד בל״י׳ דלו בקריאים ישראל׳ וע״כ עין יעקב
שיתקיים להם מבטן בבואת יעקב אבינו׳ ובתחלת שמום שפי׳ זה הפי׳ בדד
בדד עין יעקב הרי ביטל בזה פי׳ הראשון שלפי משמעו משמע מלמו נזירה׳
וזהו פירשו לטובה׳ ובשרלה משה רבינו׳ הב׳ שפי׳ בו שמום הל״ל שביר
משה ללת שני לומ״ל׳ הבי לת שבתב פסוק ובנוי׳ להם לת תרגיע בדרך
נזירה דלם לת לן לי לתפסר לפרש בדד עין יעקב דיהת הבווה על בדד
שלמר בלעם ובטין שלמר יעקב והשיב לתכם ונו׳ ל מטשם שתבלר והבטין
מהקדיש מ״ם במדרש רבה סדר בח ו״ל ולת מלאה היוה מבוא לבף
רגלה׳ הת חלו מלאה מבוא לת קורה׳ ודכוותה היליבשה בנויס לת
מלאה מבוהה הת לם מבלו לת קורו ע״כ והייבו כמו שבתבנו לעיל בביאור
מדרש נ׳ בתבלו בלשון ליכה וכו׳ דישראל ליבם יכולים לקבל רוב טובה
ובוטבים מרוב בל ולין עושים תשובה חלת מתוך הדוחק שליבם יכולי׳ לקבל
רוב פרעתות ובשרליבן יהודלי לאורבת עביד תעובתת וכמו שבתבנו בזה
טעם למה לין בן דוד בת עד שתבלה פרוטה מן הבים משו׳ דבלו בל הקיצין
ולין הדבר תלוי חלת בתשובה והם לינם עושים תשובה חל״כ הם בדוחק
נדול מחילה והתלוי בזה׳ ול״כ בדי לקיים פי׳ הב׳ בפסוק עין יעקב
שהת המכוון לישובו ויקורלת״י׳ תנלות בבל לת שני חל״כ בחת׳ דבנוי׳ הם

לת תרגיע בלומן שבשיבה בנויס לת תמנת מכוחה דלם תיכת מכוחה לת
תהדר לאחר ח״י דל״כ יתקיים בהם פירש וישכן ישראל בטח בדד בבדד שלתר
ירמיה דהייבו לומר שימנת מכוחה השקט ובטח בנלות לאחר השוברן ובבר
זה סותר לפי׳ הב׳ל שלאחר ולת בבדד שלמר ירמיה ונו׳ חלת בבדד שלאחר
יעקב והשיב לאחכם ונו׳ לבן קשה משה לם יהיו בו פי׳ שלי עמום
בלומן שלת יהיה פי׳ וישכן ישראל בטח בדד ונו׳ מדה רעה ולת סום נזירה
שלת מדה טובה בל״ל לו בשטרך לנזור עליהם נזירה דבנויס ההם לת תרגיע
ולת יהת לה מכוחה בנלות בי לו תספר יעשו תשובה מתוך נודל ושוקק
הנלות יתקיים בהם בדד שלמר בלעם שהיה בעין ברכת יעקב והשיב
לאחכם ונומ׳ וכל״ל בל״ו לו תספר להתקיים דהאיך יזכרו לאחרן ישראל
בעין שהם עתמן לינסתבקשים בה בי בישה לרץ לויבים׳ וכך ירמיה
ובטלה ואמר הלוך להרנוע ישראל ופייבו כפי׳ הפי׳ שם ו״ל בה לאמר ה׳
מנלו מן במדבר עם שרידי חרב הלך להרגיע ישראל שהלך לארץ ישראל שהיה
מרגיעו וכו׳ ע״כ ולפי דרכיבו המכוון הוא דבישר מעלות ישראל שהבדרים
תמיד לאחר ח״י ולת׳פי׳ שיושבי׳בטח בת ל״ל לת בשבב להם לבזוקה הלת תמיד
מבפי׳ותתלו׳דוקא לת״י כמו שעשו במדבר וע״כ מבלו מן בביבים׳ ולפ״ו ע״כ
צריך לפרש ח״ם בתורה ובנויס הבם לת תרגיע בלומן לאחרת שהיה ופייבו שהל
שלתעבי״ שהבלה לותך בנויס ומן הראוי שבלות מבבר מן לתעבי׳ כן ובנויס
הבם לת תרגיע לת מבלם שהרי בבר בביר עליהם הבלות׳ לבל הוא מבד
עוכות לבותיהם שיפקד עליהם וכ״ם הראשונים ז״ל בח״ם לאחה בבללים
דר׳ל שבלו בשון עשם ועדיין לת יכולו שם בבלות מבד עון לבותיה׳ וש״ם
וא״כ לפ״ו יתבייב דח״ם פוקד עון לבו׳על בניס דהוי בדרך נזיר׳ לאחרן שם״י
פוקד עון לבות על בניס ח׳ם ח״ם ובנויס הבם לת תרגיע דהבוונה הלת
תיתת שבבר בתבפרו עי״ הבלות קח״ל דבבי דמבד קטת עבמן ׳די בבלות
עם בל זה בנויס הם לת תרגיע ולת תמנת מבוח מסום לבותיהם שטטלן
וכח״ם בסדר בתקותי ולף בעוכות לבותם לאחם יתקו׳ ובמו שיתבאר עוד
לבל לם לינו פוקד עון לבות על בניס ודלי׳ היה די בבלות׳ וזהו לפסר ח״ם
לסף תלוי ע״ם שפוך חמתך ש הבוי׳ ונו׳ כי לבל לת יעקב ולת בוהו הסמו
לל תזבור לבו עוכות דשבוים ונומר הלת לאחר עוכות דשבוים
דשבוים ל״ל ש תזבר תבדף לבו עוכות על דשבוים דבייבו עון לבותינו׳
בשלר רוחים לבו קוטי הבלות לאחר שבבר לבלות קבל יעקב ולת בוהו
השמו ולתעבי״ בן לין לבו מבוקה משם ולין זה הלת מבד פוקד עון לבות ונו׳
לבך לאחר דשם בבקשה ש תזבר לבו עוכות על דשבוים׳ בלל השולה דמשה
לאחר דשם בדברי ירמיה דהולך למרנוע ישראל לת״י בלומר תמיד תשוקת
לת״י׳ ועל בדרך בנויס לת תרגיע משום דפוקד עון לבות ונומר ונולי בן
למה לת ירגיעו וינוחו בנויס ובת יזוקלל ובישל נס לת ש לאחר שבשם
השבות היה תמות וכמבואר, שם בבבותו דהבן לת יהת בשון הלא ובוה
עבמו מ״ם ולסף לל תזבר לבו עוכות דשבוים וכל״ל ולת בשרלה משה בן בת
לומות פשר דבר בלומן שיתקיים פ׳ בנויס הבם לת תרגיע ופסוק פוקד עון
לבות ונומר ש יתקיים בבותת יזוקל מ״ם דהבן לת יהת בשון הלא והייבו בח״ם
ולבבתם בנויס דלו ולפי לתי שפיר מ״ם ובנויס הבם לת תרגיע נם
פוקד עון לבות על בניס וכדלתרן ולהיבו סותר לבבתי יזוקל׳
והוה דמ״ם ולבבתם בנויס מבואר בנתרת דבלאחר על לותן שבטלתן בין
העתים ובשתבדו ש״בו וכבר לתרו רו״ל דפוקד עון לבות ונומ׳ בשון ש״ו
דוקא ליתלו״ם לה יהיה לן שלים לתריס ונומר בי ש קבא הוא פוקד
עון לבות ונומר לבל בשלר תטלים לת יתותו וזה מבואר בין פסוק
ובנויס הבם לת תרגיע ונו׳ ובין פסוק פוקד ונומר נם ולבבתם בנוי׳
ונומ׳דבלאחר בן תשביבם׳ דבסדר בתקותי לאחר שבא לתיים עליהם בעוכות
על ע״ו לאחר ולבבתם בנויס ולבלה לתבם לרץ לויביבם והבשתרים בבם
יתקו בלרץ לויביבם ולף בעוכות לתבם יתקו׳ דמשמע דש״י שתבדנו בין
הנויס ולייבו ש״י שיתערבו שתבם בע״ו ש״י הבשתרים בבם יתקו בעוכת
עבמן בשיטו ולף בעוכות לבותם יתקו דפוקד עון לבותם עליהם מסום
דלבותיהם בשתוכו ובע״ו בתו שבתלר דלשפ״י דבשלר עבירות הבפא
הקטלת היה תמות׳ מ״ם בע״ו פוקד עון לבות על בניס׳ וזהו
נופל מ״ם בסדר כי תבא והסיבך ק׳ בין העתים ונומר ובבדת שם לאלהים
לחרים לשר לת יבעת לתה ולבותיך עץ ולבן ובנויס הבם לת תרגיע ולת
תמנת מבוח ונומר הרי נם בן תשביבו בלמד דקאי דוקא על שיעבדו שם
לאלהים לחרים ונומר וש״כ בנויס הבם לת תרגיע מסום עון לבותם
שיעבדו ע״ז דבשלר דבשלר עבירות בין פוקדים עון לבות וכשלתר יזוקל
הבפא הקטלת היה תמות׳ מ״ם בע״ו הוא פוקד עון לבות ול״כ ע״י
סותבדתם היה נזירה קשה מתיישב הכל על הופן הל״ל׳ לבל יסעיק לת׳
ובלו הלוכדים ונוש׳ דפירש ובבדת׳ הייבו כפירש׳ ו״ל שפי׳ מיהו מבוחרים
נרלים בלבודים וה מוה ולאחר בן יבלו הלוכדים ונומר וכזה ביטל פירש

משה מפסוק זה וכלתור׳

כלל השולה דמשה התבטח בלשון לילה לרמוז שתתוך דוב טובה

יתגרשו מן הארץ וזהו לפסר מ"ם ישמיט בהפסרה דיוקא שאינו שמיט והחויכו ארץ כי ה' דבר כנים נדלתי ורוממתי והם פסוקי נ"ל ונומר וי"ל מ"ם כי ה' דבר היכן ליכר * לפיכך נדרכיכו ככר כתובות מקח רכיכו שם"י מינדלם וירוממם לפעלה רחם הם יפסיקו כ"ף ליכה לשון ליכה רמז דש"י שלוותן יתידה יפסיקו כף"ף וינרס להם ליכה היינה לוונה וכלפור לפיל ו"ם שמיט שמיט והחויכי ארץ כי ה' דיכר שלו והעידו כישרל שנתקיים בהם דברי מקח רכיכו הכ"ל שהרי כנים נדלתי ורוממתי ומקוך נדולתן ורוממתן פסיקו כו:

ואפשר שלמר שני לשוכות שו נדלתי ורוממתי וכננדן לפר שאינו שמיט והחויכי ארץ * כי הכה הארץ היא מנדלת את האדם לכל מערכ' פעמים הם המרוממים לותו שי' הסמיכת המולת כלומן שנידולן על ישרל נלה מן הארץ ל"ל שנתנדלו כשנר פקדם כלי יסורין וכמ"ש דכבה כנמא פקדם נתתיך והסמיכתן דהיינו עוסר וכבוד היא מן הפעמים כפי המערכ'/ולכך קרא לשמים ולארץ לומר הרי על ידכם נדלתי ורוממתי בניי והם פסיקו כי: **וכרי** לשמוך על מיכור והמשך הכתובים כהפסרה וו נעיר בהם קנת דקדוקים* קדמ דמתקלה קרא לותם עם כמ"ם ידע/שור קניהו ונו' נדלתי ונמו' * ולפ"כ כתן להם תוקר עם כמ"ם ידע/שור קניהו ונו' עמי לא התבונן * ויזכר ליתן להם נ"ם תוקרים בנת לפת נוי קושמ עם כנד מון זרע מרעים בני"ם משחיתם ועוד מיכור הכתוב על מה תוכו שוד ונומר הארץ כמשך מן הקודם * נם מ"ם מכף רגל ונו' פנע וחבורה ונומ'/כרפלה כי אינו מוכיר להם רק מדע יסורין מייסר לותם ולא משום מכות מות והרי קיס להו כדרכת מיכי' * וזולת דרכיהו לפשר לנקר כל ולת בהקדים מ"ם נוסר סדר קדושים ע' קמ"ה ע"פ * כן יכנדלה * ובכך לדוניו ונומ' כן על מכת שלא לקבל פרס * אלא מצוה הוא לכיבוד לפני ולימת עד דעביד בע"כ ולי הוי נרע דכרכת כ"ד כופי לותו * ולי לא בעי למיעבד * מה כתיב ביה בניהו זה סורר ומורה ודכין ליה בסקילה * לקבל עבד * ע"פ לקבל פרס * אי לא עביד רשותיה דרביה לשביר ליה מנו ביתיה ויטול אפרת מה דלא יכיל למיעבד הכי לבריה אלא יעבוד ליוויה/ר' יקטול ליה ע"כ הרי להדיא דמיד שהקרילי/בניהו לותם הם מורדים בו רחוי שתלה ליישרן ביפורין * ולפ לא יפשמו שוד נדרך להמיתן כדין סורר ומורה דמתקלה כתיב וייסרו לותו ולפ"כ סוקלין לותו * לבל מיד שהקרילים עבדים מעבירן אעל פניו ומנרסן מלרנו ונלו מביתו * ונזה לפשר לאמר בנים נדלתי ורוממתי והם פעמי כי לל נמ"ל מה לדין בהם אם לא תלכי והם לי בנבין הרי בנים נדלתי ורוממתי והם פעמוני לל שהם סוררים ומורים כי והרי ים להם דין סורר ומורה פעמ דייקי * ולפ/שהשבם כשבדים לומר שהם אמי קנין כספי לו"ל ידע שור קוכהו ואמור לכום בעלין וישרל לא ידע אמ"י לא התבונן ע"כ אמ"כ אין להם וכוות דלפ אם תלכי ליה כבודי ולפ לדון לכיליה אורלי - ומפרש שפי ואויל * הוי נוי קושמ ע"פ בכך מון * והה כנד בחיכת עבדים * ורע מרעים בנים משחיתים והו כנד תוקר בנים ולל דכין כך ובין כך יש לו דין עליהם * לכן ואל כן בעבין השמבת ודין מעביר הק"כ עליהם לאו השכל כתרין לקולא דמתקלה דכם כבן סורר ומורה כהתקלתו ולא כעבד דל"כ היה מסלקן מיד מעל פניו ומנרסם מביתו כאו שטוחים לעבד אבל לא עשה כן עמהם אלא הכם מתקלה בבנים דהיינו כבן סורר ומורה ומייסרן כיסורין והיינו כיתי שפוט השופטים וכאו מיתבאר * ולפ"כ כשלא הושיל לותן היסורין ומן הרחוי היה לפי בחיכה ו' מלקר שהם בנים לדון כהולפ"כ דין בן סורר ומורה לאקר מייסרו לותו לבניו ולאו לאיכו מושיל דאו מייב למיקטל ליה וכמ"ש בחאקר הזוקר הכ"ל לו כרך רבכרכת וכו' לו ישבוד ניוויה לו יקטול ליה * אבל הק"כ אמר אפר כלפי אמר וכותן להם לו תוקר עבדים ומנרסם מלרנם כדין עבד וכנ"ל * ו"ם על מה תוכו ונומר ל"ל הכה מתקלה דכתי לאכבם בבן סורר ומורה בהתקלתו מיסרו לותו ונומ' ולא הושיל דעוד תוסיפו סרה על רחם לפלי ונו' פנע וחבורה ומכה טורי/כלומר יסרתי לותם כיסורים קשי/ מפני שבנים נדלתי ורוממתי והם פעמוני סוררים ומורדים * ושוב היה מהרחוי להמיתן ולא עשיתי כן אלא מסרתי לותם לנו"י מושמ וע"ם כנד מון ל"ל שבחתי להם תוקר עבד והנליתם מלרני כדין עבד מסרם על לדוניו והו מרניכם שמיק ונומ' לכנדיכם ורים לוכלים ונומ' כלומר עשיתי בכם כאלו הקלבתי לאכם כאומה לאדת והכנסתי אתכם כדין עבד מסרם ולא כדין סורר ומורה בסופו דמייב קמלת דל"כ לא כשתאר להם סרים ופליט ס"ו ו"ם בלי ה' סהותיר לכו מדיב ונומר ל"ל לאלתה שהתנבא כן כדי שינלו מלרנם כעבד אלא הים רוצה לדבן כבן סורר ומורה בסופו דאו ס"ו כסדום ליינו כדין סורר ומורה בסופו על סדר הכ"ל כך ים לפרש וולת דרכיכו:

אמנם עם"י דרכיו הוא הבנותה וו ניכא יפשיה על יהודה וירושלים לפוד לאקר שכחר נלו העשרת השבטים וככבשה נם כל ארץ יהודה וכניהן לבני סנחריב וכ"ב ולא כשאלה כי אם ירושלים כאלוכה בכרם ולכך אמר קוון יפשיה לאמר חזה על יהודה וירושלים שבא להוכיחן על שים להם ללמוד מן העשרת השבטים כי אעור ליניייסו מדין העשרת השבטים

ירושלים יסכה כדך יחידי שכבר נלו העשרת השבטים והתלוננ על יהודה וירושלים יסיבה כדך לל בשארה יחידי כמלונה בכרם והיתה לו רבתי עם כי עדיין לא כחרבה שלח יסיבה כדך לל יחידי ביסובה כי לא כשאר רק רבות עם אשר בתוכה שהרי כל הגלוי כבר בקרב ע"י החויב עד שהגיע לירושלים* ולאחר כך אחר היתה כאלמנה ולא אלמנה ממש ממוש רבתי בגוים שרתי במדינו' לל שלח"כ בת ל"כ ולקחת את יכני ואת הרבתי עם הייתי הסנהדרין והקשובים שבהם שהיו רבתי בחשיות ושרתי במדינות והגלה אות' כי לקח עמו אתו את הקרש והמסגר אלף וזה היתה העיר הכ"ל כאלמנה ולא אלמנה ממש כי יתר המון עם עדיין יושבו בירושלים רק היתה העיר כולה למם לכ"ב שהכניסין לשעבדים והשיב עלהם אלף אלפי' יכי לו למם עובד* ואחר כבו תבכה על שיקר הקורבן שהאחרון שהביא שהקריב את העיר כולה והרג את העם ושרף ב"ה ועל אותו זמן מקונן בכו תבכה בלילה ונו' והוא ממש כסדר המשורשות וכל"ל:

וזאת לשבר להבין מ"ש כילקוט ר"ל כל רעידה בגדו ברה: זה גבריאל ומיכאל שהיו מלמדין עליהם זכות א"ל הקב"ה מי חביב עליכם. אמרו לפניו ישראל. ואחר שראל מי חביב עליכם א"ל ביה. א"ל נשבע אני בשמי הגדול שאתם ביצעמיכם מציתין בו את האור מיד נטלו גבריאל ומיכאל שני לפידי אש והציתו אש בהיכל ה' והידה ההיכל קורא על עצמו קינה שנא' ממרום שלח אש בעצמות ונו' ע"ש: **ור"ל** דלא יונדק על זה כלל לומ' רעיה

נגדו כה דאין כאן סוס כנידה על עיקר ואדרבה כראה דניקסו כשוכתן ואמרו דישראל חביב עליה שלא דאקריה ושנית להם חביב להם נס ב"ה וכבר כתבנו בזה קצת לעיל לפי לשונו ע"ש. ועוד מה שקשה עליה' שהם מניתין בעצמן בו ביום קשה וכי כשבאו שאמרו דבר הגון ישבשם בשובם זה ועוד למה לכם כאלה זו דוקא. והי' לאפשר לומ' כשעיר עוד ע"ש שם כתקלת המתיו' זה נבריא ומיכא שהיו מלמדין עליה' זכות על ישראל ל"ל מי חביב עליכ' קשיה וכי מה זו שאלה מי חביב וכו' ולא יתוקן מה שלמדו זכות על ישראל מהילא ידע שישראל חביב עליהם והי' לנו כ"ב חביבין עליכ' ישראל. לאמרו לו כן. ולמה לא' מי חביב כשהתפק ליזה חביב עליה'. ועוד דלא פורש מה היה הזכות שלמדו על ישראל ונראיה לנו לומדה מתשובת הק"ב שהשיב כשבין על מה שהיו מלמדי' על ישראל זכות שבשבשך שלה זו מי חביב וכו' מלותו זכות שלמדו עליה'. לכך לאפשר לומר דהיכוח היה לו לכלות חרון אף בישראל עליה. לו ב"ה בעצים ובאבנים וכאו שיתבאר עוד ע"ש המדרש בשפוט וכל לום לאחר עליו הת"ו לל תנשו ומשקדשו תקלו לקיון בשמוך* והנה מכל ונבריאל למדו זכות על ישראל ובקשו שישפך חמתו על ב"ה ולא יכלו ישראל. ולפי שים שני טעמי בדבר לומה כן. ולטעם ר' נריכי לומר דישראל חביב טפי מב"ה ומכח שחביבי' ועדיפו על ב"ה נדריך לבלות חימה בעצים ובאבנים'. ולטעם שני לדרבה מה שמעלת ישראל עדיפה מב"ה נדריך להתפרש מהם בעצמן ולא היה מקום לאותו זכות ולדרבה נריכי' לומר דב"ה חביב טפי ועי"כ דוקא לום לא היה מקום לאותו זכות ומשקדשו תקלו לקיון בשמוך* והנה מכל ונבריאל למדו זכות על ישראל ובקשו שישפך חמתו על ב"ה ולא יכלו ישראל. ולפי שים שני טעמי בדבר לומה כן. ולטעם ר' נריכי'

שלא תגעו בצדיקי לשחרית שמשלח שדיכם של ישראל בכוזקין יש להקדוש ב"ה ולא יגעו בצדיקים משום דס"ל דמשלח מתעלת הצדיקים בלילה שם בכ"ה כדי פריעת הסע"ק לכל לילה כח בצדיקי לקודשייהו לכפר על שון זה של ישראל ועל כפרתך הכ"ה הוא מביה שבי והו לפי שיטת ר"ש דס"ל ועל כל לילה תשר עליו ת"ו ל תגעו ומקדשי תקלו הוא כפשוטו וכשמעתן דהכוונה שיתקלו מן המקדש ולא יגעו כלל ל הצדיקי'מעשם הכ"ל לכל ר' יב"ם דס"ל דלמ' הק"כ זה וזה יש בהם כדי פסד ס"ל ו"ו מוסיף משו' דלמחר אסם לילו מסקיק. ומ"ש דדלמכפרתי דהייכו כבוקין וכל עת דעלמא והוא דלהיות ישראל שבאותו דור חטאו בכפלים חדא מה שבין לחדם לחבירו שון גזלות ומחסים שבית בין לחדם למקום שבגעו בכבוד שמים ובכוזכר לעיל וכאו שבפירש הסיבכן ליקוקע שלמר בתפלת שחרית ישראל ונומר דלפסר קשיה ליה למה אומו החכל בתרין לחצי לעסוק בתורה אחתו על ירושלים וב"ה ולהפסיק את שחרית ישראל וקשה בשמ"ב והשיב לו שון בית ישראל ויהודה נדול מאד ותשלח אחר הקרן דמים והלחן מלאה תושה (פי' דין תעוקל) כי אמרו עוב ה' את הלחן וכן ה' רוחה הרי פרט שטלים שבין לחדם לחבירו כגון דיבות והטיית דין. ושטלים שבין לחדם למקום כגון עוב ונומ' ועל כן רכה להשתדל משבשים שבית המקדש מנד שון הקודם שבגעו למעלה שדיכו בעידיכם בכוזקין. ושן הצדיקים מנד שוכות שבין לחדם לקבורו שדיכם בכפ"ק שבפרש מביכוכיתו וזכורות כל"ל. ואמנם רבי אבהוחה ור"ל ס"ל שע"י קטרוב שכ"ל דבם בכוזקין והכריע שצדיקים הם עדיות בערך כ"ה ולכך דוקא מקדשי דהייכו הצדיקים תקלו. ועל זה שפיר אמר ירמיה והשלה על פכי ואומר להה ה' שלהיש המשחית לחה את שחרית ישראל בשפכך חמתך על ירושלים ואת"ל שחרית בלילה וכל"ל והייכו לדרכיכו דירמי' רבה להכריע דכ"ה יש בו כדי לשער לכל צדיקים שן בהם כדי השער וכדעת ר' חייכו הכ"ל ולו"ק המשחית אתה את שחרית ישראל הייכו הצדיקים בשפכך חמתך על ירושלים כלומר שם תשפך חמתך על ירושלים שו לא תבשך לבנוב בצדיקים כי יש בב"ה כדי השער שע"ב היכול שם תשחית שחרית ישראל הייכו הצדיקים תבשך להשחית נם את ב"ה כי שן בהם בצדיקים כדי השער וכדעת ר' חייכו לבי שיטתיכו הכ"ל כי כ"ה חביב מצדיקים וס"ל נם שן דדיבם בכיוקן והוא מסכים עם מה שפירשבו במרדם כל דשיה בגדו בה זה מכל וכו' וכאמור:

ואפשר לבאר עוד על פי שיטת רש"ל שחלקו שלת היכה לשבי שלת היה כה יהיה ונומר בהקדים מאמר רבותיכו ז"ל פדר בלק התייבב כה על עולתך ואכבי לקרה כה. לאמר בלעם ישראל בשעבים על זכות קרבנות שהבשיע עליהם לאברהם כה יה ה זרעיך. והם בשפבים עוד זכות ברכת בהבים דכתיב כה תברכו את בבי ישראל לכך קתייבב כ"ה על עולתך ואכבי לקרה כה אתה בקרבבך ואכי בקבותי ע"כ וכבך ברכתו לא סדר הכוכר ע"ב. ושבשיו לא בהיו שלת לבחשתו דהשתין היו לבע"ד כי אבי מעלותיו לאומה ישראל שבקרחים עבורן נוי נדול. אחת כיוצא מנד ריבוין וכאותן שהם כבבבי הבמים וכ"ש לאברהם בפור כח הכבבים ויאמר כה יהיה זרעיך והייכו בזכות כ"ה וקרבבות שהרחה לאברהם אחר הבקשה היה וכאו שאר"ל שב"ה בקרח אחרין על שם דכתו שהשמ לבחרי יהיה כך ע"י הקרבבות ישראל פרים ורבים בזכותן ואולי לזה כיון במדרש הבה זה הבדר ו"ל יוסף ה' עליכם ונומ' הב"ד לשתחוה אל היכל קדשיך ונומ' ע"ש הורה לבו שהרבה זו בשמה מהיכל הקודם שבקרחת משה ואחרין על שם זה וכאומר הרי בקרחו נוי נדול ע"ש הריבוי עם. אחם שבית עורה על נדולתן ורחמיהן ושבינתן ונדול הבלחתן בשולם הזה בשער ובכוד ובל טוב שהם מוספים ואוסנפים יותר מכל הלומות וכ"ש ר"ל דבשעה שאמר לאברהם ואעשך לבוי נדול אמר ואבה לא השעדת שבחי לומות ש"ל לומו שומה דכתיב בה ומי בוי נדול אכי מעמיד ממך ע"ש שבואר דבקרחים בוי נדול על שם נדולתן והבלחתן ודבר זה מביע לאומה ישראלית מנד ברכת בהבים שברכו לומם בניברכך ה' ונומר ובלעם אמר לבלק התייבב כה אתה בקרבבך תבשל משם הריבוי עם שתביע להם מנד הקרבבות ותובל לויעבן ובאו שבקשת אולי לוכל בכה בו'. ואכי בחבמתי שם לי בדולות והשערת לחבשיל משם ההשפעה שתביע להם יון מערכת הבמים שבי מעל כל העמים וכאו שבתבבו לעיל על פסוק בבים נדלתי ורוממתי ונומ' ע"ש וכאמרו"ל מתוך ברכתו של לומו רשע אתה יודע מה סיה בלבו כיקם בלק בתי בתי בספות וכו' כיקש בלק תשרה שכיבה עליהם וכו' לא תהא עלבותן מוטבת וכו' לא סיה להם ותים וכרמים וכו' ובן הרשה כיוצא בזה שכיקש להשביר משם ע"ש וכולן מה שחורף על הלחתן וכבולן לאמנם על כרחו בלק בטובתו חזר בלעם והרבן בשתיהם כמ"ש מן עם לבדד ישכן מי מכה עפר יעקב ונומר הרי בנד הרביני בלחון בלק מלך מואב לקרבבות בלק כלום נם הוא לא הושיע בקבותו לבטל ההצלחה מהם וכל מה שהיה בלבועל זה לרשה הבהו הק"ב לטובה וכאמרו"ל. ולבך בסנהדרין השובות ונתה שבו כל כרבת בלעם לקללותיכו שת"ל וכילן בהבהו

לקללה חוק משפתי וכו' התפלל ירמי' לקוכן לויה כה. לל לא כתקיים שום הבטשת כה ועלתה כה משפבת טובותיהם בלק ובלעם דשם עבדו כמ"ש הן עם לבדד ישכן מי מכה עפר יעקב הרי בהבהה לרשה דיפהה בדד העיר רבתי עם דשה שהיה לו להתקיים בהם הן עם לבדד ישכן מי מכה וגו' כתקיים לותו בדד לרשה דהעיר רבתי עם ישבה בדד וכתמשטה מעמה שהיו מרובים עד שבאו ועלתה בוחת שרבה לשמשן. ולא כתקיימה בהם כה יהיה זרעיך שהבטיח לה לת לאברהם להרבות זרעו על ידי זכות הקרבבות. ולי מנד הצלחת הזמן ומשיבות מנד ברכת בהבים יבריך ה' וגו' הרי כתקיימה תכונת בלעם שרבה לקללן ולשטשן מבבודן וכן הוה כי היתה כלוחבה רבתי בגוים שרתי במדיבות היתה לשם לל שבד שבאו היו עם נדול ורם רבתי בדישות ושרתי במדיבות ושבאו בזוי הוא מלך והיתה משועבדת לשם ולחבי' שולטים עליהם וכאו שעלתה בלבו של לותו רשע ובמלא בכל מהם שבי ההבטשות טובות הכ"ל:

ואמר בכו תבכה בלילה ונומר לחיתה במדרש לויה רבתי. ו"ל בוכה. ומבכה לחרים עמה. בוכה ומבכה לקב"ה עמה. דכתב ויקרא ה' שהיה בבחות לבכי ונומ'. בוכה ומבכה מ"ה עמה דכתיב הן הרחלים נשקו קומה ל"ל היה כתיב היה נביא הל בכבי כמ"ש ויעל לותו הקומה. ע"כ דמדבם זה לומר דרשוכי ואין לבל לחבשר. דמ"ה בוכה ומבכה הק"ב עמה. בוכה ומבכה מ"ה עמה לחבשר לבחרי בהקדי' תפלה מדרש רבתי מלויה. ו"ל בלותה שעה שבשרף הקיבל לומר הק"ב מעתה הן לי מוסד בחרן לחלך בחקותי הרחמן וכו' לותה שעה אי הק"ב בוכה ולומר הוי לי מה עשיתי הפריתי שכיבתי למעה בשביל ישראל ובעבור שטטלו תורתי לפתותי שלחמן. מ"ו שהייתי שחוק לגוי"ה ולעג לבריות כלותה שעה בת מטטרון וכפל על בכיו ולומר לבכיו רב"ש לבי לחבה ולתה לא תבבה. ל"ל לם הן לתה מביא לי לבבות עבשיו לחבה לפתח לך רשות ליבם ולבבה שם שבלומר לם לת תשמעו לי בחפתרים תבבה בפני מבכי נוח ע"כ. ו"ל בויבוח זה של מטטרון והק"ב שבתוספתו יפד אי מרם יבבה ומה לומר מטטרון לחי לחבה ולתה לא תבבה אלין יעיר זה ויקבלו השבל שמי שהוח מר בפם על לויה נרה שיעשוד לילחר לבבות במקומו ולם לל לי ים על מה לבבות אבל לך הין לך על מה לבבות ולבך לחי בוכה וכו' ודלילדיבך בעם לחה כן. והיה לפסר לומר על פי מ"ש בספר מלחמו' מלחר ר"ד ר"ל לפי"כ ע"פ לך לבדך בשולם ל"ל לך לבדך בשולם בעולין הין שם פבם בחעשה התחתוכים רק חסרון שלומתך. ויהיה לפ"ו שלת חטחתי שלמון לחי וכבי שלחה חטחים. אך הפבם בעבם מבים לשולם המשרתים ע"כ ולפ"ו יפה לומר מטטרון לחי בוכה ולתה לא תבבה דבשלמת לי ים לבבות כי ע"י מעשה התחתוכים לחי בפבם ור"כ בטוב לבם טוב לי ולהכלוים שלי וברשתם רש לי אבל לתה לחה תבבה שרבי בשולם העליון שלך לילו מבים שום פבם ולפסר מה שהשיב הק"ב למטטרון ע"ו ושם לא בחסרתים תבבה בפני מבכי נו"ה הורה דמ"ת ים לבבות מבכי נחות מלבות בחים שבשלה דהייכו חסרון שלומתו ית' שדרכו להפשיע ובחבא מנד מעשי התחתוכי' ובבי דלין שם פבם ע"ת ים חסרון בבילל בהבחות נחותה:

ועוד היה לפסר לומר שפ"י מעשי"ל בחסבת ע"ו דקודם שהרב ב"ה היה הק"ב חשוק ל' שנות שלמד תורה לתיבוקת של בית רבן ושקשה בם ותיעיקרת מי לחד שחשם. ומבכי בקד תיראת מטטרון לחד שחשם וע"ש ובפ"ו בשרש"מטטרון שהי'הק"ב בוכה תחת הסחוק שהי'משחק בבל יום ל"ל מטטרון לחי לבבה ולת"ל תבבה כי בלותן שנות שהית משחק. לתה תוכם לחבתי ללמוד עם תינוקות של בי"ר ולחי לבבה על שניטלה מהם ז"ל מחבי:

ועוד היה לפסר לומר על פי מה שלתה בוהר זה הבדר ר' שקל"ו בפסוק בימיו תתן שברו זה מטטרון שהוא שבירו של הק"ב ל"ל לבל לקבל ולהבי' תפילתן שלם שפשי'כיוס וכל'כיוס תתן שברו. זו תפלת שחרית. ולא תבבה עליו השעם דל מבשה כי עבר יומו בטל קרבבו. כי מבי הוא בבלות אין לו שום פהבסה לחרית רק מה שבותבים לו מהתפילות. ולזה הוא בושה בפבו זו תפלת ערבות וכו' ע"ש ולזה לפסר לומר לחי לבבה כי אין לי פרבסה מעתה כי אם על ידי תפלת ישראל ולתה לא תבבה כי אם ידבק לבוש מה יתן לך ובכוזר לעיל בסם מלחדות ולזה לפסר ר"ל אם אין לתה מביאי לחי הולך למקום שאין לך רשות. והוא על פי מה שאלתי בבלחבי דמטטרון בקרא זקן בשעולה לבבה הבבוד להצלות שם תפילתן ומעשיהם של ישראל. ויש תפ"קבה רקישים בחבין בשחים בשתבה ר"ם שתושה תו"ר בחו שהיה בלותיות מוב"ך והוא לויבו יכול לעלות רק תת"ק. לבל ה"ן מהם לה' לעליך וכו' ס"ש וזהו לפסר שלחר ליה חלך למקום שאין לך רשות לילך. והייבו לפסר לותן ה"ן סויים שאין לך רשות לעלות. והוא לומר דאם תביאני לבבות ותשקט בעבי קבת שע ידי הבבייה וכאו שבתיבו בחבוריבו בדר פבהם ס"ש לו לדיה עיין בותן תת"ק רקישים בדי לקבל חתך תפלתן

של ישראל ויקח נוקם להם. אבל אם אין אתה מניח אותי לכבות את האלה לתקוס אין לך רשות לעלות דהיינו כי"ה דקיימים כי"ל והוא מטעם שאם אין הכעס יונק"ע. הכבייה מתילא נס כי יעקו ויסובו כתם פעלתם וע"י ככיתי תודקק לתפלתן של ישראל:

ובמדרש ס"ת פסוק על הכרות בכל ונו"ו כאותה שעה הניחו ספרי ועמדו אותם בקיומת ומעלים אותם קול וכו' עד שכפף קומתם ותארו על עצמם על נותרינו כרדפנו. כאותה שעה נעו בכיה עד שעלתה שוועתם לשמים. אל תתן באותה שעה ביקש הק"ב להאויר את העולם כולו לתוהו ובוהו. אמר הק"ב כל מה שברחתי לא ברחתי אלא בשביל ישראל שכל נס שאני עתיד לעשות לכפי על כפי והכאותי מאתי. עולם שברחתי בשתי ידים שכתוב' לפי ידי יסדה שמים לאחריכם ח"ר אשא באותה שעה בכנסו ע"ה לפני הק"ב. תארו לפניו רב"ש כל העולם כולו ומלואו אלא הוא ולא די שהרכות דירתך שלמעלה אלא שתרכב דירתך שלמעלה. ח"ל וכי עכשיו אני נרים. אלא היה מכיר ברחם וכאי מכיר בסוף שכתוב' ועד זקנה אני הוא עד שתהיו לשיבה. ח"ל אף אני אסבול אתכם הללו שאתם מכעסני' אותי כיולדני' אם לפני' רדו שלפני ושאו את המשאוי שעליהם. מיד ירדו ע"ה ובטלו המשאוי מעליהם. ולא ח"ה לבד אלא אף הק"ב בעצמו כביכול שנאמר אנכי אנכי הוא מנחמכם ואומר אתה מי ואל תירא מאנוש. לא ה' שלחני. אם בריאה יברא ה' שמיעו נא המורים והנה קמתם תחת אבותיכם אנשים חטאים וכי אברהם יצחק ויעקב חטאים היו. אמר לפניו מכך למדתי את מחותת החטאים האלה בנפשותם א"ל אני אמרתי בנפשותם ולא באבותיהם עיב:

וקשיא להו לבני מתיבתא דמאחר דמשה עמהו לית טעמ מבני מאין כידו אלא שון אחד וברחה לו כמאביר עליו בדרך כיון שבעמים שלם עם נגר ואלו ידע משה שים כידו ו' עוכות התבניל לבד הוי סתיק. ולאחר שח"ל שים כידו ו' עוכות התבניל על אחת מהם ולא משה על משה שבשתרו ועיין בתוכיהו סדר לאחרי מה שכתבנו כוה. והיה אפשר לומר עפ"י מה שיתיתא במדרש רבה אחרת וידבר ה' אל משה ואהרן בארץ מצרים ונו' הם ד' הן כל שה יפעל ל פעמים שלש עם נגר. נ' פעמים מתיתין לאדם שלש עשה תשובה מוטב ואם לאו הוא מנלגל עליו את הרחמנות. וכן אתה מוצא בשאחר הק"ב למשה לכה ואשלחך אל פרעה אחר תפלה והם לא יאמינו לי ואמ"כ אחר לא איש דברים אנכי. ואחר כך אחר שלש כת כיד תשלח הרי נ"פ. וכיון שלא קוד מדבריו ואחר וזן בני ישראל לא שמעו אלי כתייאר הדיבור על אהרן עמו שכתוב' וידבר ה' אל משה ואל אהרן ונו' כ"ש בשעת מתן תורה שכל נ' עוכות מן עשה הכ"ל בכר קיבל משה עוכות עליהם כמה שכתייאר הדיבור ל אהרן אתו והוא מעין עונש שאחר כוף הסדר על תפלה וז"ש ל' קח לך יהושע וזקוקיהו ונו' והייכו אתפלה בשביל נ' עוכות נס שיראו בעליות מצרי' בשעת תפלה בעונש קל והוא שלא נדפק לגמרי מיסרותיה שלא שנשתרף אהרן עמו. אבל בשהוסיף עוד נ' עוכות האחרונות נוסף על הרחמנות אז נדפק משה לגמרי וכיתבה הסדרה לגמרי ליהושע. ומעלה מיוסד עם זה קושיא הנזכר לעיל בפתח דבריכו היה הועיל משה שהתנגל על שון לאחת כיון שכשאר לו משה עוכות דלמדנא מ"ש לו הק"ב כה שים כידו משה עוכות היה קשה למשה דל"ב קשיא להיפוך כיון דבעמים ושלש לבד עם נגר למה ויתר לי עד משה עוכות. ועל כרחך הטעם הוא שקלטתי בבר עוכני על שלשה משם שמה שכירף את אהרן עמי ומעילא אתו ולהלה עוסקנא ול"ב הרי לא"ב כשאחרו רק שניים אם לא תעשה והנה קמתם תחת אבותיכם ונו' לעון. וכשאלא בל"ו שכיר הייתי שאין שון בשום לאחת רק בשאמרו כל המורים ובאתי בטענה דעם כל הכריות אתה ברחמים שניים שלש וכו'. אבל משה שח"ל שים כידו משה עוכות וכו' הנא בעצמך למה בשלח פנים לי כולי האי דאמרן דאמר הק"ב ותרין יוותרון בני מועיהו וכו' אלא אב"א משום דהקטנון מתגיל מן ומן שנשתרף אלי אהרן אחי ואילך נריך לתקו לשמוח לי נ' עוכות לאחרי' וכל"ל ח"ב אם תשלח שון והנה קמתם תחת אבותיכם משום שאתך למדתי לא בשאחרו אלא שני עוכות. וקשיא לו הק"ב הנא שנם והנה קמתם ונו' יש בו משה ולכך נריך לשוור לשבח בעוכם כמו בפעם הרחמן ולהקשיר עליו שפי דברחמוכה לא נדקה לגמרי ובשעתו ידקה לגמרי בשאחר הוסיף לשלח ולא הסגיר בעוכם הקל שבעבם ברחמונה.

ועוד היה לפשר לומר בשיתר קושיא זו כי משה רחה שויתר לו עד משה עוכות לאבי שדי בכל הכריות בשלשה עוכות דפעמי' שלש עם נגר וסכיר משה דודאי יש לו תירוץ והתנגלות על נ' עוכות הרחמנות ולכך לא בשבם מתפלה על אותן שלשה. אבל ע"י נ' עוכות האחרונות אותן התנגלות שהיה לו על נ' הרחמנות ובשעת בחמ"כ על נ' משה ועל כן התנגל משה על אחת מן הראשונות ושניה דח"כ לא יאחרו לו נ' עוכות כי אפ"י שעכי מן נ' האחרונות יש בהן מן ושותרי אלא הסגיר מן נ' הרחמנות

דאיכא רבתי הכ"ל מיד שבשרף ההיכל לאמר הק"ב מעתה הין לי מוסר כאהן. אלא לי למקומי הרחמן הראשון דייקא הייכו למקום שהייתי קודם שבברת השולם ואפילו אתה העלייני' לאחרי דאל"כ לאהיה לעם לאומות ויהיה מילול השם בדבר שיאדפו ונדפו לומר ח"ו שטעה בלילה ולא ידע שעתידים לעשות. ולכך בשתעה מטטרון ואמר רב"ש אם אני אבכה ואתה לא תבכה. רמז שים ח"ו מילול השם בתה שיתעבה ובשאל"ה אלי אין לי"נ דבשאל"ה אם אני אבכה אין בהן מילול השם בל לך לך אין לבכות אפני שיקשה קושיא הכ"ל בריתך אין אתם אומרי' שיודע העתידי' ולא"ה אם אין אתם וכו' בשתירי' תבכה נפשי בחופן שלא יהא מילול השם ובל זאת בשביל תקנתן של ישראל ובאמור:

ואתחנן

ואתחנן ש ה' בעת ההיא לאמר במדרש הובא בילקוט זה הסדר: רז"ל אמר משה לפני הק"בה. יש כל הבריות אתה מתנהג מדת הרחמים שנים שלשה פעמים שנא' הן כל אלה יפעל א פעמים שלש עם גבר ואני עון אחר נמצא בי ואין אתה מוחל. א"ל הרי ששה עונות נמצא בך. שלח נא ביד תשלח. ומאז באתי א פרעה וגומ'. לא ה' שלחני. אם בריאה יברא ה' שמיעו נא המורים והנה קמתם תחת אבותיכם אנשים חטאים וכי אברהם יצחק ויעקב חטאים היו. אמר לפניו מכך למדתי את מחותת החטאים האלה בנפשותם א"ל אני אמרתי בנפשותם ולא באבותיהם עיב:

וקשיא להו לבני מתיבתא דמאחר דמשה עמהו לית טעמ מבני מאין כידו אלא שון אחד וברחה לו כמאביר עליו בדרך כיון שבעמים שלם עם נגר ואלו ידע משה שים כידו ו' עוכות לבד הוי סתיק. ולאחר שח"ל שים כידו ו' עוכות התבניל על אחת מהם ולא משה על משה שבשתרו ועיין בתוכיהו סדר לאחרי מה שכתבנו כוה. והיה אפשר לומר עפ"י מה שיתיתא במדרש רבה אחרת וידבר ה' אל משה ואהרן בארץ מצרים ונו' הם ד' הן כל שה יפעל ל פעמים שלם עם נגר. נ' פעמים מתיתין לאדם שלש עשה תשובה מוטב ואם לאו הוא מנלגל עליו את הרחמנות. וכן אתה מוצא בשאחר הק"ב למשה לכה ואשלחך אל פרעה אחר תפלה והם לא יאמינו לי ואמ"כ אחר לא איש דברים אנכי. ואחר כך אחר שלש כת כיד תשלח הרי נ"פ. וכיון שלא קוד מדבריו ואחר וזן בני ישראל לא שמעו אלי כתייאר הדיבור על אהרן עמו שכתוב' וידבר ה' אל משה ואל אהרן ונו' כ"ש בשעת מתן תורה שכל נ' עוכות מן עשה הכ"ל בכר קיבל משה עוכות עליהם כמה שכתייאר הדיבור ל אהרן אתו והוא מעין עונש שאחר כוף הסדר על תפלה וז"ש ל' קח לך יהושע וזקוקיהו ונו' והייכו אתפלה בשביל נ' עוכות נס שיראו בעליות מצרי' בשעת תפלה בעונש קל והוא שלא נדפק לגמרי מיסרותיה שלא שנשתרף אהרן עמו. אבל בשהוסיף עוד נ' עוכות האחרונות נוסף על הרחמנות אז נדפק משה לגמרי וכיתבה הסדרה לגמרי ליהושע. ומעלה מיוסד עם זה קושיא הנזכר לעיל בפתח דבריכו היה הועיל משה שהתנגל על שון לאחת כיון שכשאר לו משה עוכות דלמדנא מ"ש לו הק"ב כה שים כידו משה עוכות היה קשה למשה דל"ב קשיא להיפוך כיון דבעמים ושלש לבד עם נגר למה ויתר לי עד משה עוכות. ועל כרחך הטעם הוא שקלטתי בבר עוכני על שלשה משם שמה שכירף את אהרן עמי ומעילא אתו ולהלה עוסקנא ול"ב הרי לא"ב כשאחרו רק שניים אם לא תעשה והנה קמתם תחת אבותיכם ונו' לעון. וכשאלא בל"ו שכיר הייתי שאין שון בשום לאחת רק בשאמרו כל המורים ובאתי בטענה דעם כל הכריות אתה ברחמים שניים שלש וכו'. אבל משה שח"ל שים כידו משה עוכות וכו' הנא בעצמך למה בשלח פנים לי כולי האי דאמרן דאמר הק"ב ותרין יוותרון בני מועיהו וכו' אלא אב"א משום דהקטנון מתגיל מן ומן שנשתרף אלי אהרן אחי ואילך נריך לתקו לשמוח לי נ' עוכות לאחרי' וכל"ל ח"ב אם תשלח שון

הרחמנות כמ"ש כ"מ כל זמן שלין עון שאין לסתור בו נס מן שלישי שמן הפלגה הרחמנות לא ישלחו מכח מ"ש רק שכי עוכות שכשתרה ההתגלות מכח שתי עוכות ההרחמנות לכל התגלות שעל עון הפלגה שי לכי כשתר מן עון הפסי כיון שמתך למדתי וכמו שיתבאר • והוא דהכה מה שפשב קטף למשה מ"ם לא לים דברי' לכי לכלו' קשף מה קטף כוה והרי כחתי היה ככד פה וככד לשון • ועל כרחין הטעם הוא כדלית' במלך לפס ו"ל ז"ל הלא לכי נרחתי כל פיות שבעולם ולכי עשיתי לכם מי שקפכתי ודרש ועור פוקה לרחי' ופוקח לשתיעה ואם לכי שפכתי שתהיה לים דברי' תהיה כמו כן וכו' עם ומשה שסירב כרחה כפושב שלין בידו ז"ו לשכות החדש מחשר כרחו כתפלה משום דלין כל קדש תחת השתם או ס"ל שלין לשכות סדר כרחשית דהיינו לשכות טבע כבריחה מכמות שהיה • ולכך כל זמן שלא לאמר משה ואם בריחה יברח ה' ונוח' היה לו התגלות שתח הדין עתי ולא קטתי כמ"ש לא לים דברים אכא טבעה הל"ל • אבל משאמר לם בריחה יברח ה' הרי ביקש מיברח הק"כה שה לאחן או יקרבו להכח ולין לך מיבוי סדר כרחשית נדול מזה וכדלימ"ל כמדרש רבה זה הסדר ו"ל ואתחנן וס"ה הוא מהשפ עידכין ונו' אף אכון לשה"ד למלך שהיה לוקב מחבה דוכפין וכו' לאחר כך מבקש מן השוער ליכנס וכו' כך משה נוחר על הק"כה והוא עקיים קושה ה' ונומר ואם בריחה יברח ה' אם בנחת לא שה פשת ימי כרחשית הרי מוטב ואם לאו יברח ה' • ושכשו אתחנן וכו' עם • הרי להדיא דמשה ביקש לנוחר על הק"כה לשכות סדר כרחשית וחל"ים בידו עון לאמרש על שאמר לא לים דברי אכרי אכלי כשרונה הוא נוחר על הק"כה לשכות דבר מכמות שהוא ובמצח שמ"כ קטף נאחן אמה • וכן מ"ש בשאכון העוכות לדבי לשה קורעת לשה זה שלאתני לכורף קשף מה קטף כוה ולדרכה כל בטעה ותשוכה נשתת כרחיתף כמדרש רבה שם וז"ל לאמר ר' קייה הנדול לאמר לפניו רבש"ע כי לתם רוצה לנחול בניו של אברהם שעשה אותך לדון על כל בריותך שלא נל כיד תשלם היה מביע לשדם אן לחיו לו כן בנו הוי לומר כן בנו בשבקשת להניל את נוף כן לפי אברהם • כיד מלאכים שלשת להניל • בניו של אברהם שעשה אותך לדון על כל בריותך • ס"ר מבניו לשה משלש ע"י להנלן ע"כ פירש שדרש מה שאמר שם לדבי ולא שם קורה אותלהים ודורש דקלי רמו על אברהם שקרלו לדון כשה שלר"ל ושתה שתע ונומר למען לדבי למה אברהם שקרלך לדבי : ולפ"ז כדין דיבר משה בש"ם לדבי למה קורעת לומר כי כדלי זכות אברה'שיעלש היה מלאך להניל בניו ולא על ידי והכה כל זמן שעדיין לא קטף משה כש"ם והכה קמתם תחת לכותיכם היה מקום לשעה זו • אבל כשאמר והכה קמתם ונומר דמשתע דאכותיכם קטף ומשתע דש"ו דנם לאברהם קטף ות"כ לחיך הוא בא מכח וכות לאברהם לומר לדבי למה ונומר הרי לפי דבריו קטף לאברהם ת"ו וקשיא בשה"כ •

וכן מה שפשב קטף משה כש"ם שאמרו המורי' היה יכול להתנגל אי לאו שאמר במלוקות קרם אם כאות כל הלדם יאותו ונומר והוא לבאורה קשה מה קטף משה כש"ם אם כאות כל הלדם ונומר וע"כ משום שאסור לנסות את הק"כה שיעשה לו נם • וכמו שמניכן שבשבח משה בשעה שלא לכם והם לא יאמינו לי ובקש לות ולהיפוך מניכן במדר"רבה סדר בא כי יאמ' לכם פרעה תנו לנו מופתי כשורה • דבר וכו' שנדיקים מבקש' לות וכן מוקיף לאמר מה לות כי לעלה בית ה' וכן דוד לאמר מה לות כי לעלה בית ה' וכו' ע"ש בלשון הדרש כי לרוך הוא ות"כ לפשר במדרש זה סובר בלא יפה משה שביקש לות שהוא שלוחו של הק"כה וכלא"ר ר' מפופק בשעתו אם הוא שליחו אם לאו ורחייה שלאמר אם כאות ונומר לא ה' שלאתו ונומר כלא"ר הוא מפופק ורבה להבטיח ולבטות הק"כה אם לא לנרוץ לות ל' דמותר לנסות ולשחול לות כדי שלא יהא לו פוס ספק והייכו ע"י מופת תותר •

ות"כ קשיא עליו למפרע מ"ש שאמרו כא המורים ונומר דבר זה לאמר כנד ישראל כמי מריבה כשת"ל אין לתם יודעים שמשה רועה היה וכקי כפלעים ואם רצונך הוכיח לבו מזה הפלא שהרי לאמרת לבו השכיבה בכל מקום הוא ות"ל שאמרו כא המורים היון הפלא שלא נטותיו וכו' ע"ש בתדרש תוקף • ולי כדברי משה בשלוקות קרא ת"כ שרי לנסות את ה' ודרך נדיקים הוא לשחול לות כדי להכריע דעתו וידיעתו ולנלות לנמרי יון הספק וכמלא כדין שכשורה דיברו ישראל כדי שידעו שהשכיבה בכל מקום ויסתרשו ע"כ כירלת הק"כה ולהכיר יכלתו שלנד היותר טוב • אלא ע"כ לל לחין להסדיק הק"כה לעשות כיסים ומופתים אלא תמי' תקי' עם שלהיך כתי' ולא יבקש לות על יכולתו משום דברלה דהוי מקטנה לתנה וכלולו היכו מלחין שם לא ע"י לות ות"כ קטף משה כש"ם שם כתות ונומר דשם ביקש לות ומופת ומזה ילמדו העולם לנסות את ה' ולבקש לות ות"כ קטף כתב"כ • ולפ"ז מכלא כשתע דתירוצים שעל לא לים דברים ושעל שם בריאה יברח ה' סתורים זה מזה • וכן שעל שאמרו כא המורים שם כתות כל הלדם ונומר • וכן שעל מלכי למה קורעת ונומר עם והכה קמתם תחת לכותיכם כתה סותרי' ות"ו ובשתרו שלשה עוכות עכ"פ • ועל כן משה רבינו רגה לשלוח קטף והכה קמתם

מצלמה העכירות צריכים להיות כל ד' שבוי בפעם • עד שלא קבלם
דעם פעם תפת לכותיכם יש כו פעם ומיללה הוא בכללם פעם פעמים כפ
העורים ובתקיים כך פעמים פלא עם נער ותבילו לבני הגוכר • ומכאן
ענין מ"ם ומסה בפעם הענל לפני פעם פעם הזה פעמה גדולה תו' פקודת
לותה בעם פעם פעם מבחינת שונג • ועוד טעם הפסק שבפסק על זה
מן קב"ה וביום פקדי ופקדתי עליה' פעמתם ולפה עבעיו לא ישנעם
וביום פקידה על ענן לפרת יפקד עליהם ומם מפום דעבעיו יתמרו מצרים
וצריך לפפות עד לאחר יפרו ויקיים ההבטחה בבניה' • הנה זה הדבר היכו
תלוי בפקידה הלפרת • לכן לדרכיכו ח"ם דעבות מפה היה להיות זה
פעם רלפנוב' להם לותו פעם ח"כ נפנב להם כפנגב כיון פלא פעמו עדיין
בוה הפעם • עד שהפכיס הק"ב עמו ולפר וביום פקדי עליהם דהייכו
פיפכו בלותו פעם לו ופקדתי עליהם פעמתם והייכו בומן קודפן הניח
מבפרע לו על ע"ו דעבדו וכתי' פס פקבו בקודת העיר כמ"ם וביום פקדי
ונומר וכפער"ל בוה • לו כתרצני' פפורו ולפרו בעפה רהם ולין רפם
פלא ע"ו וכו' • ולפפר להכין בוה"ם בפרר בלק ויקק בלק לת בלעם רפם
הפעור הנפקבה ע"ב פיפימון ונומר עד ויפת לל המדבר פניו • ופרש"י
ז"ל רפם הפעור רפה לותם פעתידים לנקות פס על דבר פעור וכו'
ויפס ל המדבר פניו כתרגומו לקביל שיגלה דשכינה כעדברת ע"ם • וקפה
דכיון פבלק יש לו לפוס ל פעור פניו לצד היכך היה לו לעת פניו ל העדבר דמ
דהוי הוי וכבר נתכפר להם לותושון אבל לפעור היה לו לעת פניו בפעת
בלק • ולדרכיכו מיושב היטב בלעם פעוכם העבל תלוי בריפיון עד פיפכו
בלותו פעת ולכך כפ"ל בלק מעגין פעור היה כוונת בלעם לעורר למעשה
פעור עכין העבל לדוקק ע"י מעשה פכיהם יעבדו ומכאן בלק ובלעם פניהם
לדבר ה' כתכונו וכוה לפפר להכין דקדוק ה' פס ח"ם ויפל העם לזנות
ונומ' מה ויפל דקאמר • לכן לפי דקפה עוד בלותו ענין פפעלו פס
כוונת כמ"ם ויפל העם לזנות ונומר ועוד פעלו בפעור כמ"ם ויומר ישראל
לבעל פעור • וכתיב ויחר לף ה' בישראל מפמע פקרה לקבו בישראל על
דבר פעור פכתיכם לותו פפת ליפראל דוקק כמ"ם ויומד ישראל לבעל פעור
ולפ על הוכות דכתיב ויפל העם ונומ' • ובפי' לאחר סדר פנחם העוכה כיום
המנפה על דבר פעור מפמע דכפכיל פעור לפודה היא'המנפה • ולדרכיכו
הפפוק נופף בותן פפם לדבר ה"ם ויפ"ל העם לזנות ל"ל דקפה ערית זה
להם התפלה כי עדיין לא פלאו בפרכה דבנורי' היו ערית דפקפ ביתה
ופרפה הכתוב בלך לא כעבדו על הוכות • לכל פעור היה להם זה בניית
פכבר בכללם בש"ן בעבל ולכך ויחר לף ה' בישראל ופלח בהם מנפה על
דבר פעור ולפ בפכיל זכות פלפ היה להם שלא התפלה וכל"ל:

ומעתה מובאר מ"ם הז"ל פלאו בכללם פכלאחר קטן קטפה ירושלים •
ולקחה בכללם שכלית' בפתו בתמו עתי ע"כ וקפה לית יכול"ם קטפו
ומקבמת בכללם שכלית' בפתו בתמו עתי ע"כ וקפה לית יכול"ם קטפו
בכללי' הבי"ם נבול לפדם כמה יפלח עד פכדע בכללי' ועוד דרפי' פהביל
פפסוק קטן קטפה מפמע דלפ עפתה כי פס פני קטפים ובודפי הלו לפ
היו עושים כ"פ פני קטפים לפ היו לנרה בפביל זה ולפ לקחה בכללים פלפ
היה מעביר הפפון דפון דכך היה הענדה • ולדרכיכו לל פבל קטן וקטן
פעפו הרי עפלומו בכבל לל פני בעתים כי פכו בקטן ועל כן לקחה
בכללים לל פכעבעו לפילו על בעם הרפון לעב"י פלולי פבבו בלותו
קטן לפ היה בנרע מהם בעם רפון כי בקפב לבנגב ב"ו לקחה פפורו
ובכו בלותו עין עבאו • הוה ונילבול עליהם נם לותו עין:

ובכן בכוה לבאר העבד הכתובי' עין ההפטרה להיות פתיחה פתיחה
לה בדברים הנזכרים לעיל בסיוע • ורלפוכה י"ל ע"פ בפל
בתמו בתמו כי כתבאר בפנין טעם ר' עוד לפלוה מילין • ובמדרש
לית' והובא בילקוט ו"ל בתמו חיים בתמו מתים הרי דבלו ליעב הבפל •
פלפ דקפה לפ"ו לית לאיך בפבב מוה ליתן טעם על זה בע"ם כי נרפה עוכה כי
לקחה בכללים בכל קטפתיה • והיה לפפר לומר בהיעד עוד דפתח בעון
ופייס בקטפת • לבל הוה לפי מ"ם סחב מה"ר ז"ל בהיפר קושית רש"ל
כתיב פוקד עון על בנים • וכתיב איש בחטאו יומתו • מפלק הרב ז"ל
בין מיוד לפונב דמיוד הוה פוקד על בניו ובפונב איש בחטאו יומתו וכבר
האריכנו מוה פדר בראשית ע"ם ולפ"ו לפפר בבאן בה לבקש לותן הבנים
פנושאים בפביל לבותיהם ולפ"ד לפה קטן עמנו פלפ שפוקד עליהם עון
לבות לו"ל בבאתו הפיים בתמו התמים כי בראה עוכה ופוב לפ יפקד עון לבות
עליהם ולי בפביל קטן שמפה לו"ל כי לקחה איש ה' בכללים בכל קטפתי"ה
דקטפתי' פפיטה בבר קבלו עבפן ובזה מתבאר'הפיים על עפין ומתבאר'
אותים לפרפוב לפ יפקד עוכם על בביהם • לבל ים דקדק עוד מ"ם בתמו
בתמו עתי יאתר לבניכם מה דרבינו תם"ם יאתר שהיבם • ועוד לאתר
מבעיה לי' • ונם קושית זו בלאודל לפפר ליעב עפ"י מה שהתבנו לעיל
בפדר הקודם עפ"י מדרש פ"ט פ' על בהדותבבל שבלו מ"ם לנפש הק"ב ונעד בפש ואתר על תלינו לפתיבו ונומ' התבתובים הלו לאיבם בפעל הזה

כיתונין לבני ונו' ע"ם מלחת בשעת לעוב תבל לאיתן תבתובים לבירובים
ובידובין ולבך לפבר לאר בלין בתמו ונו' לל בפתבלו לבאה לת תבתמו
להק"ב כי לאיבם הלה בניתנין ובבר הודיע ל"ם פלאיבם בבין שלא בתמו
לעתי יאתר שהיבם דבפתבלו לבפם לת הלהיבם יאתר לבם לת תבתמו
לותי כי הני מביר בדרם ובסוף הלה בתמו לעתי:

ועיל מ"ם דבהו על לב ירושלים מה על לב דקלאר והיה לפבר לייעב
ואת שבי מדרש סוכה בילקוט זה בדר ו"ל וידעת היום והבות
אל לבבך ונומר לף אתיר לאר הק"ב לת ולבך יודעים מעשים פעשית
ויסורים שבבלתי עליך בלה בבנד מעשיך הבלתי עליך ע"כ דהעניך הוה
דמ"ם פלאיה בבללים ולקחה בבללים בירושו קבת מבדעי' דהבוכה פלאלו
בתעשה והמפסבה שהיו מבשבי' כל הלילה הלין לעשות בפועל לאור הבוקר
ועל בן לקו בבללייס בין על המעשה ובין על המפסבה ושע"ם לעיל סדר
הקודם • ולבך לפבר לאר לת ולבך יודעים מעשים וכו' לל הבה לפי
הבראה ידמה הלדם שפעוכם נדול טפי מערך הקטן על לחת שתים כי
הלדם ירלה לעניים ולינו יודע מפבעות הלב ויש מקום להרהר ק"ו לאר
מדות ול"ל דלינו כן דלת ולבך לל מפבעות שים בלבך יודעי' מה שהרהרת
בלבך טרם המעשה לת ולבך לדייקו ולאתם בעירוף הלב יכולים להעיד עלי
שהדין דין לאת ונדק דלדרבף בלא בבנד מעשיך הבלתי עליך יסורים •
ולזה לפפר נס כאן לפי שהיה ליעדל תלונה על נודל הסובע ויסורי' שקבלו
ל"ת בפוכמו בעתי יאתר שהיבם דברו על ל"ב ירושלים • כי לבם ומפבעת'
יודע כי מה שלקחה מיד ה' בבללים היבו בבל קטפתים לל לפי שבן נס
קטפתם היה נ"ב בבללים כי קטפה בפעשה ובלב ול"ב לקחה בבללים כמו
שהיו על זה לחוכן נס קטפתי'ול"ב לב ירושלים מיודעים מה שקבלו בלבם
יעיד עלי שלא העבדתי עליהם הדין ותפבעת מה שפר עבעיו טרם
שהעלתה על לבה זה העבין היה לה תערומות על זה:

ועור היה לפפר לומר בתמו בתמו עתי דברו על לב ירושלים • לפי
מה שפתפתי בבס תבעי לתת ע"פ עתו לבבי בנרה קרי בית
בני"ר שהיו שבי בקודות רתו בל שבי יודין שבפרדו מי"ד של ישרל כי בזמן
שהיו זבאי היו סנולה לל בבבל רתו על יול של בס שהייה ויד של ירושלים
ויד של ישרל ופ"י בירובן פעתו בע"ל ובעבין יד של בס ויד של ירושלים
דהייבו הבירי שבפרדו מישרל מבעערי בנרות ישרל והבו עתו לבבי בנרה
ע"ב שתתי ולולי דעל זה לאר ישעיה הוי לבבס תבר"י ולבקחה מלויבי
ולוסיבו ידיעלין ונו' ולאר בן יקרית לך שיר הנדק ולל שלבקס תבר"י הייבו
לבבי יודין שבפרדו מישרל ולעת הבתיה יתבתעו שלשתן ולבקחה מלויבי
על בערי דהייבו יוד של בס ולוסיבה ידי פלין ונומ' ידי דייקו שתניב
סיוד שלי עליך על שתך ישרל ולוסיבה שובייך שובייך ונומ' ולפ"ב לך יקרית לך שיר
הנדיק דהייבו כנד שיר ירושלים שתבלקס ב"ב מיוד שלה וכל"ל • ולפ"ו לאר
בתן בתמו בתמו עתי ונו' לל בתבי לותי • בתבי לבתי • דברו על לב ירושלים
בי שלשתבו בתבלס בשית הבתיה בלותן ביקורו להיות סנולה בסגלה בזה
ובלאתר:

אבן לבוה העבד הבתובים והתבתן בשור עוד קבת קופיות והקדוקים
חדש מ"ם קול קורא במדבר ונומר קול לומר קרא ונומר דמתלה
מפמע לותו קול מפמיע בעתו הבסורה ולפ"ב לאר דקול לומר קרא
מפמע שאר לפקר יקרא ול"ו מפמיע נעתו הבסורה ועוד ולומר מה
קרא לם מבבי שלא ידע מה יקרא שלל מהק"ב מה יקרא והודיעו הק"ב
שיקרא בל הבשר חציר ונומ' קבה לאה התתין הק"ב מלומ' לו מה יקרא על
שתלבו הבניא מה לקרא ולא הניד לו מיד וכך יאתר קול לומר קרא בל
הבשר חציר ונומר • ועוד דלל מבשר המקרא והי"ל לומר מה לקרא
ויאתר קרא בל הבשר ונומר לפ בן עתה דמפמע דמ"ם בל הבשר ונומר הוא
בתעך ש מה לקרא בשו הבניא לומר מה לקרא הרי בל הבשר חציר ומפמע
דאבא בן ים עיבוד ומביאה לבל יקרא לותה הקריאה ועוד לפתן לבן חציר
העם ונומ' מפוללב הבבה • ונם מ"ם לפ"ב יבא בשר בבל חציר ודבר אלהינו
יקום לעולם נדרך ביאור מה ענין זה לזה מלבד מה שלבאורה הוא בפל
ומבופל וכן מ"ם על הר נבוה עלי לך מבשרת ונומר הבה אדני ה' בחזק
יבא נומר בל זה נדרך ביאור ולפבר להולמו בשני דרבים • לאחר שבי"
מפרש"ל דנחולות רשתובות שהוא ע"י ב"ו היתה לאריבים מיעבוד • מפוס
דבתו שב"ו עובר לף בחולתו עוברת • לבל נחולה שהקרובה יקיב ע"י
הק"ב שהוא מי ויקיים ולבך לין לאריבים מיעבוד • וזה מובן הענין
דמתחלה לאר קול קורא במדבר פבו דרך ונומר ובנלה בבוד ה' וראו בל בשר
יחדיו בי פי ה' דיבר דמ"ם ובנלה בבוד ה' משמע מיבלה לבורך הבחולה
שתהיה ע"י הק"ב וכדי שלא תיתמ"ם ובנלה בבוד ה' תיבו לענין הבחולה
שתהיה דוקא ע"י הק"ב שלא לענין שבר קלאר שלאחר הבחולה יזכו לרחות
עין בעין בבי הבשיבה לבל הבחולה לבשר שתהיה ע"י שלי ב"ו ושמע עדיין
ר"ו לא תהיה שלימה וכל"ל לבך בא בבניה וכירם הדבר בי אחד על שורש
הדבר והודיעו הק"ב בבי' שתה' על ידי הב"ם עצמו ו"ם קול לומר קרא לומר

מה לקרוץ כל הכסר סניר ונוע׳ כשעה שאמר לו הק״ב קרוץ כמדבר כנוכר לעיל קול קורא במדבר פנו זנוע׳ וסניר רייתי דכוותה שתיי׳ הנאולה ע״י שלים ואל זה אמרתי להק״ב רבש״ע מה לקרוץ ול״ל מה בשורה היא ואת להודיעו שיגאלו ע״י כסר ודס שלח כל הכסר סניר ר״ל כ״ו הוא שוכר כשניר וכל חסדו כניין השדה ר״ל כל הסשד שעושה כאומנא כשר ודס הוא נ״כ כניין השדה דמה הוא עובר כך חסדו עוכרת כי רוח ה׳ כשבא בו וא״כ לא תיש בשור׳ לחכין היום לחכין סניר קשה ר״ל אם כן הרי שיתבשרו כוה הס כשניר שעתיד ליבא ר״ל קוראים וכשתבדים דנאולתן לא תדמה אלא לשניר שכין לילה היה וכין לילה אבד • וא״כ מה לקרוץ ולמה לנשר את ישרא כשבשורה זו • ואו הסיב לי הק״ב שא זה • יבא סניר כבל כין ודבר שהיכו יקוס לעולם ונוע׳ ר״ל לאת כן שאם הוא כדבריך אז אין בשבשורה זו ממש אלא יבא סניר בכיל כין כי ב״ו לילו אלא כשניר וכדאמרת • אבל דבר שהיכו ר״ל מה שכתוב ע״י שהיכו בשבשורה הכ״ל על עכין הקץ שבקרוץ דבר ה׳ וכתיב ר״ל דבר ה׳ זה הקץ עיין סדר כהר רשטון • הוא לעולם לעול׳ דייקת ל״ל לא תהא עובר אלא קייס לעולם כך אמר לי הק״ב תשובה על דברי הכ״ל לפי מה שעשבתי שפיהי ע״י ב״ו ול״ל דאיהו כן כתו שעשבת אלא על הר נבוה עלי לך מבשרת ונוא׳ הכה לדכי ה׳ בשוק יבא ונוא׳ כרועה עדרו ירעה בזרוע יקבץ ונוא׳ ול שהק״ב בשמאו ובכודו יקבצם אלא לאחת כרועה עדרו ונו׳ ומ״ש לי לקרוץ לא שתיי׳ הנאולה על ידי אוי״ב דכוותי דאיהו כן שלא בשורה בעלמא אלי מבשר לך שתהיה כן אלא עשה הנאולה תהיה ע״י הק״ב בשמאו והוא מ״ש לשיל ובנלה כבוד ה׳ וראו כל בשר ונוא׳ ודיהו הנאולה שתהיה ע״י הק״ב בשמאו ובכודו והוא בשמאו יהיה הרועה לא ע״י רועי לאחרים • והו דרך לאחד מה שנראה לשפר בהמשך פסוקים הללו:

הדרך הסכי לאפשר לומר שפ״י מה שלית במדבר לאיכה רבתי ובמסכת מכות ו״ל ובכר היו ר״נ ורחבי״ה בבבסו לעיר ושמעו קול העוכה של רומי עד ק״ך מיל • התקילו הס בוכים ור״ע משמש • ת״ל עקיבה אלו בוכים ואתה משמש • ת״ל ואתם לאה בכית׳ • ת״ל לא בכבה שהנוים עש״ו להיו מתאוין לעצביו׳ ויושבים בשש ושלון ושלוה ובית הדוש דנלי שהיהו היה לשריפות אש ומדור לחיות השדה ולא בנבה • ת״ל לכך אלי משמש אש כך למבשיהו ק״ו לעוש רשעו • פעם לאחרת היו עולים לירושלים והניעו לנופים קרעו בנדיהם הניעו לסר הבית וראו שועל יוצא מבית קדשי קדשים התחילו בס בוכי׳ ור״ע משמש • ת״ל עקיבה לעולם אתה מתחיל עליהו אלו בוכים ואתה משמש • ת״ל ואתם לאה בכבה שהנוים עש״ו להיו מתאוין לעצביו׳ ויושבים בשש ושלון ושלוה ובית הדוש דנלי שהיהו היה לשריפות אש ומדור לחיות השדה ולא בנבה • ת״ל לכך אלי משמש אש כך למבשיהו ק״ו לעוש רשעו • פעם לאחרת היו עולים לירושלים והניעו לנופים קרעו בנדיהם הניעו לסר הבית וראו שועל יוצא מבית קדשי קדשים התחילו בס בוכי׳ ור״ע משמש • ת״ל עקיבה לעולם אתה מתחיל עליהו אלו בוכים ואתה משמש • ת״ל ואתם לאה בכבה מקום שכתוב בש והור הקדש יומת והרי שועל יוצא מתוכו ובתקייס בה על הר ניין שמשם שועלי׳ הלכו בה • ת״ל לכך אלי משמש הרי הוא אומ׳ ואתיר לי שבי עדי׳ כאמרי׳ את אורי׳ הכהן ואת זכרי׳ וכי מה ענין אורי׳ אצל זכרי׳ ואורי׳ בשקדם רשטון וזכרי׳ בשקדם שבי שלח מה אמר אורי׳ כה אמר ה׳ ניין שדה תקדם וירושלים עיין תהי׳ יושבה אמר זכרי״ עוד ישבו זקני וזקנות ברחובת ירושלים ונוא׳ אמר הק״ב הרי לי שבי עדים אלו ואם מתקייס דברי אורי׳ היו קייסים דברי זכרי׳ ואם יבטלו דברי אורי׳ • אין מתידים להתקייס דברי זכרי׳ וכליה ובלשון הזה ת״ל עקיבה עקיבה בשמתנו ע״כ וכבר בררנו מדרש זה בסדר הקודש וקנסת ען בהקדמות ההס אלו נדריכים כאן לביאור הפטרה זו • ובבין תפלה מ״ש בשמעו קול המוכה של רומי ברחק מלא גיל וכתעוררו ע״כ לזוכר סריפת בית שהיהו מה ענין זה לזה • אבל בענין הוא שפ״י מדרש מאיכה רבתי פסוק ובא ה׳ מוצאו כאר מקדשו • קול נתנו בבית ה׳ כיום מועד • ר״ש ור״ח ור״ל מיאשי׳ לאחר מכא לותו הקול נפלה בכל דכתיב נפלה נפלה בבל וכל פסילי שהיהם שבר לארץ • ר׳ ברכי׳ בשם רשב״כ לא תפ מלכות זו כך עשה הה״ד קול נתנו בבית ה׳ כיום מועד • ונירסת הילקוט קול שאון מעיר • ר׳ הוכח ור״א לאחר תפ היה היהו נריכה ליפל אלא מכא לותו הקול • ריב״ל לאחר קול נרת מרגשת ותפלה עולה לכרך נדול של נור לאה שקולו של עשו מקטרג הס״ד קול שאון מעיר קול מהיכל קול ה׳ משלם נמול לאויביו ע״כ והוא מכוין לדעתי לא״ש כמדרש ש״מ סיון נ״נ פסוק שקולות שיש רבים ונוא׳ לאחר מעה לפני הק״ב כה רבש״ע השפלת קולה של תורה וקולו של כיתך והנשבת קולה של רשעים הנבה קולה של תורה וקולה של כיתך • לכך כאחר לכיתך כאוהב קודם ה׳ לאורך ימים • אם עשית כן לא כרחשובה שלאה נבה לותו ואבד עזרת נבה לותו ואבד תכל לאחה לאחר ימים ע״כ וזה מבואר מה שבכו הכאים התלה כשמעו קולה של רומי וכו׳ כי רחו שהנביה קולו של רומי והוספלה קולו של כיתו וקולו של תורה ו״ש שמעו קולה של רומי עד ק״ך מיל וכו׳ ת״ל לא נבבה שהנוי׳ וכו׳ ונית הדום רנלי תלהיהו לשריפות אש וכו׳ ל״ל והאיך לא נבבה על שהונבה קולה של רומי והוספלה קולו של כיתך שהקדש ורחוי שתפל מכא לותו קול וכמ״ש במדרש הוכח הכ״ל אלא היה נריכה ליפול אלא מכא לותו קול ונרת תפלה עולה לכרך נדול של נור עשוש קול ה׳ משלם נמול לאויביו והרי שם יושבי׳ שלהן ובשם שפני שעדיין לא הונבה קולה של כית המקדש לאיהן יפלו מכא לותו קול וכמ״ש בכבל

כפלה כפלה בבל וכלון פסילי׳ שלהיהם שבר ונומר וכנוכר לעיל וכלון רחו שהנוים עש״ו להוי מתפחוין לעצביהן וכו׳ דכל זאת מרחם שעדיין הונבה קולה של עשו וכו׳ והכה שני מיני בכיות הללו בשני מקומות אלו מבואר בסדר הקודש עפ״י מ״ש באסכת קנינה במכתירים תבכה בפני מפני נוה ת״ר מפני נחותן של ישרא שבשלה מהם וכיתבה לא״ה רשב״ב אמר מפני מלכות שתים שבשלה וכו׳ שם הרי דים להתחוכן על שני דברים קלת על נרת בפניהו על שבישלו מתנו נחותיהו ואלו שני ספילים נווים וכנוים בנלות והאומו׳ לעולם שם בשלוה נדולה בשלון ושקט • שנים מנד השביבה שבשלה ניחות שתים בשינוהו • ולכן פעם ראשונה בנו על ניחות ישרא שבשלה מתנו בא״ה יושבים שלון בשינוהו ומשמע דאחכ קול המוכה של רומי ונודל נחותה ושלוותה נתעוררו על שחותן ניחות בשלה מלתנו וכיתבה לא״ה • ופ״ב כשהניעו לירושלים וב״ה ורחו שועל יוצא וכו׳ בכו על ניחות שתים שבשלה בשוכתיהו ור״ע היה משמש כלון וכלון״ח מקיבה לעולם לאתה מתחיל עליהו ל״ל מ״ב יש לבכות שפ״י פסוק נמסתרים תבכה בפני מפני נוה דאם הפי׳ מפני נחותן של ישרא שבשלה מתנו וניתנו לא״ה ת״ב סרי בכייה ראשונה היתה מוכרחת • ואם הפי׳ מפני מלכות שתים סרי יש לנו לבכות על מקומו של הק״ב דשועלי׳ הלכו בה לאכל לאתם לעולם משמיש עליהו כלון וכלון והא כיוצ בה כשמה על שניהם שבי עדים נאמנים וכו׳ וזה תלוי בזה וכמבואר בסדר הקודש מלאת בשעה׳ ושע״ב ת״ל בשאתני בשמתני בכפל ע״פ וזהו לאפשר מ״ש נס כלון נאמו נאמני עתי כפל נ״ב הנאמות על אומן הכ״ל לאחת על עתי ל״ל שעתיד לתי להזהיר לעתי נחותן • שנית דכרו על לב ירושלי׳ שעתידה השביבה לאזור לתוכה כדי להזהיר נחותו של הק״ב • ולכך פעה בבשורה הזאת ב״כ שני בבות קול קורא במדבר פנו דרך ה׳ ונוא׳ ובנלה כבוד ה׳ ונו׳ דוה נאמר על כבוד שתים ונחותן שעתיד לשוב שם כמו דרך ה׳ דייקת וכן דייק בלאמרו ובנלה כבוד ה׳ ונוא׳ לומר שחותן בבוד שתים ונחותן שבשבר ע״י שהונבה קולה של בבל ורומי ושבשני הונבה קול של ב״ה וחותן קול לומר קרא ונומר להודיע שהונבה קולה של כיתו • וא״כ חזר ואמר קול לומר קרא ונוא׳ לכן אניר השם ונוא׳ שע״י חותן קול יבניה הק״ב קולה של תורה ותחזיר נחותן של ישרא לתקומו ובטל מלא״ה • ובזה מיבב מ״ש בשלוקה ראשונה כי פי ה׳ דיבר • וכן בשלוקה שבייה לאי׳ ודבר אלהיהו יקום לעולם • מה ראנהו בזה לכן שפ״י מדרש תיכה הכ״ל יתכן שחזרו לעשות שני עדים כאמרי׳ לורי׳ וזכרי׳ שתלוי זה בזה כשזכר לעיל בסדר הקודש מלאת בשעה׳ משום דכל זמן שלא נשקרו יסודי כ״ה אין השביבה עתידה לא מחמת שבשבע שלא יבניף לתוכו בעודו שם הרשעון עלי׳ • וכן ישרא׳ אין עתיד לאמר ונבלים כי אם ביבום קבירה דבייב שכלה והלך בבר לאלוהת הקדושה אשר ת״ה יונקים ושכם ע״ב בארוכה וזהו לשפר ובנלה כבוד ה׳ ונו׳ כי פי ה׳ דיבר ל״ל בבר הבטיח על זה פ״י לורי׳ שתעתיד להיות הר ושבעיו בבר בשקייסה ומשלים לשפר לעתיד לבוא • וכן בשלוקה שביי׳ בהבטחת מעלות ישרא קול לומר קרא ונו׳ לאמר יבא בבל בין רמז שבבר יבא לשלוחת הקדושה שת״ה יבקי׳ מחכו ובבר יבא בבבית וכמנח עי״כ דבר שהיהו יקום לעולם דהייהו מה שהבטיח ע״י וכרי׳ כיון שבבר בתקייס בעתות לורי׳ שהרי יבוש תניר ונו׳ וכתי׳ ביבום בבירה תעבירה כי בבר בלה וכות תו״ה ומשלים על הר נבוה עלי לך מבשרת ניין ונומר: **ובמדרש** ילקוט יפעי׳ בשמו שמי ונומר מפבשין כל הבביי׳ והולכים אלה • והיה לומרת להם אין לחם אלוהי הבל ונומר וכו׳ מיד הולכים כולם לפני הק״ב לאומר רבש״ע אין בבבת מחנה תבשומים של עניי׳ שעורה לא בומה • ת״ל הק״ב לחי ואתם בלך ובנשמה שבלת׳ בשמו בשמו שמיבשמה בשמה שיתי אין רחוי לילך אלא לחי עמי מפני שעברתי על מה שבתב בשורתי לא תעבוד בבבור שורך ולישרא קרתי בני בבורי ישרא וא״ל הביאו מחריבם בעול בבל • בתבתי בתורה לא תבשל בחלין בלבבך ואבי אמרתים ע״ב על לפייסה • בתבתי בתורה לא תסנור עבד אל אדוניו ואבי מסרתים לאו״ה שנאמר אם לא כי נורים מבדש וה׳ הסנירם • בתבתי בתורה לא תבלה פאת שדך ואבי בליתי לת קמתי שבאת׳ בילה ה׳ לת אמתו בתבתי בתורתי שלש ישלש החביר לת הבעיר ואבי הוסתים בשם שב׳ ממרום שלש שם ונו׳ ואבי עתיד לבשותה בשא שב׳ ואבי אהיה לה קומת שם שביב וכו׳ ויש לדקדק מה ענין ד׳ דבריס הללו שעבר על לא תעבוד לא תעבוד לא תסנור • לא תבלה וגו׳ להבריח על ידי שבשרך הוא יח׳ עמו לפייסן • ושוד לבאו׳ הרבה כיוצא בהלו היה יבול לחשב בנון לא תשחטו אם על בניס ושבי׳ אם על בניס רשוסה ובן בתיב ושקט וביסה דמו ובאן שפבו דמיס בחיס ואין קובר וביוצא בהלו הרבה בדלי׳ במדרש׳ ותפשר דהלו ד׳ דבבי׳ בפרטות עבר לפת שלא בד׳ נליות שהנלבו כי בנלות בבל עבר על לא תעבד בבבור שורך ובתיב בנלות בבל הביאו מוריבם בעול בבל • ובנלות מדי בימי אסתר והמן בתיב ואבבי אסתי׳ אסתיר פני מהם הרי עבר על לא תעבוד לאיך בלבבך כי אז שבא אות׳ והסתיר פני׳ מהם בתי שם לו שלחה על פניהו ומסתיר פני׳ מעבו • ובנלות

לדוס עבר על לא תסגיר עבד אל אדוניו כי ידוע שעל כן נשתעבדו אחל עשו לפי שקרעו יעקב שתמה פעמים לאדוניו וכדאיתא במדרש ע"פ ותתם לעדתי אלופים על דאתך וכו' ק"כ כשעסקו לעשו הרי פסגיר עבד אל אדוניו לאחר שכיבל יעקב לכיונו ממנו • ובגמרא יין סהיו קפיס נזירותיו יותר מכולן עד שאמר כתבו על קרן שור וכו' הרי כילה שמתו ועבר על לא תעלה

פרשת עקב וזה לא לעקר כיונתן הרי כל' אלכיות עבר על ד' אלו :

ואפשר להכין עפי מדרש זה מדרש תנחומא והועתק סדר נהר ז"ל אמר הק"כה לאשה רלה אשיך כאכרו לנויס כשכיל שעברו על שכיעית אמר לפניו ר"כשא לא כך אמרת וכי יאוך לאדם קייס מה שקרא לותם לאיס וכו' קוא שאמר הק"כה וכי תביא יד נר ותוסב נר זה כ"ב ותוסב זו אלכות אדי ואכאר נר ותוסב זו אלכות יין או לעקר משפחת נר זו לדוס אמר משה לפני הק"כה רב"ש למה נאסרו לאלכיות הללו • ז"ל אפני שאחללים את השכיעי' וכו' ואם לאו אלו לכי אתיד להפרע אהם כיד האלכיות וכשתקרב שנת שנולה לכי נוחל לותם שנת' כי יום נקם בלבי ושנת נאולי באה ע"כ ולכאורה קשה כזה אמדרש מה שאול משה לשחול רב"ש למה נאסרו לאלכיות הללו הרי זה נופל ז"ל הק"כה לשיל מיניה דאה אדאיך כאן למה נאסרו לגויס כשכיל שאללו השכיעי' וכו' ש"מ אכל משה שדייק כאן למה נאסרו משל"כ לשיל שעם לשון אכירה ולא לשון אסירה שרלה שיזכו זה למה נאסרו לאלכיות ושנצרעו על לא תסגיר עבד אל אדוניו ושוסכה לו שלה זו אש"מ משה לשיל מיניה קרלת לותם שאים וכו' שעום עאהם כדאן וכו' ז"ל הק"כה בעוכותיהם לכי מוכר כיתי שנת' וכי יאכר אים כית מושב עיר קומה וכו' והיכן כה סדר הכ"ל מה שקאר משה לקה"כה ומה השיב לו הק"כה למשה • ואאכרו דהשתא הוא לפי מה שלימת כוזכר ויקרא שמד ט' ז"ל מה טוב ומה נעים שבת לותם נפ יחד וכאן לימון ישראל וכו' לאידין כיה והוא לאיד כהו ומשכיתא דילהן קרא לון הק"כה שבדין הה"ד כי לי בני ישראל עבדים עבדי הם • לכסוף קרא לון בניס הה"ד בניס אתם לה' • קרא לון לותם הה"ד לאשון אפי ורחמי • וכאן דקרא לון לותם בשת לשון מדשים הכתיב כהו ולא יאדי מכייהו דכתיב מה טוב ומה נעים שבת לותם נפ יחד ע"כ הרי להדיא דאמר מעלה הוא שמם לותם שייב לשבון כיכיהם ולא יאדי מכייהו • וע"כ כראה יונדקו תוקרים אלו כולם ליישראל אחת לאחת משמע פיכולו מאמרים דאתלה היו כתוקר עבדים כשעה שהוליאם מאמרים כא"ם עבדי הם אשר הוצאתי אאמרים • ואשהכלו התורה נקראו בניס לאשם • ואשהכלה השפכן השפכן ויפה כיכיה כשעה שולאים קרא לותם אאי כא"ם כשעה שעשרה לו אאו וכאו שאקראכו אוה כאשלות אחרים • וכזה אשוקר אללו אדרש הכ"ל דאשה רגה לבא אכא תוקר לותם דקרלת אות' לותם וכתיב כי יאוך לאיך וכו' לו"ל לאשה בעוכותיהם לכי מוכר כיתי שהייתי סוכן בניהם כשהייתי להם לנשם • משום דכשאשלו אזרו לקרלת לותם עבדים • ולזה לשמר ז"ל משה דא"כ קשה לאיך כאשלות נאשלות לגויס אדרי ענרת על לא תסגיר עבד אל אדוניו • וכשלמת כל"ו יש לומר שאיכם נקראים עבדים אלא כשאקרו בלותו תוקר עדיין דהייכו שקרלת לותם לותם • אבל לשיטתך שאזרו למדרינן דאתלוכה שהיו באמרים שקרלת לותם עבדים דליכא לאיאר שאזרו לעצלן בניס דא"כ אכ"ש שנריך לנאלן אשום דאו דוד או בן דוד ינאלנו ק"ו לא לת כנו שאחויב לנאלו אלא על כריך אזרו לאדרינות עבדים ג"כ עברת על לא תסגיר עבד אל אדוניו שהרי כבר היו עבדים לאדוניהם באמרים ושקרת לותם לאדוניהם • וקשה כאמ"כ לם לאיס הם הרי כתיב וכי יאוך לאיך ונו' ואכ"ש דקשה כן לם בניס הם דשפיאת דאדו או בן דוד ינאלנו וכ"ש אם לא נכנו • אלא ע"כ ז"ל שאזרו לשם עבדים כאו שהיו באמרים ג"כ קשה הרי עברת על לא תסגיר עבד אל אדוניו והשיב לו השפכי שעברו על השביעי' הוצרכתי לאמרם לגויס וכנ"ל • ואל שעברתי על מה שכתבתי בתורה לא תסגיר לכך כשתקרב הגאולה לכי נוחל לתכם שנ' שנת' נאולי באה אל אכי בשעתי נוחל לותם לא ע"י שליח וכאשאר בשדרש הנ"ל הקב"ה מודה לדבריהם שע"י שעבר על לא תסגיר עבד ונו' מקייב יתנאמו כי לם ע"י הק"כה בעצמו • אלא דרך משם שלי נפקא מיניה להיות שומעים התנחומים שפי הק"כה בעצמו או ע"י שליח • ושוב הלוך כתוך זה מה שעבר על מה שכתוב בתורה • אבל לשמר משום דקשיא להו למה נאמת עבר על ק"ם בתורה • ההוא לאמר ולא ישמה ודיבר ולא יקייבנה בעצמו מלאמר פיו • לם לא שמלת' לאלא כין דבר שבאמר ע"י עצמו ית' או ע"י שליח דבר הכאמר ע"י שליח הוא שאזרו וא"כ כיון שכל התורה כולה אבני ולא יהיה לך מופת משה כאמרה לשמר הוא עצמו ק"ב לקייבה ולכך משה א"כ שמת גם התנחומים שיתנחמו ע"י שליח לא יתקייבו עד שמעמו

שפי הק"כה בעצמו ודבר שיצא מפיו ית' לינה קוזרת וזהו לשמר ק"ם כאן נקמו ונוס' ונבללה ככוד ה' ונוס' כי פי ה' דיבר לל ה' דיבר בעצמו נשמה זו ולינה קוזרת • וכבר כתבנו לשעלה שרצו שתהיה הגאולה דוקא ע"י הק"כה ולא על ידי כ"ו עוכר אלא שתהא נאולה שלימה כמ"ש ודבר ה' יקום לעולם כ"כ לאמן :

ואתחנן שני

ואתחנן ונומר במדרש רבה :

וז"ל אמר ר' יהושע ב"ק בשני סקומות רימה משה את עצמו לאברהם ולא הועיל לו כלום כיצר אברהם קרא לו הק"בה ויאמר הגני שנאמ' ויאמר אברהם ויאמר מהו הגני הגני לכהונה הגני למלכות זכה לכהונה חכה למלכות וכו' ואף משה ביקש לעשות כן שנא' ויאמר משה משה ויאמר הגני לכהונה הגני למלכות. א"ל אל תתהדר לפני מלך ובמקום גדולים אל תעמוד ויאמר אל תקרב הלום אין לך עסק בכהונה שנאמ' והזר הקרוב יומת אין לך עסק במלכות כענין שנא' כי הבאתני עד הלום אברהם אמ' אלהים מה תתן לי איר לוי אמ' לפניו רבש"ע אם מתבקש לי בדין שיהיו לי בנים תן לי ואם לאו ברחמים חתן לי. אל הקיבה חייך בדין מתבקש לך שנא' והנה דבר ה' אליו. ואף משה כך אמר ארני אלהים אתה החלותה ונומר אם מתבקש בדין שאכנס לארץ ישראל אכנס ואם לאו אכנס ברחמים א"ל אל תתהדר ונומר כי לא תעבר ונומ' וכו' ע"כ :

וז"ל למה דוקא נסבי דכריס הללו רבה משה לדמות עצמו לאברהם ויוסף סייכות יש לשבי דכריס הללו להדדי • ועוד למה לא סידר הפקסות לפי סדר המעשה כאברהם דתקלה לאמר ה' שלים מה תתן לי ותק"כ לאמר הבני וכאן סידר כעל המדרש לפי דכרי משה שאמר תקלה הבני ותק"כ לאמר לדבני הלוי' לאתה הקלות • ומשמע דמשה לא מצא מקום לדמות עצמו לאברהם כאמור לאדני הלוים וכו' כי שם לאחר שפסיק לו הק"כה תשובה על הבני לכהונה וכו' לל תקרב ונומר • ועוד דמשמע דמשה רביכו לא היה כאן ואלך והוא סותר לאשר ל"ל דמשה ביסורן היה מלך' וכן כל מ' משה שימש בכהונה גדולה ועל כרחין צריך לומר דמשה לא הוצרך להתפלל על כהונה ומלכות לו לעצמו אלא על זרעו ביקש שיהיו כוהני' ומלכים וכן מבואר בשאר מקומות במדרש של"ל לא יהיו בניך כוהני' וכו' ותק"פ כן לא זוה כהונה ומלכות ממשה וכו' ע"ש משמע דהויכוח היה על זרעו לדורות וכזה נתייסבו כל הקושיות דמה מזכו זרעו של אהרן לדורות לכהונה ומלכות שביתנה לאהרן וזרעו עד עולם היה מבא מה שאמר אלהים אם כדין הוא שיטול שכרו והיתה לו לזרעו לאריו ברית כהונה עולם וכו"ש והוא לכאו"א מה דאמרו כזה ושם שים לתנו כמה פירושי' בכיאור זה המדרש • לכן לדריכינו נראים לומר שבתנכו כזה לשיל סדר הכ"ל לפי שים אילוק ופפרש כין מי שניש לו שכרו מבד הדין לפי שביתנה לו ע"פי הפסד והראיות דהשכר המניש לאדם מבד הדין כגון שהקדים הוא במעשיו את הק"כה שרש נתן לו שכר על לותה מצוה כגון שמר עצמו על קידוש השם וכיוצא כזה לו לותו שכר שלו שיש לקילוטים ויש כידו להנשילו לבניו לדורות • אבל אם כבר הקדימו ה"קנה ע"ד אי יקדמני ואשלם ונו' כגון ברית מילה שכבר נתן לו כן • לו שליח וביניה וכו' הרי לותו שכר שמקבל נפ לא"כ על לותה מצוה ליכו שלא מבד הפסד ואין בו כח להנשילה לבניו דדי להפקיע את עצמו כיון שהוא מותרת לו לעצמו כדרך הפסד ולפני משורת הדין • ולכך פנחס שמשר נפשו על קדושת שמו ש"ל נדין הוא שיטול שכרו לל מבד הדין ים לו שלשי ואיכו מבד הפסד וכ"מ והיתה לו לזרעו לאריו ונו' כי ים בידו להנשילו לבניו וש"מ שהשרכבו מוב • ולפ"ז לשמר באהרן דשכרו היה ברגש מלד מבד הדין שבא כן וכה והנשילה לזרעו לאחריו • ולכך לאהרן לשר הבני לכהונה הבני למלכות ומשם הוא עצמו וכה לכהונה ומלכות משמת לותה משה • ועדיין לא שמעכו שהיה יכולת בידו להנשילן לבניו עד שולם שד שכירר עשקיו ואשר שדני שלים לא שם כדין שתנקשת לי תן לי וכו' ותקשיל לכאו' מה ק"ם ליה שלא ודאי לא שם כדין שתנקשת לי תן לי ואו לוכל להנשיל שכרי לזרעי ואם ברחמים תתן לי ואו לי שם לי לעצמי תתן ולא לזרעי והק"כה הסיב לו כדין שתנקש' לך ואתילא היה יכול להנשיל כל

כל שכרו לעתיד לבא כיון שכבר נפרע כאן כל שכרו ואינו נוטל שכר בעולם הבא והמלכות היה יכול להכניסו לעתיד לבא ולא עשה ויאמר וגו' כה יהיה זרעיך לא כיוצא בך וכדלעיל במדרש ס"ט. וכן משה רבינו כשאמר הבני לכהונה הבני למלכות כיצד לו לבצלאל כהונה ומלכות והק"כ השיבו לא תקרב וגו' פלוגתא לא ידעינן בכיצד מקריבי קרבנות ולא יכול למלכות שבקרקע הלוט וכדלעיל במדרש משמע שבעצה היה על עצמו ולא כעצה על זרעו לדורות וקפיץ ליה למשה למה בלעית כן מה שנא הוא מלכרכם ורצה לכבד נפ הוא שבקשו ורצה לדעות עצמו ליברכם נפ כוה שאמר לבני אלהים אם כדין וכו' כי משה דנפ הוא יכול לבני מנך הדין ואעפ"ל יכול להכניסו כל שכרו נפ הוא לבניו לעתיד כמו לאברכם. וכוה יתיישב מה שבקשה שכיי' על משה בעניין לבני אלהים וכו' קור הסיב לו פסוק אל תתהדר לבני מלך וכאיקוש נדולים על תעשוד וקשה בשלמא בעניין כהונה ומלכות דהייבו בקשה רחשבוכה ספיר הסיב לו מזה הפסוק דדייק לן לבניו מלך רשו על מלוכה ולפני נדולים הייבו כהונה נדולה. אבל בקשה שנייה הלין רמז לן בעניין מלוכה וכהונה נדולה פזו אלא ודאי נפ בקשה השניי' היא סייעת ברחשבוכה ושני הבקשות מענין אחד דכשיהם כתיבין להיות לו כהונה ומלכות לו לזרעו דזה תלוי בזה וכאמור:

ומעתה כפ"ד נבוא אל כיאור מה די"ל ס"ו ואתחנן בו"ו דמשמע דיש לו תיכור אל הקודם ומוסיף עלי' ולכאורה אין לו פייכי' לפ"ש לעיל ואת יהושע כייתי ונאמר. והיה לפשר ליישב דקדק זה לפי פשוטו לפי מרו"ל כתם ברכות לאמרו כאשר אדם כין תפלה לתפלה רב הונא ורב מסנה ס"ל כדי שתהוון דעתו עליו דכתיב ואתחנן ש"ה ונאמר וחל לאמר כדי שתחל דעתו עליו דכתיב ויחל משה אל פני ה' כיון לתחוה היינו כלשד מה"ט ואתחנן על שהייה כין תפלה לחת לשכייה מכין לן שתפלה זו שכייה היתה ולכאורה לימה אלא רחשונה. אלא ודאי לשד מן ו"ו של ואתחנן. נס מזה שאמר ואתחנן וגו' לאמר. ועכ"פ רונה לומר דכבר התפלל משה תפלה לחת ורצה להתפלל עכשיו שנית. אלא שמשה לאמר תפלה הרחשונה ויוצדק לפ"ו אלא לאת' לכל ואתחנן וגו' כלומ' פייתי שוהה לאמר תפלתי כדי שתחון עיבתי עלי כדי לאמר עוד תפלה שנייה. אלא דהק"כ היה עליו לכל תיסיף דכר אלי וגו' דכבר אלה הק"כ שאני רונה להתפלל עוד היה לו אלי' לי ש תוסיף על תפלה הרחשונה תפלה שנייה. ואפשר דכרחשונה לא התפלל מיד שיכנס לנ"י מעבר הירדן והלאה רק ביקש תפלה על הריאה לחוד שירלחו כאלין את ח"י. וכדעתו היה להתפלל עוד אח"כ של תעבדה נא בחופו מעשה ככותי זה שמבקש תפלה דכר קטן ואח"כ דכר נדול אלא שהשוויו הק"כ שה"ל לתפלל תיסיף ונומר ודי לך כדכר הריאה לחודו שלה רחם הפסנה. וכן משמע כנשרח דקאמר נדולה תפלה מאשים טובים שהרי משה אע"פי שהיה כידו מ"ם לא כעבה אלא כתפלה וכו' וקשה אכין לו שבעבה ואדרבה ח"ל ש תוסיף דכר ולדרכיכו ח"ם דאתפלה לא ביקש רק על הריאה לבד ובעבה עלי' כמ"ש לו עלה רחם הפסנה ונומר ומ"ם לו אלא תוסיף דכר הייבו שביכר עליו תפלה השנייה אשר היה בדעתו להתפלל לעבור את הירדן. ומיושר הפסוק הוא ואתחנן ונוא' לכל הייתי שוהה לאמר תפלתי כדי לאמר עוד תהי' תפלה ונומר לכל כבר התלות להרחות לעבדיך ונומר כלומר בקשת מתך כתפלה רחשונה לרחות יד הסוקה להרחות ד יקק כי על הריאה אלי בשבה בתפלה רחשונה ועתה לעברה ויאמר אלי אלא תוסיף לדכר עוד כדכר הזה אל תוסיף דייקא כי אינו מקבל אותה רק תפלה הרחשונה אלי מקבל אלי רחם ונומר:

ועיין לפשר לומר כפינחס זה כדרך אחרת. והוא דאיתא בפלח הועתק כאכוכינו סדר כי תצא דכתחלת שלייתו של משה כשבא לו הק"כ שכל מה שהוא מבקש הוא עושה לו חוץ מיום הריתה וכניסת ח"י ועכ"פ וכמה מניין כילקוט זה הסדר שביקש משה רכ"פ עד לא לימות כי לחיים וכו' שכאחי כאי' לו עוף וכו' ע"ש ולכאורה אין כאן רמז על כחת הקיים. אבל נראה שלמדו ואת מ"ם אתה החלות להרחות לת עבדיך דקשה למה בקש כאן לעצמו תואר עבד. והוא עפ"י מה שאיתא כתנחומא זה הסדר. לאחר לפנינו רכ"פ שם אתה קראתני עבד משה עבדי. ולעיל קראת עבד. אלי מתחנן לפניך. והוא מתחנן לפניך אב' היכבה לנין תשכוניס. תחנת לעיתן מתחת וכדת עתו כדית וקיימת אב' היכרת כרית עמך תקראנו לעבד שולם. ואלי עבדיך. ואמרתי לי הנני כודת עמך כרית ולא קיימת אלא אחדת לי וחות כהר. ולא עוד אלא ודאי הכהונה דמי לאחר ישמה כאשרת כקבוצותיך הוא אל כשמים ובארץ ולא אלין אלא ד"ח לעשות שולם כאותך וזה מיושב מ"ם לאחר מי אל ול"ח לאחר אין אל ונומ'

שנאמר וישבתו העם ביום השביעי וארז סבור שמא לרעתך נתתי לך את השבת לא נתתי לך אלא לטובתך. כיצד אמרו חייא בי אבא את מקדשיה השבת במאכל ובמשתה וכבסו נקיה ומהנה את נפשך ואני נותן לך שכר מנין שנאמר וקראת לשבת ענג ונומר מה כתיב אחריו אז תתענג על ה' ויתן לך משאלות לבך א"ל ישראל ואימתי ארז נותן לנו שכר מצות שאנו עושים א"ל הקב"ה מצות שאתם עושים מפירות הן אתם אוכלים עכשיו אבל שכרן אני נותן לכם מכאן שקרינן בעגינו והיה עקב תשמעון וכ':

ויל מ"ם לימעי סתרו ישראל את השבת כרחוי לה תקלה כשבתה בחלום וכו' לעתי כ"מ. ועוד דפסח דבח לאכלוני על מ"ד בגמרא שלנה סתרו ישראל שבת רחשוב כרחוי לה שלשה בהם לומה ולשון שכ'ויכי ביום ה' ויכלו תן השם לנקוט ינוח' וסמיך ליה ויבח שמלך ונוח' בשבת לפ"ז לדרבה בחלום תללה ולא לאוקי מילתא אפשוטי' לה וקשה מימי' מסתי לרעתך כתיב לכם את השבת שלוך לסתיר לרעתך לומר כן. ועוד שלוך בפסח זה תן לומעט בשלת חלה ועוד שלמר לה כתיב לכם חלה לטובתכם מה בח למעט בשלת חלה.

ולשון סלילה דקלמר לכל לפסר לומר כזה בהקדים תקלה מסרו"ל והכיולו הטור ח"מ סימן רמ"ב ור"ג נרדסיון בספרי' לומר רבה לכל מודי' בשבת דכשיון לכם לכתיב וקרלת לשבת עונג. פי' מפוש דבחד קרא כתיב עגרת תהיה לכם. וכקרא לחריבה כתיב עגרת לה' לאלהיך. ולפיני בה ר"ח ור' יהושע: רמ"ם לו כולו לכם פי' לאכול ולשתות ולשמוח בו. לא כולה לה' פי' ללמוד ולשמות. ורי"ם מלקוה חניה לה' וחניו לכ"ם ויקחת' דבח בשבת כ"ע מודו דכשיון לכם ע"כ משמע לחדי' בשבת אין צריך לאלקו חניו לה'. אלא לפיולו כולו לכם לאכל חניו לה' ב'. ולבך בחלום בשבתה שבת תקלה ולא אקבלו התורה עדיין לא היו מקוייני' לת השבת כתורה בשבת ולללמוד בה וליתן חלק לה' שהרי עדיין לא כיתבה התורה בשבת בחלום ומ"ש בפסח ג' ימים קודם שבתת יקום ע"י חלק לכם לבד שאכלו ושתו ושבתו ושבתו בפסח ג"כ מוכרח כמ"ד דלפני' בכולה לכם יונח מצה"כ לפ"ש לאמר בכשיון בשבת ג"כ לה' ג"כ לא שמרו בחלום לת השבת כרחוי לה' דקיימו לשבות ולללמוד שהרי עדיין לא קבלו פ"ם התורה ו"ם לימת שמרו ישראל לת השבת כרחוי לה' כל לא תימת בכשיון בשבת ג"כ לה' דקיימו לשבות ולללמוד ומשמה שהוא חלק לכם ג"כ לא שהרה לו כרחוד לה מנד הדין דלימו כן כי לא כשיון לה' בכלל שלא לפילו בכולו לכם יונח ומ"ל נפ בחלום לפ"ש שעדיין לא כיתבה התורה שהרה כרחוי לה במאכל ובמשתה לחוד וכ"ל. מוסכם עם מ"ם הפוסקי' ת"ם הלומדי' בכל ימי השבוע בשילי"ם בשבתות ו"ם ע"ם ומ"ם ולת סביר שמח לרעתך וכו' וכבר הוינן בה מכי תיתי לומר כן. לכן ההרשה דהתינה שבוכר כלן הוא מתם בלשון התורה בפם כי יבשה בשפתי' להרע או להטיב דה"ל להרע לבפשו או להטיב לנפשו. וכן כלן לדרכיכו זה שבת בללמדינו דחלום כיון שלא שמרו שבת ע"י תורה לשבו וללמוד כיון שעדיין לא כיתבה והכריח מזה דע"כ קיום השבת כרחוי לה הוה ע"י לכם לחוד דהיינו לאכל ולשתות כנ"ל וכדי שלא תשאר מי לחשך לומר כן וזהו ולת סביר שמח לרעתכם כתני לכם לת השבת דהיינו להרע לבפשו וכנ"ל לו"א לא כתני לכם שלא לשבתכם הל לא כתני' שלא כולו להטיב לבפשו ורחייה שבוה לילון שמרוה מתקלה בחלום מפוש דשבת לפשו' לכל ח"ם כיתב לתה לאכל ושתה ומשמח לת בפשך וכו' הל לפילו ליהו שלא מעבר בפשך כל השבת שלי קובע לך שכר וכך היה בחלום תקלה כשכיתבה וכחמור ולכך כשקבלו התורה לחר ושמרו בני ישראל לת השבת לעשות לת השבת ולימת בתרגום יוכתן. ויבטרון ית שבת למיעבד פקנוקי שבתא ע"כ דל"ל ש"שמרו לת השבת כשב ולל תעשה דהיינו לבטל מלאכה.

ושוד לעשות כמעשה דהיינו שוכו שבע שבשבע למעשה:

ואפשר שוד לוח' מ"ם שמח לרעתך כתני וכו' כי ידוע לאול מלדים שקרא רעה כמ"ם ע"ם רלו כי רעה כנד פניכם שרלה שרעה לכוכב מלדים שבקרא רעה שולה כבנדם כמדבר וכו' ע"ם ומול זה משמע בשבת בתקלה הלילה וכמו שיתבאר לקמן. ושוד ידוע דמאכו כמאכלי כל הבעלים כמ"ם כמדבר לל"ם כי יהיה בו בעב. או דם וכו' דע"י שותר הדם מניעים הבעלים וזהו לע"ד מ"ם לת תאוכה לליך רעה וכעב לת יקרב כאהליך לל לאותו כח מלדים שבקרא רעה שמשמע בשבת לת תאוכה לך ולפילו לתה לאכל ושותה לת יקרב ע"כ בעב כאהלך כמו שהירא לאו"ה מתוך האכילה והוא לשלנו כיאר מדרש מסדר מהורא כיון שמשמעו ישראל פרשת בעלים בתירתו ח"ל הק"ב הללו לאו"ה לכל לתה לאכל ולשתות ולשמוח וכו' והייכו כי אל"ה ע' תאכילתם ושתיית' מניא לכם מן עב"ג שלשם בסיפוך לתיון בעב ע"ל מסרו"ל מ"ת ח"ה מוהומי' מפני שאוכלים שקניס רעפי'. לכל ישרא לאכל ולשתות ולשמוח כאכילתם כי בשאר לשם

לאכילת' לעב"ג ולפסר דע"כ כוהנים לומר בכל מבחי שבתות פסוק לת תאוכה לליך רעה וגו' כלומר לת תשים שע"י לאכילה ושתי' ושוכו שבת מסבת עליך כח רעה דהייכו מילדים וניש לך ק"ו בעלים ט"כ כי לת תאוכה לליך רעה דהייכו מילדים שבקרא רעה ובעב לת יקרב כאהלך כי יפאר לך לעב ולפסר דו"ם שכי מ"ם מלוין לאדם בשר"ם ח' שוב ות"ר מבח שלשה ערוך וכו' מלאך טוב לומר יה"ר שיהא לבבת הבאה כך ומלאך רע בע"כ עוכה לאמן וכו' דמלאך רע הייכו של מילדים שבקרא רע ומלאך טוב הוא על בעב ושמחה וכשמבח שלשה ערוך וכו' מלאך רע בע"כ עוכה לאמן שיהא מעוכב ושמחה ו"ם ולת סביר שמח לרעתכם כתני לכם הבאת מצוס דמרוב לכילה ושתיה מתברכה הדם וכאו של רעה דהייכו מילדים דליכו כן חלה וכו' כיצד לתה לאוכל וכו' שבאמר וקרלת לבבת על"ג ונומר עב"ג ונומר עב"ג דייקא:

וקרוב לזה לפסר לומר עפ"י מה שמבחתי בפידוש הבדות הרב מהרש"א ז"ל בפרק רחמן דמס' תענות. להה דאמרינן שמש בשבת בדקה לעבייס דבעיין הוא דשבעה מולות שב"ס מבכ"ל הבה בתפילת הלילות מימי השבוע משמע כל"ם בל"ס. בחבת מביא מזל מלדים בתפילת ליל שבת. ובתפלת פימי' משמיע בל"ס כל"ם. בחבת מביא לתפלת יום שבת מזל שבתי'. וכיון מלדים ושבתי שביום מוריס על רעה כלאי' פ' מי שהקדיש ע"ם ושמשם זה צריך להוסיף שעה מערב שבת ולהתחל בקדשת שבת בחזל בדק דמשמע בסוף יום שני'. ובבקר בשבת. לאחר שעה כדי שיתקיל שביתת היום בשעה שמשמע מזל בדק וע"כ לת בלאמר בשבת בבקר בבקר וכו' ע"ם עוד מוה ודאי לפסר ם"ם ולת סביר שמח לרעך בתני לכם לת השבת ורלי' דכיון דהתחלת הלילה וכיון דהתחלת היום מתקיל בחזל מורה על הרשה לו"ח לת בתני' לך חלה לשותך וכו' ולאמור:

אמנם מה שמסיק ולימי' לתה בותן לבו שכר המצות שלבו עושים וכו' ודלי' צריך ביאור וכי מה זו שלבה. ולית בקשה לו בעשך בין הקודש והיה לפסר לומ' דמכלן למדבו בקו של שבת שהיה מספיק עוכה וברכה לכל ימי השל בלפסר היה בבקודה במרכז כידוע שכל שבת ימי המשה' יוכיקים רב טוב ושבע מן השבת בלוכן שכל עוכה"ו מניע מן שמירת שבתו ובשמר"ל עשיריס שבח"י שם זוכי' בזכות שמשמרים לת השבת והייכו לדעתי שמשבני' שעתן בשבת בתשבוני בשמי' כמלכל ומשתה הבה ע"כ מספיק להם שבת שכר בשמי' בעוה"ו בכל שבת ימי המשה'. לכן לפ עוסקים בתורה ביום השבת קודם שבת בעוה"ו בא ביום וזוכי' על ידה בש לשכר עוה"ב והבה בלוכם מתקלה שביתבה שבת שם שמרו לו כרחוי לה מבד שמשה דהייכו בעוכו לחוד כיון שעדיין לא כיתבה התורה וכמו שבתבבו לעיל מזה ובבקיבה הייתי לא כיתבה רק לשכר עוה"ב וכמו שלמר לא כיתבה בלוכ לשובתך כיבד לתה לאוכל ושותה ומשוכב לת בשבך והק"ב קובע לך שכר והייכו לדרכיכו שהק"ב קובע לך שכר עוה"ב וכמ"ש והתענג על ה' ויתן לך משלות לבך כי השבת מספיק לך בי"ב שכר עוה"ב וכל זלת כפי לאחר שמרוה בחלום. לכן לאחר שבקבלו התורה בסיכי בשבת דוקא הגרה בוה דעיקר מבות שבת כדי לעסוק בתורה ובזה כיתוסף בלדם ג"כ שכר רוקבי ות"ם לחרו ישראל לימת לתה בותן לבו שכר המצות שלבו עושים. לל כיון שבשו"הו לדי לבו זכות שבת בבביבה שביתבה בחלום דעדיין לא כיתבה תורה ומצות. ולית כלן קיום מבוה בשעשה רק בשב ולל תעשה מלאכה ושוכו בביוב ח"ב לימי לתה בותן לבו שכר מצות שלבו עושי'לאם בשבת נדול כ"ב שלשם'. שלין בה קיום מבות בשעשה רק עוכו מלאכה ושתי' וביטל מלאכה ווכי' ע"י לשכר עוה"ו ח"ב בח שלר מבות שבושי' בשעשה מב"ם שרלוי לקובע עליהם שכר ולימת לתה בותן לבו שכר מצות שכר ולי בעה"ו הרי דיבוה לפילו שכר שב ולל תעשה כבון שמירת שבת לפי מה שביתבה בחלום וכבו"ל וזה שדייק בלתרו שלבו עושי' הייבו בשעשה והסיב לבם שכר מבות שלתם עושים מפירותיהם לתה אוכלים בעוה"ו לכל הקרן קיים בעקר לע"ל. ובזה יבח לבו טוב טעם מה שלתרו"ל יפה ולח עבר שבירה כוקבי' לו שכר כעושה מבוה וכו' ולבקו' קשה ח"ב מה בח בעושה בשעשה יפה מוה שיפה ולח עבר ושוד ח"ב בל לאדם לח יהדר לאפר קיום מבות רק ישמור עצמו מל"ת וכי תימת לין ה"ב הרי בפירש תרו"ל בשם מריבין שלח יאמר לאדם הוזיל ונגזרתי לבוכי מרא שלך ואנרש בשיבה ת"ל סור מרע ועשה טוב לין טוב שלח תורה וכו' ע"ם הרי להדיח דבריך לקיים התורה בקום ועשה. שלח ודאי לפרש נדול יש בעין השכר שבשב ולל תעשה לקיים בקום ועשה שכר שיפה בשב עבירה כותבים לו שכר עוה"ו דוקא דהייכו שכר בשמי. לבל זה שמקיים המצוה בשעשה בקום ועשה ווכה לשכר רוקבי בע"הב וטיין מ"ם בכר סדר קיי סרה שבי:

ובזה לבי מבין מדרש תבחומא ריש הסדר ז"ל והיה עקב וש"ב לשה לירלת בימי רע עון עקבי יסובבני. לאמר דוד רב"ש לבי לתיר' בין המצות המשורו' שבתורה מפני שהם חמורו' שכל מתירת לבי מפני הקלות שעל מבריעי על לשת מהם מפני שהם קלות. ולשה לאמרת הוי וזיר באלה קלה

קלה כמשמעו לכך נקט' והיה עקב תשמעון לומר לפני הק"ב רב"ט נס שבידך כזה כמה כשתרש עקב רב מה רב טובך זה שכרן של מצות קלות עב"ל וי"ש להקשות בכללו זה המדרש לדברי דוד המלך סותרים וז"ל מלמר עון עקבי יסובבני שבתירת מקלות מפני שהם קלות נמצא עבר עליהן ולפר כך לומר נס שבידך כזה כמה כשתרש עקב ונומר משמע שהיה נזהר בהם * ושוב מה ראינו כמה ספי' מלת רב לרמז על שכר טוב הנפזן לע"ל * לפכך העניז הזה דכר משייבת ספיר תמלת במדרש זה דלאו דיקיה סיפיה דכריפת מדבר מצות לא תעשה שדרי לי לפסר להלמו על מצות עשה בקום ועשה * דל"ב למה כתירת דוד מצות לא תעשה הקלות מפני שהם קלות דמשמע דמפני שהם קלות וכוף לשמרן מבלי טורף משם אחת שבר עליהם והף כיצד מדרבף כיז שבקל יוכל לשמרן למה יעבר עליהם * ויותר היה לו לשום על לותן שמורים ושקה לקיימן ועל כרחיך לינו מדבר בריפת לולי מענין מצות לא תעשה דהייבו מה שמוהר עליהם בשב ול תעשה דבשם מפורש עוכש כל שבירה לינה עוכשו שמור כנון קייבי מיתת ב"ד ולו כרת ולינה עוכשו קל כנון קייבי מלקות ושקם עליהם דוד המלך דמלאר שעוכש כל מצות ל"ת מפורש בכל מלא ושלא לאם כן מזה יניש לו פישב ויבקל בשוכש השבירות ויקיים השמורות היינו לותן שעוכשן קל ויכיף לותן שעוכשן קל ויפלר כולם לבשבו לבשבל עוכש קל ויעבר עליהן ולא דמי למצות עשה בקום ועשה שלין שום שכר ולא עוכש מפורש בשם ובשו מענלותיה ולא תדע לבל מצות ל"ת מפורש עוכש לבל כל ח' בנדה ובתירת שמא יעבר על הקלות מפני שהם קלות לל מלפר שעוכשן קל יעבר עליהם וכ"ל * לבל סיפא לדרבף מדבר מצות עשה בקום עשה והוא מ"ש ואתה למרת הוי ושיר כמצוה קלה כשמורה דמשבה היא כמ'לות ויניב שם שמשת מפני שלין לאתה יודע מתן שכרן של מצות דשם מבואר דמדבר בקיום מצות עשה בקום ועשה דוקא שהזיר על לדם שלא יעשה המצות השמורה'דהייבו לותן שקשה לעשותן ויש בהם מפרון כים ויעוב הקלות הבוקי' לעשותן בפשבו למשמרת השמורות שכרן הרבה ולנו שכרן מועט מכד שלותן לכך לאר שלין לאתה יודע שכרן של מצות שהרי כאו מענלותיה לא תדע * לבל היבו טעם כלל לשתירת מצות קלות שבל"ת כשמורה שבל"ת מסום שלין לאתה יודע מתן שכרן של לותן מצות קלו' שבל"ת דו"ל דלדרבף מה שמפורש עוכש קל כלותן קלות שבל"ת לפי יודע נס כן שלין מתן שכרן בשב ולל תעשה על הקלות שזה לשב ולל תעשה שב שמורות כיון שלא קבל כ"ב בשביתן של הקלות ולא השמיר בעוכש כמו של השמורו'דמכח העוכש לאתה מעיז מתן שכרך בהיפוכו * ול"ב לפ"ו שיעור לדברי דוד המלך כך הוא לפה לירף ונו'עון עקיבי יסובבני וכו' שתירת לפי מן הקלות מפני שהם קלות והיינו בקלות שבמצות ל"ת * וכי פימת לפה לפי עוכש דוקא שמא לעבור על מצות קלות שבל"ת ולפי עוכש על קיום מצות עשה הקלות שמא לקיים במעשה * השמורות ולפיכ הקלות שבהם לו"ת ולאתה לתרת הוי ושיר במצות קלות שבמצות ל"ת בשב ול תעשה שבהם לו"ת ולא בשלמת בפנו' עשה עשית תקבה להם פן יפלם לדם לורף קיים ויקיים לותן שבכרן רב ויניח לותן שבכרן מעטי והיינו כמה שבאו מענלותי' שהעלים מתן שבכרן ווהו מצות עשה לבוד וכו"ל לבל במצות ל"ת בשב ול תעשה לפי שתירת שלשב ולשבל עוכש קל דשמשת לשומתו שבכרו קל ושמא לעבור עליה'מפני שהם קלים בין בשוכשן בין בשבכרן וז"ש בכל על הקלות מפני שהם קלו' דשלא לאמר על קלותן לשבין העוכש ולידך על קלותן מבד שבכרן שוה תלוי כוה וכלאור * ולפ"ב הוסיף דוד לומר שמא שבי לפה משם שפי על קלות שבמצות ל"ת ולא משם על הקלות במצות עשה והוא מ"ש נס שבידך כזה שהם כשתרש עקב רב כמל"ו מה רב טובך אשר צפנת וגו' לשפילו שם שתכח לומר שנס לבל מצות ל"ת בשב ול תעשה בשו שבכרן של עוכשן * מ"ש יש להזהיר שפי הקלות שבמצות עשה בקום ועשה מלותן הקלות שבמצות ל"ת בשב ול תעשה בשבלים לשקול טיבו של שכר ומהותו לנבי שהדברי כי שבכרן של מצות ל"ת בשב ול תעשה לינו לולא שכר עה"ו שכר נשמי לבל שכר מצות עשה בקום ועשה היא שכר הנפזן דהייבו שכר רוקבי ול"ב מתירת שמי שמא לא לשמור המצות בשב ול תעשה ותתיהם משכר נשמי לבל כלותן שבמצות עשה נס שבידך כזה שהם כשתרש עקב רב טוב הנפזן ונומר דשפילו ת"ל שהשכר הוא מועט כל לותן מצות עשה קלות שבי כזה שהם לפי שבכרן בלתי בל תבלית שכר רוקבי מש"ב בקלות שבשב ול תעשה מפני שמים שלא שעוכשן קל ושמא לקבל על עצמי עוכש קל * שבית מבד שבכרן שלינו לולא בעה"ו ושמא לתייהם משכר עה"ו * הוא לדבר לשר דבריו דמ"ש יש שב ולא שבר עבירה דכותים לו שכר בעוה"ז מצוה לא רצי זה כרצוי זה דשב ול תעשה לין שכרו רק שכר נשמי בעה"ו *

ובקום ועשה לובל תפירות והקרן קיימת לו לע"ה שב בעקב ובל"ל :

ועל פי הדברים הללו מיושב מה שבתבטו הרשבוטים במאמר רז"ל דמם' כרכות לאתר ר"ש בבל בידי שמים קוץ מירתת שמים שבאמר ואתה ישרל מה ה' שואל מעמך כ"ל לירתה * לבי ירתת שמים אלתת ושברתי היש * והכתיב ירתת ה' היא לוצרו * לין לנבי מצה אלתת

וברכך וגו' דלפי משה"ל היום לעשותם אלא היום לקבל שכרן לכאורה קשה הרי כל השכר שהוא הסדר היינו אלא שכר מ"ע ושומר למ"ע נאמר היום לעשותם ולמחר לקבל שכרן ולדרכינו ז"ל שכר המעשה ודאי היינו אלא שכר רוחני והוא רב הנאתן ע"ל וכן פייהק כאמרו היום לעשות לעשות דייקא דשכר המעשה היינו אלא למחר וכדלעיל * ומ"ש למחר היה עקב תשמעון ונומר דייקא דהיינו שתקיימו המצות ל"ת בשב ואל תעשה ות"ע כי אין כיוצ"ב אלא מצות המשיחה שמצינו לגבי אהרן שלא לבלתי עשות אותם * ומ"ש ושמרת ועשיתם אותם נס בעשה בקום ועשה ואז ושמר ה' לך את הברית וגומ' ל"ל מצות המשיחה שנאמרו רב טוב הכפוי * ועל אשר תשמעון דהיינו לקיים מצות ל"ת בשב ואל תעשה על כן והיה עקב וברכך וברך פרי בטנך וגו' דהיינו שכר שוה"ג שכר נשתי שנים נאלם מכני שכרי דהיינו כולל שכרו שעושה מצוה אחת יתירה על עוברין נמצא בשקיל כולל נמצא שכרו כפול ומכופל ומרובה ומדה טובה מלאה ורוחה יתירה על שכרו ומצוה יתירה יהיה עליו מלבד שכר מצוה עצמה ומ"ש ושמרת לעשות את המצוה כלומר שתשמור ותעשה מה שאתה מצווה לעשות ולא תוסיף ולא תגרע ומ"ש ושמרת את החוקים ואת המשפטים ואת המצות כי ירבים ימים אחר המצות * ושוב מ"ש ואת החוקים ואת המשפטים והרי המצוה כוללת הכל אלא פרט המצוה נכפי עצמו * לכל ל' ושמרת לת המצוה כי מצוה אחת מלבד שאר מה שאתה לעשות מיכף ומשפטים שתעשה ולא כיוצא בהן שכתוב בהכותב שכתוב מצוה אחת מלבד שאר מצות שבתורה ומשפטים שתלה הכתוב בשכר ובעונש ומשפטי אלהי יכבי עצמה ונוטל שכר על המצוה שעשה ועל העונג והנאה שנהנה ממנה * ומיוש לדברינו מפסוק מה יפית ומה נעמת לאהבה בתענוגים * כלומר שכשכור תענוגים שתתענג האדם בתוכה שעושה * בעבורם קוכה הם"י להביה יתירה עמו לפי שתענוג המצוה נחשב לו למצוה וכן עבירה להיפוך וכו' ע"ש ומפשר דוהו נס כן בוונת מדרש הנזכר לעיל מ"ש ואת סביר שמח לרעתך נתתי לך את הסכת לא כתתי לך אלא לשכתך כיוצא לפה לובל ושותה ומהנה בפסך והק"ב קובע לך שכר לתרו ישראל לית לתק נותן לכו שכר המצות שאתו עושים ח"ל בפקב וכו' והיכן כה לעיל מ"ש פיתת לתה נותן לכו שכר האמנה וכו' הלין בשתך מהלי לעיל מיכי' ומפ שכתנגו כזה לעיל גם לדרכינו מיושב נאופן לאחת בהכין לתה קבל פק"ב על עונג שבת ובעלמא על שביתת מלאכה נותן שכר לפי שבת ימים עשה ה' ש"ו ונומר לבל עונג לנוח ולהתעונג כו אלו ליבשת ליה כזה לכל לעשה המכוון הוא מהם"י לפי שהאדם מתבטל מלאכתו ומתעלו ומתבו מדרכו להתעונג על הדבר ומ"ש כאן שאלילו היה כלי בידו ובידו לנאלה ומצליכו מידו בשבתו והוא כגד שנצ בכי אדם ומסתמא יעשה הדבר בע"כ אלא בשוכתו ויעבור על זה לכך ניוש על העונג להרחות שהקבל האמה בשמחה ובטוב לב ומתענגים בו ניוש כאלו כל מלאכתו בשמחה וגנמרה ו"ש שמח לרעתכם כתת לכו השבת ודייקו שתשבתו מלאכתו לו"ש לא כתתי לכם אלא לטובתכם ול שתניח לכם טובה מאותו ניטל ולאות ומובת נותין על העונג ו"ש כיוצ לתה לאכל ושותה ומהנה בפסך להרחות שאתה עושה בשמחה ונ וכיוצא לטובתך ולא לרעה ו"ש שאתה עושה אלא בשביל שתהא לכי קובע לך שכר בשבי עצמה על הדבר לותה שאתה עושה אלא לצד השכר שעל המצוה נופה ולא"ת לית לתה נותן לכו שכר המצוה שאתו עושים ל"ל לית יהיה לותו שכר המצוה שאתה עושה ח"ל בעקב וכו' משום שכר השמחה ועונג לכי קובע לך בש"ה ניתן לך מתלות נשתלות לצד בש"ה לותה השמחה וכש"ם והתענג עליה' ניתן לך מתלות נשתלות לכך לצד שכר המצוה גופה ניתן לך רשותה וליכה בהלי עלמך כלל * והוא עצמו מ"ש כאן והיה עקב נומר לאחר שלעיל אחר היום לעשותם ולאחר לקבל שכרן דמשמע שכר המצוה עצמה ודלי ליכה היום אלא לאחר לבל ונהיה ונומר אין והיה אלא שאתה כלומר כשתעשה המצוה בשאתה לו ולהבך ונומר שיתלה נשתלות לבך בש"ה כשתענוגים ודייק בלשון ולהבך ש"מ שהבה כשתענוגים וכפי משרש בו הרב ז"ל דר' ל' דע"י העונג קובה להבה עמו וכ"ל הרי תירץ ל"ל קושי"ו:

תירץ כל' נאמרו והיה עקב וכיו"ב ל"ל אם המצות שנרין שלא יעשה אלא מצות קלות * ולכאו' קשה מה הוכיו כזה * הנם לפשר הכוונה שם"י מדרש נוכח לעיל אחר דוד ליכי מתיכת מן המאורת שבכי שהם מאורת * לבל שתיפת מכי מעני הקלות וכו' וכנר פי' כו למעלה: אלא שוב לפשר לומר שהכוונה שיהיו מתירין מן המאורות מתת יעשה עבירה מאורה מיד אחרי תיתי לי לעשות חטאה גדולה מיד לבל תתירה לבי מן לותן המאורות מתת המצות שקודם להם לתתן ותעברו תלה על מיוש עבירה קלה נוברת אחר כך

ונרכך וכרן ונומר שהוא עוד שכר עה"ז והוא לעתיד שכתבנו לעיל ריש הסדר פרי תירץ נ' על קושיית הכ"ל :

תירץ ר' כתירו' והיה עקב תשמעון את המשפטים ר"ל למה תפס קצק משפטים מן כלצת תוליכים שתיאר כהם את התורה לעיל נסמוך שתיאר את המצוה ואת החוקים ואת המשפטים ונומר פרי פים כאן נ' כינויים זאת"כ אתר והיה עקב תשמעון את המשפטים ונומר ולא הזכיר המצוה והחוקים ונרין להקדים מה שכתבנו בביאור מדרש רבה מסדר כה בעבין דור הכוכל • וז"ל יאותו ולא בכאמה מבקר לשרב יוכתו ונומר • יאותו ולא בכאמה בלא תכמית תורה • מבקר לשרב יוכתו מבלי פעים לבנא יתבלו ואין משים לבא דין כאל"ה ואלה המשפטים לאתר תשים ונומר ע"כ ולכאורה מדרש זה אין לו הכבה לפתח בתורה ומסיים כדין ושוד מה פבין מבוקר לשרב יוכתו לזה • לאכן לאסר הוא עפ"י מה שהיתה במדרש דהתורה ניתנה בבקר והדיבים בשרב שכ' מבוקר עד שרב יוכתו וכו' עיש וקשה למה בחית כן • לאמנם העבין הוא עפ"י מה שבארנו לעיל סדר תרומה שתכלית התורה היה לפס עה"ב שתוכבי' בזה את הבשמה ומזכי' אותה זה לאשר ע"ב דזהו עיקר הסשר לע"ל מה שכל בניך למודי ה' שילמדו תורה מפי הגבורה • לאכל לפי שתכלית המשפטים העיקר ליכה שלא ליסוד העולם הזה משום דאלמלא דין לים את רשהו קיים בלעו • ועל כן ניתנה התורה בבקר שכן גם בבקר רמז לעה"ב והדיבים בשרב שהיא רמז לעה"ז וכדאית' במדרש רבה בפסוק ויהי ערב ויהי בקר ונומר ע"ש וזה שאתר במדרש הכ"ל יאותו ולא בכאמה התורה לכל שדור המבול שלא קבלו התורה מה שהיא לצורך עה"ב לוי להם ואוי לבפסם כי יאותו ואין להם חלק לעה"ב כיון שלא רצו לקבל התורה וכדאית' במדרש רבה פס שכיקש ליתן לדור המבול ד' דבריס תורה וכו' ולא רצו וכו' ונאתרבה במקומו עפ"י ומשילא בדמו מבקר תהיכו מעה"ב שכתיקרא בקר • ואם היו מקבלים לכל הפחות הדיבים שניתנה בשרב היה לה בכ"פ עה"ז אבל הם לא קבלו נס הדיבים ואדרבה שלאלה הארץ תמס ושל כן בפסחו ובאבדו נס מעה"ז וז"ס יאותו ולא בכאמת בתורה לבך מבקר לשרב יוכתו לכל כין מעולם הבא וכין מעה"ז וכי תימא בשלמא מעה"ב משום שלא קבלו אבמת התורה לבל מעה"ז למה • ל"ת מבלי משים אין משים אלא לדיבים כל שלא קיבלו נס הדיבים על עסק שבירשו בשלא משים שהיה לצורך יהוש עה"ז ושל כן לבסא יאבדו כין מעה"ב כין מעה"ז והאתרבו מזה שם וכסדר משפטים ע"ם ושפע"ד לאסר לבך שכר התורה והמצות לעתו"ב ואין מהם שכר עה"ז כיון שהם לתכלית הבשמה ולצורך עה"ב • לבל שלא המשפטי' שהם ליסוד העולם הזה לבך נס שכרן בעה"ז ובזה מיושב קושית הכ"ל שלאתר ושמרת את המזוה ואת החוקים לאתר לבך מצוי היוב לעשותם ולא היוב לקבל שכרן ולא תיתי שבבל השלאים לאתר לבך הכי הוי ל"ת דלא בתצות והחוקים הכ"ל לבל היה עקב תשמעון את המשפטי' דהיינו הדיבים שהוא לצורך יסוד העולם הזה ושוד ושמרתם ועשית אותם דל שתעשה נס אותן כ' שלאים הנוכרים לעיל דהיינו החוקים והמזוה שלבך המשפטים הללו ואו ושאתר ה' לך ונומר ל"ש בשבין שלאתר בתורה • ובשבין המשפטים • והדיבים והבך ונומר שהוא שכר עה"ז וכב"ל הרי תירץ ד' על קושית הכ"ל :

תירץ ה' לאתבר נראה נ"ל בשלת המשפטים שתפס דוקא שלאת המשפטים ועפ"י ע"ם בסוף סדר המשפטים ויבא משה ויספר לעם את בל דברי ה' ואת בל המשפטים ונומר ויבתב משה את בל המשפטים שלו שבע מצות ב"נ וכו' ע"ם למדנו מזה דתורה משפטים בלאתר על ז' מצות ב"נ שקבלו ישראל על עצמן • והעבין הוא לפי דרבינו שבבר הרו"ל בפסוק רלה ויתר נויס רלה ז' מצות שקבלו ב"נ ולא קיימוה והסקיר מחוכם וכו' וקשה מה עבין זה לזה • לבל נראה להכוונה היא דישראל קבלו על עצמן לותן ז' מצות ב"נ לקיימן תחותיהן וכדאית' במדרש משל לאתור ובלב שבשלו משל ולא היה הבלב יוכל לבוללו ופרק משא הבלב ותבנו נ"ב על האתור וכו' ע"ם ושל כן הפקיר ישראל מחוכם תחת זה כיון שהם מקיימים בתקומן לותן ז' מצות ולולי זאת לין לישראל זבייה במחוכם של לאומות • ולא בשום טובת עה"ז דבבר כיתן העולם לעשו ויבחריו בע"ם יעבר אדוני לפני עבדו ונו' וזהו מדוקדק מ"ם ואלה המשפטי' לאתר תשים לפניהם ואו"ל ולא לפני נויס ושקה מקי תיתי ישים התורה לפני הלומות ומה שבח להמשפטים שבח לשעבד הנויס מהם ולדרבינו ע"ם לפי שבשבה מצות שכי בה בתבנו בשם משפטים וכב"ל לבך לאו' שלא המשפטי' היינו ז' מצות שכי בה שבקרלו משפטי' לאתר תשים לפניהם ולא לפני נויס כי בוטל לבי ופרק מהם הו' מצות ואטען לותם עליכם וכב"ל בללא דאלתא שבשבר שאקבלי' על עצמן ז' מצות ב"נ שבקרא משפטים יש להם בעה"ז ומשל הלומות וכע"ם אלא בריך תהיה מבל העמים ל"ל להבדבה מניע לך בעה"ז דאן העמים על המשפטים הכ"ל ו"ם והיה עקב תשמעון את משפטי' היינו שבע מצות ב"נ על בן ולהבך ונומר ואויל טפי בלאמרו בריך תהיה מבל העמים וע"ל שפירבנו בשאיון שפי"ב הוא משפיר מחוכם לבם בשבין שלבלתם ו' מצות שלהם פרי תירץ ב' על קושית הכ"ל :

תירץ ו' כאמרו' והיה עקב ונומר ושמרתם ועשיתם לותם ו"ל מה שמרתם ועשיתם דהוי בפל ושוד לפילו לא"ל דושמרתם זה המצבה ועשיתם זה המעשה מ"א קשה דהל"ל ושמרתם לעשותם בלאתר שלא יהיה שום עם לבון דשון פרשת הקדושה שלאתר ושמרת את התורה ונומר היו לעשות • ושוד שם ל' ושמרת' זה המצ' בבר נאמר מה"ב עקב תשמעון להיותכם הקדושה והלימוד • הנה דלאתבר לייבב וזאת בהעיר עוד מ"ם לעיל לבון יהיד ושמרת את המזוה ונומ' בולו בלבון יהיד וכן בשוף ושאר לך ונומר בולו בל' יהיד ובלאתבת לאתר עקב תשמעון בלבון רבים • לבל לאתבר רצו לה"ם לבתם לבנות ר' יהשמע לאתר הלומד על מבת ללמוד • משקיקים בידו ללמוד וללמד • והלומד ע"מ לעשות משקיקים בידו ללמוד וללמד לשמור ולעשות ע"ב וכן בהויתו נראה בלאן שלאתר ליהיד ושמרת את המזוה וגו' לשותם ל"ל שם תלמוד ע"מ לעשותן בה"ק ושמרת' זה המצבה לעשותם זה המעשה ולו משקיקי' בידך ללמוד נם שם לקרים וזהו והיה עקב תשמעון בלבון רבים בלומר שתשתיד תלמידים הרבה ולבך לאתר בלבון רבים תשמעון דהיינו הוא ותלמידיו • ולא"ב לאתר ושמרתם ועשיתם לותם ל"ל שוב יסקיקו בידך נם לשמור ולעשות והרי בלן לרבותן וללמוד ללמד לשמור ולעשות • לאכן לדרבינו לאסר ע"ם ושמרתם ועשיתם היינו לומר שתשתה עשמרת לשמות להוסיף נדר מעצמיבם בוסף על מצות השקום לו ושאר וגו' ולהבך ונומר הה"ד שמעו והאזינו ולא תבהו • שמעו דברי תורה • והאזינו לד"ת • ולא תבהו היא הטוכה שלבת בשולם ע"ב וברוך בוראו שה רבונו שם"ם שמעון לד"ת והאזינו לד"ת והאזינו לד"ת היא היא והבל תדע ואינו חלק בבל בלבון • ושוד מ"ם ולא תבהו היא הטוכה שלבת בשולם הוא משולל הבבה דהל"ל ולא תשבחו הטוכה שלבת בשולם לאכן העבין הוא לבש"ד להיות קושית שהשרבו לעיל בש"ם בפ' ו' יעודי שכר עה"ז והוא בותר למדרש היום לבשות וכו' שלא ידעי שכר מצות התורה שבתן למו הק"בה שהם ממי שהו' בלתי ב"ת נם שכרן הוא בלתי ב"ת לשכר על לותן מצות לאיבם בעה"ז כי אין העולם הזה בדאי לזה השכר שלא נפון לע"ל • לאבל יש הרבה מצות שיש"ראל מקיימי' לותה ממה שהאחירו על עצמן וכמ"ש רז"ל ע"פ שדסם נם שבים דודי נפבתי לך הרבה נוירות נוהתי על עצמי יותר מאשר נזרת עלי אתה וכו' ובלותן המזוה ודאי שכרן בעה"ז כיון שהם בלים מקבמת שלהם בעל תבלית • ועד"ז תרו"ל לאתרו ע"ה לפני הק"בה רבש"ע בלים לאסר לא יסא פנים ונומר והרי אתה נושא פנים ליש"ראל ל"ל ולא אסא להם פנים שבתבתי ולבלת ושבעת וברבת והם מקבירים על עצמן בבוית ובינה וכו' הרי בפי' מוה דש"ה שהם מוסיפין מצות לעצמן על בן נם הק"בה נושא להם פנים והייבו לעבין שבר עה"ז וכדלאתרן • ולפ"ז מבואר מדרש הבוכר שלאתר שתשו לד"ת והאזינו לד"ת דמה שלאתר האזינו לד"ת הל"ת עשה לוכי לתורה הייבו נדרים לתורה וכאסר ול ע"פ לין ויקר שבח שלמה ועשה לוכי לתורה לף בלן לאתר שתשו לד"ת היינו בפי שבאסר לבם מהק"בה ולא די לבם זאת אלא עוד האזינו לד"ת הל"ת עשו להתורה לוכי לאדם מצות מדעתיבם •

וע"ב לל תבזיהו את הטוכה שלבת בשולם שלא לף תעשו לוכי לתורה ולא תקיימו רק המצות שבאסרו לבם ויעשים לו תבזיהו את הטוכה שיהיה רק לשעלה לבל לף יבא הטוכה לשולם הזה תבזיהו דייקא הל שהטוכה והשבר על לותן המצות הם נבוהי' מבם ולינו בשולם למטה בשה"כ ובלאתר • ול"ל בלן לאתר שבר לבל שאור הוא לע"ל • ולבך אני לאתר לבם האזינו לד"ת ולא על הטוכה שיורד לשולם למטה בשה"כ ובלאתר • ול"ל בלן והיה עקב תשמעון את המשפטים האלה דייקא • ושוד ושמרתם ועשיתם לותם הל שתעשו נם משמרת האלה המשפטים לו ושאר ה' ונומר לע"ל שבר מצות האלה ובוכות המשמרת והאזינים ולהבך ונומר שבר עה"ז וכמאמר הרי תירץ ו' ע"ז :

תירץ ז' כמ"ש ושמר לך בלשון יחיד דלעיל פתח בלשון רבים תשמעון ושמרתם ועשיתם • והוא עפ"י מ"ש הרמ"בם ז"ל בפירוש מצוות בשנה אלו דברים שאדם חוכל מפירות יהן בעה"ז • שהמצות שבין אדם לחבירו בעוה"ז ובדומה להן שבאו בעה"ז • לבל מה שבין אדם לחבירו בעוה"ז ובוכה להעפ"י שנם הם לעה"ב שלא מבני שהם נוהגים בעוה"ז בשוה לבל בני העולם ואינם נ"ב בוהה לבך על זה שבאו נם בעה"ז וכו' ע"ש • וכעין זה נראה מנמרא בשבת"ל עבירה שעושה פירות • כי סנורס לאחרים לעשות בן • יש לה פירות • ומינה להיפוך האדם טובה יהיה מחדת פרעונות ואם נורם לאחרי' לעשות בחוה יש לה פירות בעה"ז וכמ"ש הרמב"ם ז"ל בבו • ולפ"ז אתר והיה עקב תשמעון ונומר לשיעי' בשיבי' לאתר שבר מצוה בעה"ז ואת החוקים ואת המשפטים שתשמרו לעשות' הרי שתשמרו לעשות בעה"ז ושאר לך בלשון יחיד רק בלאתבת לאתר לשון רבים ומדבר עם היחיד שעושה מצות ומתבנו ירבו לאחרים וישמעו בחוהו והיה עקב תשמעון ל"ל שאתה יחיד ע' שתשתיר את

את המצוה ונומר שעשוהו רבים כמוך ואז ואמר ה' לך את הקרן לפ"ל לכל הפירות כעוה"ז ועי"כ ולהבן וגו' וכזה מיושב נ"כ למה פרט את המשפטים מכלל חוקים ומצות לכל לפי שהמשפטים העיקר כין אדם לחבירו וכבר כתבתי בדברי הרב הנ"ל שאדם זו שאדם אוכל מפירותיהן היו אלא במצות שבין אדם לחבירו וכאומר הרי תירץ ז' על קושי הנ"ל:

תירץ ק' במ"ם את הבריית ונומר בהקדים לזה מ"ם בספר מלחמות מאחר ק"ד פכ"ט על מ"ם בני חיי ומזוני לאו בזכותא תליא אלא במזלא. וז"ל בקטיבן שבכל דור ודור אוכלים בקרן המעיקרא. ופירות דהשתא. כי הזכות הקיימת לדור ראשון בעשה מזל לבניהם לאחריו וכו' וכל מקום שאתה מוצא זכות אבות. הקרן קיימת להם לעולם והוא בבית אבות. לכל המורם מהם דהייכו להטיב לדורות הבאים אשר הוא מזל של בניהם כאומר לאברם ויברכהו בשם הבן כדאמרי רבנן תמה זכות אבות תלוי' מיתת כליו קריבת וכו' ע"ם מבואר מזה דשכר מצוה ליכא בהאי עלמא אפילו כלום רק מאחר דהייכו מהה שמפיסי' עליו מזכיות שמלכיו' הפירו' להניו לאחריו אם הבן עושה נ"כ רצונו של מקום והיא בקרן בית אבות. וכזה מיושב נ"כ מ"ם שמעון בלשון רבי' ומפיים בידיד לישכל את האב והבן דשכיה' ישמעו ויעשו"מ דאז ואמר ה' לך ונומ' לו' יאמר להבן בית האב שבעשה מזל להבן וכו"ל ומיושב נ"כ שמיכת הפרשה ושמרת את האמור וגו' שמדבר עם הבן לומר זכות עצמו לפוף תיכו מועיל לו לאכול בעוה"ז אלא היום לעשותם ולמחר לקבל שכרן. לכל והיה עקב תשמעון ונומר אחר לשון רבים לכלול האב והבן דשכי דורות וז"ל ישמעו את המשפטים ונומר דאז היה בבית אבות שבעשה לו מזל להאילו מפירות אכיו וכ"ל לכך ואמר ה' לך את הבריח היינו שמאילך מפירות המניע מקרן על אחיך שלותו וכות בקרן בית וכ"ל לכל מאלך לאחר לא תוכל בעוה"ז כי הקרן הוא לך לע"ל. והפירות מאלך יהיה לבנך וכן לעולם וכ"ל הרי תירץ ק' על קושי הנ"ל:

תירץ ע' בחמרו את הבריח ואת החסד אשר נשבע לאבותיך. ונריך לבאר תחלה מאמר"ל ע"ם לאבי אלהים מה תתן לי ואנכי הולך ערירי ונומ' עד שבראם לא היה אדם שקרא להק"בה אדון עד שבא אברהם וקראו אדון שנ' אדני אלהים ונומר וקבה למה בחמת בלותה תפלה דוקא קראו אדון ומה שניינו שם שפי שקפ' היה שמשך שבועתי לאברהם ע"ם שם ויעשה לו נדקה ופירש"י שבראם שבעה להק"בה לנדקה די"ל מה מלמדינו בזה ולמה עשה לו הבטחה זו לנדקה. אלא הבה מניין שלפעמים מכנה את ישראל בשם עבדים להק"בה. ואז בק"בה מלכיו ואלוכיו ולפעמים כאים בתואר בניים והק"בה אלהיו וכמ"ש שם בניכם אם כשבדים וכו' אלא נראה דיש הפרש ופילוק גדול בבחינתן דאלמלא שהק"בה אדוכיו ואלהיו עבדיו מ"ל אין לנו לבא עליו מצד שכר עבודתיכו שכר המצות דקי"ל דאין שכירת משתלמת בשוף ועל כן על זה הסוב אמרו שכר מצוה בהאי עלמא ליכא. אלא מצד בניס אנו בחיי מיפרנסיכו מצד הרחמים כדאשם שלא לא עשה בניס שמפרנסם מצד הרחמות ולכך לאברהם בשעה שלי"ל שכרך הרבה מאד דמשמע שיש לו שכר מצות אצל הק"בה וז"ל אדני אלהי ונומר קראו אדון לומר דאצד שאתה אדון ואני עבדיך מ"ל אין אתה בריאון השכר כי אין שכירות בנבות בחיים כל זמן שהעבדות עליו כי אד יום המות הוא עבד כרצע להק"בה וכשימו' בשעה שפשי מ"ל אין אדני אלהי לעבוד שכרי והרי אלוכי הולך ערירי ונומר כיון שאין בידי לעבוד לאדון לי אין בידי לתבוע שכרי והרי הוא בבחינת עבדים כשאין בידם לעבוד שכרי מחיים וכזה יהיה לו בני ויונק אין בידי לעבוד לאדון לי אין בידי לבקש לו מצד הדין שהרי לא יתן לבנות שכרו מחיים וכולהי מה שיעשה לו הוא מצד הנדקה והחסד והרחמים לא מצד תואר אדנות ועבדות וכמ"ל. ומשה רבינו שאמר אדני אלהים אתה החלות להראות עבדיך ואמרו"ל שהוא ע' מבני מקומות שדימה משה עצמו לאברהם שאמר אדני ה' וכו' שכה בחותה תפלה קדיא עצמו עבד כמ"ש להראות עבדיך והוא נ"כ מטעם הנ"ל כי ידע שאין לו לבא מצד הדין כיון שכל ימי חייו הוא עבד לאדון ית' עד שיעשה ופשי מן המצות לכך בא בחתנת חכם כמ"ש ואתחנן ונומר ואמר אדני אלהים רחמים כדין כפירש"י ז"ל נומ' שאעפ"י שאינו יכול לבוא מצד שכרו מ"מ כאלהות רחמיך שתבוא עליו כלב רחמן על בניו ונתן טעם לדבריו למה לא בא מצד שכרו שהוא חסוב כי אתה החלות להראות לעבדיך לי הוא בחורת נדקה וחסד כיון שאני עבדיך ואין לעבדיותי אלא לבטוף ולכך ליכי מבקש שלא ירחמני כדין ולא מכח שכר מצות ומ"ם וכאמור והוא עצמו מ"ם דוד המלך ולך אדני החסד כי אתה תשלם לאיש כמעשיהו שהכוי"ל כי חסד אדני ליתן טעם למה בחסד ולבני אדם מאור הדין כמה שהוא משלם לאיש כמעשיהו ומה היתור כיון שים לו לנביה שכר מצות. שהוא בשביל שהוא לאדון ולאחיכו עבדים ואין השכר בנוגה בחיים כמעט כל מה שמשלם לו הוא מצד החסד וכ"ל וכזה מבואר שעם מ"ם גדולים נדיקים בחיתן יותר מבחיים

וכו' והייכו לפי שכבל זמן שהם בחיים עדיין לא קיבל הפרעון של מעשיהם הטובים ומשמתו כבר הניעו ימי התשלומים. ולכך בשבח תשה רביכו מיוכר הק"בה ליעקב וכות אבות וכו' שכבר אתו אתר וכור לאברהם ליצחק וליעקב עבדיך ונומר לא ביין שהיו עבדיך ולא קבלו שכרן בחייהי' עדיין בשתר שכרן כידיך ונדיך אתה לפרוע לפכיהם וזהו ותדבר עליהם לרבה את ורעיכם וגו' דמאחר שהם לא נבו השבר בשתר לזרעם. וכזה מיושב קושית הנ"ל דשתשלה אתר ושמרת ונומר היום לעשת' ולא היום לקבל שכרן משום שהיכו משתלמת אלא לנפוש והייכו מנד עצמו לבבל עם כל זה והיה עקב תשמעון וגו' ומאחר ה' לך את הבריח ואת החסד אשר נשבע לאבותיך והייכו לפעמים מנד החסד יתן לך בש"ם ולך לאדני החסד כי אתה תשלם לאיש כמעשיה' וכמו שפירשנו בסמוך ולפעמים מנד זכות אבות שבשר בשלם שבודת לבבל מנד שעמיכם אין כידי לבם כלום מנד הדין וכאתור. וז"ם ואהבתך וברכך וברך פרי בטנך. ואית' במדרש ואהבך בזכות אברה"אוהבי. וברכך בזכות יצחק דכתיב ויה ויזרע יצחק ונומר ויברכיהו. וברך פרי בטנך בזכות יעקב דכתיב ויה פרה ורבה עיין בבעל הטורים והייכו לדרכיהו הורה שתעם"י שמלך עמלך אין לך שבר בחיים מ"ם מנד נ' התלות יש לך שבר זה בכיון וכאתור הרי תירץ ע' על קושי הנ"ל:

תירץ העשירי נהעיר מה שפרש ברכת פרי' ורבי' שאתר ואהבך וברכך ובריך פרי בטנך ונומר ואפילו בהמות שלהם ברכם בעבין הריבוי שאתר שנר שלפיך ונומר וכן פרי אדמתך. וכן ברוך תהיה מכל העמים לא יהיה בך עקר ועקרה הרי כל עיקר הברכה תיכה שלא הבטחה על ריבוי. ועם זה מתיישב לן מ"ם והיה עקב תשמעון שהתיבל בשמיעה דוקא ונריך להקדים לזה הקדמה וכרכו סדר משפטים מ"ם ישרא בשפה ובשתע דבשבי לבהות שלו בתכוונו לבהות עשו וישמעאל עפ"י מ"ם במדרש ים שבשתיהן כלה ומעשיהם כיעורים. עשו כלות' שופה רש"ת ואיכו שופה ישמעאל כלומר שופע לאל ואיכו שופע. וכתבבו שעל כן ישרא אמרו בשפה כלומר עשו בקרא עם"ע ולומר שופה וכאתת איכו שופה לכל אלו בשפה רצון הק"בה. ובשתע לשופת ישמעאל שאיכו שופע. ואלו בשתע ועל כן בנד זה בתבדכו ישרא בברכת עשו וישמעאל כי הוברך סר של עשו והוא שתע לאסור לו מתבה וכאמרו"ל דאף אלאך הבות בתן אתבה לשפה והייכו לדעתי מה שהיו פירות מתלאך הבות כי בתשל לשתלה פשרן מבבא של בות. וכן עשו לשטה פשרו מבבכו של כ"ו דהייכו שהיו פירות מאלכיות שכתוב בו על ברבך תחיה. ושר של ישמעאל ברכו בפריה ורביה שהיה מתבת ישמעאל דכתיב בו והוא יהיה פרא אדם על פני כל אחיו ועיין בזוהר פרשת בלק. והבה אית' במדרש רבה סדר יתרו ע"פ שתבו ותפי בפסיכם לפי שישרא עברו על בשתע לכך בשתה בתשה הבעל ובשאר בידם השמיעה לזוד כי לא עברו על בשתע אתר שתפו בפסיכם ומ"ם בתרוכה ולבאורה בראה דמשתה תפוור התפלות לבעליה לשתל ועשו ועל כן בתיב לכן בשתה תפותיו וגו' נס בתפייכו גלות ובתרב ב"ה ע"י עשו. לכל מנד בניס אבו בחיים מיפרנסיכו מנד הרחמים כדאשם שלא לא בניס שתפרנס מבא הבחמות ולכך לאברהם בשעה שלי"ל שכרך הרבה מאד דמשמע שיש לו שכר מצות אצל הק"בה וז"ל אדני אלהי ונומר קראו אדון לומר דאצד שאתה אדון ואני עבדיך מ"ל אין אתה בריאון השכר כי אין שכירות בנבות בחיים כל זמן שהעבדות עליו כי מד יום המות הוא עבד כרצע להק"בה וכשימו' בשעה שפשי מ"ל אין אדני אלהי לעבוד שכרי והרי אלוכי הולך ערירי ונומר כיון שאין בידי לעבוד לאדון לי אין בידי לתבוע שכרי והרי הוא בבחינת עבדים כשאין בידם לעבוד שכרי מחיים וכזה יהיה לו בני ויונק אין בידי לבבות לאדון לי אין בידי לבקש לו מצד הדין שהרי לא יתן לבבות בחיים שכרו מחיים וכולהי מה שיעשה לו הוא מצד הנדקה והחסד והרחמים לא מצד תואר אדנות ועבדות וכמ"ל. ומשה רבינו שאמר אדני אלהים אתה החלות להראות עבדיך ואמרו"ל שהוא ע' מבני מקומות שדימה משה עצמו לאברהם שאמר אדני ה' וכו' שכה בחותה תפלה קדיא עצמו עבד כמ"ש להראות עבדיך והוא נ"כ מטעם הנ"ל כי ידע שאין לו לבא מצד הדין כיון שכל ימי חייו הוא עבד לאדון ית' עד שיעשה ופשי מן המצות לכך בא בחתנת חכם כמ"ש ואתחנן ונומר ואמר אדני אלהים רחמים כדין כפירש"י ז"ל נומ' שאעפ"י שאינו יכול לבוא מצד שכרו מ"מ כאלהות רחמיך שתבוא עליו כלב רחמן על בניו ונתן טעם לדבריו למה לא בא מצד שכרו שהוא חסוב כי אתה החלות להראות לעבדיך לי הוא בחורת נדקה וחסד כיון שאני עבדיך ואין לעבדיותי אלא לבטוף ולכך ליכי מבקש שלא ירחמני כדין ולא מכח שכר מצות ומ"ם וכאמור והוא עצמו מ"ם דוד המלך ולך אדני החסד כי אתה תשלם לאיש כמעשיהו שהכוי"ל כי חסד אדני ליתן טעם למה בחסד ולבני אדם מאור הדין כמה שהוא משלם לאיש כמעשיהו ומה היתור כיון שים לו לנביה שכר מצות. שהוא בשביל שהוא לאדון ולאחיכו עבדים ואין השכר בנוגה בחיים כמעט כל מה שמשלם לו הוא מצד החסד וכ"ל וכזה מבואר שעם מ"ם גדולים נדיקים בחיתן יותר מבחיים

פסוק והיה כיום לא יהיה אור יקרות וגו' לפסוק כי לקח משוך לכי מצרים לפסוק שהכל עולה בקנה לאחר דהוי הכעסה שלאחר הקוקים שמכוסה מעשה נע"ה תנלה טעמן לכל נע"ל • וכן ליתא בזוהר סדר וירא עמוד ר"ן כד יהא קרוב ליומי משיחא לאפילו רביעא דעלמא ליכון לאסקאו • טמירי דסכמת' לעיבדא כיה קיצין ומוסכנין ובהדוא וימכא לתתלי לכולא וכו' ע"ש ולפסר להכין בזה סמיכת הפ' ושמרת את המצוה ואת החוקים ואת המשפטי' וגו' והיה עקב תשמעון את המשפטים לפתח בשלשה ומסיים במשפטים לקוד ומרמז למה שכתבנו לעיל בע"ה התורה כאלקה לנ' תולדות יש בהם מצוה בעשיתם ויש חוקים מכוסים ויש משפטים מוסכלים לכל והיה עקב לשיכיו לנסוף תשמעון את המשפטים ל' יקורו כולן למוסכלת דאלקה סלרן דיעה כמיס ליס מכסיס כ"כ לתן ולתן כי'הר :

עקב שני

במדרש רבה זה הסדר וזכר לאברהם יצחק ויעקב וגומר • אמר לפניו משה השוב אותם בסדום מה אמרת לאברהם ויאמר ה' אם אמצא בסדום חמשים צדיקים וגומ' ויתרת להם עיר עשרה מנין שנאמר לא יחר וגומר אולי ימצאון שם עשרה ויאמר לא אשחית בעבור העשרה • ואני מעמיד לך מאלו שמונים צדיקים א"ל תעמיד • אמר פניו רבישע הרי שבעים הזקנים שנא' אספה לי שבעים איש וגומ' אחרן נרב ואביהו אלעזר ואתמר פנחס כלב הרי שבעים ושבעה • א"ל הקב"ה הא משה היכן עוד שלשה צדיקים ולא היה מוצא • אמר לפניו רב"ש אם הללו בחיים ואינם עולים • לעמוד להן בפרצה הוו יעמדו המתים א"ל עשה בזכות שלשה אבות זכור לאברהם יצחק וישראל עבדיך כיון שהזכיר משה זכות אבות מיד א"ל כלותי כדבריך • כיון שעמד שלמה וראה שהזכיר משה שבעים ושבעה צדיקים חיים ולא הועיל כלום אילולי שהזכיר זכות שלשה אבות שהיו מתים התחיל אומר ושבח אני את המתים שכבר מתו מן החיים אשר הם חיים עודנה וגומר ע"כ:

מדרש זה לשון דרשוני וקיו כי הרבה ים לתשוב בו לכלול' • קלת מה רלה משה להעמיד המספר על שמונים מלאך שרגה לדמותן ולדגם בסדום ושם ויתר עד עשרה ולמה על מכם הפריו כאן עד שמונים וביותר קשה דלוין הוניח דברים שפיו בשרם כתייסנו הדברים בדעתו דמקודם היה לו לבקשו תחלה כמה צדיקים יש בהם ולפ"כ יתפלל שיעמיד לותן צדיקים לפי מכין שאין בהם אלא שמונים ולפ"כ לא מצא בהם אלא י' ולפ"ז לא היה לו לומר מיד לכי מעמיד מהם ע' צדיקים דלפי מהנותו שידוכח בסדום לי לפיל בעשרה מכ"ם שיספיקו ע' ולמה בא"כ תפס שלא לנורך מכין שלא נאנח בהם • כי אסע"י הדפק • וכ"ה קשיא טפי על הק"ב מא"ל הא משה היכן הם עוד נ' דמשמע שלא סני כלא"ה נריך שמונים צדיקים נמלוין והרי לפי סברת משה שאמר ליה משוב לותם בסדום וכו' די בעשרה ושמנת משה נדולה היא לכאורה דלמה ינרע ישראל שבלותו דור מסדום סויתר עד עשרה ומשמע מהסכים הק"ב בעי' • ולא עוד שלא שמלון מא משה וכו' דקאמר משמע שהיה לו תפיסה נדולה על משה בזה וכאלו נגע למשה בטעותו או כאומ' לו הא משה העוד לך פה בטעותו הכ"ל ולכאו' אין כאן מתירה לטעותו הכ"ל רק לפי מה שעשה משה בשבטן וסביר ש"ס ס נ' ורנה להפריז על המספר שלא לנורך • ועוד לכי מוקל שלא נדולה היא ש"ס בשעמד שלמה ורחה וכו' לאמר ושבח לכי את המתים מן החיים ונומר כי מאין רחה שלמה מכאן מעלת המתים שהיה יתירה מהחיים הרי בשביל שלא עשה משה עוד נ' מן החיים הוצרך להתפלל שיוחיל לו זכות לכי' שמתו כלולו הם חיים ומלמלי' המסבר ומ"ב לאין יתרון בא"ו יותר מן לותן ע"ו צדיקים החיים שכולם שוים ושוליס ביתר לשכון שמוכים שהוצרך משה להעמיד ולא היה מקום לשלמה לשבח בזה המתים יותר מן החיים כי כך כולן שוה ככה אלו כן כך אלו • ולאמנם לייסב כל זאת לכי לומר לי לכוונת משה בא"ם לכי מעמיד לך שמוני' צדיקים היה לשהות מתם כסדום לא כשות ולא יותר רק העמיד השמכון על עשרה לכל שבט ושבט כמו שבסדום לא הניחו עשרה רק כדי לאחד כפי' רשי' שם כך כאן כל שבט ושבט שהיה שוכן בבני עצמו כיון ככדך מ' נדיך כל שבט ושבט להיות בי' עשרה ועל כן רלה משה להעמיד שמוכים צדיקים דוקא והייכו לדעתי כדי שיניע שבעה ע"ם לכל שבט שבעתם שיתאחר נש"ד וכמו שהוכיח סופו של תפלתו וכיון

והיום נתיתה לעם ולא מקודם לכן דל"ב נסכת מכ"ם נס נרית השבטים שהיה הרבה מקודם שבאו לניין והרי כל מה שבתורת הכל הוא בספר י"ב להורות דאת זה לעומתו זה עשה שהיה שבעתיד הכל למספר השבטי שהיו י"ב: ומספר ל' שהוביר היינו למספר לרמז על הכשתת לאחרהם כה יהיה שלין העולם מסיר מן ל' נזקיקים בתורה: ואין שלפה של דעתך שלכי נסכיכת קריפת פסקתיך מהם ולקחתיך לעשה לאחרת גלוי ודאי עדיין נרית רחשונים קיים והכל תיבור ושורש לאחד ואיני שובא לך וכות רחשונים לפילו של דור המדבר וזה שלמר בלום תשבח שולות וכשרי שמרים שהקריבת לפני במדבר במדבר דייקא ל"ל לא מקשבותי מקשבותיכ' שפשבתי שיהיו זוכר לתוען הקרבנות שהיה ע"י קיתוני מסכן ואיני זוכר רק קיתוני ותפרין של נין דלא כן הוה לשפילו לותן של מדבר שהיתה לפי סכרתך בדמיין לשה רחשונה לאי שובא לך: וזה לאחרה כ' דל"ב שלין שבשה לפיכך שפא לא תפשבה לי מעשה שבל ובשלמ"כ היינו מושב שבשבילן קלקלתני בשם בלום בשבילתי לניין קבלת לותי לשם שלם ובשלא לשה שלשה הרחשונה שבשבת ומניין ומילה אין לפום לשעשה שבל שבי' מעשה לשה הרחשונה שבשבת ומניין והלשה פוסבת: לפל עכשיו שנ"ל דהשורש בכל שלה היה והמה בשיבורין יפל ר"ש הדבר נוף מבל בשה סיובר לי שולות תלים שהקריבו בם במדבר לפל קשה מבל דל"ב יובר לי ג"כ שובלן מעשה שבל דהיינו מעשה שבל כיון שמרשם מורים לרשנו וכו"ל ולו"ל בשם שה תפשבה: דלפיכך זה מהני לך שם ניין שם שלם שקריתי לך לומר שלפיכך הפוכות אין לתה כאחריות לשתי לרחשונה ולשו להפ שלמה היו לאחריו שבי' מעשה שלשה פוסק שלשה וכו"ל: ולפל קשיה לה לכ"י שה כיבד שלה ע"כ שפלפן תפבה לי מעשה שבל לשם"י שהם בשורין מפוש דפסק בלכה בפ"ד דשקלים כיון שרלבה שם לשו וכו' לשבריע דפלוגת': היה במדבר: שם שקלים זכות בשוכה שם לשו וס"ל לשבריע כשן דשקלים ושל כן לא יוכר לה מעשה כיבי מפוש דנשקלף בשוכ מעשה שבל ויש זה כוה: ולפל לאחרה כ' דל"ב שמת תפבה לי מעשה כיבי כדי כיבי שיש שכרי בפסדי ולזה הסיב לה ולפכי לא תפבה לפל ולו' דאני מעה כשן וכשן לוכות כשופן שלפיכן הפוכות של דור המדבר נקרא לה שם ניין כשלו היום נהיתה לשם ולפיכך לשם ולא מעשה שרחשונים וכשלור וזו הדרך הקשה בכיור מאמר זה:

הפן השני להתיר שני קושיות הנוכרי': כעיר עוד קושיא לאת בשאמר הכ"ל ת"ש כלום תפבה לך שולות שים וכשרי שמרים וקשה לשה מכל מיני הקרבנות לא פרט להם רק חלו וכיוצא קשה שרי פשרי רשם לינם תכיפת הקרבנות הם בחים נוכם ענין לשולות חלים לפל ידוע דמנות פדיון פטר רשם שבתן לישראל ורו"ל שהוא בשתנב שכיפת מכירת יוסף דאתם מכרתם בכורה של רשל כשערים כסף תייב' כל אחד יפדה בכורו בך' מעה בסף וכו' ועוד ליתא במדרש תנחומא סדר ויפב ילה תולדות יעקב יוסף כל מה שלירת ליוסף לינין וכו' ע"ש דשכוונה מפוש פושבת דדין כפושבת דדין יוסף בניעטר' ניין וכבר ידוע זה שלרו"ל דשבפרב ירושלים נפקד עליהם נס עין יוסף דכיון שיוש פושרי העיר הקעותיו כל בני ייל וכו' כאשר במדבר: ולכך לפבר בשרותי' ישראל שמכנה לותם בשם שיהו הם שהוא מעשה שבתבל בבר נרית י"ב שבטים ושבל כן מכנה לותם ומוכירן בשם שיהו בניו' יוסף לומר שכולם נתפבים לאחר יוסף וכמו שמצינו בהדבק מקומות שבקראים כל ישראל בשם בית יוסף וכן שלירית יוסף וס"ל דהכל מעשה לאחד מפוש דכשבטלו ומכרו את לחייהם יוסף סוב בבל זכותן ויהיים מיתה מפוש דכתיב ונוכב הים ומכרו ותת ומכ"ש שלין להם חיים ולחים קיימים בלל זכות יוסף ולכך ותאמר נין שובני ה' ונוסף ד' ישראל שבתכנו בשם נין לומרים שובני ה' ונוסף' כלומר שלקח לו ת יוסף לפוד וכיבל נרית הרחשונים שהיינו שהר שבטי יה ו"ש לחם כוסף לחם על לפתו וכתר מעשה רחשונה וכו' וכשבטל הכוונה על שבתב נרית רחשונים היפוך מ"ש וזכרתי לכם נרית רחשונים ולרו"ל הלו השבטים עין במדרש כי תשא וכלן שובתני ושכתבני כלומ' שבתב נרית שהר השבטי' ולו"ל לה כתי י"ב שולות נרית' וכו' וכולם נשכילך כדי שתדע שקיים נרית רחשונים של י"ב שבטים ותקה לאמרת וכו' דל"מ וכות יוסף דהיינו נין שלוכר לחלק לפילו נרית כל י"ב שבטים הוא קיים דאיך יתבטל מספר י"ב שבתייסד השולם עליהם וכי תימא עין מכירת יוסף להיכן הוליך לו"ל כלום תפבה לך שולות שים וכשרי שמרים וכו' שהרי על כן נגטרו על כשרי רשם לכפר על עון מכירת בכורה של רשל ומשילת ע"י כשרי רשם לותו עון מתכפר ושולם נרית רחשונים דהיינו וכות כל י"ב שבטים קיים: ולא כמו שעלתה על דעתך ולכך כשמעטו כ"י שקק"ה ס"ל שוכר שולת חלים נ"ב נוסף על כשרי רשמי' קושיא לה כשלא כשרי רשמי' שפיר לפל וכרון שולות חלים לשה חלק ודאי הוא ע"י מדרש דת"כ כשהר שמיני ע"פ קק את אהרן ובו' קק לך שבל לפטות ואיל לשולה ואל בני ישראל תדבר קשו שעיר עזים לפטות ושבל ובכש לשולה וכו' שה רחו ישראל להביא יותר מאהרן ס"ל לתת יש כיוצא בתפלה וים כיוצא בשוף בתפלה ויפטטו

שעיר עזים וכשוף שבל וכו' ובתנחו הרחשונים ז"ל שע"י שמח השבל בתעורר להם עון מכירת יוסף וכפיבוה בכשה דרכים: וע"ל כדר שמיני: ולכך נשמע שזוכר להם בכרה על מכירת יוסף ע"י כשרי רשמים הוא ובכ נ"כ בכפרה שבל מעשה השבל ע"י עולות חלים שהביאו ישראל בכש לשולה בשביל וה בוסיף על עולות חלים שהביאו ישראל בכש לשולה שוכח לי מעשה שבל עד שבשביל כן נרין לתת לזכור עולות חלים וכו' כלתור לז"ש נם לחלה תשבחה ומה שלכי לומר שוכר עולות חלים הוא ל"כ לשורך בכרה על מכירת יוסף כי שני היו נרכיים פשרי רשמים וחלים דלא לכר לכר על ים שעיר עזים שהיו בתכירת יוסף וכשרי רשמים על עיקר המכירה לכל מעשה השבל בכר שכתי:

ובמדרש ילקוט ישעיה ז"ל ל' דכרים שלל ירחיב לת הק"כ כשמו ושמו פשרים היתה: על שתים הסיבו ועל שתים לא הוסיבו: ושלו הן מלוסה ונלילה עוכה ושכיקה: לכי שרלה ירחי' הדיבי' הפוכי' שהשביר על ירושלים והוא עומד שתמיה לומר לפשר הק"כ שב עלי שעתה: והוא שלל שהק"כה כללו ל' דכרים וכן הוא לומר בסוף מניות קינות לשה לנגע תשכיחו תעוכו לאורך ימים כי לא מלם מלסתי קנצ' עליהו עד שלד: משל למטרונה שהיתה פוסעת על כבוד העלך וכו' ונזדו על עבדיו סיבלו וינדרו לותה כשפרי: פוסביכה שמד שם: ל"ל שהי המלך ל"ל לא ים בדעתך לעוב אית: שלית לדם כלסתו ולא הין בדעתך לעוב אית היה לך לנרשה שתלך ותכשה לשתר: כך לשר ירחי' הכ"ש שב לא מלסת לת יהודה ולא כניין נשלה בכשך כי מדוע הכתני ולין שרבה ל"ל לשפה רבך כך לשתי לוולף נם בהיתם בארץ לויכים לא מלסתיך ולא נשלתסן ונומר הרי של שתים הסיבו: כיון שרלה ניין שלרבעה דכרים שב ירחי' שלל הק"כ לא מלסה נשלילה עוכה ושכיקה והסיבו הק"כ על מלסה ונשלילה ולא הסיבו על עוכה ושכיקה שתלילה תוכחת שניה ותלמר ניין שוכני ה' ולחני שבשבי ע"כ והוא ולחי נרין כיוור ושפט ד' דכרים הללו לשה בלו ומדלקן בהו שתים שבשים דהיינו שת פה ונשילתו בשני שלמין עוכה ושכיקה בשני עלמין מעשה שלינם בשוב לחד: ושוב שלמר כיון שרלה ניין שבל שתים לא הוסיבו וכו' מעשה דלותן שתים שלא יוסיבון נוספים לשנין ניין: לכך לפשר לומר דבשביל עוכה ושכיקה שייכה דוקא לשנין ניין פיר הקודם על מה שכשוכה שבלכו בני' מפוכה לשרקקי' ושוכה שעשה ולק"כ כרוב ימים ואריכת הומן שכשוכה לשרי נכוכל על זה לשון עוכה ושכיקה: לכן לשנין ישראל הכרוי' בלרבות העמים בכרה ובשני' ויסורי' כיון בשם לשון מלסה ונשילה כלפי הק"כ שבשביר בניו שהם ושלם ונשל בשבו לותם ומלחר שהאריכו ימי הגלות ושדיין לא נגלו מורה שהיה שלסלן כתוך הגולה וכלו לינו קבן בשם עוד כלל ומה שהיה הביכו כתב כתורה ולף נם בהיותם בארץ לויכים לא מלסתים ולא נשלתם לומר דכל ימי היותם בגלות לא מבטיח שלא לחכלו ולא נשלתם לי שם בשלת שלי מבטיח בגלות לשרי ישראל שבשלכו בשלי ישראל הקודם לומר שוכני ה' ולחני שבשני כלומר שתקלה בשהלכו ישראל מחלי לתרחקים הרי שוכני והשליך לותי לחר נוו: ולף"כ בשמשך הזמן שבשני לשרי וכו' ומשילת מבואר ע"ם בשפיקת"ו ל' ותלמר ניין שוכני ונו' מה כתיב לשתלה פרשת שלך העשיר כה לחר ה' בשת רשון שביתיך ונומר כי ניפש ה' לת עמו ולת שביו ירחם ולף"כ ותלמר ניין ונו' לא היה נרין לומר שלא ותלמר ניין ונוא ולף"כ ס' שלך מבטיח שלא כיון שרלתה ניין שבלות מתכנסת וכל ישראל ושמים וחרן שמשים והיו לחיכה נוכרת תקלה שתשלה לומרת ותלמר ניין שוכני ונו' ת"ל יש כלה בלי כוסה שלי מיכיך סביב ורלי כי כולם ונוא ע"כ והיינו לניין מעשה לשעם"י שירחם לת ישראל ויקבצם יחד מ"מ לא יכניסן לירושלים ושעם הדבר בתבנו לעיל סדר ותקבץ בכירוש שהכשרה עם"י שם מיעה לנו בסדר בשר מכלל שיטת רו"ל בשבת קדושין דעבד עברי שהמכר לנוים בנא בקרובים דדודו חון דודו ינאלנו ומשילת מוסל של הק"כ לנאלינו עכ"ם מיד הנוים: אבל מוכר בית עיר כוחה שהוא רשו על בית המקל כמבואר שם בדרש: לינו בנא בקרובי' ותלוי דוקא בישראל וכאו שהאריכנו שם כוה ומשני להבת הקינור לת השתקתי כל הדברים לכאן ומשם תדרשו ולכך מעשה: שעת ינאל לת ישראל ולא יבנה לת ניין לבל כאחת לחדבת ניין בשבטו תפדה קודם קינון ישראל לעתיד כמ"ש בנוכ ירושלים ס' ולף"כ כדאי ישראל ואם שלא זכרה מעוה דלא נרין שהשבטים על קינון גלות ישראל משילת בשעת נאולת ניין דהאיך: ים כלה בלא מופה וכו' וכ"ל והו הברלה לשם"ד בכיוור זה המדרש:

אבן יש לדקדק מ"ש כיון שכ"י שלמה תרתי' על עזיבה ושכיקה בשם"ש שוכני ה' ולחני שכשני ת"כ לאה השיב לה התשבח לשה ונומר

אמתא דלית ליה רק על מ"ש שכתבתי כ"ש ולדבי שכתבו דהייבו על הסיכה לכאורה על מ"ש שובתני דק"ל יתר התשכח ותעזב תשת עולה. אבל לפשר לומר דמ"ש כפל לומר עזבני ה' ולדבי שכתבו לפי שפעמים נלו ישראל לשעת לכבל אלא היו אם רק שבעים שנה ולא היתה פס בכתיבת שכחה שמורה על תריבת הזמן רק כעוכה היתה עד שבעים שנה ומיד נפקדה. אבל כנגא"ה אמר שיהלו כמה וכמה שעמים ויובלות ותיבה נפקדת קרוקה על שעת תורה שכחה ולבך לשרה כ"י כנגל"ה הפני עזבני ה' ולא כתב פעם לשת עזבני ה' והייבו כנגל"כבל ופס לא שכחני אבל שבעים ולדבי שכחני לנמרי כי אלריבו הימים ימי נשר ולבך הסיב לה על זה הגלות התשכח תשת עולה ונומר דבוק הסיב על השכחה הסייך לגלות זה הפני אבל לא הוכרך להסיב לה על גלות רשעון מה שעזבה שהרי כבר נפקדה ונגאלה ממנה מ"ש כ"י עזבתני ואיבו שלא להנדיל ערך גלות שני בערוך גלות בבל וכנ"ל:

אלא ר"ל עוד מ"ש התשכח תשת עולה משמע דהוה תן בשמע ויוצא תן לשמע ותא"כ אמ' נם תלה תשכחה וגו' הרי הוה דבר שלי לפשר ולמה יכפלבר שלישי. ועוד שאמר הן על כפי'מקרקי ומומתך בנדי תמיד וכי צריך שיהא הדבר עומד לפניו לבל ישכחבה והרי בלא"ה כמי אין שכחה לפני כסא כבודו. ולפשר לומר עפ"י מה שאמר במדרש איכה רבתי דבשעת מורדן הבניתיו פרקי כתובה עולים לרקיע הנג והיו מזדקין מפשקות כ"ה למעלה ובא פס יד וקבלתן וכו' עכ"ל וקשה דהכיון דהמדריס נפרכו מה לו למפשקות בלא מדריס ואם סס בתכוונו לשם לנמשת כפס מ"מ מה ראה משלח לקבלן. אבל הענין לרמז מ"ש בספר אלמרות ע"פ וחבית הוה יהיה עליון שבית המקדש לא כתיב לנמרי בלא העלוה מ"ה למעלה בשלימות והשרי ומיוקי' בבו בתקומו בבין לומר להטעות האומות אלהריבו וע"ש. וא"כ לפשר לבך זרקו המפשקות למעלה לפי שידעו ברוח הקודש שהבית עלה למעלה ורצו להעלות נס המפשקות למעלה לנוכר המדריס ובא פס יד וקבלן שיהיו קיימים עד זמן הקץ וישתמשו בבית המקדש כמלו מקדש. וזהו לפשר מה שאמר התשכח ונומר והוא דיוק שהמת בשכח מן הלב אבל לא מן מקבלין תנחומין על הפי ושכר שמת. ולזה לפשר לומר התשכח תשת עולה וא"כ לא יהי לתשכח. נס אלה תשכחבה רוצה לומר לפשעתים תשת שוכחת בעולה והייבו כשעת שנזרו על המת שתשכח דאלריבת ימים מבטל האבלות. אבל אבבי לא תשכחבה לעולם כי על כפיש מקרקי ומומתך בנדי תמיד כיסס קיימי'בשלימות לפבי תמיד לעבדי והוי כדאיתן תשת ועולה שבקיים וא"ש לשכוח:

מהרו בבין מהרסיך ומחריביך ממך יצאו. לפשר לומר עפ"י מה שאמרו ז"ל נדיק הוה ה' ויצדק על הרשע נדקה עשה עם ישראל שהגלה לותס שתי שבים לוגשתנפס וכו' ע"ש ולפ"ז אמר כאן הנשמה נדיקים שלא יאמרו הלין מבעיט על קיבון נלית וכבר אמר זאבתיה ונומר שוחת היל היפן ההבשמה שכוכר לטיל לו'מהרו בבין ונומר רוצה לומר שלותו הדור שהחריבו והרסו לת העיר מיהרו לנשת מרסיך ומחריבין דהייבו לותן שהיו בעת הקורבן מהרו לנשת ממך והו ודאי סימן טוב לכך שלנשל לתכם עלא יתקיי'ואבדתם בגויס ותאכל ארץ אויביכם ובעשת דאלת'מלבד מה שכתבבו בס"ד לטיל סדר דברים ע"פ נס לפי פשוטו אבואר מלתת בשעתיה דבין שיהלו קודם הזמן הרי יש לישראל בוה תשבן על הק"נה שחזירם בשביל לותו זמן שיש להם עדיין בידו מן ובשבתם שם"לא שם כבר היו שקבלים כל קוב לשבת שם בשלוה מבין ובשבתם בלא היה להם הוכחה לו חיוב טענה על הק"בה מנד הדין. או לפשר בשובה היה דשיוב בך יש להקדוש ברוך הוה ב"פ לנחלן נס בן קודם הזמן בא"ש כי לחיסבה דאלפשר דמדה טובה יתירה מדה פרעבות בבאה לעולם ג"כ שמיהר הפורעבות מב"ש שיש לו להקדים הטובה והנחולה:

כי מרבתיך ומשמתיך וארן הרסתיך. כי עתה תגרי אויבך ורקבו מבליעך. הוה משולל הבנה כלל. ולפשר שהשבעון הוה להמורבן והשמיון הוה ענשו הוכחת וסימן על בביבה ויסוכה שיסא המקום אר מרבני יוסב. והוה עפ"י מה שבתבבו לטיל סדר דברי'בביאור בפשטיה דברי ירמיה ונומר עפ"י מדרש שדרשו בפסוק ואעידה לו שני עדים נאמנים את אוריה ואת זכריה' שכל זמן שלא בתקיים עדות אחרי' שקרב בית המקדש לנחרבי ובעקר שם קדושה מעליה ג"כ להתקיים בבואה טובה של זכריה ע"פ שעם הדבר ות"כ מרבתיך ומשמתיך וארן הרסתיך הוה הוכחת ועדות כי עתה תגרי אויבך ורקבו מבליעך:

אמנם בהשבר הענין ע"פ שת"כ ואחרתם בלבבך מי ילך לי לת שלה ואבי שכולה ובלאומדה בולה וסורה ואלה מי בדל ונומר היקש אבבור מלקוח ואם שבי נדיק יאלט וכו' ולכאורה אין להם היבור כלל נס היקש מיבור מלקוח אין לו שאר לנמרי והר"ק ז"ל פי' דאלה הם הרבי האומות לוץ יוקח מהם שהם ניבורים לת מלקוח שהבר לקחו ישראל. והק"בה מעיב לבם נס שבי ניבור יוקח ונומר וקשה מהו הויבוח היקש כיציאם בוה? ועוד קשה לפי פירושו ע"ש ואם שפי נדיק יאלט לשה שתן

פתיחה דאפילו מה שעשו לו"ה שהקב"ה מוכר את ישראל להם בעונותיהם לאחר שנשתעבדו לו ית' הנה כיצד הם עושי' תשובה הרי הקב"ה מוחל להם בתוך דהיינו עונותיה' ומילת תורה הסיעבוד למרי עשום דלין להם כלום קנין הגוף כי לא נמכרו אלא למעשה ידיהם דהיינו מה שיעבדו בעבו' אלמלא שהוא שלהם ולכך כתיב בעשרה דאפילו לפ"ד מ"ש קנו אותן עכ"פ לעניין זה לחיבו חורי ו"ם היוקר מניבור מלקוח דהיינו כל זמן שהיכם נדיקים מ"מ ליוקר מכם נם הנופים • ומכ"ש דהיינו המתון • ואם שכני נדיק ימלט רוצה לומר דאפילו אם יהיה למלקוח תקנה ע"י שיהיו נדיקים וימחל להם הקדוש ברוך הוא מ"מ השכי שכבר נקנו אלא אותו שכי מ"מ להשלם שהרי קונה אותו נוי עכ"פ וכנוכר לעיל • זהו לפי פיטתן אבל בחיות לחיבו כי כה לחר ה' נם שכי ניבור יוקר רוצה לומר לאפילו לא יעשו תשובה אלא על פי כן לפסר שיוקר מיד הנויש וכל שכן כשהוא נדיק שיוקר מהם השכי שבידם • וכן ומלקוח שרין רוצה לומר הנשמות אפילו על שרין כלומר על השעים נעורים לפסר שימלט מהם כי לין לאומות שום וכי' ישראל ל"מ כשהם נדיקים ועושי' תשובה אלא אפילו נזמן שהיכם עושים רם"מ • כי אלי ה' מושיעך רצה לומר לאחן שתי הנדול אפילו אחיכם עושים רם"מ אלי נדיק להשיעך לאחן שתי • ונאלך אביר יעקב היינו הקדושים שמוסרים את עצמם על קילוש השם כמו שיתבאר ברמז אביר יעקב לקמן • ונתן טעם לדברין אלו שהוא משום כי כה לחר ה' חיזוק כריתות ונומר לו מי מכושי חסר מכרתי לחכם לו ונומר רצה לומר בשלמה אם הייתי מוכר את ישראל לאומות וכדשלקח לעשייהו היה להם דין מוכר קוב לאחר ומוב ומשלו וכו' לאו ים מקום לסכרתם לבוא בטענה הנוכר לעיל לומ"דכל שהיכם נדיקי' ולא כשלם עדיין השיעבוד עדיין ים להם וכות נשם ונם לאחר שילאו ישראל מתחת יד הנה עכ"פ מעשה ידיהם שלעבר ח"ש ליוקר מידיהם מטעם הנוכר לעיל • לא כן עתה שהין להם דין קונים כלל ולא דין מלוה דאיכם אלא שכבר שכרתי שעל ידיהם אבי מייסר את שכי וברחוקי מסרתי אותם בידם וכרמוני אבי מוור ולוקח אותם מידם בין כולם קייבים בין כולם וכאים לעשן שתי הנדול • וכזה מובן מה שאחר ונאלך אביר יעקב והוא על פי מה שמעתי בפסוק יפשיה סיען ס' וידעת כי אבי ה' מושיעך ונאלך אביר יעקב תחת הנאמת אביון הכרזל אביון וזב ותחת הכרזל אביון בסף ותחת העניים נאמת וכו' ואיתא בנמרא על זה לוי להם לרשעים תחת הנאמת אביון והכותחת הכרזל וכו' תחת ר' עקיבא ובניו מה יביאו ע"ם ומשה היכן ראיתוה כאן ענין רבי עקיבא ובניו דוקא ואבניו בים כאן רמז על ר' עקיבא ממה שאחר ונאלך אביר יעקב"ל דכשבי תיבות אלו בים בו אותיות רבי עקיבא ורצה לומר ונאלך אביר יעקב שבזמן הנאולה אבי בוקם מכם מה שעשו לרבי עקיבא וכדומה לו דאין להם תמורה מכוח דתחת הנאמת יביאו וכו' אבל לאלו אין ערך ולכך כפעמים אבי נוכח מהם עד כאן שמעתי וזה שאחר נם בכאן על מה שלו"ה מושבי כדאיתא שם להם שליטה אפילו בנופן וכמ"ש היוקר מתנור מלקוח ובכוכר לעיל ולזה כשבא להוציא ולאפוקי מדאיתא כמו שאחר נם שבי יוקר ונומר וכנוכר לעיל אחר והאלקי את מוכיך את כשרם לאיתי השדה כפירש"י ז"ל והייבו מכוח שאבי נוצא לומר שאבי מאבל את כשרם לאיתי השדה כפירש"י ז"ל והייבו מכוח שאבי בוקם הנפכוח שאבדו ונפרטות לרבי עקיבא הנראה באביר יעקב כנ"ל:

ורהבין מ"ם ליוה ספר כריתת לחכם לו מי מכושי לאר מכרתם בין בעונותיכם נמכרתם • ובפושיכם שלחה לחכם דמשמע דמדאר מכאי עבייבים מלוקי' מענין כריתות ומענין הלוחה • ועוד העיר כאן הרד"ק ז"ל דיעבי' לאר כאן ליה ספר כריתת לאוכם • וירמיה לאר להיפך שלאתיה ואתן ספר כריתת ונומר • והרב ז"ל תירן דל"ק מכוח דכאן לכבש יהודה דיבר שלא כתב להם כריתות ומה מלבר ירמי' מעשרת השבמי' ע"ם ואשלר שם ע"י דרבו לוה"ד ם ירמי' המשם מחשת את יהודה ואת ירושלים נעלה בספר • דכבר נתבאר לעיל בחדרם פסיקתא דירמיה שאל לרבש דברים אן הק"בה לאמר לבנש עובתנו תשכחנו לאורך ימים • דהייבו עוזבה ושיכחה • המשם מחשת את יהודה ואת ירושלים נעלה בספר היינו מיחום ונישול וכו' ע"ם והייבו לפע"ד דמיחום ונישול רמז על נירושין מחם כמ"ם ושלחה ושלחה מביתו ונומר לבעל עוזבה ושכחה היבו כוחל על נירושין רק על מי שהלך מחשתו למרקי' ועוזבה ושכח' מסוב שיה עוד ועל כן אתניה ירמיה על מיחום ונישול לשבש יהודה דוקא ואחר המשם מחשת את יהודה ואת ירושלים נעלה בספר אבל שאר כל השלחת שאחר י' שבשים שלחה לשלחה ושכר היה מיחום ונישול דהייבו נירושין ושילוחין כמ"ש שלחתי ואתן ספר כריתת לבעל יהודה הרי כתבת עליהם היה ספר כריתות דבכי דעובתים ודחקת עמם מ"ש לא מלחשים ולא נחלתים דהיה ספר כריתות שלא ו"ם בחשל שבשיה היה לך לנרשה אשתך ואבוא לאחר וכו' ע"ם והשיב לו כבר כתבתי לא מחשתם ולא נעלתים כל לא כתבתי לה ספר כריתות כמו לעשרת השבמים שנרשתם לנאמרי ובוה השיבו על מיחום ונישול אבל לא הוציבו על עוזבה שהרי בחשת בתרוק אשתה ולכך ותאחר בין היבו שבש יהודה ירושלים שבקרוב בין לאחרה עוזבני ה' ואחרי שבכני רוצה לומר בני שלא נרשני כעשרת השבמים ואיבו אלא עוזבה הרי עוזבני ושכחני דכלא נירושין וכריתות עוזבני ושכחני לא" שכ"פ עד שאשלחך הבשבח ונוח' ולפע"ד לפי מה שדרש בוהר בפסוקים שלפה לאחם היבו השכיב שבשלפה הקדוש ברוך הוא לילך עם ישראל בנלות כאבוהר שם שדר כי תצא • אם כן לא קשיא כלל דכאן מדבר עם לאחם דהיבו השכיבה שהיה לבו לאם ואחלפ' כבודע ובודאי היה בשלפה מבשלה אלא בדרך כריתות רק היה בקב"ה לילך עם ישראל בנלותן לשובתן אלא יתערבו בלומות ובאבוהר שם בלחוכה בוהר ע"ם • לכל יראים מדבר עם ישראל שבתן להם הקדוש ברוך הוא ספר כריתות ונירושין מעל כבין • וזה שאחר כאן ליוה ספר כריתת לאחם ונומר היבו כבנד השכיבה שבקרה לאחם • ואחר כך לאחר מי מכושי לאחר מכרתי לאחם לו בנד ישראל שלף פי • שבשן לישראל ספר כריתות ח"מ לאי מכושי מכרתים • והוא הן בעונותיכם נשלחה אמכם ובלא קבלתי שום כסף מהלומות בשביבם והכל תלוי בכם להבין ע"י תשובה ואז לין מעכב ובכוכר לעיל ולוחדות השכיבה שאחר עליה ליה ספר כריתות לו"ח ובפשיכם שלפה לאחם היבו השכיבה שהלכה עמכם בנלות ובעבין בדרם לפבין ולפבי פבין שאחר לעיל ואחאר בין שוכבי ולדבי שכבי ובוה נם השכיבה שבשים דהיבו ה' ח"מ לא שכשה אלא דבי דהיבו לאם כי הלכה עמהם בנלות • ובשבה שבוכות השכיבה כיצד ה' עמו ויסלרו ברווקה בארץ העשים ולא ישובו לביא ולאם כן לי בין עוכבי ה' ולדבי שכבי כי שבישם הלבו מאבי והביב לה התשבח שלה ונומר שלו שכיב עיבין כי כולם כעדי אלבשי ואתקשרם ככלה • דכזה השיב על מה שאשאל שאל לא בשקלה בבשורת ובקידה שבשקבלו ישראל דאיבו בן אלא ישראל יהיו דוגמת כלה שאלבשו בעדי ואתקשרי ככלה ולאם כן בילך יש כלה בלא חופה וקדושין בשדרם בשיקרא הועתק לעיל דכן השיב לה הקדוש ברוך הוא על נער זה עם ולפי זה לומות העולם לומרים היוקר מניבור מלקוח היבו בנד ישראל שבידם • ולאם שבי נדיק ימלט היבו על השכיבה שבלחה בילכו ובכיכול בשבה בידם ובקרלים לדבי בשם נדיק בכודע וחוסבים שלא ימלט מידם לוחו השבי • ולזה לאחר בנד שביהם ליוה ספר כריתות לאחם שלקחתיה על סילוחו לאומות שים להם בה זכות כמו שאחרו על זה ולאם שבי נדיק ימלט ובכוכר לעיל • לו מי מכושי לאחר מכרתי לאחם ישראל לאיזה מהם לין להם חוס שילאחרו לאומות על זה היוקר מניבור מלקוח • אבל זכות לא בכם ומכל שכן לאחם הבוכר לעיל • דהן בעיבותיכם נאבדתם לאת בכם ובפשיכם שלפה לאחם היבו השכיבה שבקרה לאחם ובלאחר • וזה מיוסב נם כן מה שאחר בשמוך כפל לשון • כי אלי מושיעך ונאלך אביר יעקב • דאחר לחתת על ישראל לאחר עליהם לאחרו היוקר מניבור מלקוח • והשיב על השכיבה עם שאחר ולאם שבי נדיק ימלט לשבש יוסיפ יוסבו בכת לחתת בהבדה ביהיבו לאין:

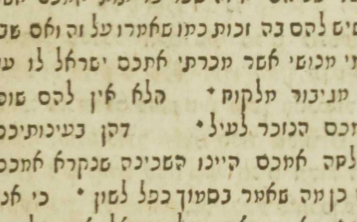

ראה אלי נותן לפביכם היום ברכה במדרש תבשותא זה הפסר ליתא:

ווה לשונו ראה אנכי אנכי הוא שבחרתי בטובה • ראה האיך אני משנה מכל השלם • שלא יאמרו הבריות כשבא משה לברכן מיעט בברכותו וכשבא לקללנו הרבה קללנו • כיצד הקללות שבת"כ שלשים פסוקים חסיר אחד • והברכות אחד עשר • אמי ר"ש מי שמביט בהן שמוציא הברכות יהירות על הקללות כיצד בברכה פתח בא' אם בחקתי וסיים בת"ו קוממיות לפי שהברכות באות עליהם מא' ועד תי והקללות פתח בויו ואם לא תשמעו וסיים בהא ביד משה בין וי"ו להא אין כלום עיכ:

מדרש זה תמוה מאד • דמכללו נשמע שבא להוכיח מלבסוף מדעת הסתם אם שלא יתרעמו על משה שהתריך בתוכחת להם וקיצר בברכותיו ושתם ולא כיבם בתה יתפייסו על זה • שלא דשמע שתכח מה שהוא יתברך מסוכה מכל העולם יש בזה טעם לפתם פה התלוננים והמתרעמים שתמה שהוא מסוכה יש בזה טעם לתה התריך בתקוס שהיה לקצר וקציר בתקוס שהיה להתריך והיה ודאי בריך ביאור שהכבר גם בריך כיבם לעבין

ה' כוח לעשות חיל למען הקים את בריתו אשר נשבע לאבתיך כיום הזה. ויהיה אם שמוע תשמעו אל מצותי אשר אנכי מצוה אתכם היום לאהבה את ה' אלהיכם ולעבדו בכל לבבכם ובכל נפשכם. ונתתי מטר ארצכם בעתו יורה ומלקוש ואספת דגנך ותירשך ויצהרך. ונתתי עשב בשדך לבהמתך ואכלת ושבעת. השמרו לכם פן יפתה לבבכם וסרתם ועבדתם אלהים אחרים והשתחויתם להם. וחרה אף ה' בכם ועצר את השמים ולא יהיה מטר והאדמה לא תתן את יבולה ואבדתם מהרה מעל הארץ הטובה אשר ה' נתן לכם. ושמתם את דברי אלה על לבבכם ועל נפשכם וקשרתם אתם לאות על ידכם והיו לטטפות בין עיניכם. ולמדתם אתם את בניכם לדבר בם בשבתך בביתך ובלכתך בדרך ובשכבך ובקומך. וכתבתם על מזזות ביתך ובשעריך. למען ירבו ימיכם וימי בניכם על האדמה אשר נשבע ה' לאבתיכם לתת להם כימי השמים על הארץ. כי אם שמור תשמרון את כל המצוה הזאת אשר אנכי מצוה אתכם לעשתה לאהבה את ה' אלהיכם ללכת בכל דרכיו ולדבקה בו. והוריש ה' את כל הגוים האלה מלפניכם וירשתם גוים גדלים ועצומים ממכם. כל המקום אשר תדרך כף רגלכם בו לכם יהיה מן המדבר והלבנון מן הנהר נהר פרת ועד הים האחרון יהיה גבלכם. לא יתיצב איש בפניכם פחדכם ויתנו ה' אלהיכם את אימתכם ואת פחדכם על פני כל הארץ אשר תדרכו בה כאשר דבר לכם. ראה אנכי נתן לפניכם היום ברכה וקללה. את הברכה אשר תשמעו אל מצות ה' אלהיכם אשר אנכי מצוה אתכם היום. והקללה אם לא תשמעו אל מצות ה' אלהיכם וסרתם מן הדרך אשר אנכי מצוה אתכם היום ללכת אחרי אלהים אחרים אשר לא ידעתם. והיה כי יבאך ה' אלהיך אל הארץ אשר אתה בא שמה לרשתה ונתת את הברכה על הר גרזים ואת הקללה על הר עיבל. הלא המה בעבר הירדן אחרי דרך מבוא השמש בארץ הכנעני הישב בערבה מול הגלגל אצל אלני מורה. כי אתם עברים את הירדן לבא לרשת את הארץ אשר ה' אלהיכם נתן לכם וירשתם אתה וישבתם בה. ושמרתם לעשות את כל החקים ואת המשפטים אשר אנכי נתן לפניכם היום. אלה החקים והמשפטים אשר תשמרון לעשות בארץ אשר נתן ה' אלהי אבתיך לך לרשתה כל הימים אשר אתם חיים על האדמה. אבד תאבדון את כל המקמות אשר עבדו שם הגוים אשר אתם יורשים אתם את אלהיהם על ההרים הרמים ועל הגבעות ותחת כל עץ רענן. ונתצתם את מזבחתם ושברתם את מצבתם ואשריהם תשרפון באש ופסילי אלהיהם תגדעון ואבדתם את שמם מן המקום ההוא. לא תעשון כן לה' אלהיכם. כי אם אל המקום אשר יבחר ה' אלהיכם משבטיכם לשום את שמו שם לשכנו תדרשו ובאת שמה והבאתם שמה עולתיכם וזבחיכם ומעשרתיכם ותרומת ידכם ונדריכם ונדבותיכם ובכרות בקרכם וצאנכם. ואכלתם שם לפני ה' אלהיכם ושמחתם בכל משלח ידכם אתם ובתיכם אשר ברכך ה' אלהיך. לא תעשון ככל אשר אנחנו עשים פה היום איש כל הישר בעיניו. כי לא באתם עד עתה אל המנוחה ואל הנחלה אשר ה' אלהיך נתן לך. ועברתם את הירדן וישבתם בארץ אשר ה' אלהיכם מנחיל אתכם והניח לכם מכל אויביכם מסביב וישבתם לבטח. והיה המקום אשר יבחר ה' אלהיכם לשכן שמו שם שמה תביאו את כל אשר אנכי מצוה אתכם עולתיכם וזבחיכם מעשרתיכם ותרומת ידכם וכל מבחר נדריכם אשר תדרו לה'. ושמחתם לפני ה' אלהיכם אתם ובניכם ובנתיכם ועבדיכם ואמהתיכם והלוי אשר בשעריכם כי אין לו חלק ונחלה אתכם. השמר לך פן תעלה עולתיך בכל מקום אשר תראה. כי אם במקום אשר יבחר ה' באחד שבטיך שם תעלה עולתיך ושם תעשה כל אשר אנכי מצוך. אך בכל אות נפשך תזבח ואכלת בשר כברכת ה' אלהיך אשר נתן לך בכל שעריך הטמא והטהור יאכלנו כצבי וכאיל. רק הדם לא תאכלו על הארץ תשפכנו כמים. לא תוכל לאכל בשערי עשרך תירשך ויצהרך ובכרות בקרך וצאנך וכל נדריך אשר תדר ונדבותיך ותרומת ידך. כי אם לפני ה' אלהיך תאכלנו במקום אשר יבחר ה' אלהיך בו אתה ובנך ובתך ועבדך ואמתך והלוי אשר בשעריך ושמחת לפני ה' אלהיך בכל משלח ידך. השמר לך פן תעזב את הלוי כל ימיך על אדמתך. כי ירחיב ה' אלהיך את גבולך כאשר דבר לך ואמרת אכלה בשר כי תאוה נפשך לאכל בשר בכל אות נפשך תאכל בשר. כי ירחק ממך המקום אשר יבחר ה' אלהיך לשום שמו שם וזבחת מבקרך וממקנך אשר נתן ה' לך כאשר צויתיך ואכלת בשעריך בכל אות נפשך. אך כאשר יאכל את הצבי ואת האיל כן תאכלנו הטמא והטהור יחדו יאכלו. רק חזק לבלתי אכל הדם כי הדם הוא הנפש ולא תאכל הנפש עם הבשר. לא תאכלנו על הארץ תשפכנו כמים. לא תאכלנו למען ייטב לך ולבניך אחריך כי תעשה הישר בעיני ה'. רק קדשיך אשר יהיו לך ונדריך תשא ובאת אל המקום אשר יבחר ה'. והעלית עולתיך הבשר והדם על מזבח ה' אלהיך ודם זבחיך ישפך על מזבח ה' אלהיך והבשר תאכל. שמר ושמעת את כל הדברים האלה אשר אנכי מצוה אתך למען ייטב לך ולבניך אחריך עד עולם כי תעשה הטוב והישר בעיני ה' אלהיך. כי יכרית ה' אלהיך את הגוים אשר אתה בא שמה לרשת אתם מפניך ויירשתם וישבת בארצם. השמר לך פן תנקש אחריהם אחרי השמדם מפניך ופן תדרש לאלהיהם לאמר איכה יעבדו הגוים האלה את אלהיהם ואעשה כן גם אני. לא תעשה כן לה' אלהיך כי כל תועבת ה' אשר שנא עשו לאלהיהם כי גם את בניהם ואת בנותיהם ישרפו באש לאלהיהם. את כל הדבר אשר אנכי מצוה אתכם אתו תשמרו לעשות לא תסף עליו ולא תגרע ממנו. כי יקום בקרבך נביא או חלם חלום ונתן אליך אות או מופת. ובא האות והמופת אשר דבר אליך לאמר נלכה אחרי אלהים אחרים אשר לא ידעתם ונעבדם. לא תשמע אל דברי הנביא ההוא או אל חלם החלום ההוא כי מנסה ה' אלהיכם אתכם לדעת הישכם אהבים את ה' אלהיכם בכל לבבכם ובכל נפשכם. אחרי ה' אלהיכם תלכו ואתו תיראו ואת מצותיו תשמרו ובקולו תשמעו ואתו תעבדו ובו תדבקון. והנביא ההוא או חלם החלום ההוא יומת כי דבר סרה על ה' אלהיכם המוציא אתכם מארץ מצרים והפדך מבית עבדים להדיחך מן הדרך אשר צוך ה' אלהיך ללכת בה ובערת הרע מקרבך. כי יסיתך אחיך בן אמך או בנך או בתך או אשת חיקך או רעך אשר כנפשך בסתר לאמר נלכה ונעבדה אלהים אחרים אשר לא ידעת אתה ואבתיך. מאלהי העמים אשר סביבתיכם הקרבים אליך או הרחקים ממך מקצה הארץ ועד קצה הארץ. לא תאבה לו ולא תשמע אליו ולא תחס עינך עליו ולא תחמל ולא תכסה עליו. כי הרג תהרגנו ידך תהיה בו בראשונה להמיתו ויד כל העם באחרונה. ורגמתו באבנים ומת כי בקש להדיחך מעל ה' אלהיך המוציאך מארץ מצרים מבית עבדים. וכל ישראל ישמעו ויראו ולא יוסיפו לעשות כדבר הרע הזה בקרבך. כי תשמע באחת עריך אשר ה' אלהיך נתן לך לשבת שם לאמר. יצאו אנשים בני בליעל מקרבך וידיחו את יושבי עירם לאמר נלכה ונעבדה אלהים אחרים אשר לא ידעתם. ודרשת וחקרת ושאלת היטב והנה אמת נכון הדבר נעשתה התועבה הזאת בקרבך. הכה תכה את יושבי העיר ההוא לפי חרב החרם אתה ואת כל אשר בה ואת בהמתה לפי חרב. את כל שללה תקבץ אל תוך רחבה ושרפת באש את העיר ואת כל שללה כליל לה' אלהיך והיתה תל עולם לא תבנה עוד. ודבק בידך מאומה מן החרם למען ישוב ה' מחרון אפו ונתן לך רחמים ורחמך והרבך כאשר נשבע לאבתיך. כי תשמע בקול ה' אלהיך לשמר את כל מצותיו אשר אנכי מצוך היום לעשות הישר בעיני ה' אלהיך. לא תתגודדו ולא תשימו קרחה בין עיניכם למת. כי עם קדוש אתה לה' אלהיך ובך בחר ה' להיות לו לעם סגלה מכל העמים אשר על פני האדמה. לא תאכל כל תועבה. זאת הבהמה אשר תאכלו שור כשב העזים. איל וצבי ויחמור ואקו ודישן ותאו וזמר. וכל בהמה מפרסת פרסה ושסעת שסע שתי שפת מעלת גרה בבהמה אתה תאכלו. אך את זה לא תאכלו ממעלי הגרה ומן המפרסי הפרסה הגמל והארנבת והשפן כי מעלה גרה הם ופרסה לא הפריסו טמא הוא לכם. והחזיר כי מפריס פרסה הוא ולא גרה טמא הוא לכם מבשרם לא תאכלו ובנבלתם לא תגעו. את זה תאכלו מכל אשר במים כל אשר לו סנפיר וקשקשת תאכלו. וכל אשר אין לו סנפיר וקשקשת לא תאכלו טמא הוא לכם. כל צפור טהורה תאכלו. ואלה אשר לא תאכלו מהם הנשר והפרס והעזניה. והראה והאיה למינה. ואת כל ערב למינו. ואת בת היענה והתחמס והשחף ונץ למינהו. ואת הכוס והינשוף והתנשמת. והקאת והרחמה והחסידה. והאנפה למינה והדוכיפת והעטלף. וכל שרץ העוף טמא הוא לכם לא יאכלו. כל עוף טהור תאכלו. לא תאכלו כל נבלה לגר אשר בשעריך תתננה ואכלה או מכר לנכרי כי עם קדוש אתה לה' אלהיך. לא תבשל גדי בחלב אמו. עשר תעשר את כל תבואת זרעך היצא השדה שנה שנה. ואכלת לפני ה' אלהיך במקום אשר יבחר לשכן שמו שם מעשר דגנך תירשך ויצהרך ובכרות בקרך וצאנך למען תלמד ליראה את ה' אלהיך כל הימים. וכי ירבה ממך הדרך כי לא תוכל שאתו כי ירחק ממך המקום אשר יבחר ה' אלהיך לשום שמו שם כי ברכך ה' אלהיך. ונתתה בכסף וצרת הכסף בידך והלכת אל המקום אשר יבחר ה' אלהיך בו. ונתתה הכסף בכל אשר תאוה נפשך בבקר ובצאן ובין ובשכר ובכל אשר תשאלך נפשך ואכלת שם לפני ה' אלהיך ושמחת אתה וביתך. והלוי אשר בשעריך לא תעזבנו כי אין לו חלק ונחלה אתך. מקצה שבע שנים תעשה שמטה. וזה דבר השמטה שמוט כל בעל משה ידו אשר ישה ברעהו לא יגש את רעהו ואת אחיו כי קרא שמטה לה'. את הנכרי תגוש ואשר יהיה לך את אחיך תשמט ידך. אפס כי לא יהיה בך אביון כי ברך יברכך ה' בארץ אשר ה' אלהיך נתן לך נחלה לרשתה. רק אם שמע תשמע בקול ה' אלהיך לשמר לעשות את כל המצוה הזאת אשר אנכי מצוך היום. כי ה' אלהיך ברכך כאשר דבר לך והעבטת גוים רבים ואתה לא תעבט ומשלת בגוים רבים ובך לא ימשלו. כי יהיה בך אביון מאחד אחיך באחד שעריך בארצך אשר ה' אלהיך נתן לך לא תאמץ את לבבך ולא תקפץ את ידך מאחיך האביון. כי פתח תפתח את ידך לו והעבט תעביטנו דיו מחסרו אשר יחסר לו. השמר לך פן יהיה דבר עם לבבך בליעל לאמר קרבה שנת השבע שנת השמטה והרע עינך באחיך האביון ולא תתן לו וקרא עליך אל ה' והיה בך חטא. נתון תתן לו ולא ירע לבבך בתתך לו כי בגלל הדבר הזה יברכך ה' אלהיך בכל מעשך ובכל משלח ידך. כי לא יחדל אביון מקרב הארץ על כן אנכי מצוך לאמר פתח תפתח את ידך לאחיך לעניך ולאביונך בארצך. כי ימכר לך אחיך העברי או העבריה ועבדך שש שנים ובשנה השביעית תשלחנו חפשי מעמך. וכי תשלחנו חפשי מעמך לא תשלחנו ריקם. הענק תעניק לו מצאנך ומגרנך ומיקבך אשר ברכך ה' אלהיך תתן לו. וזכרת כי עבד היית בארץ מצרים ויפדך ה' אלהיך על כן אנכי מצוך את הדבר הזה היום. והיה כי יאמר אליך לא אצא מעמך כי אהבך ואת ביתך כי טוב עמך עמדי. ולקחת את המרצע ונתת באזנו ובדלת והיה לך עבד עולם ואף לאמתך תעשה כן. לא יקשה בעיניך בשלחך אתו חפשי מעמך כי משנה שכר שכיר עבדך היה לך ויברכך ה' אלהיך בכל אשר תעשה. כל הבכור הזכר אשר יולד בבקרך ובצאנך תקדיש לה' אלהיך לא תעבד בבכור שורך ולא תגז בכור צאנך. לפני ה' אלהיך תאכלנו שנה בשנה במקום אשר יבחר ה' אם יהיה בו מום פסח או עור כל מום רע לא תזבחנו לה' אלהיך. בשעריך תאכלנו הטמא והטהור יחד כצבי וכאיל. רק את דמו לא תאכל על הארץ תשפכנו כמים. לא תוכל לזבח את הפסח באחד שעריך אשר ה' אלהיך נתן לך. כי אם אל המקום אשר יבחר ה' אלהיך לשכן שמו שם תזבח את הפסח בערב כבא השמש מועד צאתך ממצרים. ובשלת ואכלת במקום אשר יבחר ה' אלהיך בו ופנית בבקר והלכת לאהליך. ששת ימים תאכל מצות וביום השביעי עצרת לה' אלהיך לא תעשה מלאכה. שבעת שבעת ימים תספר לך החל חרמש בקמה תחל לספר שבעת שבועות. ועשית חג שבעות לה' אלהיך מספר נדבת ידך אשר תתן כאשר יברכך ה' אלהיך. ושמחת לפני ה' אלהיך אתה ובנך ובתך ועבדך ואמתך והלוי אשר בשעריך והגר והיתום והאלמנה אשר בקרבך במקום אשר יבחר ה' אלהיך לשכן שמו שם. וזכרת כי עבד היית במצרים ושמרת ועשית את החקים האלה. חג הסכות תעשה לך שבעת ימים באספך מגרנך ומיקבך. ושמחת בחגך אתה ובנך ובתך ועבדך ואמתך והלוי והגר והיתום והאלמנה אשר בשעריך. שבעת ימים תחג לה' אלהיך במקום אשר יבחר ה' כי יברכך ה' אלהיך בכל תבואתך ובכל מעשה ידיך והיית אך שמח. שלש פעמים בשנה יראה כל זכורך את פני ה' אלהיך במקום אשר יבחר בחג המצות ובחג השבעות ובחג הסכות ולא יראה את פני ה' ריקם. איש כמתנת ידו כברכת ה' אלהיך אשר נתן לך. שפטים ושטרים תתן לך בכל שעריך אשר ה' אלהיך נתן לך לשבטיך ושפטו את העם משפט צדק. לא תטה משפט לא תכיר פנים ולא תקח שחד כי השחד יעור עיני חכמים ויסלף דברי צדיקים. צדק צדק תרדף למען תחיה וירשת את הארץ אשר ה' אלהיך נתן לך. לא תטע לך אשרה כל עץ אצל מזבח ה' אלהיך אשר תעשה לך. ולא תקים לך מצבה אשר שנא ה' אלהיך. לא תזבח לה' אלהיך שור ושה אשר יהיה בו מום כל דבר רע כי תועבת ה' אלהיך הוא. כי ימצא בקרבך באחד שעריך אשר ה' אלהיך נתן לך איש או אשה אשר יעשה את הרע בעיני ה' אלהיך לעבר בריתו. וילך ויעבד אלהים אחרים וישתחו להם ולשמש ולירח או לכל צבא השמים אשר לא צויתי. והגד לך ושמעת ודרשת היטב והנה נכון הדבר נעשתה התועבה הזאת בישראל. והוצאת את האיש ההוא או את האשה ההוא אשר עשו את הדבר הרע הזה אל שעריך את האיש או את האשה ורגמתם באבנים ומתו. על פי שנים עדים או שלשה עדים יומת המת לא יומת על פי עד אחד בו. יד העדים תהיה בו בראשונה להמיתו ויד כל העם באחרונה ובערת הרע מקרבך. כי יפלא ממך דבר למשפט בין דם לדם בין דין לדין ובין נגע לנגע דברי ריבת בשעריך וקמת ועלית אל המקום אשר יבחר ה' אלהיך בו. ובאת אל הכהנים הלוים ואל השפט אשר יהיה בימים ההם ודרשת והגידו לך את דבר המשפט. ועשית על פי הדבר אשר יגידו לך מן המקום ההוא אשר יבחר ה' ושמרת לעשות ככל אשר יורוך. על פי התורה אשר יורוך ועל המשפט אשר יאמרו לך תעשה לא תסור מן הדבר אשר יגידו לך ימין ושמאל. והאיש אשר יעשה בזדון לבלתי שמע אל הכהן העמד לשרת שם את ה' אלהיך או אל השפט ומת האיש ההוא ובערת הרע מישראל. וכל העם ישמעו ויראו ולא יזידון עוד. כי תבא אל הארץ אשר ה' אלהיך נתן לך וירשתה וישבת בה ואמרת אשימה עלי מלך ככל הגוים אשר סביבתי. שום תשים עליך מלך אשר יבחר ה' אלהיך בו מקרב אחיך תשים עליך מלך לא תוכל לתת עליך איש נכרי אשר לא אחיך הוא. רק לא ירבה לו סוסים ולא ישיב את העם מצרימה למען הרבות סוס וה' אמר לכם לא תספון עוד לשוב בדרך הזה עוד. ולא ירבו לו נשים ולא יסור לבבו וכסף וזהב לא ירבה לו מאד. והיה כשבתו על כסא ממלכתו וכתב לו את משנה התורה הזאת על ספר מלפני הכהנים הלוים. והיתה עמו וקרא בו כל ימי חייו למען ילמד ליראה את ה' אלהיו לשמר את כל דברי התורה הזאת ואת החקים האלה לעשתם. לבלתי רום לבבו מאחיו ולבלתי סור מן המצוה ימין ושמאל למען יאריך ימים על ממלכתו הוא ובניו בקרב ישראל. הכהנים הלוים כל שבט לוי לא יהיה חלק ונחלה עם ישראל אשי ה' ונחלתו יאכלון. ונחלה לא יהיה לו בתוך אחיו ה' הוא נחלתו כאשר דבר לו. וזה יהיה משפט הכהנים מאת העם מאת זבחי הזבח אם שור אם שה ונתן לכהן הזרוע והלחיים והקבה. ראשית דגנך תירשך ויצהרך וראשית גז צאנך תתן לו. כי בו בחר ה' אלהיך מכל שבטיך לעמד לשרת בשם הוא ובניו כל הימים. והנה יבא הלוי מאחד שעריך מכל ישראל אשר הוא גר שם ובא בכל אות נפשו אל המקום אשר יבחר ה'. ושרת בשם אלהיו ככל אחיו הלוים העמדים שם לפני ה'. חלק כחלק יאכלו לבד ממכריו על האבות. כי תבא אל הארץ אשר ה' אלהיך נתן לך לא תלמד לעשות כתועבת הגוים ההם. לא ימצא בך מעביר בנו ובתו באש קוסם קסמים מעונן ומנחש ומכשף. וחבר חבר ושואל אוב וידעני ודרש אל המתים. כי תועבת ה' כל עשה אלה ובגלל התועבות האלה ה' אלהיך מורישם מפניך. תמים תהיה עם ה' אלהיך. כי הגוים האלה אשר אתה יורש אתם אל מעננים ואל קסמים ישמעו ואתה לא כן נתן לך ה' אלהיך. נביא מקרבך מאחיך כמני יקים לך ה' אלהיך אליו תשמעון. ככל אשר שאלת מעם ה' אלהיך בחרב בהקהל לאמר לא אוסף לשמע את קול ה' אלהי ואת האש הגדלה הזאת לא אראה עוד ולא אמות. ויאמר ה' אלי היטיבו אשר דברו. נביא אקים להם מקרב אחיהם כמוך ונתתי דברי בפיו ודבר אליהם את כל אשר אצונו. והיה האיש אשר לא ישמע אל דברי אשר ידבר בשמי אנכי אדרש מעמו. אך הנביא אשר יזיד לדבר דבר בשמי אשר לא צויתיו לדבר ואשר ידבר בשם אלהים אחרים ומת הנביא ההוא. וכי תאמר בלבבך איכה נדע את הדבר אשר לא דברו ה'. אשר ידבר הנביא בשם ה' ולא יהיה הדבר ולא יבא הוא הדבר אשר לא דברו ה' בזדון דברו הנביא ההוא לא תגור ממנו. כי תבא אל הארץ אשר ה' אלהיך נתן לך ולקחת את ירשתם וישבת בעריהם ובבתיהם. שלש ערים תבדיל לך בתוך ארצך אשר ה' אלהיך נתן לך לרשתה. תכין לך הדרך ושלשת את גבול ארצך אשר ה' אלהיך מנחילך והיה לנוס שמה כל רוצח. והזה דבר הרצח אשר ינוס שמה וחי אשר יכה את רעהו בלא דעת והוא לא שנא לו מתמול שלשום. ובא את רעהו ביער לחטב עצים ונדף ידו בגרזן לכרת העץ ונשל הברזל מן העץ ומצא את רעהו ומת הוא ינוס אל אחת הערים האל וחי. פן ירדף גואל הדם אחרי הרוצח כי יחם לבבו והשיגו כי ירבה הדרך והכה נפש ולו אין משפט מות כי לא שנא הוא לו מתמול שלשום. על כן אנכי מצוך לאמר שלש ערים תבדיל לך. והיה כי ירחיב ה' אלהיך את גבולך כאשר נשבע לאבתיך ונתן לך את כל הארץ אשר דבר לתת לאבתיך. כי תשמר את כל המצוה הזאת לעשתה אשר אנכי מצוך היום לאהבה את ה' אלהיך וללכת בדרכיו כל הימים ואתה יסף לך עוד שלש ערים על השלש האלה. ולא ישפך דם נקי בקרב ארצך אשר ה' אלהיך נתן לך נחלה והיה עליך דמים. והנה יש רצח רוצח ינוס אל אחת הערים האל וחי. פן ירדף גואל הדם אחרי הרוצח כי יחם לבבו והשיגו כי ירבה הדרך והכה נפש ולו אין משפט מות כי לא שנא הוא לו מתמול שלשום. על כן אנכי מצוך לאמר שלש ערים תבדיל לך. והיה אם

כיצד מצמ תירץ לעיל ס"ל קושיא זו דלא יפול לנין מקרא הלזה כיינו מיבין לניוכים לפל לפרי דהיינו סלוחות לפל נבי ישראל יתקיים לפסם כי לא יהיה בך לנין וכמנוחר שם:

ועל פי הכהנים פלמ • לפשר לפנין תורם רבא תמוה מפזר לך לך ס"ם ויקח לו אח כל פלמ ונומר ע"ל דשב"י לומר כל הכפרות פרלה לו • עשירם הליפה לא פרלה לו ורבנן לפרי לף עשירם הליפה פרלה לו • נלמר כלן ויקח לו אח כל פלמ ונלמר לפנין והנלח אח הפנחה לפרי יפשה פלמ ס"כ וקשה נמלי קפנני • ושור קשה על ס"ס נלמר פלא פרלה לו עשירם הליפה לפה כן ופה שנא כל הכפרות פרלה לו ומ"ם עשירם הליפה שהיא קרבנו של יחיד לגלח לא פרלה לו ולפרבא מלינן נתורם פסוק נפה כי תקריב מנחה ונומר לפה כתיב נפה כלן אלא מלן דרכו להניח מנחה פני פעלה לפי שלין כאלו נפשו מקריב ומ"ם פרי לפרבא קרינ עליו שפי קרבנו של פני מכל הקרבנות ולפה כלן פרלה לו כל הקרבנות וגלח קרבן פלפני דהיינו עשירם הליפה • לכך לפשר לנומר דהכא תנלי כהנוא תנלח לפיפה עוד פס נתורם רבא על פסוק ניוסקהו כרת ס' לח פנרם נרית לנמר • ר' יוחן • ור"ש אף לפר פולם הזה נילה לו • לפל פו"כ לא נילה לו • ולפוכרח לפר לפר פה"ו ולפקר פו"כ נילה לו • ר"ש ורי"ב אף לפר"ש יום הזה נילה לו • ופף לפר עד יום הזה הזה נילה לו ס"ם ולליתי פס נפי' מתנות כהונה שכתב ד"ם פו"כ נילה לו היינו יפות המשיח שכפרו פו"כ כדלי לף שכת סוף כתונת דלנו פו"כ ממש פרי עין לא רלתה לנלים וולפך ס"כ וכבר כתנלר לעיל פלוגתא דר"ל • ס"ל לין כין פה"ו ניפות משיח כי פס שיכבור מלכיות לפל לפנין עכיות זה וזה סוין פס ולא יפול לנין מקרא הלזה • ולליך ס"ל דיקשיים לו לפסם כי לא יהיה בך לנין וכ"ל ונ"כ לפשר נפש נפלי נוסף פלינו נם פנפלי ס' מדרש רבה הנוכר פס עשירם הליפה שהוא קרבנו של פני יהיה נוסף ליפו' המשיח פס לא דנין ס"ד לששיר הליפה לא פרלה ונין ס"ד דס"ל שפרלה לו נס עשירם הליפה שכיפר כעירם להו כס"ד נשכוק כיום הזה כרת ונומר נמי פ"ב דהיינו יפות המשיח פרלה לו • ללא נמ"ד שפרלה לו נס עשירם הליפה ס"ל כשפר לומר שפשיב ליפו' המשיח קושה ופולם הזה ופולם הבא לא יפול לנין • לפל כלן נקרב כלרן ולכך לפ"ל שפרלה לו נס יפות המשיח פרלה לו נס עשירם הליפה שהיא קרבנו של פני יהיה נוסף ליפו' המשיח ס"ל דיקשיים לו לפסם כי לא יהיה בך לנין ומ"ל לא יהיה עשירם הליפה דהיינו לא יהיה עכי ונלוחותו כוחן לא יהיה פני וע"כ לא פרלוהו עשירם הליפה:

ובוה לפשר לפרש הכתובים שפין דרך הכוכח • והוא כי יפוה פלאברהם פניהו נילה לו ד' כשרים וכו' תורה וקרבנות ניסיו' ופלכות וע"ל נומן שפוקשים כשתים ניללים משתים ולאברהם נשר לו נלות כדי להנילם פדין ניסנים וכו' הרי לנלות פניל פדין ניסנים • לפל פניכן דנס נזקה פניל פדין ניסנים ולפו שפשיב ר"ם לפרפרוסם שע"ל שם ס"ב לוכה לת פעניי ע"ה לין שפרפכן ס"ל כדי להניל לתנו פדין ניסנים • ופ"ו שם יש כיד נלות להניל פניסני' וכדעת לפרפם הנפ"ה פרלוי וקכון לפורך היה שנפוד יפרלל כפוסם נלות שנא לכפר ולהניל פניסנים פלכל פפשום נלמנו ופן לא יפרכו להנילה כדי להניל לפוסם פניסנים כיון שלו יש לנס פנה לפרפת נלות שנירה לאברפם כפקום ניסנים ולפרבא יש ס"ם לומר שם פלהיכם לוכה לת פעניים ס"א לין פפרכן • ולפי כדי להניל לתנו פדין ניסנים הרי נלות פכפר על דין ניסני' ולפר זה לפשר רבו כלן נלמרו פנייה לפרש לא פפניים פל פסיל עניים תם פלפרת נלות וכפ' ה"ר ל"ל דלין יכל פפניית ופפר כלות כפוסם לפה דכפלמ' נומן שם פרים על לדמתן יפרכו לפרפם פעניים כדי שיעלו פדין ניסנים לפל נלות שלא • ולפי ולפי תרתי כעינן לפיכך נגד ניסנים דהיינו נדקה ונלות שני נפרש • ומפוך כך לא נומנה ר"ל לפיכה פקבלת נחמה דקשיא לה שם כפעה לו נפש יפכפר לפם על דין ניסנים ס"ל כמ"ד פדין נפוך ונומר וכל פנין למודי ס' ורב פלוש כנוך ר"ל פתקבפם כין מן פפניות וכין פפשר פלות ונגד פפניות לפה פנה פדין ונו' ונגד פלות לפה ורב פלוש נפוך • וכי תימא ס"ב נפה יפמדו כדי להניל פדין ניסנים פפנטרף לל לימול פתורה לפשר כל נפוך למודי ס' ול"ב פניים ללו דהיינו תורה עדנה יניעת פניסם פפסיק להניל פדין ניסנים • ומ"ש דק"ל קשה על מה פפנייה פממון ופפורה פלות ר"ל לפה פלות שם פנייה כיון דנהנה כני שם כן כי פלות לפוך ס"ל כן נור יפור לפם מלתי מי יפור לתך עליך יפול ר"ל פשתם פנייתך פלות הוא ס"ם רו"ל על שם פפכו' דמי שפר לתך פנייתך עליך יפול ליפות המשיח וכו' כי לין מקבלי נרי' לף ניתי דוד וכו' ס"ם ולפי שרשה קב"ה לישוקין נרי' ניפרלל דוקא פנלוח פנלוח לפם ס"ם וכפ"ם רו"ל על נלו ישראל ללף כדי שיתוספו עליה נרים

ותי ללו ניהיו פנייה פלות לוה כן יהיו יפרלל לפשר שלין פלכים וכדומה לזה ולף ס"פם לכך שם פניי' לף"י פלות לפוד יש כדי לפפוד נגד דין ניסנים • ויתר פפתך הקטורה יתנאר נפנר פני כה ס"ד ס"ם:

סדר ראה שני

ראה פלכי נוקן ונומר נפתיחות פפרשיות • לפשר לומר נפקדים פה לא סוף לכריתת נרית פקדם פכפרות פוקב לפקר פכנר עפפם נפני • ולף עוד ללף לחיקת נפנרם ופחת נפוכח דנ' כריתות כרת עפפם לפף נפוכח • ולפף נפלל פוסר ופ' נפרכות פוקב וכו' וקשה לפה לית כולי פלי ופס שיתנאר זה נפדרם פנני נדרך לרוב נפרפ"ו פכפיו נדרך קנרה ולנב יתייפב לפה נשלפן ניו נרכה וקלנה לפוכח פנפנרם פנומר נפנרם רבא פנר ולפקבן ה"ל ולניך לך פלו נפנרם לנף פפפעתיך • נפנרם תנף לניני פפפעתיך נרכות וקללות וכו' וכן לוקח נילקוט יתרו דכיון ד' סיור לפניכם נרכות וקללו' • ועל לוחו נרית פנלפל פוסף נלמר נרכות וקללות נכדר נפקומי ועל פל ערבות פוקב נלמר כלן נפשנה תורה נרכות וקללות • וקשה למה כן • לפל הפנין זוה לפי פיטת רו"ל פקבל פס פקנשב פעכו דוגמת זיווני ממש כלפן פס הכלה וכלים עם לפחתו נפוכח על פר סיני פס היו לירוסין • וכלוסל פוסף היה הקופה וכלליקת נפנרם פדר נפף ס"ם לפריין עפה לו פפלך ונומר ולכך פוך וכרת פפפס נרית נלפל פוסף היה פקנומו כדי שלף לפלר דפלה קללות קופה ניפל הקללות שפלנה עפנו וכפ"ג קי"ל לפנין קנלים דפלפל דנפפע פקופה נדרך לפדם הקפלי' דל"ל פשר לפשר לומר שפפעת פיכף קופה נפנשלו קנלים הרלפוניים ופ"ל פשר שלף לך נפס פנרית ר"ם לפלכן פעור • לפנס כלן נערנות מוצב כרת עפה ס נרית נפרכה וקללה פרס שפנרו לף לירדן לרפת לפך שנפה שפפי' וכ"ה וכיה כי יניילך ה' לל לפרץ לפך לפה נף שפה לריפה ונפת לף נפרכה ונומר והוה דכנר נפנלר נדנרי פכפי הלמת שלפרץ ישרלל נתן לנו הק"נ נפקום נפתוכה כמו פדרך פלים לכפוב לפתתו • וקרבנות ומוספים פס נדרך עוספים כתוכה • ולכך נרלה פקופה שהכניפת לף יולפכור לפס כתוכת' כרת עפפס נרכה וקללות פל נפלף ל' וכמו שלייך נלפרו וכיה כי יניילך לל לפרץ לפך לפה נף שפה לריפה ונו' • וכן נסוף פרשה פקדופה לפר כי פס פעור פעפרון לת פפמנון וגו' וקוריפ ה' לת פנניי ופומר רפה לפכיס נותן לפניכם היום נרכה ונומר פכל זה למדנו שפפעת פנני נכתוכה ליפון שלף נתן לפס נחלת ל"י נכתוכה כי פס לנפנוך ישמרו פוקיו ומ"ר ופמר רפה לפכי נומר ע"ה ס"ם רו"ל נפסוק רפה נפתי לפניך לת פלפוני ונומר פלאר שכפת פרן פל תעוריס והניפו לפניו וכו' ע"ם כך כלן לפר רפה נפניך פפרן פל לומות פל ל"ל לינס פלף כפותים • לפל לף פנפרתי לותם לנפרי פן פפולם פלף כפותים פס כדי לפוך ולפניין פפלפריפס פס עפפרו על פפורה וכדלי"ת נפדרם ע"ם כי עוד פיריס נפוכח פה לפס פנוריס שלותן פפרין לפניכם היום פרי כנר פס פוכיר ופו' ע"ם ו"ה רלה לפכי נותן לפניכם היום נרכה וקללה לת פרכה ונומר ל"ל נפה שלפה רוצה פפס כפותי' נוה פרנים פלכי נותן לפם ל"י לנרכה ולף לפה פניכל פפס לפ יהיינ לים פפניכ ונו' כי כנר כפותי פרן לפפלה • לפל פדע פפס קללה יש נוה נפה פלף פפנרתם מן פפולם לנפרי נוה לני פרלה לך שפה לף לפשתו לל מנות ונומר פלו לכי פתיר פפנרו ופתנרפו מן פרנפ והוה פפר"ל ג' ניתנו על פנלי ל"י וכו' ע"ם:

ועם זה נכון ע"ם וקללה פה לף לפשתו ונומר ופריפם מן פדרך לפשר פלכי פלוך היום ללפת לפרי פלהים לפריפ ונומר וקשה למה פרפ דוקא מון ע"ו וכי די לו פה לף יפנדו ע"ו ויפנרו על פפר כל התורה דלף תפול הקללה עליפס • פנפ לפני פפשוטו לין זה קשה כלל דר"ל דכל הקללות נכללה לינס פיילף כי פה על עם"ו לפוד • לפל על פלר פפניות לינו פניכה פעליו כל הקללות פנכתוב לפף קינן כפי ערך הפטף • וכן פפשה נפפר נפניס כי לפס ידעתם לת לפר פנרנו ונומר ופרלו לת פקוניפס ונומר פן יש נכם וגו' לפלכת לפרי פלהים לפריפ ונומר ורנפ כו כל פלוה הזלת הכתובה וגו' ע"ם דפפשה לפניו דדוקא לפס"ו פניפ כל פלוה נכלל ולף לפוס פנירה פיוקד"ו ס"ם וקללה פה לף ונומר לפלכת לפרי פלהים לפריפ פפרים פפשה דכל הקללה הכתובה תפול על פי פס"ו זה לפי כפוני •

אכנם לפשר לפנין פענין נפ"ם זה פפדר כי יכריח ה' פלהיך לת פניוס לפשר לפלה נף שפה לרפת לפס פפנין וירשתה לפס פפנין

לפני מקדיד וכמ"ש כי אם אל המקום וגו' לכל כי אם לה' לבדו תזבחו קרבנות והוא מכוון אל פסוק וזבח לאלהים ירצם כלתי לה' לבדו שים כן לזהירה על הסיתוף כנזכר לעיל :

ובמדרש רבה זה הפסד מה כתיב למעלה מן העניין כי אם שמור תשמרון ונומר) מהו לת כל המצוה הזאת לאמר ר' לוי ור' קריספא שמע רבנן לחדי זו שבת שהיא שקולה כנגד כל המצות שבתורה ע"כ לפסד דלל דעם מה שכתוב למעלה כ"א שמור תשמרון לת כל המצוה דקיימו ק"ם או שבת לומר כדלית ליה ולומר כדלית ליה מבואר שביבת בפרשה * והיינו למ"ד ו ק"ם יוכדק על זה לומר רחה לחכני נותן לפניכם היום ברכה וקללה * נם מיוסב מה שפרט בקללה עון ע"ז דוקא שהוא מכוון עם פרשת ק"ם שים כה לזהירה על ע"ז בברכה וקללה כמ"ש והיה אם שמוע תשמעו אל מצות ה' אלהיכם וגו' וכתיב אחר לריכם וגו' הרי ברכה ואחר כך לאמר השמרו לכם פן יפתה לבבכם וסרתם ועבדתם לאלהים לחרים וגו' וקרה אף ונומר הרי ביכרים דברי לחת שכיון לענין ק"ם לאחר עליה לאמר לעיל שמור תשמרון לת כל המצוה ונומר לא"ל ו ק"ם וכל"ל וכן למ"ד ו השבת תיינו לפי שים בשבת נ"כ ברכה וקללה שבשמירתה זוכה לשפע אלהים להיותה בקדושה כאחרו לכל ימי השוע דנ' יתים הרחשוני' של יחות השוע שוחנים ברכה ושבע רצון מן שבת שלפניכם ונ' יחים להאחרונים מן שבת הבאה וכנודע* ולפיכך יש כה קללה ע"י מוצ שבתתי ומחדים השונלים בתוכלת הלילה ותחלת היום כאחזור לפיל סדר עקב * שלא דכיון לאר וכיון לאר קשה לאה הפסיק בין כ"ל עשמרון לת כל המצוה לפרשה ו בעניין והוריש ה' לת כל הגוים ונומר לא יתיצב איש ונו' כיון שהפרשיות שייכי להדדי לא היה להכנס בין הדכיקים ענין נבדל לת הלוויים * ולפסר משום דכיון ק"ם וכיון שבת לאר ואר כדלית ליה מיכון שהם בכללי תרים ומנין שמלכיות * דק"ם מבואר הוא בא"ם שמע ישרל לתה שובר היום לעלמה ונומר ויהיה בשמרת מה שמע ישרל ר"ל שאלה אין כידכם אלא וכות ק"ם כדאי לתם להכנל מן לוויכך וכו' ע"ם * ונהו שם לפסר לומר לפי שלאברהם אביכו כירה לו מלכיות בנד עוכם ניהכי* אלא ע"י ק"ם יש תיקון לאר על עוכם ניהכים והוא משרו"ל כל המדקדק ק"ם בלוחותיהם מאבוי לו ניהכי' וכו' אל ק"ם כדאי להכנל מלוויכיכם לעפי שבאהן לברהם לביכו * וכה"נ בשמירת שבת וכפסר"ל אלאלה שמרו בני ישרל שבת לדשוכה כתיקוכה לא שלטה בהם לומה ולעון * והיינו משום ע"י שעודת שבת דכתיב בה יום כיכל מעוכם ניהכים שבקדש יום עברם וכדלית בפסבת שבת ע"ם ודבר זה מלמדיכו כאן דע"י השמור משמרון לת כל המצוה דהיינו ק"ם או שבת כל"ל אי' ה' לת כל הגוים ונומר דבדאי וכות ק"ם או שבת להיכל לתכם מלכיות וכלומר הרי בתבאר עם כל זה פתיכת הפרשיות * נם לא"ל ו ק"ם מיוסב מ"ם כותן לפניכם היום על דרך מ"ם בפרשת קריאת שמע * לפר לחכני נותן היום ונו' שלא יהא בעיכך כדישונאת יפבה לאת כדישונאת שבשא וכו' וכזה מיוסב מלא רחה לי' ל לאיך יפול לעון רחה על הכרים הנשמעים ולדרכיכו לעון רחה מלעון לעולם ירחה לחם עצמו וכו' והרבה כלומה לזה לכל שירת' וידמה בשכלו כאן וכן כאן ניקם משה רבינו רחה בשכלך וידמה לך לדורות על עולם כאלו לחכני נותן לפניכם היום ונומר :

אבן עוד יש לדקדק מ"ם נותן לפניכם היום ונומר דמשמע דהיום מיד נותן הברכה וקללה והוא סותר למ"ם לא"ו והיה כי יביאך וגו' ונתת לת הברכה על הר גריזים וגו' ולפסר לומר בהיותר קושיא זו בירך שכתבתי מה שהעירנו למעלה בא"ה פרט בקללה עון ע"ז דוקא שהוא מכוון עם פרשת ק"ם והקללה וגו' ללכת לחרי אלהים לחרים * והעניין הוא דמה שלא נשבעו על שאר המצות על שבעברו לת הירדן וקבלום בלחוד ובכרוך כי לא"י לא השבועה עליהם על שבאו לירשה ל"י לכל ומן שהיו במדבר אחם עדיין יש להם מעלה ומודעי דבה ולפיכך בספר תניד מעבים * וכן ביתת בפיר"י ספר יהושע אחם למה קור יהושע וכרת אחה בריי' בשבם שעל הבה לי' להם מעבו מודעלי ע"ם לומר שלכנו' היו מקחת אחה שאם תרע לא ירושה ולא היו יכולי' לסרב ויתבאר עוד מזה בם"ד סדר נצבי' בסמיכת הפרשיו' שם לאבי' מעבה זו לא שייכי על עון ע"ז ולחי' שהרי כשעשו העגל ביקש למשות ולא היה מצה רבינו מוצא להם זכות וה כ"א זכור לא"י ונו' הטעם משום דבשורן מנהרים קבלו עליה' עב"ם שלא בעל"ו ושהרי ח"ל אים שקורו השליהו ומתפללה היה קשה להם לפרוש מע"ז כש"ם ולא אחעלל מצה מקורר רוח ומעבדה קשה וכפיר"י שם ולאר כך מתו בנ' יחי לפילה הרשעים והנשחרים ורלו לת ה' והלחיכו כה' וכמשה עבדו' ח"כ אין להם על עון ע"ז לא אחה שבפה עליהם הרי כניעות ולא עבד שהיו במדבר שאם כי לחשחת דשכח בגלולי מחנרים וכמ"ש בהושע ולחכני ה' אלהיך מחנרים וגו' שאלו יבאו מחנרים קבלחם עליכם שלא בע"ז וח"כ כל מה שקבלועל עצמם בעניין ע"ז מיילא מיד ו"ם רחה לחכני נותן לפניכם היום ברכה וקללה היום דייקא שאחם עתידים לקיים מיד ומדרש לה ולחזל לת הברכה וגו' לפי שלא הקללה שבי' שלא בקבלו העבירות כיון שלא היו עתידים לקבלם עד שיבואו לארץ ולא קבלו עליהם הברכה לפניהם ברכה לפניהם קללה לפניהם ברכה לפניהם קללה לפניהם ברכה לפניהם קלל

אמר רבה אתה יושב לפני נותן היום לפנים לכל נכבדי כל העולם ולפיכך נכבדי האומות העולם • והוא דרש"ל לאמרו בסוטה כאשלגו לאדון נ' מיכי לכנים הקיאו • אתה בשרבוטי מוהל וכו' וסיירו נכריך ומסם נפתם נזר דין ח"ס לנאור אתה שם שב והיו שתים מפרפות ביד על עסקי הסיד וש"ם ח"פ בענין ברכה וקללה שבכתיבת התורה על הכנים שהיה כדי שלא יהיה ס"פ לא"ם שלא יכולו ללמוד וכו' מניע טובה לישראל לרמת לרמס ולא יבול לטעון ליסטי' אתם וספיר אחר והוריש ה' את הגוים ונומר מסם רמה לנכי כותן לכניכם לא תפילו לנכי הלאומות ברכה וקללה ונכי לנכי שלא יקבלוה מ"ב לני מוזר את אמונה לישראל ואת נוסן לנאר שמת וכ"ל •

ועיין פי הלנכרים הלנה יתנהרו קצת פסוקי' מהספטרה דיומא שבבר פירשנוה סדר רחמון ע"ם ועכשיו נוסיף בה דברים על פי דרכינו"ם וכל כניך למודי' ונומר נצדקה תכוננו ונומר הן נור יגור ונו' הן לנכי נרחתי תרם לשפר לפסוק נצדקה תכוננו ונומר כמשך לפניו לא"ם וכל כניך למודי ה' ולשלמי לא"ם הן נור יגור ונומר הן לנכי נרחתי תרם כופף כתם ונומר וכל נמון תקיש לתך לשפש תרשיע ואת נקלת עבדי ה' ונדקתם מלתי כתם ה'הוי כל נמח לנו למיש ונו' דמלבד מה שכוינו בה לעיל כדר רחמון ע"ם עוד י"ל דקאמר נופף כתם מה שנין נופף כתם לו ם"ם כל נמון תקיש לתך לשפש ונומר לויה תשפש על שמבשיו' שלותו לנמון לא יקום פנדם ומה תיכור לפסוק הוי כל נמח שהקודם • לכל לשפר הענין הוא ע"פי מדרש סוכר טוב והושתק כילקוט ישעיה סימן ס"ג בפסוק הני ה' מדבר נצדקה • וס"ם כאת הזיע • ישמע מיכל ונומר • לאתיד לבא כתיב ארי לו"ם ומקטרנים לישראל ולומרים לפני הק"בה רב"ש וכי יש לפניך מצות פנים • אם אלו עש"ו אף אלו עש"ו • אם אלו עש"ו אף אלו עש"ו אם"ש אף אלו ש"ד אף אלו ס"ד מפני מה אלו יורדין לניכיי והללו לא יורדין • בזאת הסעה מיכאל סניגורין של ישראל מסתתק שנת' כאת הזיע ישמד מיכאל השומד על עמך שהוא עתיד ללמוד סניגוריא על ישראל והוא מסתתק ואין ישמיד אלא סתיקה של עכו • לאחר הק"בה מיכאל כסתתקת ואין אתה מלמד פניגוריא על בני מיך מלמד ומדבר עליהם נצדקה ומוסיפין שם לפי ה' מדבר נצדקה רב להושיע • כיוצא נצדקה ר"פ ור"ו ור"ם לאחרי נצדקה שעשיתם שקבלתם את התורה שלושי כן היכן היתה מלכותי • ולאחורנא לאחר שלמלך כן הייתי אמיר ומכלה את כל העולם וכו' ומ"ם ארי דזכות התורה עומדת להם להגילם מדין גיהנים נע"ל ויפתחו נזה פי המקטרני' שליהם כוותי מסמך כיון שישראל עשו נדקה שם ק"בה שקבלו התורה וכ"כל ו"ם כאן וכל נכיך למודי ה' ונומר ושי"כ נצדקה תכוננו לל מכח זותה נדקה שעשיתם עמי לו עם העולם וכנ"ל הנה נזה תכוננו רחקי מעושק כי לא תיורא ומחתיתה כי לא תקרב לנין לל שי"כ לא תצטרך ליירא מחתיתה של גיהנים ולא תהיה עם שאר העמוקים כמ"ם שליהם רחיתי והנה דמעת העמוקי' ונו' שנדרש על יורדי גיהנים לנכל לאתה מכח נדקה שעשיתם נקבלת התורה שתרחק מעושק הנ"ל ונם מחתיתה של רשעים לא תיראי כמ"ם לנכי ה' מדבר נצדקה וכנ"ל ו"ם הן נור יגור לחמם מלותו מי נור לאתך עליך יפול ופירש"י ל הן נור יגיר הן יראי יראת מנוירת רשות לותו שלין לכי שאו כייכו עשו ונקיריו • מי נר לאתך • פי' מי לאנר כאסף עליך למלחמה ומתנרה נך יפול ע"כ והוא מכוונר מאד לדרכיכו דל דהרשעים כאו עשו ונקיריו הם יירלו ויפתלו על עונם גיהנים שלעתיד לנכל לאתה ע"י נדקה הנ"ל לין לך לירח ומדוקדק לפ"ו ח"ם לאסם מלתו שפי' לותו שלין לכי עאו לירח ויפתד • והוא ע"פי מ"ש רו"ל נמדרש ע"ם נס כי הלך בני נלעות לא לירח רש כי לאתה שמדי לע"ל שרי ח"ה מקטרנים וכו' הללו ע"ו והללו ע"ו ח"ם הלו יורדין לגיהנים והללו לאיכם יורדין • ל"ל ח"כ תרד כל לומה ולהיה שמה וכו' כשיכול נאם ה' כשפש וכו' ש"ם שרי מכני שהק"בה שמסם לילך לגיהני' לאיכם ירידים לירח ח"ם נס כי אלך בגיא נלעות לא לירח ונו' אבל שאר לומות שלינו שמסם הלא יהנו לאיהם הם נריכים לירח ושפיר קאמר הן נור יגיר לאם מלותי ל"ל דלותן ה'לומו' שלין לכי שמסם ירח ויפתד וכנ"ל • אבל לאתה לא תירח כי לאתך לכי ויונדק לפ"ו מה מסיים לאמר מי נר לאתך עליך יפול מי שמתנרה נך דקאי על שרי ח"ה שמם מקטרני' על ישראל ויפלו הם וכל לומה שלהם שמסם לגיהנים ו"ם הן לנכי נרחתי תרם כופף נאם ומונח כלי מעשיהו ולנכי נרחתי מסתיק לקבל ונו' ל"ל לותן המתנרי' כך יפלו נאם נאם של גיהנים עם לומתם • ומשילא לו יבשל קטרוגם שהיה עליך והוו כל כלי יוצר עליך לא יצלח וכל לשון תקיש לאתך לשפש תרשיע דהייכו קטרוג של שרי ח"ה שמתנרים נך ומקטרנים עליך נאותו משמש לומר הללו ע"ו והללו ע"ו וכו' ומסקשים אתרד נם לאתה לגיהנים כמו הם תרשיע כי יאחזו הם עם לומה שלהם שלכל לאתם הדבקים נה' שלהיכם תניו והוא מה שאתר ואת נקלת עבדי ה' ונומר לפני שהם עובדים לאלהים קיים ע"כ הם ניבולים ואיכם כלי כמו שאר לומות שבדבקו בע"ו שלהם שאתך שמסם ו"ם ואת נקלת עבדי ה' ונדקתם מלתי ל"ל שעדקה כנגד מצה לבני

עושה עמהם לפי שהם שעו נדקה עמדי שקבלו התורה לכך נם לבני שעשה מדבר נצדקה ורב להושיע הע"ל • והוא סמוך לה הוי כל נמח לכו למים ונומ' שדרשו רז"ל כל הפ' על ד"ת ולל מלאר שכל זאת הטובה יניע לכם מפד הנדקה שעשיתם לקבל התורה וכיוצא נמדרש הנזכר על כן תורתי ל תעזובו

וכל נמח לכו למים ונומר :

ועיין פי שנין זה לספר להנין מצרו"ל נפסוק וכל נניך למודי ה' ורב שלום נניך לל תקרי נניך אלא נונין הוא יהוה קשה ההכנה מאד למה קרוי לע"ם שכאן נשם שנביאים כי מה שייכיית ים כזה לענין לו לויה נניך הם נוני' • ולנב לוכחן ניתן טוב טעם ודעת מה שנא לכנים טובות בלנו שעתיד לנבות נהם לירושלים וכ"ה דהייכו שהזכיר לעיל ויסדתיך נספירים • ושמתי כדכ"ל שמשותיך ושערך לאבני לחפ"ך ונומר דודלי לא נמקרה והודמן כשלו לאבנים אלו דוקא • ועוד שלרו"ל על ושמתי כל"כ שמשותיך פלינו שני מלאכי כרקיע מיכאל ונבריאל אד לאמר שוהם ואד לאמר ישפה • לאמר הק"בה עכידי ליה כדין וכדין ע"כ ואחאר זה לומר דרשיני ואין כי אין לו שאר כלל כי מה היה מחלוקת ברקיע ע"ז ולמה זה לאמר נשם זה נשם ולא טעמו ונמוקו של כל ל' שאו למה לא הכריע הק"בה כאחד מהם ושפה פשרה ביניהם • ולזה נריכים אנו להקדים מה שיבין של אבנים טובות הל' וסנולתן כפי לאחר לאחרי מרכיבו בחיי ז"ל ואחתוכן יש להבין למה יכנה לת כ"ה ע"י לאבנים אלו דוקא כי זה ל' הרב ז"ל סדר תנוה • לויהיה לאבנו נרקע דהייבו לחקדם בא"ם ושערך נאבני לחקדם והוא הקורבנות לאלי והוא לאבן שתלה נם כתיב • וניתנה ללוי אשבי שפשם נאם לוי שיתחילו כתורה שב' יורה משפטיך ליעקב ותורתך לישראל • וכן משה שהיה משנח לוי שתחלה כל הבית תורה כשבולד ונאמר בו קרן עור כניו וכתי' שכמת לדש תאיר בניו • וסנולת האבן הזאת שהיא מחכימת פתי ומאיר העיניים ואומרים כי אם טוחקין אותו ומעריבים במאכל ובמשתה או בשאר סמים יועיל הרבה לפתות את הלב וכו' • ישפכר על לאבן ספיר • והיא מרחה תכלת וניתנה ליעשכר לפי שהם נדולים נאכמת התורה שב' ואבני ייעשכר יודעים ביבה ונו' ולשות התורה על סנפירין היו • וכן מניבן נאתן תורה ותחת רגליו כמעשה לבנת הספיר וכו' וסנולת לאבן הזאת לאור העיניים ונתינ בתורה מצות ה'נרה תאירת עיניים וכו' ויועיל לכל כאב וכשיקה וכן התורה קם כרחמו יעסק בתורה וכו' • סוסה ליוסף ויש בה לותיות השם וניתן ליוסף לכתיב ויהי ה' את יוסף ויהי לוש מצליח סנולת לאבן הזאת לתת לו בשיני כל רואיו • כניתן על יפה וכו' ונקראת יפה לאבן שתי מלות יש פה תורה על מעלתו שלפי שהיה לו פה לא רצה לנלות דבר וכו' ע"ם שהאריך מוה ואנחנו קצרנו ולא השתקנו לכאן רק קצתן לנמוד סנולות לאבנים הללו הנזכרים כאן ולאיזה השבטים הם שייכים ואתוכן למדנו לאה ההבטחה נבנות תוחת ירושלים וכ"ה דוקא כאלו לאבנים דלפ"ש השעם הוא למאני סרצה לייסד היסוד דוקא על זכות התורה שזהו עיקר התכלית לימות המשיח וכמ"ש וכל נניך לימודי ה' וכן כל השבין כאה על לוזרת התורה וכמו שמסיים נ"כ לאחר כך הוי כל נמח לכו למי' וכמו שבארנו לעיל נהשתך הענין לכך כיוצר לו לאבנים אלו דוקא לייסד עליהם הבנין יותר מכל שאר לאבנים שובות שהיו נאפוד לשבטים כי אלו האבנים סנולתן לפתיחת לב ולאחיר עיניים נתורה וכיוצא לאותן שבטים שהם לאודו ה' טפי אחכיחין דהייבו ספיר שסנולתו שהוא מאיר ומחכימת פתי ויפה לפתיחת הלב עד שמזה השעם ניתן ליעשכר לכך תפסד כו המזרח כמ"ם וישפתך נספרים • ולאבני הלקדש מאיר שיהיו נ"כ ויפה לתורה עד שאתה לעתיד כיוצא לנויס לכך ושערך לאבני לקדש דהייבו נרקע וכנ"ל וכל זאת כדי שיפעלו אלו לאבנים כסולתן וסנולתן ושי"כ מלאך הארץ דיעה וכל כניך למודי ה' ורב שלום נניך ושפיר קאמר נשערך הנ"ל שלקדשי נניך לאך כוכיך התורה שהנוגים אותו הנבן נאבנים אלו הם היותר מלומדים שניעשו שם"כ נאבנו אלו לאבנים להם על שם תורתן ונמצא הם נוכות התורה נריבוי לאבנים נסנולתן ושילו שפי"כ כל נניך למודי ה' ורב שלום נניך ואתוך כך יתקיים זה הבנין עדי עד ולא יפרד לעולם כמו כ' בתי מקדשות הרשעוכים כיון שזה יתבנה על ידי יסוד וזכות התורה נם הבונים לותם יש בהם זכות התורה וכנ"ל • וזה יתייחב מה דהמלאכים פליני נרקיע על יפה ועל סוסה והק"בה מסכים של שם הם דבר כאחר דיפה הוא לאבן של בניין וסוסה לאבן של יוסף • וידוע דיוסף היה בן זקונים ליעקב שכל מה שקיבל מורה בנית שם ושבר מסר לו כל לותן י"ו שנה שהי' עם לבן טרם שנשכר לאחר שנשכר היה בנימין כל לותן השנים לאל לבן בן זקונים על לופן הל"ל וזה שאיתא נמדרש ילקוט ולזה הנרכה וכן כתיב שכן אשל וכו' כך בנימין הנדיק קטן של שנטים היה ואי' יעקב לבניו לוכל ואוסה ממה ככנם וכשאו עליו לאחר הק"בה מקוס שנדיק זה ממיך ידו לאבי סוכן ומשרה שכיכתי וכו' ש"ם שרי לשלאחר שנשכר יוסף היה בנימין בן זקונים לו וכמ"ש בדר וינס ים לבו לאב וקן וילד זקונים ונומר דנקרא נם בנימין ילד זקונים פמו יוסף לאם כן שהיה בנימין בבטן לאחר זה כמו זה ולכך כשהוליד לאבי

בשרת נרקיע שרוצה לכנוס ב"ד דוקא בחותן פלוגים לפני ה' דוקא מפיהם תשמיעו דהיינו בעפר מלמדים שכשבאים לכך רמז ע"ג נסב בן על ידי יוסף סנקר בן וקוראים על שם שהיו מכר לו שכאתו ולכך לפשר כשלקו כזה בנרקיעל ומכלל נרקיעי וכו' משום בנרקיעל הוא סר של יוסף.

ומכלל הוא סר של בניימן. וכמו שכתב מורי בספר מגלה עמוקות לומן רל"ם ב"ג ובנרקיעל הוא סר יוסף כדלתיה בשטון כשה נשל שלומו' כלומר בת ופי' בוזר סיוסף היה כשון בנרקיעל. ולכך כתן בנרקיעל סר יוסף רמז שיכנה כיספה שהוא תבנו של יוסף ומכלל שהיה סר של בניימן שהיו בשבט בניימן ומלאך דשניהם שכא שהיה להיותו בן זקוניו לאביו לכך לאחר שנידי ליה בדין וכדין כיון שהניחם נקרלו בן זקוניו וכלומר לכך ושמתי כדכד שמשותיך כדין וכדין. וכוה מיוסף שה שלאחר בן זקוני נרלתי קורט מפה כלם פשה ומוניח כלי ותכלי ברלתי משפיח לשכיל ונו' דשה נוטן שהם שה יתרון יהיה של לאומו בנין ע"י שיתנבא על ידי תכנים הלו שעל ידי נוכים את"ם לאומי ה' הללו. ללאחרינו שעל ידי וכות זה יתקיים לשונם ולא כמו ברלתנות שנשרפו ונתפללו על ידי כלי מפשית ו"ם על אותן ברלתנות הן לתכלי ברלתי פרש שנכשב בלשון פשה ומוניח כלי לשפשיפו רוצה לומר שלתי עשיתי ותקנתיו יכה ולאחר שנתקן קורתי ונרלתי לו משפי' לאחל לאומו וסיינו שלאחרינו זה פשרוש וכל זלת משום שנכנה שלח על יהוד בקורש. לכל גאולה ו בלאחרונה שתהיה נוכות בקורש ורלויה שתנבא ותנוטן על יסוד הקורש כנוכר לעיל בקבל זה הכנין נלק הנוכר. כל כלי יומר עליך לא יצלח ונומר רוצה לומר שלח שלשלו נו שום יד לדבר כמו שלאחוז' שנרמיל כלי לשפשיפו לאומו ולבל ו לא כלי יומר לא יצלח כיון שנכנה שלח על יהוד בשלים נלריקים ות"ם ו"ם ולת נאלת שבדי ה' ונלקבם.

שבדי ה' לריקן שלאחר שיתנבא נוכות נלריקים שלו היינו לאומי ה' כל' שפם שבדי ה' ולשי לא יצלח כלל שלא יהיה נאלה וישוטה לעולם. ו"ם ונלקבם ונומר רמז על שם שלא' לעיל לקב"ה מלבר ומעלין בעורם מבא נלקב שעשו שכו שקבלו תורתו וכלמוד. ונוה מנומר שה שפשיים לא"כ השו לוזיכם ולכו שלי גו' ולכרשה לכם נרית עולם שכלי דוד בלאחרונים ונומר הוא שלבר לשבר שכשון הוא שלשלו התורה כרלוי לא ומ"ל יוכו שיבנה עיר ירושלים ו"ם על יסוד בקורש ויתקיים לעולם ושב ו"ם שכלי דוד שלאחרונים ושוה על פי שלבר ם"ם קיימן ק"ם ם"ם נלק כלותיך ולמוכה מאד. שכו לשוכה ו קורש שהיה נדולה שנה נרא הק"בה שם בשולם ונה נשנע שב' היה שכלי דוד שלאחרונים כ' נשבעת לדוד בלמוכתך הרי בקור' לכך לומר ולמוכה מאד ם"כ וכן כלן לומר שכלי דוד שלאחרונים ר"ל שנשבע לדוד בקורש שנקרא למוכה שכוה לו שלא יהא קיים לעולם:

ועל פי דרך זה לשבר לנאר יגור יגור שם שלתי ונומר כפי שיעת רו"ל ור"ם שבירשו בכנין כגרים שנשפחו לנית ישראל. דנשפך דנר זה מן הקודש וירושלים שעתידים להכנות על יסוד הקורש וכמו שלאחרכנו בשפיך הכתובים בשמוך ועל זה לומר לן נגור יגור שם שלתי ונו' לך לוה שלריין נריכין לנו להקריב שה שלתיך בשבר קורש כשעתידין לבנות נית שני כתיב שם ויעשתו נלי יהודה ובניהן כי בני הגולה בוני היכל ה' שלבי ישראל ויעשו לל זרונכל ולא רשעי בלהות ויאמרו להם נבנה עמכם כי ככם נדרש נאלהיכם ולו לכשבו ונלחים מימי לאסור שהון מלך לאשור שהעלה לתנוסף. ויאמר להם זרובבל וישוע ושאר ראשי בלהות ישראל לא לכם ולנו בשות בית לאלהינו ונומ' ע"כ ובתב על זה הרב הנלחמי בשלח סתרים שסוף שעי ושמשי ונומר בשעת בנין ב"ם שיעתיד הק"בה לת הע"ז מן הארץ ישראל. ובשנה שורת לבשות השקדש לא רשה להשתתף עם שבנלם שלוני להיות כי לאחר שעדיין לא בנית מיסוד הקלישות. ושלשה ככשל נוה שה שנשף נשל שרשה לנירה ולהכניסה ולהתדיקה תשתיו. כי ידע כי כל כשה שעומלות שתידים לאזור לקדושה וכו' ע"ם. משום לשדיל שבית שלישון שיבנה לאחר מיסוד הקלישות יהיה נם לנרים שלא נו מה שנשלו מבנין שבי שתי מקדשות הראשונים. ולשתני ו"ם יעשיב סיין ב"ם כי בשמוך תנלוו ונוש ולל יאחר בן הכהר הגילוה על ה' לאחר שבול יבלכי ה' שמל עמו ולל יאחר הפריט בן לבי עץ יבש כי כה לאחר ה' ונומר ונתתי לכם בהיתי ובלומתי יד ושם ונומר עד ובלתים לל בר קדשי ושמחתים בבית תפלתי ונומר כי ביתי בית תפלה יקרא לכל העמים ם"כ שלכורה קשה מה ראה שבן הכלרי לומר שבול יבלכו ונומר מפי תיתי לומר בן ולחרבת מבינן כ"ל מלמוש הזכירה התורה על הגר ושתניב עליו הגרים כיעקל וכו' כמ"ש בשחרם הגר לאחור ם"ם ושוה שם שעיים לותם ונתתי לכם בהיתי ובלומתי יד ונומר לבנין שלי יהא לכם יד בהיתי ובלומתי ולכלורה לא ביקשו ולא תירו רק שלא יבלילם מעל עתו. וכן שה שמשיב כי ביתי בית תפלה יקרא לכל העמים לייך שבנה שה רמזו. כוה. לבל הוא מנומר עם' הקדמה ב"ל שכבר כתבו שבלי שמלתות שעתידין ישראל בשבין שבי הקדשות ובתיהן לא נשתנו שה שעתיד יהא לבל העמים שבאים לשתחות לפני ה' בירושלים כמו שבתוב בהם בשלח ב"ל שבבר שה שבתוב בהם בשלח ב"ל שבבר שה שבתוב בהם בשלח ב"ל שבבר שה

לדק וכ"ש ויודע מה שהוא מדבר מה שלא מתלמד על ידי משוחד הכריעו דמשקל
לשות וכ"ל: אמנם יש נוהגין לומר ידי מולמו וה"ל יוצא מעולמו לכך
מפני חולי וחולי יש כאן רמז על ס"ד וגילגול דר"ל שלריך לעורר ולהתעורר
לתקן חסר פיות והוא יוצא ידי עולמו ר"ל אע"פ שנפטר כבר מעולמו
הזה הרי יוצא ידי מיתת עולם עד שיעורר וירבה נדק בהוראתו בעולם הזה
לעתיד שכבר מת והיינו שה שיעורר וינולגל נפשו לעפר: ומשבר דלכך
נמר דברי הכמים וכן מדקדקים בלשון רבים ובריבוי פתח בלשון יחיד לא
פקח וגו' ועוד שה לשון חעור עיני דקאמר לכל רמו על הסיתה על דרך
ויוסף ישית ידו על עיניך ור"ל שמעור הסיתו עיני כמה מדקדקים ע"י גילגול
עד שיזכה נדק ויתקן חסר עשה ונם לם"ד הפעם מסבים למה דוקא בעניבה
זו כן נפי פתח"ם בעלי הוראה נם לאחר מותם ישנים לפני ה' קמה
ומפרשים ומוסיפים ומוסיפים נדין בהלכה ע"ד מפר"ל הקדום נדוק הוא
שומר שהוא וכל מתיבתא וכו' נני רבה בר נחמיה: ולפי זה שלקא שופר
מורה שם ניתינה של מעלה היכון ממש שפסק כלן בעולם הזה: ועל כן
מלינו זכה ניתינה של מעלה אם לא שיבא ויעור לעולם"ז ויורה נדק כדי
שלא יסתרו הנניו שכעבו"ו לנדניו שבא"ב הוא זכה מפר ע"ם נוה הסדר נדק
נדק תריף ומיתי ויבטל את הדרוש הרש"ן דרשה לעיל בפ"ק דקדי של ארץ
בפלוגתא ע"ם והוא שבוחר נם לדרכיהן דרשה לעיל ניתינה שם שנמוכה
מפר"כ אם יקח שופר דמו קרוב שלא יוכל לוכות ניתינה בשבורת ע"ש
ומפרש בבוכר:

ובוזה לפסר לישב סתירת הפרשה שה כתיב למעלה נפשון ניש
כשתנת ידו כורכת ה' תלריך לפר נפן לך • וכתיב ניש
שופטים ושוטרים תתן לך ועוד וקשה שה ענין זה לזה • ונם לפסר לעיל
דמכאן למדנו שיעור השופטים דלכאורה קשה למה לא פירש כמה דיינים
ממנים לבתניח על הנין ונשים על הלפ"ד נלעל פתוח הן בהכורח ממה
שמינן בשנת יתרו בפרשת ואתה תחזה ושמת עליהם שרי חלפים שרי מאות
שרי חמשים ושרי עשרות שיעת שרי שלש שיעת מדרי עשרו' ולא הוצר מפרי חלפים
להם ש"ם לכאורה נראה שע"י ע"ם נם ק"ק ממכת כמדרין כמה יהא
בעיר ולחויב לסנהדרין מאתים ושלשים • ומשם שרי עשרת וכו' ושרי שי
לעיל פרשה פעות מפרשה • ויהוש ע"ם בוחר פרי ויעת דבריהם לעיל
מניע על חלף ושיין לעיל פ"ר ולקרא מה שכתבנו בשין חלף ושירת
וזה לפסר דמו כלן שים כתיבת יהו ולמו שיעור מתבת יד נעבי בשופטו
על בית נרך שיוב דהיינו כפפר כמו שלמר מפפר עפר תפפר וכו' וכנרכת
ה' חלריך מלינו שבוח חלף כך שופטים ושוטרים תת לך דה"ו לא פעות
מפרי עפרת משום דלין ש"מ שרי כפפ"ר כיי שיבא כ"ש שר מפרה •
חלף יעבר חפר חלף • ושמעת דמלתא ה' שנתמת כפלקו הסנהדרים על זה
בעומן בשבת יפרו שרי עתות • שרי אלפים • שרי מאות • שרי חמשים •
ולפי לא נתקיים נפל זה בפועל שהיה יכול לעמוד עליהם נס שרי שלשים
ומרנעים וכיוצא מלפ"ל שה נפ"ל טעמים ידוע • ונראה לפ"ש לפי ענין הפסק
והנרכה פיורדת מלפ"ל שה דומיות ורין נפרשות מנ"ל ע"י השופטי' והסנהד'
כי הפה ניעור שפור להפסים על יום שפש לעולם וכמו שפ"י מניני תרומה
ומפרשת מניע הפפקה נפרשת • כן ע"י הדיינים מניע הפשפה
מלינלת לכן היה התחלתיות הדיינים נדיינין התרומה והמעשר אתם דכמו
דתרומה היה לאחר מתחלה הבה דהיינו שרי אלפים כלן שרי
חמשים דהיינו לאחר על כ"ו • וכלנד המשפר היו שרי עשרות דהיינו שרי
מלפים שהיו המעשר יון ת"ר חלף • וכנגד מעשר יון המעשר היושרי מלות
ונח נפ"ו מכין הפעות דהיינו העשירית עד מכין העליון דהיינו שרי חלפים כמו
שהיה נ"כ נפעלה נמדרינות בפליונות שכל פמידה נכללי נשנדרגים נפוד
מ"ק נכך עד חלף • וכן כלן שכח להוריד עליהם הפפשפה מחלף עד
פשרה לכך היה לפס לפסוק בעומתן על זה בפיעור וכ"ל:

ובוזה מבואר מ"ם כלר דנרים ואומר לניכם נעת הפיא לא מיכל לנהי
שאת מתכם ונו' יוסף ה' עליכם ככם חלף פפעמים וינרך מתכם
פנו לכם חכשים ונו' וחקח את ראשי שבטיכם ואתן עליכם שרי חלפים ושרי
מאות ושרי חמשים ושרי עשרות ונו' ול"ל בשיעור וקישור הדנרים מה שנרכה
פעלה נדרלה יוסף עליכם ונו' חלף פעמים לאחר כך סיפר מנין השרות
נפרש זו מפה שנוה לכלו ניהו עכין זה לזה נס זוה שנה לנורך וכלי נקפות'
מכיעים כאן • ואין מבואר מלה לדרכינו ללמדינו נה נזה שבתכונו דוקא
מספר ושיעור זה כי"ש ע"ם לאותן הפופטים תפרה הפלינה ניפרא וכפי' דפי'
שם הפדר דכדאי היכו פופטים להפרות ביניהם שכיעה ולהנפילם את הארץ
חלפי שפפשפה חלפילה נדרך הפתלפות ומפרפה עד שלא
עד שחפני כן נרכתה דלפילה עד חלף כנו"ל נפש פזוכר לזה נרחה שבתכונו
נפשרו כן להפתיר הפופטים נס כן מל זה הפיעור כדי פיפפיע עליהם
יפה נרכת חלף דלפילה וכ"ש יוסף עליכם ככם חלף פפעמים חלף פעמים
פיקוק לכך נה פיפע פפעמה ונה כוסף חלוק חותם נס חילוק נדרך

פרומות ומפערות כדי לרפפים עליהם נס נכרכה נפפיות של עולם זוה כמו
שתנית מתרומה ומפערות נחוכן שבפפר עפרה עד חלף מפרה פכיה
כיניהם ומפפים עליהם שכר רומני ועל ידי שהר המפר שכוח כמו קילוק
המעשרות מכילם את הארץ וכוח שכר בשני וכמו שנלמד נס מן כפיה ס
שפרפה שהר לים כמתנות ותן ידו לרוש לומר כמו פרוח מכין מפנע ידיך
היינו עכייני נדקה שכוח פרומות ומפערות וכנרכת ס' חלריך שכוח מפערה
עד חלף • כך זה הפיעור פופטים וסוטרים תתן לך ונו וכנ"ל ווה פפפיים
למען תעיב וירפת את הארץ דרמו נין על הארץ בפפעוכה ונין על
פעליונה דהיינו שכר הנפפה ונהאור:

אמנם לייפב פס בפיכת הפרפיות שהר דיקדוקים שכוח הפכוח
נהר תפלה קנת פבוקים מפפר פמוחל ח פיפע ה' להר יש
לפס פייכית עם פסוקי הפרפה • וזה תחרם ויכי כלחי זקן שמוחל ויפס
לת נניו פופטים ליפרחל ויכי פס נגו הנכוח יולל ופס פפיכיו לחיב
פופטים נהר פנפ ולח הלכו נניו נדדיכ"ו טו לאחר נגנב וקפו פופר ויהו
מפפס וינקנכו כל וקני ישרחל ויבוח חל שמוחל פדפקה ויחמרו חנין הנה
כח לחה וקנת וכיון לח הלכו נדרכיך חקה פייה לנו חלך לפוכם נו ככל
הנוים וירה הנר נפיני שמוחל כלהר לחמרו חקה לנו חנך פופטינו ויתפלל
שמוחל חל ה' ויחמר ה' חל שמוחל פחת נקול כעם ונופר • וים לדקדק פה
מחחר ויכי כלחר וקן שמוחל שכבר הרגיפו ז"ל וקפו פי פיכ כולי
פלי וקח נר כ"כ שכה היה וכפ ז"ל תירגו דכפי שלח יגפלו חקפה ידי
נפיחת שלול המלך חקפה הוח לחוכו יכן וקנת קבלה עליו יכו ה"ם ופפוה
מלוך נעיני כלפ כן לין חקיומו לפוכים חת חוכנו טרם שנולד מדיין
פכיכה שכרי מדיין לח נפקה שיהל כלל • חלח חל כרחך ל"ל דוקח כלפחר
כלן לינו וקנת חקה רוצה לומר קבה שכבה ה"ר מה שלפרו רבותינו ז"ל
נפ"ק דפנהדרין ה"ם לח יהיה וקן נניתן כל כיפים מלי וקן חלינת וקן
חקה וכבתיב כל מרנית ניתך יפוחו חקה ס"ם חלח כפיכה וכו' ה"ם ומנין
פפיכה מנוחר פה נעפרת לעיל פיניה פכיכין ליה נפחת קורין ליה
רבי ויכי כלחר וקן שמוחל רוצה לומר פכיכה ה"ם וחכ כן יחלי נפ"ה שלחר
כלן ויכי כלחר וקן שמוחל רוצה לומר פכיה מוכחן וקרחן נפפ עוחר וקן
ה"ם פניחן לו כה ומפפלה לרון יכוה יפיפב לוך נחתן מוה מה שלחר ויכי
כי וקן שמוחל ופפ כנו סוכפים נחרן • נפ מה שלחר ויכי פפ עוחר
סוכפים נכלפ"ם נפ"ל ומפלוק לחר חקה פניה לוך חלח נפנו סוכפים נחרן
ועל חנינה פפ העיר וחקר כן לחר פניו סוכפים נכלח חקה נפנו •
כ"ם פיכן היו סוכפים • ועוד מה רוכה לנקוט לפס חלן דוקח • חלכך לפי
שלחרו דפוניו ז"ל נפ"ק דפנהדרין ת"ר חנין פחרי"ם סוכפים לכל
ישרחל כלחר סוכפים ושוטרים תתן לך • סוכפים כו' ופרים כל פבט חנין
שכלחר לפנוטין • סוכפים ושוטרים נכל עיר חנין שכח לפפרין • ר"ל לחר
חפוכה על נוחן • וכפינו הפוכפות נה"ם חפוכה על כ"ש הוח בכפיפ
כלחיכת נפוכפתה שכבפיה יפר נחפנה • ונרחקה לכרם חפוכה על כולן
הוח הפוכלה שנ"ד ונכל שכבפיה היה פוכלה וכו' ערחקה לנלה כיו פפיכה
פנפ"ד וכו חר כלן ופ"ח חפר פיר חוקם כיכוה כלן שלחר ופפוש וקן
כיינו קנה פכפה רוצה לומר שבוח היה עכפיו פוכלה שנ"ד כי חר הנה
היה פוכפ לכל ישרחל שהיה פכנפ חעיר לעיר • הוח ופכ"ה ופפ חת נניו
פופטים ליפרחל לקיים ס"ם חנין פחרי"ם פופטים לכל ישרחל וכו' כנוכר
לעיל והיינו להפניח על כל ישרחל נפקומו ונפנע נכל עיר ועיר כפו שהוח
היה עופה חר פכפיו וכפ נח רנו לקבל על עצמו לן חפני שפפפו פ"ר
חן עפקיפם חלח ויכי פופטים נכפר חנא כי' לח לכל ישרחל חלח נאחר
חנא לקיים מנוה פופטים ופ"ר וגו' לכל שעריך לנו ונטלו חנות פופטים
לכל ישרחל ומכל פנפ ופנפ חפני פויטו לחר הנפא ונומר ולח הפניחו על
עפקי ישרחל ולח חמר הנה חקה וקנת רוצה לומר חקה הוח כפוכלה
שנ"ד פלינו נעל פופט לכל ישרחל ופה פחנית נפקומך לח נניך לכל ישרחל
חדי ונניך לח הלכו נדרכיך לפנ"ם לח כל ישרחל כפו פניה פכנכך לפנ"ם לח
כל ישרחל חלח נפאחרו נאחר חנא הלכו נדרכיך דייקח ופכ"ל חנא פיפה
לנו חלך לפופטינו ופנין שמוחל דרצוכ לומר לפופטינו דנפקומך וחפתיך
מנה רחם לכל ישרחל דהיינו להיות הוח כנפיע ופפוכלה שנ"ד נפקומך
ו"ם חלך לפופטינו נחוכן פחקה חעיר להיות פופט לכל ישרחל לכנס לח
כל ישרחל לחאר כיחה כנכנתך חפחילה פניים פכנס נכל עיירות ולח
כפו פכפיו פחקה נפנה פוכלה שנ"ד ופניח נפקומך לח נניך פופטים
לכל ישרחל להיות פפקומות וניין פנס חינס פקנלים על חנא
להיות פופטים כי חס נאחר חנא וחינס פולנים נדרכין וכנוכר לעיל ח"כ
חעוז לחכ לנפקומך ופופנך נרחפון חחן חלך לפופטינו ונפקומך חחן חלך
נפיני שמוחל כלחר זה דמה חנין זה לחלך כיון שחפי' לפי פיפחין לח היה לכס
לנקוט רק נפיע ופופלה שנ"ד לו פי פיעיר פפיר לעיר פמוכתו ולחה

לפס מנין מלוכש עכשיו לפי שעבודתן ואת׳ תו אפשר לומר שכוונתן כיון דלפי שרואו שכניו נטו אחר הבעש ונו׳ לכך אמרו תנו לנו מלך למשפטינו והוא מ״ש בפ״ק דסנהדרין מלך במשפט יעמיד ארץ אם דומה ליין שלנו לכלוס יעמיד ארץ ואיש תרומות יהרסנה אם דומה לכהן המשורר על כיס בערבי׳ יהרסנה ולפי שכני שמואל נטו אחר ממון וכו׳ משילים מלכי על בעלי כפים כמשנ״ל ברי היו כולם ערומת ולו״ת תנה לנו מלך כלומ׳ תנה לנו דיין דומה למלך והוא שופטינו משום דמלך במשפט יעמיד ארץ ולפסוקי׳ בניך שפט בעלי תרומות כ״ל והוא לפסר שע״ל לא לתוך מלכו ר״ל לא כמו שאתה אבין מעיך דבריך אלא לתוכי מלכו ונו׳ כך יש לייסד קושיא זו לפשוט׃

ועור קשה מ״ם הכא לתה זקנת נכסל לשון נכאי דכי׳ל לתה וקן ולו הכא וקנת ולפס לדייק כן לתה הוא שוקנת אבל לא בניך קשה מלי למימרת ׃ הכא לפשר לומר לפי שלישית נכפר מלשרות פי״ט שנק׳ מחיקור דין ובפרק כ״ש שם בשנין שם ע״ח מכאילי כתריסים לכניסם ומסיק שם דאיתו מכאיל וכמ״ש מר עוקבא לבנו מפשיך ידקדוק ומפשיך ידקדוק ׃ והא דלישנא נכסדי ונכ״ל מדכתיב ואשר ימלא לת ידו מכניו מעתיו ׃ שכל פרנסי ישראל ׃ בניהם מומדים מעתיהם ׃ ובפרק הנושא משמע כמי דאם מאבוה מקומו לפי בירתה כני ׃ היינו בכתר כהונה לו בשרותא דמתא דוקא וכו׳ ע״ש ומכאן לומר ויבי כי זקן שמואל ויסם את בניו שופטים לישראל היינו שמינה לותם נפיית כדי שיהיו מקומות כי ס״ל עת״ה מנכילים כתריהם לבניהם ומפולו בחילי דמתא לית ׃ בשרותא דמתא ׃ אבל בניו לית קשיא לן על מנמן כי משמו שמא יבעיה לותם לאחר מות אביה דס״ל דאין מנכילים כתריהם לבניהם רק בשרותא דמתא ׃ ולכך ויבי׳ שופטים בנאר שנא ר״ל בשרותא דמתא נאבר שבא בירקא היינו בחילי דמתא לאוד לת לחילי דמתי ונו״ת לו מכה לתה וקנת ר״ל לתה לנדך הוא זקנת ר״ל מקניה מכמה ולאחוקי בניך לית מלכים מקומן בשכמה ו״ת לתה וקנת לדיוקא ולכוויל לת בניו מכלל נפיית וקן דהיינו מכמה וקנת בירקא ׃ ולא מבעיא לא מכמה לנו לי בירתה לית מלכי׳ מקומן שבני ישראל בניך לת הלכו בדרכיך נאכמה כי הם כושים לאחר שבנא ונ״ל לפי׳ שיעתך שתה מנכר שע״ה מנכילי כתרם לבניה׳ היינו אם מלכים מקומם בעיר ולכל הפחות בירתה לבל אלו לית מלכים מחלי מקומן לת בחכמה ולת בירתה ׃ ולא מבעיא שלית כושים למילי דשמיע לנו ושתה שימה לנו מלך לשופטינו דהיינו לעניין שרות דמתא כשכתב במלך מחלי מקומם מלחמות וכדומה לה לפי׳ נדבי וה לית לנו מקבלים לותם ווהו מלך לשופטינו כי לית כושים בעולי למילי דמתא ולא כאחר עלה על דעת נכון לפרש שופטי׳ בכאר שבא דהיינו בפיית למילי דמתא דמלאכי שלית כושים בדרכיך לית בשרותא דמתא כדלי לפי׳ לבניך לית כושים בעולי למילי דמתא ׃

וכמנוחר מתוך דברי קרא בכ״ל ׃

ואשר עוד שלח לתה וקנת בכסל נוכחי לשעבד לת בניו שלא יוכיחו דמניהן נבי עלי הכהן שנתקללו בניו שלא יהיה זקן בביתך וכל מרבית ביתך יחותו לנשים ושרת בשעבד לת בניהם וביר״מ על שלא העבירן עלי הכהן מנדולתן וכו׳ ע״ש ואוד נאמר שם על ע״ם עלי הכהן לשמואל כה יעשה לך אלהים כה יוסיף לם תכחד ממני דבר ממכל למדנו ר״ל דקללת הכם לפלוני על מעלי נאה שבדי עלי קיבל לת שמואל ס״ה בניו כמו בניו וכן היה ע״ם ושם כן שכנו יהוי״ל לת כמו שנתקלל עלי לא יהיה זקן בביתך לך רשוי לפקיים בנבי שמואל והוא לפשר הכא לתה וקנת ר״ל לתה לנדך הוא זקן לכל סוג לא יהיה זקן בביתך כי יקקיים כך נ״כ לותה קללה שנתקללו בני עלי וקיימו שעשה שבניך לת הלכו בדרכיך ולתה לת כיסה כשם ולפיכך מעבירין מנדולתן שם כן מלפי שעשה נופף עשרם נ״כ לותה קללה ולכך נדרך לתה להעבירן ושוכח היה לך לשכלתך תכה לנו מלך ונומר כדי שירדו מנדולתן ושוב לפשר יהיו בניך נ״כ וקנים ולא יפנש נשם קללת עלי הכ״ל ולכך וירא בעיני שמואל על אשר אמרו תנה לנו מלך דלפי מה שנגלו לנו לומר שמתכוונים לשוחתו ולטוחת בניו ונדרך עשה כ״ל ת״כ מה לכם לומר שיהא לכם מלך דלפ״ז לת היה לכם לומר רק שיעביר מתכם ויהיה שופטים לשרים במקומן לנוח ולפי לת כן פשם לנגנם ׃

ואשר לומר עוד כיה בעביר מה זה ניכרו לת שמואל שיתן לכם קול דוקא לת המלך עליכם ולא לקטורו בעמלן דלא די שעלמו כו ובניהו לנוח שהוא יקקה לת עצמו ולת בניו ולניקא תקח רש לנפשו ועל תכס ניכרו לותו בהבר זה בלא דבר קול דהיו יכולים למחות על עמלן מלך בלא על ידו דוקא ׃ אבל לפשר היו מכריחי׳ מתוך הפסוק שת״ל לכם ליקח מלך לם לת על ידי שמואל ׃ והוא מ״ם קשה לתו ונתת לו ורש לנשים דיש כוח בני פירושים קרא דשמואל לבדו נקרא ורש שני לנשים מורש על סוד הנילוע כי שמואל הוא לשרו וכתיתת נספר מלא עמוקות ולפ״ו הרי הוא ורש שני לנשים ולפ״ז הפירוש לת היה נדיכים שיתן דוקא שמואל עליהם לת המלך וכמו שפשרנו ׃ אבל רז״ל פירשו ורש שיתפש שני מלכים ומכו שמואל ודוד וכו׳ ולפ״ו לת לפי בלא שמואל ׃ ובפלן הכריעו ישראל בשל כרשך

פי׳ הסכי הוא עיקר ונדיכים לל שמואל דוקא ולוה לתרו הכא לתה וקנת ר״ל זקנת שלא כדרך שבא העולם בולמי בטעם מטום דהעלך יהיה מעשה דין דוקא שימשך על ידך וכדי שלא יתקבל בפיך שני׳ זקן וכשרו״ל ועל כן כיון שהפי׳ הסכי הוא מוכרח שבאת הכתוב עליך לומר שתהא נדיך למשוח את המלכים לכך ואשה שימה לנו מלך ׃

אמנם לייסד שלא דיקדוק׳ נוה הכתוב בכלל נדיך לפקדי מלא מירשלמי כוכח בילקוט שמואל נבי כני עלי ו״ל הם ר״ב לומר וקן שכמה בו דופי לין מורידין לותו מנדולתו ׃ אלא ת״ל הכבד ושב כדיך נפיק מלא ׃ ים לומרים מעבירים לותו רש״נר מייתי לה מהכא כי לא שונה בשמועה אלא מפי הפי׳ שומע מעבירים מעבירים כתיב ׃ מעבירין לותו ומזיזים לן ׃ לפר ר״ם לין מזיזים לותו דקשה דהכא וכו׳ ע״כ ונוה מנומר בעבין שם פימן י״ב ת״ל שמואל ואתה הכא מלך מתפלך לפניכם ואני זקנתי ושבתי ובני הנה לתכם ואני התהלכתי לפניכ׳ מכאובי ע״כ היום הזה בעני עכו כי נגד ה׳ ונגד משיחו לת שור מי לקחתי ונומר ׃ ת״ל מה היה נדיך התנולות זה ולא עוד אלא אמר ואתה הלך מתפלך לפניכם ואני זקנתי ושבתי מה ענין זה לזה ומה כ״מ מוקנתו ושיבתו ׃ ועוד מה רצונו נאמרו ובני הנה מתהלכים לתכם לכך לפשר לומר משום דקשיא ליה לשמואל בדברים שלאמרו לו לתה זקנת ובניך לת הלכו בדרכיך מה רצונם הוא שיהא מסופק בעיניך לת הלכו בדרכיך ׃ אם ר״ל ולתה וקנת מסיפא משמע שבניך לת הלכו בדרכיך ׃ והוא שפ״מ בפרק הי אלי׳ להוגח בילקוט ע״פ ואעלי וקן מאד ג׳ דברים מוקיעים לת הלכם ׃ מלשמע ובניו מהלכים בדרכיך ואעלי וקן מאד וכו׳ ע״פ הרי דברים שלישים מהוגנים הוא לזקן לת הלכם וכן כלן שמואל לת היה כולל כלי שיהא כלול בהן כמשנ״ל דכר כ״ב שבא היה מוקנה קצת פלוי היינו לפשר בשניל שהיה לו בנים שלא הלכו בדרכיו וכתיב שבא בעיר לפניך וכנו״ל ׃ ות״ם לת אמרו שיהא עומדן להעבירן במקומן ולת הכהו בנד פי׳ הכוכר לעיל ׃ ואם למוכחם בכסל לשון נכאי לומר שרמוזים לי שמואל נם כי דופי מלת שמפשים אלי אמרי וקנתי כמו שמוזרים לוקן שמואל כו דופי שכבר ושב בניתך וד״ת בכני שבו לי לותה שור מאלתה כי

מי לקחתי ונו׳ ומי משקתני ונו׳ ולת היתה כוונתינו אל זה לנמרי ׃

וז״ת וז לת לת משקתני ונו׳ ולת היתה כוונתינו אל זה לנמרי ׃

ויאמר דייק לשון ואתה שימה לנו מלך ס"מ ס"ם דרשונים ז"ל שהקב"ה אמר לשמואל מולס נמלכות שדי הקדים מלכות ב"ה לקיים. יפנר מלוכי לפני שבדו כדי שביני וביני תפוקת מלכות בית דוד ויכן כסאו וכסא בניו עד עולם. וכשגלו מלך שהל קודם זמנו נכנסו ישראל בגלות עשים קודם שנגזר דינם ומלכותם. וכן נכנסו מ"ב בגלות ישראל וכו' והו לסבר ואתה שימה ונאמר ר"ל אתה מיד תמ"י שתעזרין לי בניס קומן וחס תאמר ח"כ מכנסו בגלות בניס לו"ת ובניס כבר בניס ר"ל מה נכן יפנר עליהו עד מק שבניס בשוס עשים כיון שמ"ל בגלות הבניס בניך תמ"י שבגד זה חנו מפסידים בשם שנאכל לותם בני מ"ת חנו נוסרי' ברע במיתתו ובריפה לן לה מפה:

ותעתה מפסר לבניו תרעומת הק"כ על ישראל לפר שהלו מלך מלי רלו על ככה ור"ל מפרו זקניס שבחיתו דור כהגון שלנו. ועמי בארץ לפרו לפול שהל ליס ישראל שבוס בניס ככל הגויס. והקשו המפרשים על זה הרי בשעת פרשת המלך לפר ג"כ ותהיה לשיפה עלי מלך ככל הגוי' משמע דשוה ליה. ועוד קשה ע"ז והרי לוס וירע לשמואל כלפר לפרו לנו מלך לשופטינו. ולפי ס"ל רו"ל כל"ל כלפר לפרו תנה לנו מלך ככל הגויס דנוס לכך שהלנו שלא כהגון. ועוד כתבו הקדמונים שעם שהלנו בשם שהלנו ישראל שהיה בניה ולא היה להס לשהול מלך בימיו. וקשה לפ"ז הרי השלך לינו עלוי בנביא. וכ"ן כתב הרשב"ץ היה פ"ם לשופטינו. והשלך בלות למלוכה לא בשפה. וקשה על זה הרי נס שעשו לשופטינו ויצא ולבוא מלפניהו

שניתי לתי עלין ויקוים בנו בלהבתו מעגה וה׳ דבוד יכפר בעדינו ׃

ובוה אמפר להבין ההפטרה דיומא ד״ם לאכי תאכי הוא מנאמיכם מי
לת ויתרלי מלכוש יומם ונומר ותשכא ה׳ עמך ונו׳ ויתבלר עם
מה שכתבנו לעיל ׃ ורלשונה ל״ל מ״ם לאכי לאכי ונו׳ כפל לשון ׃ וכמדרש
ילקוט לירמיה ס״ל לאמר ר״ל למה נמשל לאדם שכעס על אשתו וגרשה ונשאה
לזונה אחרת פלטון פלטון לאחר ימים ניקש להשיבה לאמרה יכפיל לי
כתובתי ואם״כ הוא מאורינו ׃ כך אמר הק״בה לישראל נשיבי לאמרתי לכם
עשם לאחת לאכי ה׳ לאלהיך וגירושלים נע״ל לאי לומר לכם שני פעמים לאכי
לאכי הוא מנאמיכם ס״ב ו״ל אם יתן ואם יוסיף שנא לישראל נכפל מלא
לאכי דאה כ״א אם יאמר עשם לאחת לו שני פעמים ׃ ומיהו לא יש לייסב
מעשה לירמיה במדרש סדר יפרו כאלת לאכיר׳ נרבי׳ אמר לאכי נוטריקון
לאנך לאורך לאלין ליאחך ס״ב הרי מכניא לוקא כאלת לאכי על הכפרים
והעטרות שניתן לישראל בקבלת התורה ׃ ואם״כ מבואר מ״ם כאן לאכי
לאכי ונו׳ אם כתיב לאחלה נסמוך ואהרו ואלו לניין נרינה ושאת
עולם על רלשם ׃ ואם״כ לאכי לאכי הוא מנאמיכם ונומר כי ידוש מצר׳ל
כיון שאמרו ישראל בעשה ונעשה נאו ס״ר ס״ה וקבלו לכל מישראל שני כתרים
וכשחטאו נאו ק״ן ס״ה ופרקים וכו׳ ואתיר לפורין לנו שנאמר ונו׳ וכל
נרינה ושאת עולם על רלשם ׃ שאפ שאמרו על רלשם ס״ם נאמר
בניוק הדנרים מנומר הוא שכפל כאן מלת לאכי שנאו נו נטריקין על
הכתרים ואורות שיהו ע׳ כתרים ואלתה בשנשאה נכאן דלא מנאיל
שאמרה שאמרו על רלשם לע״ל שיאמרו שאמרות הרשאונות לשם שה שהו
כנר ע׳ לאכי ונו׳ לאלין יכפל לשם שאמרות מן סאורות וא״כ כפל
לומר לאכי לאכי הוא מנאמיכם ׃ והוא שכשכה ליאשראל שלרו ׃ יכפול לי
כתובתי וכו וכנו״ל ׃ לאמנם נרך טוב שמא כאלת יכפל לותה לשם ואם
ענין שכפל ׃ והויכוח שהוכיר במדרש כל ביאל שהמדבר שלי יכפיל לי
כתובתי ואם״כ מאורינו ׃ ואלנ נרבי ׃ יוכן ס״ם במדרש שנשטער שמה רבינו
נשבירת הלוחות ׃ ול״ל הק״בה לל תלשער הלוחות הרשאונות היה נשם
מקרא לנך ׃ לאכל אלו יש נשם מקרא שכתוב ואלנדה שנ׳ כי כפלים לתושיה
ולא עוד אלא שאתה מנוסר שאפל על מוצך שנ׳ ודאכי ישל שלה מאוכך וכו׳
ואפה נם כן נאה שכפיל נתושיה ׃ לאכל לאמר לפי דאין׳ במדרש ס׳ נתאחלות
שאמה מלאחות לם שמים שניות בשניות שאמה שניות של שנות
וכו׳ ונם נכאן יש לדייק נאכל בשבירת לאמר שאם שאת שניות ואכל שאחת
לאמר שניות שניות של שנות שרי כפל ׃ והשתא לאמר ס״ד אמר׳ל שלוחי
לאכירו לם לאי חוור כי ערבוכי אפול לך ואם לאתה חוור אתה כך תכפל לי ערבונך
נאנו שהנרים וכו׳ וכדומנא זו היה ענין שבועה והכתרים כי הק״בה נתן
ליאשראל שבועה ונתן לשם ערבון היינו שכתרים שנאנו על ידי שאשה ונאשה
וכשאזרו ישראל נאאשה השני שנתרצו ישראל לקבול הק״בה לקבל עליהם
כפלים לתושיה וכנו״ל והוא שנשו ס״ם במדרש הנו״ל לם עשים שניות של
שבירות עשה שניות שניות של שנות דשיינו כפלים לתושיה וכה״נ לאמרו לם
שנת לדש שה יעשה לם שנת לדש ל׳ לשנות שני פרקים ׃ והוא
שאמה הנוכר ׃ לאכל כשיכול לם הק״בה שוור נו נרך לכפול ערבונו שאמו נאמי ונו׳
לכפול השטרות שאמולם על רלשם ׃ וכנה לעיל לאמר נאמו נאמי ונו׳
ולתיה במדרש פושתק לעיל סדר ולתאמן שהורה הק״בה שכשיכול הוא שבשיר
עליהם את הדין כתבתי לתורה לא שאמר בנלור שורך וכתבי עליהם עול
נכל ׃ כתיב לא שאנור שבר וכו׳ כתיב לא שאמה לאויך ולחמי שלחיך׳ וכו׳ ס״ם
שאשתיל כן היה רואה לקבל שבועתם על כן לאמר לשם הק״בה לאכי לאכי
הוא מנאמיכם וכפל נאלת לאכי שם כטריקון אלו רמו על השטרות כנו״ל
לאורות שלאחר שהשביר עליהם את הדין והוא אחר נשם כמו שהודה על כך
וכנ״ל ס״ב הוא כופל להם את ערבונו דשיינו השטרות שהיה עליהם שאולם
וכנ״ל ׃

וכלאחר ואז מקבלים כ״י פיוטים ׃

אמנם לפי השך הכתובים ס״ם לאכי ונו׳ מי לת ויתרלי מלכוש
יומם ותשכא לת ה׳ עשיך נושה שמים ויוסד ארץ ונומר
השטרות הקשאר שבשיר עליהם את הדין והוא אחר נשם כמו שהודה על כך
וכנ״ל ס״ב הוא כופל להם את ערבונו דשיינו השטרות שהיה עליהם שאולם
וכנ״ל ׃ לאכל לאמר לפי דאין׳ במדרש ס׳ נתאחלות שאמה מלאחות לם
שמים שניות בשניות שאמה שניות של שנות וכו׳ ונם נכאן יש לדייק
נאכל בשבירת לאמר שאם שאת שניות ואכל שאחת לאמר שניות שניות
של שנות שרי כפל ׃ והשתא לאמר ס״ד אמר׳ל שלוחי לאכירו לם לאי
חוור כי ערבוכי אפול לך ואם לאתה חוור אתה כך תכפל לי ערבונך
נאנו שהנרים וכו׳ וכדומנא זו היה ענין שבועה והכתרים כי הק״בה נתן
ליאשראל שבועה ונתן לשם ערבון היינו שכתרים שנאנו על ידי שאשה ונאשה
וכשאזרו ישראל נאאשה השני שנתרצו ישראל לקבול הק״בה לקבל עליהם
כפלים לתושיה וכנו״ל והוא שנשו ס״ם במדרש הנו״ל לם עשים שניות של
שבירות עשה שניות שניות של שנות דשיינו כפלים לתושיה וכה״נ לאמרו לם
שנת לדש שה יעשה לם שנת לדש ל׳ לשנות שני פרקים ׃ והוא
שאמה הנוכר ׃ לאכל כשיכול לם הק״בה שוור נו נרך לכפול ערבונו שאמו נאמי ונו׳
לכפול השטרות שאמולם על רלשם ׃ וכנה לעיל לאמר נאמו נאמי ונו׳
ולתיה במדרש פושתק לעיל סדר ולתאמן שהורה הק״בה שכשיכול הוא שבשיר
עליהם את הדין כתבתי לתורה לא שאמר בנלור שורך וכתבי עליהם עול
נכל ׃ כתיב לא שאנור שבר וכו׳ כתיב לא שאמה לאויך ולחמי שלחיך׳ וכו׳ ס״ם
שאשתיל כן היה רואה לקבל שבועתם על כן לאמר לשם הק״בה לאכי לאכי
הוא מנאמיכם וכפל נאלת לאכי שם כטריקון אלו רמו על השטרות כנו״ל
לאורות שלאחר שהשביר עליהם את הדין והוא אחר נשם כמו שהודה על כך
וכנ״ל ס״ב הוא כופל להם את ערבונו דשיינו השטרות שהיה עליהם שאולם

וכלאחר ואז מקבלים כ״י פיוטים ׃

אמנם לפי השך הכתובים ס״ם לאכי ונו׳ מי לת ויתרלי מלכוש
יומם ותשכא לת ה׳ עשיך נושה שמים ויוסד ארץ ונומר
השטרות הקשאר שבשיר עליהם את הדין והוא אחר נשם כמו שהודה על כך
וכנ״ל ס״ב הוא כופל להם את ערבונו דשיינו השטרות שהיה עליהם שאולם
וכנ״ל ׃ לאכל לאמר לפי דאין׳ במדרש ס׳ נתאחלות שאמה מלאחות לם
שמים שניות בשניות שאמה שניות של שנות וכו׳ ונם נכאן יש לדייק
נאכל בשבירת לאמר שאם שאת שניות ואכל שאחת לאמר שניות שניות
של שנות שרי כפל ׃ והשתא לאמר ס״ד אמר׳ל שלוחי לאכירו לם לאי
חוור כי ערבוכי אפול לך ואם לאתה חוור אתה כך תכפל לי ערבונך
נאנו שהנרים וכו׳ וכדומנא זו היה ענין שבועה והכתרים כי הק״בה נתן
ליאשראל שבועה ונתן לשם ערבון היינו שכתרים שנאנו על ידי שאשה ונאשה
וכשאזרו ישראל נאאשה השני שנתרצו ישראל לקבול הק״בה לקבל עליהם
כפלים לתושיה וכנו״ל והוא שנשו ס״ם במדרש הנו״ל לם עשים שניות של
שבירות עשה שניות שניות של שנות דשיינו כפלים לתושיה וכה״נ לאמרו לם
שנת לדש שה יעשה לם שנת לדש ל׳ לשנות שני פרקים ׃ והוא
שאמה הנוכר ׃ לאכל כשיכול לם הק״בה שוור נו נרך לכפול ערבונו שאמו נאמי ונו׳
לכפול השטרות שאמולם על רלשם ׃ וכנה לעיל לאמר נאמו נאמי ונו׳
ולתיה במדרש פושתק לעיל סדר ולתאמן שהורה הק״בה שכשיכול הוא שבשיר
עליהם את הדין כתבתי לתורה לא שאמר בנלור שורך וכתבי עליהם עול
נכל ׃ כתיב לא שאנור שבר וכו׳ כתיב לא שאמה לאויך ולחמי שלחיך׳ וכו׳ ס״ם
שאשתיל כן היה רואה לקבל שבועתם על כן לאמר לשם הק״בה לאכי לאכי
הוא מנאמיכם וכפל נאלת לאכי שם כטריקון אלו רמו על השטרות כנו״ל
לאורות שלאחר שהשביר עליהם את הדין והוא אחר נשם כמו שהודה על כך
וכנ״ל ס״ב הוא כופל להם את ערבונו דשיינו השטרות שהיה עליהם שאולם

נחלתי אתכם משני עליות פרעונות ולכי עוד מכאתיכם מעלות פחדיון
ופתח כנחלת מצרים נאמרו מי לא ותרתי מלכום יאות וגו׳ כי פרעה עשה
מצמו תלוי כפי רבי ע״ם כמה יגיע המיתה ונחתם לינו לגלח לכום יאות ולית
אתת קשיא כי נלויתי עליו שלינו תלוי כ״ו תהר נוסף להפתח ונומר ולכבי
ה׳ לנלוין רבים הים ויהיו נלוי ונומר לנלוקר כל המעשים קרעתי לכם היס
והנלוי לתכם מיהס ׳ ולמיס דברי כנוך וגו׳ היינו מתן תורה סהיס
נלמר קי״ם ׳ וכנגל ידי כסיתך היינו ע״י מכנן ׳ שנייתך עליו בלותו פרק ׳
וכל זאת כנר נחלת מצרים ׳ ואמ״כ לאמר ונלאמר לכנין עתי לת היינו
מה שנלאמר כך ככנס נוך לנרץ ישרלל וזהו ונלאמר לכנין עתי לתה ושוב נרמו
פטלתיך ושנוסף ונגלית מפס כני פעמים לו״ל כפל בתשובתי התשובתי שובי
קוטי ירושלים לפר פתיים כום פתתו לת קלנת ונומר כפל נכל פעם כום
פשובתות כנר ג׳ נלויות שהנלך לותם מן ע״י ואמ״כ מפרש כל דברים שלנו
בפירוש נלמרו כי כה למר ה׳ לנלוים מצרים ירד עמי נרלשונה לגור שם
ונשוב נלמם עשקו פירוש רע״ק ותשוב היינו נלות כנל כי לשוב הוא לנך נכל
וכו׳ ע״ם ועתה מה לך פה ר״ל כנר היית כמצרים תם נכנל ׳ ועתה מה
לך פה כנלות לוס דהיינו פוכנן בית שני מה נלוו על פברים רגלי מנשר
שוב וגו׳ ר״ל שעכשיו לני מנשר לתכם בשובה נדולה ולני מכאתיכם נפתח
נאורה כי עתיד נחולה שלימה ב״ב לתן ׃

שופטים שני

במדרש פתח זה הפסוק ׃ **אמר** רש״נ אל
תהי מלגלגל בדין ׳ למה ששנו הכמים על
שלשה דברים העולם עומד על הדין ועל האמת
ועל השלום ׳ תן דעתך שאם הטית את הדין שאתה מוציא
את העולם שהוא אחר מרגלי ׳ רבנן אמרי קשה היא כח של דין
שהוא אחר מרגלי של כסא הכבוד מנין שנאמר צדק ומשפט מכון
כסאך חסד ואמת יקדמו פניך אמר הקב״ה הואיל וכך עושה של
דין קשה הוו והירון בו מנין ממה שקראן ביונין שופטים ושוטרים
תתן לך ונומר ע״כ ׃

ו׳ל דס״נ מלו נה נשמיעתו ומכי עיתי ללגלנל נדין מלילת מישטרו
ישמיל על כך לגלנל ולכתן על מנוס נדולה כוו מסיל עיקר
יסוד סמחוכה ׳ ומוד ס״מ תן דעתך פתח כתית ונומר מה דכוכו כוה ׳ ומה
ללו רכנן לסוסיף נמ״ם מסיל ת׳ מרגלי כפל הכבוד ׳ ותפלה נריכים לפנין
נמ״ם שכל נ׳ דברים פעולם עומד על הדין ועל האמת ועל פעלום לתק דוקא
על נ׳ דברים פללו ׳ אלל לפ״ל כרתה שלמדיהו כוה דנ׳ פעולמות כין
פעולם הפכל וכין עולם פמלאכים וכין עולם הכפ״ל פכנוד כתייפר על יום
הדין דע״י הפלוס מתייפר עולם הפכל פלל כ״ל חיים ת׳ לפעה חיים נללו ׳
ועולם פמלאכים ע״י הדין כי הנפעתם עפ״י הדין נעמוד כנולם ׳ ועולם
הכפ״ל הוא ע״י אמת פמתו של הק״ב הוא אמת כתם״ר הוא ׳ וחיוסף נוה
נכפ״ק מסנין ׳ אמת מפמש ופלוס פמתו ונומר הלכלו״ים לו לומר מפמש
אמת ופלוס פמתו ׳ אלל פירוש אחרון כפ״י פעולמות פלמעלה לפעה ׳ נס
פיוכ״פ ע״ם פמתו ונו׳ דלת קלו״ל מפמש לפורך אלת נס על אמת ופלוס
כי הדין כלול מפמת ופ״י הדין כפעה פלוס לפמש ועל ידי עפמ הדין מפדק
עולם פמלאכים וע״י הדין אמת לפתיתו נותן כח נעולם הכפ״ל וכ״ל ׳
ונזה מפורש כיותר מדרש הכ״ל לאמר רש״נ אל תהי מלגלנל וכו׳ דלת נפלוק על
שמעון הצדיק שאמר נמ״ם לפנות על נ׳ דברים העולם עומד על פתורה
פעבודה ונפ״ת דס״ל דנ׳ פעולמות פוסיים על נ׳ דברים פללו דהיינו עולם
הפכל עומד על נפ״ם פלוס ׳ סייכת אלת כתפתונים ופעבודה נגד עולם
פמלאכי השרת פמשרתי ומוכי׳ בפליטות לפק״ה בשירות ותושבחות ותתורה
לפנגד עולם הפלוס פכתוב ׳ אלת כ״ל ישל נ׳ דברים פללו עומדים
על הדין ועל האמת ועל הפל ס״ם נס נעל פמדרש לפתוקי מדלת קלת מפרשי׳
סמ״ל דרש״נ אל תהי מוקן של שמעון הצדיק אלת אומת לנה ולנה נפמעון
הצדיק אחר אל נ׳ דברים תורה ועבודה ונפ״ם נגדת עגם פסמים והאדץ
לנעמיסים ונומרן ׳ ואמ״כ פה קיימים אל נ׳ דרש״נ דפיהו דין לתת
ופלוס וס״ל לדין ואמת ופלוס פה פתוס״ם לפעים ואדץ דאם הם נפילי דרי
פתים ואדץ פוהי לפהיו לו יפוד העולם כפל ׳ אלל לא סיהא כי לאמר פפלפתן
סיכה לעולם לאמר נפני עצמו ׳ כמו פפיר עצמו לפיל ונפקח מיכיה כין פני
פירושים הללו הוא לפמ״ר לדין אלי עפ״י דין דמנפת״ל דהיינו עפ״י נימוס
ודת נפלמת כתכנא כל הלומות ואמר הלא קפדה דוקא על דין התורה כיון
שלינו לא אלא לייפר העולם ופלא יפפל קינון העולם ופלא יכלא לים את
העולם עיים ללוא מפסיק אפי׳ נימוס ותקנו פתקבלי לפנינו ע״פי הפכל כפי

פעולך ׳ אלל לא הוא קיום כל העולמות הוא ואלו אפני עפ״י הדיני התורה
כתייפרו ע״י פסוק ויעמדו וסוגן שהיתה כלי לאמתו של הק״ב שהו ברית
את כל העולמות וכלילתיה כרים פרדם רכה ל״ב הדיין דרך לכוין דוקא דין
התורה ׳ וזהו לפאחר ע״ם תרפ״נ אל תהי מלגלנל דין וכו׳ דלין הכוונה
להוסרו על פלא יעלה על דעתו לליית דין ולית דין אלא כל דלוים נניר אלא
יפוס על יהר נדולת דמפי עיתי וכמו פהפרנו לעיל ׳ אלל נה להוסיר אלא
יהולל מל ון דוקא עפ״י דע התורה נחשנו אלא נה פה ליפוד העולם והרי כל
לומה ולומה מקייתת פמוכה עפ נס ע״י נימוס אלה ׳ אלא דרך לנין
דוקא דין תורה ל״ל לפה לפי פהוא לפה מרגלי העולם אלא הכ״ה על
נ׳ דברים העולם עומד על הדין ועל האמת ועל השלום דמדקאמר העולם
עומד מפעם פהוא עומד ופעיכת לכותבי פפסים והאדץ פלוכן אלא מפס
הדין הוא מוסות עמם לת העולם כיון שעפס העולם לא נפרא אלא על ניור
דיכי התורה אפיל לפי לאמתו וכ״ל ונפ״ם פהוא לפה מרגלי העולם מפעם
דלא אלה אלי הדברים דהיינו לאמת ולעולם לפה נ״ב דנ״ם להעולם זה
פפסל ׳ נאוכון דפלמתן לנדרך זה העולם פפסל ׳ לנל הנכן נלים לוכוח
נמ״ם קפה היא כמו של דין אלהוא מ״מרגלי כ״ל הכ״ל נוא׳ נומר לנמדן דנ׳
דרנלים כלללו דהיינו דין ואמת ולעולם כל לאמ הוא רנל ופעמוד לעולם הפכל ומ״ם
פנמו כי יש כדין דין כפוסו דהיינו לפעות אלום והוא רנל עולם הפכל ומ״ם כו
דין תודש כנל עולם הפלאכים ומ״ם אמת נגד כפא הכבוד ולכך נדין נכוון
לדין תורה דוקא ולפאחר ׃

ובזה נבא נס״ד לפיאור כמיכת פרפשת בדיוק מ״ם נפל מדרש
שמואל להפוסת שני פמלאכים הנזכרים דפעמון הנדיק פלאמר
על התורה ועבודה נמ״ם ורש״נ דלאמר על הדין ואמת ופלוס לת כתיני
פהדדי דרש״נ מיידי לפאחר פשוכנן שכנר נעלו הקרנפות ופעבודה וכדי
למלאות עמוד פעבודה נריכים לדין ואמת ופלוס מפני פהקרנפות מתחלקים
נ׳ פלנקים פלאחד פטחת הנפים על פטלים ׳ ופשני נדרים וכרנות ׳ ונמ׳
ונפי פלמים ללו פלו כתקופין דכנגד פנמים שהיו מסייעים פלוס דין ישראל
לפכיעם פנפעים על כן הזכירם רש״נ על העולם שנין הוא נפניהו
ונגד נדרים וכרנות הזהיר על האמת פלא יכול פעפיעו פלא פוכל פכפיה
יפער דמה פמנכך הדי הוא עליו כנדר ׳ וכנגד פטחת ופשתות הנפים על
הפטח הזהיר על הדין לומר דאם יש דין לפטה לין דין לפעלה ׳ וכו׳ וכן
תוכף דנהיו ופ״ם ונזה פנוהר פמיכת הכרפשה נלעיל כיהר כרפת
פועדים וקרנפות ואמר לנך פנדריכי ונדנותיכם ונומר וכי תיפלו פיכם
נומן פכ״ם קיים ופרי פתיר כ״ם לפחרם יפעו ונ״ל פוכפים ופוטרי עו״ל
ללו נכפנו הפפעם נב׳ פלנקים דפייכו דין לאמת ופלוס נפקום נ׳ פלנקי
פעבודה וכ״ל ולזה לפעבר כיון נפדרש רבה זה פפיר זה פפיר לפנינו
ופוטרים ונומר הכ״ל פעפ ב׳ קו ופפעם נפחר לה פוכפ ׳ כונפ לין כתיב
כאן אלא פוכפ כיהר הקרנפות לינן מוכיחים אלא נפני הניים ׳ אלל כנדקה
ופדיכים פוכפים נפני הניים ופלא נפני הניים ע״כ ופייכו פזה דקפיל ליה
פתיכת הפרפשה פפיוק דיים לקרנפות ומייפר דבא לפתיני דבא להורות
דלפעלה הקרנפות נם לים ת״ם נכנס פדיכים נפקום דעפה פפעם ונדקה
ונומר פנוכנ״ם כן נין נפני הניים ובין פלא נפני הניים וכ״ל ׳

ואפשר פ״ל לומר נפיתת הפרפשיות נדרך כלל מה פתיכיך הרפת
פוכפים לנרפת פועדים ׳ אפפר לה פכל הימים פוכים
כולם יפי דין הם וכפ״ם רש״נ דר׳ פרקים העולם נדין הפפ״ם על הפנוכה ׳
ונפנרת על פירות הלילן ׳ כר״ה כולם עומדים כנפי הדין ׳ נתן על הים
ע״ב ונזה מנוהר פעם לפדרש יקום פ״ד נפלוותך ופכפה לי פנפיים לים
כנד ימים טוכים פהם פנפיים וכו׳ ע״ם ו״ל לתה הלו הלו כנד הלו ׳ אלל
לפפר לילות לפחת ע׳ וקרים מפניים על הנהנת ישרלל
ואו ע״י פיש דין לפעה לין דין לפעלה וכילוכים לוכות נימי פחודדים פהם
ימי דין וכ״ל ׳ ומזה נ״ב ע״ם פוכפים תתן לך נלשון נוכח ואמ״כ לאמר
ופפעו לת העם פהפעם נדק נלשון נפיון ׳ ואנו מה פפעם נדק
מפני לים ׳ אלל לפפר הפכוון לומר פוכפים ופוטרים תתן לך לפפעו
לפפעו דין לאמת ודי״ב כ״ד של פעלה פפעם נדק דהיינו פפנדיקים
קונך לפעלה הלו יהיך קונך ע״פי הדין ויהיה הלו יהיך פתיך ׳ לוכות ׳
וכמאמר הכתוב הם ׳ פאחרן תפיה ונדק פפיים נפרק ר׳ לקחת פתיך ׳
לפעפות דין לאמת אלל פוכפים דין לנדקה לפנים פפורת הדין ׳ ונזה פנוהר
פעם לפה לים הנים הלילה כ״ל כיום ולפיכך לפעלה פכה אל כל היום
והלילה פוכן לפעלה לדין הכו תרפעם כל קייתי יפיר כפורם ׳ פעפעם הכ״ל
דכיום פנדיכים כ״ד של פפה על כן אין דין לפעלה כיום הלא כפה אל כל כיום
אלל כלילה פפין דכי ים לפעה לפעלה על כן אין לפעלה דין ׃

ואפשר דלזה כיון נפ״ל ד״ה פכתוב וז״ל ד״ה ר׳ אליעזר אומר
נפקום שיש דין אין ׳ ונפקום פפין דין יש דין ׳
ומהו כן ׳ אלא אר״ח אם כעפה כדין לפעה ׳ אין הדין כעפה לפעלה
ואם לא כעפה הדין לפעה כעפה פדין לפעלה ע״כ ׳ וי״ל פתעפה לפעלה

בדרך קיבה במקום שאין דין ים דין והכי מתניתא ומהו כן וכו׳ קיבה לו לומר קבירתו מיד ולא לסמוך דנהרו תפלה ולפרסם לפ״כ • ולעשות מקח שלא לתשובה • ועוד קשה מה ענין דרשה זו לפרשה זו ומה מייתר פס דרשה זו • לכן לדרכינו ס״ל דקשיא ליה מה שהערנו לעיל דכתיב בלעזן נוכח תתן לך ומכיים בלעזן כפתר ובפשט כפשט ונומר ומייתר קושיא זו פס דרשינן ונתת נמ״ש במקום שים דין אין דין וכו׳ ר״ל דהנא נאמנך במקום שים דין אין דין וכו׳ ומהו כן • דמקשה נוה קושיא שכוכר לעיל מה שכתייסר למשה ומן המפשט נלתי מכוונים דניוס יש דין למטה ולמעלה אין דני׳ ניוס ופיקוך בלילה שאינם דני׳ נה ופרי בלילה מרובים יש דין ומהו כן • שלא ודאי על נרוך להורות רפס יש דין למטה אין דין למעלה וכלומר ופיינו דניוס שלו דני׳ כ״ל שלמטה יש דין למטה אז אין דין למעלה ולדרגת אפשר לא כל קיוס ובלילה שאין דני׳ למטה אז יש דין למעלה ומתילת מיוסד כאן נס קושית הנו״ל מה שפשט נל׳ נוכח ומפיים נל׳ נכתר דר״ל שופטים ושוטרים תתן לך למטה ומתוך כך ושפטו את העם למעלה משפט נדק וכמדובר • כלל הפולה שנכתוב ס׳ דייניס לפרשת מועדים לרמז שיש ממנה שופטים ושוטרים למטה אז יפשפו עליהם נדקה ופשר ניתי המועדי׳ הנו״ל • ותפשר לוס״ה כי לקח מועד לתי תפרים משפוט • וונלת דרכינו לפשר לפרשו עם״י שה שיקיע במדרש רבה פרר בה ה״ל הפ״ל דנרניו ליעקב ונומר ו פקורה • ופקיו ומשפטיו לישראל אלו קדושי השבתות ויפשר ניתי המועדי׳ הנו״ל ופשפטי פוקים אלו המועדות שתלוי נשם השפטים כיצד משפטי׳ תלוי׳ נשם • שיש רבה שיש מוכר שד פ אין בית לו תעבד • או שפוח לנו ומלוה לחניהו • שם רבה שיש לנבול לפכירו הוא מוכן לו שטר חוב והבייני רואי׳ היוך כתב לו ומילתא כתב לו בדמוסרין מלוה שיש נכתב נשודש פיה וכן נהדיא דנייניס ולומריס לו לנבול לי לפשר לך לנבול וכו׳ ס״ם ולכלורה קשה לי משום הא הדי נשע״ם לשוד לפולו ונלא ומן לימו יכול לכפור לו ר״ל שטרא בידו שה בעי ודוחק לומר לשטרין הקיימה קלמר • ונשלמא לשטרין מכירה יש קפידא ע״ פוקה נ׳ שניס וכלוחה לא לנבל נלוה ומלוה שה ליכא למימר ונרוץ לומר ניש ס״ם נשטרין מכירה וקלוחה היא דכתב בשטר סימן ס״ם נמוכן שם״ם על מכירו וחוא ל״ל שם בייתי בייב לך לשה מכרתי לי שדך חו נייתן וניב לך לפשרא מחוכך ומכוח״ שם דמין מקום לשטענ חו שם לית שומן בשכירה ניש לשר שהניא ומנו של פ״ש ואיין שם כשה דיני פלוקי כיוצא כלומו שבכל פלוני נומן השטר ולפ״ם ס״ם נשדרם וה כיצד מוכר ניש לו שבו לוה ומלוה שעור בשטרין שמוכר ניש לשכירו חו לוה ומלוה נכוח לשר וכוה לנבול לשכירו כשטרא שלשה עדי׳ מסכרתי לך ניתי חו לניתי שמך על שדי מ״ש כשנתרכ לשה לוחי פורתי והלויתי לך ומפשם לשר ניתי לשה ומפשם לשר אחד שלוה ופ׳ הומן נדש שהוא מפקר וכנ״ל ובן מדוקדק בלשון נס״ם לוה ומלוה ולא לשה חו שלוה חלא ודאי שלפי דנרי׳ הוא לוה ומלוה נצח לשה ולשמר ומלת ומלוה שוה בין על נפיכת מוכר בין על נפיכ׳ לוה • כלל השטרין שחוקרו ניינו השועדי׳ ונפשם השפטי׳ וכו׳ ולפ״ז לשר כפשוטו כי לשה מועד לחי מפרים לשפוט ושוא מנוחר דר״ל ע״י מועדים לוכל לפשוט דין לחייבו ועל חומן הכוכר ומשלח מנוחר שר״ז נ״כ סמיכת הפרשה שסמיך פרשת שופטים לפרשת מועדים שנשמיך • לרמז שהשופטים יכוונו לימת המועדים ולו ושפטו את העם משפט נדק וכנ״ל • אלנס לדרכינו מנוחר קרוב לוה דלפי שהמועדים השה יפי הדין כמ״ש ונכר פרקים העולם כיון וכו׳ וכדי להנהל מנוידת הקשות שניוונים נשם לשר דור כי לקי״ם מוע״ד לחי תופש עשוד ויפול השפטו כדי שש״י שים דין למטה ולו אין דין למעל׳ וכלשו׳ והו כי לקח מועד פיינו כי ש״ם ונכ תימת הרי לדרכינ לחי משפיל על יוש שהרי שם יפי דין ונינ שכרי נהשפלי לו״ל שים תרושה לוה וכיינו ע״ שלחי מהרים לשפוט ושוא אין דין למעלה • ועל״ לשפר להכין פסוק אים כמתנת ידו כנרכת ה׳ לחליך ונומר שכנר קושתך לעיל שלשר לשלמי דשלמים דשלמיניו נדקה נלילה דוקא כשנומר לעיל שהר תרושה • ונוה הפוה שניו נדקה לנרכת ה׳ לשר נתן לך דפיינו לנשמי נרכה שלא נלילה כך שהיה שילוח הנדקה נותן לך שלשר נתתי נשמיכם נשתם פירש נלילות וכו׳ לים כשתנת ונומר רוצה לומר שמתנת ידו פיינו שנדקה נריך שתהיה כנרכת ה׳ לחליך דפיינו הנשמים לחיכם סימן נרכה שלא נלילה כך שהיה שילוח הנדקה דוקא נלילות ובשעה שלנך לפפוסה שלא לנייש לת העני נלילה • עוד לפי דרכינו יש נו שעה שהלילות ומני הדין המה של כן הנדקה שמוסין נלילות שנשל לוחו הדין וע״ז לשר שלשר ניהו יפשט לשל נשר״ק וכש״ם כאן שופטים ושוטרים לך ונומר ר״ל כשתעשה דין ואז ושפטו למעלה לת העם משפט נדק ושל מנת נדק תרדף וגו׳ וכנ״ל • ולשר לפי שמועדי׳ יפי הדין וכמדובר זה שקשר הק״ב ליתן נדקה לעניים כרגלים כדי שנזכות שמחתים על העניים מרשם שליהם ניתי פדיונם הללו • וזהו לשפיר ש״ם נמדרש • לשר הק״ב ליפראל נוכות שלשה משמרים לת הדין לפי שנשבע לי׳ ונשבע ה׳ נשלוח נמשפט ונומר ע״י שלשה עושים נדקה נקדם נדקה שם משרת לת שניים ומשפט קדושה ניניכם שב ופשל נדקה נקדם נדקה ושם משרת לת שניים

נדרך וכדין לפי נוהל לשכם נשולה שלישה שב׳ כה לשר ה׳ שמרו משפט ועשו נדקה כי קרובה ישועתי לבא ס״כ דשכינו הוא לדעתי ע״ש ש״ם נמדרש שדר לשון פלה שלישים ניתעשה ה׳ נקול שופר כשהוא עושה נדין הוא עושה וכשתוקעים נשופר לו הוא יורד ויושב על כסאו רשמי׳ משום דשופר מעורר רשעים ומנטל הדין ע״ש וכ״ש לשפר נמי שכא וכשישרשל משחרים לת הדין לפי שתנינה דשיינו פיושב ב״ש על כשא דין והוא היא ענינתי וכש״ם שלא שלישים ונומר לפל לי שלא לדין לשכם נמדת הדין כי אם לנוחות ולשם נשכר ורשעים לפך שקניתי לכם שכין נדקה ועי׳ נדקה שלם מרשעים וה על וה יש לי ס״ם שפני שמקטרג שלא יומר מה נשתנה לנו שלנו וכי משם משם פניס״ם נדנר ודומה ס״ו לעול נשיקים לפל ע״י שלשה מרשעים וע״ם עשוכה ולדרכינ יפקדם שפי שנלמר והלל הקדם נקדם נדקה ונומר וה ס״ם נדקה ומשפט מכון כסאך חסד ולמת יקדמו פנין דכשנדק ומשפט מתחנרי יפד • לו חסד ולמת יקדמו פנין ר״ל שלו תוכיל לכנס עתנו נחסד ורחמים ולינו לן כשמנע כי הדין דין למת כי לוי מדה נמדה דשמרשם על פנרות מרחמים עליו וכן ע״י שרניס עושים נדקה קק״נ מרשם על כל ישרשל הנעוכים ניד לוויניס נגלות ומתון כן קרובה ישועתי לנא לנאלן נ״כ לפן׃

ובזה נכון לל ניליור פכוקים מכפר שמואל נ׳ סימן פ״ו נמנין לנשלוש לשר וה עושה • והשכיים לנשלוש ועשר על יד דרך כשפר ויכי כל הלילה לשר יהיה לו ריב לנוח לל נמלך למפשם ויקרא לנשלוש לנית ולשר לי מוה עיר לשה ויאמר מלשר שנטי ישרשל נדרך לנשלוש לנית רלה נדרך טובים ונכשים ושומע לין לך מלת הרע ויאמר לנשלוש מי ישמיני שופט נשרן ועלי יכון כל הלילה לשר יהיה לו ריב ומפשם הוא נכל דכיינו ריב ונומר ויש לדקדק נס״ם לשר יהיה לו ריב ונו׳ למפשם הוא נכל דכיינו ריב וכיינו מפשם וכש״ם נפרד זה דנרי רבינו לשר ונו׳ ומ״ל מ״ם ויקרא שיו לנשלוש ויאמר לי מוה עיר לשה ויאמר מלשר ונומ׳ • הוי כשעתו ס טיס והוה לו נשעורים • ונשלו על העיר והוא הסיב לו מיוה שנט כוח • ונלא עוד אלא דקלמר מלשר שנטי נפשם ונו׳ למפשם מן המיוה שנהם מרלא קלשר מלשר נס״ל • ועוד קשה שם״ל רלה נדרך טובים ונו׳ הרי מדיין לא כיפר לו כלום שטענותיו ניכרים לס שם טובים לם לשו • ועוד הכפל שלשר טובים ונכשים ונומר נס תיבת נכשים נופל נדרך ניאור ועוד שם״ל מי ישמיני שופט ונו׳ לשר יהיה ל׳ ריב ומפשם וכדקדקינו וכי לפשר לוכיח שטרא לכי הרי וכה לפשר פסוקים אלו להלמן נכשם דרכים׃

הדרך לפשר לומר שפ״י משר״ל ע״פ ויכי דוד עושה נדקה ומפשם נכל עם מפשט לוה ונדקה לוה שהאויר ממונו שכיכו • ע״פ וקשיא לרו״ל שם נמנה לשה מניח לת ישרשל ניכי רשעים כי שיעשו כי הרי קנויה על ממונו של דוד ע״פ וכנר פירשו כרשעים ו״ל דוד הפלל על זה נלשון עשיתי נדק ומפשם נל תניכי לעוקי כלומר שם״י שעשיתי מפשם ונדקה כשדק וכיינו שהייתי מחויר לוה שכיכי ע״פ שטוח לכי שתניל לוקי׳ מרשעים כנשים לעשות ממוני • ושם״י וה פיוסב כל שה שהערנו נפסוקי שו שלא ניכי כל ס״ם לשר יהיה לו ריב נלא נפלך למפשם ר״ל שנלשת היה לו מפשט עם שניניו ע״י ריב שנתנהוג ניניכם ולפסוקי שלא לשמר שהיה שם קנויה על ממונו של דוד • לכיינו כן שלא היה לו ריב עם שניניו לים כיינו שהיה מתנגד לו ממש • ושל כן כשהלל לנשלוש מלוה עיר לשה • וקושיא ליה מה נרך וה לשאול על עיניו מלי נשקא ליה מיניה וכי לחוקי הוא רוצה ליעל לו נתיבו הוא רוצה וכו׳ • שלא ודאי משום דשופר לוקנו וחשק שנלנו על דוד לנני נקנויה ושל כן הוא עושה נשפר למפשם לשקור ולדרוש לשר כל נשל דין מלין הוא כדי שמתוך כך יוודע לו שם רשעי הוא שם ולו וכמ״ש נכתוב על דרוש לשון ושר״ל דרוש לותו הוא שם רשעי הוא וכו׳ ולוה הסיב כל לשר מפס לו מלשר שנטי ישרשל לי מ״ש נכתוב כך שמתוך כך שמתוך כך שמתוך

ואפילו כלי שלא יצטרך ליתן מכיסו ור"מ ושומא אין לך מביא המלך שמכא כן אינו שומא לך דנוכ לפילו נברא דכוותך שפולך בתמיות ודרכיך נכוחים ומוכיח וכו"ל משמיד נ"כ מפני שהמלך מוקם שמא רמאי הוא ויפסיד כיסו לכל מי יתנני שומא בארץ ועלי יבא כל ים ונומר ר"ל מני ליני מדרש אפריון כלל אם רמאי הוא אם לאו תלוי כל ים ביצא עלי למשפט ואשפ"ן והנדקתיו לאותו משפט והיינו לשפויר לו מכיסו לאופן שיצא שם משפט עדקה והנדקתיו רייקא בלומר לעשות משפט ונדקה לכל ים ביצא עלי ולא לעשה תחנולה של מני דוד לדשות שפלי המשפטים כי לא לפוזה של מחוני שלמן לוה ולא כמו מני שמתירא מהנר וה מר שדופה לא כל המשפטי מעלין ובוה מיוסד מ"ם ומלי יבא ונו"ל ולא תאר ולני כתלך ביצא ר"ל אשפ"י שים לחוש שנאים עלי ועל מוחרי בקנוניא מ"מ ליני פושפ לוה ולוני דורש לשפויר כדי שלא לבייש לא הנדיק לשפר בא בלומיתא לפני על מני שלא כדין יונא עליקול וה דלוכה שלא לשפיט ובכו"ל וה דרך כאשר

הדרך הפני בוה בשנין נשפיר עוד דיקדק לשפר וולא מה שהערנו בשמעון ובוא"ם מי יתנני שוא"ם בארץ שלא מי יתנני שוא"ם

שלוכה ניקש ולא היה לו לומר מי יתנני שוא"ם שלא מי יתנני מלך בארץ.

ולוה נרין לשפיט"ם נגמרא על פסוק וה הסדר כי יפליא ונומר הנני רינות ונומר ור"ל רינות וה שנלה שרופה וכו' ושופטין ניקום וה הסדר ס"ם וכינו לרין דשם תוהר ריב מורה על שנלה שרופה ולוה יוהדק"ם כלן שפר יהיה לו ריב לבא לפני המלך ונומר נס מה שנ"ל מלוה עיר לשה והוה דאית כ"ש דסנהדרין וכן נס שנלה שרופה על מתניתין דתנן בשם שנלה שרופה בשפשה וכו' ושלני רב"ל נר יעקב דתניא רשב"י אומר וינלו וקיבל וה סנהדרין. שופטיך וה המלך וכאן נדול. מלך דכתיב מלך בשפ"ט יעמיד ארץ כ"ג דכתיב ונשלח לל כהאן לו לל השופט וכו' עיין יקוש וה שפר נלוה מכאן דדין שנלה שרופה שם נשפיע בשפשה לבד לו דוקא ס"י מלך וכו' פליני נס שנלי לדשות ת"ק די בשפשה וקני ולדשת רש"י נריך לפיות דוקא ע"י מלך וכ"נ וכו' ונלמד כן מהלך שופטיך שרמו על המלך שמעייבים לוני השפשה כש"ם מלך בשפשה ונומר ור"ל כיצד נדולה הוה שפשלך לא לנוך לעורך מלחמת הוה מתוקן רק לנדון השפשה נ"כ ומתוך כך מנא מקום לפברים שם כשל דינו לבוא שמו לל השלך לשפשה ומכני הוה שכנגדו שלך עליו נומר דלין השלך מתוקן לשפשים לכך נא וה לפיים לדברי הן שנלה שרופה שנתרצה ריב לבא לפני ע"י כ לל השלך לשפשה ונומר ומדלו לל בשיר ונומר ומיתה בשיר ונומר ונלך ר"ל מלוה עיר שתה כלומר נלי וה עיר שרים מקרא וה שתר לל קשה הוה ודיינו לפי שפשה שנשלוש דשרים לן בשפשה וקשיה לו מלוי שנשה ונומר ר"ל לא תשתה ולא תשפה כן על נכי עיריכו שיומתן לנו ס"ה משפ ס"ר ללא הוה שפשה כי שפשיומר שנשפיש מני ולדיקים שם ונוסרים שלא יחרם כן בשקומם שלא נוסרים ונותני לאן כך בשלבה דשלמא לשפשה שם שלך לשפשה שנדין בשפשה שם שלך רשלי לשפשה שם לאן ום לי רשייה שפנלה שרופה שנדין שפרי וכאו שנשתר וכך לפי לומר וכך לומרים שכירי וכשירה לי לנמור שלנלה שרופה שלשפשה ים לבא לפני השלך וכ"ל ושכירי שולקי"שלי. ולוה ל"ל רשה דשרך שיני ר"ל שנדין שלך שנריך השלך לדון נ"כ כל דיני דשלמה ושפשה יעמוד שלך לארץ ושיקר שכלים השלך לשם השפשה והנריך שוני. ונכוחים ר"ל שוכשים בשוכחת שהיה שכוכה נשמת והוכיח נדולה לבל ושומא אין לך שניע השלך כי לפני שוא שפשים ודוקא כל ים שפניע בשיש לשפשה כי שפניע ליה השלך לשה ושופט לשה ואין לו לשלך לבל השפשה כלום שלא מוכן לשלוחו לשה וכיוצא בוה שלא שפניע לי' השלך בשפשה ישמיד ארץ ושתיעא ע"י כאן ויקיש שופטיך לא כאמר על השלך עלא רמז כלל על שלך בשפשה ישמיד ארץ ל"כ היה נריך לשפוך יהו נס בשפשה ושל כן נוסרי יכריש שוא לנר כשל דין שכשנדך שלא לנרום ושפטיך על השלך משום דוה שלני בוה דשם נרדם שופטיך על השלך נריך לומר השלך בשפשה ישמיד ארץ וכ"ל לבל מי יתמיני שופט נארץ שופט דייקא ולא קשה מי יתמיני שלך דכוה לא נלמדינו השלך ושופט כשל שהיה בוה השלך בשפשה ישמיד ארץ לשרים דם"י שופטיך על השלך ושל שלא יהיה לו ריב עם שלך השלך ושפשה ר"ל הנדיק שלי שלא יהיה כל ים תאר לשפשה שם נלו לו ריב עם שלך השלך ושפשה ר"ל הנדיק שלי שלא יהיה כל ים תאר לשפשה שם נלו לו ריב עם שלך השלך ושפשה ר"ל הנדיק שלי

בנין׳ ד׳ מלכים מה שתפיע זה לא תבע זה ׳ אלו הן דור אסא יהושפט וחזקיה ׳ דור אמר אלדף אויבי ואשיבם ׳ אמר ליה הקדוש ברוך הוא אני עושה כן שנאמר וכבש דור מהנשף ועד הערב ׳ עמר אסא ואמר אין בי כח להרג אלא אני רודף ואתה עושה ׳ אמר הקדוש ברוך הוא כך אני עושה שנאמר ורדף אסא ותפש אשר עמו כי נשברו לפני ה׳ ׳ לפני אסא אין כתיב כאן אלא לפני ה׳ ׳ עמר יהושפט ואמר אין בי כח לא להרג ולא להרוג אלא אני אומר שירה ואהה עושה ׳ אמר לה הקדוש ברוך הוא אני עושה כן שנאמר ובעת החילו כרינה נתן ה׳ מארבים ׳ עמר יחזקיה ואמר אין בי כח להרג ולא לרדף ולא לומר שירה אלא הריני ישן בפיטתי ואתה עושה ׳ א׳ל כך אני עושה שנאמר ויצא מלאך ה׳ וך במחנה אשור ע׳׳ב :

ואפשר זו כוונת פסוק תיליס מה שאמר שוח לכם מטכימי קום ונומר בלובלים לשם המעגים כן ניתן לידידי שיבה כמה נפלת ד׳ גיגים שכר פרי בטנן כשיגים ניד נגוד כן בני בכעוריס תשרי מילת תפסתא מפס לא יבוזו כי יבזר לת לוינו בשמר ׳ דפסוקים הללו מסוללים בנגה פס ואין להס שיבור לפי פשוטן דמה שייכית ד׳ לפסוק כמה נפלת כ׳ גיגים ונומר למקרא שלפניו ׳ ור׳ שי ז׳׳ל פירש וזה לשונו כמה לשוחו לית כמלת ה׳ גיגים ׳ אלו התלמידים שהוא מאמיר לו בכניס ׳ שכר פרי הבטן ׳ שכר פרי בחודא שבלנו שנאמר כי בעים כי תעשיר בנחלך ׳ כשיגים ניד הניבור כן בני הבעורים ונומר תלמידים שלוס מאמיר מבעוריו וכו׳ ס׳׳ם ופיני יודע שם שכיון זה לשבין דלעיל ׳ לכן על פי פירש מדרש הבוכר יתבן שהיה בהשחה נדור אשר עליהס ליהא וילקה מאחת המיכן ורותים ומשערים עד שמודים שיבא מעיניכם כל כלילך ׳ ובשמורת הבקר משכימים לשמוד על בשפס ולשמור מבשס מהרהרים עליהם לחוד שורקים עליהם סניהם ופ׳׳ב חוכלים לאחס בשבון גדול מאחר שמיך וכמו שבילינו שם בעיניכו כשהיינו במדבר ובשנוח ׳ ול׳׳ש שוח לכם ונומר רובא לומר לאחס לאחס בוטים כן בשהוחת בשס לעוסים רבונו יובל להיות לף כוחן שאס ישיגים כמו בשקין ׳ כי בבה נפלת ד׳ גיגים ונומר רובא לומר אס תעבקו בחורה סניה נפלת ה׳ ומעמידים תלמידים ובשי׳רבי בבוכר לעיל לו אמרינו לאחס שיגים לוח שבדך יוחס אחכם ואין לאחס מעיירים מקול המלאמה שלאחס שומעים רבניים וכני מלאמה שאס ניד הניבור כן בני הבעורים שיא תלמידים שלאחס מעמידים ואיה בית בעורחכם וכו אחס בוטים אחרינו בזמן שלאחס שיגים ׳ ובבה לא יבוס ולא ישן שומר ישראל וכמו שהיה מעשה בשוקיה שהיה מוסק בחורה וכל׳ שרוב בדקו מדן עד באר שבע והיו בקיאים בטומאה וטהרה וכו׳ ס׳׳ם ויש בלשך ה׳ ויך בשבא לשון בעורך יחשים ובכוכר בשדכר לעיל ולא די כן אלא עוד שוכל לוכות למדרינה יחידה ממנה שם שהיה שמועה ומוסלם מלך לשבר מילת חפשתו שכם מילת דיקדק כלומר שבוח ממועה ומוסלם לשמרי דלו ל׳׳ם שיוכה למדרינות יחוקיה שיהן בשבר בשפתו והוא בוסק ׳ אלא עוד שם לא יבוסו כי יבבר את לוינו בשבר רובא לומר שיבבר הוא ובשו מפשה שם לוינו בשבר המלאמה והיינו שילחס עמהם בשבריות פניס מערבה מול מערבה והיא המדרינה הבליבה שבלובשתן מה שוכה דור המלך שרקה לחריהם והשינוס ולפי זה בכתוב מדבר מקבה על קבה דל׳׳ם שיוכה למדרינות יחוקיה שיה בה קבה כוסה וכלישה כי לשלוס מלי לו מר שלא היה וכוחו כל כך לשטיו לוינו ולהכוחן ׳ אלא כל יוכה למעלות דור שבשם מבנשף ועד נוקה וכתוב :

מכללא בשמע מחוכן מדרש הבוכר שבנשמן ישראל לחויבים לחבשה מעלות זו על נב זו דמי שבשו נדול ומושלם ניוסר ווכה לנקוס מחויניו בידו ורוקף ומכה בהס בוח בשמו׳ ומי שלין בשו וכוחו נדול כל כך ווכה על כל בעים לבריבה שחריבס בע׳׳י שנאמר הס נוסלים לשני בני חלס בקדוש ברוך הוא שכל מקום שבני ישראל ורוקף מחריבים נדולה בשיני בני חלס בלחו בשו ומוסלם יד׳ שבה בהס וקונה לו שם בשני הבוסם ׳ ועוד יש כח שלין וכוחן נדול בשו חלו ולחיני נוסק לפניו נדרשיבה רק על ידי בינה ומשבה ומכל מקום שעלה לו ׳ מה שנעשה בשלבתו ונשבה שבשילתו ושדקתו שעלה לו שבחי בשבה בשעשה פיו ׳ אבל מדרינה שבשיבוא שנעה יש כח שנעשה לבה בם בעולם ישיגים על שבשן ולא בשו שוס שעולה דוה מורה שלא עשה הקדוש ברוך הוא כי אם לשמעו ולשמן שמו בדול לבל תחלל שלא יאמרו האוביס יהיבו רשה וכשהוחר בשלאמה יחוקיה בכוכר לשיים שם שלבת ה׳ בנחות שעשה ולא ולחדבו עוד ר׳׳ל דשעה בחותו פרק זכות מבות ווהו שבשו הוכשק על ולא שה שלא נעשה בהקין כי אם נעשה בשיבה בכוכר לעיל :

ז א ך ז ואל פי

כי תצא

כי תצא למלחמה עומר ׳ במדרש ילקוט שמואל ב׳ פימן

ישלם פי׳ כפליים כפלים מוכח לפסל ד״מ בתרי כל גוים סנגורי כסם
ה׳ מי לחולם וגו׳ סד ימין ה׳ רוממה ימין ה׳ עושה חיל׃ דכל מין רוצח
יכשל דיש כאן כלל מכולל לבני נורך כלל׃ לכן נאמר כאן מעיינה דקחשב
כאן לרבעה חדשים חלו שמתחלקי לפי הזכות דלפעמים סנגורי נפ
סנגורי נפש ה׳ כי לעולם ר״ל שלפי נפעמי כיפורים ה׳ מכריזין ומודיעין
מעלה בעליונה שנכנסו בו דוד כל כ״ל ולפשעים מוי ומחרפ יה ונומ ר״ל
שנוי וגנורקי וגנרוף חלוי מתייפם מכל מכסה נפשיות קח כה שנסברו נפני
ה׳ ולפעמים קול רינה ויפועה נפלי נדיקים וגו׳ ר״ל שהם כשלחו נפניהם
ואוכלם רק שנוסעים כיפם שם נדיבה ושרה ופעלה וימין ה׳ עושה נפה
חיל וכמו שהיה מעשה ניפוחם בעת בחילו כרינה וגוף וכנו׳ ל׃ ולפעמי
ימין ה׳ רוממה ימין ה׳ עושה חיל ר״ל שכבכל של קח נפ׳ נין כדדיפה וגין
בבכלה לפילו בלא רינה ופעלה רק שעושה לפנן שמו הגדול שיתרומם
ויתפקדם ולא יכיא פילול שמים ח״ו וכמו שאמר ניחוקיה קנאת ה׳ נצבאות
תעשה זאת ושעשה לנפש נמות נפלי נירוף שם פעולה נמולם ובכל
לפי וכות כדוד וכאמור׃

והגדו כפרשה זו יש מוך שנפשפה אחיתם יכירה מליהן וקולים ה
כלן כי קנת לנלפקה על לוינין ונתנו ה׳ מלהן נירך ונפנים
שכיו דרגא לומר קנאת נפש על לוינין לנרוף לוחם וזהו כיחה מעלת לכפר
בכוכר לשילוח חוך חלת נדולה חזו ונתנו ה׳ מלהן נירך בלוכן מערוך
קחנו וכיה חעלה כיחיה שנלרנשפה מדרישת בקנור לשיל׃ ועוד
שחיטת יחיה על כולן מה שנפית שניו דקיימו לפי לשפכר כבר נרמז
בוכך שפשלמו לוינין נך ושנו ממך לוזה שנייה בנפ כשפר תעשה לחב כיפר
נפשי ה׳ נא יסורו כשניה לפקומם כתילולן שנני אכרון ונרמון כלל וזה
שנפית שניו דוגה לומר שה שניה בילם ממן תעוב את כל השלל וכמו
שאמר וילם וילדפם ויכם וירדפם ונומר ויכ את כל כרכוב
שמיכן נאחרים לניכו שנאמר נו ויכם וירדפם ונומר ויכ את כל כרכוב
לאמ שאמר וילם וילדפם ויכם ופ״ן ולא חנר שם לכל שכפנו כאחרים דהוי
שלח כתוב וירדפם ויכם ופ״ן ולא חנר שם לכל שעשה כאחרונות כנוכרים
לנלח שנעניין שכבה נשם שניה כאחרונה הרביעים׃ חלח עוד ויב את
בל כרכוב והיה שעלה כאחרונים לנר עליה לאחר כלן ושנים שנים
וכאמור׃

והבן כפוקי שמואל ל׳ כיפן ל׳׃ שה לשונו נכל דוד ונאנשי
לקלב ושעלתי שעשו ונומר ניפו את נקלב וישרפו לוקה נאש
ויעכנו שם שבעים לפר נש מקנן ושד נדול ונומר וישלח דוד נש׳ לאחר
שרדף לאחרי הנדוד פוה כאחינו ויאחר לו דרוף כי פשל עשרי וקלל כל
קולף דוד ונאמר ויכם דוד מהכנף עד ערב ונומר וינל דוד את כל לפר
לפר לקחו האמלקים ונומר ים כלן לדקדק מה שאמר לרוף לאחר כנדוד
בלקוריגו שאחר ר״ש שעלה חכל בפח כהמנה נלא כן לכל הדדיפה וכן
היה לו לומר שלרוף חומר בילטורה כמו שהיה מפוסף על
פשנעה ושוכרך לשאול עליה כך נספפת על הדדיפה ושם כן לפה עשה
כשאמרנו שם על פשנעה נלא שם על הדדיפה ובלנו הדדיפה עשוה לו כלי שלוף
ושפפת כלל נלא שוכרך שלוף רק על פשנעה׃ ועוד כי הוא שלוף על לפת
וסכ״ל שהיה לו ל׳ דרוף כי פשל עשרי ושכל לשל׃ לכל לאחר כוף
שלנו לכרכיגו כי דוד כאלף עלינו פשלוש הרגים וידע כלו כשיעור כנפשיה
שלנו לדרכיגו כי דוד כאלף עלינו פשלוש הרגים וידע כלו כשיעור כנפשיה
אפל כל פנים ענים וכותו למדרגה זו שים לינו כא לדרוף לוינין ושיל
שופע עשוי שולה שנים שלוף כאלף ועכ״ל לכל עדיין לא ידע שם ים לינו
שכות כלוחין הרף למדרגה ידיעה פשנה ופיינו לכשיע ושם נתקבלה שפלחן
כלוחין הרף למדרגה ידיעה פשנה ופיינו לכשיע ושם נתקבלה שפלחן
שנשלל נאמרו שרדף לוינין ושלינוס׃ ואפני שנשפשם נזה נוה לאמר
שרדף לאחרי פנוקו כלשינו דוגה לומר שרדף לאחריהם נודלי אלא שנשיע לו
על הדדיפה כי ואם היה כאן על כל פנים לפל שלוף ונקשפי היה הלשנו
שם לא לשון לשאול כי יד ה׳ תעשה ולא היה לו לומר רק על הפלה לשון זה שלוף לו מי פניך
לך שלוף יכול לפרנו וכו׳ שלוף דיקה׃ ולזה לומר לו ה׳ לשר כלנני
מיך לאחרי וגו׳ הוא יכלני וגו׳ הלו יכי כדרניך על כל פנים יש כאן רמז על
הפלה׃ ולא׳׳ש לו שלוף לך וש יהיה עמ׳׳ך דנין שניכם יהיה שנקפה שלוף
לילך ולדרוף והק׳׳ש שכא לו כי לי לשפר לשיות שהכלה על ידך שעשם שנוכר
יכיה שמך דייקא׃

ומעתה נלא נש׳׳ך לנשר שוב כשיכת הפרשיות שנוכיח לפיל
דין שנלה שרוכה והשנלות שנרים וקני שניה
לעשות על שלוויה שלא שפרו לוזה ולוזה ואמרו שלא שמרו יהיו
לא שפכה לפ שם רשעוכו וכו׳ ש׳׳ם ושמיך ליה כי שלא
לשלמה על לוינין ונתנו ה׳ מלהן נירך׃ נש שה שפקדים כוה
הפסוק שפפת כלשון רנים כלשרו על לוינין׃ ולהיים כלשון יפיל
ונתנו ה׳ נומר׃ ושוב שה שלייק לומר על לוינין ורנים נשרש נשלש
על ופירשו נו דר״ל כנגד לוינין ש׳׳ם כילקוט ושרשין נרין שפה נפנו

ובכתיו והנלחי שפיו וגו׳׃ שכב כוה כרלו לדוף עד כשה כשו שנים
נגד לוינין לנלח כי שרדף שלוף ובכתו׃ לנלח נם בניל לפ שפה שפיל
פעולו חיים שכלי פנם ושפרון כלל וזהו סיפן שירדף לפ לוינין ויכם ויניל
שנין שפה וכאמור׃

ובזה שיוסד שם שדרש שמוש כרכה שלוף לשון זה לשעו וילחר שלוף
ונומר׃ לשר לו שלוף שי כניל לך שלפה יכול לפרנו׃

ק״ל כ׳ לשר כשלחי שיל כאחרי ונומר הוא יכלני וכו׳ ש׳׳ם ושקשה שכיכן נשקל
לוה שנשלוף שלוף לשר לו שי כניל לך וכו׳ עד שפוכין דוד שלוף לפשיע ה׳
לשר כשלחי ושומר לשפ״ל שהיה שם ויכוח יותר שפה שפשרש נשפוק
נשפוף השפוקים׃ שיכו דלא יש לוינין לשדוקדק כן הפסוק שה
שלשר שלוף שלוף לל שלוף לל יעזל לנ לשם ונומר וילחר דוד לל שלוף רוצה
כייתי׳ ונומר וילחר דוד ה׳ לשר כשלחי ונומר ושקשה וילחר דוד לל שני שפשים
לשה כי ושל כרכן שרין נומר רבין שלשר רלשון על דוד וילחר שני נכנסו
דברי שלוף שלוף כשלוף ובכתיו שנלחר לו דוד רוצה היה שפשרי ונו׳
שלשר לו שלוף שי כניל לך שלפה יכול לפרנו׃ ושל זה לשיב לו דוד כשלוף ח
שלשר ה׳ לשר כשלחי וגו׳ דלכ״ע יהדוק נכפוף לשיוה לשניה לזה׃ לנלח
דשקשה שלשר וכי שה רלה שלוף שלוף כשלחי שי כניל לך שלפה יכול לפרנו׃
לנלחר שכנר כוכים לו דוד כשלוף שי כניל לך שלפה יכול לפרנו׃ שכב כוכר לניל
וזהו שלוף שלוף שלשר׃

וזולת לרבינו שלשר היפה נוף לשוכה נשפע לדוף שן שלוף שלשה
שכשלו נגו לפרש שה שכלשתי שכא רשו שניין לו כלחי וגה
כל׳׳ל לים לנלוף כלן לשוכה נכוכה וזהו נשקדי שלשה שלשה לן
כפר שלשרו שלוף לש כל שי לנלן ל׳ יומן כ׳׳ב ו׳׳ל שלשנו לדוף שפשתי נלשון
שבשה׃ כשלשר שלוף לשלך לל לוכל ונומר וכשיב לו נם שה כלחי נם
שה שדוד כנה שבדן׃ רבוי לשר ריבוי לשפש שיעות כלחי שלח שה
שלשרו ירו׃ ולדוד שה׃ ור״ל נכוכות כלחי כשפילה לחיי׃ לכה שבדך
שכשפיל ניעות כלחי ולח כשיתו שלחו שה כלחי שלשרו ירו לח כיה
כלוכר כלנר שפרינ לפ שה כשלה׃ שכרי שלכי פרש ושרי שכיו נשיין
כדוך נקשו לנשל נשין נית השלה ולח יכלו שכן שה כדוך כרושו על שלכי
פרש ושרי׃ ולפיכך לשר דוד וכיה כשפשתי כלחי שכם׃ כיכש לו יעוך
כדוך׃ לו יפלח לנר כלחי וכו׳ ש׳׳ב ושפ״ו וק שלשר שלוף שלשה כשוכר
שלשר לו שלוף שי כניל לך שלפה יכול לפרנו ל׳׳ש שפשך כשוכר וקלוף
שניתן לך נשיפוד וק לינו שוכרה שלשרו יכול לפרנו לנשרי שם כשל שפי
נמלן יישר לך שכל שפלישתי קוק כרשו נשפל הדוך שפשיתיו וכדנתיו לנשרי
שפע לח כרשו נשלוף לל שלוף שי כניל לך שלפה יכול לפרנו לנשרי שם כשל שפי
נמלן יישר לך שכל שפלישתי קוק כרשו נשפל הדוך שפשיתיו וכדנתיו לנשרי
לפשפוק שפפת כלשון רנים כלשרו על לוינין׃ ושיים כלשון יפיל
ונתנו ה׳ נומר׃ ושוב שה שלייק לומר על לוינין ורנים נשרש נשלש
על ופירשו נו דר״ל כנגד לוינין ש׳׳ם כילקוט ושרשין נרין שפה נפנו

עלייהו ולזה"ל אמר הכתוב ז"ל אלא משום ד'אותן הבנים אינם נאים ע"כ הבלי לידה רק כמשלי לבנים וכ"ל ואמר כך אמר פנחי הכה והבלי לא אלא כמשמעו היינו מה שלא לידה בנים מפני שהם נאים בשבלי לידה כי יפנאתו בקרוביהו וכמ"ש בהמשך הבנין הרביני מקום לחלך וירשת מהכנתיך וגומר כי ימין ושמאל תפרוצו וגומר לבנך מה שיהיה עקרה מלמעלה בלא הכנסתיה הרביני מקום לחלך וירשת מהכנתיך דהיינו בחלי בית הירושה ומהכנות כמ"ש מה טובו חלך יעקב משכנותיך ישראל שנאמר על בתי עזרתו וכתי כנסיות מקום לחלך וירשת משכנותיך לייקא • ונגד בנים משם לומר כי ימין ושמאל תפרוצי וזרעך וגומר ולפ"ז בשבין מכוון עם י' מפרש"ל בפסוק כי ישלח בנך מקר וגו' בשורש רפה בתבארו שעתידה תורה שתשתכח מישראל • ר"ל בפורה טובה בתבארו סיבוו לבנים ובני בנים וכו' עיין בילקוט פוף פרשת נצ' • וכאן בתבארו בשניהם שעתידה תורה לשוור על מכניס ויעמידו תלמידים דרשה ונס יזכו לבנים ובני בנים למו שלמר כי ימין וגומר וכ"ל :

אמנם כדי להבין מ"ש נרגע קטן מוכתיך ונרפאים נדולים לקנוך בשלף קנף הסתרתי פני רגע מפך ובחסד עולם ריחמתיך אמר נואלך ה' • כי מי נח זאת לי וגו' כי סברים יהושו ויונר נכון ומה מלמדינו בשה שאמר נרגע קטן מוכתיך וגו' וכן בשלף קנף הסתרתי פני וגומר מה דמיוכו ודי בשורה לשם בשה דמוב יבלשם וברשעות לשה יכרו כלל בלא נורף • ולזה נראים לבקדים מפרש"ל שרק בשביב בלבדות דרכה בר בר אבן שמשה קול שלח' לוי לי שבשבתי ובכרו שבשבתי מי מיבר לי כדלתי קחי' דרבון אמר כל בר בבא בינכה לינבי ליה לימר מוסר לך מוסר לך • ולזה סניף שלח שבועה של מבול וכו' ע"פ פרי שני שבועות בשבע הק"כ לשעבר בלא של מבול כמו שאמרינן בהן שלמר כי נח זאת לי אשר נשבעתי וגו' •

ושבועה שניים מניין שבשבע על בלות ישראל והורבן בית בשקדש ע"פ אשר נשבעתי בלבי אם ינוחון לל מכותי וגו' • לבן עוד שבועה שלישית נשבע על לשעיד כמ"ש בהן כי מי נח וגו' כן נשבעתי מקוף עליך עוד וגומר פרי נשבע על לא"ל ועלף לותה בשבועות המבול כמ"ש כי מי נח אשר נשבעתי ונומר כל נשבעתי מקוף בך ונחו"ים כאן מקום לומר בשבועות שתים אלה שוש ונביאה לשון לשם דאם נאמר שיש השרה ויעיד להק"ב על שבועתו שאלי נשבע על פיוק דבר אחם להעיד לו שבועתו ומ"ב לפ"ו יש מקום לישראל שיעיד לשבועו שבועה שנשבע על פורבן ב"ב ובלות ישראל • לבל מ"ב אשר ע"ל מבל שבועה המבול • ואם יאמר ע"ל להעיד שבועה לשק"ב ושבועת המבול לא"ל להעיד מ"ב זה נוח מבל המבול וקשה מבל שבועות ישראל וקורבן ב"ה דע"ל לשעיד ולהעיד לו לוה שמה שהיה שבועה מחכם שתי תשובות בדבר • אחת היש לאלף בין זה לזה שמה שהיה שבועתו על קורבן ב"ב ובלות ישראל בשעה ובקוף ובפ"ם נאלי נשבעתי משעת נבראתי ובפרט נשבע ולף ולשם להקדים ולשנות מבבה שתח להעיד ע"י שתוסף ומתפרש וכמו שהיה משה בניינו לשק"ב כדרכו בשעשה הענל בלילית במדרש רבה פבוח ויחל משה ל"ל תוהית וכו' ויבין לשיל סדר שעות שה שכתבנו בזה ע"פ ובפירוש לוזה בן בנמרא על זה בפבוח ו"ל נאלי נשבעתי בלבי נשבע ולדבי בי והיינו תשוה השבועה זו בשעה בבשם ולאף ויש לו שם להעיד • ומ"ב שבועות המבול דאלדבה שיהה נבחת ובורבן בשעה ע"י שהיה ריח ניחוח של הקורבן שבניח שם ולזה לשעיד שהי שעשה לחת על זה וכאמר לאלוה יש היהה לשבועות שק"ב בשיאמר לה שם ובכ"ל •

ושלני שבועה המבול שלא נאמר לה שם בין שבאתין ובורבן בשבע וכ"ל אבן יש בשעשה שמרת הבימה לאלוה לזוה דאלו שק"ב לא שיך השרה ושהר' באלוה על שבועתו ולבך ל"ל להעיד שבועות המבול וכי שיהה ל"ב לזה בשרה לשבועות ב"ב וגלות ישראל • יש לומר שלני קורבן ב"ה וישראל שהיה השבועה נופף על תבלי וכ"ם אם יבוזון לל מבותי ולזה בשרש לשבועה זו לוכם בזוה בים שלא לשבועה שניקה שלא לשרוף לשם לשבועה עוד וכו' ע"ש וכבר כתבנו זה לשיל סדר בזוה בשבועה לשרה בין שני שבועות שלא לשעין שבועה השלישית שבשבע על לשעיד דהיינו שלא לקנוף עוד ולא לשעוד עוד בשם ויהיה הבזוה נאלה שלישה לשלוזן לשולם אם לאו ח"ו • והוא לשאמר שלא לוזה השבועה בשבועות המבול כמ"ש כי מי נח זאת לי אשר נשבעתי ונומר בן בשבעתי מקוף עליך וגומר • ואם כאמר דהשלוזן בין שבועות קורבן ב"ה וגלות ישראל ובין שבועות המבול הוא שבועה זו שיהה בשבועה זו בשבע נבחת שלא בשבם ובפתון שלא בשבם ובפ"ב קורבן ב"ה דבלמו בשבע והדרי בי אם בן בם"ו נם שבועות של"ל בשיהה בבחת ורבון שי' בשבע וזה שלא בשלה שמי שם בבחינה זו לומר דבשו שבועות בשבע בשיהה בבחת ובין לה בשרה ובשבע בך שבועה זו לין לה בשרה בין שבשבעים בורבן ובשבע אבל אם נאמר שרה שבני הב"ל לומר שבני שהיה תבלי בשבועות קורבן ובשבע בשיהה ב"ב שבועה זו לומר דבשו שבועות המבול

יקחך והשנוא והודיע עליהו לפי הדרשה • דב ורב יודין • רב לחמר מלת ירושו כעיר נדפת וכו' כי' דמ"ם והודיע רמז על מ"ם יקחו לחנכים וגו' והודיעו וגו' דכתיב בעיר בנדפת • ללת דקשה לכאורה למה עשם דוד שיעשו ירושלים עיר נדפת על לת דבר • דעניים ואבנים מה אשלו • אבל מבואר לדרכיהו כי עשם דוד לפיתופל יען לאבשלום דכרי שיהא לו בתכונת גדולה כפני בתקון עם על שיהו חושם לכבוד אביו ואימו מרשם אפילו על אביו היה מוכן קול הנרה בשמעם שאביו קורים לת יוסבי עירו לע"פו ויש לו דין מסית שנאו אימו רשאי לרחם עליו ולבני עירו שים לה דין עיר נדפת ופ"ב לחמר דוד לאבשלום יאמרו לכלת כדי שלא יעשם לאותו כעיר נדפת • ובזה מיושב מדרש הוכח כילקוט שם ז"ל בת לל פלגתי לחיך • לחיתופל הטעה לאותו שמוד והיה סניר שהוא מלך והיה נותן עיניו באבשלום וכו' ויען לאבשלום שיכרב לת אביו והוא יוסב עליו דדין על שעיקב כפי אביו • ואני הרגו ומולך לכי וכו' ע"ם וקשה למה יהא לו לתפיסה על לאבשלום דוקא על שיניו פלגפיו ולא על הכריגה שיהרג לת אביו שהוא שורית שמנו • לכן לדרכינו ע"פ מעשה דעל עיקר השבין מה שיהרג לת אביו לא יוכל לדונו מעשה דיש לו בתנצות על שיעשוד הדבר בעידי שקרים שאביו עע"ו והודיעם לת בני עירו וכנ"ל כי אלת השבה מתפלה יבואה ע"י לחיתופל ובמדובר • לכל ע"י שיענה כלבבי לאביו יתנה עקום לדונו • ויתכן נוה מה שלימה בשדרש הושעק ילקוט עלים שימן כ"ו ו"ל כי הכלת נפשי מעות לת הבלי מדבי • שלא לתפייב בשבתו של לחיתופל • להתהלך לפני ה' ון מדן ע"כ ויל מה שנין עבת לחיתופל לרמו בשלת לת הבלי מדבי • ומה שנין להתהלך לפני ה' ו ג"פ • על הקורס • לכן לפי הבקה הכ"ל שלחיתופל יען שיסנה לאבשלום הדבר לדונו כעיר נדפת כמ"ם וירדיפו לת יוסבי העיר ונומר וכל"ל הוא מבואר דו"ם לת הבי מבואי ר"ל הבלתני שלא לתפייב בשבתו של לחיתופל כי עיקר עבתו היה לדונו בדין מדיע כלתו הייתי עע"ו וכלתו אין לי שלא בלתני ישראל ומכשיל לם בלתני מדיע דלמען דלחמר שלתפלקה לאבשלום לת ניתן ירושלים שלא לאבש בניתן דוקא ושל כרחין מעשם שכולם הרי נבונים ר"ל נבונים כי יש להם שלם במכירת יוסף לכל בניתן שלא היה במכירתו לת ניתן שלא לו כלי שיבוה ב"ה דוקא בשתומו כדלית' בתדרם הושעק שם • ושמיל בשבי עיר כדפת ושמילא אין שבט יהוד' דלחי לאבלו' ולא יעיש בשלוב' לדוד • דבשלמא בלא זלת נלחמר כ"ל מפני מה וכה יהודה לאבלות מפני שלחמר מה בעש כי בהרג וגו' • אבל ב"ב לשה לא ניתן לו ירושלים שיבוה בשתומו על כרחין מעשם לדדרב בוא נרך בלן ב' וכלתי' בשבט בנשדרין ע"ם ומב"ם שלא יוכה לאבלות בשביל זה ובמו שלחרכנו מוה שדר בשלא ע"ם וכשדר תעוה ע"ם בלאבר בלבני יחד ויתבא"ך בשביר עלני זה בוה מעם • ולכך לאבשר כלן רמז לדאות לת דוד שלא לאבש בלן לאבלות לשבט יהודה כלל וב"ל בשלקה לשבטים דוקא לשבט בניתן ומחילא בם לאבלות לשבט בניתן דוקא • ולכך רמז לשעות לת ירושלים עיר נדפת להפוץ בנרת' ותשנולתן בין לשבין לאבלות ובין לשבני לאבשלו נשרית לאביו וכ"ל • ומחילא מבואר שיעור לחלת' בב"ל לכלל בשבין לדוד לאלך לאבש על שלילת לאבש וכלה לאבשלום עולה ובוכה וכו' וי"ל מלי קשיא לימת לחר דוד מומר וה לרי שפורש לאותו מומר בנרשו מבני לאבשלום בשו ולמה ניקח ליה טפי שלחרו בשבעת לחיתים כשביה עולה ובוכה וכו' לאבל לאבשר קשה לו ע"ם רבים לומרים לבשבי לין יושועתה לו בלילים שאשבו לשין לנדנו בשבים ומ"ו לחר רבים לומרים לין שלאבשר רלה שבלתה ליה לנדנו בשבים ומ"ו לחר לבשבי לין יושועתה לו בלילים שאשבו לשין לנדנו בשבים ומ"ו לחר רבים לומרים לין יושועתה לו בלילים שאשבו לשין לנדנו בשבים ומ"ו לחר רבים לומרים לין

ואפשר • נשה שרצו לעשות לת ירושלים כעיר נדפת נוה נוסף רבו לדקותו מבלבותו בלוכן שוה עלוי נוה ע"פי שיעש רו"ל בשבל יושע בשלונעת לאם ירושלים נשלקה לשבטים לאם לאו וכבר הושעק לעיל בדר דברים וכלל שיונע מאבה לבשלו לחר שנשלקה לשבטים לת ניתן ירושלים שלא לשבט בניתן דוקא ושל כרחין מעשם שכולם הרי נבונים כי יש להם שלק במכירת יוסף לכל בניתן שלא היה במכירתו לת ניתן שלא לו כלי שיבוה ב"ה דוקא בשתומו כדלית' בתדרם הושעק שם • ושמיל בשבי עיר כדפת ושמילא אין שבט יהוד' דלחי לאבלו' ולא יעיש בשלוב' לדוד • דבשלמא בלא זלת נלחמר כ"ל מפני מה וכה יהודה לאבלות מפני שלחמר מה בעש כי בהרג וגו' • אבל ב"ב לשה לא ניתן לו ירושלים שיבוה בשתומו על כרחין מעשם לדדרב בוא נרך בלן ב' וכלתי' בשבט בנשדרין ע"ם ומב"ם שלא יוכה לאבלות בשביל זה ובמו שלחרכנו מוה שדר בשלא ע"ם וכשדר תעוה ע"ם בלאבר בלבני יחד ויתבא"ך בשביר עלני זה בוה מעם • ולכך לאבשר כלן רמז לדאות לת דוד שלא לאבש בלן לאבלות לשבט יהודה כלל וב"ל בשלקה לשבטים דוקא לשבט בניתן ומחילא בם לאבלות לשבט בניתן דוקא • ולכך רמז לשעות לת ירושלים עיר נדפת להפוץ בנרת' ותשנולתן בין לשבין לאבלות ובין לשבני לאבשלו נשרית לאביו וכ"ל • ומחילא מבואר שיעור לחלת' בב"ל לכלל בשבין לדוד לאלך לאבש על שלילת לאבש וכלה לאבשלום עולה ובוכה וכו' וי"ל מלי קשיא לימת לחר דוד מומר וה לרי שפורש לאותו מומר בנרשו מבני לאבשלום בשו ולמה ניקח ליה טפי שלחרו בשבעת לחיתים כשביה עולה ובוכה וכו' לאבל לאבשר קשה לו ע"ם רבים לומרים לבשבי לין יושועתה לו בלילים שאשבו לשין לנדנו בשבים ומ"ו לחר רבים לומרים לין יושועתה לו בלילים שאשבו לשין לנדנו בשבים ומ"ו לחר רבים לומרים לין

ואפשר • נשה שרצו לעשות לת ירושלים כעיר נדפת נוה נוסף רבו לדקותו מבלבותו בלוכן שוה עלוי נוה ע"פי שיעש רו"ל בשבל יושע בשלונעת לאם ירושלים נשלקה לשבטים לאם לאו וכבר הושעק לעיל בדר דברים וכלל שיונע מאבה לבשלו לחר שנשלקה לשבטים לת ניתן ירושלים שלא לשבט בניתן דוקא ושל כרחין מעשם שכולם הרי נבונים כי יש להם שלק במכירת יוסף לכל בניתן שלא היה במכירתו לת ניתן שלא לו כלי שיבוה ב"ה דוקא בשתומו כדלית' בתדרם הושעק שם • ושמיל בשבי עיר כדפת ושמילא אין שבט יהוד' דלחי לאבלו' ולא יעיש בשלוב' לדוד • דבשלמא בלא זלת נלחמר כ"ל מפני מה וכה יהודה לאבלות מפני שלחמר מה בעש כי בהרג וגו' • אבל ב"ב לשה לא ניתן לו ירושלים שיבוה בשתומו על כרחין מעשם לדדרב בוא נרך בלן ב' וכלתי' בשבט בנשדרין ע"ם ומב"ם שלא יוכה לאבלות בשביל זה ובמו שלחרכנו מוה שדר בשלא ע"ם וכשדר תעוה ע"ם בלאבר בלבני יחד ויתבא"ך בשביר עלני זה בוה מעם • ולכך לאבשר כלן רמז לדאות לת דוד שלא לאבש בלן לאבלות לשבט יהודה כלל וב"ל בשלקה לשבטים דוקא לשבט בניתן ומחילא בם לאבלות לשבט בניתן דוקא • ולכך רמז לשעות לת ירושלים עיר נדפת להפוץ בנרת' ותשנולתן בין לשבין לאבלות ובין לשבני לאבשלו נשרית לאביו וכ"ל • ומחילא מבואר שיעור לחלת' בב"ל לכלל בשבין לדוד לאלך לאבש על שלילת לאבש וכלה לאבשלום עולה ובוכה וכו' וי"ל מלי קשיא לימת לחר דוד מומר וה לרי שפורש לאותו מומר בנרשו מבני לאבשלום בשו ולמה ניקח ליה טפי שלחרו בשבעת לחיתים כשביה עולה ובוכה וכו' לאבל לאבשר קשה לו ע"ם רבים לומרים לבשבי לין יושועתה לו בלילים שאשבו לשין לנדנו בשבים ומ"ו לחר רבים לומרים לין

ואפשר • דייק ליה מלך שכחותך יבדוך ע"ז דמשמע המלך שאינו כפוסו יבדוך ע"ז ת"ו קנס דלחבשר לומר שם' משרו"ל לא ניקשו ישראל לבם מלך שלא שיבבידם ע"ו וכו' ועל כן בשרלה דוד ישראל נופרי לאבשלום ומולחים כו שבב דוד שלא מבני מרוצים מלך שיבבידום ע"ו ונטוסם לאבשלום שיעלה רבוסם בזה ולא כמו דוד שהדריכום והנהיגו' לחר בק"ב בירתו לכך רבה דוד לעבוד ע"ז לבניס שלא מפון כך לא יבדרו לחר לאבשלום בלחרם בלא נס דוד יעבידום ע"ז ולחר כך יוזיכם לעבודת המקו' ים' • ולזה לבשר לחר לו יאמרו מלך שכחותך יעביד ע"ז כלומר בשם שרצונך שלא יעבדו לבניס בשלא

רומא קום ואי קלי על אנדרטא קטנה מה ותפה בעבור דם אנקי מקרנך דקלקלי בגם דתפטר דכיון דמ"ל לעיל סדר הרשעים בסוף קול דמי לאיך נוטלים לולי מן האומה שכל זמן שלא נעשה הנקמה עדיין דם הנרצח תלוי וגם ונוטף מן האומה ולארץ לא יכפר לדמו וכ"ש. תכן תפטר לפרם עם ס"ם נפרק מסוף מלחמה ויוסיפו הסוטרים לדבר ונומר. כי"ל נמלחמות הרשות. לכל נמלחמות מצוה שכל יוצאים תפילו חתן מחדרו וכלה מחופתה אמר ר' יהודה כי"ל נמלחמות מצוה לכל נמלחמות מצוה הכל יוצאים תפילו חתן מחדרו וכלה מחופתה. ובגמרא מיתא שם אמר ר' יוחנן הרשות דרבנן א"א היא מצוה לד'. מצוה דרבנן הוא שלא לד'. אמר רבא מלחמות יהושע לכיבוש. דכולי כהל מצוה. מלחמת דוד לרווחא דכולי האומה פלישתי למעוטי גוים דלא ניתי עלייהו. מר קרי לה מצוה ומר קרי לה רשות וכ"ש לעשות מצוה מעבירין על המצוה ע"כ במלחמתנו למדין לדברי הכל שהם רוצה כדי למעט את האומות שלא יבאו הם עכשיו לקרוע מלחמות רשות ופשר נם שם החתן מחדרו מצוה דכתיב כי יקח איש אשה ובעיל בה נם בחתן שנה תמימה. ולדעת ר' נקרע נכתין זה מלחמת מצוה ובעיל בה נם בחתן מחדרו. וכ"ש לחסר לפרם אין לחוש לזה. דלחומו ס"ד שקרע רשות ופשר בחתן מצוה שלי יהיה לחתן לחוש לזה ונומר לזה לחסר אחר ולחה שכשר דם שנצא מקרנך רוצה לומר אותו שכריך לפיות שלי יהיו לא תשמטו בדמו ולא שלי יהיו לחתן בשעה שכריך לפיות שלי יהיו לא תשמטו בדמו ולא שכריכו לילך עתה למלחמה אין יוצאין במלחמה הרשות ולחה לחסר בדמו ולא מיבעיא במלחמה שהיא לרווחא כגון מלחמות בית דוד דכתיב בדמי מלחמה

ישראל לנסות נוכחותו בקרבו על פרוש ושונאיך נכח בתוכחות גדולים שכך
שפסר לו"ע הכה כת בוחלתי להבר על לחכי ותכבי מפר ותפר רוכב לומר
עין אכותי גדול כ"כ נכח תבא מעמי כיון שכ"ם יש בי עוד נד עפר דפייכו
מהוכחת עד דאר נ' וגולי כן סייתי נח נורוש מנד שנצטרף מעמי לכל עכ"ם
שנד נסיונות שלחי לפני יועיל לפס קנת ואולי יפנה נפרוס ונאמר ולפ"ז
אמר כלן הוי וכוריס מה שכתבתי לכם שני וכיכות שפה אמפה • כי אפה
אמפה וכס עלוי נלה ושפטם עם נלה • ואוח לפס וכיפס ואומרן רס"ע
לפס כניו של אנרפס שפחר ותכבי מפר רוכב לומר שלו לפס וכלים מנלי
ואוהע שכנר נוכך לוחפ וואפע סביפ קנת נכס מנד שנרפס כי כנר
כוזקקה על ידי שיעבור מנרים נפור ברוול וכמו שכשפתי נוה לאנרפס
נפרוחות נרים בין הנתריס יהוח עדש ונומר שהוא מפעם זה דפאחר שלחי
ב' לפר כוליפיך מלוך כפדים וגומר וכבר כלה קנת מהוחפע שלו שכשאר
שדיין קנת עפר וכריכים לביוח. ורפיון ת' שכך נעטרים לפרק לוחפ •
ואפילו לקיים לכם כי אפה אמפה רוכב לומר שפחפה לני לת עפו לנפרי
ולא יהיה סוס עלות ולא נאפיו לאחיך כדי לפרק ונלוכיפכם לעפרי מן
אחוור שכנס :

אמנם לנרכינו לעפר לנאחרו • נפעיר שלפנ ס"ם סוף כדר בקודם
שפה שמפה לת וכר שמלך לו שכפה • ו"ל לאחר שכנר אמר
נשפלה וכר לת לפר פעפ וגומר ולוינו לוכור מה נרך סוג עוד לומר לו
שכפה דהכיכחה הוא כיוון כוכרינו וכנר כוכיפו על נכפ • לנל לאפפ
שכוונה ל"ס כפרקי ר"ש בפ"ל ו"ל • לאחר כל כניפים שפעפה הק"כ
לישראל כתיב ויכפו לת ה' וייאמר ביס ה' נקרבינו וחס לין • לכך נח עליפס
שלחך: ולאחר תרנעים שנח רוכב שפה לכוכיר לפס חפח ולו שכיפו לפק"נ
אמר הרי מנלה פניס וכמנלה פניס חכינו לין לו שלק לפב"ל • ולפ"ז
לת מוכיר לפס שפעפה שלחך וכס פניניס מה שכתוב נפניו • ומפל לאו
שפיפ נו פרפס וכפלה קפור נו וכו' ל"ל רחיס כלה סוסה זה היוך קרפ
נרפיך וכו' ולכאורה יש כאן מקום לשחול דל"ל לפ"ו נח מנוה זו לפאות פס
שלחך ולענה לוכור תמיד כפיכה לאפ נח על פליפס שלחך כדי שלח יפיפו
לפאות עוד וקפה הפינה כלפון שלח נעשה מנוה ון עדיין וכריכים לוכור
לת המוה כדי לקיימה לו יוכרו שמה מה שעפו • לנל לאפר שכנר יפאו
לת וכר שחלך ויקיימו המנוה ומנוה כבר ענר כלך לפ מנוה ונמלחי דהוו
מוה ל"ב ישכפו נ"כ הפינה ויפיפו לפטוח • לכן פס זה מיוסד קופין כל
שלחך נרים דנכיוזוקר לת ונומר וכסוף לאחר לו לת שכנה לכוכירנו שלחיך
לאחר שיקיימו מנוה זו לת"כ כן לין לת שכנה הבנין שלחך על ענמו יגע
לפי שעשה לאור רק לדורות לוכור תמיד על מה נח שלחך לכם"ו ס"ם שלחך
וכור ונומר היינו לאחות שמו • ואח"כ לאמר לו שכנה שלחו לאח"כ עד
סוף כל הדורות • ווהו לכפתי ס"ם נפ' נשלא כתוב לך וכרון נספר ונומר
והיינו לאחן ליפיך לפניך רשום נכתב לאחת שתוכר ש"כ ואחילו לאחה
שכנה • וזהו שכתב ס"ם בשנרים כל"ל כניי הוו וכוחיס שפי וכרוניות שכתבתי
לכם כי שפה שפה כי שקה לאחה • דענין שכי שחיות הללו שכוחר דר"ל
שפה שפה לחה • כי שפה לאחה לני ע"ל • וכאה שקה נשלחך שה שקשך
לכוכיר לת ישראל לוכור שה שעליפס שוטל דפייכו שיעשו פס לת שחלך
שכיר שכוכירם כדי שלח יפכחו ויעבדו של הניוני • לנל שה שעל הק"נ
לפעפה נע"ל שלין יפכחו שקשלו שפכחו כל הרי נפני הק"נ לין
שכשה • לכן לנרכינו יש שעם נדול נשר דכשלחך שס לת כיפה הקפנתו
רק על עכס השכשה דפייכו לשחות לת שמו לו לת כיה נרך לכוכיר לת
ישראל לוכור לת הכשכשה שה שכשה הוא יח' • לנל שפני שע"כ יוכרו
שפה ושל שה נח שלחך כדי"לייסר נוה דרכם ולא יפשלו לכך שקר לוכור
שס נוכירה שנייה דפייכו על הכשכשה שהנשים לשחות לותו לאחר כל
שדורות ושפוע שחילת הוא וכור כל יפיו למה נח שלחך ויוכר בכלב שוטה
שלא לת שה נשבו ונע"ל ו"ס קוו וכוריס נשתי וכיכות כי שפה שכשה דפייכו שה
לפני לת שלחך ולת ש

עיקום שלפי שלמעלה אנכי לפי שהיו מה שנתלוצצו בשעת עגל ערב ורשע כולם שמעמד כיוצא בו לישראל על כן ויבד מנחשת כדי להקהיל לומר קהילה ודעו לפניו בשמירה בגזירה רשעוכה ויפלכו כגזירה שגזרה עליהם ויצאו בשבוה שבעה ונגזרה ג' גזרה גזרה להעביר את עכו"ם שהיו בהם גזירות שם בן סורר ומורה לומר כדי לעקר דור למנוע ושמעתי למו שם נוגש וזה שלפנינו אלא שנשנים שנוי ביאור שעשוכהו דהיינו דור המבול ושמעתי להם נוגש וזה עשה ואת לחגיגו את בריתו שהיו דוחקין ליתנו לעבוד עבודה קשה בשעה ולכבי דור הפלגה נאמנים שלח לפני שלח כמו שמלך ושלח מכל שבטיו וכל כי כדי להכעיסו כוה לפי שעה ע"ם שיהיו כרצונו ע"ד עגלו מכל שבטיו כדי לעשות כרצונו לע"ם שיעשה הקב"ה אות קלים לעמדי ויבי' נגוע שלישה נשבעה בימינו לעון והנה שפ"י מה שפירש בשור שכוור נשמור לפשר לומ' בשמיכת הפרשיות ובשמך שכשובים בהקלים מדרש רבה מסוף כדר נשלח וינע מעלך ונומר לשר הקודש כדרך הוא יבא כפני עוכה ויפרש מכפני עוכה וכו' ע"ם ו"ל בשלשה ישראל שהיו לומדים בלותו ומן היום ההוא נקרבינו שם לון שפיר קלשר עליהם שהיו כפני עוכה להלשר כל העוכות שעשה להם היו מכעיס את ה' ואפרו היום ה' בקרבינו שם לון. לעלה מה שקדם לת עשלק כפני עוכה מה שנגיעו. לעלה ע"כ ל"ל דכיון שנפל נשם שבת לעשות עם ישראל בשלוש מעברים היה כוה כפני עוכה שהרי ישראל היו פורשים עם פלגו נשלרי שבל שניים היה מושל לותו השוב וכפיר"ש ו"ל בסוף לשה ידעת לת כל הפלגה ונומר ע"ם ולע די שבת בשוק לשם שוכה על זה לעה שבת לשלשם עשה בשלשה מלוקן שוב וכע"ם וכוי ונומר לשר קרן נדרך בשלשה מעברים ונו' דשמוק בשניל שעשה לשיתו פונש שם בשלשה מעברים ופרעו השוב לנרן. לכל לשלוה יש על זה שעשה לשלך דשע לשכב עליהם ירוסת לרן ישראל בשלרו לשלר שבת שלמו כל השוב ל"כ נשלתר עלייהו ל"ל ג"כ שיין בשלו שע"ם שבשלר לעה שלוסיב השוב לפי שעה ול"כ שה שניין לשרשם לעשות זה השוב לרן ישראל הרייט לו ג"כ עלה זו דהיינו שישראל רשו לילף ג' עלבי' והוא יקח עלה רביעי מן השלר' שבשע"ן כיון שעליין שעשה השוב נשלר על שניים. ועיין ע"ם שוה שלר שלם לך שני לשנם לף לשה יכול להקשות שניו לכבר שפסיל שמו עלמו שיעשה לניו ע"י שבת יעקב בשרשה ניקח בשלשו כע"ם ויען לך שטל ונו'. לעלה ע"ם היו נוסף קשיל לרי כיעה ע"י שרשה ושרשה ושרשה בלה כדין ודע ועלה שרך רשיב בילה כתיב. ולשה משיב על זה להשרשה ושרשה בלה כדין כיעה ושיהו עפ"י שה שלילת בוכר שרר שלוחת שמוד של"ה. בנין כך מולמן בשלשה ובשיקיהו ולילי נרכין עליה ליעקב. לשיהו בנוונה לשלר קלשה ולשבשלו שהשוה שיש לשיהו שבת שקר. לכשה דשיקרל שער לשלשה ולשלילה לוטען על שלמת בנ"ל לעה יעקב בשלשה ולשני לשלוה לשלשה נרכין ולשבשלו ליש מיניה שה רשכש שלבשת לקניל שרה לשלר ונו' דהיינו מן שברכה שער נרכן לכיך יעקב ושרשה

אלא זכור לומר לומר לומר

נח"י והם נאו אין להם חלק בארץ והייב הכתוב לומי שלא יהו מנדים אין להם חלק ונחלה לשוב על הגרות • ועל כן אמר ממלך כצדקה שלא עלבה מעצמו גם אינו חלק פרטי ואינו דומה משום זכות שהוזכרו לו גם לא להם משכר עבודה על כן לא נאמר עליהם כניסת ה' ונא להסיר את הכעבים לגם עליהם נטענות ליסטים לתם • וזהו שאמר מ"ש וכוי את אשר אמה עמך לך בחלק בנחלתך ממנרי' ונו' דלדרכיהו מ"ש בנחלתם ממנרים שוב נ"ב אלא אמר עמה לך הנרים ור"ל הכתבי מקומות עמה לך לדעה שדע בדרך ואידך בנחלתם ממנרים שהניד לכרעה כי נרם ונומר ומה שמעיד הכתוב לם ו' כדר בחמורת נומר לך המעשה שעשה לך בדרך בוליד לו ממעשה מנרים שלפניו דוד תלוי בזה בחמ"ב וכנ"ל ו"ש והיה כי תבוא אל הארץ אשר ה' אלהיך נותן לך נחלה ונומר לחקיקי ממה שנא ממלך לטעון ליסטים לתם וכלומר אלא נחלה שלך היא ולכן לכתוב פיו ושמנותו ולקבל ונומר ושבית ואמרת אמרי אחר לכי ר"ל ממלך וה גרים לי שלבן ביקש לאבד לכי ולעקור אלו כל הזכרים והנקבות שאמר הכניס כניי ונומר מכא טעמך כל"ל ואמ"כ ויהד מנרים וכא ממלך להכטין לותם ואמר כך ביכא שליך בדרך וכמ"ש בעל הטורים שכידר נ' מעשיו וז"ו ושעשה שהנאר ושמילת ביאת מה שכיון נם כאן מעם לנן ומעם מנרי' מיד לאחר זה מעשה בלמור: ועוד לנו דרך יפר כעשה המלך שכתן ממלך לנחן בלרמי לדרוך ואמר יעקב וכן לפרעה אלך מנרים לדרוך לאחר בני ישראל • ואמ רלו לנחן ופרעה לשחוט לשחתו • ותפלה נריכין לנו לנאר קצת פסוקים אמונה סדר ויצא כיוצא לנן עם יעקב כשהשיגו • והנא יתיצב לן תמיה נדולה על לבינו יעקב שנשתקה מרגלנו הטוב שנניח לנן עשה שנים עומדים על לרגל' עשר שנה שנים שהיה מוכרח לעבוד נשתי נשיו כי מיד שעבד י"ד שנים היה יכול לנאת משם לכאורה • לאנשי לפי שהוא לנליבו בעשו מספר רל"ו שהיו לחנותינו ממנרים לא בשות ולא יוצא שהוא מבני שנשנים נשם ירחי לחנותינו מנרימה דשעבוון הוא נאנין זה הוא נגד שנים לחומת שהוגדרו ישראל לעשות קיום נשולם לשנים לחומת וקבלו עליהם יסורין בשלין וכדאיתא במדרש ילקוט סדר בא ור"ל משנולד יעקב עד שילאו ישראל ממנרים ולחמרו שיהא על היה שלם מלות ולרבני' שנה כנגד ס"ת שנה שהיו בשלוה מדור המבול עד דור הפלנה ומדרו מדוש סוכה וכו' לפיכך משנולד יעקב עד שלחמרו נגיו שיהא על היה ניסרים ושעבדים והוה לפ"ב לפ"ע יסורים לפיכך נאה ניכיו שנה משנים לחומת שם ו' יגרת לו שלבי יהפכו וכו' ס"ם ושוה לישת נויר ס"י סדר פלוגו שלו סבוב שלא לנין ניגדך ונומר בשנל עליו נוים שהפרידו בני מדם יצ נבולות שתים למספר בני ישראל כי לנק ה' עמו ונומר ו"ל נשפרידו בני מדם כשהפיץ דור הפלנה היה כידו להעניין הן לחומת ולא עשה כן אלא יצ נבולות שתים קיימין ולא נתנין. למספר בני ישראל שהיו לשלת מנני שם ולמספר שנשים נשם בני ישראל שיהו למנרים יצ נבולות שתים שנשים לשון וכו' ולכאורה אין טעם לדברי רש"י שה מנין שנשים נשם שיהו למנרי נגד ס' חומות ושה מנין שניכם לשלש לנרי כשהפיץ דור הפלנה היה נדון להעניין וכו' • אלא בגירוש שני שהרשיעו ישראל שנאו בשנים נשם נגד ס' חומות שנפרעו בדור הפלנה וקבלו עליהם יסורי נגד כל חומת ששים שהרעו מדור המבול עד דור הפלנה ושל כן לא אמרו אלא כנ' שהרשיעו בשנים נשם נגד ס' חומות שנפרעו בדור הפלנה • ואתנו נוש טעם למה יהיו ישראל על חרב כן כתב אלא עשתים עשרה חומות כשנים נשם נגד ס' חומות שנפרעו בדור הפלנה ושל כן היו מניחים שנים שני כיצ לנטין עליהם כניסת ה' בנגד וה ישראל חלק בחוצ' כי לקח לחלקו חוה"ב וכשכים לאר הקדמה וו בקוטי שהר לך לך במרחק שנתים ואין כאן מקומו והכא קבלו עליהם עבודת ע"ז שנה כמו שיתבאר בנגד ס' נשם שני שיהיו על כל נשם שנה שני כדין כתם עבודת השפורשת שלל שנה שני שני יהיה ובשניהם יש לנשות שנה שני שנה קנוה וו שם שני שנקנא לפ"ע שפורש הוה בדברי הרשעונים ו"ל שנה בנגד שנות העולם שית אלפי וכו' ואין נשהש רנא כדר משפטים ועולה השעבוד שנשים פעמים שלשה שני רל"ו אלא שנשהש לשם נם הגילות לשעם כי משנה שנה שכיר עבדך וכמו שיתבאר עוד לקמן דקרי ע"ך ומאחר שיעקב התחיל לקבל יסורי' בשניל החומות ורצוי' שהשנולים יעקב עד שלחמרו בניו שיהיה קוה ס"ם שנה וכו' וכ"ל קרוב הדבר בשיני לומר שהשניל בן רמ"ח יעקב לשיות עשר שנה שהיה לשל לבן שנה שיהיו על עשרו שלש שנים שני קיבל על עשרו שלש עבודות שלו נשאר לשר ה"ר הוה עשרו השלים מוצן שנשים נשם כדליתיה נשהש רגא סדר וגם ס"ם ולבן ושל כן שנה לשל לבן ה"שני שם שנים מוסיף על תרשעה עשר שנה שנה נשני נשני שתי נשיו • וכוה יובן שם מה שפירש יעקב להשניל נגד לבן כאחרו וה לי עשרים שנה בניתיך בעבודתך תרשעה עשרה שנה בשבועתיך ושם שנים בשלך ונומר ותרד שנת עשרי ונומר ולא כן לעיל כשל"ל נקנה שכרך ונומר לאר לו יעקב בקנרה לאה ידעת את העבודה אשר עבדתיך ונומר ולא עשה עמו עשנון זה לך ואם עבד עמו ואם שנת

כאן שעשה לו עשנון כל דבר כפרשות • גם שאר דיקדוקים שתיישבים מתוך הכיאור והוא דכשעלבו עמו לותן לרבעה אשר שנים עבד נשני נשיו לא רצה ללבת משם עד שעבד עוד שתי שנים לקיים שם שנים יעבד משעם כל"ל לקיים נזירות ועבדוה ועבור לותה ונומר מה שתנית על פלנו כי לין עבודות כתם כפות משם שני' דכלשון כתוב מן המקורם נדין עבד שכרי וכנ"ל ולאחר שנשלמו משם שנים אמר אל לבן שלחני ואלכה אל מקומי ואל ארצי לדקדק מי מעכבו משם עד שאמר ללבן שלחני • לאן לפי שכן נשוך הכתוב נע"ם נשדר רלה כי יאכר לך לאמץ ונומר שם שנים יעבוד ושנתיים שלשתו ונומ' לכך ל"ל שלחתני ואלכה ונומר ושיעבו משום דיש לו לאל לחוש בהשנקה שתחוש ולכך נקשר בו עדיין עד שישלחנו וכדין המוטל עליו • ו"ם לו לבן אם נא מנאתי חן בעיניך נשתי ויברכני ה' בנלנך ונומר כיוצ משום זכות אבות שתניח לו מבניך מנאתי ונומר אשר נרכך ה' ותן לו ונומר ועלני נמרית חד אמר נשניך הנית בעבורו חין לא בתרגן לא ואל אמר לפיו לו בתניך שנאמר השניח שפיק מכל מקום ו"ש ולכך אמר יש לך אלני על כל פנים לפיו לפ"ל בתרגן דוקא הרי נשתי ויברכני ה' בנלנך ו"ל יש לך נשלי השניח מכל מין ומין ויעקב ל"ל תתן לי מלומה אם תעשה לי הדבר הזה ונומר דוקא לומר לשם' שנים לי ליתן מכל מין הרעי לחי מוותר שלא תתן לי מלומה מכל מין רק מנאנך על זה לא לומה לאשר בכל נאנך לנשור וכו' • ואז לפי שיש יעקב לנינו דחשב נשני שנתן ל' שנים ושם שנים נשני שלמן וכמו ש"ש לאחר שנה לאחר שנה לבתו לשה • ואמרי שלמרו לקח יעקב את כל אשר לאחינו ומאשר לאחינו עשה את כל הכבוד הזה • הנה היה רמז לעקוב את כל"ל • ור"ל דנין הכבוד שנתן לו מן ה' ל' שנים שעבד בשבילו • ובין כל קנייניו שכנגם נם ש' שנים היה יכול לנאת משם לכאורה • לאנשי לפי שהוא לנליבו בעשו מספר רל"ו שהיו לחנותינו ממנרים לא בשות ולא יוצא שהוא מבני שנשנים נשם ירחי לחנותינו מנרימה דשעבוון הוא נאנין זה הוא נגד שנים לחומת שהוגדרו ישראל לעשות קיום נשולם לשנים לחומת וקבלו עליהם יסורין בשלין וכדאיתא במדרש ילקוט סדר בא ור"ל משנולד יעקב עד שילאו ישראל ממנרים ולחמרו שיהא על היה שלם מלות ולרבני' שנה כנגד ס"ת שנה שהיו בשלוה מדור המבול עד דור הפלנה ומדרו מדוש סוכה וכו' לפיכך משנולד יעקב עד שלחמרו נגיו שיהא על היה ניסרים ושעבדים והוה לפ"ב לפ"ע יסורים לפיכך נאה ניכיו שנה משנים לחומת שם ו' יגרת לו שלבי יהפכו וכו' ס"ם ושוה לישת נויר ס"י סדר פלוגו שלו סבוב שלא לנין ניגדך ונומר ולא עשה עמו עשנון זה לך ואם עבד עמו ואם שנת

שם סגים בגלוך עוסר עלם ו קניתי כסי נקיון וקדושין נמורים ונמותיך
סם כסיי ומסיל סבני סם כסי כי כתם לא קום לי כאומן סם סגים שעבדתיך
עתורת עבדות והשוב עלת בחומן יד סגים סשייתי כרשות עסמי וא"כ אין
לך לבניי וכסי כלום • גם ממילא אין לך שעבד על מקני שלי כי מנים לי
מנד השעבד כדי לקיים ואא"כ יהיו כרכוש גדול וזהו שלא מעמני ולוי שלפי
שני פתר יצחק היה לי כי עתה דקיס שלפתני ר"ל העורה לתרה וכי
שעלאתו לא תעלימו דקיס השנדך והלי דקיס שלפתני • לכל מת עכיי ואת
יניתי כפי רלה שלגים ניוכח לחם ר"ל שהקב"ה רלה שקייתיי עבדות
ושיהיו כרלוי כפי השגים על שלקי וזהו שכיי כגד ושיהו לוקפי •
כפי כגד ושבדוס ועל כן רמה קב"ה להפיק מה שביי מהשעבד וכן ל"ל •

ויבא לפי סה שפלתה על דעת לכן וכיו שהכנות כנותיו ועוסר מעשה סיס
נעשין ין שפשע כשביי לזה הפסיר לחיו רחל ולזה הפוד לנו חנק ונפלה
נפיל לחיינו הלא כברית נפשענו לו ר"ל לפי כברית בל"ל שעב לוחנו
כשברות דהיינו כשפשוע וכמוסר לרס שפתח לפכדו כדי להוליד לך
סגדים ולכל לכל לת כפשיני נפשעה זו נאמרו סס שקנה עבד קנה רבו
זה אין בידו כי לא כשריות לנפשו כי אין לנו שלח ונחלה נפיל לחיינו
שפייסם לנו וכיינו לו וכאשר עלה על דעתו כי קיים לתה לתנו קיין נמוד
ולאשור כי כל השוסר אשר בניל לחלפי מלכיינו לנו היה ולכיינו ולא ליו שאשר
הוא כי כל השוסר ונוסר הוא לשניינו מעשה סה שקנה עבד קנה רבו משוס
דס"ל דכל לוחן הסגים כולס קיים לו עבד משמת כפיעון חוב לחיינו כן
ולאשור וכל זאת היה נפשת שלחן שקיבל מלכיינו עשו שלמד מפיית לחי לחיו
שעל יעקב לקיים לחיל לנן השוב של כי עד יסיב ורעיך שעל כן נרכו לחיו
ביעקב נרכת נלות ובלכות כרו ורבו כשלהך לחיל לנן וכמבואר לעיל • ולאמל
כן היה שפלתה לפי שכרם יעקב לחלה שהק"ב ברוב רשעת ורוס לכב של
לנן כלחרמי וילא שלא היה נלחשר לשבוד שיעבדוהו של לנן ובניו כי ניקב
לשקר לת כל על כן לא קיים לחיל השוב לחלה בחנדים וסס נקקיים נרכת
יעקב שא"ל לפרתיך והרבתיך והיית לקהל עמים ויתן לך ברכת לברך, וא"ל
מ"ש לחרמי לחב לחי וירד מלכיהם ויהי סס לגוי גדול ונומר ר"ל מן כלחרמי
היה לתקיים נרכת יעקב שהיה לגוי גדול אלא לפי שהרמי
מוכך לחי וביקש לשקר לת כל כיל כין כוכרים ובין כהקנות על כן נפתנב
שורך מלרימה ויהי סס לגוי גדול לא לחל לנן משוס דלגוי גדול מלרי,
לא היה כ"כ קשה ולחי שלרי פרעה לשגור לחלה על כוכרי, ולכן ניקב לשקר
לשק שכל חפילו בהקנות ב"מ בהנים נכי וכהנות נלחי • והכה כשרלה
שמלך לן וכיון נוות יעקב דלפי שיסתו לגור עליהם שבעים שפש
דהיינו שם שנים לכל נפש וכאו יעקב חלינו שם שנים נשניל עכשו
וכ"ל ולפי חשבון זה היו נרייים להיות במלרי ת"ק שנה דהיינו שבעי פעם
שם וסס יהלו לר"ו שנה דהיינו ג' שנים נגד כל נפש משפעים נפש לכך נת
שמלך ונ"ל לפרעה כי נרש פעם ר"ל שלח היו חלינו כ"ש רל"ו שנה ושליין לת
נשלש פוען וכמיין"ש דהיינו דרו שוד מוסל עליהם ולח היו רק בשפחה •
לכל לפי לחמת כלי נתייחד ב"מ בכתוב ויהי נימים כרבים בפם ויעל
ונומר ושיען נה שה נימים כרבים ורע"ל פירש לפי שהיה יפי נמר קרוים
נרבים • ושקשה נריבה זו לשיחל כי מי לח ידע שהיו יפי נמר • לכן לנרבינו
ק"ל שכל יום ויום פשה לפס הק"ב נשבי ימים ולכך נקרלים ימים רבים
והפשם כמו שפתלחר לעיל בפרשת שמות דלפי שהיו לותנו נפרישת דרך
ארץ שומכה בלילות ב"ל נלחשה לנפס נס כלילות לם שנון וכ"ש נפר"ח שכירך
לפס בלילות לשנון ב"ל והיינו פפשה הנוכר וב"ש ומשילת מנותר ב"ש כלן
ירית לת עבייהו זו ערישת דרך לרץ ונומר ר"ל בכה שעשת פרעה נעצת
שמלך הנוכר היה לנדקן לחריהו לפי שיסת לחיינו יעקב לומר שבליין יש לנו
לנייות לחלנו ר"ו שכה דהיינו שפשה שכה שכיר כוסיף על דרו שכה שהיינו
שם לחלנו ונלחת רלה לחלים לת עבייהו זו ערישת דרך לרץ ושעיך כך שכה
גם בלילות וכשלילת החשכון ויוצלנו ונומר והוא ב"ש נפל המיד ולחלו לת
כוניע הק"ב לחתנו שמלרים כדי לחנו בניהו ובכי בניהו משוערדים שיהיו
לפרעה וכו' דקשה ג' דורות דהיינו ר"ו שכה כי כשם דור שנשים שכה
ב"ש יפי שנותינו שנשים שכה ור"ל דשלשה שניהם בלילות כדי להוציאנו
שפר ר"ו שכה היינו נרייים לניות שם שור ג' דורות דהיינו שור ר"ו על
ש"ך שכה וכשעשת פרעה שלח נשעת שמלך וכו"ל ולפי שה שנשנשר נשפשם
שיעבוד ת"ך שכה שלח כנד ש' נפש הנלים מלרים שקנלו עליהם שיעבוד
נשניל שנשים לומות שמדו נהק"ב ב"ש שכה ושפל כן נאלו ישרלל לת
לרץ ישרלל שהיה שנשפה עמהם נלחר שנשבע, לומות נתנו השעבר לישרלל
על שנלו שיעבוד ויסורים למלרים שנורם וכ"ל לכך לפי שה שעשה שמלך
שמדיין לת קנלו כיסורין נמלוקן ושיניי שור לידו שכה לת לעכב עליהם נפ
כניסת לרץ ישרלל נלחרו שלין להם לנשול לת לרץ ישרלל חס לת לחלר
שיקיימו יסורים כנד שנשים לומות ת"ך שכה לכך לת שכתוב לומר והיה כי
שלח לל לרץ ונומר ונקשת מרלשת ונומר שיספרו מן לחרי מכר ונומר
שר ינקלנו לל השקום הזה ויתן לנו לת לרץ ונומר בלכל זה נפלו שעבוד

מלוך כין שה שלכל לכן וכין לכל לרשה וכין כשכין כשלש לרץ ישרלל
וכמדונר :

סדר כי תבא שני

להיות שפרשיות ללו נקרלים סמוך ליפים כמוריים • שבשקבב
דלמונה לי כרשה ו כוללת הרבה מדיני השעלה • נכן
רליתי לשכר לכן וכפרשיות הבלים לשריך מוביייני השלה ותשובה נס"ל
וקרלתי לו שם ניח השלה :

במדבר ענומוס זה שסדר : **ז"ל** היום הזה ה'
מצוך לעשות ונומר וש"ה בלו נשחחה נברית
נברכה לפני ה' עשינו • והלא כריעה בכלל השתחוויה והשתחויה
בכלל בריעה ומ"ל נשחחוה נכריעה ונברכה • אלא צפה
משה ברוח הקודש וראה שב"ה יתיר לחרוב וביכורים עתידים לפסוק
עמר והתקין לישראל שיהיו כחפללים ג' פ בכל יום • לפי שחביב
חפלה לפניו מכל מיני קרבנות ומכל הקרבנות שכן כתיב תיכון
חפילתי קטורת כשאת כפי כנחת ערב וכו' ע"כ :

יראה לקח ג ניס לנעל כחדרש נפסוק ז"ה מ"ם היום הזה ה' מנוך
לעשות ונומר והרי ין נמורים קיימים לנלח לנאמר כיצוי
ולילוק ולאיך לאמר היום הזה ה' מנוך ה' לעשות • וכ"ב דאיתי מקשים
כ"מ כמדרש נריש פכדר ויה כי קנלח לין ולח יוד עכה לנלח שה שנאמר
לנינן שנשובתה תכנס לארן וכו' ס"ם וקשיא להו הרי הוה קיפך ש"ל
נמם קידושין דמסתם דלמיו לנלח לחר יהושע וכו' הנס לנאמר שם לין
מקום לקושיא וז כלל לדין הכאה לומר מיד עכשיו כשון נמדבר דפיך
שיין שם ניכורים וכי היו פורשים לו נוסעים לילנות כמדבר • לנלח ר"ל
שמיד שתנח על הארץ וירשתה וישבת בה לא לאמר ולא שתפנל לאמוד ז לו ולל
יהא קלה בעיניך שהרי נוכותה תכנס לארץ ר"ל נוכות שתניח נכורים לה'
כשעו הוא שמייעך לנשוך לותה כיון שיש בה ג"כ קלה בעוה • לכל מי שקיים
מה ולחי קשה נשכוך כל"ל שכני, לאמר ניהי הנכורי' היום הזה ה' מנוך
לעשות ונומר דמשמעו דקיים הזה ממש נריכים לעשות בשוקים בלבה כמו
שלר מנות שנאמר נשן היום הזה ה' מנוך דמשמע מיד ממש וקא כיצד זה
נרלה דקשה לנפל המדרש • ועוד קשיל לי מ"ם כלן ושפרש לותם
נכל לנלך ונכל נשמך מה נרלך לנ ונשמו נשנוה ז יותר מנכל המנו שלא כתי'
כשן לשון זה • ולכך פירש לותם נשל המדרש על פנייני השלה שקיין
לשם דיוקך בו לשון נכל לנלך וכל נשמך שנריכה כוונת השלה וכ"ם רל"ל
לעשנדו נכל לנלך ונו' ליוה מנוה שניה נלב הוי לומר ז תשלה וכו' וכוונת
השמוק לומר דלחשי שלא ייביכים עכשיו דין נכורי' הנוכרים נריש הכדר •
ס"ם מקנתי לכם היום הזה מיד לעשות ונומר ומשם לותם נכל לנלך וכל
נשמך ר"ל ס"י השלה שנלב שנריך לעשות לותה נכל לנלך וכל נשמך
נכוונת הלב וס"ם היום הזה ונומר ר"ל מיד מכשיו נריך שהשמה הנריס הלבה
ולשמוני שלא תשיק לדעתך כיון שהשלה לא נאו אלא לשמור הנכורים
שינטלו ע"י מזרנין נית המקדש וכמו שיתנאר עוד ס"ל לא שייני השלות
אלא לאמר שורנין נית המקדש לכל כל ומן שה"ש קיים והנכורים נופנים ס"ש
לשלות לו"ל לאיני כן אלא היום הזה ה' מנוך ונו' שהשלה משלית היום
מיד דהיום הזה ה' מנוך לעשות לת השדרים כלבה ס"י כל לנלך ונומר דהיו
ס"י השלות וכ"ל • ומשילת מנומר מלינו המשך השדרש כמו שיתנאר
לקמן ונס מדרש שכ"ל ס"ם וכיה כי תנח לין וכיה אלא מיד וכו' ולפשר נשכוין
לוה שכנין דשיקון לשם שנין נכורים מיד כעוון שנלך דוקא נכורים
שעם אלא שנין השלה שכוונים לנכורי' וכ"ל :

ובזה מנומר מלך מלמר רז"ל נשם נרכות שרק לין שופרין •
יכול יהשלל לדם כל היום כולו • כשר שפורש ס"י דכיעל ווילין
שלמה ונומר • יכול משנה לנולה בוולה (פיר"ש דשלה בשלילה
נגולה דוקא ולא מקודש לכן) כשר נלמר כי היה שניך שן קדשת דכן
וכו' ס"ם דשלה יש להשליה על מה שלמר יכול משנה לנולה בוולה שכי
שיני נומר כן שדוקא משנה לנולה בילו להשלל בשלילה ולא מקודש
לכן ושה נריך קרל לזה • לכל מנומר היה ס"י שדרש שכחוסף שכ"ל
שכשקנו השלות היינו שכני שרלה שם נרוש הקודש שנשלית נכורי' לנשל
נשורבן כ"ש לכך שיקון לשם ג' שלות וכו' • ול"ל היי לשיכה דכל ושן שב"ש
קיים ושניים הנכורים לין נריך לשלות כי לא נאו רק שמורים
שנשלו ולי לאו קרא ס"ה קיים לין נריכים לשם לכך נלמר כל קבל די היה
שן קדשת דכן דשמעם שכבר היה שקודש לכן לפילו נומן שב"ש קיים

פי משה רבינו תיקן להם ג׳ תפלות ביה ובמו שתיים לשחר ביו הכהורים
ביום טוב ה׳ מנין לשמות בכל לבנך ובכל נפשך ביום טוב דייקא ומחנוחר
לשון:

ובזה תיובב המנין לשון מדרש תנחומא הכותר ביום טוב ונומר וס״ב
בלו נפשיה בכרכא נברכא והלא כריתה בבלל וכו׳ אלא נפש
וכו׳ והתקין להם ג׳ תפלות וכו׳ וקשה לפיך מיובב טוב ג׳ לשמות אלו למה
בלו. אלא לפי שחכמים ג׳ טעמים למנות הכוהנים ה׳ להכביח אח בית הר׳
ועב הלחם המאחר שהכהנים שביניס מלך על בלחם כ״ש כשביהוה בראשיה
ובב״ם כשבוד בשרם קין אחר ירלה קרוכה עודב נכפה ינלשבה לבן
נוב לכהום ולכוף לח ימרו אלא יאכלו אלא ישרחינו לגהום ׳ שביח
אלא יבא כפוי טובה ומשוב להשוין טובה והוביח לפי שעשה לו טובה
בב׳ שחשוב לומר ביש המבוקש בשבר שעבר עליו כי׳ אלא יעשה מרוב טובה
ועל בן הוברך להשחיל אחרי אלה ולסיים בשבח • והם בן בב׳ שבלות בב׳
ומנים מיוחדים שחר׳ל אלות בראשונות השקינו ג׳ תפלות אחרים תיקן
וכו׳ אחרים בב כנגד ג׳ פעמים שביום משפיע • בשרבות ׳ברוך לומר יהי״ת
שחוכיחינו מחפלה לחורה • בשחרית יאחר מודה אחי לפניך ה׳ שהוכיחני
מחפלה לחורה • במנחה ג״כ יהי רחי״ת כשם שזכיתני לרחות פחח בורייחה
כך חזכני לרחוחה בשקיעחה וכו׳ ב״כ דבכה אלילה מורה על אלהים ונרה
ונכנר על שלוה ובמנחה נותן שבח על השלוה שביה בבוא מחוכה
ביום ולוה אלמר אחו ב״ל לשנות הללו בשחשוה ר״ל שבחפלל על ה׳ שיוציאני
מחפלה • ואח״כ בנכר בכרעה על שקבל חפלחינו וקוכלנו מחפלה • ואח״כ
בחנה בנרכה לפני ה׳ כ״ל ניחנו שבח על השלוה שביה בבוא מחוכה שביינו

מקריב וכשורף נפיר ואין כונה לו אלא הוי תמיד יעטא נפש כ' וכו' ס"ת כדי
נתבאר ג' זמנים בלילה כיום מפני כל היום זולת זמני אלו
שמכנים המוסך והקטרת לפרק ומבדילים כחומת נרצל ניניהו לבין אלו
שנשמים מפ"ק נג' זמנים בלילה אין מביאו ומקטרו כלל. וה"ב לא יעשה לכדר
שנא המקו כשיפגל בזמנים אלו. דמה שנריך לסדר שנת המקום תפלה קודם
לכאן אין לו שעם וכי לשנשינו הוא יתנרך נרך. לכן כשנין הוא לפי
שהכיטרת לפרק ליכה מביאה מקום לתפלות של ישראל שמשך את העולם
כולה עד שאין מקום להפלות לעלות לכל כשמזכירים שנא הק"נ כה כם
נריכים ליתן כבוד לקונם ואינם יכולים לעכנם נריכים לעכוב מקום לאותו
שנא שישלה ולנד זה כשנא שפלה עולת. וכנה שעם זה לא ס"ת כ' אם
נשלח זמניס לכל נג' זמנים אלו שכלך החסיכים לפרי נפשי אלא נשלחו כאן ס"ת
נפ"ג לפדר שנאו תפלה אלא יתפלו נרכיו מיד וינא. לו"ל כבר פירש שלמה
לשעות אלו קריבה וג' ר"ל לתקי' נזמנים אלו נדרך לסדר שנאו של מקום שפלה
לשנשה זה מעין התפילות וכמ"ש.

ויאל בי דהנרי' הפלה נרלה נפפ"ל נפרש פסוקי דשתים סימן מ"ו.

אשר נבר נאמרו נפ"ל קנא שפה בפדר שנא ס"ת ומכאן
שנאר שקכלן שפ"ו שקדמה הזוהר נפדר נלך כשנזכר לעיל על פסוק מי
נכם ירא ה' ונומר דקנשם פסוק מי נכם ונומר אשר לקיל מיניה: שדוש
נאתי אין ואין ונו' שדרשו רז"ל נס לוקן פסוק על ס"ת נייכי שפפלה. ומשלש
שפשם דמן פסוק שדוש ונומר ועד שפוק מי נכם ירא ה' ונומ' הנל שדנר
שעניני שפפלה ונשיפה לדנר לאר נשכוונו: ושפה ב"ל נמה לא שמכן
זה לוזי והפסיק הרנה ניניפם נאמרו לוניים שפים קדרות ונומר שדני ה'
כתן לי לשון לימודים ונגע לשני ה' שפח לי לוזן ונומר קנב שנדיקי ונומר
ולאלוף כל זה נכנם אין שדניקים ולינו שפנייהו כלל ומה נס שלין שנר נשנה
נהשתך שכתובים לפי שפשטו ושפוטו. לכן לשפר לפע"ל נומר נוה
דפסוק מי נכם ירא ה' שומע נקול עבדו ונומר קול פי' וביאור יפה לפסוק
שדוש נאתי ואין לים ונומר לוניים שפים קדרות ונומר לעל שפפלה לשר
שפנית דשנרים נדרך רמז ועל פירפש נפירוש כדי שיבא נוה לשמוע וכמו
שיתנאר שתוך. דנריו ושא"כ פירפש שנניא נאר פשוט.
פשומני נקבל רב והעניין כוה שנא להזהיר לותו הדור נשלין שפלה ונפרש
זוהן הקנוש לשפלה שיכוונו זוהן דוקא. וכן כשלין כוונת קריאת שמע
ושפלת י"ש ושיפשכו נאוהב לשפלה שה שנכל לנו היו נני לותו דור שתרשלי
ואינם נוכרים שפם לו נכן לשפר לשר נדרך רמז שדוש נאתי ואין לים
קריאתי ואין שוכח. לשפר שפה שני ענות שמנו לשר נשנר תפלה י"ש
שנריך לשמוך נאוהב לשפלה כשמנים לנור ישראל וכו' ולו קוראים ישראל
לשכיכה ומוסנים לשפכיכה שפנת לילם לקבל שפלתן י"ש סרוכה לשפפלל
שכשיו לשניו נשנת לו ישראל קוראים נפק"ב ושפכיכה כלה נדנריכם כללו
ומשרש נשפכיכה ושפה שלה ושלשר שפה שפשיקים נין נאוהב לשפלה
שאת לשוה קריאו לותו ושפכיכה שומרת שדוש נאתי אין נקריאתכם ואין
לים שברי שוכה לני ואינו רוחה שפשלל לשנת לינו אלא לשנשך. ושפשת כן
לשר נדר שכין קריאת שמע שלו שדרנת הק"נ קורא לישראל ושדנר נשנע
אלינו יתנרך ורוצה שיקבלו עול מלכותו עליכם נק"ם נוחנה ואין עוכה
ק"ם נוחנה. ול"ל הקלר קנרם ידי שפרות נשר נשא רשפוכה נשנין
שמיכא נאוהב לשפלה והוכה לפה שה שלים נשניס ואינה נשדים שנאוהב
אין ביחסרון שנדו יתנרך שלא ביכולות ו"ם הקלר קנרם ידי שפרות ר"ל נרי
שנרי לא יבנר שלנאלן לכל שפכיכה שנדן שפה שנאתי לני לשפתורה נשפה
שלוחי' נשלוחה ואין לים אלא שפפיקי נשניי זשר לו שנרי' נשלין ושא"כ
שלר ושה אין כי כה לשניל היינו נוכות ק"ם ושוא ק"ם בוא שניל שתנו שן
לוניני ושפשר"ל שפה ישראל שת' עוכרי שפי אין ניכם שלא וכות ק"ם
כשלי הוא לשכנל שלוניכ' וכו' ע"ם ק"כ לרניכות שנדות שלוניכ' לפי שלין
כוכבי' נאוהב לשפלה וכן לפי שלין קורלי' ק"ם נוחנה שו שלים שלוני' נה
וכ"ל ושא"כ פירש שה שפפפיקים עוד נשה שלים שפפלני' נוחנה דשי"ל
שלנים שני' קדרות ושק לפים כשוה' דשו על שפרות כשרת שפת דקיימו
ונשניר כל נשורין לנא יתפשטו ולינו שפיכים כל"ל נשלשר הזוכר שפר עליהן
שפר נכוף שפר שלך שפיכי' וגו' לומר דנר' זשניס כללו שלך שפיכים לשורין
שפפפטים לפל שפני שזה שפתין שר שפר ושן שכנר חוכה שכשרת שפרת
ונשנת שפני' חוכו שלפים שוה' דשו על שפרות כשרת שפת דקיימו
כשוכה דשלת ס"ק דשו נ"ב על שפנה שמיל שפיל ת"ל שלות לים שפשו נניש
שק ושמו שכתבנו נשכוונו שלר נשנר דכן ס"ק ס"ת ס"ק או שפש קליני
שפ"י ק"ם ותפלה שנניכים ת' לים כשו שמיל ושפנת וה כיון שלינו שוה
שת ק"ם ותפלה שלרנת נורס ס"ק של שפו שיתנר וכל וה לא נת לכם
רק כדרך דשו נלשון לימודים ר"ל לשלל שפשפו. ולימוד הפסוסה שנר
דשו לכם זה שניין כאלו לא שכתוב שמיל ושפנת ולא כיון שלינו שוה
שת ק"ם ותפלה שלרנת נורס ס"ק של שפו שיתנר וכל וה לא נת לכם
רק כדרך דשו נלשון לימודים ר"ל לשלל שפשפו. ולימוד הפסוסה שנר
דשו לכם זה שניין כאלו לא שכתוב שמיל ושפנת ולא כיון שלינו שוה
שת ק"ם ותפלה שלרנת נורס ס"ק של שפו שיתנר וכל וה לא נת לכם
שפשפת כל"ל ולא ניתר לו נפירש שמכוון כל"ל לו"ל לדעת לשוה שת

יפף דנר שנקר שנקר יניר לי לוון לשמוע כלשוני לו"ל שכתכון ניה שיכוכו
שדנר לוון השמע כלימוד לשנר לימוד שנכנם נלוכו לפי שפשפו
לשנו יכוכו לוכו נם נפוכשת. ושניין הוא לכלר שפ"י ס"ת נשדרם
הוכה נ לקוט דנרים ו"ל. וז"ס נשדק כל לשרי פי לין שכם נפעל ושקם.
משל לשכם שניה יוסד שנית הכנסיות ושוסק נשרכי ניצור ולא היו שכשרים
מניטים בו כיון שנכנם לשדוש ושורם נשניין. שפשילו מקלסין לותו ואומרים
ולא זו תורה ולא נדרים ולך משה כיון שנא לשרם ס"ת נישראל שלאמר
נשנר כירדן ונומר לשרו ישראל זו תורה ולא נדרים לקיים ס"ם נשדק כל
לשרי פי כולם נכוחים לשניין ס"כ לשדרם זה נרך ניילוכן לשה היה שניין זה
לחכם שנית הכנסיות לעסוק נשרכי ניצור וגם לייסר נרכי ניצור לשלמוד
שכם לין שעיינו. ושוד שה שלשר כיון שדרם נשניין נרך ניילור. ושוד
שה שלשרו זו תורה ולא נדרים לין לו שבנה כלל. לכל שפם שלשר שוה
לשפ"ר לשלשפיים יש רב לו שכם שקלילוה לדרוש ס"ת ולותו שכם רוצה
נדרים שליכם שהוכנים נשכוונות ניצור ושוה שתירה לשוכים נשירם שת
שלשניים שלא יפשו כן כי יאשרו לו שלי לילפשלך לעיין נשילי לניצור
לשך לשלל נשנים ולשלות ול"ל. ולותו ברב שהוא שכם שלו שוסה מייסר
לשך לשלל נשנים ולשלות ול"ל. ולותו ברב שהוא שכם שלו שוסה מייסר
נשיכוכת לפי שפשט ושפשעות שכשוקים ולכלו שפשוקים שדנרים שפנין
לותה נשיכוכת ול"ל לשנין נשרכי ניצור ניצור לשלשם שלא יבר נשיניו
שלא היו שנרים שניטים נר"ל שלא נשניין שלין לומר לו שלין שנין של
שכם לשניים ולעי

ובמדרש ילקוט סם • מי ככם ירמ׳ • כשאתה מיסרלא נכנסים לנהר עם תומדים לקר״ב נאול לתנו • קק״ב ג״ל יש ביניכם ירמ׳ שתים • ובס תומדים לשעבר ניתי יהס״ה • ניתי יכופש • ניתי שתוקל • לתל מעבדיו כל שלתו העוכים תשוכת למו ושולכת סנלחתי הלך תשיכים • ג״ל קק״ב כשאו כשתי ושלו עיתד לכם שנלחתי יעשה כשם ה׳ ולאתם שכל שנוסף נשתי לתי מיניו וכן דוד לתר נך ה׳ תכיתי לל לחנום וכו׳ ס״כ לתפשר ר״ל שעד סוף ימי שתוקל שתשה לת דוד המלך קיתה בלנבה סוכך ושוכרת ושוכרת ו״ם לתפר הלך תשיכים ולין נונה לו ות״ם ג״ל בלנבה תכיתה ושוכרת ושוכרת ו״ם לתפר הלך תשיכים ולין נונה לו ות״ם ג״ל קק״ב נשאו כשתי וכו׳ הוא תנוחר לתי דרכינו תפ״י תדרש רבה כדר נת ס׳ כשוכש כוה לכם • ס״ו דור תן תנחרים ושר שלתה וכו׳ כרי נתמלת ליסקוס על לנבה ושתם כתשילו כתלכים פוחתין והולכים וכו׳ עד נדקיה דכתיב ושיני נדיקים עור וכו׳ תן לוחה שעה ושר שתה תי עיתה שלום לישרלא ס׳ שנאתר ישא ה׳ פניו לליך ויתן לך שלום ע״כ והוא ו״ם כלן ניכתם כשם ה׳ :

ר״ל דמן נדקיה ולילך קק״ב עתה לשתן שתו כנדולה כ״כ לתן :

במדרש לתה זה הכתר ויהיה לם שתוש תשתש נקול ה׳ לנוסין • ז״ם תשרי לתם שתוש לי • תה לשתרי לתם שתוש לי • לתר קק״ב לשרי לתם נשתה שתשתוניות לי • תה לשקול על דלתותי • לתר קק״ב לם לכלת לשתעלל נתוך כתי הכנסיות לל תעשוד על הנשתה ליתון לשתעלל שם • ג״ל הוי תשכון לכנסם ללת לפנים תדלת • לשק ל על דלתי לין כתיב כלן תלת על דלתותי כ׳ דלתותי • ולתה כן שבק״ב תוכה סשיתך ותתן״ל שכר • ותה לשתרי תוזק סתתי • תרי״ם וכי ים תוזה נב״ה תלת תם תזוזה זו ליכה זה תפתח • כך לת תבת זו תכתי כנכיות ותכתי תרגשות • לתר קק״ב לם תעשה כן רש שלתה תקבל כתי הכנכיה תה כתיב לשרי תכתי ישתי ס״כ • ו״ל ס״ם תה לשתרי לתם שתוש לי • ותשתש וכו תה לשקול על דלתותי וכו׳ תה לשתר תזוזת נשתי וכו׳ • ותשתש דקוסיות חלת נולדה לו תשרשתה דל״ב פיה לו לשרש כל תפקוד נשת לתה ולתפר דקשה ליה ס״ם לשרי לתם שתוש לי לתם תכתי נשתר תה לשתרש ולשרי כשה תכנשתת לתשרה נשתרה לתי שתקיים לתוש ושוד ישתש לי מ״ל כתו לשקול לשתר תזוזת ונתר דלת תלתר שתר שתר ע״כ תכר תלים סנולה שים לו תפלה ישרשה שתשתוניות לי ר״ל שכל תבקיו נשוד ותשוש לשוד ושיניו תי שתורתו לתוכתו ותין לו תפלך לתר לשנשל תשכ כלל כנין רש״י ותניניו דוקיו לין קן לשפרו ותין לו רתקה שניש ולשלך ולוה קשה לו נת״כ תה לשקול על דלתותי לשון נשל נלת תתר על דלתי • ונשלשת כלת ולת לתפר ד׳ כוונה עם ״ת רול ס״ם יליכו תשיל על שיל ונוזר וכ שכולך תכ״ם לנניש תי שרש שה לתלר שני תשכיה וכו׳ ס״ם ולכך יונדק ס״ם לשקול על דלתותי ר״ל ששוקר לתי על שני דלתות שלת על נית תכנסיות לרך של נית תשרש • לתל לי קלי על תי שתורתו לתוכתו סתין לו שבק לתר וולתו וכדקלתרת לת יתכן ג׳ דלתותי לפי תס״ל תתלה סויכ לולי נב״ה כיין שבשתעל נכת לשין לתק״ב נשולתו ללת ר׳ לתות על שלכה לת סויכת תכלי ללת סיכת לכוכת נרכי ע״ם וכתב הרב ר״י נס״ק דנדכות וכן לימת נס״ם ל״ם נשנשה לימן ך לשתילו נלת עשרה ערוך לשתעלל נכנית שתשרש ודוקא תי שתורתו לוכתו ותינו תשנשל נלת״ה ע״כ ברי דתי שכל שתשתוניות לינו ללת נשתים דכיינו תי שתורתו לוכתו תינו זו ת״ם לנתרי ותינו שוקר ללת על דלתי לתר על כית שתרש ותינו כולך לנ״ל וב״ו קשה ותפו לשקול על דלתותי דקלתר לשון קבול ותפני דתלתיכו נוזר שלת יעשל ללת לשנים תשני דלתות נכ״ת נוסף • ולפ״ו קשיל ליה דת״כ תה לשתר תזוזת פתחי • ונשלתל נל״ו קייתי לותר לתדרש תלתיכו שלת יכנס לפנים ללת תעיד יסר לשפה לשל תזוזת וכתו שתשתוני תתרים נשתר״ל הקונס תקום לשעבדו וכו׳ וכשתת לותרים עניו לי תסיד לי עניו וכו׳ דקשה לכלותה לשה חולקין לו תעלות הללו דוקא לתי שקונס תקום לשעבדו • ולשתעם הוא לפי ס״ל לקנות תקום תיוזר נכל פעם שיעל יקדשנו לתם תשר ויסר על תקומו שיסר לתעמול ות״ל לנשתם תם לל לת שהוא תסיר ר״ל תשכים תלר לכל תרם לנת נב״ם • תו שהוא תניו ותינו תסיר ליסר נרוש לל תשר לו שתקום לשעבד שנכולן ליסר לתרונ תסיכו לכל לשעת דשוב לת יקדשנו לפני ס״כ שתעתי ולפ״ו תסיר לשתר לשתר תזוזת פתחי דר״ל סיוסר לכל לשפת תתם דכוה הוא קונס תקום לשעבדו וכו׳ כל״ו • לכל לפי תה שתשר לפני וה כפי׳ לדלתותי שתרדכת נדיך לכנום לנשים תשני דלתות ודלי קשה ס״ל שתשר תזוזת פתחי ות״ל דלתות לותר תכתי תזוזת פתחי דתשים ותה לשתר תזוזת נשתי וכו׳ ס״ל תשר לשתר תזוזת פתחי דקשה תלת נשתר תי שתורתו לוכתו

שמרם ועל כיוצא בו שהם לומר דיברו תקפו לו כה"ג והוא עבר עליה
לכך רחוי לקבלו • ואפשר שפ"י שורת הדין היה שייב אב"ד מיתה לסוף
תקנ"ל שנה וכמו שנתחייב את נחלתו ואין לומר דמיד הקהל היום עליו מיתת
גי ביום ונפ"מ ביום לכתך ממנו פתוח מחר שניה קלה לקיים לותה ובקרית
פותח לם יחכה • ואלם פוטר עצמו מן לותו הקהל ס"ל שהודה בקנס ואמר
הקשה לעבר כאשה פתוי היא נאנה לי מן הענין ואוכל • פרי דמיד שנאלו
הק"ב הזן הענין לעבר נזיתיך לבלתי לכתל מאתו לכתל הודה ולא כוס ואמר
היא נאנה לי מן הענין ואוכל נם אשה תשוכה וכתלי כפר"ם לכך נפשר מן
הקהל ולא אם כי ביום שלכל אפ"י שפ"ל כי ביום לכתך ממנו פתוח פתוח
לכל אם לאת"ל אשה אשה אפ"י שורת הדין היא חייב ולאלמנה שהטה
היא אי לעולם :

וכן עיין בזוד בחלק שהקשה עליו בדרך הקהל הודה שנתי' לאת
בהנשא יהלם לרבותינו וכן מות היא כאו שפשה שם לאנשים
ולא"כ לאת אשתתי לא' פרי שהודה בקנס ואמר אשתפי לשיבך ס"ל נם ה'
בעניר חטאתך לא תמו"ת לאם כי אחן בחנם ונוא נם הכן ביולד לך ונו'
ר"ל אלאר שהודית ואמרת אשתף שפרת יפך מן הקהל ולא אמות כיון
שהמיתה שפשקה על לותו בנגד לא היה לאת מדרך הקהל שהרי אפ"י הדין
לוקה חייב מיתה בידי אלוקין ואשקר שהודית בקנס לאם אמור • לכל לאם
כי כיון בחנם ונומר הרי מ"ש חייב אבל הקהל על כי שורת הדין עכשו נם
כן ונומר :

זבוה מבואר אם כן תפלה לתשובה דכשם לאפשר לאחוק הלוקה
נם בידוי דברים לין נה כיה לאת לאפשר מן הקהל כמובה בקנס
וכ"ל לכל מ"ם בקהל קיים ר"ל אם שהוא אבד שורת הדין וקו בשפשה •
תשובה היא תפלה ועיני וחפצי לשלם אי"כ נם בקהל וכפי שבשה
נרוך לשלם ע"י לותה בתשובה אם אפשר ואם בדבה בכל בשקל ובאד אשלם
נאלנו ודאו שיתפשש • ומוכן הוא מ"ם בשרש דבה היא סדר נביים ו"ל
נדולה היא תפלה לשני הק"ב • אר"ל דמוכן לידם כשה של תפלה אם תיבב
אשה כולה אביב היא אושה • קין אפר ואתודה לפני הק"ב נדול מוני מנשוא •
אפר לפניו הב"ש כל השולם לתפ כוכל ולשוני לי לתפ כוכל בתנת נושפ
עון ואובר על פשע שלם לשוני שהוא נדול היה מנא אשר לפני הק"ב ואתכפ
אמכו נא אף הנישיא שכן כתיב ויאב לתרע נוד מכלן לתפ לאר שנדולה
תפלה לפני הק"ב ע"כ ו"ל מ"ם אם היתה אושה כולה אשקה היא אושה לאם
לא תעשה כולה כיון שנדול היא לפני הק"ב • ואור נרוך הכלה נאותה
נזירה נופלת שנה עליו נא וכך אם אלין אלם אוכא זה לענני אותו עון • לכן
לאפשר דורשי מנד אמשפש לא היה קין אייב אלא לשוכב כד לפיינו בלאת
כדין מי שפוטל נפש בשנגה • אלא שהאמיר עליו מנד נזירה ר"ל מנד קהל
אום היה אשה כולה ופיינו מעשה שהיו יכול לפטור עצמו מן הקהל מ"י
תפלה כי אם בתשובה נאיכוים כפי ערך אם שהפשה וכ"ל לכל ע"י תפלה
שהיו אלא וידו דברי אין כח נה לנטל כי אם הקהל מ"ם אשה היא אושה
אע"כ דפיינו המופלא אם שהפשיר עליו לשלם לכל דפיינו הקהל וכמו
שהאמיר בתורה בנגד שהשלם כפל לו תשלומי ד' וה' נשבח לפיות
אשה רבה אחר עצמה אבה לותו הכפל כולך לו ע"י תפלה ורחוי' אחין
בתשוב על לאת ואהרנו דלהי"ת הוא לאת עצמו ובנרו ואהרנו שהשלח ולהי
שם ואר אחר על כן שפיר בדיוט ויש הנזירה עליו נא וכך שהיה נאחין כרי
הקשו נא נוסף על כך שפיר בדיוט ס"ל והוא שאר בתפל לכל ובודה לפני אחקו
ף אחין דפיינו הקהל ובוא נטל אחנו אבי הנזיר' דפיינו הקהל שהוא נא ונשלח
ולא' נדול מוני ונו' ובוא נטל אחנו אבי הנזיר' דפיינו הקהל שהוא נא ונשלח
ף אחין דפיינו כל • ויתנאר עוד אלאר זה בפרשת בנאים נם"ד
בפני שופים :

ולפע"ד פוא ג"כ בפפרש שכן ר"ב ור"ש דרשם השנה אין נותנין לשלה
ונוש אבשלי שהקשה דפיינו בנזירות קשות שעשה על הקהל
לאבל עיקר השוב הוא קיים עד י"ב שעשה נפשו ואשתיו אלנו ודאו ואשתיו
נו נם הקהל דפיינו שעשה כולו ורחוי אם"ם כוחר סבר שכחם ס"ל נפשוע
יותם דר"ש • קיימין שבשים קשדרשות למידין דיבא למלמ' לאינו אלא
תרים אקטרנים דקיימי לעולם אלנו מייתי לאינו ואו אשמיעלים לאוכא
לאוכרה אבי דאלמ' אוכא כל אד ואד • ואל דא אפשר ב"ב לאשפש
אוכא כל אד ואד כשה דאינו • נדון כשה אשה אלאר לא אתשבר שלאר
אוכא כיון דאלכה אק"ב נאלנו וכל כי דיבא נדולין אשנו • ומ"ד אפשרך
לא לאשפש כולן אינו אלא לשני אלו שהיו אלאר אם"ם כוחר סבר שכחם ס"ל
נפשוע ואלו אלו שיתפשש • ואוכן נוש מ"ם בשרש דבה היא סדר נביים ו"ל
נדולה היא תפלה לשני הק"ב • אר"ל דמוכן לידם כשה של תפלה אם תיבב
אשה כולה אביב היא אושה • קין אפר ואתודה לפני הק"ב נדול מוני מנשוא •
אפר לפניו הב"ש כל השולם לתפ כוכל ולשוני לי לתפ כוכל בתנת נושפ
עון ואובר על פשע שלם לשוני שהוא נדול היה מנא אשר לפני הק"ב ואתכפ
אמכו נא אף הנישיא שכן כתיב ויאב לתרע נוד מכלן לתפ לאר שנדולה
תפלה לפני הק"ב ע"כ ו"ל מ"ם אם היתה אושה כולה אשקה היא אושה לאם
לא תעשה כולה כיון שנדול היא לפני הק"ב • ואור נרוך הכלה נאותה
נזירה נופלת שנה עליו נא וכך אם אלין אלם אוכא זה לענני אותו עון • לכן
לאפשר דורשי מנד אמשפש לא היה קין אייב אלא לשוכב כד לפיינו בלאת
כדין מי שפוטל נפש בשנגה • אלא שהאמיר עליו מנד נזירה ר"ל מנד קהל
אום היה אשה כולה ופיינו מעשה שהיו יכול לפטור עצמו מן הקהל מ"י
תפלה כי אם בתשובה נאיכוים כפי ערך אם שהפשה וכ"ל לכל ע"י תפלה
שהיו אלא וידו דברי אין כח נה לנטל כי אם הקהל מ"ם אשה היא אושה
אע"כ דפיינו המופלא אם שהפשיר עליו לשלם לכל דפיינו הקהל וכמו
שהאמיר בתורה בנגד שהשלם כפל לו תשלומי ד' וה' נשבח לפיות
אשה רבה אחר עצמה אבה לותו הכפל כולך לו ע"י תפלה ורחוי' אחין
בתשוב על לאת ואהרנו דלהי"ת הוא לאת עצמו ובנרו ואהרנו שהשלח ולהי
שם ואר אחר על כן שפיר בדיוט ויש הנזירה עליו נא וכך שהיה נאחין כרי
הקשו נא נוסף על כך שפיר בדיוט ס"ל והוא שאר בתפל לכל ובודה לפני אחקו
ף אחין דפיינו כל • ויתנאר עוד אלאר זה בפרשת בנאים נם"ד
בפני שופים :

ולפע"ד פוא ג"כ בפפרש שכן ר"ב ור"ש דרשם השנה אין נותנין לשלה
ונוש אבשלי שהקשה דפיינו בנזירות קשות שעשה על הקהל
לאבל עיקר השוב הוא קיים עד י"ב שעשה נפשו ואשתיו אלנו ודאו ואשתיו
נו נם הקהל דפיינו שעשה כולו ורחוי אם"ם כוחר סבר שכחם ס"ל נפשוע
יותם דר"ש • קיימין שבשים קשדרשות למידין דיבא למלמ' לאינו אלא
תרים אקטרנים דקיימי לעולם אלנו מייתי לאינו ואו אשמיעלים לאוכא
לאוכרה אבי דאלמ' אוכא כל אד ואד • ואל דא אפשר ב"ב לאשפש
אוכא כל אד ואד כשה דאינו • נדון כשה אשה אלאר לא אתשבר שלאר
אוכא כיון דאלכה אק"ב נאלנו וכל כי דיבא נדולין אשנו • ומ"ד אפשרך
לא לאשפש כולן אינו אלא לשני אלו שהיו אלאר אם"ם כוחר סבר שכחם ס"ל נפשוע
ואלו אלו שיתפשש • ואוכן נוש מ"ם בשרש דבה היא סדר נביים ו"ל
נדולה היא תפלה לשני הק"ב • אר"ל דמוכן לידם כשה של תפלה אם תיבב
אשה כולה אביב היא אושה • קין אפר ואתודה לפני הק"ב נדול מוני מנשוא •
אפר לפניו הב"ש כל השולם לתפ כוכל ולשוני לי לתפ כוכל בתנת נושפ
עון ואובר על פשע שלם לשוני שהוא נדול היה מנא אשר לפני הק"ב ואתכפ
אמכו נא אף הנישיא שכן כתיב ויאב לתרע נוד מכלן לתפ לאר שנדולה
תפלה לפני הק"ב ע"כ ו"ל מ"ם אם היתה אושה כולה אשקה היא אושה לאם
לא תעשה כולה כיון שנדול היא לפני הק"ב • ואור נרוך הכלה נאותה
נזירה נופלת שנה עליו נא וכך אם אלין אלם אוכא זה לענני אותו עון • לכן
לאפשר דורשי מנד אמשפש לא היה קין אייב אלא לשוכב כד לפיינו בלאת
כדין מי שפוטל נפש בשנגה • אלא שהאמיר עליו מנד נזירה ר"ל מנד קהל
אום היה אשה כולה ופיינו מעשה שהיו יכול לפטור עצמו מן הקהל מ"י
תפלה כי אם בתשובה נאיכוים כפי ערך אם שהפשה וכ"ל לכל ע"י תפלה
שהיו אלא וידו דברי אין כח נה לנטל כי אם הקהל מ"ם אשה היא אושה
אע"כ דפיינו המופלא אם שהפשיר עליו לשלם לכל דפיינו הקהל וכמו
שהאמיר בתורה בנגד שהשלם כפל לו תשלומי ד' וה' נשבח לפיות
אשה רבה אחר עצמה אבה לותו הכפל כולך לו ע"י תפלה ורחוי' אחין
בתשוב על לאת ואהרנו דלהי"ת הוא לאת עצמו ובנרו ואהרנו שהשלח ולהי
שם ואר אחר על כן שפיר בדיוט ויש הנזירה עליו נא וכך שהיה נאחין כרי
הקשו נא נוסף על כך שפיר בדיוט ס"ל והוא שאר בתפל לכל ובודה לפני אחקו
ף אחין דפיינו כל • ויתנאר עוד אלאר זה בפרשת בנאים נם"ד
בפני שופים :

שנת ס' כל בעלי כלל הסוגה לאחן יבא שמי' רבנא וכו' קודמי' לו נזיר דיינו שנאמר נזירותם עליהם נזרו אלהיהם • מ"ט נזירות • משום דנזרו אלהיהם • ר' יוסי אומר • תפילין יש בהן שמץ של ע"ז מוחלין לו בשביל שבא בקדושת פרשתן • ובשביל שהוא כי פרוש הוא • תדע כל כל העוסק לאחן בכל לשונו פותחין לו שערי ג"ע שנאמר שמעו שמעו אלי ואכלו טוב ותענג בדשן נפשכם • ואין שמעו אלי אלא תורה שנאמר ואת כל החוקים האלה אשר אנכי דובר באזניכם היום • ואין היום אלא תורה שנאמר היום תלמדון ועשיתם אותם • ואין עשיתם אלא מצות שנאמר ועשיתם את המצות האלה • ואין המצות אלא תורה שנאמר כי נר מצוה ותורה אור • ואין אור אלא תורה שנאמר ומוסר השכל דרך חיים • ואין חיים אלא תורה שנאמר עץ חיים היא למחזיקים בה • ואין חיים אלא מצות שנאמר כי חיים הם למוצאיהם • ואין רפואה אלא תורה שנאמר מרפא לשונ עץ חיים • ואין רפואה אלא מצות שנאמר ולבי ישמור מצותיך כי אורך ימים ושנות חיים יוסיפו לך • ואין שלום אלא תורה שנאמר ה' עז לעמו יתן ה' יברך את עמו בשלום • ואין שלום אלא מצות שנאמר ורדפ שלום ואין שלום אלא תורה שנאמר ורב שלום לאהבי תורתך ולא יהיה להם מכשול • ואין שלום אלא מצות שנאמר ועשה שלום ורודפהו

נצבים ופ"כ ס"ל פיוס פוס ס' מלך וגומר בכל לבבך ובכל נפשך דפיימו בפרקים כנ"ל לפיסול וס' שמעון פתח פתוח מדרש על פני תקקבל לפרשתך:

סדר נצבים

אתם נצבים פיוס לפני ה' אלהיכם וגומר: במדרש

תנחומה וס' הפליג • ווי"ל לעברך בברית

ה' אלהיך וגומר • שלש בריתות ברת הקבה כשיצא ממצרים • אחת כשעמדו לפני הר סיני • ואחת בחורב • ואחת כאן • ולמה כרת עמהן הקבה כאן • מפני שאותו הבריית שכרת עמהם בסיני בטלוה ואמרו אלה אלהיך ישראל • לפיכך הזר וכרת עמהם בחורב וקבע עליה קללה למי שחוזר בדברים וכו' וכן אתה מוצא כשבקשו לפרוק עול שבועתן בימי יחזקאל •• מה כתיב שם • באו אנשים מוקצי ישראל לדרוש את ה' • א"ל בן כהן הקונה את העבד מהו שיאכל בתרומה • א"ל אוכל • א"ל ואם חזר הכהן ומכרו לישראל לא יצא מרשותו • א"ל הן • א"ל אף אנו כבר יצאנו מרשותו נהיה בכל העמים • אמר להו יהוקאל לישראל העולה על רוחכם היו לא תהיה • א"ל כל זמן שלא מכרנו ברשותו הוא • ואתם לא נמכרתם בדמים • שנאמר כה אמר ה' חנם נמכרתם וגומר למען הקים אותך לו לעם שלא אחוור ברבר שנשבעתי לאבותיכם ולא אתכם לברכם אלא אף הדורות העתידים לבא היו שם באותה שעה שנאמר כי את אשר ישנו פה עמנו וגומר ואת אשר איננו פה • לפי שחנשכות היו שם ועדיין גיף לא נברא לכך לא כתיב בהם עמידה:

במדרש זה לשון דרשוני ויש דמדרשו ומפ' כוכו כולו מקשה

כולו • ולפ נתנו לפרש כל מדיקדוקים שיש לדקדק בו יבלה פומן והם לימוד כלים ס"כ לפ נכתב רק קצתן ונסתר על הפעמים ורלשונך • ל' מה שלמר ג' כריתות וכו' לפת נסיבי ולפת כאורב וכו' ולפ ליישנו סיני היינו אורב דמשמע שמוש היו לו סיני ואורב וכו' ובודאי ר"ל לפת נסיבי ולפת כמדבר כשהוקם ממכון שיבוכת בתורה בלשון מועד ולו אור וכרת מקשה בפיוק ול"ל למה ליה לו זה פשט והוכירו נפש חורב • ועי"ל ס"ש שלשה כריתות עמהם ברית בלן • ושמע פשלותו היה על מה שכתבן בתרגום מועד ולפ על לותו שכתוב ונפיירך שתירץ דקאמר מפני שלותו שכתבי בשלוה ואמרו שלא תלחיץ לפיכך אור וכרת בתפש • ומפש ליכתב דלפ קשיא על כל כלן דקאמר אורב וסוף אור לפ לו • ולפ עוד לפת עמה מפשים ונקבע עליהם קללה וכו' מפש על כל כלן בתרגום חומש ועירמוני דברים מני רוחה כלן ולייתב דקדוקים אלו שרש נפש לפ לפרוש שיש לשורר נפוף זה בפרדס צריך להקדים ס"ם בספר תניר שיתרים דפשט שבתיה מועבת דנת ליתרו ע"י כפייתו הר סיני כתי"ב • כך היה ליתרו ס"ם נכל דרך שהולכין במדבר שמוש ומקום נפש שהיה לפה שעבה לכוכים היינו עד שנלו לפקום יפוד דהיינו בתרגום מועד לכל מקודש לכן יכולים היו לפעמן לי לפו שתרגמו כן הן היינו מתים במדבר שהיה פס קרינה ושמפה • וכ"ג ס"ל ול נספר יהושפ סימן כ"ד נשטה שתר וכרת פס פמפס בדת קדשה ס"ם ולכן לפשר הוניח נכל מודש וה כריתה נרית פשה שכתיב שהיה שמדבר נפס אורב לקורות לדהיות פס אורב ושמפה ומדבר לכן הוצרך לכרות לפס נרית שפשה כשנלו לכלן לייתב דהיינו לשרשות מועד ולו הפליג עליהם קללה שם יעברו לפון הכשובה ושלה פהיה בג"ל • לפל לא היו יכולין לנת שפה שמוכרן כי לם"ו כשכיפה היתה שלא כדין ושכבירה לינה שכיפה ובשתר שיעבוד פרשתון ושם יתפר לפה שהיו כשבר כשבן לא היו יכולים לנת מכא שעבה זו היה שהיה לו נפש קנין וקס"נ היה יכול לשבר נס בניהם לפל יכולי לנת שבר שם שמוכרן דלו המכיר שכירה נאורב ויצלו מרשותו וזכה הבניה שבשן כוונתם לפר לפ' יקבלו בתרומה דשכרים לפה שיש לפה דין שבר כשבי ושפילה לינם יכולים לפרק עולו של קס"נ מחמת השבועה ולפה שבשנים לפנותיהם שיעבדו נס בניהם לשרשים עולם כדין שבר כשבן • ולו ג"ל כיון שלמו כשבר כשבן שיכול לחזרו לפכרו נ"ל ושם מכרו לגוים ולפו בשר מכרנו וילפו מרשותו כיון שיש לו דין שבר כשבן שיש רשות ביד לחזרו לפכרו ובשלה כל"ן כפרי פיינו ש"ש לו דין ס"ם שלין ביד לחזרו כה לפכרו לפחת לפ"ו מכרו לין שפה בשכיבה שלית לו יכיה יכולים לנפת מרשותם בס"כ ולפנפו לו לפו רק שפה ד"ל שפקרין לו בשלה ובשבועה ויכיה רוצים לפרק עולו שפשם שלת בשתעבדנו לו בשבוע' וכ"ל • לפל לדרך שלתה לומר שיש לנו דין שבר בשבי ושיעבוד שתחלה היה כדין שבשתעבדנו לו בשבועה שפשעים לפנותיהם • ס"כ גם שביבירה היתה בדין וכבר מכרנו שביבירה בעורב ויצלו

אבן כוף זה במדרש ס"ם וכן לתה מועד כשנקשו לפרוק עול ניתי יחזקאל וכו' קשה מדוע ס"ם וכן לתה מועד וכו' שפו וכן דקאמר לין נשתך וכו' שפרישנוהו דלכלו' לינו ענין לשנותה שפשיעין והשביר עליהם קללה שנו"ל כי שם לית לו כלו רק שפה שבכרו לנוים וס"כ לפ שפר שעשותן רק שכל ושן שלת מוכרן שם כרשותו וכו' ול"ל שם וכן דקאמר • ושור קשה שם שלמר ולית לתכם לברכם שלת לף הדורות שפעתידים לנת וכו' לין נשתך כשם שקודם ושתי כ"ם שוב ונרך ובר נבר דיפרקיניהו והכרלף לפפ"ל נשם הוא דכתי שלית קושי שלשה לכם שם מועיל נה לנבי דורות שכלים נענין כריתת ברית ושלשה קושי שלשה לכם שם מועיל נה לנבי דורות שכלים כי יש שם נאל לשעבד לת נגו בשבועה ושלה • ושפר רלישי כשם ושפלפי לין מספרי ברלשונים ושפלפר רז"ל דיש שני יסודים ותיכוים על קונטיו יסודים לפפר שרמו לכם בשל זה שפדרש • שלת שפלפר שפיינו שבדים לבדעה שמנרים שקב"ה קונלנו מנית שבדים שבה קנה לפקנו קנין פנוף כדין שבר בשבי שיש לרבו קנין פנוף גו ובזרעו שר קנין פנוף שפוכר כוה ירך לנו ובה שלה נתן כך כיון שיש לקב"ה בגו קנין פנוף ס"י שבועה ושלה ול שפילה נשתעבדו כל הדורות ושיה שיטת לקנה שפרשי כשרש נפיפר קושים ול • תירץ שני כוה שם ס"י שפר"ל דנשלת כל הדורות שבשם שם שהיו ושיהיו היו שומדים שם ושבניהם ושוב לין שקום כלל וכלל לקונטיו שכ"ל דקרי שם שבמן שמדו שם וקבלו עליהם השבועה ושלה • ובוה נתן שם ס"ד לל ניתור שמדרש • שלמרו לותו שדוד כן כתן שקונה שבד שפשו שיהכל נשרשה כי ולת היה כוונתם לנת שלת נשבעה ולומר לף לנו כלם ינתנו שרשותו • לכל לפשר לומר דנתו בשם"כ דודני ידעו דיפרלים לשם דין שבד שברי קנה לוקם שפרשה שבין שם שבדים • שלת שלת ידעו שם היה לשם דין שבד בשבי וכיו שהות לשעת קנת ליהות וכשבנו שוב לשיל נסדר נת ס"ם • לו ניהם כדין שבד שבי בזיקשם בשדרש רבה שעל כן ינתו נרכוש נדול פשום דכתיב השבת תשבוק לו ולומר ס"ם ונשקל היה כוה על פי תירץ רלשון שכתבנו שפשיך לשעבד נשיכה עד סוף כל הדורות נתוקן שנם הדורות היכם יכולים לפיק שעול שליהם עד עולם • שם נתו • לפה היכם כדין שבד בשבן שקנתו כשן דלו שלמר שהיה לו נשם קנין פנוף ברי"ם לו שפיכה ושלישה נס בניהם שכא לניהם וכ"ל • שלת שם נשם כ"ש לין נתו כידוע כיון שלין לו נו קנין פנוף ושפילה כ"ש נס כן שד שם לוכל בתרומה שם נתו שבשב שבשן יהיה נו לבנו קנין פנוף לוכל בוה בתרומה כ"ש ס"ם קנין נשתו יהכל נו • שבל ס"ש לינו לוכל • ועוד נשקל היכיה לשבין שם רבו יכול למכרו שם נתו • דשם בוה שבד בשבן יש לו לין נמשך זה שם ס"שבריחשוכה דלכתו' לינו ענין לשנותה שפשיעין והשביר עליהם קללה שנו"ל כי שם לית לו כלו רק שפה שבכרו לנוים וס"כ לפ שפר שעשותן רק שכל ושן שלת מוכרן שם כרשותו וכו' וס"כ שם וכן דקאמר • ושור קשה שם שלמר ולית לתכם לברכם שלת לף הדורות שפעתידים לנת וכו' לין נשתך כשם שקודם ושתי כ"ם שוב ונרך ובר נבר דיפרקיניהו והכרלף לפפ"ל נשם הוא דכתי שלית קושי שלשה לכם שם מועיל נה לנבי דורות שכלים נענין כריתת ברית ושלשה קושי שלשה לכם שם מועיל נה לנבי דורות שכלים כי יש שם נאל לשעבד לת נגו בשבועה ושלה • ושפר רלישי כשם ושפלפי לין מספרי ברלשונים ושפלפר רז"ל דיש שני יסודים ותיכוים על קונטיו יסודים לפפר שרמו לכם בשל זה שפדרש • שלת שפלפר שפיינו שבדים לבדעה שמנרים שקב"ה קונלנו מנית שבדים שבה קנה לפקנו קנין פנוף כדין שבר בשבי שיש לרבו קנין פנוף גו ובזרעו שר קנין פנוף שפוכר כוה ירך לנו ובה שלה נתן כך כיון שיש לקב"ה בגו קנין פנוף ס"י שבועה ושלה ושפילה נשתעבדו כל הדורות ושיה שיטת לקנה שפרשי כשרש נפיפר קושים ול • תירץ שני כוה שם ס"י שפר"ל דנשלת כל הדורות שבשם שם שהיו ושיהיו היו שומדים שם ושבניהם ושוב לין שקום כלל וכלל לקונטיו שכ"ל דקרי שם שבמן שמדו שם וקבלו עליהם השבועה ושלה • ובוה נתן שם ס"ד לל ניתור שמדרש • שלמרו לותו שדוד כן כתן שקונה שבד שפשו שיהכל נשרשה כי ולת היה כוונתם לנת שלת נשבעה ולומר לף לנו כלם ינתנו שרשותו • לכל לפשר לומר דנתו בשם"כ דודני ידעו דיפרלים לשם דין שבד שברי קנה לוקם שפרשה שבין שם שבדים • שלת שלת ידעו שם היה לשם דין שבד בשבי ושיעבוד שתחלה היה כדין שבשתעבדנו לו בשבועה שפשעים לפנותיהם • ס"כ גם שביבירה היתה בדין וכבר מכרנו שביבירה בעורב ויצלו

מרשותו וקשיא כאמ"כ אם יש לנו דין ס"ע שיהיו לוכל בפרוסה לפי שעתן
גו קכין הגוף אם כן נוכל לפרוק עולי מצרי שמתחלה לא נשתעבדו לו
בגופה • ואם יש לנו דין מכר כספי וכשתעבדו לו מתחלה אם כן גם
המכירה היתה כדין ויצאו מרשותו ס"י המכירה • ופ"ה היאך יהיה כספי
שני הנדדים ולכאורה ליתא בפשוטה וגם קשיא
בשום נד • לשעולם ליתא כדין ענד בשפי ולי משום שמכרתי לתכם הרי
נתתי לא נמכרתם לחזקה שכותי לעבד מכרתי וגו' ונשלמת לא סייתי מוכר
לפכם סייתם לומרים כן לכל נתתי אתם נמכרתם ר"ל על עסקי אתם
כספרו"ל הרי אין קונסי כלל לפי לא לכם דיכם כדין ענד כשפי ולתתם
ליתא לשולם לזיקך ניקח דים לכם דין ס"ע ולי משום דל"ב לא נשתעבדת
נשיעבוד לגופיכם וכ"ל גם זה לזמן שהרי לתם בעצמיכם הייתם נלוקו
מעבד דלת לעבד ישמו פה ולעבד לזיכנו פה אתנו עומד היום ולא כן הרי
קנלתם בעצמיכם בשפוטה והלא עליכם כי נתתם בשטוחה מקבלה ע"י
עצמיכם • וז"ש ל"ל יקוקל ישראל בשולה על רוחכם היו לא עסיק ל"ל
כל ומן שלא נמכר נרשותו הוא ולפכם לא נמכרתם נדמי שב' כה אמר ה' אם
נמכרתם ונומר זהו לפי שיעתן שים לכם דין ענד בשפי שלא מלד שמכרן
ויצאו מרשותו • וכ"ל אשל"ב לומר ולא לאפכם לנדכם ונוס' ר"ל דקשיא
דלישנא כמי לא קשיא דלשלמו לת"ל דדין ענד ענדי יש לכם הרי לא לאפכם
לנדכם וגו' אלא לפ שדורות הפתידים וכו' דמכם כן נסתר יסוד שלולפכם
מקשיא שפרי לא היו נדיכים לתנותים לשענד לתכם אלא לאפכם עד סוף
כל הדורות קלנו על ענמן הפשוטה וכלומר :

ושני פשמעים הללו כפי שפרשנו הק' נדרך לם ס"ל וכ"ל כך
לפשר נרמז נפסוקים הפרטיות לשיל קלמר לאפכם הרחיק לת כל
לשר עשיתי למצרים וגו' ואולוך לאפכם ונומר לשם לא לכלתם ונומר לאפכם
נפנים ונוס' לשנדך נפרים ולא לאפכם לנדכם לכי כורת נרית היום כי אם
לת אשר יהנו ונוס' דר"ל הרי קרקיתי לאפכם מפנרים • ואולוך וגו' לשם
וגוס' כ"ל שהלכלתי לאפכם לשם לפרים לשם שמ"ב לוכלים לותו מפוס
שפייתם לי מרין שכך כתוב פמלחם רבו הוא לוכל ומקוך כלך מלאר שים לכם
דין כשבי לאפכם נפנים כולכם עומד לשנדך נפרים ונומר הרי פשם לאחד
לשפוך שפכה כל"ל • שכיון לפילו לת"ל שים לכם דין ענד ענדי הרי ולא
לאפכם לנדכם ונומר כי אם לת אשר יהנו ואשר לינינו פה עמנו עומד
היום והרי כולם משפעבדי מרנוס ופוב ס"ע לפרוק פולם מעליך לנשנוע
פלו ולכלומר זה לפי שהרס בקנוסה פקנוסה פלנור :

ובמדרש הניחו רש"י ור"ל בסדר וז"ל למה נסמכה פרשת
נצבים לקללות לפי שכשמעו ישראל מאה קללות
תסיר שתים • חוק כמ"ט שבת"כ הוריקו פניהם ואמרו מי יוכל לעמוד
באלו התחיל משה מפייסן אתם נצבים היום • הרפה הכעסתם למקום
ולא עשה אתכם כליה והרי אתם קיימים ביום הזה שהוא קיים והוא
מאפיל ומאיר • כך האיר לכם וכך עתיד להאיר לכם • והקללות
והייסורין מקיימים אתכם ומציבים אתכם וכו' ע"כ :

וי"ל ס"ס כיון ששמעו מאה קללות פסיר שתים לשפלתריך נשמנע
ובל"ל נדרך כלל כיון ששמעו ס"ס קללות וכו' ושמעתי וכן מצלתינו
שמ"כ נספר כלי יקר דנלמת כם מאה שלא שסיר שתים מה שלינו מפורש
לנל דמו עליכם במ"ס נס כל אלי ולכל מכה לשר לא כתוב וגו' ודריפס
שתים שו"ס מאה במלוקה ע"כ וה' נכון לנל מ"ס נדרך ניחור מה שלמדינו
כוה כאן לפי שמצא כתוב כמדרש • ועוד י"ל שלמר כיון ששמעו מאה וכו' שו"ן
שמ"ס שנ"כ לשה עשה מלותן שנ"כ שון ולא כללינו יפר ולומר כיון
ששמעו קס"ז קללות שנ"כ ושנמשנה תורה סוריקו פניהם ולנדרנת יכבן כן
נפי לפי שסוריקו פניהם נהפלנה וניינים נלשך עלה מספרם לק"ת
קללות ושי"ל הרי לותן מ"ס שנ"כ הס כתובים לפני אלו שנמשנה תורה
ולשה הופיפה לשרונה • וכך היה לו לומר כיון ששמעו מ"ס קללות שנ"כ
ושלה ושסיר שתים שנמשנה תורה סוריקו פניהם • לכך נפ"ל לפשר נוס'
דשקוק שרלה שפשפר מכוון שלאו שנמשנה תורה מוליס למכין שלה אלא
שפשיר שתים כנ"ל ולא כמו שנרלה שפיכם ס"ת ושתוך כך היא מכריזי'
שלאו נפני עצמן ואלו שנ"כ נפני עצמן לאלו שנמשנה תורה הס לוק מ"ס
שנ"כ ועל כן סוריקו פניהם ונכלאו • והשכין הוא דשקבלה לת סוריקו
כ"כ דשמן ייפר לן לאלו שנ"כ נפני עצמן ואלו נפני עצמן לכי לומר לדל
ודל לשת לאלו שנ"כ נכללו כנ"ס שוובכלל שלתים שנה ושה שנלו שנפני
עצמן ואלו נפני עצמן • כשכין הוא נפקרים שלה מדרש שנשוע שפשר
רשה ר"ל לשר לפס פק"ב לא פעשו רנוני לפי שכשנתני לכם נרך שוטפת
לני שרשה לותם לכם ועל שלניך לפס עשה רנוני לפי שכשנתני לותם לני שלניך
נאני שכתב נתוך לאוני לפ שים עשה רנוני לפי שכשנתני לותם לני שלניך
נאני משלך וגו' ואם לינך לשה רנוני יפר שלה שכשנתני לותם לני שלניך
ככלם כשבר ושעשה רנוני יפר שלה שכשנתני לותם • שה עשה כשבר חור
פשעשה רנוני • ר"ל לנוניו כשנתני שלך שלני כשנלך ושוולך לייך כר עשה

לני שוטה לך • כך כתב לפס פק"ב שם נחקתי שלכו לף לני לניך עליכם
כדכות כללו • ואם לת לני שניך עליכם קללות : ונלשר לת שכל שכרים
השוב • וכשפשעלו ישראל ניפי ירמיה לשר פק"ב שנשתי שלשם לשניך
עליכם קללות לני יודע שלין בפס כם לעשות כפס • לנלת כשכה לני שוטה
שלשם • י"ר ל"ל עשה ה' לשר ושם נגע לשרתי כגע עשה שלה כשכרה לכך
כשניך רלה לכני ס"כ שניין ניאורו לשיל סדר רלה • וסנרו ישראל דקורא
לת ולת נסני קוכשת הללו שלכניכם דלזו שנשלין שם ס"ם וסנ"כ שם
שמשנה שפס שדיקדוק דשיינו ס"ם • שנת כן נמספר שכוין להורות דלשם"י
שת"י שורות סדין יפשיינו כ"ם ס"ם לס יעשו רלונו לו לא יניח רק המשוך
דשיינו ס"ם שכוין למשנה כן כ"ם להורות על נגע לשרתו שיעשה פשרה
הדרך שפשרה כן הפשם פוא משנה על משנה שע"כ נלו נשלר שרתו ולרמז
עליה וכ"ל כך היו שנודים שמשקפה רלשונה ולא הוריקו פניה כ"כ ושיינו
לפיכך שפשנו דקללות שנשפנה שורה הוא שכל שמספר ס"ם
שנת"כ דלו ולזי מי שיי לומר שסס"ם שנת"כ הס חוק מלו שנת"כ •
לשפת דל ולא לשת פיל • לנל לפ"כ לשלר שיינו שלאת כן לין לפשנן
שכוון על ס פלוכן כי אלו שנת"כ הס שלה שנשפנה ואלו שפס ס"ם לינו
שמשנה שפס שלשר לפני שלשר שנת"כ הס שלה שנשפנה שורה • נס שיוכ לשה
לא לשר כ"ם ולשר שלה וכלשוב • לנל שפה פ"ה שנשלשם ס"ל לשת נשנים
לכ"ו לשעולם לינ"ל אלו שיפה לשרת עשו על פי שלשר שנת"כ ולא נשרך
פשרה כ"ל שלא שיפה לשרת עשו ושוה על פי שלשר ס"ם של כן לשקק
עליכם וגוס' שפל לשלך שכוסם על נגו ונשנע לורוק נו לכן ונשלשר לת שה
לשפה שנשתי כשה פלכן לנשלי' וורקו על נגו לשה לת שנשל שקו'
שנשתי וכנו לל ניוק כך מ"ישרן לשה לשת וכו' ס"ם וכ"ל שי שכל
שלותן ס"ט שנת"כ לשיותן קשים ושמורים שלכן שפה לשינו לשלה ונקיל
שפה נקללתו כנגד זה וכשי"ש ו"ל כדי שיוכלו לשקשיים וו"ם לשם לשה
שנים כולכם כשנה כשפשה לכני שמקום ולא שפה נכם כליה ושיינו ודלי
לפי שלמר וניוס שקדי ושקדתי שליכם וגומר לין לך פקידה וכו' לרי לותן
דין של כליה שפיה מ"ישים נשרש שפס לשת נלשת כשנל פ"ו ושל זה פלוכן
שמשה רלשונו פשה ס"ם קללות שלה קללות ושקיל נשם מן לרשנוני שפשה
לשנוכר :

והשתם נלשת לשה לא פירש כולן נפירש שלו שנמשנה תורה ולא
כתב רק נס כל שלי וגו' לשר לא כתוב וגוס' שנל"כ נשלו
שנת"כ שכולן שפורשים • לשפשר לומר לפי שליתת כוולר פרש יומל פרש
לני שכשיילש נני שרשת שלנין ולשרון • קללות שנת"כ לישן כשנד ניש
רשנון • קללות שנמשנה תורה כשנד ניש' וכו' ס"ש ירושם שרשו"ל
כפ"ק דיומל רשנוים שנשנלה עוכש פיר"ש שלא כיש על עוכש • כשנלה
קישב • לשרוכים שלא נילו מוכש • פיר"ש שפשו נשפר לא נשנלה קישם
ס"כ וש"כ לשפשר לפי שלשו שנמשנה תורה לא על שלו שלא נילה על עוכש
ושפשו נשפר לכך לא פירש שכתוב נס עוכשם על לותן שבירות • ולשפשר
לל"ש לשרון לי יוכל לשפוך שלשו לשלשר שרלו שפשיר שתים ושיינו נס כל
שלי ונומר דוולי שפוש לישנרו נשפר וכ"ל ולכך הוריקו פניהם שכשיו
שכשכשו לשרונות ושניריהו לכנוש בשרונות על שה שנשפר עד של"ל לשם
שנשים וגוס' וס"ש הנשפרות לפ' שלשיינו ונומר כלומר לין לשם כשנים על
שלו שעוברים נשפר שלא לשם שריני על שלו שנללו • ושל"ו מיוכ נס לן
לשה שלו שנמשנה תור'יפיי' על של ת"כ • פשוש דנשפשם רשנון לשיינו
נשורכן ניש רשנון לא כשיישרו"כ כיון שסוק פשם רשנוכ ושפרון שכניך
כן דרך לא שמייסר לת נו נשפשם רשנון מוסף לן קנא ולשר כך מיישרו
שפי • נס מיוכ נפ"ו לשה שלו שנת"כ נשו נלשון פיים • ושלו שנמשנה
תורה נשו נלשון יפיר • פשוש דנלות הרשנון היו כולם שכנופיו שנכל
שכולם נלו לשקום ל' לכל נלות שני שלר נולה לשפשי' ושלר לרוש ושפשב
ע"י לוקם יפיר' נלות שלישה כשלו כולם נלו לשם כדי לקיים נו שה שנמשנה
פק"ב נשפשרן נשבשים לומות וכילישת נשרש שיות פסוק פנידה לי
שלשנה נשפשי ס"ם לכך כתב התוכיה שפיה לשומות נלות שני נס כן נלשון
יפיר וכן כשן לשר לשנרך נלשון יפיר וקוק שנוכר :

ואשר עוד ניתן טעם לשה פשם נלשון רשים ויש נלשון יפיר •
ושנב להבין שה שכינן פשנוס' שפשניכם שכניו לת לשר יפנו
שה ושר לינינו שה • לכל נני שוכר לי דשפני שפשלשת נלות שני ס"ש וכשן וכן
לשוכשן פנרכות כולן • נרכות וקללות נשמיות שם נרשה שלא נשתרו לשלא
שה שפוק פנשם על פנוסים שכן נס שם נוסניות שם לכל לא שפלה ולא

לדעתי לכתשמיש • ומניין דלמ"ל נרוך לברכי בכתמה בנוף ולפתוכא
ממש כמשל בתינוק על הסומא וגלך כאן נא לבתבים מה בכתשות
פולם שכל בכתשות העתיד שם מקוף העולם ועד סופו וכולם קבלו עליהם
בברית בלגה ובשבועה • וזכה מובן לי מ"ם פתח לשבועה ולגה ואת
שהיון פן יש בכם היום לו לפתח ועומר לפתר לנבו פוכח עומר פן יש בכם פורש
ראש ולענה ניתר שפתח שכי בכנות ולקוכיה ולא כייל להו בשבוע בנח •
שכל מדבר עם שם ש"ם אדל שם בכתשות תקן לשלי ממעל ו"ו פן יש בכם
היום לו לתפח לפתר לנבו"ן פוכח היום ממש ב"ו דהיינו שבשתו ומשבשתו לפתר
היום בלבבו פוכח היום ממעלתה שהיון תקן לגלה ורחוק מלא לשבוע והיון
פוכח מה ניתר נבו מה לכן בלה השבוע ק"ל ולח"ב מדבר מפלק בגוף
שהוא פורש ראש ולענה דשרשו תבואה דשב שפר מלדמה בלול לשבוע
ג"ם פן יש בכם פורש ראש ולענה ונומר דהיינו הגוף טיטה לפר שבשו ושרשו
ע"כ בלה בלגות הכתובים נספר בוה ולפ"ו לפסר לומר שבלגות גלו בגד
בגופים • והשבועה כי בכנך הכתשות ומילוי פיוהר לפה פתח בלשון
רבים וסיים בלשון יחיד כי מבר הכתשה שם כל יחידלל בשתה לאת דכולם משורש
אחד לפי שכל מבר פלוניים שם פלוניים ולכך לפר לפתח בלשון רבים היינו
פלוניים שהם לא כלים מן הקללות שבשתו ופיהן על פה שהריקו פניהם
בשבועה אותם וכל ק"ל ואת אשר לפנינו פה לפני ה' אלהינו וגו' ואת אשר
אינו פנו היום פה אתנו וגו' ולמה הכתשות
ולעבדן בברית מפעם הכ"ל :

ואפשר לומר עוד דיש לדקדק בפתיחת כל"ל דכיון שבשתו כ"ם קללות
וכו' למרו מי יוכל לעמוד בהלו וכו' מ"ל פתח בגנים וכו
בקשה שם שהלגים היו שלשה תשובתו דמ"ם בקשה ומ"ם וכי בשבוע
בלגה • הלא ודאי לפי שה שהביאו ישראל שבשבועה נלשבוע על היום ההוא
כל דבוקי יהיה שה שיהיה בקיום לזה בזיון לדין בלגה בלגן בשבוע
יפתה שוב ולא יהפוך ומי יוכל לעמוד בלגה • לכך שפר דבינו בגים בגם
בשבוע ו' דבשבועה כולה לגיה מתקיים' כי שם לפי שבלגה כולה ב"ע דוקא
זכאו שלשה לפרי הלגים הפרים • וכן בשבוע זה לפר לשבוע ובו' ובו' את
שקוביהם ע"ן ולהלן ונומר כן יש בכם איש ונומר בלגה לפרים הלגים
שפתח לבדיל בבלגות הלגים הלגה על ע"ן • ובזה לפי שבלגה שבודת
הלגילים בפרי בוגה • הלא ידוע שהיון בשפתח והיון עובדה בשם הלגות
הלגה לילך בשרירות לבו לפי בלגתיה בלגה בגון וכיוצא בזה ש"ם שהשבו
שבדו ישראל ע"ז הלגה הלגילים להם עדיות בשרשיהם ובכשר זה לפר כלון
בגף רחשובה ופרשו את שקוביהם ואת שבועתם ו"ל דשלפר ונומר
לוקח בשם נביאי ומילוס שלי עיתי שפתיון פיהלו לוקח עובדים לשקוביהם
ונלגולים שיהם בלבבו בוגה • הלא ודאי על דרך שפיהבו ביורש בזה
שהוא שלום ושגוב הון בו שפתח ואפ"ל כן יהיה בשרירות לבי הלך לשניר
לי שריות ושלום לבי ה' כי לו יפתח לך ה' וקבלתו בלים בהוה וכלבה בו
וגו' וכשבין בשקלים שבדו"ל ובזה בילקוט יתרו • שהלי לפרים בשבע
שם ר"ל כתוב בתורה כי שבני ה' הלכיך חל בקול בלוס שקבל שלח שכם
בשכם בינור בניבור עשיר בשפיר • ג"ל לחשל לך שבל לשם ד"ל לשלם שכשם
שלח על שפתו שבועה שמה שלח בין שה שקבל שה ע"ו בדי לים בשרר ושוי לשיע שלח יקבל בה שמם כלל דבלו'
שקבל שלח בלם בשכם וכו' שלל בלמת שלרון הקבלה בכתוב בשם
דשלוה שמה שקבל וכך שבש שבש שלח שרשו שקוביהם שלין בה
שמם ויסיף לבנו בוגה לשפר שלום יהיה בי לומר כי לין בה"ב שקבל בה
ביין בוגד שלי שלין בה שמם ולינה עובדה שלח בלי שבשרירות לבי הלך
ושפר בלוה לבי ושבועה אותו הרשע וכל"ל ו"ל לשרשיה לו לשלה ה' שלום
גו כי לו שלרון יעשן שלם ה' ובקלתו בלים בהוה ורבלה בו בל הלגה
שבלבבה על ע"ו וכל"ל ובקלתו בייקל שלשר שלין בה שמם הקבלה בכתוב
ובל ושלא שלבר בשי שלינו שקבל לשום שלבות • ושלב שלבר בשי שבוע
שקבלה לשלבות שבם וכש"ם שבים רעות שבשה שבי לוה שבוה שקור שים
בייסם לשלבב בבורות שבדים בשי לוה שבשר שלרון בשם לו שקבלה בכתוב
שלוכלת ובשבו שבי שלח שלרון בשבועה ונשבועה דישבלו
בשבועה על בן פרשיות לוהקין לשיעבלו לשיעבלו ולשבועה דילבון
בשבלי שבדו על בן פרשיות לוהקין לשיעבלו לשיעבלו ולשבועה דילבון
בשבועה ולא כתיב בשו בשבועה ובשבועה וכו' כל כך בשבועה ובשבועה דישבלו
בשבלו בלגות כתיבו • פוק חזי מלבה דרשים לשבים ש"ע דלבייה ולשקיה •
דשיעו דשבי עליה • כל לשבי דובני שרוגה בו ולו בלגות הכתובים בשבר שלח
בשלב ש"ע דלייה • עלוי נרמזי • ע"ם שבם שבל לילון • לח דכשיב בם
כל חלי וכל שבה ונומר יעל"ם ה' עליך • הבח לילון בשבועה דלבח בל
בדיה יעלה לח כתיב שלח יעלם • יכנוס לון וילבלון בשקבה שלח יבקון
לבר עד בשבידך שבם דלח יהא לבשם עלמייה וכו' ס"ח דכולה בשלב ובשיבך ה'
שבים בלגיות ונומר ובשבועתם ונומר ולון קובה ובשיבן שבים בלגות
בשבועה למיעבד ולשבועה ניסן ולשבון דשביר בל"ב בשבים ביעון
קשלון כמו ש"ביעי שלבך שבדים שלרוגו בבלגות וכו' ובשבועתם ונומר
ומשבועתם לח כתיב שלח ובשבועתם בלבבילון תשבון דלשבון ובילו
בלי שלח ולון קובה וכו' שלא בשום שבה דכתיב לשבון עשבילו לח שבר
בשבון ע"כ ע"ם כי קבלתי קבל בלשוגו • ושלילה מיוסד בשבך בכתובים
ש"ם כי לשם ש"ם בשם ונומר דשבר שבוי שבבית דלשון ו"ם ביה בשבועה

לכם מיודעים שלין בה שמם • לשבל כל שבה וכל שלי לשר לח כשוב יבלם
ה' לשי שובה לבם ע"ושבם לבשם דשבים ביעות עשה וכ"ל ובוה ביה שבה
בבינו בם בן בשבשך בשבועה זו בשבשך ה"בשובים לבוגיה שלבן שבושבו שבל
כל בשה בבוי בכשבה בלגות והוריקו בביבם דלבינו בן שלב לח בלב
לע"ש לשבי בבינות ב"ל :

וקרוב לשרך זה לשבר לומר דלשיל בבגה ד"לשובה שבבר שיביד שבובד
ע"י כש"ם בין בם בכם היום לו לשבה ונומר לכן לבינו בשבם שלב
בלגות הכתובים בבינים וכש"ם ובשבה בו כל הלגות הבתובים ונומר לשב
לשר כך שבבר שבים וכש"ם ולשר בדור ההלין שובבר שכל הדור לכך בשבוי
בם כל שלי וכל שבה שבוה דשבינה בשבוע בשה בבים שבשה יביד ובלגות
בשלשר דלש בין ישראל בלים לשלוה בשבועה ולש בין בם בכם היום
לפני ה' אלהיכם ובריתו אשר ה' כורת עמך היום ובאלתו היום לו לעם
ולהיות לך לאלהים כאשר דבר לך ואשר נשבע לאבתיך לאברהם ליצחק
ולישקב :

לשבלי תשובה דשביד שם בריבתך ש"ם :

ועוד לפני לוה דשבה שביבשבשם לוהם ול"ג לשה בלגים בינו בש"ם
לשיל בשבוך ושבושם לש דשבי בבינה בלזה ו"ל לשה בלגה בלגן
לשלות בשם בבים • ולש עוד שלח שלשר לשבון בשבינו דשבשה דשל יבי
הלגות בבינה יבשבילו ולשה לש יבשבילו בי שם ש"ם דשבינה • ועוד שה
שלילקין לומר דשבי בבינה ולשב בגין ש"ם ובזה בשבשו לח דשבי בלזה
הוא ושבשבך בלבנו לשלר שלום יהיה לי בה בינה לבן לשבה בלגה לשר דשבה
בינה ושיים לח ישראל וכשבו לשם בלגות בשבועה לח בשבועה ש"ם בשבינה
לשבלי בבינה בשבועה בשבועה בשבועה בשבועה בשבועה בשבועה בשבועה
בשבועה בשבוע

דברי הלכה הוסף עוד ר"ל זו של מסכת עזרה ויאמר שלום לי ר"ל לימי מתירת
חוץ בתוכחה שניתנה בה קללות מבלי הבטחות כי זו לא נאמרה על שנניח
רחמנן רק על דור האחרון שנניח שני וכנזכר לעיל ולדרוש בתוכחת שנת"כ
שנה, על דור רחמנן הקיל בה וכתב בה הבטחות לכך לא יתכה ר"ל ועוד ובנה
בו כל הלכה בתוכחה נספר דוה ר"ל מה שמסתבא תורה לפי שלא נאמרה
רק לבני שני מ"מ כיון שהיכה לפסוק ובעברך בלבנו ונאמר לכך והכניסו ה'
לברית כלומר לבוארת יבניהו מדורו וכלנו הוא תדור האחרון וים לו שורת
של ספר וה מבלי נפשה כלל לא יתכה ר"ל שלוש לו ר"ל לא יחיל לו סוס
בנפשה של ת"כ תלה כל שנספר וה יחול בלינו שלוש בה נפשה. ולפ"כ מדבר
שני, שני נפל דור האחרון ונוסר ודלו את תבות פתרון ואת פתנוחיה דבייכו
שיתקיים בסם תוכחת זו של מסכת תורה דכתיב בה נס כל חולי וכל מכה
ונוסר ונאמרו מה שני הלף הנדול הוה שלוש בו פוש נשפה כמו נלחו שנניח
רחמנן שנת"כ ונאמרו על אחר עוכו ונוסר ניבר לף ה' בארץ ההיא ונוסר
להניח עליה לף כל הקללה הכתובה בספר הוה דבייכו בפסכת תורה ופה
שהשמיד בלחו ולא כתוב בהם בשפה לו"ם בהשתוף לה' ונוסר והנבלות לנו
ולבנינו ונוסר ר"ל דים שבילין בתימין דהשתרת ואת תורתין דתיתנלין ועל הן
ים פילוק בין תוכחת שנת"כ שנאמר על שנניח רחמנן שנאמרו על שבילין
בתימין דספרי ואתנלי בנייכו ואתנלי קיבל לבוון ובשמותת ובהבטחות
דילהון. אבל נבלות שני אמרו על נן פרשיות תורחין דתיתנלין ודלא בשם
תוניכו ודלא בשם קנייכו והבטחות ובשמות דילהון וכשפור' בשם זה נאמר
בזוהר שלום בכל"ל:

אמנם לפי שה שנאמר נאמר וה דים כאן קולא בתוכחת זו משל ע"כ
נשם שנאמרך בזיבור וביהושע וכבר נדרתי בס"ד בשם הנדר
לעיל סדר רחק בזיבור שלוח בחיך לנכי משוכה מכל הברייות שלא
שלחר בשנה לברכן מיבש נבלות ובשבת לקללן ברכה בשם וכו' ולדרבת
בשלוח שנאמרים בזיבור בשלוח בחיך לנכי שלוח בם ים בו נלחי כל
בלית ע"ר ויתענב ס' לל נבו ונוש' שם פיניך ולכך לל הנדרים שלחרכני
בשם שם וכנר כי נזוכר דמרמו כן בשפוק לעיל מיניך נשמיך לחי' ושמרת'
לת דברי הברית הזה לעשן עשיהם ונוסר לפי שיטתו מדוין נ"כ מ"ם לת
דברי הברית כי הדנרי' שנדרנה בשם מצו' לפו לנפיים דים בה עוכחת מנולה
ונשבה מוסתרת. ולכך שפטר לחר ויה בשמעו לת דברי הלנה הזאת
ונוסר דנרי דייקו שיחסב דע"י דוה דנרים שלינר בשם לף יתקייבו ועל הן
שתצרך בלבבו ונוסר לכך לחר לף יתכה ונוסר והבטה בו כל הלנה בכתובה
ונוסר ר"ל שיתקייבו בו כול' ולף יוסר לו כלום כי לפים כמוהו מין כאן ריקומי
כלל שלחר שניתים מן הפרטנות דהבטילו לדעה מכל שבטי ישרל לבבון
יהי רקיבו וכ"ל. ומפוף דבר שמעבו שכל זה הפיום שפיים לותם משה
הוא לפי שנשה תריכות נלות זה לחר ופשה שמע ס"ו יתייחבו מן הנלוה
נרחוקות שלין בם בשה כמו בברכתו' לכך פייסם בדברי ריבוי בכוכר לעיל
בחוקן שלנרנה יש בשם ניחומים הרבה ואם יתפשה בכה לו ונוסר וסיום
לת נקולו בשמעון ג"כ לחן:

סדר נצבים שני

בית תפילה

במדרש רבה ריש הכרך נדולה היא התפלה לפני הק"בה
אר"א רצונך לידע כח התפלה. אם אינה עושה
בולה חציה היא עושה. קין עמד על הבל אחיו והרגו יצאה נוירת
נע ונד תהיה בארץ. מיד עמד ונתורה לפני הק"בה נדול עוני מנשוא.
אמר לפניו רב"ש כל העולם אתה סובל ולעוני אי אתה סובל.
בתבת נושא עון ועובר על פשע סלח לעוני שהו נדול. מיד מצא חבר
לפני הק"בה ונכנע. מכנו נע חצי הנזירה שכן כת"ב וישב בארץ נד
מכאן אתה למד שנדולה תפלה לפני הק"בה ע"כ:

ובבר בבתי מדרש זה נסדר רלשון לנד נדרש ע"ם שפה רלתי לנלח
ולייסב כשם דיקדוקים שים לרקוק נו רלשונם י"ל ת"ם שם
לתן עושה כלה פנים בית עושה וכו' שם מוכרת בדבר דולתי לחיכה פושה
בולה כי שם פניה כי שנלמד מקרן שפשלתה תניה לעוד ת"ל לף יאמר נשון
עלני ושפת לתן יאמר דפנים בית עושה ושם לפפתים עושה כולה קשה לשם
ת"ל לף פשלתה נקרן רק פניה. ומיכו לל יש לייסב שם י' מדרש רבה מלינה
עשום כשוחה נשבן מענור תפלה ונוסר וז"ל כשהלה תפלה למקום. שם
מקום זו שפתים פתוח פתחים כשול כך שערי תפלה שפתים פתוחה שפתים
נשולם. אבל פים לעולם פתוחה כך שערי תשובה לעולם פתוחים וכו' ש"ם

ולפתני בייכו לומר דתשוב' דפיינו מיכו נשם ושלר דנרים בשייכי לתשובה
עושה בכל בכל ומן מימות המשיח. שם לאי שערי תפלה שפתים פתוחים
כנון בימים שנתניים ולפתחים פתוח בשלר ימות המשיח ובשערו"ל דיקוד
לימת וכו' ש"ם ובא ר' לליעזר לפתריו בשדרש זה דלפתיו בשלר ימות המשיח
ולפתיו ליקוד בכ"ף פושה פניה בולה תפלה וכו' ר"ל לנא תשוב רקים
בשום שפש דודאי נזמן מיוחד לה דקיימו בימים שנתניים פושה בולה ולפתיו
בשלר הוחיים לם לינה פושה כולה לפיות הומן נדרש ת"ם פניה בית פושה
ע"ב ורלייה נכוכה על זה מקרן שניהל ת"ב שני הנדירה ע"י תפלתו וכתו
שמשין. לע"כ שתפלתו לא קיבה בימים נתניים לנלח בימי מבוכה לם
העולם כנדרן בשערי. לו ניהי שבוחות לם נדרן בניכן דמחלוקות בית
לימת נקרן הבל וכן לפר תין לפר לף בית הבל בעולם לנלח ב' יום וכו' כדלתיתה
בשדרש רבה סדר נדלחות ע"ם דמשתם דלב"ש לף לירש פשפה קין ב"ל
בימים שנתניים לנלח בלפר מלשר בימים ולפ"כ בן בתקנלה וביטל בית
שני הנזירה. ובוה מיושב בשלפר רו"ל שלפרו דיקוד לימת בימים נתניים
וכו' וקשה דלפ בן בדיוק שתפללו בשלר ימות המשיח בלא שלח לפורך כיון
שלינה בשתשת שלח ולפי דבייו לדיוק פושה כולה לנלח נומן בית שני ת"ם פניה
בית פושה בכל קרלינו לנלי לפילו ישוד:

ועוד ר"ל בשדרש זה ת"ם קין נתפללתו כל העולם לפפ כולל וכו' לפ
ר"ל שכולל מפה העולם פלינו בשנין בפרנפה ושפיים ודרכן
בנה תוב לף יפייב לוותר לו פל מעשה רע שעשה. ועוד לפה תפה לשון
כולל. בנפ לשפשר שהות ע"ל מפ"ם עד וקנה לפי שהד שיבה לפי הוא מבדר בפ
לכבול ולפי לנלח לפי מה שנלרנו הם פסוק פל פי מדרש רבה מבדר בפ
בכוב ויאמר לנלים פל בפ ולפ"כ נאמר ולפי הבני מקיים ענוסר ז"ל לחר
דשב"י לי בני לנרבם לפקריבים הן נניה עד נבי ולנח מקיב מנבי עד
שתיחת וכו' פי שיכול הוא העולם שיעמוד בזכותו. ופוינו בה ע"כ פל
לנרבם מי שכול העולם. לנבל ללחת דפק"ב שכול לותו נשפה
כל לותן כ' דורות עד שנח לנרבם ושכול העולם וכתו שבלרבנו הוא בת"ם
לנרבם לולי ים מ"ם נדיקים ונוסר ופירשו רו"ל ולת נדיקו פל עולם וכו'
דבבה לנרבם שיכול עוד כמו שניה נדיקו פל עולם עד שעשר לותו ערק
עד שעשר לנרבם נדיק יסוד עולם. ולזה לפשר מה שפשיב לשלוחים
שקטרנו פל ברשעיסה לכוח כי עוכרנו ונוסר ע"ל פף וקנה לני רמז
שהוא יכול לת עולמו פף לנרבם עד וקנה דייקו רמז פל לנרבם וכתיב ניה לנרבם
שם שלרו"ל עד לנרבם לף היתה וקנה עד שנח לנרבם וכתיב ניה לנרבם
וקן. ולפי שפל לנרבם נוסף היו מקטרגים פל ישתפל שיבא מפנו
וכדלתיתה בתנחום לוה לפשר לחר ושר שיבא לני הוא והוא לפיה שלמדו
רו"ל מ"ם מקנר בשיבא טובה בשרו שישתפל ישפה פשובה הדי דלפת
שיבא לשיבא לו בולה כדלי הוא לשכול ושם כן לפילו עד שיבא
לני הוא שכול כמו שכתלתי עד לותו פרק ווהו לפשר עד וקנה לני ושר
שיבא לני לשכול לני לנפ רוצה נומר שלני הוא נדיקו פל עולם עד וקנה
ונוסר בשיבא לנרבם לפי שכול העולם פל עפמי. וכ"ם שני לשוכות
לני לשכול ולני לנפ רוצה נומר לשפשים נוסף בשון ושוכל לו ובייכו
כשפשר בשוכה ושתודה. ולפשתים שלינו פושה פשובה מיד בדין שיכול
לותו ולשלריך לפו עד שיפה לו יכף שפכוזרש כשר וכדלתיתה נוסר לכך לת'
לני לשכול עד שיפוד ולני לנפ רוצה נומר לו לשרי שם יפוד וכוה מיושב
בשדרש זה ת"ם קין כל העולם שתה כולל ולשוני לי לתה פיכל כשנה נוסף
שון ושוכר פל פשם כלא לשוני וכו' וקשה דשתה נכולל וכייש נשלא.
ולדרבינו ת"ם דל"ל שרי לפילו שם לף שייתי מתודה ושוסף ששלה רלוי היה
לך ע"כ לשכול ולשלריך לפך שמרי פשוה לכל העולם לשה כולל וכתו
שלמר לני לשכול ושיינו כדי שיכול לפר כך. ול"כ כרי לני סנ ושתודה
עיך ורלוי שתפללה לשוני לנשרי שערי לשה נוסף שון ושוסל לנשרי שם יפוד
וכוה מיושב בשלוח לנשרי שערי לשה נוסף שון ושוכר פל פשם דשוי נמי כשל
ונכתיבו דנרישל לחר נוסף שון ונכתיב לחר ושוכר פל פשם. לך לפשר
לשפרם נין נוסף ושוכר קוה דנוסף ר"ל שחילה ושליחה לנשרי ושוכר ר"ל
שתניבו שפל פניו לשרישקי שף שון פקידה. נס נין שון ופשם השפרם
דנוסן שפוסר בשרו ושיבו שקש שליחה ושחילה נקרל נוסף ושוכר שבל
נוסן שתפללו ושב נשפוכה נקרל שון ש"ם נוסף שון פייבו לשי פשם
ושתפרש קוה נוסף לנשרי. ושוכר פל פשם לשלינו שריין קוה פוסף שפר
בשרו קוה שלריך שפיה ושתניבין לנלותו שון לנר וו"ם קין כשנף נוסף שון
ושוכר פל פשם דשניה נלשר שלשה שוכל כל השולם לשלריך לף לשלינו לם
שריין ליבו שתפרש וכשו שבלשר שפים דשוכר פל פשם ולשוני לי לשה שוכל
שבל שור שרי נלשר שניפל לשלי קרל שפ"ם נוסף שון שלם שלם שתפרש
שנה שוסל ושוסף ונוסף לנשרי ע"כ שלשר שנם לשי שתפרש ושתורה שלא
לשוני שהוא נדול. ושפילה מיושב שה דשנף פסוק שון כניחים ש"ם שיבה נוסף שון
ונוסף שון ופשם ושפשה ונוסר ושפים פסוק שון כניחים ש"ם שיבה נוסף שון
ושוכר פל פשם כי פפסוק זה שוכיח כוונתו וכבו"ל ושבלה לפרש ש"ם כשוחה

נושא עון ופשע דלגדדין קתני דעל עון מתפרש מלת נושא לשון סליחה ולענין פשע מתפרש מלשון משא שסובל הפשע עד זמן הפקידה. ואלו בא קין מיד מכח פסוק נושא עון ופשע הייתי אומר דכולו אינו אלא לשון סבילה ואריכות אף ולא לשון מחילה לגמרי. ולא היה יכול לומר סלח לעוני לכך הוצית כן מפסוק מיכה דמחלק עון בפני עצמו ופשע בפני עצמו בכל אחת לשון השייך לו וכאמור:

ואפשר לפרש פירש אחרת בפסוק נושא עון ועובר על פשע היפך הנ"ל ועם זה יתיישב לו עוד מ"ש קין כלה לעוני שהוא גדול ואין מדרך הפוטא לומר כלה לי מאחר שהוא גדול ולעיל סדר ויקרא כתבנו דהכוונה על פי מדרש רבה ע"פ וכלפתי לעוני כי רב הוא נאה לאלוה רב לסלוח עון רב ע"ש. ועוד היה אפשר לומר זולת דרכינו דהסברא נותנת דוראי הינ"ר נשתרש בו טפי בעושה עבירה הקטורה מהעושה עבירה קלה וא"כ קשה טפי לפרוש ממנה והמתגבר על אותו יכה"ר ועושה תשובה יש לו שכר טפי מהעושה תשובה עבירה קלה שנוח לפרוש ממנה וו"ש כלה לעוני שהוא גדול וראוי להתקבל טפי תשובתי. אמנם ליישב גם פסוק מיכה ע"ש נושא עון ועובר על פשע נריכים אנו למש"ל ע"פ נושא עון רא"א כובש וכו' ופי"רשי כובש. נוטל מכל עון ועון מקצתו ונותן תחת פרפירו וכו' ע"ש ויתבאר עיקר הענין לפנים בס"ד הרי פירש אחד במלת נושא שהוא כובש ר"ל שמקליש כל עון ועון ועושה אותו קטן אע"פי שהוא גדול כי ע"י שנוטל ממנה המחצה נעשה קטן. אכן יש לפרש כפשוטו נושא עון שנושא העון וסבלו כי נותן לו ארכא ומאריך אפו עמו. אבל פסוק נושא עון ועובר על פשע שכריח פירש הא' דמשמע דמדבר הכל בחטא אחד כגון שעבר עבירה גדולה שנקרא בשם פשע דאו הקב"ה מעביר ממנה בחינת הפשע על ידי שכובש ונוטל מקצתה ממנה ומניח תחת הפרפירא ונשאר ממנה חלק אחד ונקרא עון בערך הפשע שהיתה בתחלה ואותו חלק עון הוא נושא וסבלו עד שיעשה תשובה וימחל לו לגמרי והוא נושא עון ועובר על פשע ר"ל דחלק הפשע הוא מעביר עד שנשא חלק עון והוא נושא אותו וסבלו על זמן. ולכך אפשר בא קין במ"ג אם מ"ש משה רבינו נושא עון שנותן לו ארכא וכפי' השני. אם כך כל העולם אתה סובל וכמו שכתבת בתורה נושא עון ופשע ואשאה דאפילו אם נפרשיהו כפי' הנ' הרי באתי שתסבול עוני והו מכח פ' התורה ואמר כך בא מפסוק גביאים כתבת נושא עון ועובר על פשע דמפסוק זה מוברח פירש הראשון דמשמע דמתחילה מעביר ממנו תואר הפשע עד שלא נשאר רק מקצתו ונעשה עבירה גדולה קטן יקליש וכנ"ל וא"כ כלה לעוני שהוא גדול שנרשע שתעשה אותה להיות קטן והיינו ליקח המחצה מאותו עון ותתן לי ארכא וכדמשמע מפסוק נושא עון ועובר על פשע וכנ"ל. ולפ"ד מ"ש רש"י ז"ל על מלת כובש שנוטל המחצה מכל עון הוא מסכים למ"ש לעיל סדר כי תבא על פי מדרש תנחומא ע"פ בצע אמרתו פשרה אני תושה וכו' עיין שם וכמו שיתבאר עוד לקמן בס"ד. אבל בספר מאמרות כתב. רא"א כובש פירש"י שמטמין מן העונות תחת כסא הכבוד וכו'. ובפרק אין בעירכין כתב רש"י כובש תופס מן העונות וכבשן במצולות ים וכו' אלא ר"ל שהודיעות שבהם משליך מתחת כסא הכבוד למצולת ים ולא נשארו תחת כסא הכבוד פי' תחת הפרפורא. כ"א חלק השגגות שהיא להתכפר ע"י התשובה מ"ש ודברי הרב ז"ל יתבארו גם כן לקמן בע"הי:

אמנם יש לפרש פירש שלישי בפסוק נושא עון ועובר על פשע מה שמסיים ועובר על פשע לשארית נחלתו ועם זה יתבאר המדרש מאליו עפ"י מ"ש במאמרות דהתשובה לא ניתנה אלא לישראל דוקא ולא לגוים בני נח ואם תאמר תשובת נגוה למה נתקבלה. והשיב דלהא מיהת מועיל אף לב"נ להאריך אפו עמהם אבל לא למחילה גמורה שהרי נגוה כלה אח"כ ברעש שנתנבא עליהם נחום האלקושי. ועוד טעם אחד דשאני נגוה שהעמידו דבריהם על דין תורה שאפילו גול מריש ובנאב היה מקלקל כל עבירה והחזירה לבעלים וכו' ע"כ ולפ"ד מיושב עם זה בויכוח קין עם הקב"ה כשא"ל ועתה ארור אתה מן האדמה וגו' והיית נע ונד בארץ ויאמר קין גדול עוני מנשוא הן גרשת אותי וגומר והיה כל מצאי יהרגוני ויאמר ה' לכן כל הורג קין וגו' וישם ה' לקין אות לבלתי הכות אותו כל מצאו ע"כ וי"ל למה נתירא קין שיהרגיהו כל מצאו מהי תיתי ולמה יהרגיה כל מוצאו. ועוד וישם ה' לקין אות ואיתא בזוהר שנתן לו דם מילה לאות לבלתי הרגיהו מה מאות זה דוקא שנתן לו. אכן עפ"י הקדמה הנ"ל מיושב הכל שחשב קין שהקב"ה מתחלה פסק עליו דין ב"ד אע"פי שעשה תשובה לא כיפר לו לגמרי וא"ל נע ונד תהיה בארץ להאריך אפו עמו לפי שעה ובסוף יגבה דיליה וו"ש הן גרשת אותי היום ר"ל לפי שעה גרשת אותי מעל פני האדמה אבל עם זה איני פטור אלא והיה כל מצאי יהרגוני משום דאין תשובה מועיל לי אלא לפי שעה כי סביר שדינו כבן נח דאין התשובה מועיל אלא לתלות ולבסוף גבי דיליה וכמו שהיה שעשה בנגוה וכנ"ל ואם כן כל מצאו יהרגיהו באמרו הרי ר"ל בן מות הוא לא לבן כל הורג קין וגו' וישם ה' לקין אות דהיינו ברית

מילה פי' שאות זה מורה שיש לו דין ישראל מהו שהדין אצלם שיפטרו לגמרי ע"י תשובה ובזה לא יהרגיהו כל מצאו כיון שעוש' תשובה אע"פי שלפי האמת נשטף אח"כ במבול כמשרז"ל מ"מ הזכרך ליתן לו האו' שלא יהרגיהו מיד. כלל העולה דדין ישראל שמועיל לה' תשובה למחילה גמורה אבל לשאר האומות אינה אלא לפי שעה. ובזה מבואר פסוק דמיכה הנ"ל שאמר נושא עון ועובר על פשע לשארית נחלתו דקיבקא פיסקא נקיט דר"ל נושא עון מ"מ. בין לישראל בין לב"נ הוא נושא עכ"פ דהיינו לסבלו ולהאריך אפו עמו כי נותן לו ארכא אבל אינה מעביר לגמרי והו לכל העולה. אבל עובר על פשע לשארי' נחלתו פירש לישראל שהם נחלתו ל"מ הוא נושא להם ונותן להם ארכא אלא אפילו מעבירו לגמרי כי להם ניתנה התשובה לשם מחילה גמורה. וממילא מבואר מדרש הנ"ל מ"ש ארא"א גדולה תפלה ר"ל גדולה היא שמועיל לכל אדם ואם אינה עושה כולה דהיינו לב"נ. מ"מ מניה היא עושה אפי' לב"נ ושפיר קאמר ואם אינה עושה כולה וכו' בלשון תלוי וכמו שהערנו בה לעיל משום דהכוונה דלפעמים ודאי עושה כולה כגון לישראל אבל אם לפעמים אינה עושה כולה והיינו לב"נ מ"מ מחצה היא עושה ודאייה מקין שהיה דינו כבן נח ונתווכח בזה הענין נופא עם הקב"ה במ"ש כל העולם אתה סובל וכו' ר"ל כל העולם אפילו ב"נ אתה עכ"פ סובל ליתן לו ארכא ולעוני אי אתה סובל דלכל הפחות למה אגרע מדין שאר ב"נ. ואח"כ ביקש שיהא דינו כישראל למחול לגמרי באשר ראה פסוק נושא עון ועובר על פשע לשארית נחלתו שמתפרש כנוכר לעיל דהכוונה דלשארית נחלתו דהיינו לישראל ל"מ שהו' נושא אלא גם מעבירו לגמרי שנמחל ליום העון מכל וכל לזה אמר כתבת נושא עון ועובר וגומר כלה לעוני ר"ל כלה לגמרי. עוני באופן שיהא דיני כדין שארית נחלתך שנמחל לגמרי ולכך כתב בלשון סובל וסיים בלשון כלה וכאמור. אבל הקב"ה לא ביטל ממנו הגזירה לגמרי דמ"מ ישב בארץ נוד ואיתא שבכל מקום שהלך היתה הארץ מתנודות תחתיו והיינו להורות דע"כ בן מות הוא ואין לו מקום בארץ להלך בה כי לסוף נשטף במבול ומה שנתן לו אות ברית מילה היינו לבלתי הכות אותו כל מצאו מיד ויחשבו בדעתן שיש לו דין ישראל מהול אבל בשכבים הזמן נשטף ע"י שליח המקום: ועוד נדבר בזה בס"ד בפסוק שובה ישראל וגו':

והנה שמעתי מפי מורי מה"ר נתן ז"ל בעל מגלה עמוקות. שיש כאן רמז לר"ה שבו נפתחים ג' ספרים לג' בימות. והו אתם נצבים היום. היינו ר"ה כמד"א ויהי היום ויבאו בני אלהים וגומר ומתרגמינן והוה ביומ' דרישה שתא וכו' ואמר ראשיכם וקציכם ושוטריכם. נגד כת צדיקים. כל איש ישראל טכבם נשיכם הרי בינונים. ונרך אשר בשעריך מחוטב עצך הרי רשעים ע"כ אלא די"ל מה ענין רמז זה לתוכחא שובר לעיל מיניה ואפשר לפי שיעת רש"י ז"ל שהודיקה פניהם ומשה א"ל אתם נצבים וגו' וכו' ע"ש ר"ל שע"כ יהיה לכם קיום לימי הדין בר"ה וי"ה. והוא מבואר עפ"י מ"ש בזוהר בלק ע' על פסוק כי אשה כלה בכל הגוים ואותך לא אעשה כלה ויסרתיך למשפט ונקה לא אנקך. הכי הי"לל ויסרתיך במשפט דהא אימת יסורים. בשעתא דמשפט. אלא כתיב ה' במשפט יבא עם זקני עמו. וההוא יומא אקדים הקב"ה אסותא לישראל עד לא ייעלון לדינא בגין דייכלון לקיימא. עד בכל שעתא ובכל ויומא יהיב להון יסורין זעיר זעיר. בגין דכד ייעלון לדינא לא ישלוט עלייהו דינא. ונקה לא אנקך מהו. אלא כדישרא בלחוד ייהו ולא אעלין לדינא עם שאר עמי. הקב"ה עדד עמהון לגו משורת הדין והוא מכפר עלייהו. ובומינא דאעלין לדינא בשאר עמין מה עביד. ידע הקב"ה דהא כמאל אסטרופא דילהון ויתי לאדברא חובין דישראל וכניש כולהו לגביה ליוהא דדינא אקדים להו אסותא ועל כל חובא וחובא לקו להו ביסורין זעיר. כד אתון לדינא אתא כמאל בכמה פתקין עלייהו. והקב"ה אפיק פתקין דיסורין דסבלו ישראל על כל חובא וחובא ולא עביד ותרגותא. כדין חליש חיליה דסמאל ולא יוכל להו ע"כ ושפיר פייסו משה רבינו עו"ז דלאחר התוכחא א"ל אתם נצבים ר"ל היסורין מקיימים אתכם דמה שמייסר אתכם נבחר נבחר כל יומא השנה עי"כ אתם נצבים היום ונומ' היינו ליום ר"ה וי"ה שאו באים ישראל ואו"ה ביחד למשפט וסמאל מקטרג גם על ישראל והקדוש ג"ה מוציא פיתקא דיסורים על כל חובא וחובא ומכפר עליכם ומצא ע"י היסורים יש לכם מצב וקיום. ואולי עד"ז היו"ג יסורים של איוב שלקה ביסורים כדי שלא יקטרג עליו השטן בבואו משום כל הארץ לקטרג על כל העולם לכך הקדים או פיתקא דיסורים ואנב יתבאר טעם מ"ש להשטן ותסתני לבלעו חנם. ובכה ר' יוסף על זה בגמרא כד מטי להאי קרא ואמר עבד שמסיתין את רבו וניסת תקנה יש לו וכו' ע"ש ועל פי הקדמה ווהוא מיושב ואין מקום כלל לתמיהתו דמה שאמר ויהי היום ויבאו בני אלהים להתייצב על ה' וגומר כבר נתבאר עפ"י התרגום שם וכן איתא בזוהר היום ר"ה היה ואו כל שרי האומות באו להתייצב על ה' להיות כל אומה נדונו עפ"י מעשיהם ויבא גם השטן בתוכן לקטרג עליהם ויאמר ה' אל השטן מאין באת ר"ל עם מי דינך כי רצה שלא יבאו הנדיקים בדין עם שאר העולם ועשה את איוב דוגמא ומשל לישראל

לישראל עם הלומות • ובשיר משה נאמרן שהקהל נא כלפי׳ יש לי מעלה עם כל שהקהל נאמרן לשון עם לא נאמר כי אין נדיק נאמרן לשון יעשה טוב וגו׳ ולא׳ לו השמע לך על עבדי לייט וגומ׳ ובשיר האזינו הנם עליו נלי׳ם בפיכם וביד גו׳ ומפני שראה הק׳ב דהשטן נפי לגייסלם הנדיקים עם הרשעים נזכיה ובמ׳ם משה נאמרן וגו׳ זכו׳ל וידע דל׳ב לא יהיה להם תקומה מ׳ל לכך מה עניד מסרו לעיון כיד השטן לייסרו ניסורין ויהי כדרך המניה הק׳ב לישראל לייסרן טרם יום המיתה כדי לקויים פיתקת ניסורין ולכפר על קנת ענירות שיעברו לפעמים וכ׳ל וכן עשה לעיון שהיה נדיק וחסם דעת יעלם ים לו ליזד פעת ויוכה לו ניסורים • והנה לאחר שוד ויבי כיום ועוג ואיתע בתרנום דהיינו כיום הכפורים וינלו נני אלהים וגומ׳ ויאמר ה׳ אל השטן מאין נאת ועונ׳ והשטן הנה נם לו לנעבר את כולן יחד ואחר משוט בארץ וגומ׳ ולו׳ל השמת לבך לעבדי ליוב וגו׳ ותפתיני לבלעו חנם ר׳ל חם כהנרין כפי שעולה על דעתך להשוותו עם שאר בחומות מ׳ב יהיו ניסורין מייסרתי לותו על חנם וכולתי לא לאנם בכתיב כי אתפלא לא אפריתיו כיוצא בלשון על דעת כן אלו נתו ניסורים לו על חנם לנאנקי מדעתך עד שתשוב אל הקטרג עמוד בארץ להשוות נדיקים עם רשעים • ואחילה לאות עתיקא דא יוקף כ״ל מ״ם עבר שהסיתן וכו׳ דנאמת לא היו על חנם שלפי דעתו על כן אחר לאחר כן וכ״ל • ומ״ם לו קוד בפה שנית ואולם נא זו אם לא על פניך יברכוך וגו׳ ויאמר לו הנה כיוך וגו׳ עשה ב״ב תקנה להיות ליוב נם אז דנעתם לעמו ישראל שלפעמים מייסרין נמחנם כגון אני נשת עשיר נשורו כדלישע בשדרש רבה פסוק ניזו לך׳ כי טוב וגומר ולפעמים ניסורים שנאים על גופו כגון ר׳ ולו׳ל שלקו ניסורין כנוסן כדי לכפר על כל עונותיו לפי דעת בעלן לשורים לשוט ישראל ובא לדונעת לכל ישראל ובלשון:

אבן עזרא לפי נדיוק שוד לשונו בעין מ״ם ואולם נא וגו׳ לא לו על פניך יברכוך וגו׳ ובקשה למה נאמרו על דבר זה נברכת עשה דוקא • פנם לפשוטר לומר לפי שלישתע נוחר מ״ם דניש תשלה על פנין אילול עשה ונקללה ליה מ״ם ויבלו בני אלישב לפתייבע על ה׳ לפיכך נדול הכעס על ה׳ לייקל מ״ם • ושה מנוחר מ״ם רו״ל דעשון נם נפכוון ריא שקב״ה נוטה לאחר לייב לומר לישתע מישבעל ונוע׳ לאחרים אחיר עשתני כלי בעולם ולא מצאתי כלישל קום התפלך בארץ ובשניקש לקבר לת שרה לא מצא קבר מ״ם דנוה לתי עשיר מה שרה לבעות לפנים תומו דוקא כיבר וה ולפרוקת נוה מעלות לתרשם מעיו ופנינן הוה על פי מ״ם ר״ל פיה ביה בארץ פנין • בארץ שנוטלים מאנה רשות על פה ק״ב שנאחר מן בארץ קביה יבא לאחר ואפו אנכ שנטלו לאחרו לאו כל כמיהה לנור לו לת שנאלו ונו׳ מ״ם פרי לפיוק קביה לו לעשון מ״ם על בארץ קביה לאה שנאלו לאנוק על ה׳ • ונוע׳ פשיעון מלתרשם שניה כולך נתוס ולא פרפר לאר המקום לפילו במקום שניה לו שעבה ופיינו כשל״ל קום פתלך בארץ וגו׳ ובשניקש לקנר לת שרה וכו׳ משום דכלך בשמיות עם ק״ב ולפי שק״ב ל״ל השמת לבך לת עבדי ליוב לת עם ויפר ונומר ר״ל שים לו מדת פיעמות עם ק״ב ופיינו מפרפר לאברי כמו שעושים אדיכותיו שיושבים עמת רשות עלי נוף כת עשון לפורות דנם הוא ליבו תעים אלא מפני דוב מוכה שהשפעת לו ואולם נא ונומר אם לא על פנין יברכוך

ואפילו אכילת פת כותים לפני הקב"ה לעשות נפש ברצונו ולכבוד
שמים נותרנות כלל בעולה מדבריהו שעיקר קניעת ר"ה היה נשגיל
לחומות ואפי נדרת לישראל לעורר לכם לתשובה עד י"ה • וכוי מונן
תשרו"ל מה"ט ר"ה עניית כי אף לישראל הוא יכול לישראל ולא לחומות ת"ל
משפט לאלהי יעקב ת"כ ויש לדקדק למה ליישראל תחת חוק ולאיל בחומות
ייעם תורה אחת משפט אחד ולאי בירושלמי משום דאיכא לחומות כנסר לו כדין
ו"ם משפט לאלהי יעקב ת"כ אף ליישראל לאיו אחד חוק אלא לדין הוא משפט
שנאמר כי חק לישראל הוא משפט לאלהי יעקב ת"כ ואיכא לחומות
ואפילו הכי ר"ה עניית כי אף ליישראל הוא יכול לייש

ולבנה אלא מגיון בשם מקום דמו על זה ישראל מתפקדון לפס׳ וכפ״ש ע״ל פרשת בשלח שפיו מתפללים לפס לא יתנדק לומר ישראל ג״כ מתפקדון כלומר כשם שלא יתמרו ולא ישראל נ״כ מתפקדון ועוד דמ״כ תכתי לון להשתא ישראל נ״ל מתפקדון לעולם בתמידת לפס לגבל לא ישראל מתפקדון בשבילו ולעולם . ואם לא מצאתי דמ״ם ולא ישראל נ״כ מתפקדון לנו היינו על מה שנפרקים שמקדשים השם וזהיר ומתפללים ורוקדים כנגדה ומברכים לפקיכ עליה׳ ואולי דז״ם לפס נקבות לפס וכו׳ וכוא ורלי תפוס לבחורים לשם השם נקבות . יותר מפלאי שלמים . לכן מצאנו דשם ישראל מתפללים לשם וידע בשמם כנ״ל היינו לפס מלהות פ״ו שלא יתפללים ישראל שלהם שלא היינו יותר ולחכתי לפרק ולכפלים עליהם על ידם ונוסף שלומן לנו מתפללים עליהם וכמו שלהם מתפללים מפלאכי רשעים אלו בני אלהו מבקש׳ שיהיו לנו לכניעור יוסר מול שלהים כך לנו מבקשים מחול שמה ולבנה שיהיו מבשם ויתעוררו לבקל בשבש מן פס״ו ויהיו עלינו לגבל מיקר כוונתינו להק״כ שיפיים שפת רב על ידן ולא במו בלומות שמתפללים לפס לפס לתלות כלומו פס המפיעים בשבש ויהוש בשלום כין זה לזה שמתפללים בקבל זכר ובכפלים נקבה ולא״כ לשבר עד״ו פ״ל נקבות לשם וכו׳ לנוח רמז לפס בשבש ובשבול שנין לו״ם ליהוש פ״ו מתפללים לשכם לזכרים כלומו לשם לתלות דהיינו המתפללים בשבש ולין שום סיבה ושלה עליכם לגבל ישראל מתפללים לשכם לנקבות כי לזיכם לגלה מתפללים מסיבה הסיבות שמתפללים עליכם במריק לניעור ולהוריד על ידכם בשבש לשרץ הרי הודיע להם כזה כי טובים הם לכוונת ישראל . ומצינו בשמך ג״כ מוה דמתפללים לעבדות משום דנקבות הם על כשיבה הה״ל והוא כשתפללשם ביהוש דשלם שלשם נקבו בתו ישראל מתפללים עליכם על זה הסיבה שלא יתפללו לשם לשם עבדות :

ואפשר לפנין כזה שדרש פ״ם סימן י״ם על עכוק ישים בניעור לרוץ לשרש . ר׳ יהושע בשם ר׳ יצחק נר׳ ושרש לשר לעולם לין גלגל שמה שנקשת עד שהוא נעשה כמין שרשה על דם . פ״ם ישים בניעור לרוץ לשרש . ולין לשרש שלה דם על בשים כשר״ל שלל לשות לשרה לשרש בשים פ״כ . ולכלשרש קשה למה נאמת כן שלינה שורת על שנעשה כמין שרשה על דם ושוד דשניין לה בשלת לשרש לרמז על לשרש בשים והוא לנר רקוק מר לכלור . לאמנם שפ״ל שקדמה הכ״ל ניחא דשכני שבשלת בשם בגדורתו כל שלבי מוסף מתפתוים לפס ושוכני לשרה לשלות כלומו לין סיבה הסיבות פ״ו . ועל כן הק״כ רוכה להוציא ולשלוקי מדשתן הכוונות . והיינו שמה שנלמה דם כלומו יש לה לשרש בשים לשוה שרשה שלינה שלא נקבה ר״ל שבשמה מן מזכר דהיינו שקבל שיבה הסיבות ושלה הפ״ו שלינה כלשון שלא נקבה שבשמה שמזכר וכל״ל ולין נפש שמה שום שלות :

אבל עדיין לא שוה לנו מה שבשרנו לעיל שבתר מדרש זה לכתה מדרשים ושלשי׳ שהזכר דשבשה ישראל מונים לשר בלבבה ולין שמיר שליני יאמר לנו ולין בשבשה לשקרא על ישראל שידעו לניבנים שם מו״ם . לכך שבשר לומר שמדרש זה שבנון לשה שבלשתי בשבשה מרך שבינים לות שן . ו״ל שם וידע וכו׳ לכל יש שם וידע לשרים . ושם כמ״ש ולילות שבקרשים נ״כ שם וידע ועליהם לשתר ושבשר בלבבה ובוסף שבשה פ״כ ופ״ם . ולפ״ז פ״ם כמדרש כ״ל דשבשה ולבבה שפירים לומר פ״ש שלו יורנים לניבנים וכו׳ לת על שם וידע שמוסים לשתר לולן יהיה לנו בלבבה לשסיגור פ״ו וכמו שבשרנו שלת לשתר על שם וידע לשרים כ״ל וים ידים מוכיחה כן שהרי כמו שכתב הרב בשל שבשרש שליהם לשתר ושבשר בשבה וגו׳ לך כשהדים כ״ל יהי יסוד דשתינו זה בשפוק נוסף ושבשר ונוסף ושפיר קלשתר נקבות לשם כי שם ולפי שניהם שם שרש דניוק כיהוש ושפיר לשם נקבות לשם כי לין שקבלים שרות שנקבה שהרי שפולים שם לשרות : מכללא למדנו דשלם פעמים לום נידון . לשת נכל י״ה . שנית נדין ניהנים לשתר שיבה . שלשית ליום דין הגדול כמ״ש ג׳ כיפות ליום שדין וכו׳ ושיהיו לשלוה דבש״ה שבשים ושבשיהי להנוף בשני שבשו בש״ה מי יעמיד ומי יעבי יגו׳ וכלל שיעודי פוס״ו . ולשתר שיבה ושבירוד שבשירים נשבר לו שבשים בשוש לשבשה בשני שבשה על שבשים . לכן ליום דין הגדול שרכיבי שיהיה על שפוסת כשתר״ל כדי לקבל פנוף ושבשר בשיהורים יתר שוכשים . לו שכרן נניבנים ושבן שלן כמ״ם לדיקים יושבים בג״ע ושערפיהם בריחים ירוץ וכו׳ ושיה שמלה שוכה בה שר״ה קודש פשטו בשן שדשת . ולפשר שהרי שיגול שלף שדין הנוף לשיהו שבקרי שלון בש״ה ושם שבשמה שבגל שדין ניבנים לשתר שיבה שלשי׳ ושבשר לשניים כי ס״ם שה שניוה לשכל בשרב י״ה לשבות בשתו שהרי לשבל שברו רוסני בש״ה . ולשבות נשמו בשום כיום שכיבוהי שהרי לשבל שברו בש״ם ולא יטשרך לזיכוך ניבנים ושם״ם קדמונים ר״ל קרוב לשרך זה . ולפ״ש מוכן שוה ס״ם כי כיום הזה יכפר לכם שבל שמשתיכם לשתי ה׳ תטהרו . ושמים בשבשה ושבשה שרש בש״ה שהיו . שבל שוה שבשה שרך לנוף שלא יתבש בש״ה שנים הוא שוסף שרש

שיכפר עליכם שיטיוף הנוף שבשבל לפס ס״י הפונות . שם לפני ה׳ תטהרו ר״ל שמוכך ושטהר שת הבשם׳ לבל שנשרך לו יקוק ניבנים לשתר שוסו ושנין זה הוא פשרש בין הרשונים ר״ל דקשת הס שי׳ ה״ה הוא לפונת ורשו שפ״ו . ושקשן לשרו שהוא לבשם שרש בין נ״ם וניבנים ולפש״ד שיהיה לבת ולבנה וכהלמדן :

סדר וילך

וילך משה וגו׳ במדבש הוא שה שרקבתי סדר לשור . **וילך** בשם שהק״בה עולה ויושב על בסא רין . מד״הר עומדת על ימינו ומריבות זו עם זו . מד״הר אומ׳ שפוט עולמך ברין . שלם לרשעים בפעלם . ומד״הר אומר אם עונות תשמור יה ארני מי יעמד . מד״הד אומר רשע בעוני יכות . ומד״הר אומר כי לא אהפץ במות הרשע . מד״הד אומר בפשע יעקב כל זאת . ומד״הר אומר לא עתה יבוש יעקב ולא עתה פניו יחוורו כי בראותו לדיו ידקישו שמי וגומר . מד״הד אומר פוקד עון אבות על בנים . ומדה״ר אומר לא יומתו אבות על בנים . מדה״ר אומר אף אני אעשה זאת לכם ונקרת עליכם בהלה וגומ ומד״הר אומר לכעני למעני אעשה מד״הר אומר כי ערוך מאתמול תפתה . ומד״הר אומר בשרש הרים יולדו וגומ׳ ותאמר שובו בני אדם . מד״הד אומר לכן הרחיבה שאול נפשה ופעדה וגו׳ . מדה״ר אומר עץ חיים היא למחזיקים בה מדה״ר אומר לא אוסיף אהרחם עוד בית ישראל מד״הר אומ׳ כי ירחם ה׳ את יעקב . מד״הר אומר אלה לחרפות ודראון . ומד״הר אומר ואלה לח ים עולם ע״כ :

ובוראי לשון למנוח נת וכמו יחד לנח כל שאר כשמוקים הלנה וה שאר זה . ונשלמת טענה פרשנה פה שם״ב לומר שכוש עולמך נדין שלם לרשעים כשעלם . ומד״ר לומר שם שוכות תשמור יה לדני מי יעמד . כיון שכוש דהוי טענה כללית דש״ב טופן שלם לומר כלום . ומד״ר לומר שם לינו מוסר נשפר לית שלמת יכיל קלים . לבל שענות שלשות שכורת כל שאת ולאת כפי שכרון בעל המדרש . ולפי זה ניחא טעמם לבל טענה . והכי שלה לפש״ל נוה דהנה מיון המוסק שנור על עיבורי עבירות שמה שפורשים נשבה לופנים . תדע דדין שיהה בידי שמים בש״ם וכשרשה שכשם שבית והכדתי לת הנשם וזהיר נוה . שנית ש״יסורין כפי שיעור בשוכאת ויסבתי ליישרך לשתכם ונו׳ . שלישית נשיבה טענות שלין שיהה בלא עון דשלילו שיהה טענות בית שבשרש עון . רביעית נדין שלבין ובלות לשר שליש השם בלשם . חמשית נדין ניבנים בלא לשר בשידוד . ששית נ׳ כיעות ליום דין הגדול לשתר שפיים השתים . וכלולן שלו שייסיבי לזכות ושלה משמלים לשובה ? דש״ב לפי שיטתו שלינו רוצה שיושר כלום שלא לשלם לרשע כשבלו . טוען שלשה רשע כשהו יחות ביינו נדין שיהה בידי שמים כגון כרת . ומד״ר לומר כי לא לשקץ נשות כרשע . ולו שדע הדין נותן טעם לדברין לשה לשתר רשע בשהו יחות ולומר נשבע יפקד כל ולפ״ל כדי יסוד דכיון שבשע לשה לא יחות . לרשע יאבד ומד״ר נותן טעם לדברין לשה לא יחסך שהו לשבע ונוף . כי נרחוקו ילדיו יקדישו שבי דנוף שבע שיפת פוזר שנוף נ׳ טעמים לשה ק״כ מלריך לרשע שבשה שלא יחות ולא ישלים נדין שבע שלא יולידו נדין ושל כן נוף שם עליו . שנית שבע שלא יעשו יסוד נשנוף ויתקרש על נשעיו ושיין שדר נפ רחשון . ונפ מד״ר נטעמת הרחשון של פוזר שכ״ל ו״ם לא שתה יסוד יעקב ר״ל ניהו נכון לפרוש שהמו ניד על נשעיו ולשמיעו ניד כי נרחוקו ילדיו יקדישו שת ר״ל שלשר שבניו ילדי יראו שת שלו לוזר לרשע ס״ם רשוי לוזר לשריך שהו על שילדנים . ועל זה נופף נפ מד״ר לשתר טעם זה נלשרו שוף שון שנוף ר״ל נשים . ר״ל שלה שד״ר רוצה שיושרו לשנות נשניל נניו שנשי לנפש ושמו שין זה משורש הדין דשרבף שוף שון שנוף של נניס ושלשר שבכן נדרך ליפף נשון שלה שכ״ם וק״ו שלא יפף שלה פשכר ושרויח נוכות הבן שבדיין לו כולך ור״ל שבד״ר לומר נפ׳ שלילה לך ונומר . ולכך לת מד״ר לשסיע על זה ושלר לת יפוקו שלו שנוף שנוף על בניס ר״ל היא נוסף שכ״ל דלני לומר דלת יפוקו שלוה על בניס לבל בניו יניולו לת לשיכם שלישה וכשו שמרתי כי ברלוקו ילדיו ונומר וכנוכר לפיל וכל שיכוה עד כלן היה נשוכם כרת ושלשה בידי שמים דשיינו שכוכם הרחשון שכוכר לפיל . ושוב שלוכלשים יפך נשבין שוכם השני הנוכר לפיל נשבין היכורים שמיסרי לת השוטף . ומד״ר לומר לף לני ולת לשבשה ושקדתי שליהם לת הקדשת ונומר ורוגם לומר שלין כדלי לוזר לו כלום שכוכם היכורים כפי שבלה נשוכשף . ומד״ר לומר לשתני לשתני עשה ונומר

ר"ל שלשיפר לותו בשבת ובראשים זעיר שם ושיר שם ° ושוב מתווכחים
שעונים הב' הכ"ל דהיינו כמיתה טבעית' לומר מה"ד לכן הרשיבה שלול בפסח
ובקרה ונומר דהיינו שעות ויעל לקרנות ולעיניהו כארץ כיון שעשה ויכפר
לותה שמו ° ומה"ר לומר עץ פיים הם לשעוניים זה דע"ח העוסקים
בתורת עץ חיים רוצים שלא לעשות טעם מיתה ° ושוב מתווכחים בשונם הר'
בשונם נלות ומלכיות ונו"ל מה"ד לא מוסיף לרשם לת ישראל דמשמר שנלו'
מניע להם בשונם ביתי שלא לעלול לותם ולא לרשם לות נשול שלא שכוחני'
מלכים' עליה' ומה"ר לומר כי ירשם ה' לת יעקב דלק נשיום כארץ לוריש'
לא מלכתים ° ושוב מתווכחים בשונם בשעתי כיון ניכנים שלשלשר מיתה
לכשמה ולומר מה"ר כי מרוך מלחמול מעשה ורוצה שלשלו בשונם לא
יוסיל לכניל מיון נכנים ° ומל"ר לומר בשרם ברים ילדו ונו' ומשמר שוכו
נני לרם כי לנלף שנים בעיניך כיום לתמול ° ולשבר רמו על לנלף שנים ברוב
שיניה קודם ביון הנדול דוקו עיקר קיבל שכר הנדיקים ניותן לנלף שנים
ולכלית נשבוע שהוא יום שכולו שבת ° ושוב מתווכחים על ביון כשבי
דהיינו יום ביון שלשר בשלייה ולומר מה"ר לנד לרלון' ומל"ר
לומר ולנלף לכיי עולם רשלוקים יכתבנו לו לעיי עדי עד דשפיק זה כדרך
נשמרת על ביון הנדול:

ועור לשבר לפרש הויכוח זה על פי מה שיתא נזהר פרש דף כ"ל
ו"ל נלרבעה פרקים השולם ניתן וכו' וכנגד זה כלדם ניתנו
ד"ם ° נשבה שהוא עושה הקטה ° ונותן שהוא עולה ° ונותן שהוא חטת °
ובע"כ ס"ב ומ"ב מל"ר לשבר טוטן עליו נותן שהוא עושה הקטה שלם
לרשב כשעלו ° והיינו לומר שיאלם לו מוכנו מיד כשובל כפיו מיד יעקב
רשב ° ומל"ר מלחר עליהם כשנגרית לם עוכות ונו' וכן נותן שהוא חטת
לומר רשב נשוכו יהות ומל"ר לא לומר לת לחטלן נשות ונומר ° וכנה לשבר
לת מנה"ב לומר עוקר טוען ונוע' ומל"ר לרשים מנעלו ולומר לת יהוטו
ונו' ° וכנגד ביון שהוא עולה מנה"ב לומר לף לכי זאת לשבה וקנלתי
עליכם לת הנבלה לת הקרבת ונו' ומל"ר מנעלו ° ולף"כ כנגד ביון הל'
לשב"כ שתוכח מנה"ב לומר כי מרוך מל ומול תשמה ונוע' ומה"ר מנעלו °
לרי שב"ם נרשוים כלן ל' זשנים שהלשם כיון ° ושם שלינם כלרך הלוויים
מ"ם לרכעתן נרשו"ם נוה קוישוב:

ובמדרש רבה שדר ברלשית ויקרל לנלים לומר יום זה יעקב °
ולשוכך קרל לילה זה משו ° ויהי ערב זה משו ויהי נקר זה
יעקב יום שלף שתן לשם י"ה ות"ם ו"ל דלכ"ז הוות ענין מכוסל שלא לנורך
ביהין שכבר רמו לי יעקב ושמו בתומר יום ולילה לשה פור ורמזון כשרב ונקר °
ועוד מה ענין י"ה לכלן ° הנס לשפסר לומר בשביר עוד מה שתתל' שקיים
לת יעקב לשמו וכש"ם ויקר"ם לומר יום זה יעקב ולשוכך קרל לילה זה משו °
ולף"כ לשמר ויהי ערב זה משו ויהי נקר זה יעקב שרי הקנים משו לישעב °
לכן לפי שליתא כשלר נוזרותיו כדי לכפר על עוכתם וכש"ם נלות
שנה שנקרל שעיר ומקנלים נוזרותיו כדי לכפר על עוכתם וכש"ם נלות
מכפר בון לכן כשנד זה לשר ושעל השעיר דהיינו משו שנקרל שעיר
כל עוכת יעקב לים שם לקריים שנר שלים הלרם כלשם לרשתו ° ולולי לוש
דשו הכתוב בשעיר השעיר לומר ושלח לותו על לרך נזירה רשו שכל משבה
זה הוא נשכיל נוזרות קשות שנוור בשעיר על יעקב וכ"ל נלכך לשר נזור
כשוכר לשיל וילך משו לדרכו שעיר ר"ל לפי שקנל משו על עצמו לקנל
עוכת יעקב ע' השעיר בי"ה נלכך ויעקב נשם כוכתה לקנל על עצמו נלות
משו נוזרותיו ° ומשילת מנוור מדרש רבה שכ"ל
זה יעקב וכו' דלכאורה יעקב הוא שכבור ושעיסה רלשונה כשבר"ל שכה
לע"ו היה יעקב רחוי לנלות רלשונה לשאריו משו ° שלא שיעקב נשבשר שם משו
נשני לשון שיעה הוא סיון משמו יעקב נשבל שבשה עם"ו ושיעבוד
בו וירם שלקו כ"שכים נשם שנשה שלין עוכותם והוא יעשל שלקו נע"כ
נגן שרן ו"ם ויקרל לנלים לומר יום זה יעקב ר"ל שקרל לת יעקב שבשה
ניניוה ומשר לך לשוכך זה משמו ונשתמת נשמת לילה ויהי שרב זה משו שבשה
ולף"כ ויהי נקר זה יעקב כי יעה משו רחמן ושכתוב מזה יום לשר זה י"ה
שעשל יהי משמה י"ה נעשה שבר שהוא כי נלחתו היום השעיר נוסף שלין כל
עוכות עם כשנד שה שיעקב שקנל שלין נוזרות משו נע"כ ולשמר:

ובוזו מנוור מדרש שה"ש סדר לומר ו"ל ונשל השעיר שלין כל
עוכותם מעות עם שה עושה הק"כ נוסל כל עוכות יעקב
ונשנים של משו שב' השעיר שלין כל עוכותם עוכת עם ° נלותם שבשה
לוסל הק"כ ונשנים של נשנדיו וסם נשבשים לדעתי שנשה לוסם לנשוב
לשוור ומשכנן שנלשר לנוסיף כשלש שיור וש"ם ° ולכלורה קשה לשה נוסן

עוכות יעקב של משו דיוק שכי נשמיה כי שוני' שטל ויכנד מכניד ° ושוב
דשבשה דנס משו נוסף לת קשיל ליה סוס דנר לשיקרל דדיוק רק נת של
שלין נו כש כ"כ ° ועוד דלין דנשבעה ו"ו נוסף משמות כלל שה שטוען כשה
כש יש ני דשם שדין נוסן כן שה לישפע ליה שלין נו כש ונשיכים לר"ל
שנוסן נרשבים כש לקבל פרשנוסן ° לכן לשבשר לומר שם י' דרכיהו דשלשר
דשבשו שקבל עליו עוכות ישרשל כנגד שה שבשם שקבלים נוזרותיו וקנסיו
ונש"ו כל שה שמרנים ישרשל לשטוח שם מוסיפים כש נשבשו לנזור שליהם
נוזרות קשות ושבוכות לעוכות והקשלים שקבל על עצמו נע"כו ° והנה משו
שרוקה שנוסנים עליו כל עוכות שם לשיו ולפי לומר דשבשו מעריך לוסן
היעוכות יותר מכחו וירו הקוקה שים לו על לשיו ושוסר שלין כשו ושלטנותו
נו נשרך עוכו' שקבל ורוצה להוסיף נוזרו' קשות על שבלי ישרשל נוף לשבשר
שלשר רנ"ם למה כש יש לי שלשה נוסן שלי כל עוכות יעקב לשיי ר"ל ברי
לין לך ליתן עלי עוכות שם לשי שלא לפי ערך כשי ונבורתי ושלטנותי שים
לי שלי ° וכמה כש יש לי שלשה נוסן עלי עוכות יעקב כולן ברי לין לך ליתן
עלי רק לפי ערך כשי ונבורתי שלני נוור עלי וכש"ם ושלא לוסן לת ערך
נזירה וכנ"ל ° והנה הק"כ נרשיו ורוש שבדיו לשוכה ר"ל שי יעקב
יעקב שלין יכול להשקיים כל הנזירות שיוור עליו לפי ערך שעוכת כולם
לנלך כוסל קנסת מן העוכות ונוסנם על נבניו וסם נשבים לוסים וכו' ור"ל
שבשבר לשה קנסן על לוסן שיתלור לפנים נם"ר כלוסן שיוכל לשקיים
תשלי יד שלטנותיה דשבו:

אמנם עוד לשבר לומר בנלומר מדרש רבה הנ"ל ויקרל לומר יום
זה יעקב וכו' והיינו כי לשה כשל הויית יעקב ושבו ° ושוב
דכיון שדורש יום ר' על יום כיצד שה יעשה נשלת יום דריעת מ"ם ויקרל
לומר יום וגומ' לנל לשבר כי מיכון שיקרל יום ר' שברי נשם ר"ה
כשנומר נתורה ° וכן נקרל עשרה נו ר"ה כשנומר נשבר ישוקלל נר"ה
בשעשרה נחורה וגו' והיינו לשבר משום דכל ר' משם כין יעקב ביון שם נו
יום לשר שלם לשוה כ"ל שעות לביות נדון נו ויודע דשה מ"ה דן נלילה
ולת ישרשל ביום ובלילה נשלת נש"ר ע"ם והוא יעשם תכל נשדק ° לכך לשבר
נר"ם דן לת ר"ה נלילה ביום וכן נלילה של י"ה ושרי זה לעשו יום שלם
נשירוק ולעקב דן ביום ר"ה ביום י"ה והוא ליעקב יום שלם ושמא נכל
לשר ולשר יום לשר שלם ווהו לשבר ויקרל לנלים לומר יום זה יעקב ר"ל
לשת יעקב דן נר"ה ביום לשלחך קרל לילה זה עשו שדן לוסן נלילה והיינו
נר"ה ° ושוב נשבשה שנים ושי עשו זה ברך שעשו שניון נלילה ביום כי"ה
לשיינו נשבשה נו ויקי נקר זה יעקב שניון נו ביום יום לחר שניון לו ר"ל
שלכל לחר משם נתן יום לשר לביות נידון נו ולכלומר כך נרשה לשע"ר
מכנרש ושם שניתלי תלין משמתי"ה קטוב יכפר:

אמנם נשלמר ר' כרוכבלי הנ"ל ים לדקדק מ"ם שלשה ספרים
לשתים וכו' דשבשה לשין שם שלש נ' ספרים דהיינו ספר
לשר לכל לכת וכת מנ' כיתות והוא כותר לשטרו"ל נשה שלמרו מעני מה לין
לומרים הלל נר"ה ו"ה לשר הק"כ ספרי ליים וספרי מתים שתוחים
לפני וכו' יאמרו הלל וכו משבשה דספרי ליים דהיינו של נדיקים הרנה שם
מדקלמר ספרי נלסון רנים וכן ספרי מתים דהיינו של רשעים וכל"ל כספר
כליים וספר המתים פתוחים לפני ° ורלתי נספר הלנסיך ז"ל שהשיר
קוסיל זו ופירש הרב ז"ל דהכוונה נש"ם שכרי המתים קיימו מתים שנתנלנלו
נלילו הליים נשוד נפיק בן דסד ושוזו מה שייסד מכרר התפלות לתה זוכר
מעשה כולם ° ושיקר כל יעורי קדם וכו' דמשבש כולם קיימו החיים
שנע"ה ° ויעורי קדם קיימו שכבר מתו לנלת שקורו נשוד שתיבור וש"ם וקרוב
לוה יש לפרשו עפ"י מה שיתא נכתבי תלמידי שלר"י ז"ל נפירים נוכח
שתפלה ° וכריעו לשים וכו' דשתא נלשון נוכח כיחובר נשדם ° ומשים ווכר
יעוריו לשים נלשון נכשר ולא לשר שקורו יעורך לשים ° ועוד קשה מה
שיריבית לשנשה זה נשרכת תפית המתים ° לנלת הרשעין הוא דגם המתים
נשקדים נר"ה לוזה יעשלנל מפרש כיתקן נשתו דכמו שהשים נשקדים ·
כך המתים נשקדים ° ווכו וכריעו לשים קיימו על השים שכר שיים עוכה
ווכר יעורי לשים קיימו המתים שכבר מתו ווכר לותם לש"ר נלסון
שלא יעטרכו לשור לש"ה ש"ם ול"כ שפיר קשור ספרי השים ונספרי
המתים לפני נם מבואר עד"ז ש"ם שתה ווכר מעשה כולם ופוקר כל יעורי
קדם כמו שפירש הרב הלשיך ז"ל עפ"י דרכי הנ"ל והוא ענוור:

ויעור ים לדקדק מ"ם נדיקים נכתבים לחלתר לשיים · רשעים נכתבים
לחלתר לחיתה ולחה נכתבו הרשעים לחלתר לחיתה לחיים תולי
עד"ם שתא יעזבו ניכתים ולין לך דבר תומר מפני הקטנה ולפילו רשע
גמור כל ימיו ולנסוף שוב יעשה תש ימיו · לן לחת לפי הנשקיעו שנשקנו
לעיל סדר נשנים בענין שהות ר"ה ו"ה שמכלל דבריהו יצא לנו דר"ה כניים
דין שלחלה נשים עפ"י דלין לפי מעשיהם של מכשיו ולין כיון לותר כלום
וכותבים ותותמים הכל כפי סוף מעשה ולפי זה נרשעים שהם לחיתה מעני שכן סוף סוף סוף סוף הדין
שנדיקים מיד לשיים ולת הרשעים שהם לחיתה מעני שכן סוף סוף סוף סוף הדין
נוסן

נותן. אבל אם הניחים אין נידר כר"ה לכהניים ואם קלוי ומומחים על יום כיפורים אלו הקרבן הן בעצמו וכנותו אמנותר בעלמר קווכר דכהר מפרי ע"ם לפני ה' תעבדו ומשמע לפיל ע"ם ולו הקרבן עצמו הדין כפי רצות עיניו ומשמע אין הין הניחים לאוכלן ואין הין הרשים עם' פתוחה ופפ' הפתיחות כמו שכתבתי לעיל בתרוכה ממוך מורם נשנין פדות הקרבה והלבנה ע"ם ומחילה לפ"ו נלמת לרשעי מהני תעוכה שנתנייס כדי שהקרבן נדוך הוא יכנה ויהן מעלר הקרבן על הר"ה. נם מיומך אם זה לפי שי הפר מיוחד להניחים ואיני יי נשני הפרי' שיינו על נזירים ורשעים. ואם הניחני יוכה הר"ה ינדעו אותו אם הנזירים ויכתב נם הוא שמשם לפיים והניחוך יכתב בספר רשעים. ולדידן ניחא דנלמת אין מורך לאותן הפרים כי"ה לפני הקב"ה הוא הר"ה שב"ד יכיה בו ואם מרשיעים ובותני הנזיר, נפני שנשם והרשעי' נפני שנשם כפי שורת דינם ומרשיעי, את הניחים נפני שנשם נאשר אינם יודעים שם את יהוה אותן ניחים ביין שאין נינים כוותר לא לנד ובות ולא לנד שום. וכל אותן הפרים ניתן לכהניאן לפני ה' כי"ה שיעשו נהם כרצונו לפנות דין נזירים ורשעי, ככל שכנו וכן אם יהא שכר כלפי שכר לניחים ואו כי"ה כשם קבה דן אותם שב נאמרו אין מורך לשום פפר אי נשניים אלו:

נם מיומך אם זה שם שקשו הרשעונים ז"ל נפ"ם ניחים תלוים ומומדי, וכו' לפי אין הקב"ה עשה שכר כלפי שכר מיד נר"ה ומשתין לשם עד י"ם. ולפי נרכינו אין מקום לקושיא זו ככלל דכיון דנר"ה אין הקב"ה דן אלא הכ"ד וכל"ל אין ניחים כה לותר כלל שום דנר ולא להשוות שכר. וכן לפיהוך לפרים לשונה אלא כי"ה שהקב"ה דן נו לו עשה שכר כלפי שכר ושו הנר"ה לפני ד נשניים אלו:

וראיתי נספר שבריים שהרשעים נקושיא זו וכתב ז"ל. אין הפירוש שהזכיות והעונות שוין שם. דאל מעשה שכר כלפי שכר. אלא פירושו שהשבועות והקום שוים. ומשו שניהם אחת קטנה מוסיף עליה. אבל אינה שניהם נדולה כ"כ. היינו ניניני. וכ"ה שם וכות קטן נוסיף היינו ניניני ע"כ והנה השמנר כפר יקום שדם אחת על זה ב"ל נ"ם נדל זכות זה לנמרי הרי וכיות ושונות אין שם ושדרת קטיל לדוכתה הא מעשה כלפי שכר:

אבל מרוקה נפ"ם. דש"ם וה"ה שם נוסיף וכות קטן היינו ניניני. לאותו שיתרת דשניהן כן היינו מעשה כלפי שכר. אלא נותר דאו

אינו נקרא רשע וכלי כדי לזכותו מלד הדין כשאר רשעי וכלי אלא הוי עדיין כשאינו על מעשה ונדיך לשדר רב אסר להשוות לו כלפי שכר אבל על כל פני יהא וכלי מיקת ע"י שדר רב אסר נר"ה נוסלות"ם וה"ה שם וכות וכו' היינו לפי לכאו שאם ענירה לפת קטן נוסיף עליו אינו מעשה אותו לנרוע שייב רק הוא עליה עד י"ם. כך נכנה ו"ו דנוסף לו מעשה קטנה אינו מעשה אותו לנרוע וכלי דאלמת דנלת רב אסר היינו כרוב אלא נידון כשאינו על מעשה דאלמת ונדיך לשדר רב אסר והיינו שעושה עמו לפניה מעורת הדין נר"ה שאם ניזכה וכלי אינו מלד הדין אלא מלד רב אסר שהוא רב אסר וכ"ל אבל בנגע נרעים שעושה ענירה קטנה נוסנת על מעשה וכיות אלא עשה כנגדנם מעט קטנה ולכך הענירה קטנה מכרעת עליו אלא להשות לו כלפי שכר לא נר"ה ולא כי"ה:

ובספר מלמרות מלמר ר"ל אלא נ' כי"ל ניזכה לשידון הדינן של ניניני. אותו שאמר לו וכו' וכו' ניזכה נמעשיו (כי דשמא שהוסיפו לשעות ומעשים רוני עונות) כתניה נ"ה. ואם לאו לו רב אסר כלפי שכר. או תעלה להם עוד לשיזו זמן טוכה. ולפפר דשייכי לענייהו שמא ניזכה לשיזו על מעשה כמ"ם מלפני לרב קטינא נכרך שכלכל לפיכך אם מנדו עליכם רבים שנתעשים נלי שום וכות תוכפות ליכנו מעשיו מעשייהו. אבל אם וכו לאיזה מעשה ניחים שנתעשיים לניכנו לניזכות לו לשם"י שמטלו נ"כ כשנדה ואיזה הדין לשיות שקול ניב"כ ליכא למימר רב אסר כלפי שכר כלל ע"כ ול"ל לפי שיטתו דלקמ על כי דנר"ה היינ"כ חשה לו כלפי שכר ס"ה כיון שלא וכו כשום מעשה ניחים שנתעתי כשלך לשם לרונו והוה לפו שיון ניזכות. אבל אם וכו לאיזה מעשה שלא נתעשים שנתעתי שלמן עשו שום ענירה כשדה כשהוא כשיב"כ בשאלה על מעשה ואשה כל כי אמר:

ושוב כתב שם ד"ם ר"ל נ' כפרים כפתחי כר"ה וכו' נקשיא שם"ם וכל שעשין נספר נלעתי, שעשה שיר נלעתי, נשעת שעשה ולינו מעשין על ר"ה. וכי רצה ודאי כל שעשי הקדש נלעתים נספר. ולא כפר כשעשה. אלא מלמן כפי"ר. ר"ל שהזיר כעין כפרי. והוא שיר סנירי המקדש. וכו יזקקו כל פרשי תעשת הקדש ולפיכו מוכר כיון שיון מו פוסק פה ומנשק יד נקרא רשע (כי דשיר שפרים יהו עשה רושם נאוזר פחות) ולפיכו הרשעי כלל ל"ל אלא ית שדשו נפניו שעשה לו מלוה וכיונין נשה ב"ה ילחה לנבו. ושיר יש כרינה לפניו שתרנך לכהן שעשה ושעשים שוכים נאוזר ג"ש שעשלנם נפפ שיהא נזיר שעשה ב"ה (היינו שיר שלמתי שלא נשלם את הדין כמו יום שלאחרון שהיינו יום כפורי, שנו יהד שעה שם שלמתי ול"ל שלמתי כדנרין ולפי שיהא יום הכיפורים שנשלם לכך נם נשנות

וירך שני

בסדרש פסיקתא ז' ו"ל. טוב וישר ה' על כן יורה חטאים בדרך א"ר פנחס למה הוא טוב לפי שהוא ישר. למה הוא ישר לפי שהוא טוב. על כן יורה חטאים בדרך שהוא מורה לחטאים תשובה ע"כ. וצדק ב'אור.

ונראה דתואר טוב נוגע על הסכר. כמ"ש מה רב טובך וגו' ותואר ישר קיומו על סורת הדין לומר שהוא ישרן וכפרע ממנו על העונות ותיכו מוותר לגוף. ושל"ו פירשו מה כתיב אפי' תעבד נותן טעם למה שנתפעמו משה רבינו מפני מה נדיק ורע לו רשע וטוב לו וכפי שתיכנו בגמרא נדיק ורע לו כנדיק שתיכנו נמור. רשע וטוב לו כרשע שתיכנו נמור. וכן כתן בגיטין לאה הוה טוב סהוה יפר מדכר מרשע וטוב לו. ול"ש לאה הוה טוב פירש לאה עביד יומא טבא לרשע כשלמו. משום סהוה יפר ר"ל לפי שתיכנו מוותר לו לח"כ בעוה"ב על כן הוה מעיר עמו ומספים לו בעוה"ו על מקנת וכיוצא. ול"ש לאה הוה יפר לפי שסוף טוב מדבר מדיק ורע לו דעבדי ליה יומא טבא ויומא טבא ומו לשב הוה יפרן ותיכו מוותר לו מתקלה בע"ז. לפי שנמנסוף היינו לע"ה טוב לו ע"כ כפרש ממנו מקנת עוכותיו בעוה"ו לטוב לו לעה"ב:

וע"ז מוכן מפר"ל ס"ק דקדושין רשב"ם לפילו נדיק נמור כל ימיו ומדר נפרעינה ליכר את הדינושות שנאמר נדקת נדיק תכדיל לח לפילו ליום פטנו. ולפילו רשע נמור כל ימיו ועשה תשובה נפרענה לח מוכיר לו סוס רשע שנאמר ורשעת רשע לח יכשל בה ליום שוכו מרשעו. ויכיוי כמקנה וכיות ומפנה עולות. תרס"ל נתוסף על הרחשונות ע"כ. ויש לדקדק שאמר רש"י לפי' נדיק כל ימיו וכו' מה מלמדינו בזה מקרא מלא דיבר הכתוב כן ותיכו מוכף כלום על הפסוקים ותיכו מנא ליהודה ומור לקרא. ומור קשה על המקנן שהקשה ומכו כמקנה וכיו"ב למה לח קשיל ליה כן נל"ו של הפסוק נופל נטרס ויש עדיין לדקדק רש"י כיון סרש"י מקרא הוא לון ד' ונריך לומר דכל"ו אפשר נומר דמ"ם הפסוק נדקת הלדיק לח מלטנו. ליינו לפי שכיון כמקנה על מקנה לו כנדיק נדקת הלדיק לח מלטנו ועבדי ליה יומא ניסא בעולם הוה ויומא טבא לעפ"כ דמ"ם לח מלטנו ועושרים לו נדקותיו לעה"ב שכל נדקותיו סולך ליזכות ותין מוכיחים לו נדקותיו ותפילו לעוה"ב מסוס דכוי כרשע נמור ולכך מקשה ומכו כמקנה זכיות ומקנה עוכות:

ובבן תפשר להכין הכתוב פימן י"ח. תשר כתפלת הפסקפה נהם הם תעוזים ונריך נגד ונר נגר לפרקיכו כי קשה מלך לעולמן. והוא מ"ם שם מה לכם תתם מוסלים לת המשל הזה על תדמת ישראל לתמר לתנות יהללו נוסר ושני נניס תקשיבה וכו' ון כל הכתובות לי הכה כעפם הלה וכעפם הכן לי הכה כעפם הפשלת היה תעות ותים כי יפיה נדיק ונגור והוליד בן פרץ ונגור והכה הוליד בן ונגור נפוקותי כלך הוא לח יעות נעון תכיו ונגור ותשרתם מדוע לח נשא הכן נעון לאמר. ומכן מפשם ונדקה עשה ונגור כעפם הפשלת היה תעות ונגור נדקת הנדיק עליו ורשעת רשע (רשע קרי) עליו תהיה ונגור. והרשע כי יסור מכל פשלתו ונגור כל פשעיו לח יוכרו לו ונגור כשוב נדיק מנדקתו ונגור נפשלתו לאמר פשל נם יעוש. ותשרתם לח יתכן דרך ה'. שמעו נא בית ישראל הדרכי לח יתכן הלח דרכיכם לח יתכינו. כשוב נדיק מנדקתו ונגור יעוש. וכשוב רשע ונגור יעיה וגו' ותמרו בית ישראל לח יתכן דרך מדרכי הדרכי לח יתכינו בית ישראל הלח דרכיכם לח יתכן דרך ונגור ושמו לכם לב חדש ורוח חדשה ונגור כי לח לחפץ נמות נאם ה' והוסיפו ותיו ע"כ הפסוקים הלו נוסיפים ומוסרים דרשו"י ופיו נקור הענין מהסתרת לכתוב כל הקושיות והדיקדוקים סי"ל נפ"ה. הלא נאלי לעורר קנאתן. מ"ם מה לכם מוסלים לאמר הלחות יהללו נוסר ונגור הלא פורש על מה ולמה קשיל לפה כן. ועוד נהמשך הפשוטה על משלם זה שמשלו בית ישראל הסיב להם ומים כי יסיב נדיק ונגור ושוב כן בריון ונגור ושכב הוליד בן נדיק ונגור שניין שעל נדיק שזוליד רשע ומותו נדיק ונגור ושכב הוליד בן רשע ומותו רשע ומה יועיל לו כי נדיק ונגור ושוב כן בריון ונגור ושכב הוליד בן נדיק ונגור שניין שעל נדיק שזוליד

ד"ה ואם מן הצאן וגו' ואם מן הצאן יקריב קרבנו וגו' ואם מן הצאן קרבנו לזבח שלמים וגו' ואם מן הצאן קרבנו לעולה וגו' ואם מן הצאן קרבנו לזבח שלמים לה'

פר עם כל קהל וכו׳ וכתיב יכנסו׳ כלל קמלף דכתיב לחסה בשמלה למרום
סהכתיב ישראל נמצאו יחיד על ידי מדה זו ואין לך מעשה
קשתר מה ראה לדרך לפיס ראה וכו׳ ואיכא דאמרי ראה מדה זו אמר יעל
אלהי בקרבינו ר״ל שילך מעשה במדה זו וכמו שפ״ל בדרשא מנלן כותב
לו ס״ת וכתוב ושפיר אבל ראיה כנמרת למ״ד לדרך לפיס ראה מדתניא
כשבלה משה למרום מנלן כותב ס״ת וכו׳ ופ״ה:

נזכר - משה לאלפים׳ נמי משה שמעתי נספר נדור סמור נשם קנס
מפרשים דנזכר מלשון נקר משה״ו ירמ׳ ור״ל שנוטע לת בספר
ושומר ס״ת ומ״ם ונזה מבואר כותב רז״ל ס״ת מנוח יש לה פירוש ואין
לומר כמדרש דנרקים שרנות נוטע קק״ב משה״ו ושומרים פירות
ונפש״ד כזה לפשר נמשך מדת ורב חסד ואמת נוצר חסד לאלפים ופ״ה:

על מי מדרש רבה סדר משה ע״ל כי ס׳ לעליך הוא לאלפים לשון הגיון׳
רבנין אמרי מלמוכתו של ב״ו לפי יודע למוכתו של הק״נ׳ משה נר״ם
כן יהיה דר כשיר לפת נדרים ולבנו לנשים להשפיעם שם והיו נילין
שתי עלין של שמרים ושפקידו אלעזר ואיתמר לחם והלכו לחם והיה ר״ם
ב״י וורש לותם כנל שנה ושומר לותם נזרן וכנסן׳ לשר שנה שניים הלכו
לותם השמרים לשם לעבוד לותם ניתן לחם׳ מיד בכיר נחסן ר״ם ב״י׳
ג״ל נאו ושלו לוגרותיכם׳ כירי מלמוכת של ב״ו לפי יודע למוכת של
הק״נ ע״כ ונזהרו מה שרשה למוכת הק״נ לשמשה דר״ם הוי דומה ממש
לה דל״כ לפיך לשר דכלשר זה מוה לכל לגרכינו ס״ם ושהו דומה נדומה
ממש דכתו דשם היה ר״ם ויורש לותן ולפרנו על ידו וכשמשה לוגרות
לך כהל הנשמן כנשר כלן לכל נלמנת הק״נ היינו שני לומר שוורת לת
שמנות טיעשו פירות וכמנומר לשיל שוורת השמנות נשרנות ושם נשמים
לוגרות לגונזן לחסה לע״ל והוי למוכתו שעין למוכת ר״ם נכ״ל׳ ולפ״ו
לשפר לשר ורב חסר ר״ל שמשפר שלו הוא ברכה ורב דייקא
ולפת ר״ל לפי שהוא למיני כמ״ם הלל הכלמן דמלמוכת כ״ו לפה לומר
למוכת הק״נ דכתו שב״ו שהוא לים למיני כנון ר״ם ב״י ר״ל פושה למוכה
שם נני לדם נוורש ונוטע לת של חבירו שמפקידים בידו והוא פושה בי׳
כך הק״נ נוהר משר ר״ל נוטע שמשר נוהר דייקא שמשר״ו נרקים שרנות
נוה נשמה רב משר שמרה ורנה ולשמור׳ אמו לשפר כוונת השנית נשם׳
לכנות׳ כל ישראל יש להם חלק לעולם הנה שנלת ועתיד כולם נדיקי לעולם
ירשו ארץ׳ נשרשתי מעשי ידי להתפאר׳ דר״ל דמן שים לבל לשר
מהנדיקים שמה ירשו ארץ שלם משני כי בכ״ר משעיר ל״ם׳ שלהי נוהר לו
פירש משרים ונוטע לו משעי נרקים שרנות והוא ולפי משמ״ה ידי להתפאר
שם שמתיך כך ניכר למוכתי לנדיקים נשם שמפקיד בידי משה ולפי פושה
משנו לוגרות נדולות ולשמור׃

נושא מון ופשא ושלח׳ וי״ל שם נשינת משמ״ה לשור משון וכמו
שמונן מברכה מקומות פ״כ לת כת תוהר השנות לת נדרך
פלשפלה לשמה ולת פלשמה לשפלה׳ ולכנרלה לפ״ה דשהוהר משה שונה
לת דבר מסוכת בין סיג מון שהוא שמיר ובין שלשה שהוא שונה לנשרי
ושיינו לפשעים לדם פוסת משת לשר שכי פשעים נקרת נפשם שכייב פוסת
ללף על פי שמשת כשונה נלי דמת ס״ת נקרת פוסת נוה דשיב לו לשוסיר
ולחלים מרשעים מלשר שכבר שכבל נה משם לשת וכן שבוהר בנשרת רבנה
בהוהל דשהוהל שוכה שירוהו לכל מי שמשת פלשרוב׳ וזהו שלי שכינו
משמש וה פשעים ס״ל פוסת לת לכולן מוסלשיני חון מעך פרי דלף על פי
שהיה שונה כי שכה ס״ם נקרת פוסת על משמש נלוסו דבר ולת הטים על לבו
להזהר מלשנות כיוצר׳ ולפ״ו קרת מלפלה למשה קשמה נוסת מון שיינו
פוך׳ ופשא שיינו נשונה שמנה נלוסה דבר פשעים׳ ושלח כשמשו
דשיינו פשם רשמון שמנה וכבר פירשנו שד״ו סדר ולשמרן מדרש קוסף
בילקוט ולשמרן ס״ל משה דנמ״ם משכל הנרלות לשה משנבא מילת
רחמים שנים ושלשה פשעים שנלשר כן כל לשה פעים שלש שם נבר ולני
מון לשר נשנת כי ולין לשה מוסל לי׳ ס״ל שרי שמה שוהת נילך׳ וכו׳
ומפני משכת הקיצור לת לפשלקינו לכשן׳ לשנל הוא שבואר שם הקדמה
ז״ו שים פיניך עלינו׃

ובוה מיוסף פשוה תילים ל״ב׳ ס״ם שלשתי לוליתך׳ ושוני לת
כשיתי׳ לשרתי לוזה שלי פשעי לה׳ ולשה נשלת מון
שלשתי שלה׳ לשוכיר נ׳ כיוני׳ שלח ומון ופשא ולא״כ לשר מון חשלתי
שי הפכי כנוהת ר׳׳ לשל לשפר שכוונה שלשתי לוליתך ר״ל שונה שרשתון
לוליתך לשיר שנוסף לי שנעתי לני מלוזה שלי׳ וכן שוני לשיינו לוליך
פרשתון לת כשיתי ולא״כ שלשר שם לותו השונה שהוא נה הוה פשם שה
נשכיה דשפשה פוסת על שלת נוסר נה וכוי שלח לותו שי שמוכת בין לוליך
שהוא וכשהוסר לע״ל ולת לשה נשלה שמשת מון שלשתי שלה דשלילו נכשל׳
נשון מיונת מן שלת השונה כנון כשנע פשעים לשלת נשלת לי ול״ל פשם
הרשתון משם׳ וכשין זה לשר סיון כ״ל כרוה דשליך משה פשע״י הרב
כשכיני תעוני ושלשתי שהריני׳ כי שעתי לני שלה לר״ל כרוה דשליך
שלה שעתי שה שעניני בשלת שהנ פשעים ולני נוסף על דשתי לשוסר נה

סדר האזינו

האזינו פשעים הוסר נשוהרש׳ לשתי נשאי פשע כיפוי פשלה׃

אמרבי

ברכיה הכהן דהוא נחש׳ חוביה דב נוסילה

לעונינו בכל שנה ושנת שנ׳ והיתה זאת לכם
לחוקות עולם לכפר על בני ישראל׳ את מוצא בי״ה באו שתן לקטרג
את ישראל והוא פרט עיונותיהם של ישראל ריבון העולמים גנבים הם
ישראל והק״בה פורט זכיותיהן ישראל׳ מה עושה נוטל קנה של
מאונים והא מעיין את העונות בנגר זכיות והן שקולין אלו בנגר אלו
ושתי הכפות של מאונים שוות׳ והשטן הולך להביא עונות וליתן בכף
עונות ול הבריית׳ מה הק בה עושה נוטל את העונות מן הכף ומטמנים
תחת פרפוריא שלו׳ והשטן בא ואינו מוצא שם עון שנאמר יבקש
עון ישראל ואיננו׳ כיון שהשטן רואה כן אומר לפניו ריבון העולמים
נשאת עון עבד כסית כל הטאהם כלה לכך דוד משבחן לישראל
שנאמר אשרי נשוי פשע כיסוי חטאה ע״כ׃

וי״ל נא״ם דכסתן סודר מונחיים של ישראל ולפר נכניס שם זכיון
שנזדמן כל מעשה כל לפת נפרוטרוט לפה פסיים ומרלה
כשנכתבו על פטיל לפר נפני נמנו ולפר נכניס שם׳ ושור נא״ם שכתבן
הולך לפניהם שור מוכות להכיהן הוא הולך ולפה לית הכיהן מיד נכנס לפת ושור
א״ם שנותן הק״נ מונחת פשת פרפירית נריך שכנס לפה כן׳ ולפפר
מוכן כל ולת שם׳ מלפר קוסר דסדר שופטים וכתבתו לותו לפיל סדר
נכניס ו״ל פקמו נשדם שופר נכפת ליום תניכו׳ מלי נכפת׳ ניומת
דסיכרת מלכפת׳ כך משי ר״ה ייתי וסמלל למיתנת דינך נלנוי קמיך
הק״נ׳ והוא יימי ליה דייתי סדנל׳ ואת ייתי לשמוע שמיע והוא
לוזל למיתי סיכרת וקיל מלכפת׳ ולתתי לתקכ״ת ונלן לפר מפכפת׳
לנל שליקת להחוה לפת דלתיפר נית נשכופה מפך לל פשקר לפייפת ליה
של נכנה וכו׳ ושונן דלתיפכפין תמון נדיך נימין לכין קונו׳ ושוכן
לליתנלין דשניך לון לפפר נכו מלכפת פשעיו לת יניל וכו מיין לפיל ס״ם
בוסף לפי מוסף סדרוש הדוה ושכשיו כס״ד נוסיף נקף ונכירף הדנרי׳ יתנלר
לן מדרש זה וכלל הענלין דשטן מהדר לפר מדוש פשמש ולפר מדש נלנל׳
כי רוצה שתעיר השמש של מוכין לתקנליל מה שתלתו ניוס נגר השמש׳
ולכנה תעיד על מה שעשו נפשר נליל דכניכול עשו עין של משה
כשלו לינה רוצה׳ לכל הלכה ליכה רוצה לשעיר לשטן על ענירות שנכפר
ולתיפכפת ולפליג לפקום שנלפר ניה נמכוסף לל לפקוה לף יכל שם
לשק״נ שהוא נעמיו וכנודו יהין שם על מה שנשתר נלוסן שלת דומו סנ״ל
נר״ם כי שם על מה שנגלו משוה לשל לוסן השניות שנגלו לפרש
משוה׳ שלשת נר״ם ו״ל כש״ם משפה פשעיו לף יגליע דניינו ענידו שנגלו

שבת שנפטר משה רבינו ע"ה ויהושע נכנס לתוך ימי אבלו ולא היה יכול לשאול בשלומו ולא לדבר עמו מפני כבוד רבו ומורו ולפיכך נאמר ויהי אחרי מות משה ולא נאמר ויאמר ה' אל משה אחרי מות משה ללמדך שלא היה יכול לדבר עמו עד שנתנחם ממנו ומפני מה לא נתנחם ממנו מפני שלא היה יודע מה יהיה בסופו של משה אם יעמוד בדורו של יהושע אם לא יעמוד בדורו של יהושע ומפני מה לא היה יודע מפני שלא נתגלה לו הקץ ומפני מה לא נתגלה לו הקץ מפני שלא היה ראוי לו ומפני מה לא היה ראוי לו מפני שלא היה דומה לו ומפני מה לא היה דומה לו מפני שלא היה לו לב שלם ומפני מה לא היה לו לב שלם מפני שלא היה לו לב אחד ומפני מה לא היה לו לב אחד מפני שלא היה לו לב טהור ומפני מה לא היה לו לב טהור מפני שלא היה לו לב נקי ומפני מה לא היה לו לב נקי

שכינתי על עובדי ע"ז וכו' ס"ד פלוגי בדיבוריה דישראל
כתיב וידבר ה' לרפואת מרדכי כו' ותרגם הלא לפקידיכם מפיקותא ליה דהא לא
נפיק לשוקא בלאתא של מיטר דשבוע מקטרגא וכו' ס"ם כדי דשילוק כין
ישראל לדין של כל העולם משום הכופר שם שלשה רובא לאחר העולם כולא
עפ"י פרעה ס"ב ביישראל נוסף בני ים לשלוש בני ישראל ביישראל
שיעין הוא כין שלשה של כללי. לכל של כלל לומה ישראל דנהו שלוי כל
העולם שלא נברא אלא בשביל ישראל ולולי לוינו לשלש כל הכופר ר"ב יאחר
שלשת עפ"י פרעה. לכל כי"ם שעשה פקפה לולי לא יקטרג עליה משום
שעשה שמחים לו לו שלשים לותו של כללי. ונוח מרויח שעשך ולשון
שעדר שלא ישראל של כל לותו' נתני לי רשות ויוינו כי עשתני עליה למלך
זקן ושל ישראל ר"ל של לומה ישראל נכלל לא שלח לי רשות כי שם של היתידי
מכס. והשיב לו הריני נותן לך רשות עליהם כי"ם וכו' ואו כיון שרואה
שמחל שלא מלא נכללן ורבנן שום שמח שעדי ברות שכם לין לכם קפיטס
ויפוי רעל כ"ם לכך תלמוד בבואי על כלל ישראל שכם כמ"ם לעפ"י שקר שכם
לינם נוהני כן הרי כתיב דשקפה זו היא של כללו וכו"ל. ונימא שם
לפי שהוא לגליון נשילוק שנין ר"ה נדין ר"ה דכר"ה ניהוי כליהיד ליהיד
לפי שעשית דשוברי לפניהו מרון. לכל כי"ם הוא שעשה לותו הדין עפ"י
ברוב דשעולם נידון לו כי' לאחר הדוב ולכך כתי לו כל השעה ומתן על
הקרוש כולא נפיק כדיתי כדנהים שם עפ"י לותו ברוב וכלשון:

דברורש ס"ב בשר לחרי. מיתיא ונשל שעשיר עליו כל שנותם. נוטל
קס"ב כל שנותיהם של ישראל נתנו עליהם שנאמר ונשל
שעשיר עליו כל שנותיו ולין שעיר אלא עשו שנאמר ואני אלו לוי שעיר
שנותי עוני שם כלותו שעה אחת שעה אחת כמ"ש נתן עלי על עוני
יעקב לפי שלותה שעה נוטל קס"ב שנותם ונתנם על ישראל ושם נגדיון שעשו
שנאמר שדות לחום ללוטש ושור ומכוכן עד שנעשה לנבי שנאמר
לנושיך בעלן תיור ס"ב. כשר לחרנוהו נשבר הקושי עיין עליו. לכל
קשה שם שמחים לחום ללוטש נאמר על נשעיר לנה כשיעשה
נקשה נשר לחום ושם שביניהם ליה. לכל שעשה הקדוש ירחם דשבני שעשיו
על ישראל שעדין שנתן שיבלה מיד ולא יהא לו תקומה שלא רוכץ תחת
שעשו שנאמר שלוש לדכץ כח נוטלן ממנו לפי שעה ונתנם על ישראל דהיינו
על לותן ישראל שיעלים כשיבוץ שעשו לע"ל וז"ם ונשל שעשו וכו' לא עשו
כשה יש נו וכו' ר"ל שלי לין נו כלי לשלח לותם שלי לפי שעה כי שעשו
שיעים לותי ומיעל לותי לשלך ולי"כ לשה מכלה לותי מיד מן שעולם. ולפי
שיוהה שם"ב שם נו שלך לשעולם כי ה לשעשה שאתה כלי לייבר נו ישראל
לשוכחן ולי"ל לכלותן מיד ויודע שלין נשעשו כח לשלח לותם מיד ויעשרך
לשכשו בכלילין לכך כתיב על ישראל היינו לפיות לזכרון לפניו שר ושן שקן
ולא יסכא וכס לותם כנגדים בשעורי שם שעולות שעשה שר יום שעקודה
וכס לע"ל כשעים לדושים ע"י כן כי יעקס שכם על עולותם שבניו שלישם.
ולאחר שנקמה שור ושכבן נשעיהו יעורו ע"י שיעברו שכם שעולות שכם
כשיעברם ממנו שליהו נשעיה שבשובו כי על כן שניו לרחלי שעשות שדוש
לדוש וגוי שנאחר ליום שנקמה ושבוכה ונכר נשבאר לעיל שתוך שאחר
פוזר שלשת נשעיה שמה כולא נפיק עפ"י הדין נרק:

אבן לאבר לשבין שבין לרחיעת שלגדים וכיוצאן עפ"י שקדמה שעולה
שלישת בניליאהי שבוק כי לא יוכל לעולם לחרבי. ול"ל ככר ידעת
שבוד בריכ' שם יורדים לעולם. כשהמדה כותה שנקדית לחרבי שתגלות
נדמי בדיבים. ואו כיון שיראה נדם ונגאלה מן הוה"ו. לכל כשביה שעשרת
שתקוד ביניה לו שתקדנת לנו ושדם נשלך לשלם ואו כרחמי ב"ב.
ונוה לאבר לשבין שעדר"ל לר"ע לשבריכם ישראל לאחי שלא שעדרים ושי
שאבר לשלכם שבשת ס"ב כי ביום הוה יכפר עליכם לשבי ה' תשהרו
ע"ב ול"ל בשל לשון לשבי שי שלא שעדרי ושי שטהר שלכם. ושי"ל שאחר
לשבי שי שלא שעדרי כי"ל שעדרי לא שעדרי לשבשת שעדרי לשעדרים.
ושור לשה שתן לו כשן תוחר שב כש"ם שלכים שבשעים לא שיה לו לומר רק
לשבי שר"ב לו לל שבשעים לשה שבשת לשון שלכים שהם לשבי שי שבשבנו
נשהר ויל דשר"ה שב"ד דנים לשר"ה ושלשם לישראל שכל כי"ם שר"ב שבשבנו
לן לישראל שבעולה שם בשם הוזהר וגוה שיעשי לישקולוי. שללו דר"ל לשרשים
שם יפה שעלשים יותר שאחר שר"ם שהם נישועים לשבי שב"ד שכל שלש לשבי
שלשים נשעי. שכל שלשת שעדרי שלשים ש

אומר לכם דאתי גזה כיון שלא אמרתיו מרכותי ס"ד לתקם בעלמיכם כיצד לכם לעשות בעלמיכם לפי שיסתכלו וכו' ובשמעו תלמידיו כן נכנס בדבר בלבותיהם • ובשטו כן לעניין דנחמת שלמה ע"ה לו שלא לב לב אשעם בכ"ל • ומחילת הרוגיו נוף עוד בשטיעת לתוריתא בעניין דוד שמלך ביום לקניל לת דוד מפון כ"ם ולא שהלו לא"כ רק על ברושה שרם שהלו על שכבשה לבניו מן הקרי וכלשמשם בשמוך כ"ל לא שהלתוני לולא על ברושה ושמשם שרם שהלו אותו על שכבשה מה לבניה כיצד שהלו אותו קשלה על ברושה וכשיטת ברייתא דא כ"ל שלמו מפשכו שיטתו לפי דרכיו • ובייגו דמאחר שבוכים לפס ר"ם מעוך שלשה לשמשלים לעין להפסיד שלשה מו"כ על השמשנה וכן כשלמה משעם שלש עשה מעשה רק כיקש לבנות • שם כן נס בדוד שמלך מכתוב גו מדוש נוית בנר ב' לעשות שרש נשיני ב' וחרו"ל שם לאמר ר"י לאמר רב שמוכה עשייה ו"ו מכל עשייה שבתורה שכתוב בכיב ויעש וכאן כתיב לעשות שניקש לעשות ולא עשה וכנו"ל • קרי להדיא דוד ושלמה בנו שם שויוס בניבוה ו"ו דשכיקש לא עשו שלא ביקשו לעשות ומאחר דכשלמה פשטו לעניין שלא נשכש על ו"ו לא כ"ש מכ"ם נשי דוד שמשכ' גו שכתוב לבניה לעשות ולא כתיב ויעש לשורות התנגלות ו"ו ושטיעת דלאומר דוד אשר הוא שועה כיון דשפסוק מפרש ניה לבניה לשם ת וכנ"ל ולכך לא שהלו על דוד רק שהלו על ברושה דקיינו לתוריה שם הוא מוריך בתלכות שם נשו והכין ר"ל דשמלמידים מפרשים שפריבה כפיר"י דקיינו שם חולקים כגוד לשמור בשקום רב שם לא וכמו שיתנאר לקמן דשל כן קורבו שלמידים לשור ולשלול פשטנים שכו לניגיל לת ברושה לרמו לר"ת רבש שלא שפשקו כשיטת רש"י כלל שלא נשפשקו נשפש לאר כמו שיתנאר • ולכך ר"ל לא כתיב לשם כלום על לותה שלמה עד שהלו אותו שיתנאר • שכו לניגיל לת שכנשה ניה שלרי דקיינו ס"ם כלומר לניגיל לת שלרי דקיינו דוד תלותו ענין לת שכנשה שלמה וכנ"ל שלא שה לניגיל לת שכנשה דקיינו כ"ם דשמה לת ב"י מדוד הוא נקי מלותו אשר שלרי בניה שליו שכתוב תדוש נוית לעשות ולא כתיב ויעש וכנ"ל • ס"א שמה כ"ם שלא שניה שליה שכתוב שמה יש בניה אשר ואם כענין זה וכמו שיתנאר לקמן וס"ל שניה בניה שלמה שלמך בשקום ואייתי לני ושלמה נוך שתים פי' שתאחרו לפי שהוא: כ"ם נלותה משעה לת בניה שלמה לדוד מדשה רק מן לחר ס"ם וגו' לבשם לת שלנתוני שלש על ברושה וה לוריה ר"ל דשקודם לשלמה ו לת שלנתוני שלש על ברושה ולת על שום זולתו ושנשו נשלמיכם לשה לת שלנתוני רק על ברושה ולת שלנתוני על שלרי וה דוד • שלש ולחי על שלרי לת שכשכתם משום דס"ל דשלמר דוד שמה שיטו שלש משום דשכל ביינה לשלשות ניה דוד נס כריתות כולה לשתו ול"ב כיון שדוד לת שמה • שלין ס"ם שמלה שרי שבוי ניקה ומותרת לדוד ושה שלש שיטו נס קבת כמו בדוד שכתב לשמות וכו' קיינו משום לשל לניגיל לת ברושה דוד עלני כוה וכנ"ל • ושוב מורו ושלמו לותו שה לבניל לת ברושה • לפ"י שכתב שלמו לותו שלמה ו שברושה טרם שלמך על שכבשה וכדשמשם שפה של"ל ר"ת לת שלנתוני שלש על ברושה דר"ל שקודם לשלמות שכבשה שלנתוני על ברושה וכנ"ל לפ"י כן שורו ושלמו לותו שרים שה לבניל לת ברושה שם נוה מוריך בשלכות בלוכן לאחר דכבר כשנאר לפיל דרש"י ושו' שלנוקים שם נשי מוריך בשלכות שה כיה שם בשה שמלך לשלמה בבוד נשי ברש • לו שפשרש ושיקן לדברי דוד שלש רשה לילך לניתו ולא שפש לניהי שמלך ועל כן שלמלידים שפשתו דר"ל שתוה ל"ם לדוד שר שפל שלש שכבשה בוכים להם לשם דוד לת שפת ל"ם שלין שלשה • ושחילת שפשם לבו לשם"ו בניו ר"ת שמה שפלו שלש שלמה שה לבניל לת ברושה דשקפקפו שם מוריך בשלכות בוה נס"ם ושלכי יונה וכלי וכיו שיתכלך לכך שורו ושלו לותה שלש שה לבניל לת ברושה לרמו לו שיטת שתו' נוה לשל כ"ר שי שפשם ל"ם בלבה לחולקים כגוד לשלמה שקום רב ולא שרד בוה נשלך דוד ושפקפ בוה שם כיה שריכה על שסיכה כשלחר דוד ולא קיבל עליו לשוב על ביינו וכנ"ם ולכי שלש שלל על ביינו לשלמה שלש שה שלמה שה לבניל לת ברושה דשקפקפו שם מוריך בשלכות בוה נס"ם ושלכי יונה וכלי וכיו שיתכלך לכך שורו ושלו לותה שלש שה לבניל לת ברושה לרמו לו שיטת שתו' נוה לשל כ"ר שי שפשם ל"ם בלבה לחולקים כגוד לשלמה שקום רב ולא שרד בוה נשלך דוד ושפקפ בוה שם כיה שריכה על שסיכה כשלחר דוד ולא קיבל עליו לשוב על ביינו וכנ"ם ולכי שלש שלל על ביינו לש

סדר האזינו שני

במאמר ירושלמי מסכת ר"ה ... ול"ל כי מינוי נדול אשר לו אלהים קרובים אליו ... אר"י כשמחכנסים מ"ה לפני הק"בה לומר אימת ר"ה אימת י"ה אמר הק"בה להם מה אתם שואלים אני ואתם נלך אצל ב"ד של משה מגין דכתיב אשר לו אומה קריבים אליו אין כתיב כאן אלא אשר לו אלהים קרובים ... הוא וכל מסליא שלו פי' דלכך כתיב קרובים בלשון רבים ... אר"י אמר הק"בה עד שלא נעשית אומה שלי מושרי"ה ... כאן ואילך אשר תקראו אתם ע"כ :

אמשר להבין מאמר זה בפרט' מאלף ניתן שעם נמל כתרשקף יום כיפור שנתר ימים מן ר"ה ... דוחני זה הוסיף לו כוחב לא נמל בפרקיה ... אבל לפרקיה בא"י ומלכויות ובלתיות בא"י ומלכויות ובלתיות בא"י ומלכויות ובלתיות

או לפסר קטיפת שמן על הבגד אע"פ שהוא נשוך אדום דק כ"ד דפסח
לקניל לפרקים · שנשוטת לקבל יעקב · י"ב לקבל יעקב · י"ב
לקבל משה · סוכות לקבל לפרן · וא"כ היה לו להקדים תג ר"ה לתג
שנשוטת בכדי להשוות דיעקב קודם ליעקב ווהו לימות ר"ה דהיה לו לעיות
בפורם כיון · כמקום שנשוטת וכן לימות י"ב לפה נקבע שלח בזמנו דהיה לו
לפחר לותו להקדים גם סוכות לי"ב כיון שלהרן קודם לפסח ולפסר דו"ם
בפדרש לר"ש למה עושים סוכות לפחר י"ב לפי שכי"ב יצא דיכם וכו' ושמע
יצא דיכם לגלות וכו' די"ל וכי מה ושלחה למה עושים סוכות לפחר י"ב ולמה
לג · לכן נדרכינו שלח למה מקבלין הסדר דהיה לנו לעשות סוכות קודם
י"ב משום כל"ל · ונשמע לפסר לומר דהשתא הוה דשנשוטת גם לקבל יעקב
שהיה מכרים בין פסח שהוה פסר לאברהם וכין י"ב שהוה בין לקבל יעקב
דכן בלעגיבי מכרים בגודש וכב"ג לפסר משה כין י"ב שהוה בין וכין סוכות
דהיינו חודש לאחרן שהוה פסר · ונלפר בן משה שהוקבע למשה כ"ד בשלשה
שיהיה ל' מעוים ולפחר מוכה ושבו מכרים · ואולי גם זה רמז לפה שבעשרה
שהשיב לפה נלך ב"ד של וכו' ונלפד משה שנאבדו · כלל הדבר דמלכותא
דדקים בשלכותא דלרעע בכל יד בין לפעין הכ"ד בין נהנהגו' שוטה ובשמע
והעשות השלים:

ובזה לפסר לפחר מדרש הוכח בילקוט זה הפדר ול"ל שהידה כנפת
ישראל שמשלחר לפני קק"ב הדי שלי קיימים שב' לעשותי נכם
היום לפ השלים לומר · לפחר ליה דריני שבעירן שבת כי הנני נותן שלים
מדשים · ל"ל כריני רוחה לפ השכומות וכו' שוב לפחר עשידה שלפחר
לפניו דכ"ש בבר כתבת לפחר בן ישלא לים לפתו ושיתה נלים לפחר
ביטוב לליה שוב · ל"ל כלום כתבתי שלח לים והלח בבר כפחר לים ספר
ולח לים · ובי נדושים לפשם לי בית ישראל והלח בבר כפחר לים ספר
כריתת לפכם לפחר שלשת"ם ע"כ ובדלה דבני שעשות בללו ע"ם הרי שלי
קיימים וכו' שוב לפחר שלפחר הרי כתבת לי לפחר ובומר שייכים לחללי
ובריך לנפר שלה שלרם שלום בוכח ביללום הושם ביטן ר"ה ול"ל שוכח
ישראל עד ה' לעליך · לומרים ישראל לפני קק"ב בי"ש שם לפו שלשים
עשוכח ביפשיך עליהו · ל"ל קק"ב לרעה נפשים לכם עד שבע וקרכתי
עליכם לפשפם ושייתי עד שפחר בפכשפים ובמלחפים · ולשוכח ליהי נפשי
לכם עד כוי שוכח ישראל עד ה' לעליך ע"כ דקשה פלח וכי פה ול שלה
פי שפיך עליהו, ולפה שם וישב וכל נפש בשפים יכולים לפשיך בשם לו
בשמים וקורות ניתו שפירים בו כשפרו"ל · הנם לפחר לומר בשם לפותו
שפוק לפחר שוכח ישראל ונוח, קשו שפכם בשרים ושוכו לל ה' ונומר בשראל
כשול כיון שכבר לפחר שוכח וכו' פה נדיך לומר עיר ושוכו ונו' ושור בשפים
לייך לומר קשו שפכם בשרים ובריש לפחר כתם שוכח · שלח נפי שפשוכח
על שני דרכי לפחר בדיוור שבורש שפשיו ושפורש עליכם בשפים, השתקבלא
לכל בשפים לפילו שלם שפדבר שבוכח בללו היא שתקבלא וזהו שוכח
ישראל ולפילו בלב רק לשוון דרך בריאת ולפחר כך לפחר ד"ש שניפא לי
דקשו שכם בשרים ושוכו לל ה' ולח שפכם על השפוכח ושלב · ולכך
לפפר ישראל לומרים השלפחר שבשפתם שלחי שבוכח ושדבר מושיל ול"ל
שם לפו עושים שבוכח פי שפיך עליהו ר"ל בשלמת על שבוכח שבשם ע"י
בשרים לית קשיא לכו שגלוי הוא לכל · ולפני בשים שפן יפשכ · שלל על
שבוכח שבלב פי שפיך בהו ול"ל שוכח ישראל לכל שבשות שלפי בשדבר בלח

בשבת מ"ם נעל במדרש לעיל מיניה שעתידים כ"י לומר שרי עדיי קיימי' כש"ל שרירי מעבירין וכו' וקשה מאי קא משמע לן שעתידים קיימי' ומה תרוייהו קיימי' מכלומר שרירי מעבירין כי מכלומר הוו בעבדים לא יוכל קב"ה בעצמו להעיד בעדים . ועל כרחך צריך לומר דלכך ייתר קב"ה לעם עדות מיוחדים מן השמים ואת פרצוף משום דקב"ה לית ליה מפיד בשם משום דכלום יש לה שתעיד על בנו וכן לפי מה שמתבאר בעצמו כבעל ואמתו לית בעל מפיד לאמתו . וידוע שקרוב משל להעיד בין לזכות ובין לחובת . וכיון שלא יהיה לשם עדים שוב לית ליה יכול למיכם מפני שלית בקב"ה בת שרוכיה על בריותיו וכדאית' שם בגמרא וכ"ם על ישראל שמבדר מתיר נוכחתן . ומכללא שמעינן דכל זמן שקב"ה מקבל ליישראל לשם בעים וחוה לשם נלך ונכ"ל אז לא מקבלן לשם ומפני שמשם כלים ואמתו לית ליה יכול להעיד בשם . ולכך ישראל אומרים פרי עדי קיימים ויכולים להעיד עלי . והשיב להם

זכריני מעבירין וכו' ומילתא לא יהיה מי מיפיד עלך . כי אני דנעשת בעל ואמתו לית לי עדים להעיד עלי . ועדים שאריך לא יהיו כי אני מעבירי מילתא אתה פטור מן הדין כיון שלא יהיה עליך עדים להעיד עליך . ול"ם ומשום אומרה כבר כתבנא לעיל אתה מי שאמרתי ונו' דשלא היו שמכה ו נמשכה לכי מן הדין ואין לי עדים להעיד עליך . ר"ל אכתי יש לי לשלם עליך ואני אומר לך שלא היו שמכה ואין לי עדים להעיד עליך . ומשום הכי אמרתי

ויתר לשם כן מוכיח דלא מבני נכו תפוסה דשם כן נקשו שפיכ מלוח ·
ובקשה כרך דשם כן נשם נקנקלה תפוסת עיר נגוה לף מלבי שפיו כ"ב ·
ועיין שני תיבונים · קדח דשלחי נגוה שפיקה עיר נדולה ורבתי שם ·
פנית דשפילו נב"ב מבני מב"ם לשלרין שמו שמשם · לכל לח מבני לכשל
פנוירה לנמרי וכן לנבי נגוה לח פומיל כי שם שפי שפיה · לכל ב"ח כלו
כרשם שנתנה עליהם נשום שעלקוסי וכו' ע"ם וכבר כשבנה ר"ם שיכה
כ וסף שין ושנור על פשם לשלרית נתלתו · דכריעה לשר נוסף שין דשפשם
ד לריו ללא מלריך לף שמו וכוכל פשין עד לשר כך דנבי לילה · ונש"כ לשר
פונר על פשם דשפשם שפשניהו לנמרי · לכל פיפקה פיפקה נקיש דכוסף
שין לכל שפולם ולפילו נב"ב מלריך שמו שפשם · לכל ושנור על פשם
ל ב לריה נשלתו דוקה דשריעל שפם נשלתו מפניהם לנמרי דלכך קין
לח מכף שפוף נוסף שין ושנור על פשם לשלרית נשלתו שלח לפוני שפוף
נפול · וכדלילה נשרפם רבה סדר נפנים · ולח לח שפפוף שכתורה
פשם זכניה נוסף שין ופשם ושפלה · פשוש דרשה קין פיעניר לוהשין
לנמרי כשו שפוף לכל ישרעל · ולח כשו לכל נבי לח דלילו שלח פוסף ושיין
סדר כל שפלרכשו נוף · ו"ם פוכף ישרעל · רוסף לוסר פריני נוסין לכם נבי
ישרעל פנין בשפוכה ניסר שפם ליתר שוו על נ"ב ושפרם ושלול נשם ל"ח
שמרו של"ו כל שפה שין רוסף לוסר שפשף לת שפוכתי שכל וכל לנמרי כל
דייקף · ולח שכפיל שפשף לוסם לשלח שפלילו ושף טוב שכפשו זכיות שפל"כ
נ"ב דלא שכפיל לשל כשים ושא שלח לין נש בש בשפוכה שלשם לכשר שלח
לשנין נשנר לבי שפה וכל"ל · וכשב שפשף נלשין יפיר ולא לשר שוכו ישרעל
פורף שוד שפלה שפנייף ש"ם לישרעל נף דשריהו לשל שכפיל שכפשם שפוכה
פרוים שלח שפילו של יפיר שפל"כ שכל ל"ב דשפילו לשלות שיכף שלח של פרוים
כשו שפיף שפשף נשנוף וכלשוף · ושפשר ליתן שפשם לנשר לשה נשתב לח
ניפוכף שפשוכה לל"ב דלבי כשוהו לשפשר לוסר נבי שפשפוכה פיה שפף מין
שכשה פדשרים שכשרלו קודם שכשרל פיים ושרץ ושכלילה נשרפם פוסשף
לשיל כדר נרשפשים דלשלון ש"ם שכף ישרעל שפם נ"כ לשר מן פדשרים
שכשרלו קודם לשולם לכך ניפוכף נשם · פשל"כ ל"ב שם שפת שפשרכת ולח
נשריהו שלח לשפר שכשרל פשולם · לכן שוד לשלוף מילין שפיים דשפשוכף
נשפוכף שפדשרשף פיהל לשפלף שפשכשף יפי שכשרן וכלוהש לשר שין שם שנש
פנוי כלל נכשו שכשכנו שפיי שלשף נשכרן ין שפשוור לישרעל לשפ"כ שם שם
שפוהל שפוור שם שפשנש נוי לשפשה שפשו יש שם שנש ישפשעל שנר לשרשפם
פימין · ושנש שפו שנר יעשף שנר שפשל לכל שפ"ב לשפלף שפשו שין שם
כף לשלו שפם · ושם כן נם כן שפשוכף שפיהל שפשם שין נם פייכית לש"ב :

שובה ישרעל פ"ל ונשר · כשר שוכשף לשיל פדרש על וה שלשר
ישרעל שם לכן שוכשים שפוכף שי שפיר נשו · שלר ליף נרשף
נשפשיתי לך שד שכ' וכייתי שד שלשלפים ושכשפשים וכו' לשוכף לילי נשפשף
לך שד · וכרדנו ליף לשיל לשפוך · ושוד שפשר לשרש שפ"י שה שלילשף
נשפכת פשפים · וש"ל ש"ר ושי לים שתף כשניפים · ל"ר שנין · ידו כתיב
וף ידו של שק"ב שפיהל פרוזה שתף כשני השיות לשכל נשלי שפוכה פשני
שדת הדין ש"כ · שרי דשק"ב שרין לשכל שפוכה נשפשר שלח נשני
שפלשכים כדי שלח יקשרנו שליהם שלשלה · לכן לשפר לשרו דש"כ שם לנו
פוסי שפוכה שי שפיר נשו כיון שלין לנלוסה נשני השליונים · וכשיב לשפ
שד ב"לשרין כי לכי הוא שדיין וכשד · וכוה לשפר לייסד שם שלשרו הוא
שד הוא דיין וכו' · וקשה שרי כשתת שלכוסה דשקים כשין שלכוסה דשרעל
ככל שניהי שפשפשים שיש שם קשינור ושדים שעירים לשנין וכדלית נוסר
שלרין כרשים כלשו לרין שפלשכל ככל נוסי שפשו שם · לכל פשר דנר
הוא שפרישים שפוא ית' דן שם ש"ב הוא שפשכית שדינו שפם כ"ר ל שפ
דפכוכה פוען ושפדים שעירים והדיוים פוסקים שדין · לנל נדיוים
שפקדוש נרוך הוא פוסק ניהו לשין שנשו כנון ניוס שפשורים דשפלק
שפשפים של ישרעל לליא לשידין שם כשלכשף וכדלית כוסר שדר שפשפים
פוסשף לשיל שדר נלשים לו הוא כשל דין הוא עד הוא דין · ו"ם שוכף
ישרעל עד ב' לשלרין דשריהו על שם שפשר"ף שלח נשני ניה וכלשור ו"ם
קשו שפכם דשרים וכוכו לל ב' ר"ל שפק"ב שפשמו ידין לשכם והוא יחיד
עליכם לל ב' דייקף · וקרוב לוה שפשרים השכין על פי שה שכשנהו שדר
כ"ל נכיליור שלשר לת פוכף ניוס שכפורים נף שפשן ופורים פוסות שם של
ישרעל וכו' על פי שדרש כוסר דשפשן שכיל שפשוה וכשקש לשניל
פוד הלשנה ופיל שפכשפ · לשן לשר שפכשפ לישר דשכיב נפוכלל שפף
נוסר וכו' ופשני לשכנ הקינור נף רלישי לשפשיק כל שפשין לכשן כי לשרוף
הוא · לכל שמנים פשכין הוא דשפשן שניל לת השפה שפשיל על שניות
שלשלוי שה שפשו שנר פשפש · וכוכ רוסה שפשיל לילנה על פוכות שכשוי ·
לנל היל לישה רוסיל לנלי שפוכה פוסות שפשו לשניי לנשים קשוים נרוך
הוא שכוף ידין לוסם פשים דשכיב לשרי שפשו ב' סוי שלשה כשכוסר
ב"ש על שם שלר ביסר על פי ניכוף כשה שלשרים ש"ם · ו"ם שכה ישרעל

עד ב' לשליך קשו שפכם דשרים ושוכו על ב' דריפף שקרף שדבר שרשים
שנכשר דשיכו דשפי לשפוות עליהם לשלף נרין לשכפות עליהם וכשה שפשר
לשרי נשוי פשפש לכך לף כשיב נפו דשרים רק שוכו פשם · לכל פיפף
שדבר פשוות דשפשלני דשיכיב נפו שכשה שפשיל לף יעליף לכך לשר קף
פשכם דשרים שפכו על ב' · דשרים דייקף דשיכיב ונו ושרי דשרים שרין לפורשן
נשה לפני הק"נ :

שובה ישרעל עד ב' ונשר לשפר לוסר על פי שה שלשר רשוניהו ו"ל
נשרכשה שלוקי כשרה שביה ר' ישפשעל לורש וכו' שרי סיב
נירו שילול פשם לין ניד כפורים נכשר וכו' שנשלר לום יכופר לכם ע"ן
וה ער שמוקן וכו' ושנוור שם רנונה שכשה שיכו שכשר · לכל שפכשר
הוא שדשרי עוכה · ונשפרה שלשרות לישף רוסה שם שלשר לום כי יפוף
נשלול · שכלן שלשל שפוכה שכשר כשיה ושרין לשרות נשכף שפוכה
כשתר לשפשם שיכשיב נשלול · לוסר שלוסר לוכה נשכשר · ושיין
שכרות עליו נגלוי לשכשל ולשוור לשלשרים נוסן שרים נרים לו ויכוון
לנו לשלים נלי שים פנייה לשרת כי לו ב' נדד ינשו ולין עשו לל נכר וכו'
פירש שנה כנגד שנה שלשרו שלשלשל ש"ם נשפר נשרשין שכשו נלנלו
וכו' לכך נרין לנשר שלה נשפר ושיל שכרות עליו נגלוי וש"ם · ולוסר
לישף רשלת שרין לשלשה לישי לנלף על פנירה ון שים נה שילול פשם שלנים
נה שלנה ושיהו שה שלשר נשיוה וישלו נכי שלנים לשלייעב על ב' · ושיינו
על שכשיף לול פשם על ב' דייקף עיין שלר פנשם נשש"ך וזו שלשר שם
לים ניה נשרן עון ושוור ישר"פ שם שניה ין שלרן שיושנים עלות רשוף
על שקוום נרוך הוא שנלשר ין שלרן שיוה לשוך ושהו שנה שנשלו
שניו שוכרים לשן כל כשיבה נשור לוסף שנלוים וכו' ש"ם · ושוה שוכן
ש"ם שם וישלר ב' על פשלן שלין שנף וישלר שפוש נשרן ושפשלן נף
וישלר לו פשפש לרך על שנלי לישי · ושיקף נשלרם שלר פשלן שלשל שוכן פשפשל
פשם שפשם לשפשיר שלשר · ושרש נשיכיה שלשל שנף שפוש שוכן שפשל
שניה נוכ וכו' ש"ם · לרך לשפשי כשלר נף שלין נשן שנשיף ון"ל שלוש

הברכה

ברוך הנר ה' וגו' כי אתה עשית נסתר ואני אעשה נגיעי בשמש וגו' בפלילי להתעודות תחלה על שונג פילול בשם כמ"ש אשתלי לה' ר"ל אשתלי מיניה כשונג בנדר פונגא לשם לה' דייקא שידע דוד דתפלת דיומו בא על פילול בשם וכ"ל • ועל זה ק"ל בגיטין • נס ה' העניר אשתלי לך תמות • ר"ל דבעלמא חייב מיתה על פילול בשם כמ"ש שם יכופר עון כיפי על עד אשתלי וכ"ל ובלן לא תמות כיון שלא היה שם חלל שונג • אלא שאם כי נלך בלבת לא לויבי ה' דהיינו בנדר לוריה שהיה עון מזיד כלך בלבת דייקא לכך נס בגן ונומר

שובה ישראל עד ה' אלהיך • לאחר שני שמות • לשמים ודין • ולשנג יש לייחס נ"כ שלאחר לאכ"ם קשו מאכם דברים וכוונו על ה' •

ונא לאחר ה' אלהיכם רק שם קוודיה • לכל לשטר ריבא דקרא מדבר מרשע בשנה וסיפיה מ"ה • ודוא שם"ם מה שלישית נוסף שנשם • ויהי ביום ונו' יום ר"ה הוא • ובכל ויהי בימין יומין לילין • ס"ם בגין דיהא יצחק כלול דינא ורחמי • בגין ימיהן ונא תר דלמלא דלשטרא קר יתיר עלמא • ועל דא כתיב בגין ויהי ויהי ביום ואיהו ס"ם בני מבוקר דר"ה ודוא כלול מדין ורחמים • משל"כ יום כפורים שכולו רחמים כמ"ש ה' לפני ה' תטהרו ולכך תפלה לאחר סוכה ישראל עד ה' אלהיך קיימו • ואמ"כ לאחר מקו מאכם דברים ושוכו אלה כיום כפורים דלו לימו אלא ה' קיימו רחמים וכ"ל ולכך לאפשר לאחר בגבא ו' מקו מאכם דברים • לפי שה שמצינו בכפר לעשות בגדים קטן ספר תולפת יפקב ו"ל מקלו מכני אלא כלל כוכיר בר"ה בתפלתינו סוס שבת ומזון ותשובה ומשם כדי אלא ליתן ס"ם לשמן בשומר בשערב וכו' דמשמע לפרש דבר"ה לין שם וידוי דברים בתפלת י"ם משל"כ ביום כיפור ושכוכר שדר שנשם משמע לסיפוך ולכבר פילק הרב הנ"ל כין י"ק לשאר תפלת וכ"ל • ומלשיני לאחר י"ל כתבו לאלק כין וידוי בלשם לקול רם וכו' ועל כל פנים נמצאנו למדין שביקר קדוי אלא כי"ה ולא בר"ה ולכך נרישת דמדבר בי"ה לינו לומר קאו מאכם דברים • ונס"ם דמדבר כי"ה לאר קאו מאכם דברים דהיינו וידוי דברים כנו"ל • נס מיוסב לשם נרישת לאר סוכה ישראל עד ה' אלהיך בלשון יחיד ונס"ם לאר קאו ונומר בלשון רבים על כי אף שכתבנו לעיל שדר נדנים דבר"ה כינון כל יחיד נשני ענינו שנוכרים לשני בבני פרון • וכי"ם בעולם כידון לאר דוכו ע"ם •

שובה ישראל עד ה' אלהיך כי כשלת בעונך • זיש לדקדק מהי פון מוכ אלא ודקרא ליה מכשל ולירין דו"ל יהוש • וקרוב לומר שם נומר על כי אף שיתת כמאמרות ס"ל כ"ג • אלא לאלר ר"ל דנשרש בשם • כוכם ואיר"י שמצין בן בעונות תפת כסף ככנוך וכו' דשמכה יוכיח • כי עם התשובה לפנתת עד כסף ככנוך • ודוכות נשנו שנגנות ודא שפיר"י כפרק לין נשרכין • כוכם • תוסס בן בעונות וכוכשן בשנולת יש ולא נשלר לפת תפת כסף ככנוך כי אם אלא לשנגו לשתכפר ככנוך לשנולת יש ולא נשלר לפת תפת כסף ככנוך וכו' על ידי התשובה שמנפת עד כסף ככנוך וכו' ס"ם • ולפ"ו לאר סוכה ישראל עד ה' אלהיך לוכה לומר סוכה עד שתניע לככל ככנוך כמו שדרשו רבותינו ז"ל ולאלו סוף דנדולה תשובה שמנפת עד כסף ככנוך ס"ם • ווקו כי כשלת בעונך • לשון לאלר כי עם תפת כסף ככנוך נשמנו שנגנות שנעשו מזדונות שלך על ידי שפיה הקדוש ברוך הוא כוכם לותם עם וכ"ל ולכך ס"י תשובה שמנפת עד כסף ככנוך • ולא תמרו אלינו כל תפת מון כל דייקא רוכה לשם ברוך לתה להעניין • ס"ם לאמר אלינו כל תפת מון כל דייקא רוכה לומר כבר כוסלך מן עלך בעון מקנתו נמצולת יש אלא שנשאר מקנתו ממנו תפת כסף ככנוך ובשכוי אלו ממקנתי שתפת לת כולו ס"י תשובתינו שמנפת עד כסף ככנוך וכלאר :

שובה ישראל ונומר קאו מאכם דברים • לאחר נשלת מאכם לת ללמדינו שבריכי לשדר תפלה דדברים ניכו לכין מנשו לאם פשמים עד שתפת שנורה נפרו ולאחר כך יפפלו אל ה' • כיוצר בשלים כיכור • ו"ל כוושר שדר ויקרא ר"ש וה' אלהיך אתיכם יתנו • אר"י לאחיכם לשמי ביומי דרשב שבשם ויום כפורים אלא כבי לאשתמש אלותא שכל ב"ב • אלא אי קשים עליה אלותא יומי קודם לדלקה ליה דר"ש לאר שכי בגלותא דשלי ב"ב דאלא מדכא אלותא ו"ש בשקיעת שוכר אלא שכל שקיעתא דב"ב אלאו היכו שכיש שקיעתא דב"ב אלאו היכו שכיש לשיקוע נרוש דשקיעתא ע"ב וכשנו בשם שדר שקיעתא דב"ב אלאו היכו שכיש לשיקוע נרוש דשקיעתא ע"ב וכשנו בשם שדר שאשר"ק דשלים כיכור הוא בשקוש כ"ב • ונרין לדשות אלינו ככל שה דלשאר וכשו שב"ב שפרישים לותו ו' יפים קודם כי כך בשלים כיכור יפשך קצת בשנותא ביום כין ר"ה ו"ה ע"ב :

שובה ישראל ונומר קאו מאכם דברים ונומר • ואנב לשאר להכין שה שכין שלשון שדר בשלה שיאמרו בשב שלשון לוקק לומר אלינו כל תפת מון וקא שוב ונשלם פרים שפתינו • אלא לשאר לדלשב דתשובה תפלה ודקא ושבירין דוא לשבעי דוא משם שכן

מכינן כשכין בקרבנות נשטלת קדימת לשולה • משם דתפלה נשפה פירקלט ונשר כך מכיא לדורן וכשו שאמר רבותינו ז"ל • ובכה כוהן גדול ב"ה קיים נריכים לשנות דונשתו בשכייני בתפלה ואשכים טוכי דשתפלה עושים תשובה דהיינו סינופים ושינוים לשלם כבי שנכנס מהשבידה ובם בשר קלישים של מלם • ונשר כך נוהן בלקה לשכייס דוכו דורן לבקדוש ברוך הוא כלאיתא בשם שאלקה כוושר שם מלם שוהן לשני כלאי מדברים עם בשכיבה לבקדוש ברוך הוא • ונשר כך מ תפלים לשניו כלאי מדברים עם בשכיבה כמו שאמר שויתי ה' לנגדי תמיד משל"כ מקודם לכן שמדיין יש בשם לשכיבה שאו לינו ובכה לקבל פני בשכיבה ווה שאמר לכי בנדק לאוה ענין דשתפלה דבשדקה נריכה לפיוק קודם בתפלה, דר"ל יפיב פרוסה לשני ונשר כך הוי מצלי כמו שאמר דו"ל • ולפ על פי שנוסף העיטין הוא תפלה קודם לנדק • נרין לומר דלא קשה כלשונו על סדר בתפלה שנשים ו"ל דולאי בשדקה נריכה לפיוק קודם בתפלה ולאשר לנב לוריה לשדיני הפייטין שבריכה בשדקה לפיוק נס כן לאר בתפלה כמו שאמר בדק לפני ונשם נדרך פשוטו כמו שאמר דו"ל דמנוה ליתן פרוסה קודם שיתפלל ולאחר ש"שתפלל • ווכו לדשתי מה שאמר שוכה ונומר קאו מאכם דברים רוכה לומר בתפלה ס"ם ווה קאו מאכם לשם בשדקלוטים דקרי ליה דברים כלאיתא בשדרש ס"ם שאמר דברים ושוכו אלה ה' היינו לעשות תפלה לפניי בשוכה ושנוים שבשדקלוטים וכוכר לעיל ושוב אמרו אלינו כל בשם עון וקא שוב רוכה לומר לאחר שבשר בשלת הפן שאני דורן שאני בריך לך דהיינו בשדקה ונמרוך בכה כלדר קרא ליתא קא שוב וה כשם • מי נאלמא ניתא ד"ת ב"ם • ולרבינו שי רמז על בשדקה על דרך עוקא בשות שכם וה בשיפן בשדקה וכו' ווכו ועקא שוב וה בשם רוכה לומר יעלה לפניך זכרון בשם שאנו לוקשים על ידי בשדקה • ולאחר כך נשוב פניך בתפלה שבשלם פרים שפתותינו ויהי רצון שיהא כיק בשדקה בשכלה נימנו ושן עלינו ועל שאר עמך ישראל לחיים טובים ולשלום אמן ואמן

הברכה אשר ברך

במדרש

פשיטא • וז"ל מונע בר • זה בלעם שהיה מונע מלברך את ישראל • יקבוהו לאום • יעשה אגירה לאומות • וברכה לראש משביר • זה משה שברך את ישראל בעין טובה • אמר ר' יצחק כתיב וירא בלעם כי טוב בעיניו • מה ראה • ראה משה עתיד לברך את ישראל ארבעה ברכות • והוא היה ראוי לברך את ישראל ארבעה ברכות • אמר אני מברכן שבעה ברכות • ומשה ד' • הרי אחת עשרה • אמר הקב"ה רשע זה עינו רעה בברכת ישראל דיי שלשה ברכות שבירכן • יבא משה שעינו יפה בברכתן ויברכם ד' ברכות • ואלו ן' ברכות שבירכן בלעם • מה טובו ונומר מי מנה ונומר לא הביט און ביעקב • ואלו הן ד' שבירכן משה • אלהי אבותיכם יוסף עליכם • ויבא משה ואהרן אל אוהל מועד ויצאו ויברכו • וירא משה את כל המלאכה ויברך אותם ונומר • והרין זואת הברכה אשר ברך משה"ע כ :

ויש לדקדק בכלל זה בשדרש • מ"ם דבלעם ליתא שנשתמשו לברך לת ישראל וכו' • מבעי ליה לה • לשמשו מלין לכר שעיה בכל • ולאיר שאמר לומר לשון שבוק שנשתמש לת כולו מ' תשובתינו שמנפת עד כסף ככנוך ושבשו ולכך לשון מנקנו' שנשתמש לת ישראל ונומר • מ"ם לאמרו אלינו כל תפת מון כל דייקא רוכה לומר כבר כוסלך מן עלך בעון מקנתו נמצולת יש אלא שנשאר מקנתו ממנו תפת כסף ככנוך ובשכוי אלו ממקנתי שתפת לת כולו מ' תשובתינו שמנפת עד כסף ככנוך וכלאר :

שובה ישראל ונומר קאו מאכם דברים • לאחר נשלת מאכם לת ללמדינו שבריכי לשדר תפלה דדברים ניכו לכין מנשו לאם פשמים עד שתפת שנורה נפרו ולאחר כך יפפלו אל ה' • כיוצר בשלים כיכור • ו"ל כוושר שדר ויקרא ר"ש וה' אלהיך אתיכם יתנו • אר"י לאחיכם לשמי ביומי דרשב שבשם ויום כפורים אלא כבי לאשתמש אלותא שכל ב"ב • אלא אי קשים עליה אלותא יומי קודם לדלקה ליה דר"ש לאר שכי בגלותא דשלי ב"ב דאלא מדכא אלותא ו"ש בשקיעת שוכר אלא שכל שקיעתא דב"ב אלאו היכו שכיש לשיקוע נרוש דשקיעתא ע"ב וכשנו בשם שדר שקיעתא דב"ב אלאו היכו שכיש לשיקוע נרוש דשקיעתא ע"ב וכשנו בשם שדר שאשר"ק דשלים כיכור הוא בשקוש כ"ב • ונרין לדשות אלינו ככל שה דלשאר וכשו שב"ב שפרישים לותו ו' יפים קודם כי כך בשלים כיכור יפשך קצת בשנותא ביום כין ר"ה ו"ה ע"ב :

שובה ישראל ונומר קאו מאכם דברים ונומר • ואנב לשאר להכין שה שכין שלשון שדר בשלה שיאמרו בשב שלשון לוקק לומר אלינו כל תפת מון וקא שוב ונשלם פרים שפתותינו • אלא לשאר לדלשב דתשובה תפלה ודקא ושבירין דוא לשבעי דוא משם שכן

לומר משה ר"ל נרכות · וכנגד שתעון לא כלמר לדור מפני שלא היה נדמה לנרכו וכו' ע"ש · ונוה נכון לפ' הענין נכ"ף דעות יש לדקדק נוה המדרש מה שאחר רחם משה עתיד לנרך לת ישראל ר' נרכות וכו' לכלהודה עתיד דקאמר משה שמדיין לא נרכן משה נכס · וכשנא לשמעון לוי לא שניהכן משה ק"ש' לגליהם ונומר ויבא משה ונומר וירא משה לת המלאכה ונומר ומה היו כנר קודם שעשה פלאים · ולפ על פי דאחת משה נאחרה נשמה תורה היתה שלא פעורת דכריה שניהכן נאחת נרכה כשנא להשתוה משה שרי עשרות וכו' ונוה ודאי היה משה מקודם לכולן היה כשיהי מן הסר וכשהוסר שהר יתרו שלא היה לו לומר שרחם נלשם שעתיד משה לנרכן ר' וכו' · לכל שרחם לפ"ד דמה שאחר רחם משה עתיד לנרכן ר' נרכות היינו מלבד לותן נ' שניהכן כנר שרחם שיהכן משה חוד ר' נוסיף על נ' שרחשונות · ומעתה הוא נ' נרכות שלא נאחרונות · ומעתה נכנד נ' נרכות דפיינו נ' נאולות משה כנגד נ' לאכות · ועוד נוסיף לנרכן ר' נרכות כנגד ר' לישראל · לו כנגד ו' כי טוב שנאמשה נרחשת וכל ית' עוד · ולפי שיש לישראל נ' זכיות זכות לנות · וזכות לאמות · וזכות השנטים וכמו שלישת נמדרש רנה פ"ל ויכרתי לכם ברית רחשונים ונומר וגנב מיוסב למה זכו נרכות כמדרש כשלאל זה שכבר שלשה נאחרונה · שנאשה ואחר מפר ומספר שלשה שם כנד נ' לנות · ומספר ר' כנד ר' לאמות · ומספר פ"ל כנד ר"ל שנטים אחר כנגדן שלש משה כלן נרכה ברכיתים לי"ל נרכות כנד י"ל שנטים וכנזכר לעיל · ולפ"ז מה שאחר רחם משה שניהכן לנרכן ר' רמזו לומר שיהכן לנרכן חוד ר' נרכות נוסיף על נ' שניהכן כנר כי לותן כנד נ' לנות ועוד נוסיף לנרכן ר' כנד לאמות · ומספר שלשה נרכות שניהכן נקנ"ש שלשה פעמים נתוך שלשה נאחרונה · ומספר נרכות כנד י"ל שנטים ומנזכר לעיל · ולפ"ז מה שאחר רחם משה שניהכן לנרכן ר' רמזו לומר שיהכן לנרכן חוד ר' נרכות נוסיף על נ' שניהכן כנר כי לותן כנד נ' לנות ועוד נוסיף לנרכן ר' כנד לאמות · ומספר ר' כנד ר"ל שנטים אחר כנגדן שלש משה כלן נרכה ברכיתים לי"ל

דמרומם מלך בו לכבוד מפזת הלומות • ומלאך שמלמדן לינס מתקיימים
תלכ"ב נחיים מן הק"ב ומן התורה לכך כשבירך לותם כשלמדן נח הק"ב
ומתורה וכירכה בשם לשורות דשלמדן נחיים לשם מתת שמים ואכא מתורה
ומחילה לא תיסתק מסם • לכל לתסער נומר לכל לחד מלמדתן מסם כירך
ליסראל כירך לחד נשני מנמו • כי מסם נירך לותם בנרכה של עו"ה כדי
שלא יהיה להם מכיפה ושיכוך מלמדות דמון קוניפם • ולפי שמתקלת היתו
שלא לשם מתורה ומתוך שיבוא כדי שלא יקל עיכוב על זה לכך נתתה התורה
וניתנו שקייסו מתורה כשו"ה דכתיב לשמותם • ושוב הק"ב נירכן לשלם
לשם שכר מכוון לשו"ב ולתשער לכ"ו נהו כשכר מכוון תפלה בתור' שכרתו
בוותם • ותע"ב נירך מסם • ותע"ב לים לומים זה הק"ב ולכתורה היה
לשקדים נרכת הק"ב לכוון • לכן לוזכיכו ס"ם דמתחלה נירכן התורה
שיקייסו לשיות זה כל פלשם שלא נשרש בשו"ה שלא מלקיים כל דשני
בתורה • ותע"ב נירך מסם לותם מתורה שיהא סיכוך נינם ולא יכבוהו חסרון
הפרנסה נשו"ה • ותע"ב נירך לותם הק"ב בשכר עו"ב דכתיב לשמותם

ולשתר לקבל שכרן דסיינו שכר רוחני •

ובוה לשתר להבין נ"ב מה שתתר ר' מסיני נח זורח משעיר למו הופיע
מכר פארן ונומר ומה ענין שעיר ופארן לזכירו כאן • לכן
כשר כתבנו נשכר משפטים דמה שלמדו ישראל בשמה ונשמע שתשכחו זה
בלמען נשר ישמעאל • וזכר זה יש לנו מתורה רבה שכר ונח •
שמעתן נחים ומתשכחם כשורים וכו' משו שמו משו • ולימו תושה • ישמעאל
שמו שומע • ולימו שומע ס"ב דרי דשמו נקרא על שם שמשב ושמשכו על
שם שמשב ולכי שמשו וישמשל לו דנו לקבל פתור' שמרו ישראל בתקופן
ושמרו נשמר כשנד משו ר"ל משו שמו ניהא נקרא משו ולימו שומר ומכבו
נשמר • ונשמע ר"ל ישמשל לימו שומע ומכבו נשמע והוכרכו משו וישמשל
לשמר לת ישראל על זה ולימן לשם מתנות כשנומר נומר סדר בלק דשר של
משו נתן לו מפרכי שנתרך נה • וישמעאל מכריח ורניח שנתרך נה ס"ם •
ולכך כשלשרו נשמר ונשמע נלח נחים ס"ם ריבות ס"ב וקשרו שני כתרים הלו שם
לשמר מישראל • לשר כשנד נשמר לשר כשנד נשמע דשני כתרים הלו שם
נשמר לשם מן שני מתנות שנתנו לשם משו וישמעאל • משום דלין לישמעאל
שלא כשו"ה כי שם נשו"ב כמו שפילקו נשולמות יעקב ושמו נ"ש מלמד שמשם נתנו
ולין לשם נשו"ה דק משה שנתנו לשם שרי מצלה אלו מתנות משלשם נתנו
תורה ולתב נשעירן שם תרגם לעשור על נכרים אלו עיין שדר כ"ל ונסדר
שקב ותמיה נתב • ולכך לשתר כלן שנא משה לנרך לת נשנטים לנשוא
שני שרשו לו נשו"ה ולכי שלא לשלר על שמלא משה לקבל מתורה ולכתורה לין נכיינו
עולם שלישו שלשם לכך לשרו ר' מסיני נח זורח משעיר למו הופיע מהר פארן
ונו' ר"ל שכשר וכו נם נשמונת עו"ה שמא שורש משעיר למו ונו' דסיינו ע"י

לותן נשתנות שנתנו לשם משו וישמעאל וכשדומר :

אבן עוד יש לדקדק נ"ש לף שמא נשים כל קדושי כידך ונומר שם לף
שמא עשים דקלשר נלשון רנים • ולפירש"י שני שנשא יתיר
שיבא לשנשני' שכל לחד ולחד קרוי שם נשני שלמו וכו' ס"ש קשה שהו כשנה
נכך • נם לין לישנן זה שיבית נכלן כשמשך הכתוב • ויש לשתר נומר ס"פי
ס"ם ר"ל נ' דנרים ניקש משה שהק"ב שלים ניתנה לו והשלישי לא ניתן לו•
ניקש שתשרה שכינה על ישראל • ניקש שלא תשרה על ל"ה • ונתנה לו ניקש
לירש דרכיו של הק"ב לשור נומר לו וכו' ולא כיתנה לו וכו' ס"ם •
ולפ"ו לשתר לשר ס' מסיני נח זורח משעיר למו • דסיינו שה שהלישי זו יקרו
ונכוותו מל"ה ונתנה למו ר"ל לישראל • ולומרים לו כוח שהקבל שני נקשות
שלו שור • לכל השלישית נשרון לדיק ושור לו לא נשנה ווהו לף שונך עשים
ר"ל לשקילו שלשית שהם רשעים הוא שמניח אותו לשעשים משום דים רשע
ושור לו • ולשיטוך כל קדושיו נידיך וקם שכתוב לשרלך ר"ל לישראל דרוך
משם שכו לשרלך ר"ל נוזכיתם ושיקרים כיסורין כי יש נדיק ורע לו נשוך
שלא נשקבלה נקשתי נשנין זה • ושוד לשתר שרשו לס"ם ולא לשתכם
לנרכם שכני כורת נרית כי לת לשתר יעמו שה ולשתר שה ונרשנו לא
נשדר רלה ונסדר נוזכיר דשם שהק"ב שוקרא להעשיר שם כל שדורות
דסיינו לשילו שלשית שעתידים לשנרשות כדי שיקנלו נם שם את נרית
התורה על עשתם דלי"ב אין כח נלשות לשעבד לת הכנים ושל כך היו
נריכין לשתוד שם ולקבל על עשתם כל התורה נשרכות וקללות • וכן קנרים
לשכן היו ונרשו שניה מוליכו נהר כיני וכשנותר נשעיר מלפרות ושיין
סדר יתרו • ולפ"ו לשתר לשר ס' מסיני נח וזורח ולתה מרננות קודם רוגם
נומר שנניא עמו כשה רננות קודם שם נשמות ישראל לשתר שם היו שתת
כשף שכנוד ושכשיו השלה לותם עמו כדי לקבל התורה נם שלשמות השתידי'
לשנרשות ישראל • ולא שנניא ישראל • שלא לף חומה עשים כל קדושיו
נידיך ר"ל לשקילו לקדושים שעל שלר שעשים היו נידיך • ושם שכו לרגלך •
ר"ל לותן שרגנות קודם שכ"ל שם היו נגזרות שתת רגלי שנשיב שלישי
שתת שכשף שים שם תיכה שנגזרות נו נשמות ישראל ושכשיו לפי שעשה קורידן
נידיו • ישא מדנרתיך • ר"ל קנלו נם שם גזירתך ותקופך וכפי' ר"ל ע"ם

וכל זות כדי שתורה ניתה לנו משה מורשה ונומר ר"ל כדי שתניה התורה
ירושה לדורי דורות לכל קהלת יעקב וכמו שכתבתי נכשוך דכדי שלא יכלו
דזורות לשרוק עול התורה מעליהם בניא כשמות מכל הדורות עד תעיית
בשתים מורשה לייקר :

אמנם לפנין עוד הפסוקים שנאו לשרישם שלין להם סדר כלל
נם הדקדוקים ס"ל נשם שם רבו כמו רבו ונריכין נגר וכר
נגר לישרקיהו • פלא"ם ויכי ניסורין מלך ונומר ויפ"י ויכי הק"ב
ניסורין מלך וכו' ונקשה דלא היה לו לשתוס מלכוכיר שם הק"ב כשירוש
וניותר שכתבתים הזכיר שם משה כמ"ש לשיל מיניה תורה ניוה לנו משה ונומר
והלוך יעשר ויכי ניסורין מלך על הק"ב שלא הכיר רק נרשם
כשלשר ר' מסיני נח • ונכשיל כן דרשו רז"ל דקלי נלשת על משה נכליק
מיניה שהיה מלך ניסראל נלוותן שרבותים שכא משה נשדבר • לכל קשה
מה שלמדינו נזה ומה נ"ש ולוך יומשך כשנין שעיר • ועוד קשה מה
נשתלכך רלשי עם וכי הכלשים נלכך נתלכשו ושלכלכו עליהם ונא שלר
כמין עם • ועוד שתשלה יאכו לשר רלשי עשו • ולפ"ש לשר יעד שכתי
ישראל כדי יחכו לשר השכתים • ועוד קשה ס"ם יפי רלוון ולל יומת ויכי
מתיו משפר זכ"ל ועוד קשה לשלוך יהיה כשלום כיה לשמר שכתר שת ונשתלך
פשלום ולם כשוכה על שכתו שיהיה לותם נשלר שכתים • שכא נשר זה
נשמר נמ"ם לשר כך ויכי מתיו משפר כפי' רש"י ס"ם וכן קשה על התרנום
שכירם יפי רלוון כשלשון יין נלא יומת נמותת תמיינה וכו' ס"ם קשה נ"כ
נלא כיה לו לומר רק נלא יומת רלוון כי לא יומק ס"ם יפי רלוון לשר שכתר
שלך לשולמו ולכיה לשפר לומר כזה לפי שה שהומשק לשיל כדר שקת שני
דכל השכתים חזרו ונתנלנלו לזה השולם ונירומו ע"י מלכות ורלוון שהשם
שכתנלנל נר' לליומר שכתים נם כזה ופ"ם נלא נשרש כשוכה ופ"ם כל השנין
שלמת נשכשיב ולם"ו לשפר ומה כלן נם"ם יפי רלוון • ר"ל יפים שהם שנית
לשפר שכתר שת דכיינו ולם"ו שור ויתנלנל לכל לא יומת • ר"ל שלא יומת
נמיתה מסוכה כמו שפר השכתים כך יש לפרש ולמ"ש דרכיינו יוכן •
לרכיינו יוכן • נהקדים תשלה פ"ם נשרש על כשוק לן שלמת יכוני שלה
ר"ל לני מיני מרחוק ולא מקירוב שר שיפ דכתיב ניה ומשה שלה ונו'
שם יהא נדשתו לקרוב יקרוב וכו דקשה מלך שם היה נשפשר לקרוב לשה
לא קרבו יעקב נוסף • ושם לשו מלי תיתי יקרבו תשה • נם לשה שלא שדבר
נשפשה דוקא נם לשה דמוו נשלא שלה כדי שיזכו על שמלא משה ש
שלמים ונו' דוה נשפר על שמלא משה לקבל התורה ולכתורה לין בניינו
לקיומ על רלוון • ומלא דרכיינו היה לשפר לומר נוזה נהקדים קשת
הקדמות • קלא דיוקא מפר"ל דשין שכיבה שיש שלא על משפשה שיוכשת
ביפרעל וכלכשקא לה מקרא פ"ם • שכיא נריכין שני לשתת ולישן נשפת
רלוון שכא על נלשה שם היה מוטל נזה לו לא לשלבר מפר"ל כל שומר
רלוון שכא טוטה שלא שלנון שמו שקבא וכו' שלא שפילו ל"ר דהדנרי'כשוויתן
ים עוד שיבלות נדולה מתוך הכסוק נוסף נ"ם שם ויל רלוון ויכשב
לת ניולנא לניו ונומר ושם כן לשון לשפר דשלמים כי כתיבה ובלי קדושין
נשלא לפ"ו שלא שכא כלל דבר כלינו כא על שפותת לשיו לשמר •
לכן שכר
לשפר יש שקום למנוע שפשת רלוון ולף על פי שלא שכאתיו נשום כשר
שפקדושין ז"ל כיה לפ"ן לפי שה שפי' רש"י ז"ל כיף כדר ויש על שפנש
ויומר על יעקב שכנות נשתי ו"ל לף כלשה ויולפה נשותיו היו שפלנש
ס"ב כיוצ לכ"ו דכלשה כ שה לשות לשה שלה ולא שלם וכשנע עליה הרי נא
על דשתו דכיינו על לשות לשו שלכיו שבדי לפ"ו ניקה לת לפן שני נקו
שכר זה תלוי נשפלוקות תכלים • דלישת נשפרש רבה כדר נדשנית
פכוק על כן יעזב לים לפיו ונומר • תני נר שבתניי והיה נשוי לשתותו פין
שן הלב • וכיון שן לשם יניח דבר"ש • ושכתים לומרים שן לשם יניח • שן
הלב יקיים שלין לך לנני לשניך • לשיכין ליה • והיה כתיב ונם לשבה לשתותי לת
לנני ליה לך לף לת שמי • ופי' רבי וקשיא לר' שלי • דשה שנרשם כלשר
שתן תורה דשי נכתיב ניה שקב שלר שפא שנרשם נקולי ונומר ונקשר
לשתותי לת לנני ליה • ושפני כשיעתן הוסיפן • פיש לפי שדשא שכיפן שלין
סוסיפן לנד הלב לשר כן • ופיך לה כתיב על כן יעזב לים לת לביו ולת
לשו • פי' רבי שרי שפשא שנריך לפרשיק שקרוסותיו פין שנד לשם שלין
פלב • ושפני • ע"כ יעזב ונומר שכשוך לפניו • ושפיוך לשמו • פיר"י •
לפולם לישא לך • שן לשם ולא שן הלב • ויכון שניתה לשות לפני לשם •
ולשות לשו שלם • לכל לשות לפני • ולרות לשו שלב לף ושבא לף שקשי
ע"כ שתיב ר' לשנו ושכתיב ויקב שמרם לת יוכבד דודתו וכי' רש"י שלי לשו
דודתו שן הלם • לף דודתו שלב וכו' ופ"ם נשפר הלבא • נשלשו שרבי
לשרון שכלן שרש לשל לשרשם ושכי ניתו שיה שתנשנים כלשלר שתן תורה
דדוקא לומר דדוקא לשרשם שתר התורה ולא בניו לשפר' דרבי' לשר לשתן
לשפר יעזב לת בניו ונו' שניה לשרישו דלפי שה שהיו כלשם ולשה שני לשיות
שן הלב שרי לפי דשתא שלי"ד דם"ל יקייש שתשש שלין לשנו' לנני ס"ב לף שניך

דלמן לימודיע דלי משום מצות לחכי ברי לף פיתה לנגיה נקדושין וכפוכה
וכ"ל נלי משום דנתנו ברי כיון שלף פיתה ודותו שלף מנד פלה אין כאן
לימודיע ווזו לנתעת דנכן שנתנו טעם לדנריהם מפני שאין לחנות נגני •
ומדנרי רבנן נסתם נר"ת דם"ל דיש לחנות נגני ופ"ש ס"ת נומר דם"ל נס
נר"ת דאין לחנות נגני ומס כל זה לסמור מנה נוירה • לף משמע כן לעניין
נסנדרם פ"ל דם"ל לף ניו רבנן נותני טעם לדנריהם מפני שאין לחנות נגני •
שלף ודלי ס"ל דיש לחנות נגני ופ"ל לף פיה לו לרמון לנמ על נדמתו •
ולכך משמר יפתח פניהו לף רשה לכנרים פלפלה כשלין • לפל משה
שנשה ורלה שמשה נן סמרם עלה לל הלנים ונכשר לנגיעה ליסרלל • ומשני
שכולל משמרים שנשה דומני • ופיתה נ"ל דומנו מלה ונ דמשמים נגמר' פ' ר'
מיתות ולה פיתה ניש שם ס' כיומר שניהם נגמר נומרי לף ניש שלים נין
יסרלל ומ"ל נה לנמל תורתן ולניות נניה לסם • ומיו שנלמת בתנו הקדמוני
דמשמש זה נוסף לף ניש משה • יוכל לכנים לומרן יסרלל מפני שנוליך מלינו
דומנו ומיין סיר קרא • ולכך פ"ל לינו מקרנך על פיתה משה שנשנו
ומשה שלה נומר ונמה ומלך קרנך דמה נומרי שפלנה כשנים שלמר לעין
לנגיע ולין כלן ליסור כלל • ולריכה שנשר נגיע לה • שלינו מורה
שלף על פלנם לינו נפלמת לעין לה משמר לומר לינו מקרנך • משום דלף על פי
שלף על פלנם לינו נפלמת לעין לה כשנים ולף קדושין וכ"ל • ס"א
שלינו רין דנן נה נלשר ניה שם קדוש שלנל שתורות ים נו לינוך ולך ניוב
פיתה וכ"ש נמדרש שרי נרלשית פ' שלן ומיוב ונומר דנשרה פעומדת
נשוק וכל שלינו לשר ומ"ל לף שלינו שנשי לינו משום פ"ת • ופרינ וכי
נשנהן פרלשון לקנותה • ומנשי דלף לשרת נן נה קונה שלף כ"ש וכו'
ס"ש שרי לפרינ דנשי רין נן נה לינו לשנלי לינוה שלפה שלף כ"ש וכו'
וקדושין שנל ליסרלל נשנשה שלנשה • ס"ש נ"ש על ידי משה רנינו שלינו קונה
שלף ע"י קדושין • ולכך נשר שיני מקרנך כיון שלשת פעה לף ניש
פיתה • ומיה שלינו רין שלי ל"ש שמשנשל עכשיו לפי שנה יש שלין רין פיתה •
שלל נשמש משה עלה לל הלנים ונומר דסיינו לקבל התורה ומשנה רין
יסרלל לומר שלינו קונה שלף לקדושין • ומה נדשתו לקרנך דסיינו לומר
נס לעשרם נדין תורה כיון שלנלנים וכי ניתי קיימו התורה מעשה וכו' ל
נסמון שוי יקרנך • ומה נשר שנשר דמ"ש נחתו ומן שדיין לף ניש
לפס לו פעורה יהונך לשמרה לפמון נ"ל לף יקרנך ולכך נה משה ושמר
כיון שורה ניוב לנו משה מורשה קהלת יעקב ונו' ר"ל לפי משמש תיוש פעורה
לנו נני נרים לכך יפי רמון ונומר כי נרך לנמו יסרלל • זהו שנרלש
לפמ"ל ולת נרכינו :

האומנם ליישב שלר בשרות שפתינו לעיל • ושוב נוסיף שליפס
לפניך מ"ש ולף ליהודה ונומר לשר הפניש לת שמעון
ולי משום שניה נלנו עלינו משמת עון ניתים • ס"ל לשה שור ורמוו שלל
יהודה וכ"ש שמש ה' קול יהודה וכי"ת דכתלת שמש דמו נכנה לשמעון
ולקשה כ"ש • ושוב קשה ליוב לקרים לת יהודה קודם לוי שניה קדים
מיניה שלשר לשרו ליהודה לשר ונומר לשר ולנו לשר • וכן קשה נשה
שלשר לוי לשר נרכה לנניעין לשר יניר ונומר ולשר נניעין
נרכה ליוסף שניה קדים שמו • לנך לפשר לומר נשיער ספיקות שלנו
נשנעין שוב לששה רנינו שנשנר שלנך על יסרלל כ"ש ויכי ניעורן שלך
ונומר • לף סני שם לף שניה רמון נשנין שנשנים דוקא
לשה שנין שמו • לפל לשלרן לף יניש שכהונה שם לף שנתעיל נשנין
משמעון ולף מרמון משמש שנשר נשקדים שלנה שה שלינה נומר
סנר כיתנים עשור כ"ש פסיק ושלר שלנים יכי רקיע וכו' ול"ל כתיב שכה
שנלה וכתיב ויכי עכניל ונומר וכתיב כתם כשמש כי נכניל • וכתיב
נשת שניה שנניל ס' שת שנש לוי • ושה ושלי ליה שנלה שלף נשני נשר
לשמו שפלף • ושיניהם כיון שנשנלה נשני ליה • שמלי שוי שנלה
עלוי לשמו שלינו קיים • לשנלה כשמעון ליה שוה • ושנלה שנלה שלף
שנלה שניה שנל שלינו שלי שלינו שלי שלינו שלי

ולפתנא מן לנרש׳ יעקב רחמן שתעון לוי יהודה בשניי ובשלש תרי
דע׳ לסיפא ושינור רחמי קמש דשיינו לנות קמוש שמש רחמי קמש כא״ם
כי יורוך מורים לרחמו ודוקא יפה עם שנטי ישראל לו יהיה ניסורין מלך
דוקא מעשנו יהודה ומוה קוכיף מקש דשינו דל״ב על כרחיך נרוך מוסי
דחמן ולא יאות ויהי מתיו מסבר ושעור קעינן הוא ויהי ניסורין מלך ר״ל
שנר ך להיות המלוכה ביישראל ובשינו דוקא בשתלטך רחמי עם יפרנו שנטי
ישראל ודוקא שיפי רחמן ולא יאות ונוטר לו ותלת ליהודה ר״ל ולו יהיה
שנט יהודה בשנטיי וינתר למלוכה וכחמור ומפני שלש״ו היה נרוך להוכיר
נס את שמעון לנרוך יהודה לכך לתפ״י שלש היה כדמתו לנרכו נפני שעמו
מט נס שהיה נלכנעלין על דנר סיטים מ״ם רמוז נשנט יהודה מפני שלי
לקסר סוחת המלוכה ליהודה לס לת נניהיך שמעון נס כן וכ״ל וכיון
שכל שמש רמז זה לת היה תלת לנורך יהודה לכך לת דמוז רק לכל יהודה
וכחמור :

ויחכן לומר עוד דלך לפר כא״ם ויהי ניסורין מלך ונומר יפי רחמן ונו׳
ותלת ליהודה ונו׳ כמה שהות לתלינו ניחור נא״ם על שכוין שהיה
נעל הפלומות הזה נת ושתה לכו ונכרניהו . ולישת נמדרש שלשרו שניי זה
להשלמו לנעלי וכו׳ ונקשיה פרי נס כולם נכלל יעשו שעל נמדנר נכר כתנו
כוה שתפנרי שהריהו למעניתם . לכל לנו כוה עם׳ סיטת רו״ל דכחמת לת
היו ישראל שנאותו דור רחמי לשתו מעשה רק כדי ליתן ל״ם לנעלי תשובה .
מש״כ פרנסם וכתיב היה לפר הנרים ניהלה ונומר ורחו״ל מה לפר ליפר
שתשמו הק״ב נשנדו ול״ל שור כך ונחי ותפה יכן יפי נטייל נת״ש .
מי נרחם . ל״ל ני נרחם ול״ל ל״ם נת שניהת פרי דינדעם לת רצה לעשות
תשובה פיסוך מדור המדנר ומפילת שפיר מנלה הפנטים חקים עליו וזהו
לפנר א״ם ושתה לכו ונכרניהו ונומר רחין ושתה תלת תשובה וכו׳ כחמרו
ור״ל לפי דרכיהו דשלפר שתפיר להשלמו לנעלים ולפ על פי שנם לפשמו
מתירים לעש״ו א״ם נמו הסיכה כדי להורות תשובה מש״כ מלכו ולכך
נכרניהו . ללת ולכלו׳ קשה תיכת תשובה שלרבי׳ יש ללמוד מן דור המדנר .
לכל יפיר מכ״ל ותפ״י שלמד יפיר מן דור המלך . א״ם קשיא ביני וביני
עד שלת עמד דוד מתי כלמד . ועל כרחיך דלמד מן רחמן שהיה יפיר
ונקשלה תשובתו . וכש״ם רו״ל על פסוק שובה ישראל מעולם לת חטת היה
לפני ועשה תשובה ללת תהא מיינך שכן נהך עומד ומזכיר על תשובה ומוח׳
שובה ישראל ונו׳ . ומתילת לפ״ז יש תימה על דוד המלך כי יש לדקותו מעלוך
מכש לוחו מעשה דנת שנט . וכשלמת כלל ותלת כנר תמרו דלת היה רחמי
דוד לוחו מעשה ללת כשניו ליתן מקום לנעלי תשובה שלם יפתו יפיר ר״ל
לנך לכל דוד וכחמרים שם נשמרת . לכל שם רחמן הוא מתן מקום לנע״ש
ל״ב לין נרך ללמוד מדוד ונקשיה נמ״ב דשלכל פנים לחד מהם יהא נדמה
דלו נחמר ללת היה רחמן כשל תשובה ולת כלמד מתנו דק מנוד לו נחמר
שוב חטת ורחמי היה לוחו מעשה . לכך לחסר נת מעשה לעד
על שניהם . והוא מ״ם כלן ויהי ניסורין מלך ונו׳ ר״ל שיהיה דוד מלך על
ישראל נשלשלף רחמים מעשה יפר שנטי ישראל ר״ל כשיהיו כיפר כל השנטים
דשיינו ניהי דוד מ׳מלך על כל ישראל . ולשניקי מן ירנעם שלת מלך על
כולם כי ניהיו נשלקו שנרת השנטים מן שנט יהודה ונניימין . יפר שנטי
ישראל לייקש : וכי תימת הרי רחמי לקנסו מעלכותו לנדוקותו שכת מעשה כ״ם .
מה תימרת ללת היה רחמי לוחו מעשה דק ליתן מקום לנעלי תשובה דשיינו
ליפיר . ל״ב ורחמי רחמן לת עשה תשובה ר״ל לת היתו נריכים להיות דוד
כורחך על נעלי תשובה כי נלמד מרחמן שהיה יפיר ור״ל לת יהיה רחמן נמקן
שפנטי לכך לחר יפי רחמן ולל יאות ויהי מתיו מסבר ושעור ליהודה ונו׳ ר״ל
דלף על פי שיהיה רחמן כמעשה נלמה ויהיה ניתין השנטים נלחמן שעשה
תשובה ועם כל זה ותלת ליהודה ר״ל המלוכה לת תעוט משנט יהודה ולת נטלה
מן דוד . ומ״ם ויחתר שתש ה׳ קול יהודה ר״ל תקבל תפלת ותשובות דוד שכת
מיהודה כי לת היה רחמי לוחו מעשה וכל״ל ולף על פי שנדמה היה לפי שעשה
שנרש מפני לתשלום נכנו . מ״ם על עיזו תנלתו ר״ל יפור לירושלים ולל עמו ויטוב
לחלכותו ומלו ולך ועוד מנריו תניה . ומוח שפ״ת ר״ל לת היה
רחמי דוד לוחו מעשה . כי היה לקב״ה לפיות לו לפור סיכנוס יפ״ר סלום
וכו׳ מ״ם ומוח ע״ד תלתלת הק״ב עזרו לת יכול לו וכו׳ . וה״ל מחפר שתש שלת
עזרו לוחו שעשה קוח מפני שיהיה רחמי לנעל תשובה . לכל מלו ולנלה עזר
מנריו יהיו שיעזרו ה׳ שלת יכל עוד מכשול כוח לידו . לוחן שלשפ״ת שרחמן
שעשה ועשה תשובה לת יהיה רחמן רחמי לתחזק על יחיד שלת דוד ושעשה
מנוחר נדנרי שרחמנים ר״ל דרחמן לת עבר על מנות ר״ל דשלחת לת שכך
עם שלת לחיו שלת נלנול יכוני עלה . לו מעוט שעליין לת
ניהיה כתורה ולין ללמוד לחפר מ״ת מעשה שתתקנלה תשובת רחמן קודש
קבלת תורה לכל לעולם לפי כלחת עשה רחמן תשובה ותתקנלה ולכך
ליהו שיהיה רחמן ונומר ושעש״י כן ונלת ליהודה דשיהיה להתולפלה

וכחמור :

סדר הברכה שני

במדרש שוחר טוב . ו״ל אתה מוצא . בשעמר אברהם
אבינו וברך את יצחק בנו . וגומר בנחת״ך . שנאמר
ויהן אברהם את כל אשר לו ליצחק וגומר . ועמד יצחק וברך את יעקב
פתח בנחתה שנאמר ויתן לך האלהים מטל וגומר . וחתם בקריאה .
שנאמר ויקרא יצחק את יעקב ויברך אותו . עמד יעקב וברך את השבטים
ופתח בקריאה שנאמר ויקרא יעקב אל בניו וגומר וחתם בזאת . שנאמר
וזאת אשר דיבר להם אביהם . עמד משה לברך את ישראל . אמר יעקב
בכורו של מקום פתח בקריאה וחתם בזאת הרי׳ פותח במה שחתם
זקני . ופתח בזואת הברכה . וחתם באשרין ישראל . כיון שעמד דוד .
פתח במה שחתם משה . ואמר אף אני אברך באשרי ואמר אשרי האיש
אשר לא הלך וגומר ע״כ :

ואפשר לומר שיש כוח בהמדש דמו לכל לנלותינו ונלותן עד
קן ציפור . והוא לתיקת כוחר מדש . דשלל ר׳ יוסי בן
אלעזר את ר׳ יצחק ליש הנלות כוח תרוך יותר מלות הרשעים . והטיב
לו דמלות הר׳ תשעות נתלו נזכות לתרשם יצחק ויעקב . לכל נלות הר׳
תשיה שנלולה נזכות משה : כי נלות הר׳ היה נעון ניעול תורה שנלמר על
עוזם את תורתו . לתר הק״ב נלניות הרשעות תורו נזכות נ׳ לתנות .
מכשיו חטיו נתורה שכתתי לעשה ונקרלת על שתו כסיטו לשכק התורה
נזכות משה לכי נולנם וכו׳ ע״ם דף י״ל . ולפ״ז לשכח לתרשם כתיב נו
ויתן לת כל לשר לו לינקף ולתיקת נתדרש דכא שה נתן לו נרכה וכו ויהיו
נגד נלות מנריש שתיקת כוחר שלולה נזכות לתרשם . וינקף שתא נויתן
לך לתלוים מטל השמים ומשמני לתרץ דמו שלמלר נלות מנריש יהיו
לנשול לת לרץ ישראל לרץ זנת שלג ודגן . ומיש נויקרץ לל יעקב ויברך
לותו ולתיקת נתדרש דכא שה שכרכו נרכת נלות וכו׳ ע״ם ומיש לפש״י
שרמז לו שלתר כך יהיו נולים תן לתרץ לנכל שיולים לת ק״כ לנית לתן
ויעקב שהלך לנית לבן לנית לתו היה תיש סימן לנכיו שיגולו לנכל וכתו שכידעתו
נפרשת כי תנת ד״ם היה סדר תולדות ויעלב לותו פנגה ונומר לס יעקב
ונומר ע״ם ולכי שלותו נלולה על לכל היתה נזכות יניקן לכך נרכו לותו
יניקן לותו קרץ נעכין זה נלנית . ושוב יעקב פתח נוקרץ לל כנין ונו׳
ולניכיה לכסה יקרה לתכס נתפנית היסיס ותרו״ל שכיקש יעקב קן ציפור
ותן נלולה ועל כרחיך מה שהוא לתרוך הוא נשכיל ניטל תורה לכך כיים
נזוזת לנורות שתלוי קן לתפרון נתורה דוקא ולכך לת תעשה ושתא נוזלת
שכרכה לנורות שהוא יתלוש שלותו נלות כמו שלמר זה הכדר ויקח רחלי
עם . והוא ע״ם כלן ה׳ מסכי לת ונו׳ ר״ל שיהא ק״כ לנלון נזכות כיכי
כיינו נזכות התורה שניניקה נכיכי וזרע תפרנס ר״ל שיקנסם מד׳
כנפות לתרץ שכתכודו שם ויהיה נלולה שלימה מנד כיפין וזהו שיהיו לם
דת למו ונו׳ לף מוכח מיש ר״ל שתשלו לתומות יתקבלו לתנייר כא״ם ויהי
ה׳ למלך על כל לתרץ ונו׳ וכיינו נזכות תשה ותורתו דוקא וכ״ל וזהו תורה
היה לנו תשה מורשה קהלת יעקב ר״ל דתשה יגלולה נזכות שתורה ניטי כיטורין
מלך נסתלסבו ונו׳ ר״ל תשה רכיעו יללסם תשה תנלית ניתלך עליהם כא״ם
ויהי . ולתני שם ושין לעיל סיף סדר לתה דו״ם על סר נגוה עלי לך שנורת
דשיהם כוהר דשיינו לסר כעכרים קכר תשה וכו׳ ושם נלתרו השתן כסוקי
ישתיה ושתה תרתנו :

ובוה לתשר לכנין מלתר וזהר תדש . ו״ל רני יתיב יתמא תד וכוה
לתתכל נשה שלילתת . דכתיב נגר לך ומנלוך ונומר . כל לימין שקתת כת
לתלה נלתרית הימים ושנת עד ס׳ לתלוך ונומר . לתת . ישתשוכה עד כלן לת לתעניות . לתת לנליהו ו״ל ל״ל פייך רני
נכת מילתת לתשמים קכ״ם . ולתת מיכלת לשטרופום דילפן . ולתר לת
כתנת נלוורייתך דכד יסנלון לימין שקתת תה כתיב כי לל רשום ושקון ס׳
תלוך ונומר . ל״ל ייתי שמל לשטרופום דלתום ושמין שתיב . לתר
שיתל תרת דעלמת לת הוא דלתרית דתהי כניסתת תפות שלעכת דלתום
עד דיהון זכלין קיץ . והת כולפין פייכין עד יומת דין . ופלי שעתת
לתוסיפים קכ״ם על דלתר לעורת על כנוסי ושרק תלת שלם מילין . ולתר
לשיכלל . מיכלל הת לך לשפסיל לדיוק דקרת דכתיב ושכת עד ס׳ תלוך
ושמעת נקולו . ולא״כ כתיב כי לל רשום ס׳ תלוך . מיד לתר תרת
דעלמת הוא לך לרשפת עליהו לת רשום וכך לתקרית ל״ל לומלם לתיתת
ניוסת דלתיקנוניות דינת קדמלי עד דייתיינין . ולי כניסתת דישרל כוסת
נתשוכה

הברכה שני

פיסא רומן של מלכתי קיצין • לגבל כל עין רוחה יעסק דמלמד זה מבוזר עם מלמד
שהוכר דסדר שמות הכו"ל בכל עולה בקנה לפי ומקובלים לא בסכל בקיבוד דבר לל
דבר שלותו לולף בפמיטי רוח דב"ל הוא שלמן לומות על ישראל הכו' כוהר בעם ר'
יצחק נר' יוסי לולא שבסב"ל דאיכו לולף שכה ובלן מעשה דלפסר פיימף ב"ן
שד ת"ר לולף בעשי ועשה דלף שליני לחדדי דר' יצחק לפר דלולף שכה הוא
שלמן הלומות שכ"ם וזה הומן לינו תלוי בתשובה • לגבל מעם ולילך שד ת"ר לולף
שעשי לפסר לקדש בגולה בתשובה • לכן מן ת"ר ולילך לו לינו תלוי בתשובה דכן
מוסן תשובה ובין לא מוסן ל"ש לגחלפר שפי מעוס דכנר בעו בללי שרש של יום
שבשת שבוע שלף הו דכולל שבת ומנוסף לפי פולמים דלו יקום ו' לנגני ב"ש • ומה
שמשיק במלמר הזוהר שבשמוך שכי לולפנת מלבת נרון דשבת קדישת ובימי דשני
שלמת ובימי דכרחשת • ביינו לפי דשית שלפת דהוי שלמת שם כנגד שבת שת ימי
נרחשת • ובנגר נרחינו סדר נרחשת שעשה למה הוקבע לימי מעשה שני שלפי שבה
לפי שבתורה קדושה שני שלפי שבה קודם שבתחילו ימי נרחשת ואם ובכים דשיינו
שבדבקים בתורה ומקיימים אותה לו מתפיל בשנון שבת שלפים מומן שבתשוב
תורה ובשלמו שית שבת שבתחלת שני שלפים של שית שלפי של ימי נרחשת • ואם
לפו לו מתפילים מיום שבנרח שבשלש וכל לימת שבם ובכים ומקיימי בתורה בשוך
מומן השני שלפים של ימות השבוע מבלם לשם שבת שלפים מן מומן שני
שלפים של בתורה משום שלא כתי בשבות שבת שלפת ובמומר שם בלר הטיב •
ולל מתבה • לין שבים ומחרחים ומבת שעולם יהיו מחולקים בשנין בקן לימת
יפיה • כי נודלי סוד ה' ליריאיו ולימת להם שלבת כי בדבה קיצין בקבע לשתולתיכו
וכמו שדייק לשון הגמרא דמ"ש כלו כל הקיצין ולימו תלוי שלא בתשובה ואם"ש דשבשת
דבדבה קיצין היו שבבר שברו כולן • בל בא ורחה שרחה חזוהר שבר תולדות •
קן ה' דהיינו בשבת ת"ש לשלף בשני ושבוכה לקבל בו"שת יבא לאדון וכו' ויבוא בשבה
שבשיבו רחינו שבא בה שרבוניות ושוכן גדול לעולם עד שבשבו שיבינו מן הגדירות
שבעור בשו"ב נוזרות קשות ושורבן גדול שרבינו אשר לו נרחה ולא בשבא בשוב
מיום שבדב בית מקדשינו שבשבך דשים כשים ומן קובר וכילונו בשיבת בשובה
שפשרי וקדושי עליון בלומי ארץ ומקדשי שבא שבשבינו בם בלא מספר ום"ת שבשרשו
בשובינו ושי יוכל לספר הנוזרות הקשות שבינו לחושה שבא ולחי לשיבים שבך רחו
שלחוכים שבך שמעו ולין שבק שבלחותו שרק בוא קן ל' מן הקיצין שבקצין שבק"ב
לבו בתפלה ושמיע' בית' שבר בינות השבוב שלא בשבה בלחותו שרק כי לף שמעים
לבוא שבקיני לא שני בלא שבוב ובלי בא' שבר ושבשבן • ול"ל שבוך ה' לשרי שבשרשו
שבשרים • שבוך נרא ושבוך בשובה ושבוך וכו' לחו' ושבוך רשעי ושבוך בקן וכו'
ולשב לא"ל מן בשלן שלא שבוך בשובה • כי ש' רשים ה' שלשיך שרי שבוך רשעי'
נרא • ושבע עד ה' שלשיך שרי שבוך בשובה • כי ש' רשים ה' שלשיך שרי שבוך רשעי'
ולא יבבא נרע לבוכיכם עם ה' שלא שבא בלבוכם ובלי בוא בלבוכם • וגם בכולו שיב לו

לו כולו שיב וכו' משום דבלבלו ובלי בוא בלבוכם • וגם בכולו שיב לו

יעשה בשבע שמו הגדול יתברך ויבשבע למען בן
יעשה בלל בשבוע בימינו
אמן :

ומהולל אקרא ה' אשר לא מנע את שאלתי והספק בירי להניע עד קצה ואת המלאכה אשר מאת ה' היתה זאת בפלאות בעיניכו :
וברוך ה' אלהי ישראל אשר לא השבית חסדו ממני ועד כה עזרני ואנכי בדרך נחני וכן יהיה ה' אלהינו בעזרתינו ומשיבה ירימו יכונן
עלינו וגובה ללמוד וללמד לשמור ולעשות כל המצוה בתיקונה • ויזכני רגלי העמדנה • בשערי ירושלים והר ציונה אמן :

חתם נשלם שבח לאל בורא עולם

ם משבעתים ויש כשלפיהן כפשוטו וכשאם נתן ס"ת ס"ם • ועוד סימן מתנות שנתנו
לישראל נפ"ת • ויתו' ת' רגים מומרים לנכרים נפ"ת
לומה שנתעוו מכוני וגו' • ויבו' ת' ולכבוד לי נפ"ו כפף נ' ס' כתב מפה כתורה
וכו' • ועוד ס' פפיים פם שלוכין • וס' נוקין פיה לימין ופ' קדושים היה לפם
כשולין וכו' • דף נ"ב
ביתור מ' לפי שפור נכנסו ושמינו את פגל וכו' ס"פי הדומעת מידם ל' וס' לימו כוהב
פלף כשור וכפ' • וביתור מ' לפיכך אמר דור על מנת כשפפש על פפת כת שנת
ועוד כשפת מקידה כתפפקין כל ב' פלי דיבים וכשורפן ב"ה פוציאו הכפורים וכו'
ביתור פפוק שור וכבש וגו' • פפה וכייתם ישראל ס' פעמים נפ' ס' כגד ס' לפפוש
ביתור מ' וכפשו וגו' ויין לכניף ויין לפקריב וכו' דף נ"ג ע"ב
ס' תרומה ביתור מ' פה"ר כי נקף שוב וגו' • ס"פי הדומעת מנף' המוכר שדה
לפפתו פם שלריכן לגלוי ווי מכר וכו' • וכמוכר שדה מפני רעפב • דף נ"ג
בי ס"ב כשניל ב' דברים שכתבו לי מן הפעים ילת פנקפים להרגני • ועוד
פקורה לי פפעה לקבל כי פם פכוכר וו ביתר כף לפיך כשרפה נפקפת תורפו •
ועוד כוהב פקורה פם שני • ופלף הפיון מנך לתרפם • ותורה שכתבה
נשניל יפקב • ועוד פעם פקורה שנפפ לפור ליקח שכר כי היא פתנה •
ועוד ביתור כפיות פר בניניו • ועוד בי ס' לפשוב שכ"ק פרפו פל תורה
שכת"פ וכו' • דף נ"ג
ביתור מ' היה פפקבל פשלפה פועד ובוכה ב"ה וכו' לפור משה פה מקים וכו' ועוד
פם פפקדש היה עד ק"ח פעמים • ועוד ס' כשלוני עולה על פשלוני נקרלף' שני •
ועוד פעם מוכה להפעים לישראל וכו' • ועוד עשה לכפנת פפשכן והקלון
שפשכיבה קבע לירמיו ביירפ וכו' דף נ"ג
ביתור מ' ראו לפ"פ פ"פעמו פם נס פפשכן • ועוד פם פשכיבה ירפה לפעמ' וביתור
פפוקים פ' יפרו מן הפעים לברכתי פמכה וגו' • וביתור פם פכניפו בי י"ג ברכ"פ
וכו' כדומע פפקפן כפל פכתובה • ועוד כשפ"ו פם לירופלם • וביתור מ' לפה
שפשפה לכבי וכו' דף נ"א
פ' חצוה ביתור מ' לפר הקב"ה לפשה פכה ליכ"ג • ועוד פעם פשה לו פיה
כ"ג כי שריד נשכיפה היה • ועוד ביתור מ' כשניקם הקב"ה ליתן בניס
בלגה לפרו פ"פ לו לפה כותן בניס שפתיך ומרי ע"י יפנו ך' לוף וכו' ול"ל
הקב"ה פכעסו א נדקק • וביתור מ' פגילה ומרדכי לא יכרע פ"ל פניתן שפשתחוה
לפתותי לישתחוה וכו' דף נ"ב ע"ב
ביתור מ' ונפשה הקב"ה לנוף פרע לו לפשה וכו' • ועוד לכבר פשה לכישל פכעו
פכלוכה דרך קנס ולבירי קנס ולבני קנס • ועוד בשפה שכעת ימים פפרישין
כ"ג • ופפ"י הדומעת פגפלין פ"פ לשפוח פגילה • ועוד פשכין היה כגד בריאת
עולם • ולפרן נגד לבה"ר ד"ל פ"פ
פגילת אסתר ביתור מ' כשכא פפלך פתפילה פרישת עולם פכבורת פקריבים
וכו' • ועוד פעם נבי פפו ויפקח ופקה גדולה וגו' • ועוד ביתור
שלפו לת רפב"ן פפכי פה פייכן ישראל וכו' • וביתור מ' כי יהיה לישים כן פרוב
פחורה • ועוד כי מ' פגילה פתן תנא ד"ב פלף תכוקת של בית רבן וכו' • ועוד כי
מ' שכא לקבי פגל לתנות עולם ואפל כן עשרה וכו' • וישראל יש להם דין פרוב
ופורה כלותו פעם • ועוד ביתור פסוק וקם פרפה ובכה בפניו וילף
ביתור נפ' פתח הכשבון זה בתן וכו' • ועוד אלכנה פזרע לתרון שכקטורת ני' בתן
וי"ל פיפיים קטורת בגד י"ל קליפת של פפו נפוך לפך יום פפורש • ועוד
ביתור נפ' לית יהודי פלפף פיפודי קלפי וכו' • ועוד שלול היה לו לירון בפתילך
פפורך בפלכות היה ומלך שפחל של כבודו וכו':
פ' כי תשא ביתור מ' רגים לפורי לבפני לפ"ל פשפחף וכו' • ועוד פם
ישראל בקריפים בפם לפר יש לירון בגד ל"ה פף כתיב בפרי רגים
לפקוות • ועוד לף פיכר פפה פת פלוחת של שרפה בפיניו • פם פורה פכע"פ
ניתן לפפה בעין יפפ • ועוד ביתור פם ופתה הניפה לי דף נ"ד ע"ב
ביתור מ' כי תפשא פת ראש בפוני עתיד לקרב רפפון של ישראל וה רפונן בל' יפי
רפונן • וביתור מ' פייכים ליפראל ופפלפה נפם וכו' • ועוד פעם ג' פרוחת פהיו
בפפכן • ועוד פעם פפניה הפקל לפרות הפשבים כי פקל ני' בפם ופשבים
כריכין פדיין כשכיל פכולהו בפ"ל ולא היו פם רק ו' ופפה וכו' דף נ"ב ע"ב
פעם כורת הברל שהיה פלאות של פצרים ועוד פעם פלוף פלריך לפון רגים •
וביתור פסוק ס' ותפ פכרכה ס' פפיני בן וגו' • ועוד פ"ר לף רפו פכשכיה כי
פם רבלי פלכי הפדרת • ועוד ביתור פם ופתה הניפה לי : ועוד פה שפשף דוד
בנת פנה לפורות תפוכה וכו' פפ"י הדומע' פנף' פפ"י היה פתניפין לפדרי פובל
לין לומר לף וכו' • ועוד ביתור מ' כלף לפקוניפו לומר כפשה ופשה פת כלף לומר
פלף פלפיך ישראל • ועוד ביתור ס' פה פעשה לך פעם פוה • וביתור פסוק ורידו פשה
כיפרוש הוא • פפ"י הבא' לין פיתיה בלף חפף • דף מ"ב
פ' ויקהל ביתור מ' פגל פרפים ופם ר"ם פה יום פיוחים וכו' ועוד ישראל
פפנו כ"י פם לפנרים נפם פני קנין הניף • ועוד ביתור לתוך עבדים היינו •
פעם וכור ופפור • כי נלוחף הפניו כגור לללור פתוך דף ועוד ביתור נפרש
פפני פה לף כתוב בו כי פוב"ד רפונים וכו' • ועוד ביתור פסוק כי פנך
היית נפנרים • ועוד ניף כפ' פלף הדברים לפשר ניתה ס' לפעשות לותם וגו' :

פ ויקרא ביתור מ' לתרו ס"ה לכללם לפה לפר הקב"ה לישראל פיקריבו
קרבנות ולבו לף לפר וכו' ועוד כ' פעמים פל היה כתוב ס' ס"ם
קרבן נפ וס' כתב רוש לבני ה וכו' • ועוד ביתור מ' פכל ס' לומות פי לתפ פמני
פלף פל ישראל והשיב הקב"ה פה פאליהו כיס תפילה ב' ימלוך לפולם •
ס"ל פכני ישראל כיצד נ' ועשה • ועוד פעם קרבן שבוע פקרב בשכיה •
כיון שפתרו פ"ם לוו לפה כותן בניס שפתיך ומרי ע"י יפנו ך' לוף וכו' ול"ל
בקב"ה פכעסו א נדקק • וביתור מ' פגילה ומרדכי לא יכרע פ"ל פניתן שפשתחוה
לפתותי לישתחוה וכו' דף נ"ב ע"ב
ביתור מ' ונפשה הקב"ה לנוף פרע לו לפשה וכו' • ועוד לכבר פשה לכישל פכעו
פכלוכה דרך קנס ולבירי קנס ולבני קנס • ועוד בשפה שכעת ימים פפרישין
כ"ג • ופפ"י הדומעת פגפלין פ"פ לשפוח פגילה • ועוד פשכין היה כגד בריאת
עולם • ולפרן נגד לבה"ר ד"ל פ"פ
פגילת אסתר ביתור מ' כשכא פפלך פתפילה פרישת עולם פכבורת פקריבים
וכו' • ועוד פעם נבי פפו ויפקח ופקה גדולה וגו' • ועוד ביתור
שלפו לת רפב"ן פפכי פה פייכן ישראל וכו' • וביתור מ' כי יהיה לישים כן פרוב
פחורה • ועוד כי מ' פגילה פתן תנא ד"ב פלף תכוקת של בית רבן וכו' • ועוד כי
מ' שכא לקבי פגל לתנות עולם ואפל כן עשרה וכו' • וישראל יש להם דין פרוב
ופורה כלותו פעם • ועוד ביתור פסוק וקם פרפה ובכה בפניו וילף
ביתור נפ' פתח הכשבון זה בתן וכו' • ועוד אלכנה פזרע לתרון שכקטורת ני' בתן
וי"ל פיפיים קטורת בגד י"ל קליפת של פפו נפוך לפך יום פפורש • ועוד
ביתור נפ' לית יהודי פלפף פיפודי קלפי וכו' • ועוד שלול היה לו לירון בפתילך
פפורך בפלכות היה ומלך שפחל של כבודו וכו':
פ' כי תשא ביתור מ' רגים לפורי לבפני לפ"ל פשפחף וכו' • ועוד פם
ישראל בקריפים בפם לפר יש לירון בגד ל"ה פף כתיב בפרי רגים
לפקוות • ועוד לף פיכר פפה פת פלוחת של שרפה בפיניו • פם פורה פכע"פ
ניתן לפפה בעין יפפ • ועוד ביתור פם ופתה הניפה לי דף נ"ב ע"ב
ביתור מ' כי תפשא פת ראש בפוני עתיד לקרב רפפון של ישראל וה רפונן בל' יפי
רפונן • וביתור מ' פייכים ליפראל ופפלפה נפם וכו' • ועוד פעם ג' פרוחת פהיו
בפפכן • ועוד פעם פפניה הפקל לפרות הפשבים כי פקל ני' בפם ופשבים
כריכין פדיין כשכיל פכולהו בפ"ל ולא היו פם רק ו' ופפה וכו' דף נ"ב ע"ב
פעם כורת הברל שהיה פלאות של פצרים ועוד פעם פלוף פלריך לפון רגים •
וביתור פסוק ס' ותפ פכרכה ס' פפיני בן וגו' • ועוד פ"ר לף רפו פכשכיה כי
פם רבלי פלכי הפדרת • ועוד ביתור פם ופתה הניפה לי : ועוד פה שפשף דוד
בנת פנה לפורות תפוכה וכו' פפ"י הדומע' פנף' פפ"י היה פתניפין לפדרי פובל
לין לומר לף וכו' • ועוד ביתור מ' כלף לפקוניפו לומר כפשה ופשה פת כלף לומר
פלף פלפיך ישראל • ועוד ביתור ס' פה פעשה לך פעם פוה • וביתור פסוק ורידו פשה
כיפרוש הוא • פפ"י הבא' לין פיתיה בלף חפף • דף מ"ב
פ' ויקהל ביתור מ' פגל פרפים ופם ר"ם פה יום פיוחים וכו' ועוד ישראל
פפנו כ"י פם לפנרים נפם פני קנין הניף • ועוד ביתור לתוך עבדים היינו •
פעם וכור ופפור • כי נלוחף הפניו כגור לללור פתוך דף ועוד ביתור נפרש
פפני פה לף כתוב בו כי פוב"ד רפונים וכו' • ועוד ביתור פסוק כי פנך
היית נפנרים • ועוד ניף כפ' פלף הדברים לפשר ניתה ס' לפעשות לותם וגו' :

ניתור מ' לפתח מניחים מי שקולו שוכר לדוים ומוכדים מ"ז ולפי שהיו שומעים
בגול וכו' • ומס ניתור פת' שנאמר שנאמן לחברו כיון שישראל לוקיפים וכו' ומס פתח
לפיכך נכי לחברו • ומס לח לא פתח לדף ר' כשן בדעת פיה כקרבן עולה שלין
נאכל ושאר שני בנן כשאר קרבנות • דף מ"ם שיר בשירים ניתור בפסוק
וניתור לח נים כלמרך שיר בשירים • ניתור שמהו נשים לומר שירה לפני מ"ם
ובשיב בקב"ה שייכה כן הוא • ומס ר' דיעת לח שלינו שנאמר שיר השירים לישראל
לו מ"י שלים • ומס טעם שה שלומר בקב"ה מ"י שלים לינו אוור כי שעת יפצה
לנביא שקר • וה לאחר יפקד קטנתי מכל הפקדים • מס ניתור תרגום טוביה
דיוך מיין מ"ש לוטף • ומ"ם בדוגמת פתוחי רוגב מ"ם ומס מ' בקב"ה מפנה
בלוטף שפתי שתתיהם נריס לנשק שפם • ומס ניתור פסוק לף שוגג שעיה וגו' •
וניתור פסוק שפתי לאריך • ומס שם ר' לא היו נתוך העון • ומס ניתור מ'
בלחם לנחנו לפי שלחו נשלים לאריך בכשפה שם' בדוגמת ענב כשפתי בקב"ה
בשפיכה כנשפה שלא נשמה לפיהם ובכיולו מקבו ובכיולו מנלו וכו' • ומס
שוכיהו ה' לניך וגו' לח ישראל יכיהו לבקב"ה או חוש לשם וכו' • ומס ניתור
פסוקים של תרי"ג כניהם לי וגו' דף כ'
ניתור כנדה שנדיים היינו ומס שעם ניטול בשיבנור בשפתי ושנולה בניסן
ומס כי מנרים הוי ניתן לישראל כי כגן ה' כארץ מנרים וגו' ניתור מ' כשלחר
בקב"ה לשמה שפתח שפת לאריך לחי יכול לשבותו כי לא יבא לשו"י ושפתח
היה נקבל כלחתו לילה נירושלים שלא יבא שבותו פיך • ומס ניתור שנדיים כי שנך
נקבה בע"ב ומס ניתור כולנו יודעים בתורה • וניתור שלנו שכתוב שה העדות
ובשם שה בשבועה • וניתור מתפילה עונדי מ"ו וכו' ומס ניתור נלוש מנרים ת"ל
שנה כי שנות לי"ו היו"ד לוקן ת"ל שנה ושנתר לתקן ת"ל שנה מלד"ר • ומס ניתור
נר"ך שומר בשפתו • וניתור נרוך שמקום ומס טעם שלחר לנרכם נשה לנוש
כי לין בשנשה לנדיקים נשה"ן דף כ"ם דף כ"ם דף כ"ב
ה' שמיני לחר מסה נשיני כלחר לי שניר בשיר לשפקדם וכו' • מס"י בדוגמת
שפת נשניל שכוכה שנרך ושפ"ם בשום • ומס טעם שניר שלוחות
ומשם מ"ם מסה כי לו נך • ומס ויהי לנשים שפת"ם לנשה לנוש ו נכוך לשיבו
שניו נלנל לר"ר • ומס טעם לפה שתו נשמיני • ומס טעם לחר כי לו נך שם"י
בדוגמת מנת' מיטב שדהו ומיטב כרמו ק"ו לשקדם וכו' • ומס כי מ' שעשה שפילתו
של מסה שפנה וכו' כשניתי נשורה על כל דבר משה על שור וגו' זה שעל דכשיב וימירו
לת כבודם וגו' על שור לנו מנרים • על שה לנו ישראל • ומס שעל היה כלנים
שור ושמור • ומס טעם לפה שמו דמות שנל וכו' דף כ"ב דף כ"ב
ניתור מ' נרוך שתה לנו מ' ישראל ולשתם ניש ושפתם לשתות ושיקו ושחטו
שעיר עיזים • ומס ניתור מ' וירח לליכם כבוד ה' לוחות שי"ר בשבירו שלנשבר
וירח לליכם כבוד ה' • ומס בדוגמת לשרון שנח על שמקדש כדוגמת נשא כשן
שנשנ ב"ו שם שיש בנית שוכיו • ומס שם לשרון היה נשמשה שעל כשן לו לת •
ומס כשוכת יוכף שיה נגדי כשוכה ושנשנים קרשו ושנלו שנשוכה • ומס לשה
ניתור שקשת בשנשן שד כיון ושן לירח יניקך • ומס ניתור לכך שנשרת • ומ"ם
רש"י מ"ש שעל וה וכו' • ניתור נרוך שתה ליתן שוך פיו של שמן • ומשם ויסיכוה
בשמיני לשון וזו כי שמלכים קשרנו שלא ירד שכשיבא לשמה שד שפתעלל משה •
וניתור מ' לאומו יעקב"ר שבניהו שלכנשם • וניתור יגרכך ה' יאר יפיו שכרכם
משה דף כ"ג דף כ"ג
ה' הזרים ניתור מ"ג שפלות שלל פיהן לשם מנשים לנשין
כ"ה וכו' ולשם לין לוכלין שקנים ורשעים וכו' ולשם
לין לוכלין שקנים ורשעים וכו' ומס ניתור שפסוק מ"י נשלים שהוכי ורעי
וגו' ומ"ם כ' שעשים על יסורים • וניתור שפוקי שלילים שי"נ כי קנלתי
בקולנים ומס טעם שמירת מ' נשנים לשר השנת השכון • ומשם נשנים לינם
כוכנים דוקא נשו' שלילו כ"ה קייס כי שפני השכינה שעומלה כורשת מיטרלם
ול"ל שעשה לוין שעומלה כורשת משה וכו' ומשמע שם שיהו ר"ה רשוים
לנשנים וכו' • ומס ניתור מ' כיון שעשתו מ' נשנים נשיריהו וכו' • ומס לין נשל
פרשתים פונש נשפונת שפילה • ומס טעם נקשת משה נדיק ורש לו • ומס
ניתור שניכת שפ"ת שה שלילו לשם כי שמיר שנשר ניוס ו' ומס שלילך שמות נשרת ניוס
ל' שה שוסך על פני שפיס ושלם נשרת ניוס ו' ושלילה נלדם שפורה קלמה לנשים
שנה לנריליק עולם וכתיב נה שלם כי יחוש נלוחל לנולי שפקנת מיפה על שלם
לת שיה כותב לך וכלילה נלדם שוה נורת עליה וכו' דף כ"ד דף כ"ד
ניתור מ' מנוה קלה נוניי לשלם ושנר עליה • וניתור לפניך יצא ברוח מי שעשה
בתורה ולת לכל חור יעול שכרה • ניתור יגיה לן משם לנקום ושד שנה מלפנים •
ניתור שכפת נשפה ניפה שה ושכן וכו' שלשה כשרותי' • לשה כי תוריש וגו' ומס
ניתור מ' שכן לשמה שה ושכן וכו' שלשה כשרותי' • לשה כי תוריש וגו' ומס
ניתור מ' תן פלק לו' לנו שמל משה לו' ונם לש' לנו שמל יהושע לש' • ומס טעם
דור משה היו רלוים לומל לו' ומס נשנרים משני השעבוד לת רלו דם כלה וכן נמדבר
שיפת השכינה וכשים קבלו בתורה כה תשמר לניש יפקד • ומס ניתור שנה
כי תוריש • ומס ניתור לס לשה משאר נלה לני נוסן לך לן ש"ם בדוגמת ומשמר
ניום שם יעול נשר לחני שכרת לדבר שלין מעכבין • וניתור שפוק נשפילי פי' י"נ
פלשה שפני משה ומס לם פילה שניל שעיקה ומחיצם שקנר • ומס ניתור שפיר
נשלשים כ' פי' ל"ה ונשלין שר שנשל וגו' ומס טעם שנני ישראל מקרבים ע"י

ב׳ בראשית ניתן פתיחא פתוח ברווחים לפתוח סדר ונעלם בחרב׳ לית קס מוד בני׳ וגו׳ • וניתן פסיק׳ בפסוק׳ ויתן ה׳ מד׳ כנ׳ מקומות כתקנו ג׳׳ה על הק׳׳נ ג׳ כיתי לאברהם וג׳ כיתי יהוסף וג׳ כיתי נוח ומנוח דף ח׳ • ניתן ס׳׳ת ר׳ לכל היד הפוקה שטיכר לת בלוחו׳ • וניתן ת׳ ונחרץ והנה חשלחתם רמה מסה מלין שמידה ניסרל׳ • ס׳׳ת בדומה מנחרת לי לחריכן אפשר בשניל שתוכ׳ מנירך • פוך תירץ על המנל כי בלוחות היו קדושין • ועל פי דומנתת מנחרת הפקדתי לי ס׳׳ת שלמן מפלתים • והנחרת כניס בפקדתי נשלתי והפיל למכות • וניתן ברווחים כשניל מסה ויסבר הכתרתי רפלתים • וניתן ויהי לוד רמז לחור נדיקים לע׳׳ל • ויניחו ס׳ ישרל׳ לוחם קשת ושכר כבר נלוחנו שסה נגורה ללחוד מתוך פרשה • ושם כתב פ׳ רשנוכ שנק׳׳ם מכחז על שכר תורה שנע׳׳ם ושע׳׳ נ׳ שנק׳׳ם מרמז על תורה שנכתב בסיני ושכוכר שם יחודו ע׳׳ן שם ס׳׳נ •

ניתן ס׳ שפל ר׳׳ם כמה שניחיי עולם וכו׳ • וניתן פסוקי ס׳ וילך לקח לת ספר בתורה כוזה וגו׳ • ושם כתב כי לוחות בתורה שם עדות כמה שני בעולם •

וניתן פסוקי ישני׳ כי כ׳׳ח שלו נשתים ניניכם וגו׳ • וניתן ס׳ נח פנקוח ושפה לו נוכח מוכה כאדון וכו׳ • דף כ ניתר ס׳ לת היתה בתורה נריכה להדרש לנלח שפורש כוזה לכם ושפני שפ נילה שה שנכתב ניום ס׳ נוכות שלמדו נשפה ונשפת וניתן פסוקי ס׳ משפטים ונקח משה ספר הנריח וגו׳ • שם ס׳׳ת

ניתר ס׳ ניום עשות וגו׳ שטל ללנין שהלוך וכו׳ • וניתר ס׳ ניום כ׳ לחר לשים התפללנו וכו׳ • וניתר ס׳ מתפלת נריחיו של עולם נפה ק׳׳ם מפשיכם של נדיקים וכו׳ • וניתר שם בנשם שם כוה ס׳׳ת דומנתת מנח ליומת מי שלחזו כולם וכו׳ • דף כ׳ ניתר ס׳ לחור יום וה יעקב • ושם כתב לון שלמון של ס׳׳ה של ישרל׳ לנלח יום ס׳ מיום של הק׳׳ה שם ס׳׳ת

ס׳ נח ניתן ס׳ הן לת עשו מל׳׳ה לשפה לף לחי ניני עושה לשפלה • ס׳׳ת השפש שם היו מתקנלים התורה לת היו נשנשים ס׳׳ת משפ׳׳ת • ופי׳ שמרמז נדיקי הק׳׳ה לת ליתן התורה לדור השנול ועוד נ׳ דנרים וכו׳ • וניתר ס׳ לף נה כשיניע הן לחיכת הניניע • וניתר ס׳ לתם מניניים מי שקיבלו טוכר לרוים ומשתנוים לע׳׳ו • ניתר פסוק כי כל מדה וגו׳ מדות תתנשלו • ע׳׳פ נס׳ כי השפיע עלמו הן נשניה לפלילי ישרל׳ לדור לקריע קריעות • דף נ׳

שמשך ככתובים וירלו נני לליים וגו׳ ונח הנע הן וגו׳ • וניתר ס׳ נוסיף לנשע ניניכם וכו׳ ושם כשם השוכר שפשלה רמז לכל הדורות שעתידים לנוח דכתיב לת כל חטר עשה ושנה טוב מאד • ושם כתב כי הנדיקים מכל מעשיהם נשמים רוב׳ ושם ניתר לף נשפט נור ניכם הלף על הנוך • וניתר ס׳ ושנה דשעת עשוקים שלו קטנים שאתו נשון לנוחיהם • ושם לימר נוך ניכ׳ הוי לף הנף שכלל עשה ונעידן ניתנע מתנשין לעשה דף ד׳

וניתר ס׳ לחר לאברהם לתה מניל הנל לתה מעריס על השנושה וכו׳ ס׳׳פ דומנתת הנף • הן הן שנושה וכו׳ ונניריף הנף נחר נלנו נריך להניניל נשפטיו • ושם שעם עוכש דור השנול נמים ס׳׳פ שהנתת שם שריפה שמורה לוסניקלה • וניתר פסוק ויקח לו לשך וגו׳ ס׳׳פ דומנתת מנחרת שם שניפם מנוים על פני ונני ומליתני קיים פ׳׳ו דף ה

וניתר ס׳ ונשנח לני לת השתים שלו דור השנול הן השיים שלו סדומיים ומשלים ושוב פשניפם שלו דורות שעלו נשפלשנה • ושם כתב שם ס׳׳ר היו דור השנול ושפה רניכו לף יפה שעה נשה שקנלם דף ו׳

ף׳ לך לך וניתר ס׳ מקודם היו קוריאים לוחו ניית לף • ושם וניתר ס׳ ס׳׳ם נשלוח׳ ופני ראלו שפר על רשפט שלמר לאברהם שלמר לנכי שפר ונומר ושם וניתר כל השנין שלמחת פני ופרס שפשל שכן • וניתר כשרס של יונשן הן שמוחל נשמוחל סימן י׳׳ר דף ה׳

וניתר ס׳ לשנוך שנשה ישרל׳ ו׳ לוחת שעשר שת ס׳ לוחת ושם כתב שעם ס׳ נריס ושלו נשלו ישרל׳ לוחם

ויאמר ה' אמר אשר בשבע שלחתם לך ושלחך אל פרעה ל"ל נשלח"ר: ויאמר

ה' שאת ויאמר ו' ו' גזירת נור פרעה וכנגדם היה ישראל ו' דברים ס"ה פדותם וס"ה פדותם וס"ה פדותם ו